

G. J. Wybrow,

TELUGU-ENGLISH DICTIONARY,

WITH THE

TELUGU WORDS PRINTED IN THE ROMAN;

AS WELL AS

IN THE TELUGU CHARACTER;

INTENDED

For the use of European Officers, Soldiers and others employed in the several Executive Departments under the Government of Madras.

BY

THE REV. P. PERCIVAL,

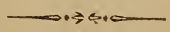
PROFESSOR OF VERNACULAR LITERATURE.

PREPARED BY ORDER OF

HIS EXCELLENCY SIR CHARLES TREVELYAN,

LATE GOVERNOR OF MADRAS,

MADRAS:

PUBLIC INSTRUCTION PRESS.

1862.

PL4776
P4

339925
25

ANGLO-TELUGU ALPHABET.

LETTERS.

Of the 56 letters of the Telugu alphabet, 51 are used in this Dictionary, and they may be represented in the Roman character as follows:

VOWELS.

అ a, as in delta.
 ఆ á, as in father.
 ఇ i, as in pin.
 ఈ í, as in pique.
 ఉ u, as oo in good.
 ఊ ú, as oo in food.
 ఋ rī, as in rill.

ఋ rī, as in ream.
 ఎ e, as e in mendicant.
 ఏ é, as e in grey.
 ఐ ai, as ai in aisle.
 ఒ o, as o in police.
 ఓ ó, as o in story.
 ఔ au, as ou in foul

o Anuswára m or n.

∴ Visarga-h.

CONSONANTS.

Gutturals.

క k, as k in king.

ఖ kh, aspirate of the preceding as kh in pack-horse.

గ g, as g in garden.

ఘ gh, aspirate of the preceding as gh in gig-horse.

ఙ n, as ng in angle.

హ h, as h in hunger.

Palatals.

च ch, as ch in church or ts, as in beats.

च् chh, the aspirate of the first च as in coach-horse.

ज j, as j in jelly or dz, as in torridzone.

ज् jh, the aspirate of the first ज j.

ञ ñ, as gn in mignon or ni, in onion.

श s, as s in sure.

य y, as y in yellow.

Cerebrals.

ठ t, as t in trump.

त्थ, the aspirate of the preceding.

ड d, as d in drum.

द्ध, the aspirate of the preceding.

ण n, the cerebral n.

र r, as r in rule.

र्र, as in worry.

ल, the cerebral l.

श sh, as in shop.

Dentals.

त t, as t in taper.

त्थ, the aspirate of the preceding, as th in sweet-heart.

द d, as in divine.

द्ध, as dh in adhere.

न n, as n infancy.

स s, as s in sin.

ल l, as l in manly.

Labials.

ప p, as p in pen.

ఫ ph, the aspirate of the preceding, as ph in philosophy.

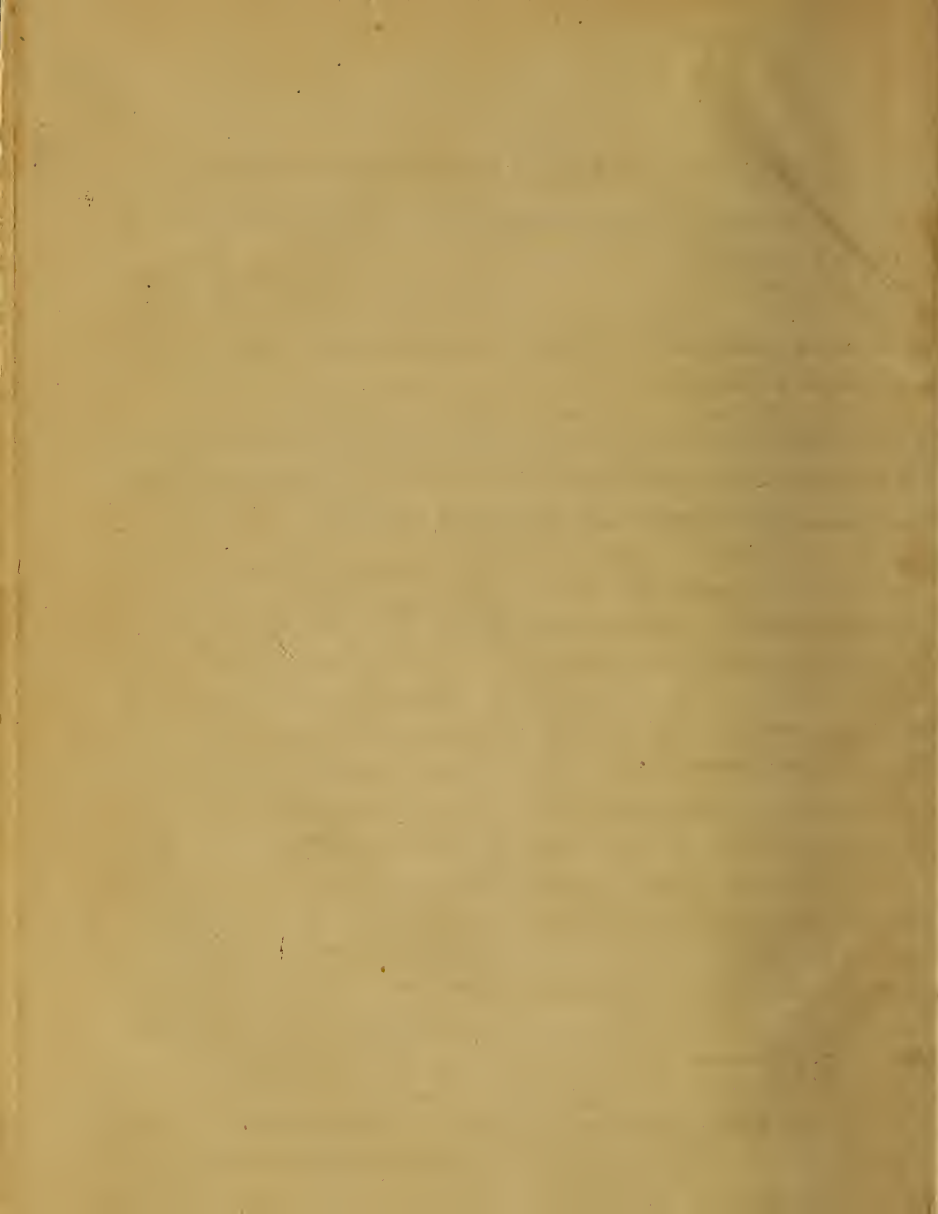
బ b, as b in number.

భ bh, as bh in abhor.

మ m, as m in demand.

వ v, as v in marvel.

The dismissed letters are the two *lris* which are rarely met with in the language, the అర్ధానుస్వార *ardhānuswāra* which although a nasal is yet almost imperceptible and the second చ and జ.

TELUGU-ENGLISH DICTIONARY.

అంకు-Anku

అంక-Anga

అ a, The first letter, of the Telugu Alphabet. Prefixed to nouns of Sanskrit derivation beginning with a consonant, it implies negation; thus శూరుడు *súruḍu*, a brave man, అశూరుడు *aśúruḍu*, a coward.

అంకణము *ankaṇamu*, s. The space between two beams, or pillars.

అంకము *ankamu*, s. A mark or spot. 2. A numeral figure 3. The inside of the thigh.

అంకమ్మ *ankamma*,
అంకాశమ్మ *ankāṣamma*, } s.

The name of a village goddess.

అంకితము *ankitam*, &c. *adj.* Marked; numbered; paged. అంకితము చేయు *ankitamuchéyu*, v. a. To dedicate a book.

అంకురము *ankuramu*, s. A germ, a sprout; a bud.

అంకుశము *ankuśamu*, s. An elephant hook; the instrument by which the driver guides an elephant,

అంకె *anke*, s. A numeral figure, sign, or mark.

అంకెము *ankemu*, s. A stirrup 2. Half of a bullock load. or whatis loaded on one side of a bullock.

అంకెవన్నె *ankevanne*, s. A stirrup.

అంకా *anga*, s. A long stride.

అంకణము *angaṇamu*, s. A court or yard. 2. The open square, forming the centre of native dwellings.

అంకదట్టము *angadattamu*, s. Drawers, trowsers, such as are worn by Mussulman women, or Hindoo dancing-girls.

అంకము *angamu*, s. The body. 2. A limb, or member of the body. 3. A part or branch.

అంకమొల *angamola*, *adj.* Naked.

అంకరకా *angaraká*, s. A short jacket, or vest; such as is worn by Hindoos connected with Europeans.

అంకలొచ్చు *angalártsu*, v. n. To grieve, to lament, to cry, to weep.

అంగవస్త్రము angavastramu, *s.* A man's upper garment generally thrown over the shoulder, or respectfully tied round the waist.

అంగారము angáramu, *s.* Coal 2. Charcoal. 3. A live coal.

అంగిలి angili, *s.* The uvula, అంగిటి కుల్లు angitimullu, *s.* A disease in the throat, generally peculiar to children.

అంగి, అంగీ angí, angí, *s.* A long gown; a robe generally worn by Mussulmans or Hindoos connected with Mohammedan Governments. అంగీ తొడుగుకొను angitodugukonu, *v. a.* To put on a robe. అంగివిడుచు angiviḍutsu, *v. a.* To take off a robe.

అంగీకరించు angikarintsu, *v. a.* To consent, acquiesce, or accept a proposal. 2. To admit. 3. To approve.

అంగీకారము angikáramu, *s.* Consent, the acceptance of a proposal; admission, approval.

అంగీకృతము angikritamu, *Adj.* Accepted, admitted.

అంగు angu, *adj.* Agreeable; pleasant; handsome. This word is also used as a substantive, when it denotes beauty, agreeableness. &c.

అంగుళము angulámu, *s.* A finger; a toe. 2. The thumb or great toe. 3. An inch.

అంగుళి angulí, *s.* A finger or toe. 2. The thumb or great toe.

అంగుళి త్రాణము angulitráṇamu, *s.* A piece of leather or iron, often in the form of a broad ring, placed on the fingers of the right hand, to prevent their being cut by the bow-string, in discharging an arrow.

అంగుష్ఠము angushṭhamu, *s.* The thumb, the great toe,

అంగూరుచెట్టు angúruchettu, *s.* grape wine.

అంచనా antsaná, *s.* An estimate, a valuation, an appraisement. అంచనాచూచు, అంచనావేయు antsaná-tsútsu, antsanávéyu, *v. a.* To form an estimate.

అంచనాదారుడు antsanádáruḍu, *s.* A person who estimates the quantity of corn in a field, or salt in a heap, &c.

అంచు antsu, *s.* The or named border of a cloth. 2. The edge, end, or selvage. 3. The blade of a sword.

అంచె anche, *s.* A relay, or post, at different stages.

అంజ andza, *s.* The food of a man.
2. The mark of a man's foot. 3.
The measure of a foot.

అంజనము anjanamu, *s.* The smoke of
a lamp made into paint used by
women and children to blacken
the eyes. 2 Conjunction, అంజనకా
డు anjanakádu, a conjuror.

అంజలి anjali, *s.* The palms of the
hands joined together in worship
2. The palms.

అంజాయింపు andzáyintsu, *v.* To delay
to be in doubt; to hesitate.

అంజిదోయలు anjidóyálu, *s.* (used
only in the plural.) A play with
shells, peculiar to women and
children.

అంజిచెట్టు anticheṭṭu, *s.* The plan-
tain or banana tree.

అంటు antu, *v.* To touch, to han-
dle. 2. To be joined, to come in
contact with, to stick 3. To infect,
to be contagious. 4. To be attack-
ed by insects, 5. To anoint, అం
టుజొడు antudzódu, *s.* Ear-rings
that hang close to the ear, touch-
ing it అంటగట్టు antagattu, *v. a.* To
fasten or join together; to tighten.

అంటించు antintsu, *v. caus.* To cause
to touch. 2. To join, to paste, to

glue. 3. To sting. 4. To light or
set on fire.

అంటు antu, *s.* Touching. 2. A graft-
3. Imaginary uncleanness, or
legal impurity. అంటుబడు antu-
baḍu, To have the menses, or any
other impurity. అంటువిడుచు, అంటు
వకలు antuviḍutsu, antuvadulu, To
become free from the menses, or
from any other impurity, such as
that arising from the death of
a relative, &c.

అండ anda, *s.* Proximity, vicinity,
neighbourhood. 2. *n.* A butt-
ress; a sloped wall built to support
another.

అండము andamu *s.* An egg. 2. The
testicle. అండనాయువు andaváyuvu,
The disease arising from the
swelling of the testicle.

అండెము andemu, *s.* That part of
a sack in which goods are put,
when placed on a bullock. 2. Half
a bullock load.

అంత anta, an indeclinable adjective
and substantive pronoun. So,
so many, such, thus. 2. That. అం
తనేపు antasépu, So long. అంతవంపి
antamandi, so many persons. అం
తమాత్రము antam:tramu, such a

quantity, so much. అంతమట్టుకు antamattuku, so far thus far, it is sometimes affixed to words, as కు ద్దంత duddanta, such as a copper piece *i. e.* the size or weight of a copper piece. అంతలో antaló, within that; in the mean time. అంతకంటె antakante, Than that. అంతకుముందర antakumundara, Before that. అంతకంతకు antakantaku, By degrees. అంతగా antagá, Much; frequently. *vide.* అంతా antá.

అంతట antata, The inflected ablative of అంత anta, afterwards; in the mean time.

అంతము antamu, *s.* An end, consummation. 2. Death, destruction. 3. The waist. *adj.* Beautiful.

అంతరదామర antaradámara, *s.* A water plant, without any root in the ground, floating upon the surface of lakes &c.

అంతరము antaramu, *s.* The middle space; interval. 2. Difference. 3. Rank. అంతరాంతరము antarántaramu, difference, or distinction of rank.

అంతరాళము: antarálamu, *s.* The middle space; interval.

అంతస్తు antastu, *s.* A story, or range, placed one above another;

as the decks of a ship, the stories of a house.

అంతా antá, *s.* Sometimes written. అంత anta, The whole; everything pro. All-adv. Completely, altogether, wholly. అంతవట్టు antavattu, In all parts. అంతటా antatá, Every where. అంతే anté, That is all. అంతేనా anténá, Is that all? అంతా ఒక సారి antá oka sári, All at once.

అంతు antu, *s.* The whole, total, or aggregate. *adj.* Total.

అంత్యము antyamu, &c. *adj.* Final; ultimate; last, concluding.

అందనుక andanuka, *adv.* Till that time, as far as that place.

అందము andamu *s.* Beauty; as రామునియందము rámuniyandamu, beauty of Rama. *adj.* Beautiful; as రామునిముఖమందము rámunimukhamandamu, Rama's face is beautiful. అందగాడు andagádu, A handsome man.

అందలు andarru, *indef. pro.* All men.

అందాక andáka, *adv.* Till that time, as far as that place.

అండు andiya, *s.* A silver or gold ornament, worn by women round the ankle.

అందు andu, *adv.* There, in the place.

అంశ andu, postpos. in. రామునియంశ
rāmuniyandu, in *Rama*.

అంశ andu, *v. a.* To reach. 2. To
take hold of, to obtain. అంశకొను
āndukonu, *v. t.* To reach. వియ్య
మంశ viyyamandu, *v. a.* To in-
termarry.

అంధము andhamu, *adj.* Blind.

అంశకొల ampakōla, *s.* The shaft
of an arrow. అంశకొటి ampagarri,
s. The feather of an arrow.

అంపు ampu, *v. a.* To cause to go;
to send away, to delegate. 2. To
forward; to dispatch.

అంబలి ambali, *s.* A kind of pap,
made from the grain called రాగు
లు rāgulu,

అంబారము ambāramu, *s.* A heap,
a magazine. 2. The Government
share of the produce.

అంబారీ ambārī, *s.* A Howdah.

అంబేద ambēda, *adj.* Helpless;
poor. 2. Unable to speak when
necessity requires it.

అంభారవము ambhāravamu, *s.* The
lowing of cow.

అంశ amśa, *s.* A share, a part, a
portion. 2. Good fortune or luck;
as వానియంశదొడ్డది vāniyamśa do-
ḍḍadi, his good fortune is great.

అంశము amśamu, *s.* A share, a part,
a portion.

అకటవికటము, అకటావికటము akaṭa-
vikāṭamu, akaṭāvikaṭamu, *adj.* In-
verted, topsyturvy. వాడు అకటవి
కటపుమాటలు మాట్లాడుతాడు vāḍu
akāṭavikaṭapumāṭalu māṭlāḍutāḍu,
He speaks invertedly; he preva-
ricates, or shuffles.

అకస్మాత్తుగా akasmāttugā, *adv.* By
chance; by accident; suddenly.

అకాలము akālamu, *s.* Improper time.
adj. Untimely or out of season.
as అకాల పరణము, అకాల మృత్యువు
akālamaraṇamu, akālamṛityuvu,
s. Untimely or premature death.

అక్క akka, *s.* An elder sister,
అక్కచెల్లెండ్లు akkachellendḷu, sis-
ters, including both elder and
younger.

అక్కడ akkaḍa, *adv.* There, in that
place.

అక్కల akkara, *s.* Necessity. 2.
Want; need. 3. Occasion. నాకు
అక్కల ఉన్నది nāku akkara unna-
di, I want.

అక్కు akku, *s.* The breast; the
bosom. వాని అక్కులు చెక్కులు ఎం
డినవి vāni akkulu chekkulu en-
ḍinavi, *lit.* his breasts and cheeks
are dried up. He is emaciated.

- అక్రమము akramamu, *adj.* Irregular, out of rank or order *s.* Irregularity.
- అఖండము akhandamu, *adj.* Whole, entire, without interstice. 2. Undivided.
- అఖిలము akhilamu, *adj.* All, whole, entire.
- అగచాట్లు agatsáṭlu, *s.* This word is used only in the plural, and denotes. A very distressed and helpless state, or situation. 2. Calamity ; adversity. అగచాట్లబడు agatsáṭlabadu *v. a.* To suffer great distress ; to fall into adverse circumstances.
- అగడు agadu, *s.* An accusation. అగడువలను agaduparratsu, *v. a.* To prefer an accusation.
- అగడ్త agadta, *s.* Aditch, or trench ; a moat.
- అగత్యము agatyamu, *s.* Necessity. అగత్యముగా agatyamugá, Necessarily, positively. మీరు అగత్యముగా రావలెను miru agatyamugá rávalenu, You must positively come.
- అగపడు agapaḍu, *v. n.* To appear ; to seem. 2. To be found. అగపలుచు agaparratsu, *v. a.* To point out, to shew.

- అగరు agaru, *s.* A red sort of sandal wood.
- అగసాలి, అగసాలెవాడు agasáli, agasáleváḍu, *s.* A goldsmith.
- అగాడీ agádí, *s.* The van, or front of an army. 2. The ropes tying the fore feet of a horse.
- అగాధము agádhamu, *adj.* Deep, unfathomable. 2. Abstruse.
- అగావు agávu, *s.* An advance of money.
- అగిసెచ్చెట్టు agisechettu, *s.* The lin plant. అగిసెనూనె agisenúne, *s.* Linseed-oil. అగిసెకూర agisekúra The leaves of the Lin plant, which the Hindoos curry.
- అగోచరము agócharamu, *adj.* Incomprehensible, imperceptible.
- అగ్గపడు aggapadu, *v. n.* To be seized, or taken.
- అగ్గము aggamu, *adj.* Possible. ఇది వానికి అగ్గము idi vāniki aggamu, lit. This is possible to him, he can do this.
- అగ్ని aggi, *s.* Fire. అగ్నిజగులు, అగ్నిదాకు aggidagulu, aggidáku, To be kindled by fire ; to be fatigued.
- అగ్గవ agguva, *adj.* Cheap, of small value, easy to be had. వతఁకులు

బియ్యము మిక్కిలి అగ్గవగా అమ్ముతారు
 vartakulu biyyamu mikkili aggu-
 vagá ammutáru? The merchants
 sell rice very cheap. అగ్గవగాతీయ
 agguvagátīyu, To buy at a cheap
 rate.

అగ్ని agni, s. Fire. అగ్నితగిలించు
 agnitagilintsu, To kindle.

అగ్రము agramu, s. The fore part ;
 the front. 2. A peak ; end. 3. The
 beginning.

అగ్రము agramu, *adj.* First. 2.
 Chief, excellent, eminent, princi-
 pal.

అగ్రగణ్యము agraganyamu, *adj.* Esti-
 mable ; conspicuous, command-
 ing.

అఘోరము aghóramu, *adj.* Horrid,
 frightful, dreadful. అఘోరించు a-
 ghórintsu, *v. n.* To grieve, to
 lament. 2. To be in alarm or agi-
 tation.

అచింత్యము achintyamu, *adj.* Beyond
 inquiry ; incomprehensible. s.
 The number formed by a unit,
 followed by thirty one cyphers,
 or other figures.

అచేతనము achétanamu, *adj.* Inani-
 mate, stupid, insensible.

అచ్చ atstsa, *adj.* Pure, real, unmixed.
 అచ్చ తెలుగు atstsatelugu, *s. n.* pure
 Telugu.

అచ్చనగాయ atstsanagáya, s. A round
 ball, made of clay, tamarind
 stones, &c. used as a toy by chil-
 dren.

అచ్చారము achcháramu, s. Money
 given to make a bargain firm ;
 earnest money.

అచ్చు atstsu, *v.* To be indebted ;
 as నీకు నేను అచ్చినానా nīku nénu-
 achchináná, am I indebted to
 you ? 2. To suffer loss ; as ఆ గ్రా-
 మముకై నూఱువరాలచ్చినాను ágráma-
 mukai nūruvaráalachchinánu, I.
 suffered a loss of 100 Pagodas,
 on account of that village.

అప్పుదల, అప్పుపాటు atstsudala, ats-
 tsubátu, s. Debt incurred in a
 former existence.

అచ్చు atstsu, s. A weaver's reed
 2. A printing type. 3. A mould. అ-
 చ్చువేయ atstsuvéyu, To print, to
 stamp. అచ్చువేసినయెడ్డు atstsuvési-
 nayeddu, A bull that is marked
 or stamped, allowed to wander at
 large, in commemoration of a de-
 ceased person, or as consecrated
 to the deity. అచ్చుబెల్లము attsu-
 bellamu, A stamped lump of jag-
 gory, used as a sweetmeat.

అచ్చు achchu, s. A vowel.

అచ్చుగా atstsugá, *adv.* Agreeably.

అచ్చో, అచ్చోట atstso, atstsoṭa, *adv.*
 There, in that place.

అజ్ఞానము ajnánamu, *s.* Ignorance.

అట ata, *adv.* There, in that place
vide. అచట atsata,

అట ata, a particle. It is said, or they say; as వాడువచ్చెనట vāduvachchenata, It is said, or they say, he is come.

అటక ataka, *s.* A space above a ceiling.

అటకమిడి atakamāṁḍi, *s.* The name of a plant.

అటకాయంచు atakāyintsu, *v. a.* To hinder or prevent. 2. To arrest, to detain. 3. To molest.

అటకాపు atakāvu, *s.* Prevention. 2. Detention. 3. Molestation.

అటిక atika, *s.* A small earthen pod, with a large mouth.

అటు atu, particle. There. 2. That. 3. So, as. అటుపో atupó, go there.

అటుతర్వాత atutarvāta, after that.

అటువంటి atuvanṅi, like that, such.

అటుచెయ్యి atucheyyi, do so.

అటుకు atuku, *s. vide.* అటక ataka,

అటుకులు atukulu, *s. pl.* Paddy, which, after having been scalded in the husk, is beaten and deprived of that covering, and becomes bruised or flattened rice.

అట్టu ṭṭa, *s.* The body. 2. The leather forming the sole of a sandal.

అట్టహాసము aṭṭahāsamu, *s.* The defiant shout previous to battle. 2. Affectation of superiority. అట్టహాసముచేయుట aṭṭahāsamucheyuta, *v.* To give one-self airs.

అట్టి aṭṭi, *adj. pron.* Such.

అట్టు aṭṭu, *s.* A particular kind of cake, baked on an iron plate.

అట్టు aṭṭu, particle. This word is a corruption of అటు atu, that and when added to the indefinite relative participle in కేటి kēṭi, or to the past relative participle of the verb, expresses, So that, so as. 2. As. 3. As if. ఈమనిపిల్లలికేటట్టు మండు ఈ ímanishi bratikēṭaṭṭu mandu í, Give medicine that he may recover. నీవుచేప్పినట్టు నేను చేప్పిని nívu cheppinaṭṭu nénu chés-tini, I did as thou saidst.

అట్లా aṭṭā, *adv.* Thus, in that manner. 2. So, in such a manner.

అట్లాగు aṭṭāgu, *adv.* In that manner; in such a way. అట్లాగంటి, అట్లాటి aṭṭāṅanti, aṭṭāṭi, *adj.* Such, alluding to some thing written or said before.

అడ ada, *s.* A lump of tamarinds. 2. Matted hair. అడగట్టు aḍa-

gattu, *v. n.* To be clotted or entangled, as the hair.

అడకొత్తు adakottu, *s.* Scissors for cutting beetle nut.

అడగు adagu, *v. n.* To be reduced ; to be depressed, or pressed down *vide.* అణగు aṇagu.

అడచు, అడగించు adatsu, adagintsu, *v. a.* To reduce, to humble &c.

అడకువ adakuva, Humility ; submission ; modesty ; politeness *vide.* అణకువ aṇakuva.

అడపము adapamu, *s.* A beetle-nut pouch. అడపకాడు adapakāḍu, *s.* The person that carries his master's beetle-nut-pouch.

అడలు adalu, *v.n.* To bawl ; to weep ; to cry loudly. 2. To be afraid.

అడవి adavi, *s.* A forest ; a desert.

అడవికండ adavikanda, *s.* An esculent wild root, అడవికోడి adavikóḍi, *s.* a jungle fowl. అడవిచెఱుకు adavicherruku, *s.* Wild sugar cane.

అఠావుడి aḍāvudī, *s.* An alarm or disturbance.

అడిమె aḍime, *s.* bond man ; a slave ; slavery.

అడియాలము adiyálamu, *s.* A mark, a token by which any thing is

known. 2. Any symbol used as a signature by those who cannot write their names.

అడిసాటా aḍisāṭā, *s.* The obtaining goods from a tradesman in order to sell them. The business of a broker.

అడుకు aduku, *v. a.* To range ; to pile up.

అడుకులు aḍukulu, *s. vide* అటుకులు aṭukulu.

అడుగు aḍugu, *s.* A foot-step. 2. The mark or measure of a foot. 3. The foot or bottom of any thing. 4. A foot.

అడుచు aḍutsu, *v. a.* To beat ; to strike.

అడుసు aḍusu, *s.* Mire ; mud.

అడ్డ aḍḍa, *s.* A small measure, equal to two mánikas.

అడ్డంకి aḍḍanki, *s.* Delay. 2. Hindrance ; prevention ; obstacle. *vide* అడ్డము aḍḍamu.

అడ్డకట్ట aḍḍakaṭṭa, *s.* A dam, to shut up, or confine water.

అడ్డకమ్మి aḍḍakammi, *s.* The upper part of a door frame, carved in an elegant manner.

అడ్డగించు aḍḍagintsu, *v. a.* To stop ; to hinder from progressive motion or action ; to prevent ; to arrest.

- అడ్డనము addanamu, *s.* A shield; a buckler.
- అడ్డపడు addapadu, *v. n.* To fall, to obstruct, to impede, to block up. 2. To interfere; to secure.
- అడ్డబాస addabása, *s.* A nose ornament, or ring.
- అడ్డి addi, *s.* Delay. 2. Opposition.
- అడ్డిగలు addigalu, *s. plu.* A gold necklace.
- అడ్డి addi, *s.* A deposit.
- అడ్డు addu, *s.* Any thing that affords concealment. 2. Any thing used to exclude cold or heat. 3. A cover.
- అడ్డుగ adduga, *s.* Half a fanam, or a bout 8-pice.
- అణకట్ట anakatta, *s.* An annicut. or dam.
- అణగారు anagáru, *v. n.* To be extinguished.
- అణగు anagu, *v. n.* To be pressed down. 2. To be humbled, depressed, allayed, appeased.
- అణగించు, అణచు anagintsu, anatsu, *v. a.* To press down. 2. To humble, subdue, reduce, allay, or appease.
- అణకువ anakuva, *s.* Modesty. 2. Politeness civility. 3. Submission, humility.
- అణా aná, *s.* An anna, the sixteenth part of a rupee.

- అణకువ anukuva, *s.* అణగు anugu, *v. a. vide,* అణగు anagu,
- అణువు anuvu, *s.* An atom; a particle so small that it cannot be divided; any thing extremely small.
- అతగాడు, అతడు, atagádu, atadu, *pro.* He.
- అతలకుతలము atalakutalamu, *s.* A disorganized or confused state. 2. A tumultuous disturbance or noise. 3. A jolting.
- అతలము atalamu, *s.* Hell; the region which is supposed to be below the earth.
- అతిక్రమించు atikramintsu, *v. a.* To pass over or beyond. 2. To surpass, to excel. 3. To transgress; to infringe, *v. n.* To elapse.
- అతిక్రమిల్లు atikramillu, *v. n.* To pass away. 2. To be too late.
- అతిథి atithi, *s.* A guest.
- అతిమధురము atimadhuramu, *adj.* Very delicious or delicate; affording delight; grateful to the sense or mind. *s.* Licorice.
- అతిమాత్రము atimátramamu, *adj.* Immoderate; exceeding, excessive.
- అతిరసము atirasamu, *s.* A sweet cake made from a mixture of rice-flour, sugar &c.
- అతిరిక్తము atiriktamu, *adj.* Exceeding; excessive.

- అతివాసము ativásamu, *s.* The fast observed on the day preceding the ceremony in which oblations are offered by the Hindoos to the manes of their ancestors.
- అతివృష్టి ativrishti, *s.* Excess of rain.
- అతిశయము atisayamu, *adj.* Excessive Wonderful ; marvellous, extraordinary. 2. Excellent. 3. Uncommon.
- అతుకు atuku, *v. n.* To be joined, fastened, united, or soldered ; to cling together. *v. a.* To join, fasten, unite, or solder together.
- అతికింపు atikintsu, *v. a.* Has the same meaning as అతుకు atuku, in its *active* sense.
- అతుకు atuku, *s.* Junction. 2. A piece sewed upon a cloth, to cover a hole ; a joint in a plank &c.
- అతులము atulamu, *adj.* Unparalleled, unequalled.
- అత్త atta, *s.* A mother-in-law 2. A maternal uncle's wife. 3. A paternal aunt. This last is termed properly మేనత్త, అత్తమామలు ménatta, attamámalu, *s. plu.* The father and mother-in-law. 2. A maternal uncle and his wife.
- అత్తరు attaru, *s.* Perfume, fragrance ; essence, ottar of roses.
- అత్తిమ్రాను attimránu, *s.* The glomerous fig tree.

- అత్యంతము atyantamu, *adj.* Excessive. *adv.* Very, exceedingly.
- అత్రి atri, *s.* Atri, one of the seven sages ; one of the principal stars in ursa major.
- అదనము adanamu, *adj.* Much ; great in quantity ; extra.
- అదను adanu, *s.* An opportunity ; a critical point of time ; a juncture. అదనుకువచ్చినాడు adanukuvach chinádu, He came opportunely.
- అదవు adavu, *s.* Respect ; politeness ; awe. అదవులోనంచు adapuló nuntsu, To keep in awe.
- అదమాంపు adamáyintsu, *v. a.* To frighten ; to terrify.
- అదరు adaru, *v. n.* To tremble ; to shake ; to palpitate ; to start.
- అదరు adaru, *s.* Trembling ; shaking. అదరుబెదరు adarubedaru, *s.* Fear and trembling. అదరుగుండె adarugunde, *s.* A coward. 2. Habitual timidity ; pusillanimity.
- అదరిపాటు adaripātu, *s.* A sudden twitch or start.
- అదలింపు, అదల్పు adalintsu, adaltsu, *v. a.* To menace threaten, or intimidate.
- అదాటుగా adátugá, *adv.* By chance, by accident. 2. Suddenly. 3. Unexpectedly.

అది adi, *pro.* She. 2. It. 3. That.

This is the remote demonstrative pronoun of the third person singular, in the feminine and neuter genders.

అదిగో adigó, *interj.* Look there!

Lo! behold! *adv.* yonder. This word is used when we direct the eye to an object in view.

అడుకు aduku, *v. or. s.* vide అతుకు atuku,

అడుగో adugó, *adv. vide* అదిగో adigó,
అడుము adumu, *v. a.* To press; to compress.

అడురు aduru, *v. n. vide.* అడరు, అడురు వేటు adaru, aduruvétu, A kind of native petard, used as a firework.

అదృష్టము adriṣṭamu, *s.* Fortune; luck. 2. Fate. 3. Casual and unseen danger. ఊరదృష్టము duradriṣṭamu, Bad luck. అదృష్టహీనము adriṣṭa-

hīnamu, *adj.* Unfortunate. అదృష్టమువచ్చు, అదృష్టముకలుగు adriṣṭa-

amuvattstu, adriṣṭamu kalugu, To become fortunate. అదృష్టశాలి adriṣṭaśāli, A fortunate person.

అద్ద adda, *adj.* Half. అద్దమరేయి adda-

marēyi, *s.* Midnight.

అద్దము addamu, *s.* A mirror; a looking glass. అద్దములోకానవచ్చు addamu-

lókānavattstu, To be represented in a mirror.

అద్దు addu, *v. a.* To stain, to colour to die. 2. To dip. అద్దించు addintsu, *v. a.* To cause to stain &c. అద్దకము addakamu, *s.* Tincture; colour; die.

అద్దె adde, *s.* Hire; rent. అద్దెకుకచ్చు addekuitstu, To let out. అద్దెకుతీసుకొను addekuṭisukonu, To hire. అద్దెయిల్లు addeyillu, A rented house.

అద్భుతము adbhutam, *s.* Wonder; surprize. *adj.* Wonderful; surprising; excellent.

అధమము adhamamu, *adj.* Inferior; low; vile; base. *adv.* At least.

అధరము adharamu, *adj.* That which is below or underneath. *s.* The underlip.

అధర్మము adharmamu, *s.* Injustice. 2. Want of charity 3. Unrighteousness. 4. All behaviour contrary to the *Sruti* and *Smriti*, or oral and written institutes.

అథవా athavá, *adv.* Otherwise.

అధికము adhikamu, *adj.* Much; excessive; extra; superior; great.

అధికారము adhikāramu, *s.* The Government, or ruling power. 2. Authority; power. 3. A right to property. 4. An employment. 5. A chapter. అధికారమిచ్చు adhikārami-

tstu, To entrust with power; to

authorize, or empower. అధికారము చేయు *adhikáramuchéyu*, To exercise power; to be in a powerful situation. అధికారముచెల్లు, అధికారముసాగు *adhikáramuchellu*, *adhikáramuságu*, Power to be current, or to extend to. అధికారి *adhikári*, *s.* A Governor. 2. One invested with authority or power; a public officer. 3. The rightful owner of a thing.

అధిపతి *adhipati*, *s.* A Governor; a ruler; a king; a sovereign. 2. An owner or master.

అధిపుడు *adhipudu*, *s.* A sovereign; a supreme ruler; a lord. 2. An owner or master.

అధీనము *adhínamu*, *adj.* Subject to, dependent on *s.* Possession or charge. 2. Power.

అధైర్యము *adhairyamu*, *s.* Cowardice; unsteadiness.

అధ్యయనము *adhyayanamu*, *s.* Reading; study. This is generally applied to the study of the *Védas*, or of the arts and sciences, in Sanskrit. అధ్యయనముచేయు *adhyayana-muchéyu*, To study the *Védas*.

అధ్యక్షుడు *adhyakshudu*, *s.* An overseer; a superintendent. 2. A chief; a grandee.

అధ్యాపకుడు *adhyápakudu*, *s.* A teacher of the *Védas*.

అధ్యాయము *adhyáyamu*, *s.* A chapter; a section; a lecture.

అధ్వాన్నము *adhvānnamu*, *adj.* Bad; corrupt; spoiled.

అనంతము *anantamu*, *adj.* Endless; eternal; infinite. అనంతవిజయము *anantavijayamu*, *s.* The name of the conch or shell of *Dharmarāja*, in the *Mahábhárat*.

అనటిచెట్టు *anāṭicheṭṭu*, *s.* *vide* అంటిచెట్టు *anṭicheṭṭu*.

అనర్గళము *anargalamu*, *adj.* lit. without opposition. Fluent; voluble. 2. Abundant.

అనర్థకము *anarthakamu*, *adj.* Nonsensical; useless; to no purpose.

అనర్థము *anarthamu*, *s.* Calamity; distress; danger.

అనలము *analamu*, *s.* Fire. అనలుడు *analudu*, The god of fire.

అనవటిల్లు *anavaṭillu*, *v. n.* Rice, or other grain, after it is boiled, and separated from the water, to settle, dry, and cool a little, so as to be fit for eating.

అనవరతము *anavaratamu*, *adj.* Continual; eternal; frequent. *adv.* Frequently.

అనాకారి *anákári*, *adj.* Ugly; deformed.

అనిష్టము anishṭamu, *adj.* Hated ; disagreeable ; injurious ; ominous of ill.

అను anu, *v. a.* To say, to tell. 2. To call names. అనుకొన anukonu, *lit.* To say for one's own advantage, To say to oneself. మాటలను maṭalanu, To abuse. వినగా anagā, అని ani, అనిపించు anipintsu.

అనుకు anuku, *adj.* Of a consistence like batter, nearly liquid, but not transparent.

అనుకూలము anukūlamu, *adj.* Favorable. 2. Salubrious. ఈచేశమునాకు అనుకూలము idésamu náku anukūlamu. This country agrees with me, is favorable to me.

అనుకూలము anukūlamu, *s.* Consent. 2. Favor. 3. Success.

అనుగు anugu, *s.* Dear.

అనుగుణము anugunamu, *adj.* Suitable, consistent ; conformable.

అనుగ్రహము anugrahamu, *s.* Favor ; regard. 2. Kindness ; benignity. 3. Indulgence. అనుగ్రహమువడయు anugrahamuyadāyu, To gain favor.

అనుగ్రహించు anugrahintsu, *v. a.* To grant a favor ; to shew mercy ; to favor.

అనుచరుడు anucharudu, *s.* A follower ; an attendant ; a servant ; a companion.

అనుచితము anuchitamu, *adj.* Improper.

అనుచు anutsu, *v. a.* To send ; to dispatch. 2. In books, To cause to make.

అనుజీవి anujivi, *s.* A servant.

అనుజుడు anujudu, *s.* A younger brother.

అనుజ్ఞ anujna, *s.* Permission ; leave.

2. Command, or order. అనుజ్ఞ-పు

చ్చుకొను, అనుజ్ఞతీసుకొను anujna-pu-

ttsukonu, anujna' tísukonu, To

take leave. అనుజ్ఞయిచ్చు anujnayi-

ttsu, To give leave. అనుజ్ఞచేయు

anujnachēyu, To order.

అనుతాపము anutāpamu, *s.* Distress

in consequence of some thing

done ; remorse ; repentance. అను

తాపముపొందు anutāpamupondu, *v.*

n. To repent.

అనుత్తమము anuttamamu, *adj.* Peer-

less, most excellent, chief.

అనుదినము anudinamu, *adv.* Daily.

అనునయము anunayamu, *s.* An apo-

logy. 2. Condolence. 3. Consolation.

అనునయించు anunayintsu, *v. a.* To

condole, to comfort, to console. 2. To apologize.

అనుపకాయ anupakāya, s. The pod of a certain bean, *vide*. అనుము annumu, అనుపపత్తి anupapatti, s. Want of success. 2. A pretext, an excuse. 3. Inconvenience. అనుపపత్తులుచెప్పు anupapattulucheppu, To make excuses.

అనుపానము anupānamu, s. Any liquid used as a vehicle for medicine, to disguise its appearance or taste. అనుపానముకూర్చు, అనుపానముచేయు anupānamukūrtsu, anupānamuchēyu, To mix medicine in any liquid.

అనుపు anupu, v. a. *vide*. అంపు ampu.

అనుపు anupu, s. A toll. 2. A tax. 3. Customs payable at ferries or passes, or on merchandize exported or imported. 4. Ambuscade, ambush.

అనుభవము anubhavamu, s. Experience; frequent trial; knowledge acquired by practice. 2. Experiment. 3. Enjoyment. 4. Suffering. 5. Carnal connexion. నరకానుభవము narakānubhavamu, The sufferings of hell. సుఖానుభవము sukhānubhavamu, The enjoyment of happiness. దుఃఖానుభవము duhkhānubhavamu, The suffering of affliction, pain, or grief. అనుభవించు anubhavintsu, v. a. To experience; to know by practice. 2. To enjoy.

3. To suffer. 4. To copulate. పాపఫలమునుభవించు pāpaphalamanubhavintsu, To suffer the consequence of sin; to be punished for one's transgressions. పుణ్యఫలమునుభవించు puṇyaphalamanubhavintsu, To enjoy the reward of virtue. అనుభవముచేసుకొను anubhavamuchésukonu, To experience or enjoy.

అనుభోగము anubhōgamu, s. Enjoyment. 2. Copulation. అనుభోగించు anubhōgintsu, v. a. To enjoy. 2. To copulate.

అనుమతి anumati, s. Order. 2. Consent. 3. Permission. 4. The fifteenth day of the moon's age, when she rises a little less than full. అనుమతించు anumatintsu, v. a. To consent, to agree.

అనుమానము anumānamu, s. Inference. 2. Conjecture; doubt; surmise. 3. Suspicion. 4. Hesitation. దైవము ప్రత్యక్షముగాఁజ-అనుమానముచేత తెలియవలసినది daivamu pratyakshamugādu-anumānamuchēta teliyavalasinadi, The deity is not obvious to the senses. He must be known by inference. అనుమానపడు anumānapaḍu, To doubt, hesitate, suspect. ఒకరిమీద అనుమానముతోఁచు okarimīda anumānamutōtsu, To entertain suspicion of another.

అనుము anumu, *s.* The plant producing అనుములు anumulu, *s. Plu.* A kind of bean.

అనుమోదించు anumódintsu, *v. n.* To consent, to agree, to approve.

అనురక్తి, అనురాగము anurakti, anurāgamu, *s.* Attachment, regard, love, affection, tenderness.

అనురూపము anurūpamu, *adj.* Like. 2. Fit, suitable.

అనులేపనము anulépanamu, *s.* The rubbing of ground sandal wood on the body.

అనువతనము anuvartanamu, *s.* Conformity; the act of following. అనువతించు anuvartintsu, *v. a.* To conform to; to observe; to adhere. 2. In grammar, to be implied or understood, not expressed; as నమానశబ్దమిక్కడననువతించుచున్నది sa māsaśabdamiḥkaḍananuvartimpuṭsunadi, The compound word is here understood.

అనువు anuvu, *adj.* Convenient; proper. 2. Arranged; well made. 3. Delicious; delicate.

అనుష్ఠానము anushṭhānamu, *s.* The act of making. 2. Conduct. 3. The observance of prayer. అనుష్ఠానముతప్పక antushṭhānamutappaka, Without

failing in the performance of prayer. &c. అనుష్ఠించు anushṭhintsu, To observe.

అనుసరణ, అనుసరణము anusaraṇa, anusaraṇamu, *s.* The act of following or observing 2. Assiduity, attachment, or servility to the great. అనుసరించు anusarintsu, *v. a.* To follow, to adhere to. 2. To observe, to imitate. 3. To wait on, or make court to any great personage.

అనురాధ anurādha, *s.* The name of the seventeenth lunar mansion.

అన్యతము anritamu, *adj.* False. *s.* A falsehood, a lie.

అనేకము anékamu, *adj.* Many, several.

అన్న anna, *s.* An elder brother. This word is often used to call any one, in a familiar manner; as in English we say friend! I say! &c. Also as an interjection, denoting surprize. అన్నదమ్ములు annadammulu, Brothers. i. e. both elder and younger. brothers.

అన్నన్న annanna, *interj.* Denoting surprize.

అన్నము annamu, *s.* Boiled rice, food. అన్నముపెట్టు annamupettu, *v. a.* To give rice or food. అన్నమువండు annamuvandu, To dress victuals.

అన్నవస్త్రము annavastramu, Food and raiment. అన్నోదకములు annó dakamulu, Meat and drink.

అన్ని anni, *adj. pro.* Collective, in the neuter gender. All. 2. So many. అన్నాళ్లు annállu, So many days, a contraction of అన్ని anni, and the plural of నాడు nádu, A day.

అన్నింటిందికాడు anninṭitinḍikádu, *s.* The god of fire, so called, because he consumes every thing that he touches.

అన్ను, అన్నవ annu, annuva, *s.* A woman.

అన్నవ annuva, *adj.* Very minute, very small.

అన్నువు annuvu, *s. vide* అన్ను annu.

అన్యథా anyathá, *adv.* Otherwise; on the contrary.

అన్యము anyamu, *adj.* Other, different, foreign.

అన్యాయము anyáyamu, *s.* Injustice.

అన్యోన్యము anyónyamu, *adj.* Mutual. 2. Reciprocal. In familiar use, it often expresses mutual affection.

అపకారము apakáramu, *s.* Malice, hatred. 2. The doing any mischief, injury, or harm to another. It is opposed to ఉపకారము upakáramu, Beneficence. అపకారి apa-

kári, A disobliging, or mischievous person.

అపకీర్తి= apakírti, *s.* Infamy; dishonor; injury to one's reputation. అపకీర్తి=తెచ్చుకొను apakírtitetstskonu, To bring infamy on one's self.

అపక్వము apakvamu, *adj.* Unripe, raw, immature, green.

అపచారము apacháramu, *s.* Impoliteness; incivility; insult; an affront. గుడికి అపచారముచేయు gudiki apacháramuchéyu, To profane a temple.

అపజయము apajayamu, *s.* Defeat; rout; loss of battle; want of success.

అపత్నీకుడు apatníkudu, *s.* A widower.

అపథ్యము apathyamu, *s.* A deviation from prescribed regimen.

అపశమ్మిక అpanammika, *s.* Distrust. 2. Jealousy. 3. Diffidence.

అపనింద అpaninda, *s.* An unjust reproach or censure. 2. Defamation; calumny; detraction.

అపమృత్యువు apamṛityuvu, *s.* Untimely or violent death.

అపరంజి अपरान्जि, *s.* The purest gold.

అపరాత్రి अपराత్రి, *s. vide.* అపరరాత్రి अपरराత్రి,

అపరాధము अपराधము, *s.* A fault, offence, or transgression. 2. A fine, or amercement. 3. Punishment.

అపరిమితము *aparimitamu*, *adj.* Imme-
nse, infinite, innumerable, immod-
erate.

అపరూపము *aparúpamu*, *adj.* Scarce ;
unfrequent; uncommon, rare ;
unusual.

అపవాదము *apavádamu*, *s.* An unjust
reproach or censure ; a false accu-
sation. 2. Detraction, infamy,
blame. *vide* అపనింప *apaninda*.

అపవిత్రము *apavitramu*, *adj.* Impure ;
unclean.

అపశబ్దము *apaśabdamu*, *s.* An ungram-
matical word.

అపసవ్యము *apasavyamu*, *s.* or *adj.*
The placing the sacerdotal thread
on the right shoulder, and letting
it fall on the left side. 2. A religi-
ous circumambulation, with the
left hand towards the object circu-
mambulated. 3. The motion of a
star contrary to the order of the
signs in the zodiac. 4. The Arabic,
Persian, or any other language,
of which the character is written
from right to left.

అపస్మారము *apasmáramu*, *s.* A confu-
sed state of mind. 2. Any violent
passion, approaching to madness.

అపహరించు *apaharintsu*, *v. a.* To take
by violence; to usurp; to plunder;
to rob ; to pillage ; to ravish.

అపహాస్యము *apahásyamu*, *s.* Derision,
ridicule, mockery.

అపాత్రము *apátramu*, *adj.* Un-
worthy, unfit. అపాత్రవ్యయము *apá-
travyayamu*, Extravagant or foo-
lish expense.

అపానము *apánamu*, *s.* The funda-
ment; the anus. 2. Breaking wind.

అపాయము *apáyamu*, *s.* Calamity. 2.
Danger, peril. 3. A scrape.

అపారము *apáramu*, *adj.* Impassable.
2. Excessive ; unbounded ; infi-
nite ; immense.

అపార్థము *apáarthamu*, *s.* A false signifi-
cation, misinterpretation.

అపుడు *apudu*, *adv.* *vide.* అప్పుడు *ap-
pudu*.

అపూపము *apúpamu*, *s.* A cake ; a
kind of bread made from flour.

అపూర్వము *apúrvamu*, *adj.* New,
never before seen or existing. *s.*
Advantage ; excellence.

అపేక్ష *apéksha*, *s.* Desire, wish ;
want. 2. A coveting. 3. Aid.

అపోహము *apóhamu*, *s.* A false charge;
blame ; a lie, a falsehood.

అప్ప *appa*, *s.* A father. 2. An elder
sister. This word is frequently
added to the proper names of men,
as a term of common respect ;
thus రంగప్ప, మంగప్ప *rangappa*, *ma-
ngappa*, &c.

అప్పగింపు *appagintsu*, *v. a.* To deli-
ver to the charge of another ; to

put into another's hands. 2. To surrender ; to resign ; to make over. 3. To consign. అప్పగింప ap-paginta, *s.* Delivery; consignment.

అప్పచ్చి appachchi, *s.* *vide* అపూపము apúpamu.

అప్పటము appaṭamu, *adj.* Pure, unmingled, unmixed, sheer.

అప్పడము appaḍamu, *s.* A sort of pan-cake.

అప్పనము appanamu, *s.* A tax; tribute. This word is also used to denote sums of money, beyond the just revenue due, extorted from the people.

అప్పప్ప appappa, *interj.* Denoting excessive grief or pain, Oh!

అప్పము appamu, *s.* A kind of sweet cake.

అప్పళము appaḷamu, *s.* *vide* అప్పడము appaḍamu.

అప్పళించు appaḷintsu, *v. a.* To beat with the open hand ; to slap ; to tap.

అప్ప appu, *s.* Debt. అప్పచేయు, అప్పపుచ్చుకొన, అప్పతీయు appuchéyu, appu putstsukonu, apputiyu, To borrow. అప్పయిచ్చు appuyititsu, To lend. అప్పనప్పలు appusappulu, The general term or debt, due both by, and to one. అప్పనపు appupaḍu, To get into debt. అప్పతీచు= appu-tirtsu, To liquidate a debt.

అప్పడు appuḍu, *adv.* This is, in fact, a defective noun, as the derivation evinces: in the nominative case, here given, it signifies that time, and in general corresponds with the English adverb then, or if added to a relative participle, it represents our term when, not used interrogatively ; as అతడిచ్చి నప్పడు atadiichchinappuḍu, When he gave. It admits of inflexion as అప్పటికార్యాలు appaṭikáryálu, The affairs of that time. అప్పటినుంచి appaṭinunchi, From that time, since then. అప్పటిప్పటికి appaṭappa tiki, Now and then, from time to time.

అప్రతిష్ఠ apratishṭha, *s.* Infamy ; dis-honor. 2. A bad reputation, or character.

అప్రత్యక్షము apratyakshamu, *adj.* Imperceptible.

అప్రమాణము apramānamu, *s.* Perjury. అప్రమాణికుడు apramānikuḍu, A perjured man ; a liar.

అప్రయోజకము aprayójakamu, *adj.* Useless, without any end or object.

అప్రసిద్ధము aprasiddhamu, *adj.* Not famous, secret ; unknown.

అప్రాశ్యుడు apráśyudu, *s.* A man who is not fit or worthy to sit with others to eat.

అప్రియము apriyamu, *adj.* Hated ; disagreeable.

అబంధర abandara, *adj.* Without order, irregular, imprudent.

అబంసుబము abamsubamu, *s.* Good and evil ; as ఆపిల్లకాయ అబంసుబ మొగుడు ápillakáya abamsubamerugadu, That lad does not know good and evil.

అబక abaka, *s.* A pot-ladle, made of the shell of a cocoa-nut.

అబద్ధము abaddhamu, *s.* A lie ; a non-sensical expression. అబద్ధకాడు, అబద్ధాలకోరు, అబద్ధికుడు abaddhakádu, abaddhálakóru, abaddhikuðu, A liar.

అబల abala, *s.* A woman ; a female.

అబోధవేళ abódhavéla, *s.* The time at which, if one studies, it is believed no instruction can be obtained ; midnight.

అబ్బు abba, *s.* A father, *vide* అప్ప appa, *interj.* Ah ! oh !

అబ్బబ్బు, అబ్బా abbabba, abbá. *interj.* Denoting great surprize or grief, ah ! oh !

అబ్బి, అబ్బిగాడు abbi, abbigádu, *s.* A familiar term of address, to a young boy.

అబ్బు abbu, *v. n.* To come into one's enjoyment, possession, or reach. 2. To be found, to be obtained.

This verb governs the dative case ; as ఈ అన్యాయజీతమైన ద్రవ్యము వానికబ్బుకు íanyáyáritamaina dravyamu vánikabbadu, This money, procured by unjust means, will not be enjoyed by him. ఈ ఇల్లు వానికబ్బెను í illu vánikabbenu, This house became his property, or came into his possession.

అబ్బురము abburamu, *adj.* Procured with difficulty ; not easily attainable ; excellent ; rare wonderful.

అభంశుభము abhamśubhamu, *s. vide* అబంసుబము abamsubamu.

అభయము abhayamu, *s.* A promise of shelter or protection. 2. Fearlessness. అభయహస్తము abhayahastamu, *s.* The giving of the hand to another, in promise of protection.

అభాండము abhándamu, *s. vide* అపవాదము apavádamu,

అభాగ్యము abhággyamu, *s.* Misfortune ; misery ; poverty.

అభావము abhávamu, *s.* Non existence ; nonentity ; a chimera.

అభాసు abhásu, *s.* Corruption, an irregularity.

అభిఘారము abhigáramu, *s.* The putting. a little clarified butter, (ghee) upon rice or other food, before it is eaten, to purify it.

అభిజనుడు abhijanudu, *s.* An old relative.

అభినయము abhinayamu, *s.* The indication of sentiment or passion, by looks or outward gestures. 2. The motions of the hands or eyes, used by dancing women, to express the sentiments contained in the verses which they sing.

అభిని abhini, *s.* Opium.

అభిప్రాయము abhipráyamu, *s.* Opinion; sentiment; notion; idea; thought. 2. Design; intention. 3. Meaning or signification.

అభిమతము abhimatamu, *s.* Consent; approbation. 2. Choice; wish. *adj.* Approved, agreeable, desired.

అభిమానము abhimánamu, *s.* Honor. 2. Protection. 3. Affection; regard. 4. Pride. అభిమానించు abhimánintsu, *v. a.* To favor; to protect; to regard with kindness.

అభిముఖము abhimukhamu, *s.* The front; any thing opposite to the face. 2. An abatement of anger or disease, *adj.* Present అభిముఖమగు abhimukhamagu, To advance in front. 2. To abate. వానికియిరోగమును అభిముఖమైనది vánikiyirógamabhimukhamainadi, His disease is abated.

అభిలాష, అభిలాషము abhilásha, abhiláshamu, *s.* Wish; desire; inclination, propensity.

అభివృద్ధి abhivrid̥d̥hi, *s.* An increase of wealth or prosperity; exaltation to some new honor or rank. 2. Improvement.

అభిషేకము abhishékamu, *s.* Unction; bathing. 2. An installation, coronation, or inauguration, by means of unction, or bathing. అభిషేకము చేయు abhishékamucheyu, To anoint a king or an image. పట్టాభిషేకము pat̥t̥ābhishékamu, A coronation.

అభీష్టము abhish̥t̥amu, *adj.* Much beloved; agreeable.

అభీష్టము abhish̥t̥amu, *s.* Wish; desire. 2. Inclination; penchant. వాని అభీష్టము యీడేరెను vāniabhish̥t̥amuyidērenu, His wish is accomplished. అభీష్టము తీరుకొను abhish̥tamutirtsukonu, To accomplish one's wish.

అభోజనము abhójanamu, *s.* Abstinence from food.

అభ్యంగము, అభ్యంజనము abhyangamu, abhyanjanamu, *s.* Unction; the act of anointing with oil; often applied to bathing the whole body, because when the natives wash the head, they previously anoint it, as well as the body, with oil.

అభ్యంతరము abhyantaramu, *s.* The space included between two bodies, or points; an interval. 2. Delay. 3. A false excuse.

అభ్యనజ్ఞ abhyanujna, *s.* Leave, permission. 2. Command; injunction.

అభ్యసించు abhyasintsu, *v. a.* To accustom one's self to any thing; to practise. 2. To learn; to study.

అభ్యాసము abhyāsamū, *s.* Custom; usage; practice. 2. Exercise; study; అక్షరాభ్యాసము aksharābhyāsamu, The study of the letters; the acquirement of the first principles of learning.

అభ్యుదయము abhyudayamu, *s.* Increase of fortune; prosperity; happiness.

అభ్రకము abhrakamu, *s.* Talc.

అమంజి amanji, *s.* Compelled service; unpaid labour. అమంజిపట్టు amanjipattu, To press workmen.

అమడలు, అమడబిడ్డలు amadalu, *plu.* amadabiddalu, *s.* Twins.

అమరము amaramu, *s.* The name of a Sanskrit Dictionary, also termed the అమరసింహము amarasimhamu.

అమరశిలాగంధకము amaraśilā gandhakamu, *s.* A particular kind of brimstone.

అమరు amaru, *v. n.* To fit. 2. To be furnished. 3. To be placed or em-

ployed in service; వాడుకద్యోగములో ననుచు వాడుకద్యోగములొనారెను vādudyōgamulōnamarenu, He is employed in service.

అమరుచు, అమరించు amarutsu, amarintsu, *v. a.* To place in service. 2. To furnish or supply; to procure; to collect. మంత్రితనపుత్రుని రాజుకొలుపులో నమరించెను mantritanaputruni rādzukoluvulō namarinchenu, The minister placed his son in the service of the king.

అమరిక, అమరికై amarika, amarike, *s.* Arrangement. 2. Tranquillity. 3. Eganimity; presence of mind. 4. Modesty.

అమర్చు amartsu, *v. a. vide.* అమరుచు amarutsu.

అమర్యాద amaryāda, *s.* Incivility, disrespect; dishonor; rudeness.

అమాంతము amāntamu, *s.* The profession of a hawker or pedlar, also అమానీ, అమాంతగాడు amānī, amāntagādu, *s.* A hawker, a pedlar.

అమాంతముగా amāntamugā, *adv.* Unexpectedly.

అమాత్యుడు amātyuḍu, *s.* A minister; a counsellor; a courtier.

అమానీ amānī, *s.* This is a revenue term, used to denote the immediate management of any branch of revenue by the servants of Government, of the Zemindar, or of

any other authority ; in contradistinction to its being rented out. గుత్తదారులు పారిపోయినందున ఇప్పుడుతొలగాకాఅహసీఅయినది guttadarulu páripóyinanduna ippudu tálúkákámani ayinadi, As the renters have decamped, the district is now under amanee; immediate management.

అమానుషము amánushamu, *adj.* Supernatural ; beyond the power of man. *s.* A miracle.

అమావాస్య amávásya, *s.* The change of the moon 2. New moon. 3. The day of the new moon.

అమిజీ amijí, *vide.* అమంజీ amanjí.

అమితము amitamu, *adj.* Immoderate ; boundless ; exorbitant ; superfluous ; immense ; innumerable.

అమీనా amíná, *s.* A revenue term, denoting a person who has charge of any thing, and applied to petty revenue officers ; usually to such as are only temporarily employed.

అములు amulu, *s.* A revenue term, denoting the collection of revenue. అములుపట్టు amulupaṭṭu, To seize smuggled goods

అములుదారుడు amuludáruḍu, *s.* A superior revenue officer, employed immediately under a Collector, or Zemindar.

అమాఱ్యము amúlyamu, *adj.* Invaluable.

అమృతము amritamu, *s.* The imaginary food of the gods ; ambrosia ; nectar. 2. Water. 3. Clarified butter. 4. Exemption from transmigration. 5. Gold. 6. Milk.

అమేధ్యము amédhyamu, *adj.* Unclean. *s.* Human excrement.

అమోఘము amóghamu, *adj.* Effectual ; infallible ; unerring. 2. Precious, rare.

అమ్మ amma, *s.* A mother. This word is used as a respectful term of address to females in general ; and, as such, is added to the proper names of women ; సీతమ్మ, గౌరమ్మ, లక్ష్మమ్మ, sitamma, gauramma, lakshamma, &c.

అమ్మకచెల్ల ammakachella, *interj.* Denoting lamentation, pain, fear, or surprise. ah ! alas ! ; because, on such occasions, the Hindoos invoke their dearest female relatives.

అమ్మకము ammakamu, *s.* Sale ; the act of selling.

అమ్మవారు ammaváru, *s.* A female divinity. 2. A village goddess. 3. A familiar appellation for women of the brahmanical caste. 4. The small pox. 5. The goddess of the small pox. అమ్మవారుగనిపించు, అమ్మవారు పోయి ammaváruganipintsu, am-

mavárupóyu, *v. n.* To have the small pox. అమ్మవారుపోయించు am-mavárupóyintsu, *v. a.* To inoculate.

అమ్మకు, అమ్మి ammálu, ammi, *s.* A familiar appellation for a young girl.

అమ్ము ammu, *s.* An arrow ; a dart.

అమ్ము ammu, *v. a.* To sell, to vend, to dispose of; opposed to కొను konu, to buy. అమ్ముడుబోవు ammudu-bóvu, *v. n.* To be sold.

అయము ayamu, *s.* Good fortune. 2. A tax.

అయస్థాంతము ayaskántamu, *s.* A magnet, or load-stone, because it attracts iron.

అయస్సు ayassu, *s.* Iron.

అయి ai, The past verbal participial of అవు avu, To become. Lit. Having become. This word added to pronouns, and sometimes to other words, has the power of the emphatic letter $\acute{e}$, Thus, వాడై vádai, He himself. It sometimes corresponds with the English word like. చూస్తైనొలిచెను mánainilichenu, He stood like a piece of wood. It is also used in expressing such phrases as about to go, come, do &c. As వచ్చేవాడనైయుంచినీ vachché vādanai untīni, I was about to come.

అయితే aité, The conditional form of the verb అవు avu, To become, used as a conjunction to express condition, and corresponding with the English terms if, suppose it were so, but. When added to the past relative participle of any verb, ట్టు త్తు, is inserted, and it then expresses the conditional form of the verb to which it is thus affixed. చేసినట్టయితే chésina-ttāitē, If I, thou, he, she, it, we you, or they do.

అయిదు aidu, *adj.* Numeral Five.

అయిదుపదిచేయు aidupadichéyu, *v. n.* To retire from a superior enemy; to retreat.

అయిదువ aiduva, *s.* A married woman, whose husband is alive. అయిదువతనము aiduvatanamu, *s.* The state of a married woman ; in opposition to widow-hood.

అయిదువరాలు aiduvarálu, *s. vide* అయిదువ aiduva.

అయిన aina, The past relative participle of the verb అవు avu, To become. Lit. That became. It is affixed to nouns of quality to convert them into adjectives; or sometimes to adjectives, as a mere expletive. It expresses the conjunctions either, or; వాడైన, వీడైన vādaina, vīḍaina, Either this, or

అయ్యో *ayyó*, *interj.* *vide* అయ్యయ్యో
 ayyayyó.
 అర *ara*, *adj.* Half. *s.* A moiety
vide అర్థము *ardhamu*.
 అరక *araka*, *s.* A yoke of oxen, with
 a plough and all other imple-
 ments of husbandry appertaining
 thereunto.
 అరగు *aragu*, *s.* A high seat, or sit-
 ting place, built along the outside
 of a house ; also called తిన్నె *tin-*
ne, a pial, or open veranda.
 అరవట్ట *aratsatta*, *s.* A jacket, a coat.
 అరణము *aranamu*, *s.* A present given
 by the father-in-law to his son-
 in-law, at his marriage.
 అరణ్యము *aranya*, *s.* A forest ; a
 wilderness.
 అరచము *aradamu*, *s.* A car ; a chariot.
 అరదేశిపరదేశి *aradésiparadési*, *s.* A
 traveller, pilgrim, or foreigner.
 అరమర *aramara*, *s.* Reluctance, dis-
 inclination.
 అరము *aramu*, *s.* The spoke of a
 wheel. *adj.* quick ; swift ; speedy.
 అరయు *arayu*, *v. a.* To search, to
 examine ; to inquire.
 అరనాయి *aravái*, *s.* A retreat.
 అరవిందము *aravindamu*, *s.* A lotus.
 అరాజకము *arajakamu*, *s.* A state or
 kingdom without proper govern-
 ment, interregnum. 2. Anarchy.

అరాతి *arāti*, *s.* A foe ; an enemy.
 అరి *ari*, A particle denoting posses-
 sion ; as వెరవు, నేర్పు *veravu, nér-*
pu, skill, వెరవరి, నేర్పరి *veravari,*
nérpari, skilful.
 అరి *ari*, *s.* A bowstring. 2. A tax pay-
 able to a king ; government re-
 venue. అరిపెట్టు *aripeṭṭu*, To pay
 revenue. అరిగోరులు *arigóru*, *s.*
plu. The share both of the Go-
 vernment and of the inhabitants ;
 the total produce.
 అరి *ari*, *s.* A foe, an enemy.
 అరికట్టు *arikattu*, *v. a.* To hinder ;
 to prevent, to obstruct.
 అరికాపు *arikápu*, *s.* The waiting on
 a great personage.
 అరిగె *arige*, *s.* A large parasol, or
 umbrella of a peculiar form ;
 generally used by kings, and
 sometimes by others of high rank
 or learning.
 అరిచెయ్యి *aricheyyi*, *s.* The palm of
 the hand.
 అరిచెట్టు *aricheṭṭu*, *s.* The banana
 or plantain tree. *Musa sapientum.*
vide అనచిచెట్టు *anacheṭṭu*.
 అరిపళము *aridaḷamu*, *s.* A yellow
 orpiment.
 అరిది *aridi*, *s.* Wonder ; astonishment ;
 surprise.

అరుగు arugu, *v. n.* To go, to march ; to walk. అరుగుదెంచు arugudentsu, *v. a.* To come.

అరుగు arugu, *s.* An open veranda round a native house. *vide* అరుగు aragu.

అరుణము aruṇamu, *adj.* Of a dark red. 2. Of the colour of the dawn.

అరుణుడు aruṇuḍu, *s.* The sun. 2. The charioteer of the sun.

అరుకు arudu, *adj.* Rare ; scarce ; uncommon. 2. Excellent. 3. Dear.

అరుకు arudu, *s.* Surprise, wonder. *vide* అరిది aridi.

అరుదెంచు arudenstu, *v. a. vide* అరుగు దెంచు arugudentsu.

అరువు aruvu, *s.* Good sense ; judgment ; the reasoning faculty. అరువుచెడు, అరువుతప్ప aruvuchedu, aruvutappu, To lose one's reason, to act contrary to sound reason or judgment.

అరువై aruvai, *adj.* Sixty.

అరోచికము aróchikamu, *s.* Tastelessness, aversion to food. అరోచికము బుట్టు aróchikamubuttu, To be disgusted with food.

అర్ఘుడు arghuḍu, *s.* The sun.

అర్ఘము arghamu, *s.* Price. 2. Cheapness. 3. Reverence ; adoration.

అర్ఘ్యము arghyamu, *s.* Flowers, grass &c. with water, offered as an act of worship, or of reverence. అర్ఘ్యపాదాభ్యుదయ విధులు arghyapádyádi vidhulu, Worship or reverence, evinced by offerings of flowers &c. washing the feet, and other ceremonies.

అర్చన, అర్చనము archana, archanamu, *s.* Worship ; adoration. అర్చకుడు archakuḍu, *s.* A worshipper, an adorer. అర్చించు archintu, *v. a.* To worship ; to adore.

అర్జి arjí, *s.* A petition, an address, a representation.

అర్జు arju *s.* The measurement of a heap of grain, from the bottom to the top, or when the correctness of a previous estimate is suspected.

అర్జునము arjunamu, *adj.* White. *s.* Whiteness. 2. Gold.

అర్జునుడు arjunuḍu, *s.* Arjoona, the third son of Pandoo, friend of Krishna, and brother of Dharmaraja in the Mahábhárat. 2. A king with 1000 arms.

అర్ణము arṇavamu, *s.* The sea.

అర్థము arthamu, *s.* Signification, meaning. 2. Money ; wealth ; prosperity. 3. A thing.

అర్థము ardhamu, *s.* A haft ; a moiety ; a part.

అర్పించు arpintsu, *s.* To give, bestow, dedicate, or offer any thing to the deity, or to any great personage.
అర్పణ, అర్పణము arpaṇa, arpaṇamu, An offering.

అర్బుదము arbudamu, *s.* One hundred million.

అర్బుకుడు arbhakuḍu, *s.* An infant ; a young person. 2 An idiot.

అర్మిలి armili, *s.* Affection ; love ; tenderness.

అర ara, *s.* A division in a drawer ; a partition in a box. 2. A small room in a house.

అర్లు arlu, *s. plu.* Excessive fondness, love, or affection.

అహము arhamu, *s. adj.* Worthy ; fit ; proper.

అల arra, *s.* An apartment in a house ; a chamber. *vide* అర్ర arra. 2. Deceit, guile, secrecy.

అల arra, *adj.* Inner, as applied to the hand or foot only. అలచెయ్యి arracheyyi, The palm of the hand.
అలకాలు arrakālu, The sole of the foot.

అలక, అలకట arraka, arrakaṭa, *adv.* By or near the side.

అలకము arakamu, *s.* Indigestion.

అలగ్నాత arragorrata, *s.* Uneasiness, sorrow ; dissatisfaction.

అలచు arratsu, *v. n.* To make a loud noise ; to roar.

అలటిచెట్టు arraticheṭṭu, *s. vide* అరిటిచెట్టు ariticheṭṭu.

అలదాలు arradālu, *s.* Small cross pieces of wood, connected by two timbers, by which the lower part of a marriage palanquin is enclosed.

అలసాలదు arraporraḍu, *s.* A man or woman below the common size ; a dwarf.

అలమల, అలమటిక arramarra, arramarrika, *s.* Suspicion, distrust.

అలవ arrava, *adj.* Tamil, అలవదేశము arravadésamu, The Tamil country.

అలవము arravamu, The Tamil language.

అలవలు arravarralu, *s plu.* Bits or pieces ; as వానిదేశములవలుచేసి vāni-dēhamarravarraluchēsi, Having reduced his body to pieces.

అటి arri, *s.* The act of fixing the arrow to the bow.

అటిమిని arrimini. *adj.* Armenian.

అటిముటి arrimurri, *adv.* From time to time

అటిసె arrise. *s.* A cake, made of rice-flour and jaggery.

అలు arru, *v. n.* To be destroyed.

అలు arru, *s.* The neck.

అఱగు arrugu, *v. n.* To be digested
2. To be wasted by use or time ;
to wear away.

అఱత arruṭa, *postpos.* With. రాముడు
విశ్వామిత్రునఱతనే గెఱు రాముడు వి-
వీమిత్రునఱతనే గెఱు Rama went
with Visvamitra.

అఱపు arrupu, *v. n.* To come into
one's possession ; to be contained.
అఱపరావిభాగ్యము arraparānibhāg-
yamu, Inexhaustible wealth or
riches.

అఱము arrumu, *v. a.* To usurp ; to
encroach.

అఱపుళ్లు arruvuḷḷu, *s. plu.* Holes.

అఱ్ఱు arru, *s.* Danger. 2. Calamity,
3. Difficulty. also అఱు arru,

అఱ ala, *pro.* Used in books only,
that. అఱవాడు alavāḍu, That man.
అఱ ala, *s.* A wave of the sea. &c.
the surf.

అఱంకారము alankāramu, *s.* An orna-
ment. 2. Beauty. 3. A rhetorical
figure.

అఱంగము alangamu, *s.* A rampart. 2.
A watch or guard.

అఱండురు alanduru, *v. n.* To moan ;
to lament ; to grieve.

అలక alaka, *s.* Displeasure, anger,
wrath, indignation. అలకతీర్ఘ-
ala-katīrṣu, To appease one's anger
or displeasure.

అలకన alakana, *adj.* Light, versatile.
అలకములు, అలకలు alakamulu, alakalu.
s. plu. Curls, ringlets.

అలచంఢలు alatsandalu, *s. plu.* A
species of pulse, also called కారా-
ముళ్లు kārāmuḷḷu. Dolichos catiāng.

అలచు alatsu, *v. a.* To trouble ; to
molest.

అలఙడి aladzaḍi, *s.* Mental pain ;
affliction of the mind.

అలత alata, *s.* Fatigue, lassitude.

అలతి alati, *adj.* Small, petty.

అలఱు aladu, *v. a.* To rub sandal
powder &c. upon the body.

అలపు alapu, *s.* Fatigue, lassitude.
vide అలత alata.

అలబలము alabalamu, *s.* Anxiety ;
distraction of mind, perplexity.

అలమట alamāṭa, *s.* Affliction or in-
quietude of mind ; chagrin ; vexa-
tion. *vide* అలఙడి aladzaḍi.

అలమరగు alamaragu, *v. n.* To be
afflicted.

అలమార్చు alamārṣu, *v. a.* To train
bullocks, buffaloes &c. To the
plough, or to bear burdens.

అలము alamu, *v. a.* To spread. 2. To
wash, to cleanse with water.

అలము alamu, *s.* Weeds that grow
in fields of dry grain.

అలయు alayu, *v. n.* To be tired, wearied, or fatigued; to be exhausted by labour.

అలయిక alaika, *s. vide* అలపు alapu. అలరు alaru, *v. n.* To shine. 2. To be pleased or delighted. *s.* A flower. 2. Beauty. అలరుబోడి, అలరుబోణి alarubōḍi, alarubōṇi, *lit.* one whose body is a flower. A woman. అలరువిల్లుకు alaruviltuḍu, The god of love, because his bow is made of flowers.

అలవకు alavaḍu, *v. n.* To be practised in; to be habituated, or accustomed to. అలవాటు alavāṭu, *s.* Habit, custom. అలవాటుతప్ప alavāṭutappu, To be out of practice. అలవరచు alavaratsu, To habituate, accustom, exercise, or teach.

అలవ alava, *s.* A basin formed of earth, round the foot of a tree. 2. A railing.

అలవి alavi, *adj.* Able to do or effect. ఇది నాకు అలవి గాదు idinākualavigādu, I am not able to do this. This is beyond my power.

అలసట, అలసత alasata, alasata, *s.* Fatigue, lassitude. *vide* అలపు-అలసటవకు alapu-alasatapaḍu, To be wearied or fatigued. అలసటపుట్టు, అలసటవచ్చు alasataputti, alasata-

vattsu, To feel fatigued. అలసటనీ చ్చుకొను alasatātirtsukonu, To rest one's self.

అలక్ష్యము alakshyamu, *adj.* Trifling, trivial, worthless. *s.* Disregard, negligence. అలక్ష్యముచేయు alakshyamuchéyu, *v. a.* To disregard, neglect, slight, or despise.

అలాకు aláku, *s.* Desolation; ravage; ruin. అలాకుచేయు alákuchéyu, To ruin, to ravage, to lay waste.

అలాయదా aláidá, *adj.* Separate, apart.

అలుకు aluku, *v. a.* To rub the floor with macerated cow-dung. This is done by the Hindoos to clean and purify the house. *s.* The washing the floor with macerated cow-dung.

అలుకు aluku, *s.* Fear; terror; dread. అలుగు alugu, *v. n.* To be angry, or provoked; to be annoyed or displeased. అలక aluka, *s.* Displeasure, anger.

అలుగు alugu, *s.* A water channel, for carrying off the excess of water from tanks. &c. 2. The sharp iron point of an arrow or lance.

అలుపు aluvu, *s.* Beauty; comeliness; fairness.

అలుసు alusu, *s.* Inferiority; meanness.

అలేఖము alékhamu, *s.* A blank book of cadjan or palmira leaves.

అల్కా alká, *adj.* Mean, vile, base.

అల్పము alpamu, *adj.* Thin ; small ; little ; 2. Mean ; trifling ; slight. అల్పబుద్ధి alpabuddhi, A mean understanding. అల్పభోజనము alpabhójanamu, A light repast. అల్పాచమనము alpáchamanamu, The common and polite term for making water ; because a little water is sipped, as a purification afterwards. అల్పకార్యము alpakáryamu, A trifling matter.

అల్ల alla, *pro. vide* అల ala.

అల్లదిగొనా, అల్లదగ్గో alladigó, alladugó, *adj.* Yonder ; at a distance within view.

అల్లన allana, *adj.* Gently ; softly.

అల్లము allamu, *s.* Ginger.

అల్లరి allari, *s.* Anarchy ; tumult ; commotion, noise, quarrel. అల్లరిచేయు allarichéyu, To commit disturbances. 2. To expose one's vices.

అల్లారుముద్దు allárumuddu, *adj.* Delightful ; beloved by all.

అల్లిక allika, *s.* A twist, a plait, a braid, a netting.

అల్లిబిల్లి allibilli, *s.* Familiarity, mutual affection.

అల్లు allu, *v.* To plait, to braid, to twist, to interlace. చాపఅల్లు tsápa-allu, To make mats. వెండుకఅల్లు vendrukallu, To plait the hair. అబద్ధాలల్లు abadhálallu, To fabricate lies.

అల్లుడు alludu, *s.* A son-in-law. మేనల్లుడు ménalludu, The son of a man's sister, or of a woman's brother.

అల్లె alle, *s.* A bow-string.

అల్లెము allemu, *s.* An entertainment given by the bride's parents to a bride-groom, after the conclusion of the whole-marriage ceremonies.

అల్లనోరేడు చెట్టు allónéréduchettu, *s.* The rose apple tree. Eugenia.

అలికము alikamu, *s. vide.* అలికము alikamu.

అళుకు aluku, *v. n.* To fear, to be afraid ; to be diffident. *s.* Diffidence.

అల్లిక allika, *s. vide* అల్లిక allika

అల్లు allu, *v. vide* అల్లు allu.

అవకాశము avakásamu, *s.* An intermediate spot, intermission. Leisure, opportunity. *vide* సావకాశము, అవకాశముగలుగు sávakásamu,

avakásamugalugu, To have leisure.

అవగడము avagadamu, *s.* Mischief ; evil. 2. Disorder ; confusion. 3. Danger.

అవగాహము avagáhamu, *s.* Immersion, bathing. 2. A trough near a well, for watering cattle.

అవగాహమవు avagáhamavu, *v. n.* To be understood, or become the object of understanding. ఈనంగతి నాకు లెస్సగా అవగాహమయినది isangati náku lessagá avagáha mainadi, This subject is fully understood by me, or I fully comprehend this subject. అవగాహము చేసుకొను avagá hamuchésukonu, *v. a.* To understand ; to comprehend.

అవగుణము avagunamu, *s.* A pernicious quality ; a bad disposition ; a defect ; a vice.

అవఘటించు avaghalintsu, *v. a.* To over-look ; to neglect ; to disregard.

అవతరించు avatarintsu, *v. n.* To be incarnated ; to descend.

అవతారము avatáramu, *s.* An incarnation of the deity, especially of Vishnu, of which the Hindoos reckon ten; viz. The fish, tortoise, boar, manlion, dwarf, Parasuráma, Srí Ráma, Krishna, Buddha, and one yet to come termed Kalkee. 2. A birth. 3. A metamorphosis. 4. The bank of a tank, pond, sea &c, 5. The act of descending. అవతారమెత్తు avatáramettu, To be incarnated. మనుష్యవతారము manushyáva-

táramu, Incarnation as man. This term is applied by the Native Christians, to the incarnation of the Son of God.

అవతల avatala, *adv.* After, afterwards, hereafter. 2. Next to, further, beyond, onward, to a distance. This word is applied either to time or place.

అవమాను avadúru, *s.* Calumny ; defamation ; false accusation.

అవధరించు avadharintsu, *v. a.* To condescend, to hear, or listen. అవధారు avadháru, The 2d. person sing. of the imperative of this verb, irregularly formed ; is used in books only to call attention. Listen !

అవధి avadhi, *s.* A border, limit, or boundary.

అవని avani, *s.* The earth.

అవమర్యాద avamaryáda, *s.* Incivility ; disrespect.

అవమానము avamánamu, *s.* Dishonour ; disgrace ; indignity ; insult ; affront.

అవమానము చేయు, అవమానించు avamámuchéyu, avamánintsu, *v. a.* To despise ; to disregard, to dishonour, to disgrace, to insult. అవమానపడు, అవమానము పొందు avamánapađu, avamánamupondu, To be disgraced, dishonoured, or insulted.

అవయవము avayavam, *s.* A member, a limb.

అవయు avayu, *v, n.* To be broken into pieces; to be destroyed. అవయింను avayintsu, *v. a.* To break to pieces, to destroy. వానికండ్లు అవసింది vānikandluavasindi, His eye sight is destroyed.

అవయోగము avayógamu, *s.* A bad sign, an evil omen, an unfortunate event.

అవరోహము avaróhamu, *s.* A fibrous root, issuing from the branches of certain trees and hanging down from them; for example, that of the Indian fig tree; also called ఊడ ధృదా, 2. The act of descending.

అవల avala, *adv. vide* అవతల avatala.

అవలంబనము, అవలంబము avalambanam, avalambamu, *s.* That on which any person or thing depends; an asylum; refuge; support. అవలంబించు avalambintsu, *v. a.* To depend on any person or thing. 2. To take hold of any thing. ఒకనిమాటఅవలంబించు okani-máta avalambintsu, To concur in opinion with another.

అవలక్షణము avalakṣhaṇamu, *s.* A bad sign, an evil omen, or augury. *adj.* Ugly. 2. Dirty, 3. Improper.

అవలీల avalíla, *s.* Facility, ease.

అవలోకనము avalókanamu, *s.* The act of looking; surveying.

అవశకునము avasáakunamu, *s.* An evil omen or augury, a bad sign.

అవశాత్తుగా avasáttugá, *adv.* Unexpectedly; abruptly; suddenly. 2. Providentially.

అవశ్యము avasýamu, *adj.* Absolute or indispensably necessary మరణము అందరికిఅవశ్యము maraṇamuan-darikiavasýamu, Death is to all a matter of absolute necessity. అది నాకుఅవశ్యమైనది adináku avasýa-mainadi, That is indispensably necessary to me. *adv.* Certainly-without fail. రేపటికిఅవశ్యమువస్తాను répatikiavasýamuvastánu, I shall come tomorrow without fail.

అవసరము avasaramu, *s.* Occasion. 2. Urgency. 3. Hurry. 4. Necessity, అవసరముచేస్తేపనిచెడును avasaramu chéstépanicheḍunu, If you hurry, the business will be spoiled. అది నాకుఅవసరములేదు adinákuavasaramulédu, I have no occasion for this. *adj.* Urgent, necessary. అవసరమయినపని avasaramainapani, Urgent business.

అవస్థ avastha, *s.* A condition or state. 2. Any particular stage of life, as

infancy, youth &c. 3. Calamity, distress. బాల్యవస్థ bályávastha, Child-hood. మరణావస్థ marañávas-tha, The agony of death. అవస్థపడు avasthapadu, To be in distress. అన్నానికీలేక అవస్థపడు annánikiléka-avastha padu, To be reduced, through want of food, to the greatest misery. అవస్థపెట్టు avasthapet-tu, To reduce to misery, to plunge another into difficulties. సహించరాని అవస్థలుపడు sahimparáni avastha lupadu, To experience insupportable calamity.

అవాంతరము avántaramu, *adj.* In-tervening. *s.* An invasion or in-cursion.

అవాజు avádžá, *s.* A voice, a noise, a rumour, a report.

అవాయి avái, *s.* A sky-rocket. అవాయిచువ్వ aváitsuvva, The reed of a sky-rocket.

అవారిగా avárigá, *adv.* Profusely ; abundantly ; exuberantly.

అవి avi, *s.* A mountain. 2. A sheep. 3. The sun. 4. A woman in her menses.

అవిధి avidhi, *s.* Calamity ; distress ; trouble. *adj.* Illegal.

అవిరి aviri, *s.* A disease in the eye.

అవివేకము avivékamu, *s.* Ignorance.

2. Imprudence ; indiscretion.

అవిసెచ్చెట్టు avisechettu, *s. vide* అసె చెట్టు agisechettu.

అవు avu, *v. n.* To become. 2. To be finished. *vide* అయి, అయిన, అయితే, అవును, కా ai, aina, aité, avunu, ká, and కాదు kádu.

అవుడు avudu, *s.* The lip. అవుడుగఱచు avuđugarratsu, To bite the lips from rage.

అవుతల avutala, *adv. vide* అవతల avatala.

అవును avunu, *adv.* The *verb* అవు avu in the 3d person singular of the affirmative aorist. 2. A general term of affirmation, in reply to all questions, synonymous with the English word yes ; but properly confined to affirmations respecting quality and essence only, and opposed to కాదు kádu, *no*. ఇదినీకు అవునా idiníkuavuná, Will this be of use to you? మీరుచెప్పనగునె మీ-రుचेपपानागुने, May you say so? నాచేతనవును náchetanavunu, I can do అవునాకాదా avunákádá. Is it, or is it not. అవునవును avunavunu, yes, yes.

అవురు avuru, *s.* A long coarse grass, generally used for thatch or to

make tats ; it is also called విడవలి
vidāvali.

అవ్యయము avyayamu, *s.* In grammar,
an indeclinable word, a particle
అవ్వ avva, *s.* A grandmother. 2. A
mother.

అవ్వారిగా avvārigā, *adv.* *vide* అవారి
గా avārigā.

అశక్తము aśaktamu, *adj.* Impotent.
2. Sick.

అశక్తిము, అశక్తి అśaktamu, అశక్తి, *s.*
Want of ability ; weakness ; fee-
bleness ; incapacity ; impotency.

అశక్యము aśakyamu, *adj.* Impossible.

అశిమి, అశిమినంచి aśimi, aśimisanchi,
s. A wallet.

అశుచి aśuchi, *s.* Uncleanness. *adj.*
Unclean.

అశుద్ధము aśuddhamu, *s.* Human ex-
crement. *adj.* Impure.

అశుభము aśubhamu, *adj.* Inauspici-
ous. *s.* Inauspiciousness.

అశేషము aśēshamu, *adj.* All, whole.

అశ్రద్ధ aśraddha, *s.* Neglect.

అష aṣa, Indec. Particle. *vide* అట
aṭa.

అషు aṣu, *adv.* So ; in that manner ;
in that way.

అషువంటి aṣuvanṭi, *adj.* Such, of
that kind.

అసద్ద asadda, *s.* Inattention ; negli-
gence ; 2. Contempt. disdain.

అసక asadu, *s.* Smallness. 2. Thin-
ness. 3. Leanness.

అసభ్యము asabhyamu, *adj.* Unworthy
of admission into an assembly ;
vulgar ; mean.

అసము asamu. *s.* Reputation ; renown ;
fame.

అసము asamu, *s.* Excess.

అసరసందె asarasande, *s.* The dusk ;
because giants then appear.

అసల్ asal, *adj.* Original ; radical ;
prime. *s.* The principal, in contra-
diction to the interest.

అసలు asalu, *s.* Mud ; mire ; dirt at
the bottom of water.

అసహిష్ణుత asahishṇuta, *s.* Envy ;
malice ; malignity.

అసహ్యము asahyamu, *adj.* Insup-
portable ; odious ; disgusting ;
ugly ; unpalatable. అసహ్యపడు asa-
hyapaḍu, To be disgusted, to
abhor.

అసాధారణము asādhāraṇamu, *adj.*
Uncommon ; unusual ; rare. అసా-
ధారణముగా మాట్లాడు asādhāraṇa-
mugāmaṭṭlāḍu, To speak fluently.

అసాధ్యము asādhyamu, *adj.* Im-
possible ; impracticable. అసాధ్యరో-
గము asādyaḥa rōgamu, Incurable
disease.

అసియాడు asiyádu, *v. n.* To shake.
అసుంట asunṭa, *adv.* At a distance ;
farther away.

అసుర, అసురుడు asura, asuruḍu, *s.* A
Giant.

అసుఱుసుఱు asurusuru, *s.* Great ex-
haustion or waste of one's strength;
excessive weakness or fatigue.

అసువు asuvu, *s.* Any of the five
breaths which the Hindoos belie-
ve to exist in the human body,
and consider essential to life.

అసూయ asúya, *s.* Malignity ; hatred ;
detraction ; jealousy ; envy.

అస్తమయము astamayamu, *s.* Sun-set,
from the Hindoos believing that
the sun disappears behind a cer-
tain mountain.

అస్తమానము astamānamu, *s. vide.* అస్త-
మయము astamayamu.

అస్తరు astaru, *s.* The lining of a gar-
ment. 2. A patch.

అస్తావేస్తము astāvestamu, *s.* Madness.

అస్థిభారము astibhāramu, *s.* The foun-
dation of an edifice.

అస్త్రము astramu, *s.* A missile wea-
pon ; an arrow.

అస్థి asthi, *s.* A bone. అస్థిపాత్ర అ-
sthipátra, An urn. అస్థిజ్వరము as-
thijvaramu, An internal fever.

అహంబ్రహ్మత్వము ahambrahmatvamu,
s. Pride ; vanity ; arrogance.

అహితము ahitamu, *s.* Injury ; harm ;
enmity, *adj.* Unfriendly.

అహితుడు ahituḍu, *s.* An enemy.

అహారాత్రము ahārātramu, *s.* An en-
tire night and day, including the
space of twenty four hours.

అక్షంతలు, అక్షతలు akshantalu, aksha-
talu, *s.* A few grains of rice, mix-
ed with saffron, put on the fore-
head of an image when it is ado-
red, or given to a brahman, when
he is invited to any auspicious
ceremony. They are also given by
brahmans, with benedictions, to
any one who performs a religious
ceremony. 2. Fried grain for ob-
lations. 3. The red mark worn by
Hindoos on the forehead.

అక్షము akshamu, *s.* A die. 2. An
eye. 3. An axle-tree 4. A law
suit. అక్షవిద్య akshavidya, *s.* Play ;
gambling.

అక్షయము akshayamu, *adj.* Imperish-
able ; durable ; permanent ; inex-
haustible. అక్షయపాత్ర akshayapá-
tra, *lit.* An inexhaustible vessel.
A cup for alms.

అక్షరము aksharamu, *s.* A letter of
the alphabet. 2. Exemption from
transmigration ; bliss. *adj.* Im-
perishable. అక్షరజ్ఞుడు aksharajnu

du, A learned man. అక్షరాభ్యాసము aksharābhyāsamu, Beginning to learn the first principles of a language. అక్షరపపపాటు aksharapaḍu bāṭu, Orthographical errors.

అక్షి akshi, *s.* An eye.

అక్షింతలు akshintalu, *s. vide* అక్షతలు akshatalu.

ఆ

ఆ á, The second letter of the Telugu alphabet. 2. The indeclinable remote demonstrative pronoun, That. As, ఆతల్లి átalli, That mother. ఆకొడుకులు ákoḍukulu, Those sons. The connected form of ఆ á, (—) when affixed to the last word in a sentence, or to a single word alone, denotes interrogation; as తెలుసునా telusuná, Is it understood? మీరా mirá, You? వాడా vādá, He?

ఆంగిరస ángirasa, *s.* The sixth year of the cycle of sixty.

ఆంతర్యము ántaryamu, *s.* The mind. 2. Opinion.

ఆంధ్రము ándhramu, *s.* Andhra, the Sanskrit name for the Telugu language. ఆంధ్రదేశము ándhradésamu, Telingana. This country seems formerly to have been di-

vided into the Calinga and Andhra provinces. The latter was an inland subdivision to the south of the Godavery, and the people are described by Pliny as a superior race of men.

ఆకట ákaṭa, *adv.* Afterwards.

ఆకడ ákaḍa, *adv. vide* అక్కడ akkaḍa.

ఆకట్టు ákaṭṭu. *v. a.* To prevent, to hinder, to stop.

ఆకతాయ ákatáya, *s.* A person void of principle; a wicked person; an insignificant fellow.

ఆకరము ákaramu, *s.* A mine. 2. Foundation or ground for an assertion. 3. An authority for the meaning or use of a word.

ఆకలి ákali, *s.* Hunger. 2. Appetite.

ఆకలింపు ákalimpu, *s.* The power of the mind to admit and contain many ideas at once; comprehension. ఆకలింపుచేసుకొను ákalimpu-chésukonu, To comprehend.

ఆకాసము ákasamu, *s. vide* ఆకాశము ákáśamu.

ఆకస్మికము ákasmikamu, *adj.* Sudden.

ఆకాంక్ష ákánksha, *s.* A wish, a desire. ఆకాంక్షించు ákánkshintsu. To wish or desire.

ఆకారము ákaramu, *s.* Form, shape, figure, mien.

అకాశము ákásamu, *s.* The air, the atmosphere, the ether. 2. The sky, the heavens, the firmament. ఆకాశబాణము ákásabāṇamu, A sky rocket. ఆకాశవాణి ákásavāṇi, A voice from heaven.

అకు áku, *s.* A leaf. 2. Betel leaf. అకుఅలము ákualamu, The second word in this phrase has no meaning in itself, but added to అకు áku, implies Leaves, and other greens. అకుసూరలు ákugúralu, Pot herbs, garden, stuffs.

అకురాయి ákurāyi, *s.* A file. అకురతరాచు, అకురాయిపెట్టు ákurātaraṭṭu, ákurāyipetṭu, To file.

అకులము ákulamu, *adj.* Troubled, distressed; confounded.

అకృతి ákr̥iti, *s.* A form, shape, figure, mien.

అకే áke, *pro.* She.

అకొత్తు ákottu, *s. vide* అడకొత్తు aḍakottu.

అక్రమించు ákramintsu, *v. a.* To encroach; to usurp; to seize. అక్రమణము ákramaṇamu, Usurpation, encroachment.

అఖండలుడు ákhandaluḍu, *s.* One of the names of Indra, regent of the sky.

అఖరు ákharu, *s.* An end, a termination.

అఖ్యా ákhya, *s.* A name or appellation.

అగంతుకుడు ágantukuḍu, *s.* A guest.

అగడము ágaḍamu, *s.* A jest, a joke. 2. Mirth, fun. 3. Derision, mockery.

అగడముచేయు ágaḍamuchéyu, To deride, to mock. 2. To jest. అగడపుమనిషి, అగడకాడు ágaḍapumani-shi, ágaḍakāḍu, A jester.

అగతమవు ágatamavu, *v. n.* To be obtained; to come into one's possession.

అగమము ágamamu, *s.* An arrival, a coming, or approaching. 2. A Sastra, or work on sacred science, of divine origin. 3. The ceremonies prescribed in the Sastras. 4. A grammatical augment, a syllable or letter inserted in any part of a radical word. 5. A legal title, a voucher or written testimony.

అగాకరతీగె ágákaratīge, *s.* A plant. Momordica Dioica.

అగాత్యము ágátyamu, *s.* Obstinacy; stubbornness.

అగు águ, *v. a.* To stop, prevent, or hinder. 2. To support, or protect. 3. To harbour. 4. To watch or preserve crops, fruits &c. *vide* ఆచు átsu.

అగుబ్బతిలు águbbatilu, *v. n.* To be elated. అగుబ్బు águbbu, Elevation, wonder.

అగ్నేయదిక్కు- ágnéyadikku, *s.* The south east point, of which the god of fire is regent.

అగ్నేయాస్త్రము ágnéyástramu, *s.* A weapon of fire.

అగ్రహము ágrahamu, *s.* Anger, choler, rage, wrath. 2. Trouble, annoyance. అగ్రహించు ágrahintsu, To be angry or iraged.

అఘాత్యము ághátýamu, *s. vide* అఘాత్యము అగత్యము.

అచంద్రాక్షము áchandrárkamu, *adv.* During the existence of the sun and moon; as long as the world exists; for ever.

అచక్క- átsakki, *adv.* On that side.

అచమనము áchamanámu, *s.* The sipping of water three times, before religious ceremonies, or meals; or after meals or the necessities of nature; repeating at the same time the 24 principal names of Vishnoo.

అచారము ácháramu, *s.* An established rule of conduct. 2. A religious institute, or observance. 3. The rules of moral conduct among a people, or nation. 4. The practice, cus-

toms, habits, usages, or laws of a country, or of any particular class of men.

అచరించు ácharintsu, *v. a.* To practise, or do habitually. 2. To put in practice the precepts of religion. 3. To celebrate a religious festival.

అచార్యుడు ácháryudu, *s.* A teacher or instructor of the Védas. 2. A spiritual guide. 3. A person who invests one with the sacrificial thread.

అచు átsu, *v. a.* To stop, to hinder, to prevent, to withhold. 2. To support, to protect. 3. To preserve or watch fields, gardens &c. నారాచి మాట్లాడు nóráchimátládu, To speak considerately or cautiously. *vide* అగు águ.

అచూకీ átsúkí, *s.* A trace, token, or hint. 2. A cause.

అజానుబాహుడు ájánubáhuđu, *s.* A man whose hands reach to his knees. A person of this description is considered not only handsome, but destined to be a hero.

అజీల ájilu, *adj.* Ready, present.

అజ్ఞా ájna, *s.* An order, a command. 2. Permission, 3. Punishment. 4. Custody. అజ్ఞయిచ్చు ájnyitstu, To give an order. అజ్ఞతోసివేయు ájnatósivéyu, To disobey an order అజ్ఞచేయు ájnachéyu, To punish.

ఆజ్ఞ చేయించు ājnachéyintsu, To commit to custody ; to cause, to punish. ఆజ్ఞాపించు ājñápintsu, To order or command.

ఆజ్ఞము ājñamu, *s.* Clarified butter, ghee.

ఆట షా, *s.* A dance. 2. A play. 3. A game. ఆటాడు షాáḍu, To dance or play. ఆటయోడు షాయóḍu, To lose a game. ఆటనెలుచు షాagelutsu, To win a game. ఆటపాట షాapáṭa, Dancing and singing. ఆటవిడుపు షాaviḍupu, A holiday; a play day granted to school boys. ఆటకత్తె షాakatte, A dancing girl. ఆటకాడు షాakáḍu, A male dancer, a gambler, ఆటపాటవాడైము షాapáṭaváddemu. Dancing, accompanied by vocal and instrumental music. ఆట్లాట పేట్లాట, Play, pastime, a joke.

ఆటంకము షాṅkamu, *s.* Prevention, hinderance, resistance. 2. Molestation. 3. Hesitation.

ఆటగొట్టు షాagorrru, *s.* A rake, used in husbandary.

ఆటపట్టు షాapatṭu, *s.* An abode, a residence.

ఆటివచ్చు, ఆటు షాivatstsu, *átu, v. n.* To last, to suffice.

ఆటుపోటు షాṭupóṭu, *s.* Severe pain, caused by a wound, or sore.

ఆటోపము షాṭópamu, *s.* Pride, pomp. 2. Fury.

ఆట్రగడాలు షాṭragadálu, *s. vide.* ఆక్కుళ్లు akkuḷlu.

ఆడ షాḍa, *adj.* Female. *s.* A place. *adv.* There. ఆడనూతురు షాḍagúturu, A woman.

ఆడంగులు షాḍangulu, *s. plu.* Women. ఆడంగలేకి షాḍangiléki, A man who has the voice and habits of a woman.

ఆడంబరము షాḍambaramu, *s.* A charge sounded by musical instruments. 2. The roaring of elephants. 3. The beginning. 4. Pride, pomp. మేఘాడంబరము megháḍambaramu, A collection of clouds.

ఆడిక షాḍika, *s.* Infamy.

ఆడికోలు షాḍikólu, *s.* A rumour or report, generally applied to such as are of an unfavorable kind.

ఆడు షాḍu, *v, a.* To play, to dance. 2. To speak, or promise. 3. To perform. *v. n.* To shake, to totter, to wag. ఆడుకొను షాḍukonu, *v.* Comp. To talk to one's self, to play. ఈడు లాడు iduḷádu, To swim. ఊగులాడు úguládu, To swing, to hang, to be in agitation. తడువులాడు taḍuvulaḍu, To grop, to seek out, or search for. నీళ్లాడు nilláḍu, To bring forth a child, because water precedes the birth.

ఆడు ādu, *adj.* Female. *vide.* ఆడ- డాడు-
ఆడుబిడ్డ ādubiḍḍa, A female child.
2. The sister of one's husband.

ఆధ్యుడు ādhyuḍu, *s.* A lord, a mas-
ter ; one who is opulent.

ఆణంగులు āṅgulu, *s. vide.* ఆడం
గులు āḍangulu.

ఆణి āṇi, *s.* A pin, or nail. *adj.* round,
as applied to pearls only.

ఆణి కాడు āṇikāḍu, A man acqu-
ainted with secrets.

ఆతంకము ātankamu, *s.* Disease, Pain.
2. Fear.

ఆతగాడు, ఆతడు ātagāḍu, atāḍu, pro-
masc. of the 3-d. person. He. This
word is honorifically applied to
equals.

ఆతతాయి ātatāi, *s.* A felon, thief, or
murderer.

ఆతను ātanu, *s. n. vide.* ఆతడు ātāḍu.

ఆతపత్రము ātapatramu, *s.* A large
umbrella.

ఆతరము ātaramu, *s.* Fare, freight.

ఆతిథ్యము ātithyamu, *s.* Food given
to a guest ; hospitality. *adj.* Pro-
per for a guest, hospitable.

ఆతురము āturamu, *s.* Haste, hurry,
precipitation. 2. Eagerness, avi-
dity. ఆతురించు āturintsu, *v. a.* To

hurry, to hasten. ఆతురము ātura-
paḍu, *v. n.* To be in a hurry, or
haste.

ఆతురము āturamu, *adj.* Afflicted
with disease 2. Devoted to, stron-
gly inclined to.

ఆత్మ ātma, *s.* The soul. 2. Bramha,
the supreme deity, and soul of
the universe. 3. The body. 4. The
understanding, the intellect. 5.
The mind, or faculty of reason. 6.
Life, spirit, the vivifying soul, in
opposition to the sentient one. 7.
Self, the abstract individual. ఆత్మ
జుడు ātmajuḍu, A son.

ఆత్రము ātramu, *s. vide* ఆతురము ātu-
ramu.

ఆనకు డాదా, *s.* Satiety, satisfaction,
contentment.

ఆనకణ డారాణ, *s.* Consolation, com-
fort. 2. A kind reception, favo-
rable treatment. 3. Aid, support.
4. Regard, respect, veneration.

ఆనకణానక డారాబాదార, *adv.* In great
haste, and confusion.

ఆనకము డారము, *s. vide* ఆనకణ, ఆన
రించు డారాణ, ādarintsu, To con-
sole, comfort, or caress. 2. To res-
pect. 3. To assist, support, or re-
ceive kindly.

ఆనకపు డారువు, *s.* Protection, sup-
port, aid, refuge. 2, Subsistence.

ఆపలపాపల ádalabádala, *adv. vide* ఆప
రపాపర ádarabádara.

ఆదా ádá, *s. vide* ఆదాయము ádayamu.

ఆదాపాదా ádábádá, *adv. vide* ఆపర
పాపర ádarabádara.

ఆదాయము ádayamu, *s.* Profit, gain,
income.

ఆది ádi, *s.* A mark left in a book, to
shew the place where the reader
left off.

ఆది ádi, *adj.* First, prior. *s.* The be-
ginning, the origin.

ఆదిశేషుడు ádiśeshuḍu, *s.* The chief
of serpents, first of its kind. It is
understood to have 1000 Heads,
upon which it supports the earth,
and it forms both the couch and
canopy of the god Vishnu.

ఆనుకొన ádukonu, *v. a.* To assist, aid,
or protect.

ఆనోక ádóka, *adj. lit.* In the form of
a cow's tail. Oval, sloping.

ఆధారము ádháramu, *s.* A prop; sup-
port; aid; protection. 2. A recep-
tacle, location.

ఆధిపత్యము ádhipatyamu, *s.* Govern-
ment. 2. Authority,

ఆధేయము ádhéyamu, *adj.* Placed;
deposited.

ఆన ána, *s.* An oath. 2. An adjura-
tion. 3. A protestation. 4. A cita-

tion on the part, or in the name
of the Government, to arrest any
one, or to oblige one to come to
justice. ఆనబెట్టు ánabetṭu, To
adjure.

ఆనతి ánati, *s.* An order. 2. Permis-
sion, leave.

ఆనతిచ్చు ánatitstsu, *v. a.* To say, tell,
or relate; applied to superiors
addressing inferiors.

ఆనవాలు ánaválu, *s.* A mark or token.
2. Boiled milk.

ఆను ánu, *v. n.* To lean, rest or recline
upon. 2. To bear. 3. To drink. ఆ

నించు ánintsu, *v. a.* To cause to
lean, rest, or recline upon. 2. To
place against a wall &c. ఆనికా áni-

ka, *s.* A prop. ఆనుకొన ánukonu, *v.*
Comp. To lean, rest, or recline
upon.

ఆనుడుబిళ్ల ánudubilla, *s.* A semi-cir-
cular pillow.

ఆనుపూర్వకము ánupúrvakamu, *s.* Or-
der, method.

ఆనులు ánulu, *s.* Plu. Nails of iron &c.

ఆపత్తు, ఆపద ápattu, ápada, *s.* Cala-
mity, misfortune, adversity. 2.
Danger, peril.

ఆపు ápu, *v. a. vide* ఆచు átsu.

ఆపు ápu, *s.* An obstacle, or preven-
tion. 2. An arrest. 3. Watching
gardens or fields. *vide* ఆగు águ,
and ఆచు átsu.

ఆపె ápe, *pro.* feminine, demonstrative remote. She, applied to superiors only.

ఆపోవు ápóvu, *v. n.* To be satisfied.

ఆపోశనము ápóśanamu, *s.* The sipping of water from the palm of the hand, as a religious ceremony, before or after meals.

ఆబద్ధ ábaḍḍa, *s.* A heifer, two years old.

ఆబిడ, ఆబిడె ábiḍa, ábiḍe, *pro.* She, that woman.

ఆబురి, ఆబూరి áburi, ábúri, *s.* Honour, character. ఆబురిదక్కింపుకొన áburidakkintsukonu, To save, or retain one's character, when attacked.

ఆబెయ్య ábeyya, *s. vide* ఆబద్ధ ábaḍḍa.

ఆబోతు ábótu, *s.* A bull which is marked, and is allowed to wander at large, in commemoration of a deceased person, or as consecrated to some deity. ఆబోతుకాతు ábóturautu, Siva, whose vehicle is the bull. ఆబోతుసారము ábótusorammu, One of the seven notes in music.

ఆభరణము ábharanamu, *s.* Ornament, decoration. 2. jewels.

ఆభాసము, ఆభాసు ábhásamu, ábhásu, *s.* Corruption. 2. Disorder, irregularity. 3. An indignity, or affront.

ఆముడ ámaḍa, *s.* The greatest Telugu measurement of extent, equal to four coss, or about eight English miles.

ఆమతించు ámatintsu, *v. a.* To invite the bridegroom and his relations during the celebration of a marriage.

ఆమని ámani, *s.* The season of spring or summer.

ఆమము ámamu, *s.* Mucus; bad secretions of the bowels. ఆమకట్టు ámakattu, A collection of mucus.

ఆమవడ ámavaḍa, *s.* A cake made of the pulse termed phaseolus radiatus, soaked in curds.

ఆము ámu, *s.* Fat.

ఆముదపుచెట్టు ámudapuchettu *s.* The castor oil tree. ఆముదపువడ్డి ámudapumaddi, The sediment of castor oil. ఆముదము ámudamu, Castor oil. ఆముదాలు ámuḍálu, Castor oil seeds.

ఆమె áme, *pro. vide* ఆపె ápe.

ఆమెత ámeta, *s.* The act of inviting or calling.

ఆయకము áyakamu, *s.* The mortgage of houses, land, or other real property.

ఆయతి áyati, *s.* Future time. 2. Length. 3. Dignity. ఆయతికాడు áyatikáḍu, A man of rank.

ఆయత్తము áyattamu, *adj.* Dependant.

2. Docile. *s.* Readiness, preparation. ఆయత్తపడు áyattapaḍu, To be prepared.

ఆయన áyana, *pro.* He. The masc. honorific, demonstrative remote.

ఆయన, ఆయన యయా, యయా, *pro.* She. Fem. honorific demonstrative remote.

ఆయము, ఆయముపట్టు áyamu, áyamu-paṭṭu, *s.* A vital part.

ఆయనము áyásamu, *s.* Fatigue. 2. Trouble. 3. Displeasure.

ఆయత్తు áyittu, *s.* Convenience. 2. Readiness.

ఆయుధము áyudhamu, *s.* A weapon ; an instrument ; a tool. ఆయుధవిద్య áyudhavidya, The science of arms. ఆయుధశాల áyudhasāla, An arsenal. ఆయుధస్థుడు áyudhasthuḍu, An armed man.

ఆయువు áyuvu, *s.* Age ; duration of life. ఆయుష్కంతము áyushmantamu, *adj.* Long lived.

ఆయుస్సు áyussu, *s.* *vide* ఆయువు áyuvu.

ఆయెనా áyená, This is the 3d. Person sing. of the past tense of ఆవు avu, To become, with the final *v* changed into *ā*. అట్టు aṭṭu, Being prefixed to it, it is added to the past relative participle of any verb, to

express the conditional mood. as చేసినట్టాయెనా chésinattáyená, If I, thou, he, she, it, we, you, or they do.

ఆర ాra, *s.* A Shoe maker's awl or knife. *vide* ఆరె ాre.

ఆరంభము árambhamu, *s.* A beginning ; the commencement. ఆరంభించు árambhintsu, To begin, to commence.

ఆరకాటి arakāṭi, *s.* A pilot.

ఆరగ, ఆరగా áraga, áragá, *adv.* Fully completely. *vide* ఆరు áru.

ఆరగించు áragintsu, *v. a.* To eat. ఆరగింపజేయు áragimpajéyu, *v. Caus.* To cause to eat. ఆరగింపు áragimpu, Eating. 2. An offering to the deity. These words are in common use amongst the Vishnuva sect ; by others they are applied only to persons of rank.

ఆరజము árajamu, *s.* Foppishness.

ఆరట ాraṭa, *s.* Rest, repose.

ఆరటము áraṭamu, *s.* The affliction of lovers, arising from separation.

ఆరతి árati, *s.* An offering of lights, or of water, turmeric, and chunam, in honor of a deity ; or to any individual, to take off the supposed ill effects of evil looks. This ceremony is performed at marriage, or on other happy occasions.

ఆరయు árayu, *v. a.* To inquire, seek, or search for.

ఆరాటము árátamu, *s. vide* ఆరటము árátamu, 2. Violent pain, torment, anguish. ఆరాటమెత్తు árátamettu, To suffer the affliction of lovers, arising from separation. 2. To suffer violent pain, or torment.

ఆరాధనము árádhanamu, *s.* Worship, prayer. ఆరాధించు árádhintsu, To worship, to pray. ఆరాధ్యము árádhyamu, *adj.* Worthy to be worshipped.

ఆరాధ్యులు árádhyulu, *s. plu.* A sect of Brahmans who wear the lingam, and worship Siva exclusively.

ఆరామము árámamu, *s.* A grove; a garden.

ఆరాయు áráyu, *v. a. vide* ఆరయు árayu.

ఆరితీరు áritíru, *v. n.* To perfect one's self; to be perfect, qualified, accomplished, or well versed in a thing.

ఆరివేరము árivéramu, *s.* An inclination to excite quarrels. 2. Anxiety. 3. Confusion. ఆరివేరంపుతపసి árivérampu tapasi, Nárada, one of the great sages.

ఆరు áru, *v. n.* To be full. This verb is used in composition only, affixed to another word. as సాంపారు

sompáru, To be full of excellence. ఆర ára, *adv.* Well, fully; as. చెవులారవింటిని chevuláravintini, I heard it well. *lit.* With my ears fully. నాకండ్లారచూపిని nákaṅḍláratsústini, I saw it with my own eyes. *Lit.* with my eyes fully.

ఆరు áru, *s.* A line of hair, extending from the navel up towards the breast.

ఆరె áre, *interj.* expressive of approbation.

ఆరె, áre, *s. vide.* ఆర ára,

ఆరకులు árekulu, *s. plu.* Watchmen.

ఆరోగణము árógaṇamu, *s.* Eating. ఆరోగణమొనర్చు árógaṇa monartsu, To eat.

ఆరోగ్యము árógyamu, *s.* Health. 2. Recovery of health. *adj.* Salutory, salubrious.

ఆరోపణ ఆrópaṇa, *s.* An accusation. 2. A false charge. 3. An imputation. ఆరోపించు árópintsu, To accuse falsely. 2. To impute.

ఆరోహణము áróhaṇamu, *s.* Rising, ascending. 2. A stair. 3. The treble in music.

ఆర్జన, ఆర్జనము árjana, árjanamu, *s.* Acquisition, gain, accumulation. ఆర్జించు árjintsu, *v. a.* To acquire, to procure, to get, to amass, to accumulate. ఆర్జకుడు árjakudu, A

man who acquires or procures. అర్జితము árrjitamu, *adj.* Acquired, gained.

అర్భటము árbhátamu, *s.* A dreadful cry ; a fearful noise.

అర్లెవడ్లు árlevaḍlu, *s.* A particular species of paddy.

అఱడి árraḍi, *s.* Infamy, scandal. 2. Uselessness. అఱడిబోవు árraḍibóvu, To be useless, to be the subject of scandal.

అఱపులు árrápulu, *s. plu.* A great noise, a shout.

అఱికెలు árrikelu, *s. plu.* A species of grain, Paspalam frumentaceum.

అఱు árru, *v. n.* To be quenched, extinguished, or dried up. 2. To be mollified, appeased, or allayed. 3. To grow cool. 4. To heal up. 5. To be lost or destroyed. As, కో

పమాఱినది kópamárrinadi, Anger is allayed. అన్నమాఱిపోచున్నది annamárripotósunyadi, The food grows cold.

గాయమాఱుచున్నది gáyamárrutunnadi, The wound heals up.

వాసిభవిష్యమాఱెను váribhavishyamárrenu, His honour is lost.

అబ్బు árrtsu, *v. a.* To quench, extinguish, or dry up. 2. To appease or alay. 3. To cool. 4. To cure a wound. 5. To destroy. 6. To move the eyelid. *v. n.* To cry a-

loud, to shout. అఱుపులు, అబ్బులు árrupulu, árrpulu, *s. plu.* Loud cries, shouts. అబ్బు árrpu, *v. a.* The same as అబ్బు árrtsu, In its active sense.

అఱు árru, *adj.* Numeral SIX. అఱురి క్కలస్త్రోను árrurikkalaprógu, *s.* The third lunar mansion. అఱుసోములసామి árrumómulasámi, *s. Lit.* The six faced god.

అఱుమాడవు árrumáḍavu, *v. n.* To be at sixes and sevens ; to be in confusion.

అఱకించు álakintsu, *v. a.* To hear, listen, or attend to.

అఱపోతు álapótu, *s.* A bull. *vide* అలు álu.

అఱము álamu, *s.* War, battle. 2. Disrespect.

అఱయము álayamu, *s.* A house, abode, or edifice. 2. A temple. 3. A place of refuge.

అఱరి álari, *adj.* Independent, without control.

అఱవట్టము álavattamu, *s.* A large-parasol, which hangs perpendicularly from its staff.

అఱస్యము álasyamu, *s.* Sloth, inactivity, procrastination, idleness. *adj.* Idle, slothful. అఱసించు álasintsu, To delay, defer, or stop. 2. To trifle time away.

ఆవరణము ávarāṅgamu, *s.* The space enclosed round a house, or garden.
 ఆవరించు ávarintsu, To surround or encompass.

ఆవర్తము ávartamu, *s.* A whirlpool
 2. Hair naturally curled.

ఆవల ávala, *adv. vide.* ఆవలల avatala,
 ఆవలించు ávalintsu, *v. n.* To yawn, to gape. *s.* ఆవలించు avalinta, Yawning.

ఆవాహనము ávāhanamu, *s.* The invocation of the deity, or of evil spirits, by mystical words. 2. The bringing down the spirit of the deity into idols.

ఆవి ávi, *s.* Vapour, exhalations from the earth.

ఆవిడ, ఆవిడే áviḷa, ávide, *pro. vide*
 ఆవిడే ábiḷa.

ఆవిరి ávirī, *s.* Steam or vapour. 2. The heat of the breath.

ఆవిర్భవించు, ఆవిర్భవించులు ávirbhavintsu, ávirbhavintu, *v. n.* To be born.

ఆవు ávu, *s.* A cow. చూడియావు tsūḍiyávu, A cow with calf. పాడియావు páḍiyávu, A milch cow. ఆవునుపిచు. కు ávunupitaku, To milk a cow. ఆవులించు ávulintsu, *v. n. vide.* ఆవలించు ávalintsu.

ఆవేశనము ávésanamu, *s.* A manufactory, or work-shop.

ఆవేశము ávésamu, *s.* Inspiration by the deity. 2. Possession by evil spirits. 3. Fury; demoniacal frenzy. ఆవేశమునకు ávésamuvatstsu, To be inspired by the deity; to be possessed by an evil spirit.

ఆశ áśa, *s.* Love, attachment. 2. Desire or wish of any kind; curiosity, avarice. 3. Hope. ఆశపడు áśapadu, To fall in love. 2. To desire, covet, or long for. ఆశకాలు శుశ్రీకలపు, To allure, encourage, or give hopes. ఆశాపాతకుడు డిషప్రతాకుడు, A very ambitious or avaricious man.

ఆశీర్వాచనము, ఆశీర్వాచము áśīrvāchanaṁ, áśīrvāchamu, *s.* A blessing, or benediction. ఆశీర్వాదించు áśīrvāditu, To bless, to give a benediction. ఆశీర్వు డిషిసు, A blessing.

ఆశాచము áśāuchamu, *s.* The usual term of mourning on the death of a relative, or of imaginary pollution, proceeding from the birth of a child; during which the Hindus consider themselves impure. The former is commonly termed మృతాశాచము mṛtāśāuchama, The latter జాతాశాచము jātāśāuchamu.

ఆశ్చర్యము áścharyamu, *s.* Wonder. astonishment. 2. Surprise. 3. Admiration.

అశ్లేషము దీపీśhamu, s. An embrace.

అశ్లేషించు దీపీśhintsu, To embrace; to clasp.

అశ్వయుజము, అశ్వినము áśvayujamu, áśvinamu, s. The 7th. Telugu lunar month; that in which the moon's change takes place, when the sun is in Libra.

అశ్వాసము áśvāsamu, s. A chapter or section. 2. Consolation.

అహధము ásháḍhamu, s. The 4th. Telugu lunar month; that in which the moon's change takes place when the sun is in Cancer.

అస ధీsa, s. vide. ఆశ ధీsa.

అసక్తి áśakti, s. Ardent attachment to one object or pursuit; inclination.

అసనము áśanamu, s. Any thing to sit upon; a mat, tiger skin, seat, stool. &c. 2. The anus.

అసప్రాసము áśaprásamu, s. Hard breathing, from great oppression or fatigue.

అసరా áśarā, s. vide అశ్రయము áśrayamu.

అసాప ధీśānu, s. Support, protection.

అసాఖి áśāmi, s. An individual. 2. An employment.

అసు ásu, s. Three sticks, in a line, fixed in the ground, on which

cotton thread is placed, always passing the middle one so as to form the figure 8; this is done to prepare the warp, without entanglement, for the loom. అసుకొవి áśukóvi, A small hollow bamboo, through which the thread is passed, when placed as above.

అసోదా áśódā, s. Rest, refreshment.

అస్కారము áśkāramu, s. Basis, ground, foundation. 2. Support, countenance.

అస్తి ásti, s. Property, effects, wealth, capital, riches, estate. అస్తికాపు ástikāpu, A rich person; a rich ryot.

అస్తికుడు ástikuḍu, s. A man who acknowledges the existence of a god, in opposition to నాస్తికుడు nástikuḍu, An atheist.

అష్ఠా ástha, s. Regard, fondness.

అస్థానము, అస్థానీ ásthānamu, ásthāni, s. A hall of audience. 2. A court of justice. 3. The assembled court of a prince.

అస్పదము áspadamu, s. Place, room. 2. Situation. 3. Basis, ground, authority. 4. Support.

అహా áhá, *interj.* Denoting Wonder, sorrow, gladness.

అహారము áhāramu, s. Food, nourishment. 2. Taking, conveying.

అహుతి ahuti, *s.* Offering oblations, with fire.

అహ్వానము ahvānamu, *s.* A summons; calling.

అక్షేపము ākshépamu, *s.* Censure, blame, reproach. 2. A criticism. 3. Objection. 4. A question. అక్షేపించు ākshépintsu, To criticise, to object, to question. నిరాక్షేపము nī-rākshépamu, Above all question; blame, or reproach.

ఇ

ఇ i, The third letter in the Telugu alphabet.

ఇంక inka, *adv.* Hereafter. 2. More.

ఇంకా inká, *adv.* Yet; still. 2. More.

ఇంకు inku, *v. n.* To evaporate, or dry up.

ఇంకము ingamu, *s.* Any thing moveable, or locomotive. 2. A hint, sign, or gesture.

ఇంకలము ingalamu, *s.* Fire. 2. Charcoal.

ఇంకాలము ingálamu. *s.* Charcoal.

ఇంకితము ingitamu, *s.* A hint, sign, or gesture. 2. Inquiry, research. 3. Motion.

ఇంకలము, ఇంకలీకము ingilamu, ingilikamu, *s.* Vermilion.

ఇంకువ, ఇంకువు inguva, inguvu, *s.* As-safoetida.

ఇంకుక intsuka, *adj.* Very little.

ఇంకుమించువు intsumintsavu, *v. n.* To be a little on either side of a certain limit, as regards quantity, or time. ఇంకుమించుగా intsumintsubgá, On either side of a certain limit, as regards quantity, or time.

ఇండెబాయు indebáyu, *v. n.* To be cracked, or split.

ఇంత inta, An indeclinable adjective and substantive pronoun. So, many, so much, such. 2. This; as many as this, as much as this, such as this. It is the proximate of అంత anta, *q. v.* This word is some times used in the plural; as ఇంతలకన్నుల intalukannulu, Eyes such as these. Manu Charitra. ఇంతలే సివవలు intalési panulu, So many great affairs as these. ఇంతే inté, This is all.

ఇంతి inti, *s.* A woman.

ఇంతోటు intótu, *pro. vide.* ఇంత inta.

ఇండ inda, *interj.* Come here. 2. Here it is; hold. ఇండండి indandi, Is used honorifically for ఇండ inda.

ఇండవక, ఇందాక indanuka, indáka, *adv.* As far as this, until this time. 2. Just before this time. The proximate of అందాక andáka, *q. v.*

ఇండలు indarru, *Indef. pro.* So many.

ఇంక indu, *pro.* Defective. This; the proximate of అంక andu, *q. v. adv.* Here.

ఇంకవారము indaváramu, *s. lit.* The day of the moon. Monday.

ఇంద్రజాలము indrajálamu, *s.* Juggling. 2. Enchantment.

ఇంద్రియము indriyamu, *s.* Any of the five senses. 2. Any of the passions. 3. The seminal fluid.

ఇంద్రుడు indrudu, *s.* Indra, the deity presiding over Swarga, or the Hindoo paradise, and over the secondary divinities.

ఇంపు impu, *adj.* Agreeable, delicious.

ఇక, ఇకన, ఇకనూచట ika, ikanu, ikamida'a, *adv.* In future, henceforward, hereafter.

ఇక్క ikka, *s.* A horse.

ఇక్కడ ikka-la, *adv.* Here; the proximate of అక్కడ akkaḍa, *q. v.*

ఇగము igamu, *s.* Frost. *vide* ఇవము ipamu.

ఇగిలించు igilintsu, *v. n.* To grin, to shew the teeth. 2. To neigh. ఇగిలించు igilimpu, A grin. 2. Neighing.

ఇగురు iguru, *v. n.* To be decocted. 2. To be evaporated, or dried up. ఇగురబెట్టు igarabettu, To prepare rice with such a quantity of water as nearly evaporates by the time the rice is boiled.

ఇగురు iguru, *s.* A sprout, or young leaf. 2. The gum. *vide.* చిగురు-ఇగురు chiguru-igurugúra, Curry, generally made of young vegetables, without any tamarind juice in it. ఇగురుబోడి, ఇగురుబోచి igurubódi, igurubóchi, A young woman, because she is compared to a tender leaf. ఇగుచ్చు igurtsu, To bud, to sprout, to shoot forth. ఇగిప్పించు igirpintsu, To cause to bud, &c.

ఇగ్గు iggu, *v. a.* To pull, to drag, to draw. ఇగ్గులాట igguláta, Mutual pulling. ఇగ్గులాడు igguládu, To pull mutually, to drag each other.

ఇవట itsaṭa, *adv.* Here. It is the proximate of అవట astata, *q. v.*

ఇచ్చకము ittsakamu, *s.* Flattery. 2. Coaxing. wheedling, cajoling. ఇచ్చకములాడు ittsakamuládu, To flatter, coax, wheedle, cajole, or allure.

ఇచ్చులించు ittsagintsu, *v. n.* Consent; to agree.

ఇచ్చు ittsu, *v. a.* To give. This verb is irregular in the infinitive, and 2d. Person of the affirmative imperative. In the former, it makes ఇచ్చ, ఇచ్చు ivva, iyya, To give; in the latter, ఇచ్చు ఇచ్చి, give thou, and ఇచ్చుండి iyyandi, give ye.

ఇచ్చోట-ఇచ్చోట, ఇచ్చోట itstsoḷa-its-
tsō, itsstōḷa, *adv. vide* ఇవట itsaḷa.

ఇచ్చ ichchha, *s.* Wish, desire. 2. Love.
3. Will, pleasure. ఇచ్చయించు ich-
chhayintsu, To wish, desire, or
love. స్వేచ్ఛగా swéchchhagā, *adv.*
According to one's own pleasure;
at liberty.

ఇజాఫా idzāphā, *s.* An increase or
augmentation. 2. A surplus or
profit.

ఇజారా idzārā, *s.* An income of vari-
able amount, rented for a fixed
sum; a farm; a rent. ఇజారాచా-
రుడు idzārādāruḍu, A renter or
farmer. ఇజారాచేయ idzārāchéyu,
To rent or farm.

ఇజారు idzāru, *s.* Long drawers, or
trousers; such as are worn by
Mussulmans, or Hindoo dancing
women.

ఇజగు idzugu, *s.* Distress, misfortune,
trouble.

ఇట ita, *adv.* Here, in this place. The
proximate of అట aḷa, *q. v.*

ఇటికె itike, *s.* A brick.

ఇటు itu, *particle.* Here. 2. This. 3.
So. *vide* అటు-ఇటువంటి atu-ituvan
ṭi, Like this; such as this.

ఇట్టలము ittalamu, *adj.* Great.

ఇట్టి itti, *adj. pro.* Such; like this.
The proximate of అట్టి aṭṭi, *q. v.*

ఇట్టులు-ఇట్లా-ఇట్లాగు, ఇట్టు ittulu-itlā,
itlāgu, ittu, *adv.* Thus, in this
manner; so, in a manner such as
this; the proximate of అట్లా aṭlā,
q. v.

ఇడియ idiyu, *v. n.* To be split or
cracked. ఇడిసిపడు idisipadu, To
fall to pieces. ఇడియనొట్టు idiyago-
ṭtu, To demolish.

ఇడు idu, *v. a.* To give. 2. To place
or put. ఇడుకొను idukonu, To place
for one's own use.

ఇడుము idumu, *s.* Difficulty; trouble;
misfortune.

ఇడ్డెన iddena, *s.* A cake made of flour,
and boiled in steam.

ఇతఃపరము itahparamu, *adv.* Here-
after.

ఇతడు itadu, *pro.* He. Applied hono-
rifically. It is the proximate of
అతడు ataḍu, *q. v.*

ఇతరము itaramu, *adj.* Other; diffe-
rent.

ఇతిహాసము itihāsamu, *s.* History;
traditional accounts of former
events; ancient legends.

ఇత్తడి ittadi, *s.* Brass. *adj.* Brazen.

ఇది idi, *pro.* She. 2. It. 3. This, the proximate of అది adi *q. v.* ఇదిగాఁపండు idigānundu.

ఇదిసో, ఇనుసో idigó, idugó, *inter.* Look here. 2. Here it is. the proximate of అదిన్ adigó *q. v.*

ఇద్దరు iddaru, The masc. and fem. of the neuter numeral రెండు rendu, Two, whether used as an adjective or substantive. When the final vowel is lengthened, or pronounced with emphasis or when న్ను nnu, is added to this word, it denotes Both.

ఇదైవ iddesa, *adv.* On this side; here.

ఇనాము ināmu, *s.* A present or gift. 2. An alienation by Government, to an individual, of the whole of the revenue payable to them from a defined portion of land.

ఇనుమ inuku, *v. n. vide.* ఇంకు inku.

ఇనుమడి inumadi, *adj.* Double, two fold. ఇనుమడించు inumadintsu *v. a.* To double.

ఇనుమనమడు inumanamaḍu, *s. lit.* A second grandson. A great grandson. ఇనుమనమరాలు inumanamarālu A great grand daughter.

ఇనుమాలు inumārru, *adv.* Twice.

ఇనుమిక్కిలి inumikkili, *adv.* Twice as much.

ఇనుము inumu, *s.* Iron. ఇనువ inupa, inflected *adj.* Iron. ఇనువకుంకలు inupakundulu, Iron pivots, placed in the wall, upon which the hinges of a door or shutter turn.

ఇన్ని inni, *adj.* Collective, in the neuter gender. So many, as many as this. It is the proximate of అన్ని anni *q. v.*

ఇన్నూలు innūrru, A numeral *adj.* or sub. Two hundred. When inflected as a subs. It makes ఇన్నూటి innūṭi.

ఇప్పించు ippintsu, *v. caus.* To cause to give; the causal form of ఇచ్చు itstsu, *p. v.*

ఇప్పుడు ippudu, *adv.* Now; at this time. It is the proximate of ఆప్పుడు appudu, *p. v.* and admits, like it, of inflexion. ఇప్పటివాండ్లు ippaṭivāṅḍlu, The people of these days. ఇప్పుడేవచ్చినాడు ippuḍevachehinādu, He is just come.

ఇబ్బంది ibbandi, *s.* Distress, calamity, difficulty. 2. A period of distress &c. 3. Ambiguity.

ఇబ్బందిగాడు ibbandigāḍu, *s.* A bear.

ఇబ్బడి ibbadi, *adj. vide.* ఇనుమడి inumadi.

ఇముడు imudu, *v. n.* To be held, contained, or comprized, within a certain limit of extent, or space of

time. ఇనుడు imuḍṭsu, *v. a.* To hold, retain, or include, within a certain limit of extent or space of time. 2. To abridge, retrench, or abbreviate. ఇనుడుకొను imuḍukonu, To reserve within one's self.

ఇమ్మడి immadi, *adj. vide* ఇనుమడి inu maḍi.

ఇమ్ము immu, *s.* A house. 2. Favor. 3. A favorable conjuncture.

ఇయ్యకొను iyyakonu, *v. a.* To consent. ఇయ్యకొలుపు iyyakolupu *v. caus.* To cause to consent.

ఇరపు iravu, *s.* A house, an abode.

ఇరవుండు iravonḍu, *v. a.* To shine.

ఇరసాలు irasálu, *s.* A remittance. ●

ఇరు iru, *adj.* Two. 2. Both. ఇరునెలంకులు, ఇరుచక్కె irugelankulu, iru tsakki, both sides. ఇరునోరు irugóru, Both the Government and the inhabitants, share of the produce. ఇరుచాలుకక్కె irutsáلودుక్కి, A twice ploughed field.

ఇరుగు irugu, *s.* The neighbourhood, the vicinity. *adj.* Neighbouring, adjoining. ఇరుగుసొరుగు iruguporugu, *s.* Neighbours, *adj.* Neighbouring. The first part of this phrase refers to those on the right hand or behind : the other to those on the left, or in front.

ఇరుగుడుచెట్టు iruguduḥeṭṭu, *s.* A tree. ఇరులు irulu, *s. plu.* Darkness.

ఇరుస irusa, *s.* A measure of capacity, equal to half a toom.

ఇఱి irri, *s.* Smallness, littleness.

ఇఱియి irriyu, *v. a.* To be united or joined with. 2. To be squeezed, crushed, or smashed. 3. To be reduced to powder.

ఇఱుకు, ఇఱికించు irruku, irrikintsu, *v. a.* To press, squeeze, or crush, between two substances. 2. To insert with difficulty. *s.* Strait; difficulty; distress; narrowness. ఇఱకండి irrakandi, Strait, difficulty, distress. ఇఱకటము, ఇఱకాటము irrakatamu, irrakátamu, Straitness, narrowness, closeness. ఇఱికికొను, ఇఱుకుకొను, ఇఱుక్కొను irrikikonu, irrukukonu, irrukkonu, To get one's self entangled; as ఉద్యోగములో ఇఱుక్కొను udyógamulo irrukkonu, To get one's self appointed to a situation. తొండఱలో ఇఱుక్కొను tondarralo irrukkonu, To be entangled in difficulty.

ఇఱుసు irrusu, *s.* An axle tree.

ఇఱ్ఱి irri, *s.* A deer.

ఇఱ్ఱింకలు irrinkalu, *s. plu.* Staring. ఇలకఱు ilakarratsu, *v. a.* To gnash the teeth.

ఇలకోడి ilakóḍi, *s.* An old cricket.

ఇలవరము ilavaramu, *s.* A hut without walls.

ఇలాకా iláká, *s.* Dependence, relation, connexion. 2. Charge, possession.

ఇలుకు iluku, *s.* The cramp 2. A sprain నాకు ఇలుకుబట్టినది naku ilukubatti-nadi, The cramp has seized me.

ఇల్లాపల్లి illámalli, *s.* A tell-tale. 2. Backbiting.

ఇల్లు illu, *s.* A house. This word is irregular in its inflexion.

ఇవతల ivatala, *adv.* This side. 2. Hereafter. 3. Nearer. The proximate of అవతల avatala, *q. v.*

ఇవము ivamu, *s.* Frost. ఇవమునూడు ivamusúdu, The sun. *vide* ఇగము igamu.

ఇవురు ivuru, *s.* A shoot or sprout.

ఇషిక ishíka, *s.* A painter's brush. 2.

A blade of grass. 3. A reed or pen. ఇషు ishú, *vide* ఇటు; ఇషువంటి ఇషు vanṭi, Like this, such as this.

ఇష్టము ishṭamu, *s.* Wish; desire. 2. Pleasure; will. 3. Love; fondness. 4. An act of sacrifice; an offering. *adj.* Beloved, fond of. 2. Desired. 3. Agreeable. ఇష్టానోష్ఠి ishṭánoṣṭhi, An agreeable company.

ఇష్టాపము ishṭálapamu, Agreeable conversation.

ఇసుక isuka, *s.* Sand. *adj.* Sandy. ఇసుకతిన్నె, ఇసుకదిన్నె, ఇసుకదొడ్డు isuka time, isukadinne, isukadibba, A sand bank. 2. Hillocks of sand. 3. An island of alluvial formation. ఇసుకబొండు isukabonḍu, A kind of fish.

ఇసుకంత isumanta, *adj.* Small; minute.

ఇసుళ్లు isullu, *s. plu.* A species of winged ant which flies to the light, generally in the evening, after rain. It is easily caught in swarms, and being deprived of its wings, is fried and eaten by the lower classes of Hindoos, who esteem it a delicacy. I believe it is the *Termes* in a particular state.

ఇస్సి issi, *interj.* Expressive of disgust, pain, or sorrow.

ఇస్తువ. ఇస్తువు istuva, istuvu, *s.* Property; estate.

ఇవము ibamu, *s.* The present world; our present state or existence; in opposition to వకము paramu, A future state.

ఇక్ష్వకుడు ikshvákuḍu, *s.* The first monarch in the line of Súra, or the sun, which commenced with the second Yuga, or age of the Hindoos.

కూ

కూ í, The fourth letter in the Telugu alphabet. 2. The indeclinable proximate demonstrative pronoun. This : as కూతల్లి ítalli, This mother. కూకొడుకులు ítodukulu, These sons.

కూంఢ్ర వాడు ítindravádu, s. A toddy-drawer ; any individual of that caste whose profession it is to extract the juice of the date palmyra, or cocoa-nut tree. They are often employed as palankeen bearers.

కూకడ ikáda, adv. vide ఇక్కడ ikkádá.

కూకు íku, v. n. vide ఇంకు inku.

కూకువ íkuvá, s. Dampness, wetness.

కూకె íke, s. A feather.

కూకె íke, pro. Fem. vide కూకె ípe.

కూగ íga, s. A fly. కూగవులి ítgapuli, A spider. కూగలుముసురుకొన్నవి ítgalumusurukonnávi, The flies fixed or settled. lit. Covered.

కూగి ígi, s. Giving ; a gift. 2. Generosity. vide కూవి ívi, and ఇప్పు íttsu.

కూగు ígu, v. a. To lose. v. n. To be subordinate or subject to another.

కూచవేకులు ítsachétula, adj. Lean-armed, wither-armed.

కూచుకపోవు ítsukapóvu, v. n. To miscarry, to have a premature birth. This word is applied to animals only, not to the human species.

కూటే íte, s. A spear ; a barbed dart.

కూడ ída, adv. Here. vide ఇక్కడ ikkádá, కూడబొప్పు ítabóvu, To retire, to retreat.

కూడిలబడు ítdigilabádu, v. n. To stop or halt, from weariness in walking.

కూడివెవాడు ítdigevádu, s. vide కూంఢ్ర వాడు ítindravádu.

కూడు ídu, s. Age. 2. Time of life. 3. Puberty. 4. Pawn, mortgage.

కూడుచు ítdutsu, v. a. vide కూడ్చు ítdtsu.

కూడుముంత ítdumunta, s. An earthen pot, in which milk is usually drawn from the cow.

కూడేరు ídêru, v. n. To reach the age of puberty. 2. To be effected, accomplished, or fulfilled. కూడేర్చు ítdêrstu, v. a. To fulfil, accomplish, or effect.

కూడ్చు ítdtsu, v. a. To draw, pull, or drag. కూడుపు, కూడ్చు ítdupu, ídpu, Pulling, dragging. 2. Hard breathing previous to death. 3. A pain in the side. 4. The contraction of a limb.

కూత íta, adj. Of or belonging to the date tree. కూతకల్లు ítakallu, Toddy, the fermented liquor drawn from the date tree. s. Swimming. 2. The act of bringing forth, as applied to animals only, not to the

- human species. శుభ్రకాయ itakāya, A canoe formed from the trunk of the palmyra tree. 2. A long gourd, dried, used in swimming. శుభ్రగొట్టు itagottu, To swim.
- శుభ్రగాడు, శుభ్రడు, శుభ్రుడు itagādu, itadu, itanu, *pro.* He, this man, used honorifically; it is the proximate of ఆతగాడు ātagādu, *q. v.*
- శుభ్రర idara, *s.* The east wind.
- శుభ్ర idu, *v. n.* To swim. శుభ్రలాడు idulādu, To swim. *s.* The date tree. శుభ్రలాట idulāta, Swimming, sporting in water,
- శుభ్రపుడక inapudaka, *s.* A blade of long grass, of which brooms are made.
- శుభ్ర inu, *v. a.* To produce, as fields of grain. 2. To bring forth young, applied to animals only, not to the human species. శుభ్రనికయ్య ఇనికాయు inikayāvu, A cow about to calve.
- శుభ్రనే ine, *s.* The fibre of a leaf.
- శుభ్రపి ipi, *s.* A nit.
- శుభ్రపె ípe, *pro.* Fem. Demonstrative She; applied to superiors only; it is the proximate of ఆపె āpe, *q. v.*
- శుభ్రబిడ, శుభ్రబిడె íbida, íbide, *pro.* She, this woman; it is the proximate of ఆబిడ ābida, *q. v.*
- శుభ్రమి imiri, *s.* Wet, moist.
- శుభ్రమె ime, *pro. vide* శుభ్రపె ípe.
- శుభ్రయన iyana, *pro.* He, this man; the masc. Honorific demonstrative, proximate of ఆయన āyana, *q. v.*
- శుభ్రయప, శుభ్రయపు iyapa, iyama, *pro.* She, this woman; the fem. Honorific demonstrative, proximate of ఆయప āyama, *q. v.*
- శుభ్రరము íramu, *s.* A bush.
- శుభ్రరాటు írarru, *adj.* Numeral Twelve.
- శుభ్రరికలు írikalu, *s. plu.* Pieces, bits, remnants, slices. 2. Sprouts, shoots,
- శుభ్రరు íru, *s.* A nit. 2. Flesh, meat. *adj.* Two 2. Low, mean. *pro.* You.
- శుభ్రరువెన, శుభ్రరువెన irupena, irpena, A comb for extracting nits or lice.
- శుభ్రరులు írelugu, A low voice.
- శుభ్రరుపు írtsu, To comb out nits.
- శుభ్రరుబారు írubāru, *adv.* Freely, at liberty.
- శుభ్రరతరలు íratāralu, *s. plu.* More or less.
- శుభ్రరీla, *s.* Whistling. శుభ్రరీయే ílavēyu, To whistle.
- శుభ్రరకలకు ílakarratsu, *v. n. vide.* ఇలకలకు ilakarratsu.
- శుభ్రరలా, శుభ్రరలాగు, శుభ్రరలాగున ílá, ílágu, ílāguna, *adv.* Thus, so, in this manner; the proximate of ఆలా ālá, &c. *q. v.*
- శుభ్రరలుగు ílugu, *v. n.* To die, to lose life.

ఈలుపు iluvu, *s.* Courage.

ఈవల ivala, *adv.* *vide* ఇవతల ivatala.

ఈవి ivi, *s.* A gift. *vide* ఈఱ igi.

ఈవు ivu, *pro.* Thou.

ఈవులమున ivulamranu, *s.* The fabulous tree in Indra's heaven, which yields whatever is desired.

ఈషక్తు ishattu, *adj.* Slight, small, little.

ఈసడించు isadintsu, *v. a.* To hate, abhor, or dislike. ఈసడింపు isadimpu, Dislike, hatred.

ఉ

ఉ u, The fifth letter in the Telugu alphabet.

ఉంకించు unkintsu, *v. n.* To endeavour. 2. To be ready, or prepared.

ఉంకువ unkuva, *s.* A marriage portion, or dowry; the peculiar property of a woman, given to her at her marriage by her father-in-law, or other relatives.

ఉంకరము ungaramu. *s.* A ring. ఉంకరపువ్రేలు ungarapuvrelu, The ring finger, that next the little one.

ఉంకిడి ungidi, *s.* A disease amongst cattle, arising from their grazing on the sprouts of cut Jonnalu; the great millet or Hulcus Saccharatus; or from their eating the leaves of the castor oil tree, Palma Christi.

ఉంచు untsu, *v. a.* To place, to put.

2. To keep, to retain, to preserve.

3. To leave. ఉంచుకొను unchikonu, *v. Comp.* To keep or retain for one's own use; to entertain in a service or employment.

ఉంట, ఉండ unta, unda, *s.* A round earthen ball, a pellet. 2. A pill.

ఉంటవిల్లు untavillu; A pellet-bow.

ఉండచీట్లునేయి undachitluyeyu, To ballot.

ఉండు undu, *v. n.* To be, to exist. 2.

To reside or remain. This verb governing the dative case, expresses the English verb to have, or possess. వాడుయింట్లోఉన్నాడా vadinuntlounnadada, Is he at home?

మితండ్రిఉన్నాడా mitandriunnadada, Is your father alive?

నేనువ్రామములో పదిదినములుఉంటిని nenu vragramamulo padidinamulu untini, I remained in that village ten days.

ఉండ్ర, ఉండ్రము undra, undramu, *s. vide* ఉంట unta, *adj.* Round.

ఉండ్రములు, ఉండ్రాలు, ఉండ్రాళ్లు undramulu, undralu, undralu, *s. plu.* Round cakes, like balls, particularly such as are used as offerings to Ganesa.

ఉక్క ukka, *s.* Closeness; saltriness; confined heat; still warmth.

ఉక్క-ళము ukkalāmu, *s.* An intrenchment, round a camp. 2. An advanced guard in front of a camp.

ఉక్కిరిబిక్కిరియపు ukkiribikkiriyavu, *v. n.* To be suffocated; to be oppressed by a close, sultry, or still heat.

ఉక్కివము ukkivamu, *adj.* Inferior, low, mean.

ఉక్కు ukku, *s.* Steel. 2. Strength. 3. Pride. ఉక్కుతీరె ukkutige, Steel wire. ఉక్కుతునియ ukkutuniya, *lit.* A piece of steel. A brave, sharp, or active man. ఉక్కణగు ukkanāgu, To suffer a diminution of strength, or a reduction of pride; to be disheartened. ఉక్కణంపు, ఉక్కణపు ukkanāgintsu, ukkanātsu, To weaken another's strength, or humble his pride, to dishearten.

ఉక్కెర్ర ukkerra, *s.* Baked flour, generally mixed with sugar, used as a sweetmeat.

ఉక్తము uktamu, *adj.* Spoken, said.

ఉక్తి ukti, *s.* Speech. 2. Speaking. 3. A word, an expression.

ఉగ్గాది ugādi, *s.* The first day of the Telugu year.

ఉగ్గడించు uggadintsu, *v. a.* To begin a conversation. 2. To plead eloqu-

ently. 3. To remember. 4. To calculate or multiply mentally, without using any figures.

ఉగ్గము uggamu, *s.* A rope or cord attached to any thing, for the purpose of carrying it about, or suspending it.

ఉగ్గలింపు uggalintsu, *v. a. vide* ఉగ్గడించు uggadintsu.

ఉగ్గింపు uggintsu, *v. a.* To weave a close texture, so that there be no interstice between the threads, either of the woof or warp.

ఉగ్గు uggu, *s.* A wrinkle in cloth. 2. A drink, given morning and evening, to infants, consisting of the nurse's milk, mixed with castor oil. ఉగ్గుబెట్టు uggubettu, To give this drink to children.

ఉగ్గులుబారు uggulubāru, *v. n.* To run into a knot, in spinning, or twisting.

ఉగ్రము ugramu, *adj.* Angry, wrathful, fierce, furious, violent. 2. Cruel. 3. Terrific.

ఉగ్రాణము ugrāṇamu, *s.* A storehouse. 2. A pantry. 3. A treasury.

ఉగ్రాణపువారు ugrāṇapavādu, One who has charge of the family provisions; a steward; a butler. 2. A store-keeper. 3. A treasurer.

ఉగ్రుడు ugrudu, *s.* A man of a mixed tribe, from a Chattriya father,

and Súdra mother. The employment of this tribe is to kill animals that live in holes; some of them are bards; and others have charge of treasure, or of hill forts.

ఉచితము uchitamu, *adj.* Proper. 2. Convenient. 3. Fit, suitable. 4. Agreeable. *s.* A gratuity; a present. ఉచితముగా uchitamugá, *adv.* Gratis, without any recompence, for charity.

ఉచ్చ utstsa, *s.* Urine. ఉచ్చబోయు utststabóyu, To make water.

ఉచ్చము uchchamu, *s.* The zenith; the meridian; the vertical point in the sky. *adj.* Vertical. 2. High, tall.

ఉచ్చరింప uchcharintsu, *v. a.* To pronounce, articulate, or utter. 2. To recite. 3. To say. ఉచ్చారణ uchchárana, Pronunciation, utterance. 2. Recitation of prayers.

ఉచ్చి uchchi, *s.* The crown or top of the head.

ఉచ్చింత uchehinta, *adj.* Of or belonging to the gigantic swallow wort, Asclepias Gigantea.

ఉచ్చు utstsu, *v.* To enter by force; to rush in.

ఉచ్చు utstsu, *s.* A noose, a snare.

ఉచ్చిష్టము uchchhishṭamu, *s.* Spittle. 2. The leavings or fragments of the table.

ఉచ్చృంఖలము uchchhrinkhalamu, *adj.* Operated, perverse. 2. Unrestrained.

ఉచ్చయము, ఉచ్చాయము uchchhrayamu, uchchhráyamu, *s.* Height. 2. The highest point of prosperity, riches, or power.

ఉచ్చాసము uchchhwásamu, *s.* Breath, breathing. 2. A sigh.

ఉజ్జింప udzdzagintsu, *v. a.* To quit; to leave.

ఉజ్జాయింపు udzdzáympu, *s.* Conjecture, guess, estimate.

ఉజ్జి ujjī, *s.* A match to another; any one able to contest with another; any thing equal to another. ఉజ్జివేయు ujjivéyu, To pitch two of equal talents, against each other.

ఉజ్జ్వలము ujjwalamu, *adj.* Splendid, bright, luminous, radiant. *s.* Love, passion.

ఉటంకి, ఉటంకు ṭanki, ṭanku, *adj.* Clever, active, nimble.

ఉటంకింప ṭankintsu, *v. a.* To abstract; to abridge; to shorten.

ఉట్టి uṭṭi, *s.* A coarse net work, made of rope or rattan, in which pots and other vessels are suspended from the beams of a house, or from a stick thrown across the shoulder, by which they are carried about.

ఉట్టిపను uttipaḍu, *v. n.* To come, or happen suddenly, or accidentally.

ఉట్టు uttu, *s.* Ground fit for the cultivation of salt. On the coast, salt is cultivated not manufactured. Brackish water, communicating with the sea, is introduced upon a peculiar salt soil, previously prepared, and after evaporation by the sun, the salt remains crystallized on the surface.

ఉట్రవడియకులు utravadiyamulu, *s. plu.* A rich dish, consisting of the flour of pulse of various kinds, seasoned with chilly, &c. And made into little balls, which are fried in ghee or oil.

ఉతాణి uṭhāṇi, *adj.* High, tall.

ఉతాఠి uṭhāṭhi, *adj.* In constant or quick motion, without rest. ఉతాఠిపైసము uṭhāṭhipainamu, A forced march.

ఉదాయించు uḍāyintsu, *v. a.* To seize suddenly, or by surprize. 2. To deny what one had just before asserted.

ఉడికిలు udikilu, *v. n.* To be angry or provoked, in consequence of being ridiculed.

ఉడిపోవు, ఉడివోవు uḍipóvu, uḍivóvu, *v. n.* To become blunt; to be spoiled,

ఉడుకు uḍuku, *v. n.* To boil, to bubble with heat, to seeth. 2. To be

feverish from heat. 3. To boil with rage or anger. *s.* Boiling. 2. Heat. *adj.* Hot. ఉడికించు uḍikintsu, *v. a.* To dress or cook victuals; to boil, to place on the fire. ఉడుకుబట్టు uḍukubattu, To begin to boil. ఉడుకాడించు uḍukáḍintsu, To vex one for amusement. ఉడుకబోయు uḍukabóyu, To be oppressed with heat. 2. To pour into a pot, in order to boil.

ఉడుగర uḍugara, *s.* Any present given to a bride, or bridegroom, during the celebration of their marriage.

ఉడుగు uḍugu, *v. n.* To grow thin, lean, or emaciated. 2. To be exhausted. *v. a.* To leave, quit, or relinquish. 2. To stop, or cease.

ఉడుత uḍuta, *s.* A squirrel.

ఉడుపము uḍupamu, *s.* A float or raft.

ఉచుపు uḍupu, *v. a.* To efface. 2. *vide* ఉడిగించు uḍigintsu, under ఉడుగు uḍugu.

ఉచుపు uḍupu, *s.* A dress, or suit of clothes. 2. A suit of clothes belonging to another, borrowed from a washerman, in order to be worn. This is a very common custom, on all occasions, among the lower castes of Hindoos; and even among poor brahmans, as regards their women, when unclean after child birth.

ఉడుము udumu, *s.* The iguana. ఉడుపిల్ల udupapilla, A young iguana.

ఉడ్డా uddá, *s.* An assemblage, or collection. 2. A heap of four or five tamarind stones, little balls, or other similar articles, with which boys play, in a manner similar to those in Europe with cherry stones. ఉడ్డాచేయు uddáchéyu, To collect in a heap or crowd.

ఉడ్డుకుడుచు uddukudutsu, *v. n.* To be suffocated.

ఉత్తక utaka, *s.* The common native doors have no hinges; they turn upon a pivot, fixed to the top and bottom on one side, and inserted above, in the beam which passes over the door way, and below, in a small piece of wood placed in the ground, at the corner of the door way. This is the Telugu name for that piece of wood, which is thus placed at the bottom of the door way.

ఉత్కాలాడు utakáládu, *v. a. vide.* ఉచకాలాడు udakáládu.

ఉచుకు utuku, *v. a.* To wash or bleach.

ఉతికించు utikintsu, *v. caus.* To cause to wash, &c.

ఉత్కర్షము utkarshamu, *s.* Excellence.

ఉత్త utta, *adj.* Mere. 2. Empty. 3. Useless. 4. False.

ఉత్తండములు uttandamulu, *s. plu.* A gold necklace, worn by women.

ఉత్తమము uttamamu, *adj.* Excellent, best, virtuous. 2. Chief, principal, first. ఉత్తమపురుష uttamapurusha, In grammar, The first person.

ఉత్తరక్రియలు uttarakriyalu, *s. plu.* Funeral rites, or obsequies.

ఉత్తరజండెము uttaradzandemu, *s.* A gold chain, which Hindoos of all classes may wear, in the same manner that those of the superior castes wear the sacred thread.

ఉత్తరము uttaramu, *s.* The north. 2. A letter. 3. An answer, or reply. 4. An order or command. *adj.* Northern. 2. Excellent. 3. Superior, high. 4. Subsequent.

ఉత్తరవాది uttaravádi, *s.* A respondent, or defendant. 2. A security. *adj.* Responsible. ఉత్తరఫిర్యాదుకారుడు uttaraphiryádudáruðu, *lit.* A defendant who complains, An appellant. ఉత్తరసభ uttarasabha, A superior court. ఉత్తరవాదము uttaravádamu, Responsibility, security.

ఉత్తరాది uttarádi, *s.* The north *adj.* Northern.

ఉత్తరాయణము uttarāyanamu, *s.* The sun's progress to the north of the equator. 2. The period of the year during which he is north of it.

ఉత్తరాసులు uttarásulu, *s. plu.* The beam above, and piece of wood

below the door way, in which are inserted the pivots, upon which the door turns. *vide*. ఉతక utaka.

ఉత్తరించు uttarintsu, *v. a.* To cross or pass over. 2. To separate a number of handkerchiefs or cloths wove in one piece, into their proper number, by cutting the selvage.

ఉత్తరీయము uttariyamu, *s.* An upper or outer garment. *vide*. ఉత్తరానం గము uttarāsangamu.

ఉత్తరువు uttaruvu, *s.* An answer or reply. 2. An order or command. 3. Permission, leave. ఉత్తరువుచెప్పు uttaruvucheppu, To answer or reply. ఉత్తరువుఇచ్చు uttaruvuittsu, To give leave; to permit 2. To answer; to direct. ఉత్తరువుపుచ్చుకొను uttaruvuputtsukonu, To take leave. ఉత్తరువుచేయు uttaravuchéyu, To order.

ఉత్తరోత్తర uttaróttara, *adv.* At any future time.

ఉత్తలపాటు uttalapátu, *s.* Perturbation; disquietude of mind.

ఉత్పత్తి utpatti, *s.* Birth, creation, production, origin. ఉత్పత్తియవు utpattiyavu, To be born, created, formed, or framed. ఉత్పత్తిచేయు utpattichéyu, To create; to fabricate; to produce.

ఉత్పాతము utpátamu, *s.* A prodigy, or phenomenon, as an earthquake, a comet &c.

ఉత్ప్రేక్ష utpréksha, *s.* An extravagant hyperbole.

ఉత్సవము utsavamu, *s.* A festival, or public rejoicing, such as on the celebration of a marriage, or of a religious ceremony at a temple. 2. Elevation, joy, festivity.

ఉత్సాహము utsáhamu, *s.* Encouragement. 2. Perseverance. 3. Joy, triumph. ఉత్సహించు utsahintsu, *v. n.* To persevere. 2. To rejoice, to triumph.

ఉదకము udakamu, *s.* Water.

ఉదకాలాదు udakáládu, *v. a.* To bring forth a child; because water precedes the birth. *vide* ఉతకాలాదు utakáládu.

ఉదయము udayamu, *s.* The rising of the sun, or of other heavenly bodies. 2. The morning. ఉదయాద్రి, udayádrī, The eastern mountain, behind which the sun is supposed to rise.

ఉదయించు udayintsu, *v. n.* To rise, as applied to the heavenly bodies. 2. To be born.

ఉదరము udaramu, *s.* The belly.

ఉదరిపడు udaripádu, *v. n.* To start.

ఉ దానము udánamu, *s.* One of the five airs which the Hindoos believe to be essential to life, and which is understood to rise up the throat.

ఉ దారము, ఉ దారి udáramu, udári, *adj.* Liberal, bountiful, generous, munificent. 2. Excellent.

ఉ దాసీనము udásínamu, *s.* Abusive, or foul language. ఉ దాసింపు udásintsu, To abuse. 2. To disgrace. ఉ దాసీనాలాడు udásínáláḍu, To abuse.

ఉ దాసీనకు udásínuku, *s.* A stranger. 2. A common acquaintance.

ఉ దాహరణ, ఉ దాహరణము udáharāṇa, udáharāṇamu, *s.* An example, instance, or illustration, of any rule or precept. 2. A quotation. 3. An apposite argument. ఉ దాహరింపు udáharintsu, *v. a.* To illustrate, or give examples. 2. To quote a rule, as an authority for an example, or an example, in illustration of a rule.

ఉ దిరి udiri, *s.* Pure gold.

ఉ దిలపడు udilapaḍu, *v. n.* To reflect. 2. To grieve, to regret.

ఉ దీచి udíchi, *s.* The north.

ఉ కుకు uduku, *v. a. vide* ఉ కుకు utuku.

ఉ కుటు uduṭu, *adj.* Firm, strong. *s.* Strength.

ఉ కురుమికుకు udurumiduku, *s.* A disobedient, impudent, or self-willed person.

ఉ ద్దండము uddandamu, *s.* Violence, fierceness. 2. Insolence. 3. Tyranny.

ఉ ద్దరి uddari, *s.* A bank, or shore, on which one cannot land, or from which one cannot embark, on account of its natural difficulties.

ఉ ద్దరువు uddaruvu, *s.* The pawning or mortgaging of grain, or other such perishable articles.

ఉ ద్దవడి uddavadi, *s.* Great celerity, or quickness.

ఉ ద్ది uddi, *s. vide* ఉ జ్జి ujjī. 2. A low ridge, in tilled ground, for retaining the water introduced into it. 3. A bank, raised above the level of a tank, with a channel upon it, on which water, having been raised, is conveyed from the tank to fields of a higher level.

ఉ ద్దులు uddulu, *s.* The pulse termed Phaseolus Mungo.

ఉ ద్దేశము uddésamu, *s.* Determination, resolution. 2. View, intention, object. ఉ ద్దేశింపు uddésintsu, *v. a.* To determine; to resolve. 2. To have in view. 3. To destine or intend for another. 4. To fix the mind upon a particular object.

ఉ ద్ధతము uddhatamu, *adj.* Rude, arrogant, ill behaved.

ఉ ద్ధరింపు uddharintsu, *v. a.* To raise

or lift up. 2. To support; to uphold. 3. To re-establish; to renew; to restore; to found. 4. To rescue; to deliver. 5. To preserve, to protect.

ఉద్ధారకుడు uddhāraḱuḁu, *s.* A deliverer; one who protects, preserves, upholds &c.

ఉద్భవము udbhavamu, *s.* Birth, production. ఉద్భవించు, ఉద్భవిల్లు udbhavintsu, udbhavillu, *v. n.* To be born.

ఉద్యమము udyamamu, *s.* Effort; exertion. 2. Perseverance. 3. Readiness.

ఉద్యానము udyānamu, *s.* A royal public garden.

ఉద్యాపన udyāpana, *s.* The performance of any meritorious act of devotion, or of any penance, austerities, or privation. 2. The ceremony which takes place at the conclusion of the same.

ఉద్యుక్తము udyuktamu, *adj.* Zealously active. 2. Prepared.

ఉద్యోగము udyōgamu, *s.* Exertion. 2. An employment, occupation, calling, service, or trade. 3. An office or situation. ఉద్యోగముచేయు udyōgamuchéyu, To exercise an office. ఉద్యోగములోనమరు udyōgamulōnamaru, To be employed in an office. ఉద్యోగములోనమర్చు udyōgamulōnamartsu, To procure for another

an employment. ఉద్యోగములోపెట్టుకొను udyōgamulōpetṭukonu, To place in an office. ఉద్యోగస్థుడు udyōgasthuḁu, A person holding a situation. మాతంత్రి, ఉంచిన ద్రవ్యముతో ఉద్యోగముచేసుకొంటున్నాను mātandri unchina dravyamutō udyōgamuchésukontunnānu, I am trading with the money which my father left.

ఉనికి uniki, *s.* Being; existence. 2. Residence. 3. State or condition. ఉనికిపట్టు unikipaṭṭu, A house.

ఉన్నతము unnatamu, *adj.* High, lofty.

ఉన్ని unni, *s.* Wool.

ఉన్మాదము unmādamu, *s.* Insanity. 2. Extravagance.

ఉపకరణము upakaraṇamu, *s.* An appendage, material, or implement; as, the utensils of a kitchen, the tools of a trade, or the furniture of a house. &c.

ఉపకారము upakāramu, *s.* Beneficence, favor, kindness. 2. Aid, help. ఉపకరించు upakarintsu, *v.* To confer a benefit, to contribute to a charity. 2. To serve, to be of use to, to assist. ఉపకారి upakāri, *adj.* Beneficent, kind, disposed to charity, assisting. ఉపకారముమఱచినవాడు upakāramumarrachinavāḁu, An ungrateful man.

ఉపక్రమము upakramamu, *s.* A beginning or commencement. ఉపక్రమించు upakramintsu. To begin, to commence.

ఉపచారము upachāramu, *s.* Civility; politeness; honor. 2. Service, obliging conduct, kindness. ఉపచరించు upacharintsu, *v. a.* To be obliging, kind, or polite. 2. To shew respect. 3. To serve, to assist.

ఉపదేశము upadésāmu, *s.* Instruction; advice. 2. Initiation in sacred rites, by the communication of prescribed formulas, or mystical verses.

ఉపదేశించు upadésintsu, *v. a.* To instruct, to teach, to advise. 2. To initiate as above explained.

ఉపద్రవము upadravamu, *s.* Annoyance, trouble, molestation. 2. Grief, affliction. 3. Suffering, sickness.

ఉపనయనము upanayanamu, *s.* The ceremony of investing a young Hindoo, of any of the first three classes, with the sacred thread, worn by them over the left shoulder, across the body, and passing under the right arm.

ఉపనేత్రము upanétramu, *s.* A pair of spectacles.

ఉపపతి upapati, *s.* A paramour; a gallant.

ఉపపత్తి upapatti, *s.* Obtaining. 2. Aid, assistance, help. 3. Convenience.

ఉపసాతకము upapātakamu, *s.* Criminality in the second or third degree; as killing a cow, selling a daughter in marriage, atheism, &c.

ఉపమ upama, *s.* Resemblance. 2. Comparison. 3. A simile or parable. 4. Dexterity, artfulness, skillfulness. ఉపమచేయు upamachéyuu, To contrive; to project. ఉపమరి upamari, *s.* A dexterous, skilful, or artful person.

ఉపమానము upamānamu, *s. vide* ఉపమ upama.

ఉపయుక్తము upayuktamu, *adj.* Convenient. 2. Serviceable. ఉపయుక్తి upayukti, *s.* Convenience. 2. Serviceableness.

ఉపయుక్తమవు upayuktamavu, *v. n.* To be convenient, or serviceable.

ఉపయోగము upayōgamu, *s.* Utility. 2. Advantage. 3. Serviceableness *adj.* Useful. 2. Advantageous. 3. Serviceable. ఉపయోగించు upayōgintsu, *v. n.* To be useful, or of service to another.

ఉపవనము upavanamu, *s.* A garden or grove.

ఉపవాసము upavāsamu, *s.* Fasting. 2. A fast.

ఉపశమనము, ఉపశమము upaśamanamu, upaśamamu, *s.* Tranquillity, calmness. 2. Patience. 3. Alleviation;

abatement. ఉపశమించు upaśamin-tsu, *v. n.* To be calmed or pacified. 2. To be alleviated, abated, or assuaged.

ఉపశ్రుతి upaśruti, *s.* A good or bad omen, as gathered by two persons in consultation together, from incidentally over hearing what is said by a third person. 2. Judicial astrology; aspect of the stars, fortune-telling, &c.

ఉపస్పృశము upasparśamu, *s.* Touching, contact. 2. Bathing, ablution. 3. *vide* ఆచమనము āchamanamu.

ఉపాదానము upādānamu, *s.* Abstraction, restraining the organs of sense and perception. 2. Cause, motive. 3. Commonly a handful of raw rice, given in alms; begging.

ఉపాదానమెత్తు upādānamettu, To beg raw rice.

ఉపాధి upādhi, *s.* Virtuous reflection.

2. In the Védānta, the mortal forms or properties which disguise the spirit. 3. A person attentive to the support of the family. 4. Commonly, pain, trouble, sickness. 5. Prevention.

ఉపాధ్యాయుడు upādhyāyudu, *s.* The brahman who performs family ceremonies. 2. One chosen to represent Brahma at a sacrifice. 3. A spiritual preceptor. 4. A school master. This word is honorifically used in

the plural. ఉపాధ్యాయి upādhyāyi, The wife of a teacher.

ఉపాయము upāyamu, *s.* A stratagem, artifice, contrivance, or expedient. 2. A plot. 3. A method or means. 4. A remedy. చతురుపాయములు chaturupāyamulu, The four means of success, against an enemy, viz. సామము sāmamu, Conciliation.

దానము dānamu, Presents, or gifts.

భేదము bhédamu, Dividing; creating dissension: and వండము danḍamu, Chastisement.

ఉపాయశాలి upāyāśāli, A contriver, ఉపాయము

కల్పించు upāyamu kalpintsu, To form a plot, to contrive.

ఉపాసము upāsamu, *s. vide* ఉపవాసము upavāsamu.

ఉపేక్ష upéksha, *s.* Contempt; disregard. 2. Inactivity, indolence. 3. Abandoning. 4. Indifference.

ఉపేక్షించు upékshintsu, *v. a.* To disregard, to contemn. 2. To be indifferent. 3. To abandon.

ఉపోష్యము upóshyamu, *s.* A fast. ఉపోష్యము ఉండు upóshyamu unḍu, To abstain from food; to fast.

ఉప్పత uppata, *s.* Dilating on the extraordinary prosperity, qualifications, or beauty of another. This is always blamed by the natives, because it is believed that injury

will thence arise to the person referred to. ఉత్పతింపు uppatintsu, To dilate as above.

ఉత్పతి uppati, *s.* Birth, production.

vide ఉత్పత్తి, ఉత్పత్తిలు, ఉత్పత్తిలు utpatti, uppatillu, uppatillu, *v. n. vide* ఉత్పత్తియగు utpattiyagu, Under ఉత్పత్తి uppati.

ఉత్పదనము, ఉత్పదన uppadanamu, uppana, *s.* Saltness.

ఉత్పరము upparamu, *s.* The sky or atmosphere.

ఉత్పరనాశు, ఉత్పరి upparavādu, uppari, *s.* A male of the caste of tank diggers. The female is termed ఉత్పరవి upparadi, They are employed in digging tanks or wells, repairing water channels and raising embankments, and are said to be descended from a Soodra man and Soodra woman, united by the marriage termed Rachasa, where the female is forcibly seized after the destruction of her relatives, or captured in war.

ఉత్పరిగె upparige, *s.* The upper story of a house. 2. A house of more than one story.

ఉత్పలము, ఉత్పలము uppalamu, uppalamu, *s.* salt-marsh; the soil which is cultivated to produce common salt. *vide.* ఉట్టు uttu.

ఉత్పలి uppali, *s.* Calamity; misfortune.

ఉప్పి, ఉప్పి చెట్టు uppi, uppichettu, *s.* A thorny shrub.

ఉప్పప్పు, *v. a.* To scald paddy, &c. ఉప్పప్పుబియ్యము uppudubiyyamu, Rice scalded in the husk.

ఉప్పు uppu, *s.* Salt.

ఉప్పెన uppena, *s.* A sudden rising or overflow of the sea, causing inundation.

ఉప్పొంగు uppongu, *v. n.* To be transported with joy; to exult. 2. To overflow.

ఉబలాటము ubalātamu, *s.* Regret, from missing any thing or person.

ఉబుకు ubuku, *v. n.* To overflow. 2. To swell.

ఉబుసు ubusu, *s.* Rest, repose.

ఉబ్బి ubba, *s.* Excessive heat or warmth. 2. Closeness.

ఉబ్బడంగు ubbadangu, *v. n.* To be lessened, humbled, or abated.

ఉబ్బరము ubbaramu, *s.* Swelling, inflation. 2, Tympany. ఉబ్బరింపు ubbarintsu, *v. n.* To swell. *v. a.* To inflate.

ఉబ్బలి ubbali, *s.* Mire, mud.

ఉబ్బనము ubbasamu, *s.* Asthma.

ఉబ్బి ubbu, *s.* Swelling, protuberance. 2. Being puffed up with joy, or pride.

ఉబ్బి ubbu, *v. n.* To swell. 2. To be puffed up with joy or pride. ఉబ్బిం

చు ubbintsu, *v. a.* To inflate, or make to swell. 2. To puff up with joy; to flatter.

ఉభయశ్ర ubhayatra, *adv.* On both sides; in both places. G. ఉభయశ్రలు ubhayatralu, *s. plu.* Both parties.

ఉభయము ubhayamu, *adj.* Two *s.* Both. ఉభయులు ubhayalu, Both parties. ఉమాదము umadamu, *s. vide* ఉన్నాదము unmadamu.

ఉమియు umiyu, *v. a.* To spit; to spit out.

ఉముక umuka, *s.* The husk of paddy. ఉముకచెరుగు umukacherugu, To winnow paddy after it is beaten.

ఉమేదువార్ uméduvár, *s.* An expectant, a dependant, a candidate; a person attendant on another, in the hope of obtaining some employment.

ఉమ్మగిలు ummagilu, *v. n.* To become fully boiled, by confinement in its own steam. This is applied to rice, nearly boiled, which it strained, and confined in its own steam.

ఉమ్మదము ummadamu, *s.* Closeness; confined heat. *adj.* ఉమ్మదించు ummadintsu, *v. n.* To be affected by close heat; to feel warm from the closeness or confined heat of a room.

ఉమ్మనీరు ummaníru, *s.* The water

which precedes the birth of a child.

ఉమ్మలిక ummalika, *s.* Uneasiness, disquiet.

ఉమ్మాయము త్రైము ummáyamuttemu, *s.* An artificial pearl.

ఉమ్మి ummi, *s.* Spittle. ఉమ్మివేయు ummivéyu, To spit.

ఉమ్మెత్త ummetta, *s.* The thorn apple. Datura fastuosa. 2. The Indian nightshade, Solanum Indicum.

ఉమ్మేయు umméyu, *v. a. vide* ఉమియు umiyu.

ఉయ్యేలు uyyéla, *s.* A swing. 2. A piece of cloth suspended from the roof of a room, wherein children are placed, as in a cradle.

ఉరడించు uradintsu, *v. n.* To extend, spread, or expand.

ఉరము uramu, *s.* The breast, the bosom.

ఉరలు uralu, *v. n.* To roll. 2. To fall down.

ఉరళించు uralintsu, *v. n.* To shine.

ఉరి uri, *s.* A running knot. 2. A noose; a snare; the rope with which people are hung. ఉరిదీయి uridíyu, *v. a.* To hang another. ఉరిబోసుకొను uribósukonu, To hang one's self.

ఉరియాడు uriyádu, *v. n.* To tremble.

ఉరియ uriyu, *v. n.* To get loose.

ఉరుజుమాను urudzamínu, *s.* A sort of fish. Sparus pilotus.

ఉరుది urudi, *adj.* Positive. 2. Strict, rigid. 3. Loud.

ఉరుద్రాదు urudrádu, *s.* A rope with which a calf is tied to a cow, when she is milked. This is always done in India; otherwise, the cow will not allow her milk to flow.

ఉరుము urumu, *v. n.* To roar.

ఉరువడి uruvaḍi, *s.* Violence, impetuosity. 2. Alacrity. 3. Loudness.

ఉరువణించు uruvaṇintsu, *v. a.* To appal another, by heroic deeds in battle, &c.

ఉరువు uruvu, *adj.* Great, large.

ఉఱవు uravu, *s.* Beauty. 2. Abundance, excess.

ఉఱి urri, An affix denoting possession; as బలముఱి balamurri, strong, from బలము balamu, strength.

ఉఱిమీచూచు urrimitsútsu, *v. a.* To look earnestly, steadfastly, or severely, in consequence of anger.

ఉఱియ urriya, *s.* A brave man.

ఉఱియు urriyu, *v. n.* To leak; to drop through.

ఉఱు urru, *v. n.* To be fit. 2. To retreat; to retire, or withdraw. *v. a.* To regard, honor, or esteem.

ఉఱుకు urruku, *v. n.* To run. 2. To

jump; to vault. ఉఱుకుడుగప్ప urru kudugappa, *s.* A species of frog which is constantly in motion.

ఉఱుకుబొడ్డు urrukuboddu, A navel which protrudes from the belly. Many native children have navels which protrude one or two inches, proceeding, it is said, from some awkwardness in cutting the navel string, at their birth.

ఉఱుత urruta, *s. vide* ఉడుత uḍuta.

ఉఱువు urruvu, *s.* Leaking. *vide* ఉఱియు urriyu.

ఉఱుము urrumu, *s.* Thunder. *v. n.* To thunder. *v. a. vide* ఉఱిమీచూచు urrimitsútsu.

ఉఱ్ఱలాగు, ఉఱ్ఱూతలాగు urralúgu, ur-rútalúgu, *v. n.* To swing violently. 2. To persevere. 3. To please, to delight.

ఉఱకన ulakana, *adj.* Light. 2. Easy. 3. Contemptible.

ఉఱవలు ulavalu, *s. vide* ఉఱవలు uluvalu.

ఉలి uli, *s.* A chisel.

ఉలికివడు ulikipaḍu, *v. n. vide* ఉలుకు uluku.

ఉలికినాటు ulikipáṭu, *s.* A start.

ఉలిపి, ఉలిపిగొట్టు ulipi, ulipigoṭṭu, *s.* A wild, extravagant, impudent, or mischievous person.

ఉలివు ulivu, *s.* Beauty.

ఉలుకు uluku, *v. n.* To start; to move suddenly, from alarm; to awake abruptly from sleep. ఉలికిపడు ulikipaḍu, To start, &c. As above.

ఉలుచూస ulutsamínu, *s.* A fish, resembling a porpoise.

ఉలుఫా uluphá, *s.* Supplies furnished gratis to any great personage, on a journey, by those who reside on the route.

ఉలువ uluva, *s.* A crop of the pulse termed Glycine tomentosa, or horse gram. *adj.* Of, or belonging to that pulse. ఉలువలు uluvalu, *s. plu.* The pulse itself.

ఉల్లంఘన, ఉల్లంఘనము ullanghana, ullanghanamu, *s.* Transgression; the act of deviating or passing over. 2. Disgrace. 3. Contempt.

ఉల్లంఘించు ullanghintsu, *v. a.* To pass over; to deviate, to transgress. 2. To disgrace. 3. To despise.

ఉల్లడ ullḍa, *s.* An awning or canopy.

ఉల్లభము ullabhamu, *s.* A canopy borne over marriage offerings, or over the bride or bridegroom, as they go in procession.

ఉల్లము ullamu, *s.* The mind. 2. The heart.

ఉల్లాకు ulláku, *s.* A written memorandum, left with goods or grain, specifying the quantity, and the owner.

ఉల్లాసము ullásamu, *s.* A chapter or section. 2. Joy, pleasure, gaiety, delight, amusement.

ఉల్లి ulli, *adj.* Of or belonging to garlick or onion. ఉల్లిగడ్డ ulligadda, Onion or garlick. నీరుల్లి nrulli, Onion. వెల్లుల్లి vellulli, Garlick. ఉల్లిబలచు ulliolutsu, To peel an onion.

ఉల్లిసామాణము ullipáshāṇamu, *s. lit.* onion-stone. Arsenic.

ఉళక్కి ulakki, *adj.* False.

ఉవ్విళ్లులు uvvilúru, *v. n.* To be very fond of. 2. To be covetous.

ఉవ్వెత్తు uvvettu, *adj.* All.

ఉష్ణము ushṇamu, *adj.* Hot. *s.* Sunshine, warmth, heat. ఉష్ణరశ్మి ushṇaraśmi, The sun. ఉష్ణవారణము ushṇavāraṇamu, An umbrella. ఉష్ణించు ushṇintsu, *v. n.* To be hot.

ఉసికొల్పు usikolpu, *v. a.* To hiss, set on, or excite a dog. 2. To incite one against another.

ఉసిరిక usirika, *adj.* Of, or belonging to Emblic myrobalan. Phyllanthus emblica.

ఉసిరికపచ్చడి usirikapatstsadi, *s.* A sort of food made like pap, composed of sour milk, mustard, and emblic myrobalan. ఉసిరిక ఉలు గాయ usirika úrrugáya, *s.* Pickle made of the emblic myrobalan.

ఉసిళ్లు usillu, *s.* White ants, or termes, with wings. *vide* ఇసుళ్లు isullu.

ఉసుము usumu, *v. a.* To clean or wash cloth.

ఉసురు usuru, *s.* Life; vitality. 2. Breath. 3. Strength. ఉసురను usuranu, *v. a. lit.* To invoke life, to be much vexed. ఉసురువుచ్చుకొను usuruputtsukonu, To kill. 2. To injure or annoy severely.

ఉసులు usulu, *s.* Recovery of health. 2. Facility. *adj.* Better in health. 2. Easy.

ఉస్తె uste, *adj. vide* ఉచ్చింత uchchinta.

ఉస్సురను ussuranu, *v. n. vide* ఉసురను usuranu, Under ఉసురు usuru.

ఉ

ఉ ú, The sixth letter in the Telugu alphabet.

ఉక úka, *s.* The husk of paddy. *vide* ఉముక umuka.

ఉకించు úkintsu, *v. a.* To shake; to agitate, or move. 2. To endeavour, or make an effort.

ఉకొట్టు, ఉకొను úkottu, úkonu, *v. a.* To make a sort of noise, so as to shew that one is listening to a speaker. 2. To listen, or hear.

ఉగు úgu, *v. n.* To swing; to be agitated, or shaken. ఉగులాడు úgulá-

du, To swing. ఉగులాట úguláta, *s.* Swinging. ఉగించు úgintsu, *v. a.* To shake; to move; to swing or rock.

ఉచ útsa, *s.* The stalk of the Holcus saccharatus or great millet, commonly termed Jonnalu, before the grain is ripe. 2. The tender inside of the plantain tree, terminating in the stalk, which bears the fruit. ఉచబియ్యము útsa-biyyamu, *s.* Tender or unripe grain of the Jonnalu or great millet.

ఉచు útsu, *v. n.* The falling off of the hair from sickness.

ఉచు útsu, *v. a. vide* ఉగించు úgintsu, Under ఉగు úgu.

ఉట úta, *s.* A natural spring or fountain of water. 2. The sap of plants. 3. The juice of fruits. 4. The liquor of pickles. *adj.* Heavy. 2. Abounding in springs, moist. 3. Full of sap. 4. Juicy.

ఉటాడు útádu, *v. n.* To move as the waves of the sea, to be violently agitated, or shaken.

ఉడ úda, *s.* Fibrous roots, which grow downwards from the branches of the banyan, and other trees.

ఉడిగము údigamu, *s.* Slavery. 2. Domestic service. ఉడిగపువాడు údigapuvádu, A slave; a vassal. 2. A domestic servant.

ఉదు údu, *v. n.* To be separated, loosened, or unfastened. 2. To take flight. 3. To be dismissed.

ఉదుచు, ఉదుచ్చు údutsu, údtsu, *v. a.* To sweep. 2. To relax, loosen, or slacken. 3. To transplant. ఉదుపు údupu, *s.* Sweeping. 2. Transplanting. ఉదుపుమడి údupumadi, *s.* A plot or field in which grain has been transplanted.

ఉత úta, *s.* A fishing hook. 2. Sup. port. ఉతకోల útakóla, A walking cane.

ఉద úda, *s.* Envy. 2. A swelling, a tumor. ఉదకదుపు údakadupu, *s.* A pot belly.

ఉదర údara, *s.* A great smoke. ఉదరబెట్టు údarabettu, To smoke an animal in a hole, in order to destroy it.

ఉదా úbá, *adj.* Of a brown colour.

ఉదు údu, *v. a.* To blow. 2. To blow a fire with the breath, or with a bellows. 3. To blow out a light. The natives seldom extinguish a light with the breath, because fire is deemed a minor divinity. 4. To blow or sound any wind instrument. 5. To lean upon. *v. n.* To be swoln. ఉదువాదెము úduvádde-mu, A wind instrument. ఉదుంచు údintsu, *v. Caus.* To cause to blow, as above. ఉదిపోవు údipóvu, To be

swoln. 2. To be puffed with wind. ఉదివవెండి údinavendi, Pure silver.

ఉనము únamu, *adj.* Less. 2. Defective. *s.* Defect; maim. 2. Injury.

ఉను, ఉన్ను únu, úntsū, *v. a.* To fix firmly, to place steadfastly. ఉనిమాట్లాడు únimátládu, To speak firmly.

ఉపిరి úpiri, *s.* Breath; respiration.

ఉపు úpu, *v. a. vide* ఉచు útsu.

ఉపురము úpuramu, *s.* The protuberance or hump on the neck of Indian oxen.

ఉబవాడు úbavádu, *s.* A eunuch.

ఉబి úbi, *s.* Mud, mire.

ఉరక úraka, *adv.* Commonly written ఉరికే úrike, Without emotion of any kind; quietly, silently, peaceably. 2. At leisure, in idleness, without employment. 3. Without cause, reason, or meaning. 4. Only. 5. Gratis. 6. For pastime. 7. Without success. 8. Constantly.

ఉరకండు úrakanda, *s.* The root termed Tacca pinnatifida, often used as food by the natives.

ఉరడించు úradintsu, *v. a.* To comfort; to console; to appease. 2. To con-dole with.

ఉరడిలు, ఉరడిల్లు úradilu, úradillu, *v. n.* To be consoled, comforted, or appeased.

ఉరపంది úrapandi, *s.* The tame or domestic hog, opposed to the wild hog.

ఉరపిచ్చుక úrapitstsuka, *s.* A sparrow.
ఉరార్తు úrartsu, *v. a. vide* ఉరడించు úradintsu.

ఉరికె úrike, *adv. vide* ఉరక úraka.

ఉరు úru, *s.* A village. ఉరుపల్లెలు úru-pallelu, *s.* Villages, great and small.

ఉరుపు úrupu, *s.* Breath. నిట్టూరుపు nittúrupu, A sigh.

ఉరేగు úrégú, *v. n.* To go in procession, through a village, or town. This is applied to marriage, or religious processions.

ఉరేగించు úrégintsu, *v. Caus.* To cause to go in procession. &c. ఉరేగింపు úrégimpu, A procession, &c. As above.

ఉర్పు úrtsu, *v. a.* To respire. 2. To sigh. 3. To rub together, and collect with the hand the remains of food, on a plate, or in a vessel, or any liquid that falls on the ground,

ఉర్జితము úrjitamu, *adj.* Confirmed; strengthened. 2. Stable.

ఉర్ధ్వము úrdhwamu, *adv.* On high, above.

ఉర్ధ్వ లోకము úrdhwa lókamu, *s.* Heaven.

ఉర్పు úrpu, *s. vide* ఉరుపు úrupu, 2. A thick preparation of tamarinds, with various vegetables.

ఉర్వసి, ఉర్వసి úrvasi, úrvasi, *s.* Oorvasi, one of the celestial nymphs.

ఉర్రాట úrrata, *s.* Leisure. 2. Aid, help.

ఉర్రాడిలు, ఉర్రాడిల్లు úrraḍilu, úrraḍillu, *v. n. vide* ఉరడిలు úradilu.

ఉరురు úrru, *v. n.* To be pickled. 2.

To be puffed or fat. 3. To spring, as water from its source. 4. To sink into, enter, or penetrate, as ink into paper. 5. To be soaked. 6. Medicine to affect the body.

ఉరుగాయ úrugāya, *s.* Pickled fruit.

ఉరుబచ్చడి úrubatstsadi, *s.* Fruit first mashed, and then pickled.

ఉరుబిండి úrubinḍi, *s.* Any pulse, fried with ghee and chilly, then ground, and made into a thick mixture, by the addition of salt, and water.

ఉలిక úlika, *s.* The litter generally called a Dooly.

ఉసరవెల్లి úsaravelli, *s.* An old chameleon.

ఉహ యీహ, *s.* Thought, reasoning; 2. A guess.

ఉహించు úhintsu, *v. a.* To think; to reason. 2. To guess.

ఋ

ఋ ri The seventh letter in the Telugu alphabet.

ఋజువు ridzuvu, *adj.* Straight.

ఋణము riṇamu, *s.* A debt. ఋణము చేయు riṇamuchéyu, To contract debt; to borrow. ఋణపడు riṇapaḍu, To get in to debt. ఋణముతీర్చు riṇamutirtsu, To pay a debt. ఋణస్థుడు riṇasthuḍu, A debtor.

ఋతువు rituvu, *s.* The menstrual evacuation. ఋతువగు rituvagu, *v. n.* To become menstruous. ఋతుమతి ritumati, A woman in her courses. 2. A season, the sixth part of a year, comprising two months.

ఋత్విక్కు, ఋత్విజుడు ritvikku, ritvijū, *s.* An officiating priest; one who is hired to perform the grand sacrifice, called Yaga.

ఋషభము rishabhamu, *s.* A bull or ox. 2. The second of the seven notes in the Hindoo gamut.

ఋషి rishi, *s.* A saint, a sage.

ఎ

ఎ e, The tenth letter of the Telugu alphabet. It is often used, before words beginning with a consonant, for long é; In this case, the following consonant is doubled;

thus, ఏచేశము édésamu, Is often written ఎద్దేశము eddésamu, Which country?

ఎంగిలి engili, *s.* Irregular. Inflex. sing.

ఎంగిలి, ఎంగిలి engili, engiti; *nom.*

ఎంగిళ్లు, ఎంగిళ్లు engillu, engindlu, The spittle. 2. Any thing that has become impure by touching the mouth. 3. The refuse, crumbs, or remains of victuals.

ఎంచు entsu, *v. a.* To count, to reckon.

2. To esteem, to regard. 3. To think, believe, or imagine. ఎంచు కొను entsukonu, *v.* Comp. To count, reckon, think; or believe, for one's-self. 2. To reflect; to revolve in one's mind.

ఎండ enda, *s.* The sun-shine; the

heat of the sun. రేయెండ réyenda,

Moon-shine. ఎండగాయు endagáyu,

To be sun-shins. ఎండమావులు enda-

mávulu, Excessive heat produces

an appearance, at a distance, re-

sembling a sheet of water, which

is thus named; it is termed by the

French mirage.

ఎండు endu, *v. n.* To become dry, to

dry up. 2. The body to become

lean or thin. 3. Trees, plants, lea-

ves, &c. To wither or die. ఎండించు

endintsu, *v. a.* To dry.

ఎండు endu, *adj.* Dried. ఎండుదెవులు

endudevulu, A lingering disease, gradually reducing the body.

ఎండుపుతట్ట enduputatta, s. A large basket, in which things are spread to dry.

ఎండ్ర కాలు, ఎండ్రి endrakāya, endri, s. A crab. ఎండ్రి రాశి endrirāsi, The sign Cancer.

ఎంత enta, An adjective or substantive pronoun, not declinable, except in a few cases. It is the interrogative of అంత anta, and ఇంత inta, q. v. How? how much? how many? 2. what? It may be used in any interrogation respecting time, number, weight, or quantity. ఎంతసేపు entasēpu, How long a time? ఎంతమంది entamandi, How many people?

ఎంతేనా entēni, *adv.* Much, extremely. ఎంతోలు entōlu, *adj. pro.* How? how much? how many?

ఎందలు endarru, *Indef. pro.* The interrogative of అందలు andarru, and ఇందలు indarru, q. v. How many?

ఎండు endu, *pro.* Defective. What? ఎండుకు enduku, For what? why? wherefore? *adv.* Where? what place? ఎంతాక, ఎందనుక endāka, endanuka, How far? how long? as far as what place? until when? ఎంబెటికము, ఎంబెటికి emberrikamu, emberriki, *adj.* Ugly. 2. Loathsome, disgusting.

ఎకతాళి ekatāli, s. *vide* ఎకతాళి egatāli. ఎకనక్కెము ekasakkemu, s. A joke.

2. Mockery.

ఎకాయెకి ekaēki, *adj.* Sudden, speedy.

2. Alone. single.

ఎకిమాడు ekimidu, s. A master, or lord. 2. A king, or ruler. 3. An owner.

ఎక్కటి ekkati, *adj.* Alone.

ఎక్కడ ekkada, *adv.* Where? ఎక్కడనున్ను, ఎక్కడా ekkadanunnu, ekkada, Every where. ఎక్కడనున్ను, ఎక్కడా-లేక ekkadanunnu, ekkada-lēdu, No where. ఎక్కడనుంచి, ఎక్కడనుండి ekkadanunchi, ekkadanundi, Whence. ఎక్కడనైనా ekkadanainā, Any where. ఎక్కడికి ekkadiki, whither? ఏవెక్కడి వాడవు nívekkadi vādavu, What country man art thou? ఏవెక్కడ వాడెక్కడ nívekkada vāḍekkada, What a great difference, or distance, there is, between thee and him. ఎక్కడనో ekkadanó, &c. Where I Know not, or am in doubt, where.

ఎక్కిరించు ekkirintsu, v. a. To make faces; to mock; to deride. ఎక్కిరింత ekkirinta, s. Making faces, mockery, derision. 2. A vehicle.

ఎక్కిలి ekkili, s. The hiccough.

ఎక్కు ekku, v. a. To ascend, mount, or climb. 2. To embark, ride up-

on, or to get into any conveyance. *v. n.* To rise, to be augmented, increased, or accumulated. విషమెక్కు vishamekkū, Poison to rise or mount. మత్తెక్కు mattekku, To get intoxicated. *lit.* Intoxication to rise. మనమెక్కు madamekku, To become lecherous. *lit.* Lust to mount. వడ్డిమెక్కు vaddiyekku, Interest. To accrue. ఎక్కించు ekkintsu, *v. Caus.* To cause to ascend. &c. *v. a.* To raise, augment, &c. 2. To export.

ఎక్కు ekkū, *s.* A bow string. 2. A hiccough. ఎక్కుదించు ekkudintsu, *v. a.* To unbend a bow- ఎక్కు బెట్టు ekkubettu, To bend a bow.

ఎక్కుడు ekkuḍu, *adj.* Noble ; chief, great. 2. Exorbitant. *s.* An ascent. 2. Greatness. ఎక్కుడుదిగుడు ekkududigūḍu, *s.* Ascent and descent; unevenness of ground. *adj.* Unlevel.

ఎక్కుడు మొకము ekkudumekamu, *s.* An elephant.

ఎక్కులు బెట్టు ekkulubettu, *v. a.* To excite ; to instigate. 2. To provoke.

ఎక్కువ, ఎక్కువు ekkuva, ekkuvu, *s.* Eminence, superiority. 2. Excess, exaggeration. 3. Any thing extraordinary. *adj.* More. 2. High, eminent, superior. 3. Excessive, exaggerated, superfluous. 4. Ex-

traordinary, remarkable. 5. Excellent, noble. 6. Valuable. ఎక్కువ తక్కువ ekkuva takkuvu, More or less. ఎక్కువవాడు ekkuvavāḍu, An eminent or extraordinary man.

ఎగగా, *adv.* Above, up, upwards. It is opposed to ఎగ దిగా, below. ఎగగొట్టు egagoṭṭu, *v. a.* To toss up. 2. To deny. 3. To disregard what another says. 4. To turn another's words into ridicule. 5. To refute. ఎగజేపు egajépu, *v. a.* To draw up or retain one's milk ; as ఆవుపాలెగజేపెను ávupálegajépenu, The cow retained her milk. *s.* The act of retaining one's milk.

ఎగయు egayu, *v. n. vide.* ఎగియు egiyu. ఎగసన, ఎగసాన egasana, egasāna, *adv.* Above, up, on high. ఎగసనోయు egasanadóyu, To lift up. 2. To push in. 3. To pull out, and dress the wick of a lamp.

ఎగియు egiyu, *v. n.* To fly 2. To rise in the air ; to rise upwards. 3. To fly at another, in order to attack him.

ఎగుడుదిగుడు eguḍudigūḍu, *s. or adj.* *vide* ఎక్కుడుదిగుడు ekkududigūḍu, Under the head of ఎక్కుడు ekkuḍu.

ఎగుమతి egumati, *s.* Exportation, shipment. ఎగుమతిదిగుమతి egumati-digumati, Exportation and importation.

ఎగురు eguru, *v. n. vide* ఎగయు egiyu, For ఎగిపోవు egiripóvu, *vide* ఎగసిపోవు egisipóvu, And for ఎగరిపడు egiripadu, *vide* ఎగిపడు egisipadu, Both under ఎగయు egiyu, For ఎగరనొట్టు egaragottu, *vide* ఎగనొట్టు egagottu, Under ఎగ-ఎగరవేయు ega-egaravéyu, To toss or throw up in the air.

ఎగువ eguva, *s.* The top ; the upper part of any thing.

ఎగువ eguva, *adv.* Above, up, on high.

ఎగ్గు eggu, *s.* Shame, disgrace. 2. Reproach, blame. 3. Injury, mischief, evil.

ఎచట etsata, *adv.* Where ? in which place ? It is the interrogative of అచట atsata, and ఇచట itsata, *q. v.*

ఎచ్చరించు ettsarintsu, *v. a.* To hint ; to mention imperfectly ; to bring to mind by a slight mention ; to put one in mind of any thing. 2. To forewarn ; to caution. ఎచ్చరించుకొను ettsarintsukonu, *v.* Comp. To challenge, as guards do ; to give a caution.

ఎచ్చరిక ettsarika, *s.* A hint, the act of mentioning slightly, intima-

tion. 2. Caution, circumspection, vigilance, precaution. ఎచ్చరికపడు ettsarikapadu, To be cautious ; to be aware of. ఎచ్చరికచేయు ettsarikachéyu, To caution or warn. ఎచ్చరికతప్పు ettsarikatappu, To be careless, inattentive ; to be off one's guard.

ఎచ్చు ettsu, *v. n. vide* హెచ్చు hettsu.

ఎచ్చోట, ఎచ్చోచ్చి, ఎచ్చోట ettsota, ettsó, ettsóta, *adv.* Where ; at which place. It is the interrogative of అచ్చో attsó, and ఇచ్చోట ittsóta, *q. v.*

ఎట eta, *adv.* Where? in what place? It is the interrogative of అట ata, and ఇట ita, *q. v.*

ఎటు etu, particle. Where ? 2. What ? 3. How. It is the interrogative of అటు atu, and ఇటు itu, *q. v.* ఎటువంటి, ఎటువంటి etuvanti, eshuvanti, What like? what sort?

ఎటులు etulu, *adv. vide* ఎట్లా etlá.

ఎట్టకేసి ettakéni, *adv.* With difficulty.

ఎట్టకేలకు ettakélaku, *adv.* For a long time, for a great while,

ఎట్టయెదురు ettayeduru, *s.* The very front, the point directly opposite.

ఎట్టి etti, *adj. pro.* What like? What kind? It is the interrogative of అట్టి attí, And ఇట్టి itti, *q. v.*

ఎట్లా, ఎట్లాగు, ఎట్లు etlá, etlágu, etlu, *adv.* How? In what manner? In what state or way? It is the interrogative of అట్లా atlá, And ఇట్లా itlá, q. v. ఎట్లానైనా, ఎట్లానైనా etlá-gainá. etlánainá, In any manner whatever; by any means; any how.

ఎడ eda, *s.* Place, space. 2. Medium, interval. 3. A distance. 4. Time. ఆమెడ éyeda, That time. ఎడమెడం ా edayedangá, Separately.

ఎడవ edada, *s.* Inner thought; secret opinion; real sentiment.

ఎడవక edapaka, *adv.* This is the negative verbal participle of ఎడవు edapu, The causal form of ఎడయు edayu, To separate, it signifies literally, without causing to separate, but in common use is equivalent to continually without interruption, incessantly, always.

ఎడమ edama, *adj.* The left. ఎడమ కేలు, ఎడమచెయ్యి edama kélú, edama-cheyyi, The left hand.

ఎడము edamu, *s.* Space, spot, room. 2. Cause, ground, foundation. 3. Opportunity, occasion. 4. Means. ఎడమచ్చు edamitstu, To give an opportunity.

ఎడయు edayu, *v. a.* To separate *v. n.* To be broken, separated or dis-united. ఎడవు edapu, *v. caus.* To

cause to separate. *v. a.* To break, separate or disunite. *vide* ఎడవక edapaka.

ఎడరు edaru, *s.* An interval. 2. An opportunity.

ఎడలు edalu, *v. n.* To go.

ఎడారి edári, *s.* A desert or wilderness.

ఎడు edu, A particle denoting quantity, affixed to words, and corresponding to the English affix full, in such phrases as a handful, a mouthful, &c.

ఎడ్డ edda, *s. vide.* ఎడవ edada.

ఎడ్డె edde, *adj.* Stupid. 2. Obstinate. ఎడ్డెతనము eddetanamu, *s.* Stupidity. 2. Obstinacy.

ఎడ్లు edlu, *s. plu.* of ఎడ్లు eddu, q. v. Bulls, oxen. ఎడ్లకొట్టాము edlakot-támu, A stall for bulls or oxen.

ఎతుబరికాడు etubarikádu, *s.* A thief; a rogue.

ఎత్తు ettu, *s.* Height. 2. Weight. 3. A burden. 4. A quantity of two vis, or 6½ pounds. 5. A wreath of flowers. *adj.* High. 2 Heavy. *v. a.* To lift up; to raise. 2. To seize; to take away. 3. To assume. 4. To begin. 5. To obtain or procure. 6. To find out an item in an account. *v. n.* To rise.

ఎత్తికోలు ettikólu, *s.* Endeavour, exertion.

ఎత్తుగడ ettugaḍa, *s.* A project; a contrivance. 2. An endeavour or attempt.

ఎత్తుగడ్డలు ettugaḍḍalu, *s.* The two clods of earth forming a fire place or hearth.

ఎద eda, *s.* The mind. 2. The breast. 3. The heart. ఎదానవేయి edānavēyū, *v. a.* To take any thing unlawfully or unjustly.

ఎదగు edagu, *v. n.* To grow; to vegetate; to increase in stature. ఎదిగినపడుచు ediginapaḍutsu, A girl who is marriageable.

ఎదాపు edāvu, *s.* A cow ready for the bull.

ఎదురు eduru, *s.* The front, that which is opposite. 2. Presence. 3. A parallel or comparison.

ఎడ్డడి eddaḍi, *s.* Poverty, indigence. 2. Scarcity.

ఎడ్డు eddu, *s.* An ox, or bullock. 2. A bull. ఎడ్డుబళుపు eddubaḷuvu, A bullock load. ఎడ్డువాడు edduvāḍu, A bullock-driver, or owner. To geld a bull.

ఎన ena, *adj.* Equal.

ఎనప enapa, *adj. vide* ఎనము enumu,

ఎనభై enabhai, *adj.* Eighty.

ఎనమండు enamandru, *s. plu.* Eight persons.

ఎనమన్నులు enamannúrru, *adj.* Eight hundred.

ఎనయి enayu, *v. n.* To be united, or attached to; to be joined, or mixed. 2. To be on intimate terms of friendship. 3. To be *in coitu*. 4. To be mixed, as ingredients in food. 5. To be of one accord, in music.

ఎనికె enike, *s.* A thread, composed of four single spun-threads united.

ఎనిమిది enimidi, *adj.* Eight.

ఎనియి eniyu, *v. n. vide* ఎనయి enayu.

ఎనుచు, ఎనుపు enutsu, enupu, *v. a.* To mix, or mingle. 2. To stir with a stick, as ingredients in a dish. ఎనుపుడు enupuḍu, The act of mixing, or of stirring as above.

ఎనుపోతు enupótu, *s.* A male buffalo.

ఎనుము, ఎనుపెంటి enumu, enupenti, A female buffalo. ఎనుప enupa, *adj.* Of, or belonging to, a buffalo, as ఎనుపకూడ enupadúḍa, A buffalo-calf.

ఎనుబది enubadi, *adj.* Numeral. Eighty.

ఎన్నడు ennaḍu, *adv. lit.* What day? When? 2. Always, ever.

ఎన్ని enni, *adj. pro.* Collective, in the neuter gender. How many? It is the interrogative of అన్ని anni, and ఇన్ని inni, q. v.

ఎన్నిక ennika, *s.* The act of counting.
2. A thought. 3. An opinion. 4. Esteem, regard. 5. Conjecture, hope.

ఎన్ను ennu, *s.* The ear of paddy, or of other similar grain.

ఎన్ను ennu, *v. a.* To count, to reckon. 2. To esteem, or regard. 3. To think, believe, or imagine. *vide* ఎంచు entsu.

ఎప్పది enbadi, *adj.* Numeral. Eighty.

ఎప్పుడు, ఎప్పుడు epudu, eppudu, *adv.* When? At what time.

ఎబ్బెరికము ebberrikamu, *adj.* Ugly, loathsome, disgusting.

ఎమికె emike, *s. vide* ఎముక emuka.

ఎమిడికలు, ఎమిడికపాములు emidikalu, emidikapámulu, *s.* Worms, (*Teres*) such as are engendered in the human species.

ఎముక, ఎమ్ము emuka, emmu, *s.* A bone. ఎముకలవఱ్ఱు emukalavarru, A person reduced by disease to mere skin and bone.

ఎమ్మై emme, *s.* Beauty.

ఎర era, *s.* Sorrow, grief. 2. Bait, or prey of any kind, used to catch fish, wild beasts, &c. 3. Food.

ఎరియు eriyu, *v. n.* To burn; to be consumed. 2. To grieve. ఎరగలి, ఎరవలి eragali, eravali, *s.* Fire in a forest, or jungle.

ఎరువు eruvu, *s.* A thing lent or borrowed, for temporary use. 2. Manure.

ఎఱు erra, *s.* Redness. 2. Food. *adj.* Red. 2. possible.

ఎఱకలు errakalu, *s. pl.* Wings.

ఎఱగు erragu, *v. a.* To prostrate one's-self; to bow.

ఎఱచి errachi, *s.* Flesh.

ఎఱవఱికము erraparrikamu, *s.* Reluctance, disinclination. 2. Aversion, repugnance; disgust. 3. Contempt.

ఎఱమంటలు erramantalu, *s.* A great heat. 2. Inflammation.

ఎఱికె errike, *s. vide* ఎఱగు errugu.

ఎఱుకలనాడు, ఎఱుకునాడు errukalavádu, errukuvádu, *s. lit.* One who knows. The male of a certain tribe, inhabiting forests and mountains, of which the females are renowned as fortune-tellers. They speak a language different from that used by the people of the plains, and in their habits much resemble the gypsies.

ఎఱుగు errugu, *v. a.* To possess a previous knowledge of. 2. To be acquainted with. 3. To understand, or know. This verb is chiefly used in the aorist.

ఎఱుపు errupu, *s.* Redness.

ఎఱ్ఱ erra, *adj.* Red, 2. Of a fair colour. *s.* A red earth-worm, used as bait.

ఎఱ్ఱచీమ errachíma, A red-ant. ఎఱ్ఱ నవేలుపు erranivélupu, *lit.* The red deity, the sun. ఎఱ్ఱవల్లిగడ్డ erravulligadda, Onion, *vide* ఉల్లి ulli.

ఎల ela, *adj.* Tender, delicate. ఎలమావి elamávi, A young mango. ఎలనాగ elanága, A female of a delicate form.

ఎలగోలు elagólu, *s.* The van-guard of an army.

ఎలమి elami, *s.* Joy; pleasure; delight.

ఎలయించు elayintsu, *v. a.* To gladden, or exhilarate. 2. To give.

ఎలికె elike, *s. vide* ఎలక eluka.

ఎలంగురాల్పడ elungurálpada, *s.* A low inarticulate expression of joy or grief.

ఎలక eluka, *s.* A rat. ఎలకలబోను elu kalabónu, A rat-trap. ఎలకచెవిపల్లిక elukachevipallika, *lit.* The rat-eared plant. The *evolvulus emarginatus*.

ఎలుగు elugu, *s.* The human voice. 2. The cry of any animal. 3. Sound. 4. A bear. ఎలుగిచ్చు elugitstu, To make a noise; to roar, or cry. ఎలుగెత్తు elugettu, To raise the voice. ఎలుగురాము eluguráyu, To become hoarse.

ఎలుగుగొడ్డు, ఎలుగుమంటి elugugoddu, elugumanti, *s.* A bear.

ఎల్ల ella, *adj.* All. *s.* A limit, or boundary. ఎల్లప్పుడు ellappudu, Always, frequently. ఎల్లరు ellaru, Every one. ఎల్లరావి ellaráyi, A boundary stone. ఎల్లయెర్పాటలు ellaerparratsu, To fix a boundary. ఎల్లదాటిపోవు elladátipóvu, To transgress a boundary.

ఎల్లి elli, *s.* To-morrow.

ఎల్లిదము ellidamu, *s.* Astonishment, surprise, wonder.

ఎల్లండి ellundi, *s.* The day after to-morrow.

ఎవ్వడు evvadu, *pro.* Interrogative, masc. Sing. Who? its fem. and neuter form is ఏది édi.

ఎవ్వతె evvate, *pro.* Interrogative, fem. sing. Which woman? *vide* ఏది édi.

ఎవ్వరు evvaru, *pro.* Interrogative, masc. & fem. pl. Who? its neuter form is ఏవి évi.

ఎఱు eshu, *adv.* How? in what manner? in what way? ఎఱువంటి eshuvanti, *adj.* What kind or sort? ఎఱువతె eshuvale, Like what?

ఎసకము esakanu, *s.* Exaggeration.

ఎసగు esagu, *v. n.* To resemble, to agree with.

ఎసరు esaru, *s.* Water, boiled for the purpose of dressing victuals, &c.

ఎసల esala, *s.* A flat earthen vessel.

ఎసలారు esaláru, *v. n.* To be adorned.

ఏ

ఏ é, The eleventh letter of the Telugu alphabet. 2. The indeclinable interrogative pronoun Which? what? as. ఏదినము édinamu, What day?

ఏకట ekata, *s.* Hope, desire, expectation. 2. Intention, design.

ఏకము ekamu, *adj.* One. 2. Alone, single. 3. Solitary. 4. Joined, combined, ఏకముగా ékamugá, *adv.* As one. 2. In a body. 3. Altogether, all at once. 4. Combinedly. 5. Compactly. 6. Singly, alone.

ఏకారు ékáru, *v. n.* To whimper or beg for any thing in a low voice.

ఏకు éku, *v. a.* To defame; to publish another's faults. 2. To clean, pick, or beat cotton. *s.* A roll of cleaned cotton, prepared for the spindle.

ఏగాని égáni, *s.* A Hindoo copper coin, of the value of ten cash.

ఏగు égu, *v. n.* To go. ఏలించు égintsu, *v. Caus.* To cause to go. *vide* ఊరేగు úrégu.

ఏచ étsa, *adj. vide* ఏన-ఏచకంకటిచుక్క ésa-étsakankatitsukka, The twenty first of the lunar mansions. *lit.* The crooked-bed constellation. ఏచమాట étsamāta, Ungrammatical language.

ఏచు étsu, *v. a.* To torment, trouble, annoy, or harass.

ఏటి éti, *adj.* What sort? what kind? This is also the inflection singular of two irregular nouns, viz. ఏఱు érru, A river, and ఏడు édu, A year.

ఏటికసాము étikapāmu, *s. vide* ఎఱుడికలు emidikalu.

ఏటు étu, *s.* A blow.

ఏఱ్ఱింప étrinta, *s.* The small black bird, generally termed the king-crow.

ఏడ éda, *adv.* Where?

ఏడవ édava, Ordinal number. Seventh.

ఏడాకోడము édákovámu, *s.* Contradiction. 2. Opposition. ఏడాకొడముగా édákovámu-gá, *adv.* Contradictorily.

ఏడాది édádi, *s.* A year.

ఏడికోల édikóla, *s.* The pole or shaft of a plough.

ఏడి édi, phrase. Where is he?

ఏడు édu, *s.* A year. *adj.* numeral. Seven. వాడువీనికంటె యేడాదులు ఏగ

చదివినవాడు vāḍu vinikante yédā-
kulu ega tsadivinavāḍu. *lit.* That
man has read seven leaves more
than this man. That man is seven
times worse than this man.

ఏనుగడ éḍugaḍa, *s.* Protection, re-
fuge. 2. Interest. 3. Quarter in
battle.

ఏడుచు éḍutsu, *v. n.* To cry, to weep.
ఏడిపించు éḍipintsu, *v. . Caus* To
cause to cry or weep. ఏడుపు éḍu-
pu, Weeping.

ఏనూడి éḍūḍi, *s.* A ceremony perfor-
med by the Hindoos, for the de-
ceased, after the expiration of one
year from his death.

ఏడో ఏḍó, Ordinal number. *vide* ఏడవ
éḍava.

ఏడైత్ర éḍṭerra, *s.* Excess. 2. Perseve-
rance.

ఏతము, ఏతాము étamu, étāmu, *s.* An
engine, on the principle of the
lever, for drawing up water. It is
usually termed the *picotah* at
Madras. ఏతాముబొక్కెన étāmubo-
kkena, The leathern vessel, in
which water is thus drawn.

ఏతెంచు étentsu, *v. n.* To come. 2. To
arrive.

అత్వము étwamu, *s.* The name of the
connected vowel = é.

ఏదాలాబము, ఏదాలాభము édálábamu,
édálábhamu, *s.* Inattention. This
is a vulgarism for యధాలాభము
yadhálábhamu.

ఏది édi, *pro.* Interrogative, sing. Fem.
and neuter. Who? Which? ఏదైనా
édainá. Any thing. ఏదీనీ లేక édin-
nīlédu, Nothing. ఏదొక édoka, Any.
ఏక édu, *v. a.* To cherish; to pro-
tect.

ఏక, ఏకపంది édu, édupandi, *s.* The
porcupine. *lit.* The hog which pro-
tects itself. ఏకముల్లు éduḡullu, A
porcupine's quill.

ఏనాదివారు énádivāru, *s. pl.* A cast of
savage people, residing in forests.

ఏనాళ్లు énáḷḷu, *s.* The usual presents
sent by the parents of the bride
and bridegroom, respectively, to
their son and daughter in law,
after the whole ceremonies of the
marriage are completed.

ఏని éni, Particle. It is added in the
superior dialect to the first forms
of the several affirmative tenses,
to express condition or conting-
ency. వచ్చెనేని vachchenéni, Sup-
pose he come. వాడుసాము వచ్చెనేని
vāḍupāmu pattenéni, Suppose he
catch the snake.

వినెఱ éniġe, *s. vide* ఏనుగు, వినెఱతొం
డాము éngu, éniġetondāmu, An
elephant's proboscis.

ఏను énu, *adj.* numeral. Five.

ఏను énu, *pro.* This word is frequently
used in books for నేను nénu, I.

ఏనుగు éngu, *s.* An elephant. ఏనుగు
జెలఱ élugujelaga, A cockle. ఏనుగు
పల్లెఱు énugupalléru, The prickly
fruited pedaliom. Pedaliom mu-
rex.

ఏనూఱు énúrru, *adj.* Numeral. Five
hundred.

ఏపి épi, *s.* A Dog. It is generally
applied to that species used by the
Hindoos in hunting.

ఏపు épu, *s.* A great or sudden in-
crease, or augmentation. 2. Ar-
dour, impatience, fury.

ఏపె épe, *pro.* Fem. Honorific. Which
female? It is the interrogative of
ఆపె ápe, and ఈపె ípe, *q. v.*

ఏపెచెట్టు épechetṭu, *s.* The saul tree.
Shorea robusta.

ఏబది ébadi, *adj.* Numeral. Fifty.

ఏబిడ, ఏబిడె ébiḍa, ébiḍe, *pro. vide*
ఏపె épe.

ఏభ్యము ébhyamu, *s.* Nastiness; fil-
thiness. ఏభ్యరాశి, ఏభ్రాశి ébhya-
ráśi, ébhraśi, *s.* A nasty, filthy,
person. 2. An idiot.

ఏమఱు, ఏమాఱు émarru, émárru, *v. n.*

To be surprized. 2. To be deceived.

3. To be without vigilance or

attention. ఏమఱించు émarrintsu, *v.*

a. To surprize. 2. To deceive. 3.

To divert one's thoughts. ఏమఱిపా

టు émarripáṭu, Surprize. 2. Inat-

tention, forgetfulness, negligence,

inadvertence.

ఏమి émi, *pro.* Interrogative-defective.

What? It is used chiefly in the

nominative and dative cases, and

accasionally with other affixes.

ఏమిటి émitiki, For what? Why?

Wherefore? ఏమిటి émiti, Of what

country, cast, or description.

ఏమె éme, *pro.* Interrogative. *vide*

ఏపె épe.

ఏము éyu, *v. a.* To throw. *vide* వేయు

véyu.

ఏరాలు érálu, *s.* Joint sisters in law.

The relationship which the wives

of two brothers bear to each other.

ఏరి éri, phrase. Where are they?

ఏరు éru, *v. a.* In compos. To attain.

vide ఈడెరు idéru.

ఏరు éru, *s.* A plough, with draught

oxen, and the other implements

of husbandry.

ఏరుగు érugu, *v. n.* To stool; to void

excrement. *s.* Excrement.

ఏరువాక éruvāka, *s.* The commencement of cultivation.

ఏర్చు értsu, *v. a.* To burn; to consume.

ఏర్పడు érpāḍu, *v. n.* To be selected.

2. To be separated. 3. To be distinguished. 4. To be established, fixed, or settled. 5. To be arranged, or placed in order. 6. To be prepared, or ready. 7. To assume a shape, form, or appearance.

ఏర్పాటుచు érparrutsu, *v. a.* To choose, or select. 2. To separate, or divide.

3. To distinguish. 4. To establish, fix, or settle. 5. To arrange, or place in order. 6. To keep ready, or prepare. 7. To put into a shape, form, or appearance.

ఏర్పాటు érpātu, *s.* A selection. 2. A decision, or rule. 3. A condition, or agreement. ఏర్పాటుచేయు érpātuchéyu, *vide* ఏర్పాటుచు érparrutsu.

ఏరు érru, *v. n.* To glean, gather, or pick up. 2. To select, or choose.

ఏరించు érrintsu, *v. caus.* To cause to glean, &c. ఏరుపిడకలు érrupīḍakalu, Gleaned pieces of dry cowdung, used as fuel.

ఏరు érru, *s.* A river. This noun is irregular, making the inflexion singular ఏరి éri, and the nom. *pl.* ఏర్లు éllu.

ఏరువ érruva, *s.* A country.

ఏలు élatu, *s.* A kind of cry, used by boatmen, or by coolies or lascars, to encourage their labour.

ఏలా లేనా, *adv.* Why? for what reason?

2. How, in what manner. ఏలాటి, ఏలాగంటి లేనాటి, élaganti, What sort or kind? ఏలాగు లేనాగు, How? In what manner.

ఏలిక élika, *s.* A ram. 2. *vide* ఏలు élu.

ఏలు élu, *v. a.* To govern, rule, or reign. 2. To protect.

ఏలించు élintsu, *v. caus.* To cause to govern, &c.

ఏలిక élika, *s.* A ruler; a king, or queen. ఏలుబడి, ఏల్బడి élubāḍi, élbāḍi, Government. 2. A reign.

ఏళ్ళు élnúrru, Numeral. Seven hundred.

ఏవము évamu, *s.* Ugliness. 2. Disgust.

ఏవనించు évagintsu, *v. a.* To hate.

ఏవే évé, particle, denoting emphasis; as, నేనేవే nénévé, I myself.

ఏస ésa, *adj.* Crooked.

ఏసి ési, particle, Denoting at the rate of; as, ఏసిమదేసి enimidési, At the rate of eight.

ఐ

ఐ ai, The twelfth letter in the Telugu alphabet, representing the sound of ai as in the word aisle.

ఐంద్రజాలికుడు aindrajalikuḍu, s. A juggler.

ఐక్యము aikyamu, s. Union. This word is often used to express the union, which the Hindoos believe to take place, after death, of the souls, of the perfect, with the deity.

ఐక aidu, *adj.* Numeral. *vide* అయిదు ayidu.

ఐకవ, ఐకవరాలు aiduva, aiduvarālu, s. *vide* అయిదువ ayiduva.

ఐరావతము airavatamu, s. An orange. 2. *vide* ఐరావణము airavaṇamu.

ఐశ్వర్యము aiśwaryamu, s. Prosperity. 2. Riches.

ఒ

ఒ o, The thirteenth letter of the Telugu alphabet, representing the short o.

ఒకె onke, s. A wooden hook, or peg, fixed in a wall.

ఒజిలి onjili, s. Calamity, misfortune. 2. Embarrassment.

ఒంటివి onṅami, s. Enmity, hatred. *lit.* Disagreement. *vide* ఒంటు onṅu.

ఒంటరి onṅari, *adj.* Alone. 2. Single.

ఒంటరితై onṅarigatte, A single woman. ఒంటరిగాడు onṅarigāḍu, A single man. ఒంటరిపాటు onṅaripaṭu, s. Solitude, loneliness. ఒంటరులు

ontarulu, s. *plu.* Foot soldiers; infantry.

ఒంటి onṅi, *adj.* Alone. 2. Single. 3.

One of a pair or couple. This is also the inflexion of ఒళ్లు oḷḷu, the body. ఒంటికంటిగాను onṅikantiḡāmu, *lit.* The one eyed planet. The planet Venus, the son of Bhrigu.

ఒంటికిపోవు onṅikipōvu, To go to make water. *lit.* To go alone. ఒంటికిమ్ము దేవర onṅikommu dévara,

The deity with one tooth, viz. Ganésa. ఒంటిపాటు onṅipāṭu, Loneliness, solitude. ఒంటిపాఠ onṅipora, A single fold, or plait.

ఒంటింపు onṅimpu, s. Convenience. 2.

Aid, help. నాకు రూకలు ఒంటింపుకా లేక naku rúkalu onṅimpukālédu, I have no money at hand.

ఒంటియ, ఒంటె onṅiya, onṅe, s. A camel.

ఒంటు onṅu, *v. n.* To agree with one's health; to be salubrious.

ఒంట్లు onṅḷu, s. *plu.* Figures, numerical signs.

ఒండు onḍu, *adj.* One. 2. Other. s. Alluvial soil, deposited by water, after inundation.

ఒండొరులు onḍorulu, *adv.* Reciprocal-ly; mutually.

ఒందిలి ondili, s. *vide* ఒజిలి onjili

ఒంక ondu, *v. a.* To obtain. 2. To possess.

ఒక oka, Numeral. One. 2. Single. This word, in Telugu, expresses the indefinite article A, an.

ఒకండు, ఒకండ్లు okandru, okandlu, *s. plu.* Several. 2. Others. 3. Strangers.

ఒకటి okaṭi, Numeral, One. ఒకటిచేయు okaṭichéyu, *lit.* To make one. To mix, or join together. ఒకటియపు okaṭiyavu, To be combined. ఒకటి లేదు okaṭilédu. Nothing. నేనుచెప్పినది ఒకటి వాడుచేసినది ఒకటి nénu cheppinadi okaṭi, váduchésinadi okaṭi, I told him one thing, and he did another.

ఒకడు okaḍu, *s.* One man; a person.

ఒకతె okate, One woman; a female.

ఒకరు okaru, *plu.* Applied in an honorific sense, to express any individual, male or female, of respectability.

ఒక్కణ okkaṇa, *s.* The honorific address in a letter.

ఒక్కప్రాక్షు okkaproddu, *s.* A religious fast; eating but one meal, on any religious occasion. ఒక్కప్రాక్షుండు okkaproddundu, To fast. 2. To eat but one meal.

ఒక్కొక్కించు okkāpintsu, *v. a.* To say; to tell; to describe; used in books only.

ఒక్కొక్క okki, *adj.* Lean, thin, emaciated, dried up.

ఒక్కొంత okkinta, *adj.* Ever so little, short, or trifling.

ఒక్కొక్క okku, *s.* Any unripe fruit, preserved by drying in the sun.

ఒక్కొక్క okkó, Particle, used in books only, and expressing doubt; as అతడువచ్చునోకొక్క ataduvatstsunkko, He may perhaps come.

ఒక్కరు ogaru, *s.* An astringent taste. *adj.* Astringent.

ఒక్కరు ogartsu, *v. n.* To breathe hard; to respire with difficulty. ఒక్కరుపు ogarupu, Difficulty of respiration. Asthma.

ఒగ్గి ogi, *s.* A range, or line.

ఒగుడు ogudu, *s.* The straw of the great millet, or *Holcus saccharatus*.

ఒగ్గు oggu, *v. n.* To be ready, or prepared. 2. To yield, to submit.

ఒచ్చెము ochchemu, *s.* Disgrace; dishonor; opprobrium; indignity. 2. Defect

ఒడ్డ odzda, *s.* A tutor, a teacher, or instructor. 2. A priest.

ఒట్టు ottu, *s.* An oath. 2. A vow. ఒట్టుపెట్టుకొను ottupettukonu, To take an oath, to swear. 2. To make a vow, or solemn promise. ఒట్టుపెట్టు

- oṭṭupeṭṭu, To adjure. 2. To impose a vow or solemn promise.
- ఒట్టు oṭṭu, *v. n.* To grow dry; to be dried up.
- ఒడంబడు oḍambaḍu, *v. a.* To agree to; to comply with; to consent.
- ఒడంబఱచు oḍambarrutsu, *v. caus.* To prevail upon; to make one agree, or consent. ఒడంబడికె oḍambadike, An agreement, compact, or treaty. 2. A bond.
- ఒడకట్టు oḍakaṭṭu, *v. a.* To strain, to filter.
- ఒడనూచు oḍaḡuḍu, *v. n.* To happen; to chance; to fall out.
- ఒడపప్పు oḍapappu, *s.* A species of pulse, commonly termed green gram.
- ఒడకొండ్ల oḍame, *s.* Wealth, riches. 2. Property.
- ఒడయడు oḍayaḍu, *s.* A lord, sovereign, king, master, or governor. 2. A possessor.
- ఒడలు oḍalu, *s.* The body. ఒడలుచూసా ఓడయడు oḍalutsúpoḍayaḍu, *lit.* one who has eyes in his body.
- ఒడి odi, *s.* The lap. 2. A pouch in front, formed by the mode in which the cloth of a Hindoo is tied. ఒడిగట్టు oḍigaṭṭu, To gird one's loins; to prepare one's-self.

- ఒడికట్టు oḍikaṭṭu, *s.* Pudendum muliebri.
- ఒడికము oḍikamu, *adj.* Fit, right, proper.
- ఒడియి oḍiyu, *v. a.* To take by force; to snatch. 2. To drop, to drip.
- ఒడిశెగడ్డ oḍiśegadda, *s.* A bubo.
- ఒడుచు oḍutsu, *v. a.* To defeat, to overthrow.
- ఒడ్డగిలు oḍḍagilu, *v. n.* To incline, or lean on one side.
- ఒడ్డణము oḍḍaṇamu, *s.* The arrangement of troops in various positions; as in a line, in a square, in a circle, &c.
- ఒడ్డారము oḍḍāṇamu, *s.* A gold or silver zone, worn by Hindoo women.
- ఒడ్డారము oḍḍāramu, *s.* Obstinacy. 2. Jealousy.
- ఒడ్డిలు oḍḍīlu, *s.* Pigeons; doves.
- ఒడ్డు oḍḍu, *v. a.* To bet, or lay a wager. 2. To throw, fix, or plant a net. *s.* A bank; the shore. 2. A stake at play. 3. The multiplicand, or sum multiplied, in arithmetic. *adj.* Large, stout, big. ఒడ్డువేసికొనియుండు oḍḍuvēsikoniyunḍu, To lurk, or lie in wait; to lay an ambuscade; to wait for an opportunity. ఒడ్డుగుండ్లు oḍḍugunḍlu, *lit.* Large balls. Rocks fallen from a mountain.

ఒత్తుకొను oddukonu, *v. a.* To take into one's possession; to snatch.
2. To beg or intreat.

ఒడ్డె odde, *adj.* Of or belonging to the Orissa country, or to the tribe of tank-diggers, who are supposed to have emigrated thence.

ఒడ్డోలగము oddōlagamu, *s.* A great assembly. 2. Pomp, state. 3. Triumph.

ఒత్తిలిలు, ఒత్తిలిల్లు ottigilu, ottigillu, *v. n.* To lie on one's side.

ఒత్తిలు ottilu, *v. n.* To go aside; to give way.

ఒత్తు ottu, *s.* The aspiration of a letter. 2. Closeness of texture. 3. Thickness.

ఒత్తు ottu, *v. n.* To give way, or step aside. *v. a.* To aspirate a letter. 2. To press or squeeze; hence, to shampoo, or press the limbs with the hand, to excite the circulation of the blood, as is practiced in India. 3. To foment. 4. To cut, or break beetle-nut. 5. To wipe off the sweat. 6. To blow a conch. ఒత్తక్షరము ottaksharamu,

An aspirated letter. ఒత్తుకొను ottukonu, To feel pain from pressure.

ఒత్తుటాకు, ఒత్తుడాకు ottuṭāku, ottuḍāku, *s.* The blank palmyra leaf, held under that upon which the writer writes with an iron style.

ఒత్తులు ottulu, *s. plu.* Gold bracelets, worn by children.

ఒదవు odavu, *v. n.* To be serviceable, useful, or subservient. 2. To pervade.

ఒకగు odugu, *v. n.* To shrink aside; to step aside from fear. 2. To be of use, or convenient. 3. To assist. 4. To be at hand. *s.* Swelling, from being boiled, as rice, &c.

ఒద్ద odḍa, Postpos. Near; with; by; to.

ఒద్దిక oddika, *s.* Friendship, intimacy, familiarity. 2. Union. 3. Concord. 4. Reconciliation. 5. A collection of requisite articles.

ఒద్ది oddi, *adj.* Near.

ఒడ్డె odde, *s.* Plenty; abundance.

ఒనరుకు onagūḍu, *v. n.* To be effected, successful, or completed. 2. To be obtained, or procured. ఒనరుచు= onagūrtsu, *v. a.* To effect, succeed, or complete. 2. To obtain or procure.

ఒనరు onaru, *s.* Beauty. 2. Elegance. *adj.* Beautiful. 2. Fit, agreeable, acceptable. 3. Elegant.

ఒనరు onaru, *v. n.* To happen. 2. To be agreeable, or pleasant. ఒనరించు onarintsu, *v. a.* To do, to make. 2. To compose. ఒనరచేయు onarachéyu. To make fit or proper. 2. To accommodate.

- ఒనర్పు onartsu, *v. a. vide* ఒనరించు onarintsu, Under. ఒనరు onaru.
- ఒప్పందము oppandamu, *s.* A contract. 2. A convention, or agreement. ఒప్పందము చేయు oppandamu chéyu, To enter into a contract. 2. To close a bargain.
- ఒప్పగించు oppagintsu, *v. a. vide* అప్పగించు appagintsu.
- ఒప్పగింత oppaginta, *s. vide* అప్పగింత appaginta, Under. అప్పగించు appagintsu.
- ఒప్పాచారము oppácháramu, *s.* Agreement.
- ఒప్పు oppu, *s.* Fitness. 2. Dexterity, cleverness. 3. Beauty, elegance
- ఒప్పు oppu, *adj.* Fit. 2. Dexterous. 3. Beautiful; handsome.
- ఒప్పు oppu, *v. n.* To be fit, or proper. 2. To consent, or agree. ఒప్పించు oppintsu, *v. Caus.* To cause to consent; to prevail upon. *v. a.* To assign, or make over to another.
- ఒప్పుకొను oppukonu, *v. comp.* To confess, or own; to admit, or acknowledge. 2. To consent, or comply with. 3. To accept.
- ఒప్పినము oppidamu, *s.* Consent, compliance.
- ఒప్పలు oppulu, *s. pl.* An elegant species of the areca, or beetle-nut tree.

- ఒబ్బట్లు obbatlu, *s. plu.* Sweets cake, made of flour, jaggory, split-pulse, and cardamoms.
- ఒబ్బిడి obbiḍi, *s.* The treading out of grain, by means of cattle; thrashing. *adj.* Complete; finished. 2. Ready.
- ఒమ్ము ommu, *adj.* Thick, big. *v. n.* To agree with one's health, as. ఈభూమి నాకు ఒమ్ము లేదు íbhúmináku-ommalédu, This country does not agree with me. ఒమ్మియుండు ommi-yundu, To be salubrious. ఒమ్మివచ్చు ommivatstu, To be prosperous.
- ఒయారము oyáramu, *s.* Beauty. 2. Haughtiness, pride. 3. Affectation, coquetry, foppery.
- ఒయారి oyári, *s.* A haughty person. 2. A coquette, a fop.
- ఒయారి oyári, *adj.* Haughty. 2. Affecting. ఒయారకత్తె oyáarakatte, A coquette. ఒయారకాడు oyáarakádu. A fop. ఒయారపుమాటలు oyárapumáṭalu, Boasting expressions.
- ఒయ్యన oyyana, *adv.* Slowly.
- ఒరగడుగు oragadugu, *s.* Water, in which rice is the second time washed.
- ఒరగు oragu, *v. n.* To fall. 2. To incline, or lean upon; to be bent.
- ఒరయు, ఒఅయు orayu, orrayu, *v. a.* To rub; to move one body upon

another. 2. To try metal, by a touch-stone.

ఒర ora, *s.* Rubbing. 2. Trying metal by a touch-stone. ఒరుసుకొని, ఒరుసుకపోవు orusukoni, orusukapóvu, To touch lightly; to graze.

ఒరుకు orudu, *s.* A stranger.

ఒరుము orumu, *v. n.* To be mixed; to be united. 2. To meet together.

ఒరిమిక orimika, *s.* Union; friendship; being on good terms together.

ఒరి orra, *s.* Touching, rubbing. 2. A scabbard; a sheath, or case, for any thing.

ఒరికటము, ఒరికాటము, ఒరికడ్డము orrakatamu, orrakátamu, orrakaddamu, *s.* Unevenness, inequality, crag-gedness; usually applied to inequalities in the surface of a country.

ఒరిగల్లు oragallu, *s.* A touch stone.

ఒరిగు orrugu, *v. n.* To prostrate one's self. 2. *vide* ఒరిగు oragu.

ఒరిగుబిళ్ల orrugubilla, *s.* A semi-circular pillow.

ఒరిపు orrapu, *s.* The act of rubbing, *vide* ఒరియు orayu, 2. Beauty. *adj.* Handsome, beautiful.

ఒరిల orralu, *v. n.* To lament; to grieve; to be sorrowful. 2. To croak; to complain without rea-

son. 3. To chatter, or talk without any object.

ఒరివ, ఒరి orrava, orri, *adj.* Crook-ed; curved; bent. ఒరిబీజము orribijamu, A swelled testicle.

ఒరియిక orriyika, *s.* Rubbing.

ఒరియు orru, *s.* Abundance. 2. Excess.

ఒరియి orre, *s.* A heap of grain in the straw. 2. An opening or crack in the ground, from excessive heat, or false soil.

ఒరియి orre, *s.* A mischievous rogue; a blackguard; a rascal. *adj.* Black-guard; as. ఒరియియి orrekúta, Black-guard conversation.

ఒరియి olayu, *v. n.* To be fit, or proper.

ఒరియి oliki, *s.* A funeral pile and corpse, burnt to ashes.

ఒరియి oluku, *v. n.* To be dropped or spilled, from being over-full.

ఒరియి olakapóyu, *v. a.* To spill, or let fall.

ఒరియి olutsu, *v. a.* To peel, or pare off; to flay.

ఒరియి ollaka, *adv.* Without consent-ing. This is the negative verbal participle of the defective verb

ఒరియి ollu, to consent.

ఒరియి ollabóvu, *v. n.* To grow pale, or change colour.

- ఓల్లమి ollami, s. The not consenting.
- ఓల్లె olle, s. A child's garment.
- ఓల్లెవాటు ollevātu, s. An upper garment, placed round the neck, and thence gracefully arranged.
- ఓల్లవు olavu, s. Secrets of state. 2. State of affairs. 3. The neck of a stringed instrument.
- ఓళకు oluku, s. A crime or fault. 2. A lawsuit.
- ఓళ్లు olļu, s. The body.
- ఓనగు osagu, v. a. To give; to present; to bestow.
- ఓనపరి, ఓనపరితనము osapari, osaparitanamu, s. Agreeableness, prettiness.

ఓ

ఓ ó The fourteenth letter in the Telugu alphabet, which, prefixed to all vocatives, corresponds with the English interjection oh; as, ఓరామా óráma, Oh Rama! ఓతల్లి ótalli, Oh mother!. The connected form of this vowel (ఓ) affixed to the last word of a sentence, or to a single word alone, denotes ignorance or doubt; as నీవోవాడో nívóvādo, I know not whether it was you, or he. When it is added to the conditional form of the verb ending in తే té, the drutup-rukrutika affix న్ n, intervenes, and నో nó, then represents the

English phrases but if, on the contrary; as, వర్షము కురియకపోతే జనులునశింతురు వర్షముకురిస్తేమో జనులు సుఖపడుదురు varshamu kuriyakapó-té janulunasinturu varshamukuristénó janulu sukhapaduduru, If it does not rain, the people will suffer severely, but if it rains, they will be happy.

ఓకచెట్టు ókachettu, s. A small tree, bearing an acid fruit. Carissa Carondas. ఓకకాయపచ్చడి ókakáyapa tstsadi, A sort of pap, composed of tamarind-juice, mustard, and the fruit of this tree.

ఓకరించు ókarintsu, v. n. To retch; to feel inclined to vomit. ఓకర-ఓకరింత, ఓకరింత ókara-ókarinta, óka linta, s. A retching to vomit; nausea.

ఓనాత్మము ógátyamu, s. Annoyance or vexation, at expressions of an unpropitious kind. *adj.* Unlucky.

ఓగరము ógiramu, s. Food. 2. Boiled rice.

ఓగు ógu, s. Evil; misfortune.

ఓజి ódza, s. A row, line, or range.

ఓటమి, ఓటము ótami, ótamu, s. Defeat, rout.

ఓటాము ótárru, v. n. To be split; to be broken into fragments.

ఓటు ótu, *s.* Defeat. ఓటువడు ótupaðu, *v. n.* To be defeated. 2. To stand motionless, from fear, &c.

ఓడ óðā. *s.* A ship, a vessel. ఓడకొడి కంబము óðakōḍikambamu, A main mast. ఓడశేవు óðarēvu, The sea-shore, or beach.

ఓడు óḍu, *v. n.* To lose, to be defeated. 2. To be afraid. 3. To drop, or trickle out. *s.* Want of success, defeat. 2. A crack, chink, or hole.

ఓడించు óḍintsu, *v. a.* To defeat, to overcome.

ఓడిగించు óḍigintsu, *v. a.* To pour out all the liquid in a vessel, by turning the mouth downwards.

ఓడువీళ్లు óḍubillalu, *s. plu.* Tiles.

ఓఢులు óḍhrulu, *s. plu.* The people of Orissa.

ఓత్వము ótwamu, *s.* The connected form of ఓ, viz. ఓ.

ఓడము ódamu, *s.* A pit, for catching elephants.

ఓడర్పు, ఓదార్పు ódartsu, ódārtsu, *v. a.* To comfort; to console; to condole with.

ఓడే óde, *s.* A small heap into which grain is thrown, as it is cut with the sickle. ఓడకొంగ ఓdekonga, A kind of crane, which frequents the fields at harvest-time.

ఓపు ópu, *v. n.* To be able; to possess the power of doing. ఓపిక ópika, Abstract noun. Ability, activity, diligence, assiduity. 2. Patience. ఓపమి ópami, negative noun. Inability, indolence, laziness. ఓపలేనివాడు ópalénivāḍu, A helpless, sick, or impotent man.

ఓము ómamu, *s.* The seed of Bishop's-weed. Sison Ammi.

ఓము ómu, *v. a.* To preserve, to cherish.

ఓయి óyi, *interj.* O! This particle is often prefixed to the vocative case, or used in other instances, when we address persons of equal rank.

ఓర ora, *s.* The side, edge, end, or border. 2. The bank of a river.

ఓరణము óraṇamu, *s.* A hawk; a falcon.

ఓరసిలు, ఓరసిల్లు órasilu, órasillu, *v. n.* To move aside.

ఓరి óri, *interj.* O! This particle is often prefixed to the vocative, or used in other instances, when we address, or call, a person of inferior rank.

ఓరు óru, *s.* Sound, noise. 2. The red painting upon the lower part of the walls of a native house, used during festivals or other auspicious ceremonies, as a decoration to the dwelling.

ఓరుచు órutsu, *v. a.* To conquer, to vanquish. 2. To suffer, endure, or bear. 3. To take patiently. 4. To pardon. 5. To be free from envy.

ఓరుచుకొను órutsukonu, *v. Comp.* To conquer or control one's own passions. 2. To suffer, or bear. 3. To be patient. ఓరుపు órupu, Abstract noun. Endurance, tolerance, patience.

ఓరెము óremu, *s.* Boiled rice.

ఓర్పు órtsu, *v. a. vide* ఓరుచు órutsu.

ఓర్త ఓrta, *s.* One woman. 2. Another female.

ఓర్పరి órpari, *s.* A patient person.

ఓర్పు órpu, *vide* ఓరుపు órupu, Under ఒరుచు órutsu.

ఓలగము ólagamu, *s.* An assembly ; a meeting.

ఓలము ólamu, *s.* Shelter ; cover. ఓల మానగొను ólamásagonu, *v. n. lit.* To desire shelter. To be defeated; to retire.

ఓలలాడు ólaládu. *v. n.* To play, or sport, in water.

ఓలి óli, *s.* A marriage, portion, or dowry ; the peculiar property of a woman, given to her, at her marriage, by her father-in-law, or other relations. 2. A range or row.

ఓవరి óvari, *s.* Civility, politeness, respect. 2. A place of cohabitation. 3. A bush.

ఓసరించు ósarintsu, *v. n.* To move aside.

ఓసరిల ósarila, *adv.* Aside.

ఓసి ósí, *interj.* O ! This particle is prefixed to the vocative case, or is used in other instances, when we address or call females inferior to one's-self, among whom a wife is always included by the Hindoos.

ఓహటింపు óhaṭintsu, *v. n.* To retreat, retire, or go backwards.

ఓహరిసాహరి óharisáhari, *adv.* In confusion, or disorder. This is applied chiefly to the state of an army, when defeated.

ఓహాయి ఓhóyi, *interj.* Hola ! ho !

ఓహాయిహాయి ఓhóhó, *interj.* Denoting wonder.

ఔ

ఔ au, The fifteenth letter, and last vowel of the Telugu alphabet.

ఔచిత్వము auchityamu, *s.* Propriety; aptness ; fitness. 2. The context. 3. Circumstances of time, or place.

ఔడుగఱచు audugarratsu, *vide* అవుడు avudu,

ఔపల audala, *adv.* On the head.

ఔర aura, *interj.* O ! This particle is prefixed to the vocative case,

or is used on other occasions, in calling a person of very low degree; it is occasionally an interjection denoting wonder, or praise.

ఔషధము aushadhamu, *s.* Medicine; any remedy, drug, herb, or mineral, used for the cure of disease.

క

క ka, The sixteenth letter, and first consonant, in the Telugu alphabet.

కంకటము kankaṭamu, *s.* A cuirass. 2. Armour; mail.

కంకటి kankaṭi, *s.* A bedstead.

కంకణము kankaṇamu, *s.* A bracelet, or ornament for the wrist. 2. A consecrated string tied round the wrist, at the commencement of a marriage &c. కంకణ గ్రహణము kankaṇagrahaṇamu, A central eclipse.

కంకపత్రము kankapatramu, *s.* An arrow.

కంకము kankamu, *s.* The lotus. 2. A heron.

కంకర kankara, *s.* Gravel.

కంకర గాడిదె kankaragāḍide, *s.* A mule.

కంకాళము kankālamu, *s.* A skeleton.

కంకి kanki, *s.* An ear, or head of corn.

కంకు kanku, *v. a.* To scold; to abuse.

కంఘాణము kankhāṇamu, *s.* A horse.

కంకుణి kanguṇi, *s.* One particle of the grain termed Panicum Italicum.

కంకులు kangulu, *s. plu.* The grain above-mentioned.

కంచము kantsamu, *s.* A small metal plate, turned up at the rim, out of which the Hindoos usually eat their victuals.

కంచర గాడిదె kantsaragāḍide, *s. vide*
కంకర గాడిదె kankaragāḍide.

కంచు kantsu, *s.* Any amalgam of zinc and copper; queen's metal; bell-metal. కంచరవాడు, కంచలవాడు kantsaravāḍu, kantsalavāḍu, A brazier; a copper-smith.

కంచుకము kantsukamu, *s.* A sort of short bodice, or tight jacket, worn by Hindoo females, to confine the breasts. 2. A man's jacket. 3. A serpent's skin. 4. Armour, mail.

కంచె kanche, *s.* A hedge. 2. Waste or fallow ground.

కంచెల kanchela, *s.* A tight jacket, confining the breasts, worn by Hindoo women.

కంటకము kantakamu, *s.* A thorn. 2. Hatred; detestation. 3. Severity. 4. The erection of the hair upon the body. కంటకుడు kantakuḍu, A man hated, detested, or abhorred. కంటంపు kantagintsu, To hate, or detest.

కంటసరి kantasari, s. A necklace.

కంటాశము kantālamu, s. A pack-saddle, placed on a bullock, or horse, in which a Hindoo carries his baggage on a journey. 2. A load of cotton.

కంటు kantu, s. Antipathy; aversion; hatred. కంటుపెట్టు kantupettu, To have an antipathy towards another.

కంటె kante, adv. Than, the adverb of comparison, as వానికంటె vānikante, than him: For the derivation of this word, vide కన్ను kanna.

కంటె kante, s. A thin narrow plate of solid gold, or silver, bent so as to fit the neck, and worn as a necklace by Hindoo women, or children.

కంటము kantlamu, s. vide కంటాశము kantālamu.

కంఠము kanthamu, s. The throat. కంఠపాఠముచేయు kanthapāṭhamuchéyu, lit. To make the lesson by the throat. To get by heart.

కండ్ kanda, s. Flesh; a piece of flesh. 2. The solid or fleshy part of a mangoe, peach, &c. or of the cucumber, as distinguished from the skin, and stone, or seed. This word is not applicable to the soft pulp of oranges, &c. కండ్పెట్టు kandapettu, To grow fat. కండ్కావరము

kandakāvaramu, Pride, from superior strength, or stoutness.

కండ్చక్కెర kandatsakkeru, s. Sugar-candy.

కండ్నము kandanamu, s. Bran.

కండువా kanduvā, s. The cloth which the Hindoos usually wear over the upper part of the body, or occasionally tied round the waist.

కండువాదూలములు kanduvādūlamulu, s. The cross beams, supporting at the bottom those which form a shelving roof.

కండువు, కంఠూతి kanduvu, kandūti, s. An itching. 2. The itch.

కండె kante, s. The ear or head of the grain termed mokka jonnalu. 2. A ball of thread.

కంఠ్రావి kandrāvi, s. A melancholy event; a tragical catastrophe. adj. Sad, melancholy, tragic.

కండ్లు kandlu, s. plu. The plural of the irregular noun. కన్ను kannu, the eye. Eyes. కండ్లకలక kandlakalaka, s. Ophthalmia. కండ్లకప్పుకొను kandlakappukonu, v. a. lit. To cover with the eyes. To receive or treat one with great kindness, or affection. కండ్లబడు kondlabadu, v. n. To appear; to be discovered.

కంఠ kanta, *s.* A hole, cleft, or opening. 2. A present given by the bridegroom to the bride, on the fourth night of the marriage-ceremony. 3. A present bestowed on a daughter by her parents, during the nuptial or other auspicious ceremonies.

కంతి kanti, *s.* A wen or excrescence.

కంఠుడు kantuḍu, *s.* The Hindoo Cupid, or god of love.

కంఠ kanda, *s.* A bulbous root of any kind. 2. The root termed *Tacca pinnatifida*.

కంఠము kandamu, *s. vide* కంఠ kanda.

కంఠపుడు kandarpuḍu, *s.* Kama, the Hindoo god of love; because he inflames even the first of gods.

కంఠశము kandaḷamu, *s.* A sort of quilt, placed under a bullock-saddle.

కంఠాయము kandāyamu, *s.* A space of four months.

కంఠి kandi, *s.* A crop of the pulse termed Doll, or pigeon pea, *Citysus cajan*.

కంఠిగి kandirīga, *s.* A bee; because it stings.

కంఠ kandu, *s.* An infant. 2. Sugar of a light colour. *adj.* Black. 2. Being red or inflamed. కంఠవెండి kanduveni, Impure silver.

కంఠ kandu, *v. n.* To be scorched, or burnt, by the sun, or by fire. 2. To become red, or be inflamed, by a blow.

కంఠకము kandukamu, *s.* A ball to play with.

కంఠుడు kanduḍu, *s.* Kumáraswámi son of Siva, and the Mars of the Hindoos. 2. Kama, the god of love.

కంఠలు kandulu, *s.* The pulse produced by the crop termed కంఠి kandi, *q. v.*

కంఠవ kanduva, *s.* A hint or token. 2. Address, finesse, trick, artifice. *adj.* Specious, artful.

కంఠపు kanduvu, *s.* An iron-plate, used as a cooking utensil, for baking cakes, &c.

కంఠన kandena, *s.* Grease, or oil, used in greasing wheels.

కంఠిగి kandirīga, *s. vide* కంఠిగి kandirīga.

కంప kampa, *s.* Dried brambles, thorns, or bushes. కంపకోట kampakóta, A hedge of such brambles, round a fort, or city. కంపగోడ kampagóḍa, A hedge of dried brambles. కంప తొడుగు, కంపతొడుపు kampaṭoḍugu, kampaṭoḍuvu, *s.* A large bundle of dried brambles, drawn by a pair of yoked bullocks.

కంపము *kampamu, s.* A trembling, shaking, agitation, or tremor.

కంపించు *kampintsu, v. n.* To tremble, or shake; to be agitated; to have a tremulous motion.

కంపితము *kampitam, adj.* Trembling, shaking. కంపనము *kampanamu, s.* A trembling, moving, or shaking; a tremulous motion. *adj.* Trembling, shaking. భూకంపము *bhúkampamu,* An earthquake.

కంపు *kampu, s.* A smell of any kind. 2. Fragrance. 3. A stink or bad smell. It is generally used in this last sense. *adj.* Stinking.

కంపునొట్టు *kampugottu, v. n.* To stink. కంపుతుమ్మ చెట్టు *kamputummachettu, s.* A fetid mimosa tree.

కంబము *kambamu, s.* A post, pillar, or column.

కంబళము *kambalamu, s.* A blanket; termed by Europeans in India a cumbly. The Indian blankets are usually of a dark colour.

కంబలి *kambali, s. vide* కంబళము, రత్న కంబలి *kambalamu, ratnakambali, lit.* An ornamented blanket. A carpet.

కంది *kambi, s.* Wire, 2. The lines, or border, at the ends of a Hindoo's cloth.

కంబెచ్చు *kambettsu, s.* A plate, with holes, used as an instrument for drawing wire.

కంబులు *kambulu, s.* The grain termed *Holcus spicatus,* and in Hindustani Bajra.

కంభము *kambhamu, s. vide* కంబము *kambamu.*

కండ్లకలక *kanllakalaka, s. vide* కండ్లకలక *kanllakalaka,* Under కండ్లు *kanndlu.*

కంట్లు *kanllu, s. vide* కండ్లు *kanndlu.*

కంసాలవాడు, కంసాలి *kamsálavádu, kamsáli, s.* A gold or silver smith; a worker in the precious metals.

కక్క *kakka, s.* A father.

కక్కర *kakkara, s.* The Numidian crane.

కక్కనము *kakkasamu, s.* Harshness. 2. Dunning a person for a debt due. కక్కనములాడు *kakkasamuládu,* To speak harshly. కక్కనపడు *kakkasapađu,* To be harsh. 2. To be very importunate for money due.

కక్కసించు *kakkasintsu, v. a,* To use harsh, or cruel expressions. 2. To dun for debt.

కక్కు *kakku, s.* The teeth of a file, or saw; the rough part of a millstone. 2. Vomiting. 3. The thing vomited. *v. a,* To vomit. కక్కుచెట్టు *kakkupettu,* To sharpen the

teeth of a file &c. కక్కువేయు kak-kuvéyu, To cut or make rough, a mill-stone. by indenting it. కల్లెపు కక్కులు kallepukakkulu, The bit of a bridle.

కక్కించు kakkintsu, *v. Caus.* To cause to vomit. 2. To make another regorge, or give back. కక్కుడు kak-kuḍu, Vomiting. కక్కుడెవులు kak-ku devulu, The vomiting disease. This is a name which the Hindoos give to the vomiting produced in children by hiccough, and among grown up persons from bile, or other causes.

కక్కుఱితి, కక్కుఱితి kakkurriti, kak-kúrriti, *s.* Precipitance. 2. Impor-tunity. 3. Want, indigence. 4. In-dolence.

కక్కెర kakkeru, *s. vide* కక్కర kakka-ra.

కగ్గము kaggamu, *s.* A sword ; a scy-metar.

కచ్చేరి kachéri, *s.* A catchery, or public office, for the transaction of business. 2. The bride, or bride-groom, or both, sitting in state, with dancers amusing them.

కచ్చ kachcha, *s.* The end of the lower garment, which, after the cloth is tied round the body, passes between the legs, and is tucked up behind, into the waist-baud.

కచ్చడము katstsadamu, *s.* The act of moving the pieces, in the Hindoo game termed Sogataloo, in some degree resembling back-gammon. 2. A bullock cart. 3. *vide* కచ్చ ka-ttsa.

కచ్చింపు kachchimpu, *s. vide* కచ్చడము katstsadamu, No.

కచ్చిక kachchika, *s.* A burnt cake of dried dung.

కచ్చు kattsu, *v. a.* To move the pieces, in the Hindoo game term-ed Sogataloo.

కచ్చులు kattsulu, *s. plu.* Splendour ; glittering. 2. Lies ; frivolous ex-cuses.

కచ్చె kachche, *s.* A dispute, quarrel, noise, or disturbance.

కచ్చము kachchhamu, *adj.* Contiguous to water ; watery. *s.* The hem of a garment.

కజ్జాయము kajjáyamu, *s.* A sweet-
cake, fried in ghee.

కటకటా katakatá, *interj.* Expressive of sorrow, or grief. Alas! alas!
కటకటంబడు katakatambadu, To grieve, or lament.

కటకటాకమ్ములు, కటకటాలు katakatá-kammulu, katakatálu, *s. pl.* A low-railing, about two feet high, gene-rally found in the verandas or halls of Mohammedans, and used

as the back of a couch, of which the seat is the ground.

కటకము kaṭakamu, *s.* The town or province of Cuttack. 2. A bracelet.

కటా kaṭā, *interj.* *vide* కటకటా kaṭa-kaṭā.

కటారి kaṭāri, *s.* A dagger, with a handle which runs up the arm, on each side, when it is seized by the hand.

కటాక్షము kaṭākshamu, *s.* A glance or side look. 2. Favor, regard, compassion, kindness. 3. Protection. In Telugu it is used chiefly in its second meaning.

కటాక్షింపు kaṭākshintsu, *v. a.* To favor, or regard.

కటి kaṭi, *s.* The hip or buttock. కటి సూత్రము kaṭisútramu, *s.* The small string tied round a Hindoo's waist, whence is suspended the bit of cloth which covers the privities.

కటిక katika, *adj.* Mere, quite, entire, total. 2. Cruel, horrid. కటికచీకటి kaṭikachīkaṭi, Total darkness. కటిక మొకము kaṭikamekamu, The rhinoceros.

కటికవాడు kaṭikavādu, *s.* An attendant or watchman over the apartments of the king's women. 2. A butcher.

కటికి kaṭiki, *s. vide* కటిక katika.

కటమర్లు kaṭumarlu, *s. pl.* The cheek bones.

కటపు kaṭuvu. *s.* A pungent taste. 2. Solidity, hardness. *adj.* Pungent. 2. Solid, hard.

కటపు kaṭuvu, *s.* A bier.

కట్ట kaṭṭa, *s.* A bundle. 2. A bank, or shore. 3. A dam, or embankment. కట్టగట్టు kaṭṭagaṭṭu, To tie a bundle; to pack up. 2. To dam or embank. కట్టతెగ్గొట్టు kaṭṭategaṭṭu, To break an embankment. కట్టతెగు kaṭṭategu, An embankment or dam, to be broken. కట్టవేయు kaṭṭavēyū, To raise, or throw up, an embankment.

కట్ట, కట్టా kaṭṭa, kaṭṭā, *interj. vide* కటకటా kaṭakata, *s.* A kuttah, or custom house, for the levy of duties.

కట్టకడ kaṭṭakada, *adv.* At the farthest point; at the very end.

కట్టడ kaṭṭaḍa, *s.* An order, or command. 2. A law, rule, or ordinance; a precept. 3. A custom. కట్టడచేయు kaṭṭaḍachēyū, To give an order. 2. To make an enactment; to establish a law.

కట్టాణిగుండ్లు kaṭṭāṇiguṇḍlu, *s.* A necklace of small gold beads.

కట్టడి kattadi, *adj.* Cruel, hard-hearted, unfeeling. 2. Inflexible.

కట్టు kattu, *s.* A tie, or bond. 2. A knot or bandage. 3. A rule, regulation, or law. 4. A system. 5. A plot. 6. Prohibition. 7. Prevention, or restraint. 8. A charm, or enchantment. 9. A ferrule, or any ornament, on a stick. 10. The water in which any sort of pulse is boiled.

కట్టు kattu, *v. a.* To tie, bind, or connect. 2. To affix, or attach. 3. To build, erect, or construct. 4. To be with young as applied to cattle only. 5. To charm, or fascinate. 6. To fly in an inauspicious manner.

కట్టుకొను kattukonu, *v.* Comp. To tie, or bind, round one's own body. 2. To do, or commit, an action. 3. To embrace. 4. To marry. 5. To conquer.

కట్టించు kattintsu, *v. Caus.* To cause to tie, or bind. 2. To cause to build.

కట్టడము kattadamu, *s.* An edifice, or building.

కట్టుబాటు చేయు kattubāṭuchéyu, *v. a.* To lay down a system. 2. To establish a law. కట్టుకొంగు kattukongu, That part of a female Hindoo's garment, which she ties round her waist.

కట్టుబడి kattubadi, *adj. lit.* Having fallen into a bond. Tied, fixed,

permanent, invariable. This is a revenue term, usually applied to lands on which a fixed, invariable, and favorable rent is assessed; and which have commonly been granted, on that tenure, or to peons, liable to be called out occasionally for the service.

కట్టె kätte, *s.* A stick, or staff. 2. A piece of wood. 3. Firewood.

కట్టెము katnamu, *s.* A building, or edifice. 2. Presents given by relations to each other, during the celebration of a marriage, &c. 3. Presents formerly given by zemindars and others, to the governor of a province. 4. A reward, or recompense.

కట్లగుదియ katlagudiya, *s.* A club, or cudgel, bound with iron rings, at intervals.

కట్లపండ katladanda, *s.* A necklace of alternate gold and black beads, strung in four or five rows.

కట్లపురుగు katlapurugu, *s.* A dangerous snake striped with black.

కట్టి katli; *s.* That species of litter, which is generally termed a Dooly.

కట్లతీర katlatige, *s.* A plant. Cissampelos hexandra.

కట్టెలు katlelu, *s. plu.* Weights. This is generally applicable to those with which the precious metals are weighed.

కఠారి kathāri, *s. vide* కఠారి kaṭāri.
 కఠినము kaṭhinamu, *adj.* Hard, firm,
 solid. 2. Difficult. 3. Severe, cruel,
 inflexible, rigid, untractable.

కఠోరము kaṭhóramu, *adj.* Hard, solid.
 2. Difficult. 3. Frightful, horrible.
 4. complete, full; full grown.

కడ kaḍa, *s.* Place. 2. Quarter or
 direction. 3. End, or extremity.

4. Side, or corner. *adj.* Last. Post-
 pos. Near. When this word is
 affixed to the infinitive of verbs,
 it forms, with it, an abstract noun.

ఇక్కడ ikkaḍa, In this place, or
 here. ఆకడ, అక్కడ ākaḍa, akka-
 ḍa, In that place, or there. నాకడ

nākaḍa, Near me. రాకడ rákaḍa,
 Coming, పోకడ pókaḍa, Going.

కట్టకడ kattakaḍa, At the very end.

వెండలకడ pendalakaḍa, Early, soon,
 not too late. రేపకడ répakada, In

the morning. వెలిగడ veligaḍa, Dry
 ground; soil not watered artificial-

ly, but by the rains. పరగడ para-
 gaḍa, A field which is situated

close to a village. చెట్టుకడ chettu-
 kaḍa, The end, or top, of a tree.

కడంగు, కడగు kadangu, kaḍagu, *v. a.*
 To display courage, or evince in-
 trepidity, in battle. 2. To strive,
 or endeavour.

కడంక kaḍanka, *s.* Bravery. 2. The
 display of courage in battle.

కడగండ్లు kaḍagandlu, *s. plu.* Calami-
 ties, evils, dangers, afflictions, mis-
 eries, persecutions.

కడప kaḍapa, *s.* The under timber
 of the door frame. 2. The thresh-
 old, or entrance. ఇకమీద నీకడప

తోక్కను ikamīda nīkaḍapa tokka-
 nu, *lit.* I shall not hereafter kick

the under timber of thy door frame.
 I shall never again enter your

threshold. కడపదాటు kaḍapadaṭu,
 To cross the threshold; to go out.

కడపట kaḍapaṭa, *adv. vide* Under కడ

kaḍa.

కడమ kaḍama, *s.* The remainder, rest,
 or residue. *adj.* Remaining.

కడలి kaḍali, *s.* The sea. కడలిహనురు

kaḍalikúтуру, Lakshami, the wife
 of Vishnu, and goddess of prosper-

ity; because she was produced
 from the churning of the ocean.

కడలివెన్న kaḍalivenna, The moon;
 because it was also produced by
 the churning of the ocean.

కడవ kaḍava, *s.* A large earthen pot,
 in which water is generally carri-
 ed.

కడాని kaḍāni, *s.* Massy, or pure gold.

కడి kaḍi, *s.* A morsel; a mouthful.

2. A stool of cow-dung.

కడితము kaḍitamu, *s.* A book made of folded cloth, covered with a black paste, on which accounts and memoranda are written, with a kind of soft stone, used chiefly by merchants. The writing may be effaced by a wet cloth; it resembles a slate, in this respect, as well as in the appearance of the white writing.

కడిది kaḍidi, *adj.* Large, great, big.

కడివి kaḍimi, *s.* Valour, bravery, gallantry.

కడియము kaḍiyamu, *s.* A bracelet, or ancle-ring.

కడు kaḍu, *adj.* Much; great. కడుకొను kaḍukonu, *v. n.* To be distinguished, or signalized in battle.

కడుగు kaḍugu, *v. a.* To wash, or lave. 2. To cleanse. *s.* The water in which rice has been washed. కడిగించు kaḍigintsu, *v. Caus.* To cause to wash, or cleanse. కడుక్కొను kaḍukkonu, *v. Comp.* To wash, or cleanse.

కడుపు kaḍupu, *s.* The belly, or stomach. 2. Pregnancy. 3. The foetus. పరకడుపు paraḡaḍupu, This applies to the state of the stomach, before a person has broken his fast. An empty, or fasting stomach. కడుపు

తోడిండు kaḍuputóundu, To be pregnant. కడుపుదించు kaḍupudin-tsu, To cause to miscarry; to cause an abortion. కడుపుదిగబాడు kaḍupudigabaḍu, To miscarry, or have an abortion.

కడుముంత kaḍumunta, *s.* A small pot, or pitcher, with a large mouth.

కడువ kaḍuva, *s. vide* కడవ, కడువరాశి kaḍava, kaḍuvaráśi, The sign of Aquarius.

కడువతీలు kaḍuvatītu, *s.* A small drum.

కడ్డాయము kaḍḍáyamu, *s.* Compulsion, force, violence, constraint.

కడ్డి kaḍḍi, *s.* An ingot, or bar of metal.

కణక kaṇaka, *s. vide* కడంక kaḍanka, Under కడంగు kaḍangu.

కణగు kaṇagu, *v. n. vide* కడంగు kaḍangu.

కణజము kaṇadzamu, *s.* A barn, or magazine, for grain.

కణత kaṇata, *s.* The temple of the head.

కణము kaṇamu, *s.* A small particle, or atom.

కణితి kaṇiti, *s.* The animal which is usually called an elk.

కణుజు kaṇudzu, *s.* An elk. 2. A hawk.

కణుజురు kaṇuduru, *s. vide* కంఠ్రిగ kaṇ-dríga.

కణపు kaṇupu, *s.* A knot, knuckle, or joint.

కత kata, *s.* *vide* కథ katha.

కతకు, కతుకు kataku, katuku, *v. a.* To lap with the tongue.

కతన katana, postpos. By, by means of. 2. Because. 3. On account of.

కతము katamu, *s.* Cause.

కత్తలాని kattalāni, *s.* A horse.

కత్తళము kattalamu, *s.* Armour, mail.

కత్తి katti, A sword or sabre. 2. A knife. 3. A razor.

కత్తిదూయు kattidūyu, To draw a sword. కత్తిబొజ్జ kattiorra, A sword's scabbard, or sheath.

పాపాకత్తి pāpākatti, A double-edged sword. మంగలకత్తి mangalakatti, A barber's knife, a razor.

కత్తిపెడక kattipidaka, The case hung to the side of a toddy drawer, containing a knife, and other implements.

కత్తిపీట kattipīṭa, A large kitchen knife, fixed perpendicularly in a stool, against the edge of which vegetables, &c. are cut.

కత్తులతోపేవడు kattulutomé-
vādu, A knife-grinder.

కత్తువ kattuva, *s.* A wooden, pointed, spade; the lower part of which is not square, but triangular, one of the angles forming the point.

It is much used, in the Northern Circars, in digging large clods, when the earth is wet.

కత్తె katte, *s.* In compos. only, used as an affix, to denote A female:

as చెలికత్తె chelikatte, A female friend. The corresponding male affix is కాడు, గాడు kādu, gādu.

కత్తెర, కత్తెరకొల kattera, katterakó-
la, *s.* Scissors. కత్తెరించు, కత్తిరించు

katterintsu, kattirintsu, To shear, or cut with scissors.

కత్తెరదొంగ kattera donga, A pick-pocket, who, in a crowd, or at a festival,

secretly cuts off any ornament from the person of another, with scissors.

కత్తెరచక్క, కత్తెరరిక్క katteratsuk-
ka, katterarikka, *s.* The third lunar mansion, corresponding

with the Pleiades. కత్తెరరిక్కనెల katterarikkanela, The 8th Telugu lunar month; that in which the moon's change takes place near the Pleiades, when the sun is in

Scorpio. *vide* ఉగాది ugādi.

కత్తెరపావలీలు katterabāvililu, *s. plu.* An ornament, set with precious stones, worn by Hindoo females, near the top of the ear.

కథ katha, *s.* A story, tale, or fable. 2. A narrative, or relation. 3. A chronicle or history.

కథకుడు kathiku-
du, A narrator of ancient tales.

కదా kada, particle. *vide* కదా kadā.
 కదంబము kadambamu, s. A flock, or
 multitude. 2. An arrow. 3. A col-
 lection of perfumes. కదంబపొడి ka-
 dambapōḍi, A sort of perfumed
 powder.
 కదకు, కడుకు kadaku, kaduku, *v. a.*
vide కతకు kataku.
 కదపా kadapā, s. A counter-agree-
 ment.
 కదలు kadalu, *v. n.* To move, stir, or
 shake. కదలిక kadalika, s. Motion.
 కదలించు, కదల్చు kadalintsu, kadaltsu,
v. a. To move, stir, or shake; in
 an active sense.
 కదా, కద kadā, kada, particle. This
 is a corruption of the interroga-
 tive form of the negative particle.
 కాదు kāḍu, Not, and literally de-
 notes Is it not so? It corresponds
 in use with the English words-
 Since, as, neither, indeed, even,
 really, entirely &c. Added to in-
 finitives it expresses the precative
 imperative; and has many other
 variations of meaning, to be ga-
 thered from the context. వాడు
 యోగ్యుడుగదా వానితో స్నేహము చే
 య్యవలెన వాడు yōgyudugadā vā-
 nitō snēhamu cheyyavalenu, As he
 is a worthy man, I must con-

tract friendship with him. చూడగ
 దయ్య tsūdagadayya, Pray look, Sir.
 రూపాయిలేదుగదా ఒక కాసునూ డా లేదు
 rūpāyilédugadā okakāsugūḍālédū,
 I have neither a rupee, nor even
 a cash. వాడు వ్రాస్తాడుగదా యేమిచె
 పున వాడువ్రాస్తాడుగదా yémichep-
 panu, I am unable to express my
 admiration of his writing. కొంచెము
 సంబంధ గాడుగద-ఒక వరహా యిచ్చినాడు
 konchemu sambalagāḍugada-oka
 varahā yichchināḍu, Even a person
 on a small salary, gave one pagoda.
 ఖాతాలో చూట్టాడుదామంటే సావకాశం
 లేదుగదదయ్య mitō mātlāḍudāmantē-
 sāvakāsāmlédugadavayya, Though
 I wish to speak with you, I
 have not leisure. నాకు నీవు ఇవ్వ
 వలెనది పదివరాలుగదా అంబలో ఇప్పు
 డు అయిదువరాలు పంపించు nākuni-
 vu ivvalaśinadi padivarālugā-
 dā andulō ippuḍu ayidu varālu
 pampintsu, You know that you
 must give me ten pagodas; of
 these, send me five at present.
 కదియ kadiyu, *v. n.* To touch, to be
 contiguous, to meet to join, to ap-
 proach. 2. To be pressed or squeez-
 ed. 3. To copulate. *v. a.* To obtain.
 కదియించు kadiyintsu, To cause to
 touch, &c.

కదిలించు kadilintsu, *v. a. vide* కదిలిం
చు kadalintsu, Under. కదలు kadalu.

కడుపు kadupu, *s.* A herd of cattle, or
flock of sheep.

కడుము kadumu, *s.* The coagulated
blood, suffused under the skin,
after a bruise. *v. a.* To push a
way. 2. To extend.

కడురు kaduru, *s.* A spindle. 2. An
awl, or puncheon.

కడులు kadulu, *v. n. vide* కడులు kadalu.

కడ్డు kaddu, The third person neuter,
in the singular number, of the af-
firmative acrist of కలుగు kalugu,
To be possessed; to exist. It is,
there is. In reply to questions re-
specting existence, this word re-
presents the general English af-
firmative yes, as opposed to లేక
lédu, *p. v.*; thus, కడ్డా, లేదా kad-
dá, lédá. Is it, or not? With the
dative case, కడ్డు kaddu, Express-
es possession, as నాకుకడ్డు náku-
kaddu, I have.

కనకనూరు kanakanaládu, *v. n.* Live
coals, to burn red-hot.

కనబడు kanabaðu, *v. n. vide* కనుపడు
kanupaðu, Under. కను kanu.

కనమ kanama, *s.* A defile, or pass,
between two mountains.

కనరు kanaru, *s.* An acrid, bitter, or
disagreeable taste.

కనలు kanalu, *v. n.* To be angry. *s.*
Anger.

కనికరము kanikaramu, *s.* Pity, com-
passion.

కను kanu, *v. a.* To see or look; to
regard; to perceive; to observe.
2. To meet. 3. To bring forth; To
bear young. 4. To beget. 5. To
produce, as applied to fruit trees,
or crops. 6. To yield a revenue, or
profit.

కను kanu, *s.* The eye. కను, కనవడు
kanu, kana-paðu, To appear; to
seem. It is used impersonally,
with the dative case.

కను, కనవచు kanu, kanaparrutsu, *v.*
a. To shew, or point out.

కను, కనిపించు kanu, kanipintsu, *v.*
Caus. To shew, or point out. 2. To
deliver a female, or animal, in la-
bour. This verb is also used im-
personally, with the dative case;
and then denotes. To seem; To
appear. 2. To be sensible of pain,
to feel. 3. To be afflicted with, or
labouring under, any disease; as
వానికి తలనొప్పికనిపించినది vániki ta-
lanoppi kanipinchinadi, He has a
head-ache. ఒకరికిలమ్మవారు కనిపించు
okariki ammaru kanipintsu,
Any one to have the small pox.
కనికొను kanikonu, Vulgarly writ-
ten.

కనకొను kanukkonu, *v. comp.* To see, to look, to regard, to perceive, to observe. 2. To bring forth young. 3. To find out, detect, or discover. కనగొను kanugonu, To see, look, or perceive. కనిపెట్టు kanipettu, To watch, or take care of. 2. To expect, or look out for. 3. To find out, to discover. 4. To divine. కనకొలికి kanukoliki, The corner of the eye.

కనగీటు kanugītu, *v. a.* To wink, or make signs with the eyes. కనబొము, కనబొమ్మ, kanuboma, kanubomma, The eye brow.

కనప్రాము kanubrāmu, *v. a.* To conceal; to put out of sight.

కనమొరగు kanumorrāgu, *v. n.* To disappear, to vanish. కనతెప్ప kanurreppa, The eye-lid.

కనవిచ్చు kanuvitstu, *v. n.* To awake.

కనవెచ్చు kanuvetsta, *s. lit.* eye-warmth. Gentle heat, or warmth.

కనపుగొట్టు kanupugottu, *v. a.* To cut into pieces.

కనము kanuma, *s.* A gap. 2. A pass through hills.

కనము kanumu, *s.* The day after the Pongal feast, or after any eclipse.

కన్న kanna, *adv.* Than. This word, and కంటె kante, which is synoni-

mous with it, are the common adverbs of comparison. It is very generally believed that the former is the relative past participle, and the latter the subjunctive, of the verb. కను kanu, to see &c. When. కన్న kanna, is used as the past relative participle of కను kanu, *q. v.* it may occasionally be translated own; thus. కన్నతల్లి kannatalli, One's own mother. *lit.* the mother who bore. కన్నబిడ్డ kannabidda, One's own child. *lit.* The child born. కన్నతండ్రి kanna-tandri, One's own father, *lit.* The father who begot.

కన్నడ kannāḍa, *s.* Contempt, disregard. 2. Indifference; negligence.

కన్నడము kannāḍamu, *s.* The language of Carnataca, improperly termed the Canarese. కన్నడ kannāḍa, *adj.* Of or belonging to the country of Carnataca. కన్నడి kannāḍi, *s.* An inhabitant of the Carnataca country.

కన్నము kannamu, *s.* A hole. 2. A hole made by thieves in a wall. This is the manner in which burglary is usually committed in India, కన్నగాడు, కన్నడిగు kannagāḍu, kannāḍi-gu, A thief as above defined. A

person who has committed burglary. కన్న పుకత్తి, కన్న మొల kannapukatti, kannapukōla, The instrument with which a thief commits burglary, as above defined. కన్నము వేయ, కన్నము పెట్టు kannamuvēyu, kannamupettu, To commit burglary, as above explained.

కన్నాకు kannāku, *s.* A noble. or excellent, person.

కన్నీయ kanniya, *s. vide* కన్య kanya.

కన్ను kannu, *s.* Irregular, making in the inflex. Sing. కంటి kanti, And in the *nom. plu.* కండ్లు kandlu, The eye. 2. The joint or knot in a cane, or in the stalk of a reed, or plant. 3. The mesh of a net. 4. A vital part. *vide* కను kanu, Whence this word is derived. కన్నీలు kannirru, A tear. కన్ను దోయి kannudōyi, A couple of eyes.

కన్నె kanne, *s. vide* కన్య-కన్నెటికము kanya-kannerrikamu, *s.* Virginity. 2. The act of first cohabiting with a female.

కన్య kanya, *s.* A girl of eight years of age. 2. A virgin. 3. The sign Virgo in the zodiac.

కన్యక kanyaka, *s.* A little girl. 2. A maiden, or virgin.

కపటము kapatamu, *s.* Dissimulation, artful concealment of one's inten-

tions. 2. Cunning, artifice. 3. A feint, or trick. 4. Deceit, cheating. కపటి, కపటస్థుడు kapati, kapasthuḍu, A cunning person; a cheat.

కపిలె kapile, *s.* This is the name given to an engine, of very simple construction, used for drawing up water from wells. A large pulley, supported by strong pieces of wood, is raised on the highest side of the well; and, by means of it, the water is drawn up in a leather bucket, by two yoked bullocks, which pull down an artificial descent, formed for the purpose.

కపురము kapuramu, *s.* Camphor.

కప్ప kappa *s.* A frog.

కప్పచిప్పలు kappachippalu, *s.* A bivalve shell.

కప్పము kappamu, *s.* Tribute. కప్పము కట్టు kappamukattu, To give or pay (*lit.* To tie) tribute.

కప్పరము kapparamu, *s.* A variegated colour.

కప్పు kappu, *v. a.* To cover. *v. n.* To spread, or extend. 2. To collect or settle in a thick covering, as the clouds before heavy rain, or smoke over a large city.

కప్పు kappu, *s.* A covering. 2. Thatch.

3. Black colour. 4. The black composition, with which the Hindoos rub their teeth, and which covers the interstices between them. *adj.*

Black. కప్పి, కప్పకొస kappi, kappukonu, *v.* Comp. To envelope one's-self; to cover one's-self. 2. To spread, extend, or collect, as above explained. కప్పతాళము kappatālamu, A pad lock.

కప్పరము kappuramu, *s. vide* కపురము kapuramu.

కప్పెర kappera, *s.* An earthen vessel, used as a plate for victuals, at the meals of the lower classes of Hindoos. The superior classes invariably use metal vessels. 2. A pot used in begging alms.

కప్రము kapramu, *s. vide* కపురము kapuramu.

కబళము kabaḷamu, *s.* A mouthful, a morsel. 2. Physic-ball for horses.

కబళించు kabaḷintsu, *v. a.* To swallow, to devour, to gulp.

కబాడము kabāḍamu, *s.* A bullock-load of grass, or straw. 2. Forage.

కబురు kaburu, *s.* News, intelligence. 2. Report. 3. A message.

కబ్బము kabbamu, *s.* Poetry.

కబ్బిలివాడు kabbilivāḍu, *s.* A toddy-drawer.

కమండలము, కమండలువు kamandalamu, kamandalupu, *s.* The water-pot of an ascetic, or hermit.

కమతము kamatamu, *s.* The cultivation which the owner carries on with his own farming stock, by means of another. 2. The land of which the zemindar, jaghiredar, shotriumdar, inamdar, &c. himself retains the farm in his own hands, or causes to be cultivated with his own farming stock, in contradistinction to the land rented out by him to others. కమతగాడు kamatagāḍu, *s.* The person employed to cultivate, with the farming stock of the owner.

కమరు kamaru, *v. n.* To be singed, or burnt, as applied to hair or leather, and to the body if burnt black. *s.* The act of burning as above.

కమలము kamalamu, *s.* The lotus; or Nymphaea nelumbo. 2. Water. 3. An antelope.

కమలాపండు kamalāpaṇḍu, *s.* A small sweet orange, usually in India, termed the hill orange.

కమలు kamalu, *v. n.* To fade, or wither.

2. To be scorched by the sun. 3. To be burned by fire, without coming in immediate contact with it.

కమసాలెవాడు kamasālevāḍu, *s. vide* కంసాలవాడు kamsālavāḍu.

కమకిలి kamikili, *s.* The hand, held with the fingers bent, and separated. This word is much used with the affix. ఎడు edu, And is chiefly affixed to words denoting food, to express a handful; as కమకెడుఅన్నము kamikeduannamu, A handful of boiled rice.

కముచు kamutsu, *v. a.* To swallow, to devour.

కమురు kamuru, *v. n. vide* కమరు kamaru.

కమ్మ kamma, *s.* A branch or bough of any tree of the palm species. 2. A letter of correspondence, written upon the palm leaf. 3. A kind of ear-ring worn by Hindoo women. *adj.* Delicious, pleasant. కమ్మదనము, కమ్మన kammadanamu, kammana, A delicious odour or taste.

కమ్మగా kammagā, *adv.* Well, in good order.

కమ్మరవాడు, కమ్మరి kammaravāḍu, kammari, *s.* An iron or black-smith. కమ్మరత, కమ్మరది kammarāta, kammaradi, A female of that caste. This is one of the five castes of artificers, *vide* కంసాలవాడు, బైటికమ్మరవాండ్లు kamsālavāḍu, baitikammarravāṅḍlu, Itinerant black-smiths.

కమ్మవారు kammavāru, *s. plu.* The kammavars, a numerous caste of Telugu Sudras, usually employed in agriculture.

కమ్మరికము kammarikamu, *s.* The caste itself in the abstract.

కమ్మి kammi, *s.* Wire. 2. A bar. 3. The line or border at the ends of a Hindoo's cloth, *vide* కంబి, ఇనపకమ్మి kambī, inapakammi, An iron bar. కడపకమ్మి kadapakammi, The threshold. ముక్క-కమ్మి, ముక్క-మ్మి mukkukammi, mukkammi, A gold or ornamented ring, worn by women, and suspended from the side of the nose, which is perforated for this purpose. కమ్మిసాగడియ కమ్మి sāgadiyu, To draw wire. కమ్మిచీర kammichīra, A woman's cloth, with a stripe on it's border. కమ్మిదీయ kammidiyu, To draw wire. 2. To flee away.

కమ్ము kammu, *v. a.* To cover. 2. To spread, or extend. 3. To overspread. 4. To surround. గొంతుకమ్ము gontukammu, To become hoarse.

కమ్ముదల kammudala, *s.* Covering. 2. Concealing. 3. An escort. 4. Aid. మబ్బుకమ్మినది mabbukamminadi, The cloud overspread. వానికిమైకమ్మినది vānikimaikamugamminadi, He is completely intoxicated. సేనలుకమ్మినది sénalukamminavi, The troops surrounded.

కమ్మేరాకు kamméráku, *s.* A kind of beetle leaf, darker and stronger than the common one.

కయి kayi, *s.* The hand.

కయి kayi, *s.* A poet. కయిత, కయితము kayita, kayitamu, Poetry. కయినారుడు kayisarudu, A poet.

కయిపు kayiphu, *s.* Drunkenness.

కయ్య kayya, *s.* A brook, or running stream. 2. A paddy field.

కయ్యము kayyamu, *s.* Battle, combat. 2. A quarrel or dispute. 3. War.

కర kara, *s.* A hedge. 2. An embankment. *vide* కల karra.

కరకర karakara, *s.* Sharpness. 2. The noise made in chewing, or by the iron style in writing on the palmyra leaf.

కరకరి karakari, *s.* Confusion. 2. Mixture.

కరకసా karakasā, *s.* A dispute regarding boundaries.

కరక్కాయ karakkāya, *s.* The fruit of the కరకచెట్టు karakachettu, *g. v.* There are some curious phrases in which this word is used, viz. నోటకరక్కాయబడు nōtakarakkāya baḍu, *lit.* This fruit to fall in the mouth. To be prevented. సోటకరక్కాయ-గొట్టు, వేయు nōtakarakkāya-gottu, véyu, *lit.* To force this fruit into the mouth. To prevent.

కరగనము karagasamu, *s.* A saw.

కరగు karagu, *v. a. or n.* To melt, dissolve, or waste. This verb, like the English verb to melt, is used either in an active, or neuter sense. మనసుకరగు manasugaragu, To feel compassion. ఆస్తికరగు āstikaragu, An estate to be wasted.

కరపు karatsu, *v. a.* To melt.

కరగించు karagintsu, *v. Caus.* To cause to melt, &c.

కరడము, కరడు karadamu, karadu, *s.* A wave.

కరణము karāṇamu, *s.* An organ of sense. 2. Cause. 3. An instrument or means of action. 4. A curnum or village accountant. In Telinga-

na, these are generally Brahmans; in the Tamil country, Súdras of the Pilly tribe. కరణీకము karaṇika mu, The office of a village accountant.

కరణి karani, *s.* Manner, way, mode. 2. Similarity, likeness.

కరము karamu, *s.* The hand. 2. A ray. 3. A tax.

కరము karamu, *adj.* Much, great.

కరవాయి karaváyi *s.* An instrument used by gold-smiths.

కరవాలము, కరవాలు karaválamu, karaválu, *s.* A scymitar, or sabre, thirty inches long.

కరారు karáru, *s.* Agreement, engagement.

కరారుచేయు karáruchéyu, *v. a.* To engage, to agree.

కరారుపడు karárupaḍu, *v. n.* To be agreed.

కరారునామా karárunámá, *s.* A written agreement, or engagement.

కరి kari, *s.* The pudendum of any female, either of the human or brute species. 2. A sharp weapon.

కరిణి kariṇi, *s.* A female elephant.

కరిణవాండ్లు kariṇvāṅḍlu, *s. plu.* A particular caste of weavers.

కరిది karidi, *s.* The bridge of the Vīna, a sort of Hindoo guitar.

కరిశెము kariśemu, *s.* Agriculture, cultivation.

కరుకు karuku, *s.* Medicinal drugs—burnt to ashes, which the Hindoos use with a mixture of water, during sickness.

కరుగు karugu, *s.* Melted gold, &c 2. The vessel in which gold is melted. 3. Liquified or clarified butter, &c. *vide* కరగు karagu.

కరుడు karuḍu, *s.* A lump of boiled rice, or of turf. 2. A wave. 3. A daily account. This term is also applied to what we term the surf, which is distinguished by the name of పెంజికరుడు pentīkaruḍu, Or the female surf, and the పోతు కరుడు pótukaruḍu, Or the male surf. The former denotes the inner or inferior surf, the latter the out ward or larger one.

కరుణ karuṇa, *s.* Compassion, mercy, clemency, pity, tenderness. 2. Pardon. 3. Favor.

కరుణించు, కరుణజేయు karuṇintsu, karuṇajéyu, *v. a.* To have compassion. &c. 2. To favor.

కరుబాబావోసతి కె karubúdzádósatige, *s.* The creeping plant of the melon.

కరోడా karóda, *s.* An officer employed to superintend a Tanadar, &c.

కర్జకాయలు karjakāyalu, *s. pl.* A sort of sweet-meat.

కర్ణము karnamu, *s.* The ear.

కణధారుడు karnadhāruḍu, *s.* A pilot.

కర్ణపత్రములు, కర్ణఫారములు karnapatramulu, karnapūramulu, *s.* An ear-ornament worn by Hindoo women.

కణిక karnika, *s.* A trinket for the ear. 2. A roll of palm leaf, thrust through the lobe of the ear.

కర్త karta, *s.* An agent, doer, or maker. 2. A lord or master. 3. An owner. 4. An author. 5. An heir. 6. In grammar, the agent of the action denoted by the verb.

కర్పూరము karpūramu, *s.* Camphor.
రసకర్పూరము rasakarpūramu, *s.* Calomel.

కర్మము karmamu, *s.* An act or action. 2. A lot or destiny. 3. Moral duty; the religious obligations, or ceremonies, imposed by peculiarities of tribe or occupation. 4. Funeral rites. 5. In grammar, the subject, or object of the action denoted by the verb. కర్మాంతరము karmāntaramu, *s.* Funeral rites.

కఱ karra, *s.* A stain; dirt; blackness. *adj.* Black.

కఱకంఠము karrakanthamu, *s.* A spar-row.

కఱకంఠుడు karrakanthūḍu, *s.* The god Siva, because his neck is black.

కఱకఱి karrakarri, *s.* Force.

కఱకు karraku, *s.* Roughness, inequality, sharpness; as of the file, or teeth of a saw, or of any rough surface. *adj.* Sharp, rough, harsh.

కఱకెక్కు karrakekku, *v. n.* To be sharp.

కఱకుట్టు karrakuṭṭu, *s.* Roasted meat; because it is fixed on a spit, or staff.

కఱచు karratsu, *v. a.* To bite, to gnaw. 2. To learn, study, or acquire, any art, science, or business.

కఱచు karrapu, *v. a.* To teach, to instruct.

కఱపించు karrapintsu, *v. Caus.* To cause to bite, or gnaw. 2. To cause to teach.

కఱతలు karratalu, *s. plu.* Childish desires.

కఱద karrada, *s.* Wickedness.

కఱదూపము karradūpamu, *s.* A cobweb.

కఱచు karravu, *s.* A famine; scarcity, deficiency.

కఱి karri, *s.* Blackness. *adj.* Black.

కఱివేల్పు karrivēlpu, *s.* The god Vishnu, in his incarnation as Krishna.

కఱివేపచెట్టు, కఱివేము karrivēpachettu, karrivēmu, *s.* The Berjera kœnigii,

of which the leaves are used to give a flavour to certain dishes, and are deemed tonic.

కలుకు karruku, *s. vide* కలకు karraku.

కట్ట karra, *s.* A staff, or walking stick. 2. The stalk of grain. 3. A stain.

కట్టి karri, *s.* One of the names of Arjuna the third son of Pandú.

కట్టు karru, *s.* A plough-share. This noun makes in the sing. Inflex. కట్టి-కట్టినేల karri-karritinēla, Such a quantity of ground as may be cultivated by one plough. కట్టిమొన karritimona, The point of the plough-share.

కట్టిమొలలు karritimolalu, *s. plu.* The iron cramps which fasten the plough-share to the wooden part of the plough.

కల kala, *s.* A dream. This word is also the irregular relative participle of కలగు kalagu, And may then be translated possessing. Added to substantives, it becomes కలగా la, by the rules for the permutation of letters, and converts the substantive into an adjective.

కలగన kalaganu, *v. n.* To dream.

కలంకారీ kalankāri, *s.* Chintz-painting.

కలంచు kalantsu, *v. a. vide* కలచు kalatsu, Under కలగు kalagu,

కలందాసు kalandānu, *s.* An inkstand. కలకండ్, కలకండా kalakandā, kalakandā, *s.* Sugar-kandy.

కలకల kalakala, *s.* The warbling of birds. కలకలపుట్ట kalakalanavvu, To laugh heartily, or loudly.

కలకలము kalakalamu, *s.* A confused sound, as the buzz of a crowd, &c.

కలకాలము kalakālamu, *adv.* Permanently, constantly.

కలగు kalagu, *v. n.* To be in agitation, confusion, disorder, disquiet, or trouble. 2. To be turbid, as water. 3. To be embarrassed or disconcerted.

కలచు kalatsu, *v. a.* To put in agitation, &c. 2. To make turbid. 3. To embarrass, &c. కలకనీరు kalakānīru, Turbid water. కలకపాటు kalakapāru, To be turbid, troubled, or confused. కలగద్రొక్కకొన కలగద్రొక్కకొన kalagadrokukonu, To retire, in alarm or confusion. కలగుండు kalagundu, The turbidness of water.

కలత kalata, *s.* The turbidness of water. 2. Perplexity, confusion. 3. A quarrel or dispute. 4. A false fabricated story.

కలసూర kalagūra, *s.* Greens of four or five sorts, mixed and cooked together.

కలడు kaladu, The irregular third person singular, in the masculine gender, of the affirmative aorist of కలుగు kalugu, *q. v.* There is, was or will be.

కలడు kaladu, *part. vide* కడ్డు kaddu.

కలన kalana, *s.* Battle; war; combat.

కలప kalapa, *s.* The materials for a house. 2. The materials for a plough. కలపకట్టె kalapakatte, *s.* A reed-pen.

కలమ kalama, *s.* A gap.

కలము kalamu, *s.* A ship. 2. A reed-pen.

కలయంపి kalayampi, *s.* Water which is sprinkled on the ground, after it has been swept.

కలవ kalava, *s.* The water-lily.

కలవంటకములు kalavantakamulu, *s. plu.* Boiled rice which is separately mixed with four different ingredients, and thus forms four distinct dishes. These ingredients are. Tamarind juice. 2. Curds. 3. The flour of Gingili or Sesamum seeds. 4. That of the seeds of the Phaseolus mungo.

కలవరము kalavaramu, *s.* Fixed reflexion, or thought.

కలవరించు kalavarintsu, *v. a.* To speak in one's sleep.

కలవరింత kalavarinta, *s.* Speaking in one's sleep.

కలశము kalaśamu, *s.* A water-pot.

కలహము kalahamu, *s.* Disturbance, trouble. 2. A quarrel or dispute.

3. A tumult, revolt, or insurrection. 4. War, combat, battle.

కలహంతరిత kalahantarita, *s.* An angry wife, a scold.

కలచి kalāchi, *s.* A spitting-pot.

కలపి kalāpi, *s.* The peacock.

కలాలీ kalāli, *adj.* Of or belonging to arrack. This is a revenue term, sometimes used as a substantive, to denote the arrack farm itself.

కలి kali, *s.* The fourth age of the world, according to the Hindoo's; the Iron age, or that of vice; the commencement of the kali-yug or age is placed about 3, 000 Years anterior to the Christian æra; the number of it's years are 432,000, At the expiration of which the world is to be destroyed, and again renewed

కలి kali, *s.* The water in which rice has been washed, kept until it ferments.

కలిక kalika, *s.* An unblown flower; a bud.

కలికము kalikamu, *s.* An eye-salve.

కలికి kaliki, *s.* A woman. *adj.* Beautiful, agreeable.

కలిమి kalimi, *s.* Wealth, riches, possession. 2. Existence. కలిమితొయ్యలి kalumitoyyali, The goddess of riches. కలిమిపండుగ kalimidanduga, *s.* An unjust tax, exacted from the rich inhabitants.

కలియు kaliyu, *v. n.* To mix or mingle. 2. To be joined, united, or connected. 3. To be included in. 4. To be on terms of intimate familiarity. 5. To be in the act of copulation. *v. a.* To join, unite, connect, or ally one's-self, with another. 2. To meet. 3. To overtake. 4. To copulate.

కలియక kaliyika, *s.* The act of joining, &c. కలియగూడు kaliyagúdu, To add up figures. సభకలిసనది sa-bhakalisinadi, The assembly is dissolved, or broken up.

కలుసుకొను kalusukonu, *v.* Comp. To meet. 2. To associate with. 3. To overtake.

కలుగు kalugu, *s.* A hole.

కలుగు kalugu, This is an irregular verb, of very extensive use in Telugu. As a neuter verb, it denotes. To be, or exist. 2. To be born. 3. To happen. Used impersonally with the dative case, it denotes. To have, to possess.

కలుపు kalupu, *v.* *Caus.* of కలియు kaliyu, *q. v.* To mix or mingle, in an active sense. 2. To join, unite, &c. 3. To include. 4. To form an intimacy.

కలుపు kalupu, *s.* Mixing. 2. Weeds. 3. Curds.

కలుపు కౌలుతనము kalupukólutanamu, *s.* Intimacy, friendship.

కలువ kaluva, *s.* *vide* కలవ kalava.

కలువలతీడు kaluvalarrédu, *s.* The moon, who is termed the ruler of the water-lily, which his beams are supposed to expand.

కలువరించు kaluvarintsu, *v. n.* *vide* కలవరించు kalavarintsu.

కలుషము kalushamu, *s.* *Sin. adj.* Turbid, foul, muddy.

కల్మము kalkamu, *s.* *Sin.* 2. Fraud. 3. Dirt, sediment, ordure. 4. The Hindoos in febrile and bilious affections, sometimes starve themselves for many days, and then take a decoction of drugs to which they give this name, after which they no longer refrain from food.

కల్మి- kalki, *s.* A woman. *vide* కలికి kaliki.

కల్పన kalpana, *s.* Fabrication, invention. 2. Fiction.

కల్పనచేయు, కల్పించు kalpanachéyu, kalpintsu, *v. a.* To fabricate, invent, or contrive. 2. To produce,

form, or make. 3. To institute, or establish. 4. To restore to life.

కల్పము kalpamu, *s.* A day and night of Bramha, a period of 432,000,000 years of mortals, measuring the duration of the world. *adj.* In compos. Like, but with a degree of inferiority. కల్పక్షయము kalpakshayamu, The destruction of the world.

కల్మషము kalmashamu, *s.* Sin. 2. Uncleanliness. 3. The matter of a sore.

కల్యాణము kalyāṇamu, *s.* Good fortune, happiness, prosperity. 2. Marriage. 3. The name of a city.

కల్ల kalla, *s.* Untruth, falsehood, a lie. కల్లరి kallari, A liar. కల్లరికత్తె kallarikatte, A woman who tells lies. కల్లరీడు kallariḍu, A man who tells lies.

కల్లు kallu, *s.* Toddy, the liquor extracted from the cocoonut, palmyra, or date tree. 2. A stone. 3. A wheel. When it is used in either of the two last senses, it makes the inflex. Sing. కంటి kanti, And the nom. *plu.* కండ్లు, కల్లుపెంటలు kanḍlu, kallupenta, A toddy-shop. కల్లువెల్లి kaliuvelli, One of the seven seas, viz. That of toddy.

కల్లాలము kallōlamu, *s.* A surge ; a billow.

కల్వ kalwa, *s. vide* కలవ kalava.

కల్వము kalwamu, *s.* A small grinding stone, or mortar, used chiefly for drugs.

కళ kaḷa, *s.* Splendour, brightness, eclat. 2. A part, or division. 3. The sixteenth part of the moon's diameter. 4. The phases of the moon. 5. A mechanical art. 6. Literature. 7. In Telugu grammar, a particular class of words. ముఖకళ mukhakala, Sweet features ; a fine air. కళానిధి kaḷānidhi, The moon.

కళంకము kaḷankamu, *s.* A spot, stain, or blemish. 2. Rust. 3. Defamation. 4. Suspicion.

కళత్రము kaḷatramu, *s.* A wife.

కళపకళ kaḷapela, *s.* The sound of boiling.

కళాచిక kaḷāchika, *s.* A box, with a lid or cover.

కళేబరము kaḷēbaramu, *s.* The body. 2. A corpse.

కల్యాణము kalyāṇamu, *s. vide* కల్యాణము kalyāṇamu.

కల్లము, కల్లము kallāmu, kallāmu, *s.* The spot of ground in the open fields, in which cattle tread the grain out of the ear ; the thrashing floor.

కల్లియము *kalliyamu*, *s. vide* కల్లియము *kaliyamu*.

కల్లె *kalle*. *s.* Thick phlegm.

కల్లెము *kallemu*, *s.* A bridle; *vide* కల్లియము *kalliyamu*.

కవ *kava*, *s.* A couple, or pair. కవల వారు, కవలు *kavalaváru*, *kavalu*; Twins.

కవచము *kavachamu*, *s.* Armour, mail. మంత్రకవచము *mantra kavachamu*, An amulet, or charm worn on the person.

కవనము *kavanamu*, *s.* Poetry. ఆశు-కవనము, కవిత్వము *ásu-kavanamu*, *kavitwamu*, An extemporary poem or verse. చిత్రకవనము *chitrakavanamu*, A poem written, and to be read, according to some fantastic shape; as that of a snake, chess-board, &c.

కవాటము *kavátamu*, *s.* A door.

కవి *kavi*, *s.* A poet. 2. A bird. 3. The planet Venus.

కవిత, కవిత్వము *kavita*, *kavitwamu*, *s.* A poem, poetry.

కవియ *kaviyu*, *v. n.* To excite, to attack. 2. To let loose to battle. 3. To throw one's-self on the enemy.

కవియండలు *kaviriyundalu*, *s. plu.* Small balls made of the sediment

arising from the boiling of beetle-nut, which, being dried, are used with the beetle-nut when chewed.

కవితె *kavile*, *s.* An account book of the palm or cadjan leaf, such as those used by the Curnums, or village accountants, in the Northern Circars, and the Tamil country.

కవురు *kavuru*, *s.* A light shade of any colour.

కవులు *kavulu*, *s.* A special agreement, promise, or convention. 2. A favorable condition, stipulation, or assurance. 3. A capitulation. 4. Quarter in battle. కవులిచ్చు *kavulitsto*, To give kavulu, is usually applied to the safe guard, or favorable assurance, given to an absconding person, that he may appear free from all apprehension of danger; thus, a rebel sometimes comes in on kavulu. To give lands on cowl, means to grant them on special agreement. In the districts of Bellari and Cuddapah, this expression is applied to waste, granted on favorable terms for a certain number of years, and afterwards subjected to full rent.

కవ్వడి kavvaḍi, *s.* A name of Arjuna. కవ్వడిచెలి kavvaḍicheli, Krishna, because he was the friend of Arjuna.

కవ్వము kavvamu, *s.* A churning-stick. కవ్వపుమల kavvapumala, The mountain Mandara; because the Súrās and Asúrās used it as a churning-stick, in churning the ocean, in order to recover the sacred things lost at the deluge.

కశి, కసి kaśi, kasi, *s.* Wrath, anger, rage, fury. కసిమనంకు kasimasangu, *v. a.* To destroy.

కశ్మలము kaśmalamu, *s.* Fainting. 2. A village inhabited by the ఎలుకల వాండ్లు errukalavāṅḍlu, *q. v.*

కషాయము kasháyamu, *s.* Astringent taste. 2. A decoction, infusion, or extract. కషాయముకాపు kaśháyamukátsu, To decoct, or infuse. కషాయముకాగు kasháyamukágu, To be decocted, or infused.

కష్టము kaśṭamu, *s.* Bodily pain, or suffering. 2. Labour, fatigue. 3. Hardship, difficulty. 4. Trouble, affliction, calamity, vexation, sorrow. 5. Danger. *adj.* Painful. 2. Laborious. 3. Hard, difficult. 4. Afflicting, vexatious. 5. Dangerous.

కనలు kasaḷu, *s.* Impurity, or dirt, in any liquid. 2. The dark spots in the moon's disk.

కనరు kasaru, *s.* Anger, rage. 2. A storm. 3. Profit or loss on the exchange of coins. 4. Bad humours of the body.

కనరు kasaru, *v. a.* To revile, or abuse.

కనపు kasavu, *s.* Grass. 2. Straw. 3. Sweepings, rubbish.

కసాయి kasáyí, *s.* A butcher.

కసు kasu, *part.* Used in compos.

Only, Small, little. కసుగండు kasugandu, To fade a little. కసుగాయ kasugáya, A young or unripe fruit.

కసుచా kasubá, *s.* The chief city, or head station of a talook.

కసురు kasuru, *s. vide* కనరు kasaru.

కసెము kasemu, *s.* An infusion, from a mixture of iron, toddy, and chebulic myrobolan, Terminalia chebula.

కస్తి kasti, *s. vide* కష్టము kaśṭamu.

కస్తూరి kastúri, *s.* Musk. కస్తూరిపిల్లి kastúripilli, A civet cat. కస్తూరివసుపు kastúripasupu, A sort of scented turmeric.

కక్షి kakshi, *s.* One party as opposed to another. 2. Objection or reply in argument.

కా

కా *ká*, *part.* This is the infinitive of the irregular verb అవు *avu*, *q. v.* And being generally affixed to nominatives, or to words of the class *drutuprukutulu*, it is then changed by the rules of grammar into గా *gá*, Added to any adjective, or to a substantive it converts them into adverbs; thus, గాలిచల్ల గాకొట్టుతున్నది *gáli tsallagá kottutunnadi*, The wind blows coldly.

కాంచనము *kánchanamu*, *s.* Gold. 2. The tree termed *Michelia champaca*.

కాంచు *kántsu*, *v. a.* To see; to look. 2. To be brought to bed of an infant.

కాంత *kánta*, *s.* A beloved, or lovely woman.

కాంతము *kántamu*, *adj.* Pleasing, agreeable, beautiful. *s.* A stone; in which case it is compounded with సూర్య-చంద్ర, ఆయస్ *súryachandra*, *ayas*, As సూర్యకాంతము *súryakántamu*, A crystal lens, &c.

కాంతి *kánti*, *s.* Splendour, light, beauty.

కాంతుడు *kántuḍu*, *s.* A husband.

కాంలెక్క *kámlekkā*, *s.* A rough account, as opposed to a fair one.

కాంస్యము *kámsyamu*, *s.* Queen's metal. 2. A cup or goblet.

కాంక్ష *káuksha*, *s.* Wish, desire, inclination, passion, appetite.

కాంక్షించు *kánkshintsu*, *v. a.* To wish. కాక *káka*, *s.* Warmth, heat. 2. Auger.

కాక *káka*, This is the negative participle of the verb అవు *avu*, To become, *q. v.* It is used as a particle, denoting-Besides, else, except, unless. ఇది గాక మఱియేమియును నాకు లేదు *idigáka marriyémiyunu náku lédu*, I have nothing besides this.

కాకపోవు *kákapóvu*, *v. n.* To be unfinished, unaccomplished, or unsuccessful. కాకయుండు *kákayundu*, To disagree, to differ. కాకుంటే *kákunté*, If it be not so. 2. Otherwise. కాకమరియేమి, కాకేమి *kákamariyémi*, *kákémi*, Why not?

కాకము *kákamu*, *s.* A crow.

కాకర *kákara*, *s.* The plant termed *Momordica charantia*.

కాకి *káki*, *s.* A crow. కాకిబంగారు *kákibangáru*, Tinsel; brass-leaf, glittering like gold. 2. Talc.

కాకిచెమ్మలు, కాకిరీపు, కాకిసోమాలు *káki-chemmalu*, *kákitípu*, *kákisómálu*, *s.* The epilepsy.

కాకితము *kákítamu*, *s.* Paper, 2. A playing card.

కాకి ఆకృలు kákirrekalu, *s. lit.*

Crow's wings. A particular species of paddy.

కాగడా kágadā, *s.* A torch.

కాగిదము kágidamu, *s. vide* కాకితము kákitamu.

కాగు kágu, *s.* A large earthen pot.

కాగు kágu, *v. n.* To boil, to simmer.

2. To grow hot, to be feverish.

కాచము káchamu, *s.* A glass. 2. A rope network, to carry any burden with. 3. A disease arising from some affection of the optic nerve, or gutta serena.

కాచు kátsu, *v. a.* To boil. 2. To warm, to heat. 3. To have fever.

4. To protect, or preserve. 5. To watch or tend cattle. 6. To forgive, or excuse. 7. To produce. 8.

To shine, as the sun or moon. 9. To wait in expectation or attendance.

కాటకము káṭakamu, *s.* Famine.

కాటా kátā, *s.* Scales for large weights.

కాటిపాపలవాండ్లు káṭipápalavāṅḍlu, *s. plu.* Jugglers.

కాటు káṭu, *s.* A bite; a cut or notch.

కాట్లాడు káṭlāḍu, To wrangle, or fight as dogs, *vide* ఆడు, కాటుపోపు

శుద్ధ, káṭupóvu, To be singed, as

applied to milk or victuals. కాటు

వాసన káṭuvásana, A signed smell.

కాటుపెట్టు káṭupettu, To notch,

cut, or open.

కాటుక káṭuka, *s.* Black smoke, mixed with oil, which native women

apply to the edges of their eyes.

2. Mildew in grain. కాటుకపిట్ట ká-

ṭukapiṭṭa, A wag-tail. కాటుకరాయి

káṭukaráyi, Sulphuret of anti-

mony.

కాట్రడక káṭragada, *s.* A bound-hedge round a city or fort.

కాడ káḍa, *s.* The stalk of long-growing vegetables or flowers, such as the lily, &c.

కాడ káḍa, *s.* This word is used chiefly in the dative case, to denote-Condition, state, or quantity;

as వాని కాపురము యీ కాడికి వచ్చినది

vánikápuramu yikádiki vachchina

di, His house is reduced to this

state. ఈపుస్తకము యే కాడికి యిస్తావు

ípustakamu yekáḍikiyistávu, For

how much, will you give this book?

This word, used as a postposition,

denotes-Near, at, to; as ఇంటికాడ

intikáḍa, Near, at, or to the

house.

కాడి káḍi, *s.* A yoke. కాడిగట్టు káḍi-

gattu, The ridge between two

fields.

కాడు kádu, *s.* Regular, making it's inflexion sing. కాని káni; It is used, instead of వాడు vádu, To denote the agent, when he is familiar or contemptible; thus విట కాడు viṭakádu, A rake. సొగసుకాడు sogasukádu, A coxcomb, a good looking fellow.

కాడు kádu, *s.* Irregular, which makes it's inflexion sing. కాటి káti, A funeral pile. 2. A cemetery, a place where dead bodies are burnt or buried. కాటికికాళ్లువాచుకొని యున్నాడు kátiki kállutsátukoni yunnádu, This corresponds with the English phrase He has one foot in the grave.

కాడుపడు kádupaḍu, *v. n.* To be insensible. 2. A person to disappear.

కాణి káni, *s.* A cawny of land, being something more than an acre. 2. In arithmetic, the fraction of one sixty-fourth.

కాడు kádu, This is the verb అవు avu, *q. v.* In the 3d person singular, neuter gender, of the negative aorist, used as a common negative, in denial of quality or essence; it is to be distinguished from లేదు lédu, Which denies existence, and is opposed to అవును avunu, Yes *q. v.* అదిమంచిదికాదు adimanchidikádu, That is not good. అవునాకాదా

avunákádá, Yes or no? నాబల్లికికాదు náollikikádu, It does not agree with my body. నాకువానికికాదు నాకువనికికాదు, I and he are upon bad terms. అదినావల్లకాదు adináva llakádu, *lit.* It cannot be done by me. I cannot do it. కాదను kádanu, *v. a.* To deny, refuse or reject. 2. To forbid to do.

కాన kána, The irregular infinitive of the verb కను kanu, In its first sense, as given under కను kanu, *q. v.*

కాని kánu, This is the negative relative participle of the verb అవు avu, *q. v.* And is used as a particle, to denote-Either, or, unless, only, except, although; as తాటాకుమీదగానీ-కాగితముమీదగానీ వ్రాయితాకమిదాగానీ-kágitamumidagání-vráyi, Write either on cadjans, or on paper. వాడుయిక్కడికివస్తేనేకాని యీపనికానేరదు vāduyikkadikivasté nékáni yīpanikánéradu, This business cannot be effected, unless he come here. ఈపుస్తకము నీకేకానివానికివ్వను ipustakamu níkékáni vānikivvanu, I will give this book to you only, not to him. వానివల్లగాని ఈపనిచక్కబడదు vānivallagáni īpani tsakkabaḍadu, This business cannot be well done except by him. మొడబట్టితోసి నాగానీ వాడుపో

- డు meḍabatṭitōsināgānīvāḍupōḍu, Although you push him by the neck, he will not go. కానిపని kāni pani, Bad business. కానివాడు kānīvāḍu, A person on bad terms with another; an enemy. చేతకానివాడు chétakānīvāḍu, A useless, helpless, or stupid person.
- కాని kāni, *s. vide* కాణి kāni.
- కాను kānu, *s.* Curds.
- కానుక kānuka, *s.* Any gift offered by an inferior to a superior.
- కానుపు kānupu, *s.* The bringing forth a child.
- కాపట్వము kāpatyamu, *s. vide* కపటము kapaṭamu.
- కాపడము kāpadamu, *s.* Fomentation
- కాపాడు kāpāḍu, *v. a.* To preserve, to protect. 2. To patronize. 3. To watch, guard, defend, or take care of.
- కాపు kāpu, *s.* A husbandman, cultivator, ryot, or inhabitant. కాపత, కాపుది kāpata, kāpudi, A female of that description.
- కాపుకాపు, *s.* Heat, warmth. 2. Producing fruit. 3. Watching, guarding. 4. Protection, preservation. 5. Domicile, residence. 6. A guard at chess. కాపరి kāpāri, A watcher, from అరి ari, Particle *g. v.*

- కాపురము kāpuramu, *s.* A residence, habitation, or dwelling. 2. A person's family, or house.
- కాబట్టి kābaṭṭi, *adv.* Therefore, consequently.
- కాబోలును kābōlunu, *adv.* Perhaps, probably, *vide* కా కా.
- కామ కāma, *s.* The handle of an axe, hoe, or other such instrument, also of an umbrella.
- కామము kāmamu, *s.* Wish, desire. 2. Love, lust, concupiscence.
- కామాటి kāmāṭi, *s.* A pioneer; a person who works with the pick-axe, spade, or hoe.
- కామఘా kāmukhā, At all events, at any rate, certainly, positively.
- కాముడు kāmudu, *s.* Kāma, the Hindoo Cupid, or god of love.
- కాయ kāya, *s.* Any unripe fruit, or nut. 2. The unripe produce of such vegetables as form a head, or pod. 3. A wart, thick skin, or callosity. 4. A piece at chess. కాయకూరలు kāyakūralu, Vegetables. చెంపకాయ chempakāya, A slap on the cheek. మొట్టికాయ moṭṭikāya, A blow with the fist. పిల్లకాయ pillakāya, A child. కాయధాన్యము kāyadhānyamu, Pulse; all sorts of

grain contained in pods. కాయక
స్ను káyakannu, An eye of which
the pupil is destroyed; a blind
eye.

కాయము káyamu, *s.* A medicine, com-
posed of long pepper. common
black pepper, and seeds of bish-
op's weed, given to women in
child-bed.

కాయము káyamu, *adj.* Firm, fixed,
durable. కాయము చేయు káyamuché
yu, To fix, establish, or constitute.

కాయికము káyikamu, *adj.* Slight, not
strong.

కాయదా káyidá, *s.* Custom. 2. Regu-
lation, rule.

కాయు káyu, *v. n.* To be feverish. 2.
To bear fruit, or become ripe. 3.
To shine, as the sun or moon. *v.*
a. To tend cattle.

కారణము káranamu, *s.* Cause, as op-
posed to effect. 2. Reason, purpose,
motive. 3. Lot, destiny, fatality.

కారము káramu, *s.* A pungent or hot
taste. *adj.* Pungent, hot, spiced.

కారింపు kárintsu, *v. a.* To cause pain,
to afflict.

కారికము kárikamu, *s.* The dark co-
lour of unbleached new cloth.

కారియము káriyamu, *s.* Business,

affair, work. 2. Cause, motive. 3.
Effect, as opposed to cause; result.

కారు káru, *s.* Pincers, tongs. 2. Age.
adj. Dark, obscure. 2. Salt. 3.
withered; as కారుమొగులు káru-
mogulu, Black clouds. కారుసంధ్రము
kárusandramu, The salt sea. కారు
కులు kárakulu, Withered leaves.
కారుకొస kárukonu, 'To spread or
cover, as applied to dark or black
clouds.

కారు káru, *v. n.* To flow, to run or
fall out, to drop through. 2. To
distil. 3. To cough up phlegm, in
spitting. కారుకాటు kártsu, *v. Caus.*
To make flow, &c.

కారుచిప్ప కారుచిత్సు, *s.* Wild fire,
in forests.

కారుడ్యము káruḍyamu, *s.* Ridicule,
satire. 2. Folly. కారుడ్యమాడు ká-
ruḍyamáḍu, To ridicule or laugh
at. కారుడ్యపుమాట káruḍyapumáṭa
A silly or foolish speech.

కారుసప్పులు kárunuvvulu, *s. plu.* The
seed of the wild sesamum.

కారుపంట kárupanṭa, *s.* Paddy sown
in the wet season. It is the great
crop of the Tamil country.

కారుబారు kárubáru, *s.* Business, occu-
pation.

కారెము kāremu, *s.* The hollowed trunk of the palmyra tree, used in the Northern Circars in watering fields from tanks.

కార్తికము, కార్తికకము kārtikamu, kārtikikamu, *s.* The 8th Telugu lunar month; that in which the moon's change takes place when the sun is in Scorpio.

కార్తె kārte, *s.* The particular constellation of the 27 in which the sun happens to be.

కార్పణ్యము kārpanyamu, *s.* Poverty. parsimony. 2. Malice.

కార్యము kāryamu, *s. vide* కారియము kāriyamu.

కాఠియ kārriya, *s.* Corporeal pain.

కాలు kārru, *adj.* Impenetrable; as

కాఱడవి kārraḍavi, An impenetrable forest. 2. difficult, hard; as

కాఱుమాట kārrumāṭa, A difficult

word. 3. wild; as కాఱుదన్ను kārru-

dunna, A wild buffalo. కాఱుకొమ్మ

ల మెకము kārrukommula mekamu,

A deer.

కాలటక kālaṭaka, *s.* A stick serving

as a shelf to support pots, &c.

కాలము kālamu, *s.* Time. 2. Occasion,

conjecture, season. 3. Tense. 4.

Death. 5. Black colour. కాలచక్రము

kālachakramu, The circle of time.

కాలక్షేపము చేయు kālākshépanuché yu, To pass time. కాలక్రయమునొప్పున kálakrayamu tsoppuna, At the current price.

కాలు kālu, *s.* A leg. 2. A foot. 3. A

claw or talon. 4. A quarter or

fourth part. మోకాలు mókālu, The

knee. గుదికాలు gudikālu, The heel.

మోగాలు migālu, The upper part

of the foot. ముందరికాళ్లు mundari-

kāllu, The fore-feet of quadrupeds.

వెనకాళ్లు venakkāllu, The hind

feet of quadrupeds. కాలరలు-కాలుబ

లము-కాల్బలము, కాలిబంట్లు kālarulu-

kālubalamu-kālbalamu, kālibantlu,

Infantry. కాలిచోవ, కాలిదారి kālī-

dōva, kālī-dāri, A foot-path. కాలారి

kālāri, A poll-tax; so much per

foot. కాలారివాడు kālāriṅḍu, A

traveller. కాలివ్రేళ్లు kālivrēllu, The

toes. కాలుగడియ kālugaḍiya, A

quarter of a Hindoo hour. కాలుసే

తులు kālusetulu, Hands and feet.

కాల్ద్రొక్కు kāldrokku, *v. a.* To marry.

s. Marriage; because at a marri-

age the bridegroom treads upon

the foot of the bride. కాలుమడి kā-

lumadi, Urine.

కాలు kālu, *v. n.* To burn, to be con-

sumed. 2. To be baked. కాలుపు

kālupu, *s.* Burning. కాల్పు kāltsu,

v. a. To burn. 2. To roast, or bake.
3. To fire a gun, or cannon.

కాల్పించు kálpintsu, *v. Caus.* To cause to burn, &c.

కాళ్లు kállu, *s. plu.* The plural of కాలు kálu, A leg, or foot. *q. v.* కాళ్ల-కట్ట, కాళ్ల-కడ kálla-kaiṭa, kálla-kada, That part of a bedstead, where the feet are placed.

కాళ్లగ్రుచ్చు kállagruttsu, *v. a.* To kick, to struggle.

కాళ్లజెట్టి kállajerri, A centipede of the largest species.

కావడి kávaḍi, *s.* A piece of wood, with ropes suspended from each end, placed upon the shoulder, for carrying a burden, like that used by milk-maids in England. కావటి

యట్టు kávaṭiyuṭṭu, The rope net work, by which burdens are suspended from this piece of wood.

కావటిబద్ద kávaṭibadda, The pole or wood only. కావటిపట్టు kávaṭimattu, The bottom of the rope, or raitan net work, in which burdens are thus suspended.

కావరము kávaramu, *s.* Fat. 2. Pride-arrogance.

కావరించు kávarintsu, *v. n.* To be, come fat, or proud.

కావలయు kávalayu, *v. n.* This is a compound verb, formed of కా ká, The infinitive of అశ్రు avu, *q. v.*

And వలయు valayu, *q. v.* Used impersonally, without a nominative, and governing the dative case, it denotes. To wish, want, or desire. 2. To be requisite or necessary.

అదినాకు కావలెను adinákukávalenu, I want that. నెలకు పదివరాలు కావలెను nelaku padivarálu kávalenu, It will require ten pagodas per month. But if used with a nominative governing it, it denotes-To stand in relationship; to be connected by blood, or marriage. వాడు నీకు ఏమి కావలెను vāḍu níkuémiká valenu, In what relation does he stand to you? how is he connected with you? నాకు తండ్రి కావలెను nákutandrikávalenu, He is my father.

కావలి kávali, *s.* A guard. 2. Custody.

కావలివాడు kávalivāḍu, A sentry, centinel, or watchman.

కావా kává, *s.* The lunging a horse.

కావి kávi, *s.* Redness. 2. A red cloth, such as is worn in India by those religious orders who profess chastity. *adj.* Red.

కావించు kávinṭsu, *v. a.* To make, or cause. 2. To fabricate, or invent. 3. To build; or construct. 4. To compose.

కావిరి káviri, *s.* Black vapour; any thing that appears like smoke.

కాపు kávu, *s.* A black spot, or mark, on the forehead.

కావున kávuṇa, *adv.* Therefore.

కాపుపాతర kávuṇpátara, *s.* A pit for securing grain, of which the mouth is narrow.

కావేరి kávéri, *s.* The Cauvery.

కావ్యము kávyamu, *s.* A poem, or poetical composition.

కాష్ఠము káshthamu, *s.* Wood. It is commonly applied, in Telugu, to the wood of the funeral pile.

కాసా kásá *s.* A son by a female slave.

కాసు kásu, *s.* A cash, the smallest copper coin. కాసంత kásanta, often pronounced కాస్త káshta, Little, short, small, concise.

కాసె káse, *s.* The end or corner of a garment, tucked up behind, into the waist band.

కాసెనాడు kásevāḍu, *s.* A stone-cutter, a carver, or sculptor.

కి

కి ki, *postpos.* To; one of the signs of the dative case, added to inflexions in *a*, *e*, *i*, or *ai*.

కింకరుడు kinkaruḍu, *s.* A male servant, or slave. కింకరి kinkari, A female servant, or slave.

కిచ్చు kinchittu, *adv.* A very little; the smallest possible quantity.

కింద kinda, *adv.* Below, under, down; కిందామిదా kindámídá, Topsy turvy. కిందట kindata; Formerly. ఒక నిచేతికింద okanichetikinda, Under one's power. కిందిచూపు kinditsupu; A down-cast look. కిందటి kindati, *adj.* Former.

కిపరింపు kipurintu, *v. a.* To caress; 2. To cajole, to deceive.

కిక్కిరియి kikkiriyu, *v. n.* To be in close order, to be pressed, or squeezed together.

కిచకిచ kitsakitsa, *s.* The chirping of birds, rats, &c.

కిచిడి kichidí, *s.* Rice, and split pulse; mixed and dressed with clarified butter, &c.

కిటికి kitikí, *s.* A window.

కిటుకు kituku, *s.* An artifice, or trick; 2. A secret.

కిట్టు kittu, *v.* To approach. 2. To be crowded, squeezed, or shut together. 3. To agree. కిట్టికోలా kitikóla, The hand-torture, composed of two pieces of wood, tied at one end; one is passed over, and the other under the hand, and then the two open ends are squeezed

together. It was formerly applied to Ryots who refused to pay their assessment.

కితాబు kitábu, *s.* A title.

కిత్తనారబట్ట kittanárabatta, *s.* Canvass-cloth.

కిత్తలిచెట్టు kittalichettu, *s.* The orange tree.

కినియి kiniyu, *v. n.* To be angry, or irritated. 2. To demand with importunity, to dun. 3. To approach, కినుక, కిన్క— kinuka, kinka, *s.* Anger. wrath, rage.

కిన్నెర కిన్నెర kinnera, *s.* A sort of small fiddle, or shrill violin, used by the mussulmans.

కిఫాయతు kipháyatu, *s.* Benefit, profit, advantage.

కిమ్మతు kimmatu, *s.* Price, value.

కిరణము kirānamu, *s.* A ray.

కిరస్తాన కిరస్తాను kirastānu, *adj.* Christian.

కిరాతక దేశము kirátakadésānu, *s.* The name of a barbarian country, one of the fifty-six enumerated by the Hindoos.

కిరాతుడు kirātuḍu. *s.* Any individual of the race of savages, found in the hills in India, who wear the feathers of the peacock as an ornament in their heads.

కిరాయి kiráyi, *s.* Rent, hire, fare.

కిరీటము kirīṭamu, *s.* A diadem, or crown.

కిరికిరి kirrakirra, *s.* The noise produced by the rattling of a wheeled carriage, or by creaking shoes.

కిరుపు kirrupu, *v. n.* To wink.

కిరుమెట్లు kirrumettu, *s. pl.* A sort of sandals, which are made so as to produce a creaking noise, in walking.

కిర్రలు kirralu, *s. pl.* The turning of a wheel, &c.

కిర్రు kirru, *s. vide* కిరికిరి kirrakirra.

కిలకిల kilakila, *s.* The sound of loud laughter.

కిల్బిషము kilbishamu, *s.* Sin, crime.

కిసరు kisaru, *s.* A disease, believed to arise in children, from the touch of a menstruous female, or of a woman impure after child-birth.

కిసుమిసు kisumisu, *s.* The raisin, or dried grape.

కిస్తీ కిస్తీ kistí, *s.* An instalment. కిస్తీబందీ kistibandí, The settlement of the revenues, or taxes, by instalments.

కీ

కీ kī, *part.* Below, down, lower. కీగన్ను kīgannu, A down-cast eye. కీనిడ kīniḍa, One's shadow. కీగడుపు kīgaduḍu, The lower part of the belly.

కీచరపాచర kītsarabātsara, *s.* Confusion. 2. Any matter thrown into disorder, by bad management.

కీచరపాచరగా మాట్లాడు kītsarabātsaragā māḷḷāḍu, To speak without rhyme or reason.

కీచా, కీచాయి kītsā, kītsāyi, *s.* A jacket-pocket.

కీచు kītsu, *adj.* Shrill. కీచుచుచు kītsu-manu, To make a shrill noise.

కీటము kīṭamu, *s.* A worm or insect.

కీటు kīṭu, *s.* Disregard, contempt. 2. Inactivity. 3. A range or division in a mud-wall.

కీడు kīḍu, *s.* Evil, misfortune. 2. Danger, mischief. కీడుమేష్ట kīḍu-mēḷḷu, Evil and good.

కీశు kīṣu, *s.* A branch of the cocconut tree, with the leaves plaited, so as to form a sort of mat.

కీర్తన kīrtana, *s.* Praise, encomium. 2. A hymn.

కీర్తి kīrti, *s.* Fame, reputation, glory, renown. కీర్తించు kīrtintsu, *v. a.* To praise, eulogize, or glorify.

కీలకము kīlakamu, *s. vide* కీలుకము kīḷukamu.

కీలకము, కీలము kīlakamu, kīlamu, *s.* A gnomon, a pin. 2. A wedge.

కీలు kīlu, *s.* A joint. 2. A hinge. 3. Pitch, tar. చేతికీళ్లు chētikīḷḷu, The joints of the hand. పెట్టెకీళ్లు peṭṭe-

kīḷḷu, The hinges of a box. వాడకీలు vāḍakīlu, Ship tar or pitch. కీలుక

కీలుకట్టె kīḷukatti, A knife which folds into the handle. కీలుగంటు kīḷugantu, A tuft of knotted hair.

కీవాడ kīvāḍa, *s.* A tract of land, round a village, where its suburbs formerly stood.

కీసర kīsara, *s. vide* కీచా kītsā.

కు

కుకు, *postpos.* To. One of the signs of the dative case, added to all inflexions, except such as terminate in *o*, *e*, *ī*, or *ai*.

కుంక kunka, *s.* A widow.

కుంకటివేరు kunkaṭivēru, *s.* A small or fibrous root.

కుంకట్లు kunkaṭḷu, *s. plu.* Curls or ringlets of hair.

కుంకుడుచెట్టు kunkuḍucheṭṭu, *s.* The soap-nut tree, *Sapindus emarginatus*.

కుంకుడుపురుగు kunkuḍupuruḡu, *s.* A sort of red insect.

కుంకుడువేరు kunkuḍuvēru, *s. vide* కుంకటివేరు kunkaṭivēru.

కుంకుమ kunkuma, *s.* Turmeric, mixed with allum and lime juice, which forms a fine crimson colour, much used by the Hindoos, in marking the forehead.

క్షుంకుకుము kunkumamu, *s.* Saffron.
Crocus sativus.

క్షుంకు kungu, *v. n.* To become less,
2. To sink. 3. To be humbled, de-
pressed, or decreased.

కుంఛు kuntsu, *v. a.* Or కుంఛించు kun-
chintsu, *v. Caus.* To make less,
shorten, or abridge. 2. To sink. 3.
To humble, abate, reduce, de-
crease, or diminish. 4. To draw
back.

కుంచము kuntsamu, *s.* A measure
equal to 4 manika.

కుంచిని kunchiní, *s.* A painting-brush,
or pencil.

కుంచె kunche, *s.* A fly-flap, usually
made of the white hair from the
tail of the cow of Tartary. 2. A
piece of wood, to prepare the warp
without entanglement.

కుంచెకూల kunchekóla, *s.* An iron rod,
of which the end is bent, used to
unlock the doors of Hindoo tem-
ples.

కుంట kunṭa, *s.* A pond. 2. A square
land measure.

కుంటు kuntu, *v. n.* To limp. కుంటి
kuntí, *adj.* Lamé, crooked. కుంటు
kuntu, Lameness, crookedness. కుం-
టిగాము kunṭigamu, Saturn; on
account of the lameness, or slow-
ness, of his motion.

కుంటెన kunteṇa, *s.* The profession
of a pimp, or bawd. కుంటెనక తె
kunteṇakatte, A bawd. కుంటెనకా
చు kunteṇakádu, A pimp.

కుంటెనకుచ్చులు kunteṇakutstsulu, *s.*
plu. A kind of ornament for the
top of the ear.

కుండ kunda, *s.* An earthen pot, కుం-
డగోలదాల్పు kundagóladálpu, A
person who, in token of his re-
nunciation of worldly enjoyments,
assumes the staff and pot of a re-
cluse. కుండరాసి kundarási, The
sign Aquarius.

కుండలము kundalamu, *s.* An ear-
ring.

కుండు kundu, *s.* A cistern.

కుండ kuṇḍa, *s.* A pillar.

కుండకము kundakamu, *s.* Impedi-
ment, hindrance. 2. Defect, want.

కుండనము kundanamu, *s.* Pure gold.

కుండి kundi, *s.* A sort of rim placed
upon a mortar, to prevent the fal-
ling of rice, &c. When beaten in
it.

కుండు kundu, *s.* Affliction, grief, dis-
quietude. 2. Repentance. *v. n.* To
be grieved to sink under affliction.
2. To die.

కుంజు తెల్లుగడ్డి kundurrellugaddi, *s.* A
kind of reed, of which pens are
made in the east.

కుండలు kundélu, *s.* A hare. This noun is irregular, and makes the inflexion sing. కుండటి kundéti.

కుంపటి kumpati, *s.* A chafing-dish; a portable stove. 2. A portable furnace.

కుంబీ kumbī, *g.* Bleaching.

కుంభము kumbhamu, *s.* An earthen pot. 2. The frontal globe of an elephant's head. 3. The sign A-quarius. 4. A heap of boiled rice.

కుంభిని kumbhini, *s.* The earth.

కుక్క kukka, *g.* A dog. ఆడకుక్క-
áðakukka, A bitch, కుక్క-పిల్ల kuk
kapilla, A whelp. కుక్క-నోడుగు
kukkagoðugu, *lit.* A dog's um-
brella. A mushroom. కుక్క-తులసి
kukkatulasi, *lit.* Dog toolasee. The
white basil, or country tea, Ocym-
um album, as distinguished from
the toolasee proper, Ocymum san-
ctum.

కుక్కి kukki, *s.* A small bedstead, of
which the tape is loose, or slack.

కుక్కు kukku, *v. a.* To suppress. 2.
To push. 3. To beat. 4. To kill. 5.
To fill up; to make full; to stuff.

కుచోద్యము kuchódyamu, *s.* Fraud,
deceit. 2. Pastime, fun.

కుచ్చి kuchchi. *s.* A small hut.

కుచ్చితము kuchchitam, *adj.* Wicked,
cunning. *s.* Wickedness, cunning,
malice.

కుచ్చులమొకము kutstsula mekamu, *s.*
The quadruped called Bos grunni-
ens.

కుచ్చులు kutstsulu, *s. plu.* Tassels,
hangings.

కుచ్చెల kuchchela, *s.* A heap of cut
corn, in its straw. 2. A certain
land measure.

కుచ్చెళ్లు, కుచ్చిళ్లు kuchchellu, kuchchi-
llu, *s. plu.* The folds of the lower
cloth, which the Hindoos tie round
their loins.

కుటి, కుటిరము kuti, kutíramu, *s.* A
hut; a cottage.

కుటిలము kuṭilamu, *adj.* Crooked, cross.
s. A trick. 2. Imposture. 3. Treason.

కుటుంబము kuṭumbamu, *g.* Family. 2.
A wife.

కుటుంబి kuṭumbi, *s.* The father of a
family, a householder. కుటుంబిని ku-
ṭumbini, A matron; a woman who
has both her children, and her
husband, alive.

కుట్టని kuṭṭini, *s.* A procuress.

కుట్టు kuṭṭu, *v. a.* To sew or stitch.
2. To sting, or bite, as applied to
insects. 3. To bore. *s.* A seam. 2.
Sewing, needle-work. 3. A cholic,

or stitch. కుట్టించు kuṭṭintsu, *v. Caus.*
 To cause to sew, &c. 2. To cause
 clothes to be made, or sewn. కడు
 పుకుట్టెత్తు kadupukuṭṭettu, The
 belly to ache. కుట్టుపోయి kuṭṭupō-
 yu, To sew slightly; to stitch. చె
 వులుకుట్టు chevulukuṭṭu, To bore
 the ears. పుట్టుసురు kuṭṭusuru, The
 point of death, *vide* ఉసురు, తేలుకుట్టు
 usuru, tēlukuṭṭu, A scorpion to
 sting. బట్టలుకుట్టు battalukuṭṭu, To
 sew clothes. మడిచికుట్టు maḍichiku-
 ṭṭu, To hem. చెప్పలుకుట్టు cheppu-
 lukuṭṭu, To make shoes. కుట్టడపు
 వాడు, కుట్టపువాడు kuṭṭaḍapuvāḍu,
 kuṭṭrapuvāḍu, A tailor. కుట్టువీడినవి,
 వదిలినవి kuṭṭu-vīḍinavi, vadilina-
 vi, The seam is unript. నన్నకుట్టు
 sannakuṭṭu, A fine seam. ముతకకు
 ట్టు mutakakuṭṭu, A coarse seam.
 రెట్టకుట్టు retṭakuṭṭu, A double seam.

కుట్టె kuṭṭe, *s.* The anus.

కుట్ట kuṭṭa, *s.* Intrigue.

కుడక kuḍaka, *s.* A vessel in which
 sandal, &c. are-kept.

కుడి kuḍi, *adj.* The right. కుడివక్క-
 kuḍipakka, The right side. కుడిచె
 య్యి kuḍicheyyi, The right hand.

కుడితి kuḍiti, *s.* The water with
 which rice, or any split pulse, has
 been cleaned.

కుడిమివాడు kuḍimivāḍu, *s.* A man
 who cures persons bit by poison-
 ous animals. 2. A snake-catcher.

కుడుసు kuḍutsu. *v. a.* To suck. 2.
 To eat. కుడుపు kuḍupu, *v. Caus.*
 To cause to suck, &c.

కుడుపు kuḍupu, *s.* Eating. 2. Food.

కుడుము kuḍumu, *s.* A sort of cake,
 boiled in steam.

కుతిక, కుత్తిక, కుత్తుక kutika, kuttika,
 kuttuka, *s.* The throat. కుతికంబు
 kutikanḅu, A necklace, tied close
 round the throat, so as to touch it.

కుతిలపెట్టు kutilapettu, *v. a.* To afflict.

కుత్తితము kutsitamu, *adj.* Low, vile.

కుడించు, కుడియించు kudintsu, kudiyi-
 ntsu, *v. a.* To abate, to lessen. 2.
 To shake grain, &c. in a sieve or
 pot, so as to throw the upper un-
 der the lower grain.

కుడియి కుడియి, *v. n.* To become tight,
 as a knot, &c.

కుడిలించు kudilintsu, *v. a.* To shake
 as water in a bottle.

కుడువ, కుడువ kuḍuva, kuḍava, *s.* One
 of the bits, or portions, into which
 curds divide.

కుడపు kudupu, *v. a.* To shake. *s.* Shaking.

కుడరు kuduru, *v. n.* To be re-established, or restored. 2. To be settled or arranged. 3. To be cured; to recover from illness. 4. To be pacified; to be made calm, or quiet. 5. To be fixed, or placed. 6. To become firm, or resolute, in any opinion. 7. To be got, or obtained. *s.* Health. 2. Beauty. 3. A garden-bed. 4. Any thing placed under a vessel, to prevent its falling, as a straw rope, &c. 5. A rim placed over a mortar, to prevent what is beaten in it falling out, *vide* కుంది kundi, This word, when used as a substantive, makes it's inflex. Sing. కుడి kudi, *adj.* Healthy. 2. Beautiful. 3. well-arranged. 4. Calm, quiet.

కుడర్పు kudurtsu, *v. a.* To re-establish, or restore. 2. To settle, or arrange. 3. To cure, or recover. 4. To pacify, calm, or quiet. 5. To fix, or place. 6. To make resolute, or firm. 7. To procure for another. చోటుకుడరలేక తోతుకుడరలేదు, A place is not obtained. కుడరుచాటు kudurubātu, Settlement, arrangement. మనస్సుకుడరు manassukuduru, The mind to be firm, or resolute.

కుడవ, కుడవ kuduva, kudava, *s.* A pawn. 2. Mortgage. కుడవబెట్టు ku-

duvabettu, To mortgage; to pawn. కుడవ విడిపించు kuduva vidipintsu, To redeem from pawn.

కునిష్టి, కునుష్టు kunishti, kunushtu, *s.* An obstacle, or impediment; a pretext urged to prevent any thing. *adj.* Cross, crooked, lame.

కునకు kunaku, *v. n.* To slumber, or dose. *s.* A slumber, or sleep. కునికెనాటు kunikipātu, Drowsiness.

కుప్ప kuppa, *s.* A collection, heap, or assemblage. 2. Filth or sweepings. కుప్పగూర kuppagūra, *adv.* All of a heap. కుప్పడుగు kuppadugu, The grains which fall from a corn heap, when it is removed. కుప్ప తెప్పలుగా kuppa teppalugā, *adv. lit.* Like floats of heaps. Abundantly, as కుప్ప తెప్పలుగా వానగురినది kuppateppalugā vānagurisinadi, The rain fell abundantly.

కుప్పము kuppamu, *s.* A small village, or hamlet.

కుప్పించు kuppaintsu, *v. a.* To wash a cloth, by beating it, in a heap, against a stone.

కుప్పనము kuppasamu, *s.* A woman's bodice.

కుప్పించు kuppintsu, *v. n.* To fix the feet firmly, when about to jump.

కుప్పిగంతు kuppigantu, A leap. కుప్పి గంతువేయి kuppi gantuvéyu, To leap.

కుప్పె kuppe, *s.* An ornament worn by Hindoo females, in their plaited hair. 2. A jar.

కుబుసము kubusamu, *s.* The skin of a serpent. 2. A jacket. 3. The pivot of a door.

కుమారి, కుమారిక kumári, kumárika, *s.* A girl of eight years of age. 2. A daughter.

కుమారుడు kumáruḍu, *s.* A son. 2. One of the names of. కుమారస్వామి kumáraswámi.

కుమార్తె kumárte, *s.* A daughter.

కుములు kumulu, *v. n.* To be consumed, or inwardly burnt.

కుమ్మక్క kummakku, *s.* Aid, assistance.

కుమ్మరగువ్వ kummaraguvva, *s.* A wag tail.

కుమ్మరవాడు, కుమ్మరి kummaraváḍu; kum-mari, *s.* A potter. కుమ్మరత, కుమ్మరది kummarata, kummaradi, A female potter. కుమ్మరపురుగు kummarapurugu, A sort of insect. కుమ్మరసాస, కుమ్మరసారె kummarasána, kummarasáre, A potter's wheel. కుమ్మరసారెచుక్క kummarasáre tsukka, The sixteenth of the lunar mansions ;

from it's supposed similitude to the potter's wheel. కుమ్మరస్వరూపము kummaraswarúpamu, An earthen pot.

కుమ్మరించు kummarintsu, *v. a.* To pour out of a sack, or basket. 2. To empty ; to discharge.

కుమ్ము kummu, *v. a.* To beat in a mortar. 2. To butt, or strike, with the horns. *s.* A blow from the horns.

కుమ్ము kummu, *s.* Smoking ashes ; fire not extinguished.

కుయి, కుయ్యి kuyi, kuyyi, *s.* An exclamation of complaint, or sorrow.

కురంగట, కురంట kuraṅgata, kuranta, *adv.* Near,

కురించి kurinchi, Postpos. *vide* గురించి gurinchi:

కురిచీ kurichí, *s.* A chair.

కురిడీ kuridí, *s.* The kernel of the cocoanut.

కురిమిడిగట్టు kurimidigattu, *s.* A bank, for retaining water, in a field.

కురియి కురియి, *v. n.* To rain.

కురియించు, కురిపించు kuriyintsu, kuri-pintsu, *v. a.* To cause to rain.

నిప్పలుకురిపించు nippulukuripintsu, *lit.* To cause fire to rain. To be in a great passion, or hurry.

కురువు kuruvu, *s.* The act of raining

కురుంజులు kurundzulu, *s. plu.* Small perpendicular posts, by which short beams are raised upon longer ones, and thus form a shelving roof, in the native houses.

కురుజీ kurujī, *s.* A small, కంటాళము kaṅṭālamu, *q. v.*

కురుజు kurudzu, *s.* A hawk.

కురుమగొట్టె kurumagorre, *s.* A sheep, with long wool.

కురుమనాడు kurumavāḍu, *s.* A man who weaves blankets, or cumblies as they are termed in India.

కురువు kuruvu, *s.* The thigh.

కురూపము kurūpamu, *s.* Deformity, ugliness.

కుజినవ్వులు kurrinuvvulu, *s. plu.* A particular species of the Sesamum orientale.

కులు kurru, *s.* Shortness. 2. A little.

3. Haste. కులుకొన kurrukonu, *v. n.*

To be in a hurry.

కులుకు kurruku *s.* A heap.

కులుచ kurrutsa, *s.* Shortness. 2. A dance. *adj.* Diminutive, short.

కులుపు kurrupu, *s.* A sore, or boil.

కులుమాడు kurrumāḍu, *s.* A shelving roof.

కులులు kurrulu, *s. plu.* Hairs.

కులువేలు చెట్టు kurruvérru cheṭṭu, *s.* A plant, with a fragrant root.

కుట్ట kurrra, *s.* An infant. 2. A boy, or lad. 3. A young buffalo.

కుట్టు kurru, *v.* To cry; to make a loud noise.

కులము kulamu, *s.* Race, tribe, caste, or family. 2. A multitude of animals of the same species. కులస్థుడు kulasthuḍu, A male of the same

caste with one's-self. కులస్థురాలు kulasthurālu, A female of the same

caste. కులస్త్రీ kulastrī, A chaste

woman. కులీనడు kulīnuḍu, A man of honorable descent, of respectable

family.

కులుకు kuluku, *s.* Affected gestures; foppish airs. *v. n.* To affect such gestures.

కులుపురాయి kulupurāyi, *s.* A sort of gem.

కుల్లించు kuḷḷagintsu, *v. a.* To dig slightly.

కుల్లాయి kuḷḷāyi, *s.* A cap.

కుళ్లు kuḷḷu, *v. n.* To putrify, decay, or grow rotten. 2. To envy. 3. To grieve in secret. *s.* Putrescence.

కువ్వ kuvva, *s.* A heap.

కుశలత kuśalata, *s.* Cleverness. 2. Presence of mind.

కుశలము kuśalamu, *s.* Well-being, welfare, happiness, safety. *adj.* Happy, well, right.

కుశలము kuśalamu. *adj.* Skilful ; conversant, expert.

కుష్ఠము kuśṭhamu, *s.* The leprosy. 2. The plant termed *Costus speciosus*.

కుసి kusi, *s.* That portion of the ends of a bed frame, which is inserted in the leg of the bedstead.

కుసిలించు kusilintsu, *v. n.* To be discontented with what is paid, or given.

కుసుంబాపుష్ప, కుసుంభము kusumbāpuvvu, kusumbhamu, *s.* The safflower. *Carthamus tinctorius*.

కుసుమము kusumamu, *s.* A flower. కుసుకుఖభము kusumagarbhamu, A female's hair, tied in a tuft, and enveloped in flowers. కుసుమేశుడు kusumēshuḍu, *lit.* He whose arrows are flowers. Cama, the god of love. కుసుమవర్షము kusumavarshamu, A shower of flowers.

కుసుమలు kusumalu, *s. plu.* A kind of paddy.

కుస్తరించు kustarintsu, *v. a.* To caress; to sooth.

కుక్షి kukshi, *s.* The belly ; the cavity of the abdomen. కుక్షింభరి kukshimbhari, *adj.* Voracious eating.

కూ

కూకటి kúkaṭi, *s.* A small lock of hair, under, or above, the long lock, which the Hindoos leave on the crown of the head.

కూకటిమాఁగ kúkaṭimúga, *s.* The fork tailed shrike.

కూకలు kúkalu, *s. plu.* Cries, noises.

కూకీలు kúkiḷu, *s. plu.* Doves, pigeons.

కూచము kútsamu, *s.* A pillar, or post.

కూచి kúchi, *adj.* Sharp pointed.

కూచీ kúchī, *s.* A march.

కూజా kúdzá, *s.* A gugglet.

కూటమి kúṭami, *s.* Copulation. 2. Union, junction. 3. Society, assemblage.

కూటము, కూటాము kúṭamu, kúṭāmu, *s.* A hall.

కూటము kúṭamu, *s.* The summit. 2. A house. 3. A hammer. 4. A heap of grain, &c. 5. An assemblage. 6. Fraud, deceit.

కూటస్థుడు kúṭasthuḍu, *s.* The first ancestor of a race or lineage. 2. The common ancestor of different families.

కూటువ kútuva, *s.* An army, consisting of cavalry, infantry, chariots, and elephants.

కూడముట్టు kúdamuṭṭu, *v. a.* To pursue, to over-run.

కూడలి kúdali, *s.* The meeting of different limits. కూడలిదారి kúdaliḍá-ri, The meeting of four roads.

కూడా kúdá, *adv.* Along with, accompanying. 2. Also. This word, which, in fact, is merely the infinitive of.

కూడు kúdu, *q. v.* Lengthened, is usually added to the postposition తో tó, With, to strengthen the connexion. In books, however, it may occasionally be met with alone in this sense ; but, when used alone, denotes in general also. వారు కూడా వచ్చినారు várukúḍávachchináru, They also are come. కూడా పోవు kúḍápóvu, To go together.

కూడు kúdu, *s.* Food, victuals. 2. Boiled rice. This word, as a noun, makes it's inflexion. కూటి kúṭi, Thus, కూటికుండ kúṭikunḍa, A pot for boiling rice. కూటినీళ్లు kúṭinīḷlu, Sour gruel. *v. a.* To associate with. 2. To copulate. 3. To add, or sum up, figures. *v. n.* To be joined. 2. To agree, to be on good terms ; to be unanimous. 3. To be amassed, or accumulated. 4. To be assembled or met.

కూత kúta, *s.* A cry or exclamation. 2. A clamour or disturbance. The noise made by any animal ; as barking, braying, crowing, mew-ing ; also the note of any bird.

కూతు, కూతురు kútu, kúтуру, *s.* A daughter. The second word makes it's sing. Inflex. కూతురి-కూతురిబిడ్డ kúтури-kúతురిbiḍḍa, *lit.* The daughter's child.

కూన kúna, *s.* An infant. 2. A kitten, or whelp.

కూయు kúyu: *v. n.* To cry or exclaim. 2. To make a clamour, or disturbance. 3. To make any noise ; as bray, crow, mew, creak, call, or sing. *v. a.* To call.

కూర kúra, *s.* A vegetable ; any garden greens. 2. Curry. The green produce of a garden is divided into the ఆకుకూరలు ákugúralu, Leaf vegetables, and the కాయకూరలు káyagúralu, Or those of which the produce assumes the shape of a head, pod, or fruit.

కూరాడు kúrádu, *s.* Inflex. Sing. కూరాటి kúráṭi, Water in which rice has been washed, grown sour, and boiled ; vinegar.

కూరిచి kúrichi, *postpos. vide* కూర్చి kúrichi.

కూరిమి kúrimi, *s.* Affection, love. 2. Pity.

కూరు kúru, *v.* To attain. 2. To sleep.
3. To fill or stuff any thing ; to load fire arms.

కూరుకు, కూర్కు kúruku, kúrku, *s.* Sleep.
v. n. To sleep.

కూర్చి kúrci, *postpos.* Towards. 2. On account of. 3. Respecting, regarding. It converts nouns to which it is affixed into the accusative case.

కూర్చినవాడు, కూర్చువాడు kúrcinavádu, kúrtsuvádu, *s.* A friend.

కూర్చు kúrtsu, *v. a. vide* కూడు kúdu.

కూర్చుండు kúrtsundu, *v. n.* To be seated ; to sit down.

కూర్మి kúrmi, *s.* Affection, love. 2. Pity.

కూలబడు kúlabadu, *v. n.* To fall down suddenly.

కూలి kúli, *s.* Daily hire, or wages ; cooly. 2. Daily labour.

కూలు kúlu, *v. n.* To fall down, or be overturned. 2. To die. కూల్చు kúltu, *v. a.* To cause to fall, &c. 2. To kill.

కూశ kúśa, *adj.* Inferior, low. 2. Wicked.

కూశము kúlamu, *s.* Chaff.

కూసము kúsamu, *s. vide* కుబుసము kúbusamu.

కృ

కృతజ్ఞము kṛitajnamu, *adj.* Grateful, thankful. కృతజ్ఞత kṛitajnata. *s.* Gratitude. కృతఘ్నత kṛitaghnata, Ingratitude. కృతఘ్నము kṛitaghnamu, *adj.* Ungrateful.

కృతి kṛiti, *s.* Wise, learned. 2. A successful, fortunate, or happy man.

కృతి kṛiti, *s.* A composition or work. 2. A dedication.

కృత్రిమము kṛitrimamu, *adj.* Artificial, deceitful. *s.* Artifice, deceit ; a trick.

కృత్యము kṛityamu, *s.* An act. 2. Business, duty. 3. Conduct. 4. Any thing proper to be done. నిత్యకృత్యములు nityakṛityamulu, Daily duties.

కృప kṛipa, *s.* Tenderness ; favor ; grace. కృపాదృష్టి kṛipadrishṭi, A tender look.

కృపణము kṛipaṇamu, *adj.* Avaricious, miserly. 2. Fraudulent, deceitful.

కృపాశువు kṛipāśuvu, *adj.* Compassionate, kind, tender.

కృశము kṛiśamu, *adj.* Little, small. 2. Thin, lean, emaciated ; feeble.

కృశించు, కృశించు kṛiśintsu, kṛiśiyintsu, *v. n.* To become lean, to be in a languishing state.

కృషి *krishi*, *s.* Agriculture, husbandry. కృషికుడు, కృషివలుడు *krishikuḍu*, *krishivaluḍu*, A husbandman, or cultivator.

కృష్ణము *krishṇamu*, *adj.* Black. *s.* Blackness. కృష్ణపక్షము *krishṇapakshamu*, The dark half of the month; the fortnight of the moon's decrease. కృష్ణవత్సము *krishṇavartma*, *s.* The god of fire. కృష్ణనాగము *krishṇasarpamu*, *s.* A kind of black serpent. కృష్ణసారము *krishṇasāramu*, *s.* A black antelope. కృష్ణాజినము *krishṇājinamu*, *s.* The hide of the black antelope.

కె

కెం *kem*, *adj.* Red. కెంఝమ్మి, కెంఝామర *kendammi*, *kendāmara*, The red lotus.

కెంపు *kempu*, *s.* A ruby. 2. Redness. *adj.* Red. కెంపుకంటి *kempukanti*, *s.* The black cuckoo; because it's eyes are red. కెంపుగాము *kempugāmu*, Mars; because he is red. కెంపునవతు *kempusavatu*, The 15th of the lunar mansions, consisting of the star Arcturus; because it is red.

కెడయ *kedayu*, *v. n.* To die, to expire. కెడవు *kedavu*, *v. a.* To kill. 2. To push aside.

కెరలు *keralu*, *v. n.* To increase. 2. To spread. 3. To come out. 4. To be angry or enraged.

కెలను *kelanu*, *s.* A side, or part. This word makes in the plural. కెలంకులు, కెలనులు *kelankulu*, *kelanulu*.

కెలనుము *kelasamu*, *s.* Wish, desire.

కెలుకు *keluku*, *v. a.* To stir. 2. To scratch. 3. To mix.

కెల్లగించు, కెల్లగించు *kellagintsu*, *kella gintsu*, *v. a.* To kindle. 2. To exasperate.

కెళ్ళవు *kelavu*, *s.* Distance, space.

కే

కేక *kéka*, *s.* A cry or shout; also that of the peacock.

కేకరించు *kékarintsu*, *v. n.* To hawk, in spitting.

కేడించు *kédintsu*, *v. n.* To turn aside.

కేడెము *kédemu*, *s.* A shield.

కేరు *kéru*, *v. n.* To laugh loudly. *v. a.* To deride.

కేలు *kélu*, *s.* The hand. కేలుబమ్మ *ké-ludammi*, A hand resembling the lotus. కేల్పట్టు *kélpattu*, Marriage. కేల్మొగుచు, కేల్మొగుచ్చు *kélmogut-su*, *kélmogudtsu*, To shew respect to any one, by joining the palms of both hands.

కేళాకూలి kélákúli, *s.* A large square well, with steps on each side.

కేళి, కేళిక kéli, kélika, *s.* Sport, play, amusement, dancing.

కేవలము kévalamu, *adj.* Absolute, mere, entire, sole. *adv.* Very much; entirely, wholly.

కేవు kévu, *s.* Freight. కేవరి kévari, The freighter of a ship.

కేసరివడ్లు késarivaḍlu, *s. plu.* A particular kind of paddy, of which the rice is reddish.

కై

కై kai, *s.* The hand. *postpos.* To, for, on account of. కైకొను kaikonu, *v. a.* To take, receive, or accept. 2. To possess, to obtain. 3. To undertake, 4. To assume a form, or shape. కైచండకaidanda, The hand, or arm, given for support, in walking. కైతాళము kaitálamu, A cymbal.

కైంకర్యము kainkaryamu, *s.* Service. 2. Slavery.

కైకోలవాండ్లు kaikólaváṅḍlu, *s. plu.* The kycola caste, generally weavers.

కైజా kaijá, *s.* The motion of a horse's head.

కైదు kaidu, *s.* Confinement, restraint. కైదుచేయు kaiduchéyu, *v. a.* To confine, to imprison.

కైదువు kaiduvu, *s.* A weapon or instrument.

కైపు kaipu, *s. vide* కయపు kayipu.

కైరవళ్లు kairavallu, *s. plu. vide* కవిరియండలు kaviriyuṅḍalu.

కైలాటము kailátamu, *s.* Deceit, fraud.

కైలు kailu, *s.* The actual measurement of the crop, after it is thrashed, and before the gross produce is divided between the cultivator, and those entitled to the government share.

కైవడి kaivaḍi, *adv.* Probably, likely.

కైవారము kaiváramu, *s.* Encomium-praise, commendation. 2. Circumference. కైవారము చేయు kaiváramu séyu, *v. a.* To praise, to commend.

కైశికి kaisiki, *s.* A poetic composition, expressive of love.

కొ

కొంకనక్క- konkanakka, *s.* A kind of jackal.

కొంకర konkara, *adj.* Crooked, bent. కొంకరవంకర గా konkaravankaragá, All crooked; in complete disorder.

కొంకి konki, *s.* A hook, for suspending any thing from.

కొంకు konku, *s.* Timidity, fear, shame. *v. n.* To be timid, fearful, or bashful.

కొంగ konga, *s.* A crane. కొంగ కాళ్లు
kongakálá, Long shanked. *lit.*
Crane-legged.

కొంగు kongu, *s.* The hem, or border
of a garment.

కొంచ kotsa, *s. vide* కొంచము kraun-
chamu.

కొంచ-పోపు, వచ్చు kotsa-póvu, vats-
tsu, *v. a. vide* కొను konu.

కొంచెము konchemu, *s.* A little, a few,
some. 2. Contempt. *adj.* Little,
as to quantity only ; few, some.
2. Trifling, of no consequence. 3.
Short, as to time only. 4. Low,
vile, mean. కొంచెముచేయు konche-
muchéyu, To diminish. కొంచెముగా
మెంచు konchemugáyentsu, To es-
teem lightly ; to slight, or con-
temn. కొంచెముకొంచెముగా konche-
mukonchemugá, Little, by little.

కొంచెపువాడు konchepuvádu, A low
or mean fellow. కొంచెములో kon-
chemuló, In a few words : for a
low price. కొంచెముసేపు konchemu
sépu, A short time.

కొంచె konte, *s.* A wicked, depraved,
roguish, or impudent person.

కొండ konda, *s.* A mountain, hill, or
rock. కొండకాలువ konḍakáluva, A
cascade. కొండకొమ్మ, konḍakommu,
The summit of a mountain. కొండ

కోట kondakóṭa, A hill fort. కొండ
గొడ్డె konḍagorre, A wild sheep, or
kind of deer.

కొండాడు konḍádu, *v. a.* To praise,
commend, or applaud.

కొండి konḍi, *s.* A sting, or bite.

కొండిక konḍika, *s.* An infant.

కొండెము konḍemu, *s.* An accusation,
denunciation, or complaint ; gene-
rally applied to such as are false.
2. Slander. కొండీడు, కొండెగాడు ko-
nḍídu, konḍegádu, An accuser, or
informer. 2. A slanderer.

కొండ్ర, konḍra, *s.* The oval space de-
scribed by the plough, at it's first
wide turning ; the ground within
which is subsequently ploughed,
by turning the plough more ab-
ruptly.

కొంత kanta, *s.* A little ; a part ; a
few ; some. *adj.* Little, few, some,
short. కొండొక konḍoka, *adj.* A
very little. 2. Another.

కొండలు kondarru, *Indef. adj. pro. m.*
or. f. Making in the n. కొన్ని kon-
ni, Some, a few.

కొండలము kondalamu, *s.* Perturba-
tion. 2. Sorrow.

కొంప kumpa, *s.* A house.

కొక్కరాయి, కొక్కెర kokkaráyi, kok-
kera, *s.* A crane.

కొక్కు - kokku, s. A crane. 2. An immense rat, usually termed at Madras the bandy-coot

కొచ్చెమాటలు kochemáṭalu, s. Words pronounced with a lisp.

కొటారు koṭáru, s. A cotaur, or collection of salt heaps.

కొటిక koṭika, s. A village. 2. A miser.

కొట్టము, కొట్టాము koṭṭamu, koṭṭámu, s. A stall.

కొట్టు koṭṭu, s. A blow. 2. A storehouse, a granary.

కొట్టు koṭṭu, v. a. To beat, strike, smite, flog, or lash. 2. To break. 3. To kill, or destroy. 4. To cut. 5. To fix, or affix. In composition, it makes some neuter verbs active, vide ఉడనొట్టు úḍagottu, Under ఉడు úḍu, It has also a vast variety of other meanings, which will be best explained by the examples given below.

కొట్టించు koṭṭintsu, v. Caus. To cause to beat, &c.

కొట్టుకొస koṭṭukonu, v. Comp. To beat one's-self. 2. To strike by accident against any thing. కొట్టుక, కొట్టుకొనిపోవు koṭṭuka, koṭṭukonipóvu, To be carried or swept off, by a flood, wind, &c. కొట్టివేయు koṭṭivéyu, To strike out, or cut off. 2. To Exclude. 3 To dismiss. మాట

కొట్టివేయు máṭakottivéyu, To strike out a word. 2. To defeat in argument. వ్యాజ్యముకొట్టివేయు vyájyamukottivéyu, To dismiss a suit. అ

చ్చుకొట్టు atstsukoṭṭu, To print. అ

దృష్టమునొట్టు adriṣṭamugottu, To have good fortune, ఈతనొట్టు ita-

gottu, To swim. ఉకొట్టు úkottu, To

listen. ఉడనొట్టు úḍagottu, To take-

any thing forcibly out of its fastening. 2. To depose or turn out of office. ఎగనొట్టు, ఎగరనొట్టు egagot-

tu, egaragottu, To toss up. 2. To deny or disregard what another

says; to turn another's words into ridicule; to refute. ఎలికనొట్టు

elikagottu, A rat to eat, or destroy. కంపునొట్టు kampugottu, A smell to

stink. కుప్పనొట్టు kuppagottu, To thrash a heap. కొట్టునొట్టు korru-

gottu, To impale. కొల్లనొట్టు kollagottu, To reap, or gain, a great

profit. గంతునొట్టు gantugottu, To die, or expire. గంటనొట్టు ganta-

gottu, A clock to strike. గచ్చులుకొట్టు gatstsulukoṭṭu, To boast, or vaunt.

గాలినొట్టు gáligottu, The wind to blow.

కొఠి koṭhí, s. A soucar's or banker's place of business; a bank. కొఠివేయు koṭhívéyu, To open, or establish, a bank.

కొడవలి kodavali, *s.* Inflex. Sing. కొడవటి kodavati, A sickle.

కొడి kodī, *s.* The flame of any light.
2. A flag, standard, or colour.
అగ్నిపాత్రపుకొడి agnihótrapukođi, The flame of fire. కొడిపొయ్యి kođipoyyi, A hearth or fire place.
కొడివేయు kođivéyu, To hoist a flag.
కొడిస్తంభము kođistambhamu, A flag-staff.

కొడుకు kođuku, *s.* A son.

కొడుపు kođupu, *s.* That part of a bamboo which is between two joints. 2. An iron thimble, placed on the finger when one plays upon the vīna, or Hindoo guitar.

కొణజా koṇadzá, *s.* A kind of terrace, over the gate, or entrance, of a house.

కొణిగె koṇige, *s.* A heap.

కొణిదిలి koṇidili, *s.* Half a handful.

కొణుజు koṇudzu, *s.* A tick.

కొతిమిరి, కొతిమెర kotimiri, kotimera, *s.* The coriander plant.

కొతుకు kotuku, *v. n.* *vide* కొడుకు koduku.

కొత్త kotta, *adj.* New, recent.

కొత్తడములు, కొత్తళములు kottadamulu, kottalamulu, *s. plu.* The bastions of a fort.

కొత్తముట్టు kottamuṭṭu, *s.* The joining of a broken thread, in spinning.

కొత్తెము kottemu, *s.* The pulp of the palmyra fruit.

కొన koda, *s.* The residue, or remainder. *adj.* Remaining.

కొనమ kodama, *s.* The young of any brute. *adj.* Young.

కొనవ kodava, *vide* కొనవ koduva.

కొనకు koduku, *v. n.* To hesitate in speaking.

కొనవ koduva, *s.* The rest, remainder, or residue. 2. Want, defect, deficiency. 3. Discontent, dissatisfaction. *adj.* Remaining. 2. Other.

కొనునగము koduvasagamu, The other half.

కొద్ది koddī, *s.* A little. *adj.* Little, few, small. 2. Mean, vile, low, inferior, trifling. *postpos.* To the full extent of. 2. In proportion to; suitable to. కొద్దిపని koddipani, A trifling business. కొద్దిమంది koddimandi, Few people. వానిబలముకొద్ది కొట్టినాడు vānibalamu kōṭṭi nāḍu, He beat him to the extent of his strength.

కొన kona, *s.* The point, end, or extremity. కొట్టకొన kōṭṭakona, The very point or end. కొనచెవి kōnachēvi, The tip of the ear.

కొనసాగు konasāgu, *v. n.* To be effected, accomplished, or concluded.
 కొనియాడు koniyāḍu, *v. a.* To commend, approve, or praise.
 కొను konu, *v. a.* To buy or purchase.
 2. To take.
 కొనిపించు konipintsu, *v. Caus.* To cause to buy.
 కొప్ప koppu, *s.* A female's hair, tied in a tuft. 2. The middle thatch. 3. The bend of a bow.
 కొబ్బరి, కొబ్బెర kobbari, kobbera, *s.* The white kernel of the cocoanut. *adj.* Of or belonging to the cocoanut.
 కొమరు komaru, *s.* Beauty. 2. Youth *adj.* Beautiful. 2. Youthful. కొమరాలి komarālu, *s.* A beautiful, or young, woman.
 కొమరుడు, కొమారుడు komaruḍu, komāruḍu, *s.* A son. 2. A young man.
 కొమరులు komarulu, *s. plu. vide* పురుషులు kuruṇḍulu. 2. The plural of కొమరుడు komaruḍu, *q. v.*
 కొమరుసామి komarusāmi, *s.* A name of Kartikaya, the god of war.
 కొమార్తె komārte, *s.* A daughter.
 కొమిరె komire, *s.* A woman.
 కొమ్మ komma, *s.* A branch, or bough.
 2. A woman. 3. The pointed battlements of a fort.

కొమ్ము kommu, *s.* The horn of any animal. 2. The tusk of any animal, as of the elephant, or wild boar. 3. A trumpet, or blowing horn. 4. The name of the connected vowel య u. 5. A piece of certain dried roots. 6. The end of a bank. సొంతి కొమ్ము, *s.* A piece of dried ginger. చెరువుకొమ్ము, *s.* chervukommu, The end of the bank of a tank. కొమ్ము పట్టు kommuṭṭu, To blow a trumpet. కొమ్ములతో పొడుచు kommulatōpoḍutsu, To gore with the horns. కొమ్మువాండ్లు kommuvāṅḍlu, A caste of the chucklers, who are trumpeters.
 కొమ్ముకాకరకాయ kommu-kākarakāya, *s.* A species of the Momordica charantia, used as a pot vegetable by the Hindoos.
 కొమ్ముమానకమ్ము kommu-māṣa kamma, *s.* A woman having breasts, but who never is menstruous.
 కొయ్య koyya, *s.* Wood. 2. A staff or stick. 3. A ship's mast. *adj.* Wooden. కొయ్యకాలు koyyakālu, *lit.* A wooden leg. Stubble. కొయ్యనూటాము koyyagūṭāmu, *lit.* A wooden pin. A mallet. 2. A piece of wood, with which the clods of earth in the fields are beaten, after ploughing.

కొయ్యగూర, కొయ్యతోటగూర koyyagú-
ra, koyyatótakúra, *s.* The Amaran-
thus tristis.

కొరకు koraku, *postpos.* To, for ; on
account of, for the sake of.

కొరడా koradá, *s.* A whip.

కొరడు korádu, *s.* An owl.

కొరడుపారు korádupáru, *v. n.* To be
benumbed, or deadened.

కొఱ korra, *s.* A defect. 2. A maim.
3. A little. 4. Dissatisfaction. 5.

Use. కొఱగాని, కొఱచూలిన korragá-
ni, korramáline, Useless. *adj.* Im-
perfect, incomplete. కొఱమోము ko-

rranómu, An imperfect meritori-
ous act, or one not completed. కొఱ

ప్రాణము korrapráṇamu, The point
of death.

కొఱకంచు korrakantsu, *s.* A fire-
brand, after it has been exting-
uished.

కొఱకు korraku, *postpos. vide* కొరకు
koraku.

కొఱకొఱ korrakorra, *s.* An angry
countenance. కొఱకొఱలాడు korra-
koraládu, To have an angry coun-
tenance.

కొఱడు korraḍu, *s.* Indra's rainbow
unbent, invisible to mortals.

కొఱత korrata, *s.* A defect. 2. A
maim. 3. Dissatisfaction.

కొఱపము korrápamu, *s.* A curry-
comb.

కొఱముట్టు korramuttu, *s.* Materials,
implements, tools.

కొఱలు korralu, *v. n.* To abound.

కొఱవి korravi, *s.* A firebrand.

కొఱుకు korruku, *v. a.* To gnaw, to
bite, to grind, or gnash. కొఱుకుడు
పుండు korrukudupundu, A cancer.

కొఱ్ఱలు korrralu, *s. plu.* The grain term-
ed Panicum Italicum.

కొఱ్ఱు korrru, *s.* Making its inflex.
sing. కొఱ్ఱి korrti, An impaling
spike ; a spike.

కొల kola, *s.* Measurement. 2. Sin.

పిచ్చకొల pitstsakola, False mea-
sure.

కొలంకులు kolankulu, *s. plu.* The ir-
regular plural of కొలను kolanu,
q. v.

కొలకొల kolakola, *s.* The mingled
sound of birds.

కొలత, కొల్ల kolata, kolta, *s.* Measure-
ment.

కొలది koladi, *s.* Depth. 2. Power,
glory. 3. Means. మోకాటికొలది mó-
kátikaladi, The depth of the knee.
నీకొలదియెఱుంగక níkoladiyerrunga-
ka, Without understanding thy
power or glory. యేకొలదినైనా yéko
ladinainá, By any means.

కొలను kolanu, *s.* A tank, or pond.
 కొలము kolamu, *s.* A race, tribe, caste, family, or lineage.
 కొలికి koliki, *s.* The corner of the eye.
 2. A clasp. కొలికిముడి kolikimudì, A loosened knot.
 కొలిమి kolimi, *s.* A forge, కొలిమిత్తి kolimititti, The bellows.
 కొలుచు kolutsu, *v. a.* To measure. 2. To serve, to worship.
 కొలిపించు kolipintsu, *v. Caus.* To cause to measure, &c.
 కొలిపించుకొన kolipintsukonu, *v. Caus.* Comp. To cause one to measure, &c. For one's own benefit.
 కొలుచు kolutsu, *s.* Grain.
 కొలుపు kolupu, *s.* The festival of any goddess; generally applied to that of the village goddess.
 కొలుపు kolupu, *v. a.* To excite, encourage, set on, or prompt. 2. This verb, added to some neuter verbs in కొన konu, Makes them active; as మేలుకొన melukonu, *v. n.* To awake one's-self.
 మేలుకొలుపు melukolupu, *v. a.* To wake another, from sleep. మనస్సుకొలుపు manassukolupu, To be inclined.
 పురికొలుపు purikolupu, *v. a.* To excite, or provoke. ఉసికొలుపు usiko-

lupu, To hiss, set on, or excite a dog; to incite one against another,

కొలుపు koluvu, *s.* Service. 2. An employment or place. 3. A hall of audience.

కొల్ల kolla, *s.* Pillage, plunder. కొల్ల గొట్టు kollagottu, To reap or gain a great profit. కొల్ల బోవు kollabóvu, To be plundered or robbed. కొల్ల లాడు kollaládu, To attain, as మోక్షముకొల్లలాడు mókshamukollaládu, To attain eternal happiness.

కొవ్వు kovvu, *s.* Fat. 2. Presumption, pride, arrogance.

కొవ్వు kovvu, *v. n.* To be fat. 2. To be presumptuous, proud, or arrogant. తలకొవ్వి న talakovvina, *adj. lit.* Head-proud. Headstrong, ungovernable.

కొన kosa, *s.* The end, point, or edge. 2. A piece of string.

కొనరు, కొసరు kosaru, kosuru, *v. a.* To ask any thing gratis, in addition to what has been bargained for; to demand something to boot. *s.* That which is obtained in this manner.

కొక

కోక kóka, *s.* A woman's cloth. 2. A cloth.

కోకిల, కౌకిలము kókila, kókilamu, s.
'The black cuckoo. 2. A parrot.

కౌచ kótsa, s. A coward.

కోట kóṭa, s. A fort. కోటకొమ్మలు kóṭakommalu, The pointed battlements of a fort.

కోటి kóṭi, s. A crore, or ten millions. 2. The edge or point of a sword; the end of a bow. 3. A multitude. కోటనకోట్లు kóṭānakóṭlu, Innumerable persons or things.

కోశేరు kóshēru, s. The plough placed on the top of the yoke, as is done when the cultivator carries it to, or brings it back from, the field.

కోడలు kóḍalu, s. Making it's inflexion sing. కౌడలి kóḍali, And it's nom. plu. కౌడండు kóḍandru, A daughter-in-law. కోటరము-కౌటటికము-కోడంటికము, కౌడటికము kóṭaramu-kóṭarrikamu-kóḍanṭikamu, kóḍarrikamu, The duty of a daughter-in-law.

కోడి kóḍi, s. A cock, or hen.

కోడిపందెము kóḍipandemu, s. The game of cock-fighting. కోడికూత kóḍikúta, The crow of a cock. కోడిపిల్ల kóḍipilla, A chicken. కోడిబుట్టు kóḍiduzuṭṭu, A cock's comb. పిల్లలకౌడి pillalakóḍi, A brood hen. శ్రీమకోడి śrīmakóḍi, A Europe fowl,

generally applied to a turkey. కోడిపుంజు kóḍipundzu, A cock. కౌడిపెట్ట kóḍipetta, A hen.

కోడిగ kóḍiga, s. A score; it is used chiefly in counting rubies, or cloths.

కోడిగము kóḍigamu, s. Ridicule.

కోడీ kóḍī, s. A flag, banner, or ensign.

కౌడు kóḍu, v. a. To separate broken, from unbroken rice. 2. To move the tongue, as a snake. s. A rivulet; the branch of a river. 2. A place overgrown with అవురు avuru, q. v.

కౌడు kóḍu, s. Making in the inflex. Sing. కౌటి kóṭi, The leg of a bedstead.

కోడే kóḍe, s. A young bull.

కోడే kóḍe, adj. Male, young. కోడేదూడ kóḍedūḍa, A bull calf. కోడేతాచు kóḍetātsu, A male serpent. కోడేకాడు kóḍekāḍu, A young man.

కోణంగి kōṅangi, s. A person who wears a mask, and exhibits as a buffoon.

కోణము kōṅamu, s. A corner, or angle. 2. The sharp edge of a sword. 3. The quill or bow of a lute, a fiddle stick.

కోత kóṭa, s. Reaping, cutting. కోతకాలము kóṭakālamu, Harvest time.

కోతి kóti, *s.* A monkey. కౌతివన్నె
kótivanne, A brown, or monkey
colour.

కోడము kódaṁḍamu, *s.* A rope sus-
pended to any pole, or beam, in
order to punish school-boys, by
making them continually keep
hold of it.

కోన kóna, *s.* A village in a forest. 2.
A herd of cows.

కోనేరు kónéru, *s.* A square pond, with
steps for descending on each side.

కోపము kópamu, *s.* Anger, wrath,
rage, indignation. కోపన kópana,
A passionate or angry woman.

కోపపడు kópapaḍu, *v. n.* To be angry,
or enraged. కోపి kópi, A passion-
ate or angry person.

కోపించు, కోపించు kópintsu, kópagin-
tsu, *v. a.* To be angry with another.

కోపు kópu, *s.* A side. 2. Manner, mode.
adj. Extraordinary, uncommon.

కోపుదారుడు kópudáruḍu, *s.* A cop-
dar, or contractor for long cloths.

కోమటి kómaṭi, *s.* The caste termed
the Komtee. It is one of the sub-
divisions of the Vyasya, or third
pure caste, among the Hindoos.
Their profession is trade.

కోమలి kómali, *s.* A woman.

కోయిల kóyila, *s.* The black cuckoo.

కౌయిల kóyu, *v. a.* To cut, sever, or
amputate. 2. To pluck, to gather.

కోయెవాండ్లు kóyeváṅḍlu, *s. plu.* A caste
of fowlers, or huntsmen.

కౌర kóra, *s.* A cup.

కోరడి kóradi, *s.* A wall of loose
earth.

కోరా kórá, *adj.* Unbleached, as ap-
plied to cloth; as applied to gold,
it denotes impure, or mixed with
alloy.

కౌరాడు kórāḍu, *v. a.* To turn up
the earth, as is done by a rat, hog,
&c.

కౌరు kóru, *s.* The ryot's share, or
portion of the crop.

కోరు kóru, *v. a.* To wish. 2. To hope;
to expect. 3. To choose, to select.
4. To prefer, to like.

కౌరించు kórintsu, *v. Caus.* To cause
to wish, &c.

కోరికె kórike, *s.* Wish, desire, or long-
ing. 2. Hope. expectation. 3. Se-
lection. 4. Preference. కోరికెయూడే
రు-కౌరికెతీరు, కౌరికె నెలవేలు kóri-
keyidéru-kóriketíru, kórikenerra-
vérru, A wish, to be accomplish-
ed. కోరికె-యూడేర్చు-తీర్చు-నెలవేల్చు
kórike-yidérsu-tírsu-nerravér-
tsu, To accomplish one's wish.

కౌరి kórra, *s.* A tusk or fang.

కౌల kóla, *s.* An arrow. 2. A staff, or stick. *adj.* Long.

కోలాటము kólátamu, *s.* A kind of play, with small pieces of stick, in which dancing girls or school boys, by moving in different directions, plait into one rope separate strings held in one hand, while they keep time, by beating the sticks held in the other, against each other.

కౌలతపేలా kólatapélá, *s.* A sort of brass pot.

కౌలన కólana, *s.* Length.

కోలాహలము kóláhalamu, *s.* A low and confused sound; an uproar; a great and indistinct noise.

కోలుకాడు kólukáḍu, *s.* A kolkar, or inferior officer, in the custom department.

కోలుకొను kólukonu, *v. n.* To be restored to strength, or to a former good state.

కోలువనగు kólumasagu, *v. n.* To be distinguished, or signalized.

కోల్లచేయు kóltalachéyu, *v. a.* To prepare for battle.

కోల్పడు, కోల్పోవు kólpaḍu, kólpóvu, *v. n.* To be lost. 2. To be ruined.

కోల్పచ్చు kólputtsu, *v. a.* To lose. 2. To deprive, to destroy, to ruin.

కోల్పులి kólpuli, *s.* A royal tiger.

కోవి kóvi, *s.* A hollow tube.

కౌవెల kóvela, *s.* A Hindoo temple. 2. The black cockoo.

కోవెలసారము kóvelasoram, *s.* The seventh musical note, called Panchama; because it is said to be formed by air, drawn from five places; the navel, the thigh, the heart, throat, and forehead.

కోశము kósamu. *s.* Treasure. 2. A bud. 3. A sheath or scabbard.

కోసు kósu, *s.* A coss, or a distance of two thousand fathoms.

కౌ

కౌగిలి kaugili, *s.* Making in the inflex. Sing. కౌగిటి kaugiṭi, The breast, *lit.* the place of embrace.

కౌగిలించు kaugilintsu, *v. a.* To embrace; to clasp.

కౌగిలంత, కౌగిలంపు kaugilinta, kaugilimpu, *s.* An embrace.

కౌజు kaudzu, *s.* A partridge.

కౌతుకము kautukamu, *s.* Eagerness, vehemence, impatience. 2. Joy; pleasure, happiness. 3. Wish, inclination. 4. The marriage thread, or ring. 5. A shew, or spectacle.

కౌతూహలము kautúhalamu, *s.* Eagerness, vehemence.

కౌఠ kaunu, *s.* The waist.

కౌపీనము kaupīnamu, *s.* The small piece of cloth concealing the privities.

కౌమారము kaumāramu, *s.* Youth, childhood.

కౌలు kaulu, *s. vide* కవులు kavulu.

కౌసు kausu, *s.* Flesh, meat.

క్ర

క్రంచఱ krantsarra, *adv.* Quickly, swiftly.

క్రంఙ krandu, *adj.* Much, excessive. *s.* Excess.

క్రచ్చఱ kratstsarra, *adv.* Purely, clearly. 2. Quickly, swiftly.

క్రచ్చు kratstsu, *s.* Impurity, dirt.

క్రచ్చు kratstsu, *v. a.* To wish, to desire.

క్రతువు kratuvu, *s.* A sacrifice, or ceremony in which oblations are presented.

క్రన్నన krannana, *adv.* Quickly, speedily, swiftly.

క్రమము kramamu, *s.* A sacred precept, or practice prescribed by the vedas. 2. Order, method, uninterrupted progress, regularity, arrangement.

క్రమించు kramintsu, *v. n.* To pass as the time. 2. To pass over. 3. To die.

క్రమ్మఱ krammaru, *v. n.* To return.

క్రమ్మఱించు krammarrintsu, *v. a.* To recall, to revoke.

క్రమ్మఱ krammarra, *adv.* A gain.

క్రమ్ము krammu, *v. a. vide* కమ్ము kammu.

క్రయము krayamu, *s.* Buying, purchase. 2. price, value.

క్రయకుడు krāyakudu, *s.* A purchaser, a buyer. క్రయవిక్రయము krayavikrayamu, Trade, traffic. *lit.* Buying and selling.

క్రౌల krālu, *v. n.* To shine, to sparkle.

క్రౌఱి krālganti, *s. lit.* The sparkling-eyed. A woman.

క్రింఙ krinda, *adv. vide* క్రింఙ kinda.

క్రిక్కిఱియు krikkirriyu, *v. n. vide* క్కిఱియు kikkirriyu.

క్రియ kriya, *s.* An act or action. 2. Means, expedient. 3. Worship. 4. Physical treatment or practice. 5. A religious initiatory ceremony. 6. Obsequies, rights performed immediately after death. 7. Purificatory rights, as ablution, &c. 8. In grammar, a verb.

క్రియ kriya, *s.* Manner or mode. 2. Advantage. 3. Effect.
 క్రిడ kriḍa, *s.* Sport, amusement, play, pastime, pleasure.
 క్రుంకు krunku, *v. n.* To drown. *s.* Drowning.
 క్రుంగు krungu, *v. n. vide* కుంగు kungu.
 క్రుమ్మలు krummarru, *v. n.* To roam, to wander, to ramble, to haunt.
 కూరము krúramu, *adj.* Terrible, formidable, ferocious, destructive. 2. Cruel, pitiless, hard, harsh. 3. Sharp. 4. Hot. క్రౌర్యము krauryamu, *s.* Cruelty, tyranny.
 క్రేగన్ను krégannu, *s.* The outer corner of the eye.
 క్రేపు krépu, *s.* A calf.
 క్రేళ్లు kréllu, *s. plu.* Leaps.
 క్రేవ kréva, *s.* A side.
 క్రొం krom, *adj.* New, fresh, recent.
 క్రొండావి krondávi, A fresh scent.
 క్రొత్త krotta, *adj. vide* కొత్త kotta.
 క్రొమ్మడి krommuḍi, *s.* A tress; a female's knot of hair.
 క్రొవ్వాడి krovváḍi, *adj.* Very sharp.
 క్రొవ్వు krovvu, *v. n. vide* కొవ్వు kovvu.

క్రోవ్వెద krovveda, *s.* A female's hair tied in a tuft.
 (క్రొ)డీకరించు króḍikarintsu, *v. a.* To abstract, to abridge, to shorten.
 (క్రొ)ధము króḍhamu, *s.* Anger, wrath.
 (క్రొ)ధమడు, (క్రొ)ధి króḍhanuḍu, króḍhi, A passionate man.
 క్రోలు królu, *v. a.* To drink.
 (క్రొ)వి króvi, *s.* A hollow tube. 2. A flute. 3. The plant termed Galedupa arborea.
 క్లీబము klíbamu, *s.* The neuter gender.
 క్లేశము kléśamu, *s.* Pain, affliction, or distress.
 క్వచిత్తు kvachittu, *adv.* Somewhere.

ఖ

ఖ kha, The seventeenth letter, and second consonant, in the Telugu alphabet.
 ఖండనము khandanam, *s.* Division. 2. Dissertation, criticism.
 ఖండము khandamu, *s.* A piece, part, fragment or portion. 2. A chapter or section.
 ఖండించు khandintsu, *v. a.* To cut into pieces, divide, tear, or break off. 2. To reject, to confute, or render ineffectual. 3. To settle a price.

ఖండింపు khandimpu, *s.* The lowest price. ఖండింపుచేయు khandimpu-chéyu, To settle a bargain.

ఖండితము khanditam, *adj.* Cut, torn, broken. 2. Strict, rigid.

ఖచితము khachitam, *adj.* Mixed, blended, combined. 2. Inlaid, set.

ఖజానా khajáná, *s.* Treasure, or money. 2. A treasury. ఖజానాపెట్టె khajánápette, A cash chest. ఖజాంజీ khajánjí, A cash keeper.

ఖడాలుంచు khadáyintsu, *v. a.* To erect or raise. ధేరాఖడాలుంచు dhérákhadáyintsu, To raise or pitch a tent.

ఖడ్గము khadgamu, *s.* A sword or scymetar. 2. A rhinoceros. 3. The rhinoceros' horn.

ఖడ్డి khaddí, *s. vide* కడ్డి kadđi.

ఖని khani, *s.* A mine.

ఖనిత్రము khanitram, *s.* A spade, or hoe.

ఖబురు khaburu, *s. vide* కబురు kaburu.

ఖారా khará, *adj.* True, exact, certain. 2. Honest.

ఖరీదు kharidu, *s.* Price, value. ఖరీదుచేయు khariduchéyu, To set a price; to value.

ఖర్చు khartsu, *s.* Expenditure, or expence.

ఖానిగి khánigí, *adj.* Private, clandestine.

ఖాలీ khálí, *adj.* Empty, vacant.

ఖావండు khávandu, *s.* Master, lord.

ఖాసా khásá, *adj.* Own, private.

ఖిలము khilamu, *s.* Waste, or unploughed land.

ఖానీ khúní, *s.* Murder. ఖానీఖారు khúníkhóru, A murderer.

ఖేదము khédamu, *s.* Sorrow, grief, affliction, distress, repentance, regret.

ఖేదిల్లు, ఖేదించు khédillu, khédintsu, *v. n.* To grieve, to lament, to regret.

ఖ్యాతి khyáti, *s.* Reputation, renown, fame, celebrity, notoriety.

ఖ్యాతము khyátamu, *adj.* Known, celebrated, famous, notorious.

×

× ga, eighteenth letter, and third consonant, in the Telugu alphabet.

గంగ గంగా ganga, *s.* The river Ganges, or its personification as a goddess.

గంగాధరుడు gangádharaḍu, A name of Siva; because the Ganges is said to have alighted on his head in it's first descent, and continued for some period entangled in his hair.

గంగచిప్పలు gangachippalu, *s. plu.* Skulls.

గంగదోలు gangadōlu, *s.* The dewlap.
 గంగమైలావు gangamailāvu, *s.* A cow
 of a black and yellow colour.

గంగాళము gangālamu, *s.* A large braz-
 en vessel, which is used for con-
 taining water.

గంగరెడ్డు, గంగరెడ్డు gangireddu, gange-
 ddu, *s.* A bullock taught to dance.

గంజా gandza, *s.* Arable land.

గంజి ganji, *s.* Rice gruel, commonly
 termed conjee. 2. Starch. గంజితో
 రక ganjitoraka, The cream of con-
 jee. గంజివేసినబట్ట గంజివేసినబట్టా,
 Starched linen.

గంటా ganta, *s.* A bell. 2. The circu-
 lar plate of mixed metal, on which
 the Hindoos strike the hours. 3.
 An English hour. 4. A bunch or
 tuft. ఇప్పుడు ఏన్ని గంటలు ippudu-
 ennigantaḷu, What o'clock is it?

గంటము ganṭamu, *s.* An iron style.

గంటి ganṭi, *s.* A wound, sore, or hurt.
 గంటిబడు ganṭibaḍu, To be wound-
 ed, hurt, or bruised.

గంటు ganṭu, *s.* Animosity, hatred. 2.
 A knot of hair. 3. A bag or bun-
 dle.

గంటె gante, *s.* A spoon, or ladle.

గంటెలు ganṭelu, *s. plu.* The grain of
 the *Holcus spicatus*.

గంట్లాడు ganṭlāḍu, *v.* To pull mutual-
 ly.

గండడు ganḍaḍu, *s.* A robust, or stout
 man.

గండపెండేరము gandapendēramu, *s.* A
 ring worn round the ankle, as an
 honorary distinction.

గండమాల ganḍamāla, *s.* Inflamma-
 tion of the glands of the neck, &c.

గండము ganḍamu, *s.* The cheek. 2.
 Imminent danger, great extremi-
 ty, peril, a fatal accident. 3. One
 of the twenty-seven portions of a
 circle, on the plane of the ecliptic.

గండరించు ganḍarintsu, *v. n.* To issue
 forth, to spring.

గండరులు ganḍarulu, *s. plu.* Frag-
 ments, pieces, chips.

గండి ganḍi, *s.* A breach in the bank
 of a tank, or artificial lake, through
 which the water has forced it's
 way. 2. The opening of a sore. 3.
 A hole, or chink. 4. A lane, or
 narrow passage.

గండు ganḍu, *s.* Bravery. *adj.* Brave,
 heroic. 2. Great, large. 3. Male.
 గండుచీమ ganḍuchīma, *s.* The large
 black ant.

గండ్రు ganḍra, *adj.* Cunning, sharp,
 quick. 2. Large.

గంత ganta, *s.* A pack-saddle.

- గంతు gantu, *s.* A jump, leap, or vault.
- గంతుకొట్టు, గంతుగొను gantukottu, gantugonu, *v. n.* To die, to expire.
- గంధపట్టెలు gandapatṭelu, *s. plu.* Pieces of wood nailed horizontally, across the perpendicular planks of a door, to make it strong.
- గంధరగోళము gandaraḡolamu, *s.* Confusion. గంధరగోళము చేయు gandaraḡolamucheyu, To throw every thing into confusion.
- గంధకము gandhakamu, *s.* Sulphur.
- గంధము gandhamu, *s.* Often written గంధము gandamu, A smell. 2. A perfume. 3. The sandal. 4. Ground sandal wood, or any other wood ground, and used in medicine, or as a perfume. *adj.* Fragrant.
- గంధర్వుడు gandharvuḡu, *s.* A Gandharva, or celestial musician. These are demi-gods, who inhabit Indra's heaven, and form the orchestra at all the banquets of the principal deities.
- గంధవతి gandhavati, *s.* The mother of Vyasa. 2. The name of a city. 3. The earth.
- గంధిలము gandhilamu, *s.* An old fox.
- గంధోత్తమ gandhottama, *s.* Spirituous or vinous liquor. 2. Toddy, or fermented liquor, extracted from the cocoanut, palmyra tree, &c.

- గంధోలి gandhóli, *s.* A wasp.
- గంప-gampa, *s.* A wicker basket. గంపపులుగు gampapulugu, *s.* A wild cock or jungle fowl because they are constantly brought into villages, by the jungle people, in baskets.
- గంబూరము gambúramu, *s.* Camphor.
- గంభీరము gambhíramu, *adj.* Deep, profound.
- గంభీరవేది gambhíravédi, *s.* An intoxicated, or restive elephant.
- గగనము gaganamu, *s.* The sky, or atmosphere.
- గగురు gaguru, *s.* The erection of the hair on the body.
- గచ్చ gatstsa, *s.* A thorny plant.
- గచ్చు gatstsu, *s.* Vaunt, boast, vain ostentation, false promises. 2. Mortar or plaster of chunam, or lime. గచ్చులాడి gatstsuláḡi, A boasting or vaunting female.
- గచ్చుపిచ్చగు gatstsupitstsagu, *v. n.* To be disordered, or discomposed; to be thrown into confusion.
- గజపిప్పలి gajapippali, *s.* A large species of long pepper.
- గజము gajamu, *s.* An elephant.
- గజము gajamu, *s.* The measure termed a yard.

గజిబిజి gajibiji, *s.* Entanglement, confusion, intricacy. 2. Trouble.

గజ్జలు gadzdzalu, *s. plu.* The groin, the pubic and iliac regions.

గజ్జి gajji, *s.* The itch; any cutaneous eruption. గజ్జిపట్టు gajjipattu, To have the itch.

గజ్జలు gajjelu, *s. plu.* Bells, tinkling ornaments.

గటక gaṭaka, *s.* Paste.

గట్టనచేయు gattanachéyu, *v. a.* To ram down. 2. To beat.

గట్టి gaṭṭi, *adj.* Hard, solid, firm. 2. Strong, able, clever. 3. Loud.

గట్టించు gattintsu, *v. a.* To load a gun. 2. To beat into a hard mass. 3. To rub out what is written on a plank, used in Hindoo schools. గట్టిపని గాత్తిపని, A substantial work. గట్టిమాట gattimáta, A loud talk. పాఠము గట్టిచేయు páthamugattichéyu, To get a lesson by heart. గట్టిమనిషి gattimanishi, A strong man, గట్టిగా గాత్తిగడ, Loudly. గట్టితనము gattitanamu, Cleverness, ability. గట్టిదండమువాడు gattidendamuvádu, A brave man; a man of fortitude.

గట్టివా gattivá, *s. lit.* A loud speaker. A deceitful female. గట్టివాచాన గాత్తివీరసానా, An adultress, a lewd woman.

గట్టు gaṭṭu, *s.* A mountain. 2. A bank or shore. 3. A bank, dam or mound of earth. గట్టురాపట్టి gaṭṭurápatti, *s. lit.* The child of the mountain king or of Himalaya. Parvati, the wife of Siva, and daughter of the king of the snowy range. 2. The name of the mountain Minaka. గట్టులతేడు gattularrédu, *s.* The chief of the mountains, viz. The snowy range in the north of India, termed the Himalaya.

గడ gaḍa, *s.* A cane, stick, or stalk. 2. A long and thick bamboo. వెఱురు గడ vedurugaḍa, A bamboo stick. జొన్నగడ jonnagaḍa, The stalk of jonnaloo. చెఱుకు గడ cherrukugaḍa, The sugar-cane. గడమంచె gaḍamanche, A stand or wooden horse.

గడన gaḍana, *s.* An acquirement or acquisition. 2. A regard, esteem. 3. An account.

గడప gaḍapa, *s.* The threshold.

గడి gaḍi, *adj.* Strong, able, powerful. గడిత్రాడు gaḍitrádu, A strong rope which ties two cattle together, to prevent their wandering.

గడిచేలు gaḍidérru, *v. n.* To come to the age of puberty, or strength. 2. To be experienced. గడిచినొగ గాదిదంగా, A notorious thief.

గడించు gadintsu, *v. a.* To acquire ; to amass, or gain.
 గడితము gaditamu, *s.* A plaited garment, a folded cloth.
 గడియ గాదియా, *s.* A bolt. గడియవేయు గాదియవేయు, To bolt.
 గడియ గాదియా, *s.* A Hindoo ghuree, or hour of twenty-four English minutes. గడియారము గాదియారము, A watch ; a clock.
 గడుచు gadutsu, *v. n.* To pass, as time. *v. a.* To pass over. 2. To transgress. 3. To exceed, or surpass. 4. To expire, or elapse.
 గడుపు gadupu, *v. a.* To pass time. 2. To put off or defer. 3. To finish. *v. caus.* To cause to pass over, &c.
 గడువు గాడువు, *s.* A fixed or expired term. 2. An instalment.
 గడుపు గాడువు, *s.* A hump on the back. గడులుడు గాడులుడు, A hump-backed man.
 గడుసు గాడుసు, *s.* A mean person. *adj.* Mean. 2. Cruel, inflexible, pitiless. 3. Evil. 4. Difficult.
 గడ్డ గాడ్డా, *s.* A bulbous root. 2. A lump, or clod. 3. A boil or ulcer.
 పెండలపుగడ్డ pendalalupugaḍḍa, *s.* A Yam.
 ఉరలగడ్డ uralagaḍḍa, *s.* A potatoe.
 గడ్డపలుగు gaddapalugu, *s.* A pickaxe, or instrument for breaking clods. గడ్డపార గాడ్డపార, An iron crow.

గడ్డము gaddamu, *s.* The chin. 2. The beard.
 గడ్డి గాడ్డి, *s.* Grass, straw. గడ్డిపరక గాడ్డిపరక, A blade of straw.
 గడ్డు గాడ్డు, *s.* Force, violence. 2. Difficulty. *adj.* Rare, scarce.
 గణసుడు గాణకుడు, *s.* An astrologer. 2. A letter carrier.
 గణగణ గాణగాణ, *s.* The tinkling of bells.
 గణన గాణన, *s.* Calculation. 2. Regard.
 గణము గాణము, *s.* A flock, multitude or assemblage. 2. A tribe, class or troop.
 గణించు గాణింతు, *v. a.* To calculate. 2. To acquire, or gain.
 గణిక గాణిక, *s.* A harlot ; because she prostitutes herself for gain.
 గణితము గాణితము, Arithmetic.
 గణెము గాణెము, *s.* Ornaments made of wax, worn by maskers.
 గతము గాతము, *adj.* Gone, past, antecedent. 2. Known.
 గతి గాతి, *s.* Going, moving, motion. 2. A march. 3. An expedient, a means of success. 4. A course of events, fate, fortune, lot, destiny. 5. Protection. 6. Salvation. 7. State, condition, situation. 8. Help, aid. 9. Ability, power.

గతుకు gatuku, *v. a.* To lap, as a dog.

గత్తర gattara, *s.* Disturbance, vexation.

గద gada, *s.* A club, a mace.

గది gadi, *s.* The space between two beams. 2. A closet, bed-room, chamber, or apartment.

గదము gadumu, *v. a.* To push, to extend.

గదరు gaduru, *v. a.* To obtain, to extend. 2. To brow-beat. గదరుకొను gadurukonu, *v.* Comp. To brow-beat.

గద్దము gadgadamu, *s.* A low, inarticulate, sobbing sound, expressive of joy, or grief.

గద్ద గద్దా, *s.* A vulture. గద్దముక్కు-gaddamukku, A sharp nose, a nose like a vulture's beak.

గద్దటికాడు gaddarrikādu, *s. vide* గడుసు gadusu.

గద్దించు, గదహించు gaddintsu, gadamāyintsu, *v. a.* To brow-beat, scold, or threaten.

గద్దియ గద్దియా, *s.* A chair. 2. A throne.

గద్దవ గద్దువా, *s.* The chin.

గద్దె గద్దె, *s.* A chair. 2. A throne. 3. The coin termed a pagoda. 4. Fortune telling, by a gipsey.

గడ్డెపాంకములు gaddeponkamulu, *s plu.* Boastings, vauntings, expressions unsuitable to one's situation.

గద్య, గద్యము gadya, gadyamu, *s.* Prose.

గనక, గనుక ganaka, ganuka, *adv.* Therefore, because, since, as.

గని gani, *s.* A mine.

గనిమ, గనిమె ganima, ganime, *s.* A ridge.

గన్నెరు, గన్నెరు ganneru, gannéru, *s.* The oleander, or Nerium odoratum. The root is used by Hindoo women, as a poison, to destroy themselves, on any sudden excitation of the passions.

గబ్బిలము gabbilamu, *s.* A bat.

గబ్బు gabbu, *s.* A stink.

గభీరము gabhīramu, *adj. vide.* గంభీరము gambhīramu.

గమనము gamanamu, *s.* Motion, going, moving, marching. 2. Movement, course. 3. Attention.

గమల్లనాడు gamallavādu, *s.* A toddy-drawer. The origin of this tribe is traced to the progeny of a Soodra man, by a woman of the Rajah, or 2d pure Hindoo caste.

గమ్యము gamyamu, *adj.* Accessible, attainable.

గయాళి gayāli, *s.* A very wicked or crafty female.

గయాళు gayālu, *s.* Land unfit for cultivation.

- గర gara, *adj.* Rough, rugged.
- గరగర garagara, *s.* Commodiousness. 2. Intelligence, attention, skill. *adj.* Convenient, commodious, cleanly.
- గరాసు garásu, *s.* A very wicked person.
- గరి gari, *s.* Hardness, stiffness. 2. Sharpness. 3. The feather at the end of an arrow.
- గరిగె garige, *s.* A small earthen pot.
- గరితె garite, *s.* A spoon, or ladle.
- గరిడి garidí, *s.* A fencing-school, or a place of exercise. 2. Fencing.
- గరిత garita, *s.* A woman.
- గరిశ గారిశా, *s.* A garee, a measure containing 400 marcalis.
- గరు గారు, *s.* The erection of the hair on the body.
- గరులు garulu, *s. plu.* Wings.
- గరువము గారువము, *s. vide.* గర్వము గారువము.
- గరువు, గరువనేల గారువు, గారువనేల, *s.* Stony, or sandy soil, mixed with pebbles.
- గర్గరి gargari, *s.* A churn.
- గజఁ, గర్జితము గర్జా, గర్జితము, *s.* The roaring of elephants, or lions. 2. The rolling of thunder.
- గర్జించు గర్జింతు, *v. n.* To thunder.
- గర్భము garbhamu, *s.* The belly. 2. The womb or uterus. 3. A foetus

- or embryo. 4. A child. 5. The inside; the middle. గర్భిణి garbhini, A pregnant woman.
- గర్వము garvamu, *s.* Pride, arrogance, haughtiness, presumption. గర్వించు, గర్వపడు గర్వింతు, గర్వపాడు, To be proud.
- గఱగఱ గఱగఱ, *s.* Hardness ; stiffness ; crispness.
- గఱగఱ గఱగఱ, *adj.* Imperfect, deficient, less. *s.* Dificiency.
- గఱి గఱి, *s.* A wing. 2. A feather.
- గఱినె గఱిసె, *s. vide* గరిశ గారిశా.
- గఱున గఱున గఱున గఱున, *v. a.* To belch, with a great noise.
- గలగా, *part. vide* కల గల, And కలు గల kalugu.
- గలగల గలగల, *s.* The tinkling of bells.
- గలతరించు గలతరింతు, *v. n.* To be struck with a panic.
- గలబరించు గలబరింతు, *v. a.* To rinse, or shake loosely, in water.
- గలబిలి గలబిలి, *s.* Tumult, confusion, disorder.
- గల్లుంతు, గల్లుంతు గల్లుంతు, గల్లుంతు, *s.* Disturbance, noise.
- గల్లు గల్లు, *s.* Grain.
- గల్లు గల్లు, *s.* Phlegm.
- గల్లుగల్లు గల్లుగల్లు, *s.* The tinkling of small bells.

- గవరలు gavaralu, *s. plu.* Dice.
- గవలవాచు gavalavādu, *s. vide* గమల్లవాచు gamallavādu.
- గవాక్షము, గవాక్షి gavākshamu, gav-vākshi, *s.* An air hole, a loop hole, a window.
- గవి gavi, *s.* A cavern.
- గవని, గవుని gavini, gavuni, *s.* The gate of a fort, or fortified place.
- గవిలములు gavilemulu, *s. plu.* A sort of black seed, usually mixed with ground sandal wood.
- గవినెన gavisena, *s.* A case or cover, made of cloth.
- గవులు gavulu, *s.* A stink.
- గవులి gavuli, *s.* A lizard.
- గవ్యము gavyamu, *adj.* Of or belonging to a cow. *s.* Butter, milk, &c.
- గవ్వ గావ్వా, *s.* A cowry, or small shell, which passes for money in Bengal, and some other parts of India.
- గసగసాలు gasagasālu, *s. plu.* The seeds of the poppy plant.
- గసి gasi, *s.* The sediment of clarified butter or oil.
- గసిక gasika, *s.* A stake, or peg. 2. A wedge.
- గస్తీ, గస్తు gastī, gastu, *s.* A patrol.
- గస్తీతిరుగు gastitirugu, A patrol to go it's rounds.

గా

- గాంత్రించు gāndrintsu, *v. n.* To have a face enflamed, or slightly swelled.
- గాండ్లవాచు gāṅḍlavādu, *s.* An oil monger.
- గాంభీర్యము gāmbhīryamu, *s.* Depth, profundity. 2. Magnificence, grandeur.
- గాక gāka, *part. vide* కాక kāka, This word is also added to the aorist of any verb to express the optative mood; as నీవుసుఖము గానందువు గాక nīvu sukhamugā nunduvugāka, May you be happy.
- గాగరా gāgarā, *s.* A female's under garment, like a petticoat.
- గాజు gāzdu, *s.* Glass, or China ware. 2. A bracelet. గాజు గెన్నె gādzuginne, A glass cup, or China vessel. గాజుప్పు gādzuppu, The refuse of a glass work. గాజులవాండ్లు gādzulavāṅḍlu, A certain caste of the Súdras, whose profession is to deal in glass bracelets.
- గాజె gāje, *s. vide* గాజె gāde.
- గాటము gātamu, *s.* Difficulty. 2. Severity. 3. Hardness.
- గాడి gādi, *s.* A drinking trough, or manger.

గాడిచె gáḍide, *s.* An ass. గాడిచెకాళ్ల
gáḍidekálla, *adj.* Bandy-legged.
గాడీ gáḍí, *s.* A carriage, chariot,
chaise, cart, or native hackery.
గాడు gáḍu, This word is used instead
of వాడు váḍu, *q. v.* When the
agent to be denoted is familiar, or
contemptible; as వేశగాడు vésha-
gáḍu, A masker.
గాడు gáḍu, *v. n.* Or *v. a.* To pierce,
used either in a neuter, or active
sense.
గాడు గాడు, *s.* Gross lechery; furor
uterinus.
గాడుపు, గాడుపు గాడుపు, గాడుపు, *s.* The
wind.
గాన గానా, *s.* A singer.
గాత గాతా, *part. vide* గాక గాకా.
గాత్రము గాత్రము, *s.* The body. 2. A
member, or limb.
గాథ గాథా, *s.* A verse, or stanza. 2.
A history of holy men.
గావము గావము, *s.* Grass which
grows in fields of dry grain.
గాదిలి గాదిలి, *s.* Love, affection. *adj.*
Affectionate; dear.
గాదె గాదె, *s.* A very large and high
basket of wicker work, used for
securing grain.
గాన గానా, *adv. - vide* గాన గానా.

గానము గానము, *s.* Vocal or instru-
mental music.
గానుగ, గానుగు గానుగా, గానుగు, *s.* A
press such as is used in India for
expressing oil, or the juice of the
sugar cane. గానుగపిండి గానుగాపి-
ది, The husk of the sesamum seed,
after the oil is expressed.
గాబరా గాబరా, *s.* Confusion, per-
plexity. *adj.* Confused, perplexed.
గాము గాము, *s.* A planet. 2. An evil
spirit. గాముల ధేను గాములారేదు,
The sun. గాముల ధేనిపట్టి గాములారే-
నిపట్టి, The planet Saturn; be-
cause he is the child of the sun,
according to the Hindoos.
గాయకము గాయకము, *adj.* Dear in
price. 2. Clever. *s.* Good sense,
cleverness.
గాయకుడు గాయకుడు, *s.* A singer or
cymbal player, supposed to be
descended from Brahmans, by the
marriage termed గాంధర్వవివాహము
గాంధర్వవివాహము, *q. v.*
గాయము గాయము, *s.* A wound.
గాయము తగులు, తాకు గాయము-తాగులు,
táku, *v. n.* To be wounded.
గార గారా, *s.* Plaster, or fine lime.
గారడము గారాడము, *s.* Conjunction.
2. Trick. 3. Trifling.
గారాడీ గారాడీ, *s.* Conjunction.

గారవము gāravamu, *s.* Love, affection, fondness.

గారవించు gāravintsu, *v. a.* To love, caress or fondle.

గారబము-గారబు-గారము, గారము gārābamu--gārābu--gārāmu, gārāmu, *s.* The fondling, or caressing of children.

గారు gāru, *part.* This is an honorific affix, added to any noun denoting a person, in token of respect; as, దొరగారు doragāru, Master.

గారెలు gārelu, *s. plu.* Cakes made of the pulse termed Phaseolus mungo.

గాము gālamu, *s.* A hook.

గాలి gāli, *s.* The wind. 2. An evil spirit. 3. An infectious disease among cattle.

గాలించు gālintsu, *v. a.* To seek or search for. 2. To separate grain from the refuse, by washing, it in water.

గాలింపు gālimpu, *s.* The act of doing this.

గాలి గాడు gāligāḍu, *s.* An ass.

గాళకుడు gālakuḍu, *s.* A clever man.

గావుత gāvuta, *adv. vide* గాక gāka.

గావున గావuna, *adv. vide* గనక ganaka.

గాసి gāsi, *s.* Toil, pain, fatigue, trouble. గాసిపడు gāsipaḍu, *v. n.* To take pains; to be fatigued.

గ

గింజ gindza, *s.* A seed, or grain.

గింజకొను gindzukonu, *v. n.* To move convulsively the hands or legs.

గిచ్చు gitstsu, *v. a.* To scratch. 2. To seize with the nails.

గిజరు, గిజరు gidzaru, gidzuru, *s.* The pulp of certain fruits, or vegetables.

గిజ్జి గాడు, గిజ్జి గాడు gijjigāḍu, gijjigāḍu, *s.* The small bird, which builds the very curious hanging nest, with the entrance at the bottom, generally termed the Tailor-bird.

గిటక గిṭaka, *adj.* Short in size. గిటక పారు గిṭakapāru, To become short.

గిట్టు giṭṭu, *v. n.* To die, or expire. 2. To consent or agree.

గిట్టమి giṭṭami, *neg.* Verbal noun. Enmity, variance, disagreement.

గిడ్డ గిḍḍa, *s.* A short person. *adj.* Short in size.

గిడ్డతనము giḍḍatanamu, *s.* Shortness.

గిడ్డంగి giḍḍangi, *s.* An out-house. 2. A granary, store-house, or warehouse. 3. A jail or place of confinement.

గిడ్డి giḍḍi, *s.* A cow.

గిడ్డు giḍḍu, *s.* A hawk, or falcon.

గిత్త gitta, *s.* A young bull.

గిడ్డ, గిడ్డె gidda, gidde, *s.* The smallest dry measure, varying in capacity in different parts of the country, equal to the quarter of a సోల sóla.

గిన్నె ginne, *s.* A cup, or goblet.

గిబ్బ గిబ్బా, *s.* A bull, allowed to wander at large, in commemoration of a deceased person, or as consecrated to the deity.

గిరక గిరకా, *adj.* Short. *s.* A short person.

గిరకతనము girakatanamu, *s.* Shortness.

గిరగిర గిరగిరా, *adv.* Circularly, in a revolution.

గిరదాయించు giradáyintsu, *v. a.* To surround.

గిరవు గిరవు, *s.* Mortgage. 2. A pledge, a hostage, security.

గిర్రక గిర్రకా, *s.* A pulley.

గిరి గిరి, *s.* A circle. గిరిగొన గిరిగొను, *v. a.* To surround, to encircle.

గిర్రున గిర్రునా, *adv.* Circularly, in revolution.

గిలక గిలకా, *s.* A child's rattle.

గిలుకు గిలుకు, *adj.* Sounding.

గిలుబాడు గిలుబాడు, *v. a.* To rob, or steal.

గిల్లు గిల్లు, *v. a.* To pinch.

గి

గికు గికు, *v. a.* To scrape, scratch, or erase.

గిచు గిచు, *v. a.* To draw lines; to draw toddy. 2. To scrape, scratch, or erase. 3. To shave. 4. To tear with the nails.

గిలుడంచు గిటాదాంతు, *v. a.* To kill.

గిలు గిటు, *s.* A line, mark, or stroke. 2. Disregard. గిట్లబడ్డ గిట్లబడ్డా, A flat ruler.

గిలు గిటు, *v. a.* To push aside, or throw away. కన్ను గిలు kannugítu, To wink or make signs with the eye.

గిత గితా, *s.* A line.

గితము గితము, *s.* Vocal music, a song.

గిపెట్టు గిపెట్టు, *v. n.* To cry, to weep.

గిము గిము, *s.* A house.

గియు గియు, *v. a.* To draw lines; to draw toddy.

గిర్ర గిర్రా, *s.* A line.

గిలు గిరు, *v. a.* To tear with the teeth. 2. To scratch with the nails. 3. To shoot an arrow. 4. To beat.

గిలుకొను గిరుకుం, *v.* Comp. To give one a hint, by touching him, or by any other sign.

గిలుకొను గిలుకుం, *v. n.* To be inclined towards.

గీలుకొల్పు, గీలొక్కలపు gílukolpu, gí-
lkolupu, *v. a.* To cause to be in-
clined; to allure. 2. To place
flowers in the hair, as an allure-
ment.

గు

గుంజ gunja, *s.* The small shrub
termed *Abrus precatorius*. 2. Salt
soil.

గుంజ gundza, *s.* A pillar, or post.

గుంజు gundzu, *s.* The inside or pulp
of a fruit.

గుంజు gundzu, *v. a.* To pull. 2. To
wash clothes.

గుంజులాడు gundzuládu, *v. n.* To
wrestle.

గుంజికోష gunjikonu, *v.* Comp. To
draw or pull by force.

గుంట gunṭa, *s.* A small artificial
pond, or tank. 2. A pit. 3. Any
deep hole. 4. A square land mea-
sure.

గుంటక gunṭaka, *s.* An instrument
for levelling ploughed ground.

గుంటి gunṭi, *s.* A piece of land, allot-
ted for cultivation.

గుండము gundamu, *s. vide* కుండము
kundamu, No. 2. 2. Any fire-pit.

గుండా gundá, *postpos.* Through; by;
by means of. *adj.* Brave, courage-
ous.

గుండిగ gundiga, *s.* A large brass, or
copper vessel, or pot.

గుండు gundu, *adj.* Round, globular,
spherical. *s.* Any thing round, or
spherical. 2. A ball or bullet. 3.
A mountain. 4. Weights, of any
form or size. 5. A stallion.

గుండె gunde, *s.* The heart, either
in a moral or physical sense. 2.
Courage, boldness. గుండెకాయ
gunde-káya, The heart, in a physi-
cal sense only.

గుండ్ర, గుండ్ర నిగుండ్రా, gundra, gundrani, *adj.*
Round, circular, globular. గుండ్ర
తుంకగడ్డి gundratungagaddi, *s.* A
sort of long rush. గుండ్రదనము, గుం
డ్రన gundradanamu, gundrana, *s.*
Roundness; a circle.

గుండ్రించు gundrintsu, *v. n.* The
stomach to turn, or feel sick.

గుండ్రింపు gundrimpu, *s.* The act of
the stomach turning, or feeling
sick. 2. Malice, envy. 3. Dissatis-
faction.

గుంత gunṭa, *s.* A pit, any deep hole.

గుంపించు gumpintsu, *v. a.* To speak
with harshness, malice, or con-
tempt.

గుంపు gumpu, *s.* A crowd, a mob, a
multitude, a flock; an army con-
sisting of foot soldiers, horse, ele-

phants, and chariots. 2. A knot. In the plural, this word sometimes denotes a quarrel.

గుంభము gumbhamu, *s.* Tying, stringing, as a garland, &c. గుంభితము gumbhitamu, *adj.* Tied, strung.

గుక్క- gukka, *s.* A single inspiration, or breathing.

గుక్క-నిలుపు, గుక్క-పట్టు gukkanilupu, gukkaṭṭu, *v. n.* To hold in the breath.

గుక్కెడు gukkeḍu, *adj.* As much as the mouth contains.

గుగ్గిలము, గుగ్గిలము guggilamu, guggulam, *s.* The fragrant gum resin, termed Bdellium.

గుగ్గిళ్లు guggillu, *s. plu.* Grain, half dressed, not reduced to a pulp.

గుచ్చు guttsu, *v. a.* To pierce. 2. To string, or thread. 3. To prick. 4. To take hold of another's hand, and interlace one's fingers with his, in token of intimacy.

గుజగుజలు gudzagudzalu, *s. plu.* Whispering.

గుజాస్తా, గుజాస్తు gudzastá, gudzastu, *adj. past.* This is a revenue term, usually applied to express the year lately expired; the last, or past year, in contradistinction to the present year, or to those preceding the last.

గుజాతి gudzárri, *s.* An opulent, or rich man.

గుజురు gudzuru, *s. vide* గంజు gundzu.

గుజ్జననూడు gudzdzanagúḍu, *s.* Food, dressed by children, for their amusement.

గుజ్జు gudzdzu, *s.* A short person, a dwarf.

గుజ్జుతనము gudzdzutañamu, *s.* Shortness.

గుజ్జువేల్పు gudzdzuvélpu, *s.* A name of Ganesa; because he is represented as a short fat personage.

గుజ్జు gudzdzu, *s.* One of the small perpendicular posts, by which short beams are supported upon longer ones, and thus form the shelving roof of a native house, *vide.* పురుంజులు kurundzulu, 2. The thick juice of any fruit.

గుటక guṭaka, *s.* A single gulp, or swallow. గుటుకు, గుటుక్కు- guṭuku, guṭukku, The sound of swallowing.

గుటగుట guṭaguṭa, *s.* The bubbling of boiled rice.

గుటుక్క-ను, గుటుక్కు-ను guṭukkanu, guṭukkumanu, *v. n.* To die, or expire.

గుట్ట gutta, *s.* A hillock, unevenness in ground. గుట్టనూల్పు guṭṭagúltu, To ruin, to trouble. *lit.* To cause the hillock to fall down.

గుట్టు guttu, *s.* The real state of one's affairs. 2. One's private secrets. 3. Reputation, honor, public esteem.

గుడారము, గుడారు gudáramu, gudáru, *s.* A tent.

గుడి గుడి, *s.* A temple. 2. The connected form of the vowel ఇ i, viz. ఓ i.

గుడిచుట్టు guditsuttu, *s.* The disk of the sun, or moon.

గుడిసె గుడిసె, *s.* A cottage, or hut.

గుడుసు గుడుసు, *s.* Any round thing. 2. The connected form of the vowel ఇ i, viz. ఓ i, *adj.* Circular. గుడుసుకైదుపు gudusukaiduvu, *s.* The weapon of Vishnoo.

గుడ్డ గుడ్డ, *s.* A cloth. 2. A bit of cloth.

గుడ్డము గుడ్డము, *s.* Part of a field of dry land.

గుడ్డి గుడ్డి, *adj.* Blind. గుడ్డితనము గుడ్డితనము, *s.* Blindness.

గుడ్డివేటుగా గుడ్డివేటుగా, *adv.* By chance, without exertion, undesignedly.

గుడ్డికొక్క-రాయి గుడ్డికొక్కరాయి, *s.* The lap-wing.

గుడ్డు గుడ్డు, *s.* An egg. 2. The eyeball. గుడ్డుపెట్టు గుడ్డుపెట్టు, To lay eggs. గుడ్డుకాచు=కొనిపోవు గుడ్డు-

kártసుకనిపóvu, Quadrupeds to miscarry. గుడ్డుతీయు గుడ్డుతీయు, To pluck out the eyes.

గుడ్లనూబ గుడ్లనూబ, *s.* An owl.

గుణకము గుణకము, *s.* The multiplier.

గుణకారము గుణకారము, *s.* Multiplication.

గుణము గుణము, *s.* A quality, attribute, or property, in general.

గుణించు, గుణించు గుణింతు, గుణింతు, *v. a.* To multiply, or calculate. 2. To spell.

గుణితము, గుణితము గుణితము, గుణితము, *s.* Multiplication. 2. Spelling.

గుత్త గుత్త, *s.* A rent, or farm.

గుత్తి గుత్తి, *s.* A cluster of flowers.

గుత్తికవ్వము గుత్తికవ్వము, *s.* A kind of churning stick.

గుదగుదబాడు గుదగుదబాడు, *v. n.* To sob.

గుదిగట్ట గుదిగట్ట, *s.* A block of wood suspended from the neck of any animal, to prevent it's wandering far.

గుదిగాలు గుదిగాలు, *s.* The heel.

గుదిగుంజలు గుదిగుంజలు, *s.* *plu.* Posts fixed perpendicularly in the ground, at the door of a cow-house.

గుదిత్రాడు guditrádu, *s.* The rope by which a calf is tied.

గుదియ, గుదె గుదియా, gude, *s. vide* గుదికట్ట గుదిగార్రా. 2. A club or mace. గుదెదాల్పు gudedálpu, *s.* Yama, the regent of the dead.

గుదియకట్టలు గుదియకార్రాలు, *s. plu.* Sticks placed horizontally, across the గుదియగుంజలు గుదియగుంజలు, *q. v.*

గుదియించు గుదియింతు, *v. a.* To stop, to prevent.

గుడ్డు గుడ్డు, *s.* The anus.

గుడ్డలి గుడ్డలి, *s.* Making in the inflex. Sing. గుడ్డటి గుడ్డటి, And in the *nom. plu.* గుడ్డండ్లు గుడ్డండ్లు, A small hoe.

గుడ్డలించు గుడ్డలింతు, *v. a.* To dig with a hoe.

గుడ్డు గుడ్డు, *s.* A blow with the fist. *v. a.* To box with the fist. గుడ్డులాట గుడ్డులాట, *s.* Boxing. 2. Quarrelling.

గుడ్డులాడు గుడ్డులాడు, *v. n.* To box mutually; to quarrel.

గునకలు గునకలు, *s. plu.* A sort of grain, growing wild, without cultivation.

గునపనకోడి gunapanakódi, *s.* A wild, or jungle, fowl.

గునపము gunapamu, *s.* An iron crow. గునియ గునియ, *v. n.* To grumble, or murmur.

గునుకుపగు గునుకుపగు, *s.* The act of running slowly.

గున్ను gunna, *adj.* Young. గున్నయేనుగు gunnayénuga, *s.* A young elephant. గున్నవంది గున్నపంది, A young hog.

గుప్పనకూర గుప్పనకూర, *adv.* Disorderly; in a confused manner.

గుప్పలించు, గుప్పలించు గుప్పలింతు, గుప్పలించు, *v. a. vide* కుప్పలించు కుప్పలించు.

గుప్పిలి గుప్పిలి, *s.* Making in the inflex. Sing. గుప్పిటి గుప్పిటి, The hand closed.

గుప్ప గుప్ప, *v. n.* To spread as a smell. *v. a.* To pound or beat paddy. 2. To throw or fling to a distance. 3. To throw any thing contained in the closed hand.

గుప్పించు గుప్పింతు, *v. n.* To spread as a smell. *v. Caus.* To cause to beat or pound. *v. a. vide.* గుప్ప గుప్ప, No. 2 & 3.

గుప్పన గుప్పన, *adv.* Quickly, hastily. 2. Clearly.

గుబగుబలు గుబగుబలు, *s. plu.* The noise of running.

సబాలన gubáluna, *adv.* Quickly, swiftly.

సబాలించు gubálintsu, *v. n.* To shine.

సబిలి gubili, *s.* The wax in the ear.

సబుకు gubuku, *v. a.* To box ; to beat with the fist.

సబురు guburu, *s.* The thick foliage of a tree or shrub &c.

సబ్బు gubba, *s.* A woman's breast.

సబ్బుమేకులు gubbamékulu, *s. plu.* The nails driven into the గంధపత్తెలు gandhapattelu, *q. v.*

సబ్బలి gubbali, *s.* A mountain.

సమి gumi, *s.* A multitude, or flock.

సముకు gumuku, *v. a.* To box ; to beat with the fist.

సమ్మ గుమ్మా, *s.* One spirt of the milk from the teats of a cow, &c.

సమ్మతీలు gummatilu, *s. plu.* A female ornament worn in the lobe of the ear.

సమ్మము గుమ్ము, *s.* A door-way, gate-way, or entrance.

సమ్మి గుమ్మి, *s.* A granary.

సమ్మేతము gummetamu, *s.* A small drum.

సరసర guragura, *s.* An itching.

సరపిడి gurapidi, *s.* A wild cow.

సరపాతు gurapótu, *s.* A wild bull.

సరించి gurinchi, *postpos. vide* కూర్చి kúrchí.

సరిగి gurigi, *s.* A very small earthen pot.

సరింజ గురిగింజా, *s.* The seed of the సరువెంజ గురువెంజa, *q. v.*

సరుకు గురుడు, *s.* A spiritual parent, from whom the youth receives the initiatory Mantras, or prayers. 2. A religious teacher ; one who explains the law and religion to his pupil, instructs him in the Sastras, &c. 3. A name of Brahaspati, the regent of the planet Jupiter, who is considered as the preceptor of the inferior deities. 4. A father, or any venerable male relation.

సరుకు, సరు గురుతు, gurtu, *s.* A mark, a sign. 2. An idea. 3. Recollection.

సరువు గురువు, *s. vide* సరుకు గురుడు. 2. A long vowel. *adj.* Important, heavy, weighty, great, difficult, arduous.

సరుత్వము గురుత్వము, *s.* Esteem, regard, distinction. 2. Indigestion.

సరువులు గురువులు, *s. plu.* Running.

సరుసు గురుసు, *s.* That part of an animal's tail, where the hair is long.

సలక గుర్రాకా, *s.* Snoring.

సలకల గుర్రాగూర్రా, *s. vide* సరసర గుర్రాగూర్రా.

సరివి gurri, s. A mark. 2. An aim. 3. Certainty. 4. Trust, confidence. 5. Esteem. *adj.* Certain. సరివిజూచు gurridzútsu, To take aim. సరివితప్పు gurritappu, To miss aim.

సరివిపాసండు gurriḡánundu, *v. n.* To be trustworthy. సరివియుండు gurriyundu, To esteem or regard. సరివికాదు gurrikāḍu, A good marksman.

సరివికొండి gurrikondi, s. A vital part. సరివికొను gurrukonu, *v. a.* To try, or endeavour.

సరివితు gurrutu, *s. vide* సరివితు gurutu.

సరివిములు gurrumulu, *s. plu.* Seeds.

సరివిము గుర్రము, s. A horse.

సరివిము గుర్రు, s. Snoring. 2. Anger.

సరివిమును gurrrumanu, *v. n.* To be angry. సరివిముపెట్టు gurrrupettu, *v. n.* To snore.

సరివిము గులము, s. A slave.

సరివిముపొడి gulálapoḍi, s. A sort of crimson powder, with which some Hindoo women mark their foreheads; and which the natives, who observe the festival of Cama, throw at each other, during that feast.

సరివి, సరివి గులిబి, gulimi, s. The wax in the ear.

సరివికబురు gulimikaduru, s. An instrument for taking out the wax in the ear.

సరివి గుల్లా, s. An oyster. 2. A shell. 3. A white pustule. సరివి కట్ట గుల్లా karrra, s. A hollow stick.

సరివి సున్నము gallasunnamu, s. Shell chunam. సరివి పుటికె గుల్లాపుటికె, s. A small basket. చింతసరివి chintagulla, s. Tamarinds in the shell or pod. సరివి సుడుసు gulláguḍusu, s. A cant word, denoting jewels, when mentioned in a careless or trifling manner, or when their value is meant to be depreciated.

సరివి గులిక, s. A ball; a pill; any small globular substance.

సరివి గువ్వా, s. A dove or pigeon.

సరివి సరివి గుసగుస, s. A whisper.

సరివి గుహ, s. A cave, cavern, or grotto.

నూ

నూటము గుటము, s. A wooden mallet. 2. A stake, a tent pin.

నూడ గుడా, s. A basket used for raising water for irrigation. 2. A basket, with a cover, in which the Vaishnavas keep their household idol. 3. A flower basket. 4. The mat used by natives to protect them from rain.

నూడు gúdu, *s.* A nest. 2. A small niche made in the wall for lights, &c. 3. A heap of cut Jonnalū, or suzzalu, or of their straw.

నూడెము gúdemu, *s.* A small hamlet, near a village.

నూన గునా, *s.* A large earthen pot.

నూను గును, *s.* A crooked or humped back. 2. A knot in wood.

నూబ గుబా, *s.* An owl. 2. The drum of the ear.

గృ

గృహము grihamu, *s.* A house. *adj.* Domestic. 2. Domesticated. 3. Household. గృహపతి grihapati, *s.* A householder. 2. A man in the second stage of life, or who, after having finished his studies, is married and settled. 3. A householder of particular merit, giving alms and performing all the prescribed ceremonies, &c. గృహమృగము grihamrīgamu, *s. lit.* A domesticated animal. A dog.

గృహస్థు గrihasthu, *s. vide* గృహపతి గrihapati, Under గృహము grihamu. 2. An honest man.

గృహి grihi, *s. vide* గృహపతి grihapati, Under గృహము grihamu.

న

నంటసము gentasamu, *s.* A cruel, harsh, or cross speech.

నంటు gentu, *v. a.* To push.

నంటె gentē, *s. vide* నంటె gante.

నంటు gentlu, *v. n.* To be unsteady; as a box, chair, or table, from the unevenness of the ground, or inequality of it's legs.

నడ్డ gedda, *s. vide* నడ్డ gadā.

నెనుసునువ genusudumpa, *s.* The root termed Dioscorea aculeata.

నెలు gerra, *s. vide* నెలు గిర్రా.

నెలు gela, *s.* A bunch.

నెలివి gelivi, *s.* A pleased, healthy, or bright countenance. *adj.* Pleas- ed, healthy, bright.

నెలుచు gelutsu, *v. a.* To win, gain, conquer, or overcome. నెలిపించు gelipintsu, *v. Caus.* To cause to win, &c.

నెలుపు gelupu, *s.* Gain ; victory.

నెలుపువసు geluvumanu, *v. a.* To send, or dispatch.

నెల్లి gelli, *s.* A salt-heap.

నే

నేడించు gédintsu, *v. a.* To drive be- fore ; to drive aside ; to defeat.

నేడకాళ్ల gédekālla, *adj.* Spindle- shanked.

గేదగ gédagi, *s.* The caldera bush, *Pandamus odoratissimus.*

గేదె géde, *s.* A female buffalo. గేదె

కూడ gédedúda, *s.* A buffalo-calf, not a year old. గేదెపెయ్యి, gédepyya, *s.* A young female buffalo, about two years old. గేదెచెలప, gédéchelapa, *s.* A young buffalo, about three years old. గేదెపడ్డ, gédepadḍa, *s.* A young female buffalo about four years old.

గేలి géli, *s.* Ridicule, mockery, derision, joking, sportive insult.

గేస్తు géstu, *s.* From గృహస్థ గ్రిhasthu, Under గృహము గ్రిhamu, *q. v.*

గ

గేయ gaiséyu, *v. a.* To adorn, to ornament. గేత gaiséta, *s.* The act of adorning.

గొ

గొంగ gonga, *s.* A natural enemy.

గొంగడి, గొంగలి gongadi, gongali, *s.* The native woollen cloth, or blanket, commonly termed a combly. గొంగలిపురుగు gongalipurugu, *s.* A species of rough or hairy caterpillar, the touch of which inflames the skin.

గొంజిపండు gonjipandu, *s.* The fruit termed *Limonia pentaphylla.*

గొంటు gonṭu, *s.* A mean person. గొంటుపోక gonṭupóka, An inferior sort of areca nut.

గొంతు gonṭu, *s.* The throat or neck. 2. The voice. గొంతుకూచుండు gonṭukúrtsundu, To sit on the hams. గొంతురాయి, కమ్ము, gonturáyu, kammu, To be hoarse. గొంతుకోవి gonṭukóvi, The gullet.

గొంతుక gontuka, *s.* The neck.

గొంది gondi, *s.* A lane, or narrow passage. 2. A harbour.

గొంలి gonli, *s.* A festival. 2. A dance.

గొగ్గి goggi, *adj.* Uneven. గొగ్గిపండ్లు goggipandlu, Uneven teeth.

గొజ్జెగలు gojjevalu, *s. plu.* The name of a flower.

గొట్టము gottamu, *s.* A long round hollow case. 2. The barrel of a musket. గొట్టపుతాళము goṭṭaputálamu, A long narrow padlock.

గొట్టు gottu, *adj.* Difficult of recollection. 2. Dear in price.

గొడగరవాడు, గొడారివాడు goḍagaravádu, goḍárivádu, *s.* A shoe-maker, descended from a female of the barber caste, by a pot-maker.

నాడవ godava, *s.* Danger. 2. Difficulty. 3. Trouble, annoyance. 4. A caste-dispute. *adj.* Difficult.

నాడుగు godugu, *s.* An umbrella. నాడుగుగడ్డి godugugaddi, A mushroom. *lit.* The umbrella grass.

నాడుగునాలి godugugali, *s.* A whirlwind.

నాడ్లలి goddali, *s.* Making in the inflex. Sing. నాడ్లటి goddati, And in the nom. *plu.* నాడ్లండ్లు goddandlu, An axe, or hatchet.

నాడ్డు goddu, *adj.* Barren, sterile. *s.* Any horned cattle. 2. Sterility.

నాణుగు gonugu, *v. n.* To murmur, or mutter.

నాణ్ణెము gonñemu, *s. vide* నాణ్ణెము గొల్లెము.

నాళ్లు gottu, *s.* A bunch, or cluster. 2. Determination.

నాచ goda, *s.* Hunger.

నానకాని gonakoni, *adv.* Suitably.

నానబుపాట gonabupata, *s.* Vocal and instrumental music.

నానము gonamu, *s. vide* గుణము గుణము, No. 1.

నానయము gonayamu, *s.* The knot at the end of a bow-string.

నాప్ప goppa, *adj.* Large, great, big, high, eminent, noble.

నాబ్బిగొబ్బి, *s.* A Hindoo goddess worshipped in the month of Pooshyum. A lump of cow dung, adorned with flowers, is placed in the doorway; and, in the evenings of that month, young females go round it, singing songs.

నాబ్బున గొబ్బునా, *adv.* Quickly, swiftly.

నాట్టు గొయ్యి, *s.* Making in the inflex.

Sing. నాతి గోతి, And the *nom. plu.*

నాతులు గోతులు, A hole in the ground; a pit.

నారక goraka, *s.* The name of a beast.

నారపము gorapamu, *s. vide.* కొలపము korrapamu.

నారవంక goravanka, *s.* A bird, usually termed the Myna.

నారిజె, నారిసె gorije, gorise, *s.* A hoof.

నాణకకట్టె gorrakakatte, *s.* A cane, or stick, with a ferule.

నాణుగు గొర్రుగు, *v. a.* To shave. నాణి గొంపు గొర్రెగింతు, *v. Caus.* To cause to shave.

నాట్టు గొర్రు, *s.* Making in the inflex.

Sing. నాట్టి గొర్రె, An instrument of husbandry, used sometimes as a harrow, to reduce the deep furrows of ploughed fields into smaller furrows; sometimes, as a drill plough, for sowing; and sometimes, for weeding, after the grain is in stalk. 2. A land measure.

నొత్తె gorre, *s.* A sheep. నొత్తెనుచ్చు,
నొత్తెపెంబుకలు gorrnutstsu, go-
rrrepentrukalu, The dried dung
of sheep.

నొల gola, *s.* A bunch.

నొలుసు golusu, *s.* A chain.

నొల్ల golla, *s.* A peon or guard over
treasure.

నొల్లడు, నొల్లవాడు golladu, gollavá-
du, *s.* A shepherd ; a man of the
cow-keeper, or shepherd caste.
నొల్లత, నొల్లది gollata, golladi, A
female of that caste. నొల్లమాట గొ-
llamáta, *s.* Vulgar language.

నొల్లు gollu, *s.* A confused noise. 2.
Rumour.

నొల్లెన gollena, *s.* A small tent.

నొల్లెము gollemu, *s.* A hasp for shut-
ting upon a staple, where a pad-
lock is used.

నో

నోండ్రించు góndrintsu, *v. n.* To roar,
as a wild beast.

నోండ్రికప్ప గోండ్రుకప్పా, *s.* A
very large and noisy frog.

నోకు గోకు, *v. a.* To scratch with the
nails.

నోచి గోచి, *s.* A piece of cloth to
conceal the privities. 2. That part
of the under garment which a
Hindoo tucks up behind.

నోజారు gódzáru, *v. a.* To ask, or beg,
constantly.

నోజు గోడు, *s.* Paste, or gum. 2.
Confusion, trouble, dispute.

నోజు, నోజులాడు గోడు, gódzuládu, *v.*
n. To be constantly annoying, or
plaguing one.

నోటు గోటు, *s.* A border, chiefly as
applied to that of a female's jacket.
2. Gold or silver lace. 3. A gold
bracelet worn by women. 4. Self-
sufficiency.

నోడ గోడా, *s.* A wall.

నోడిగో గోడిగె, *s.* A mare.

నోడిపెట్టు గోడిపెట్టు, *s.* A blow on the
head.

నోడీ గోడి, *s.* Manner, regularity.

నోడు గోడు, *s.* Perturbation, disquiet,
affliction, distress. 2. The cause,
matter, or circumstances of dis-
tress, or grief.

నోణాము గోణాము, *s. vide* నోచి góchi,
No. 1.

నోణి గోణి, *s.* A bull.

నోతాము గోతాము, *s.* A coarse bag ;
a gunny. Bag.

నోత్రము గోత్రము, *s.* A family, tribe,
or lineage. No Hindoo can marry
a wife of his own gotramu, she must
be of another race. 2. A mountain.

నోడ గోడా, *s.* Any horned cattle.

నోదారి gódári, *s.* The sediment of butter, newly melted.

నోడు gódu, *s.* Gum; paste.

నోధుములు, నోధూముములు gódhumalu, gódhúmanulu, *s. plu.* Wheat.

నోపిచందనము gópichandanamu, *s.* Yellow ochre.

నోపురము gópuramu, *s.* A town or city gate. This word is now commonly applied to the high towers over the gates of Hindoo temples.

నోప్యము gópyamu, *adj.* Cherished, preserved. 2. Secret.

నోమయము gómayamu, *s.* Cow-dung.

నోమారి gómári, *s.* A kind of tick, infesting cattle.

నోము gómu, *s.* A good, flourishing, vigorous, or thriving state, or condition; as applied to the growth of children, trees, crops, &c,

నోముఖము gómukhamu, *s.* The act of smearing the floor over with cow-dung.

నోమేధికము gómédhikamu, *s.* A gem, of a yellowish or tawny colour.

నోరము góramu, *s.* Danger, peril.

నోరసము górasamu, *s.* Milk. 2. Coagulated milk, butter milk.

నోరి గోరి, *s.* A tomb.

నోరు గోరు, *s.* Making in the inflex. Sing. నోటి గోటి, And in the *nom.*

plu. నోళ్లు góllu, The nail, or claw, of the fingers, or toes. నోరుగల్లు

górugallu, *s.* An instrument for cutting the nails. పులి నోరు puligóru,

s. A tiger's claw. నోరుచుట్టు góratsuttu, The whitlow.

నోరుచిక్కుడు గోరుచిక్కుడు góru-chikkudu-
gáya, *s.* The bean termed Dolichos fabaceformis.

నోరోచనము górochanamu, *s.* The biliary concretions, of a bright yellow colour, occasionally found in the gall bladder of cows or bullocks in India, much used by the natives in medicine, for their tonic and cordial qualities.

నోరోచ్చే గోరవెత్సా, *adj.* Tepid, lukewarm. *s.* Gentle warmth.

నోరాజము górrajamu, *s.* The name of an animal.

నోరాడము górradamu, *s.* Ridicule; mockery, derision.

నోల గోలా, *s.* An ignorant, innocent, silly, or foolish female. 2. A loud outcry.

నోలి గోలి, *s.* A marble, or round ball, with which boys play.

నోలెము గోలెము, *s.* An earthen vessel for water.

నోళ్ళము గోళము, *s.* A globe, ball, or any thing round, or globular. 2. A hole.

గోళింశు గోళింశు, *v. a.* To fry.

గోవాళు గోవాళు, *s.* A young man.

గోవు గోవు, *s.* A cow. గోపాలుడు గోపాలుడు, A cowherd. 2. A name of Krishna.

గోష్ఠి గోష్ఠి, *s.* An assembly, or meeting. 2. Conversation, discourse.

గోసంగివాండ్లు గోసంగివాండ్లు, *s. plu.* A caste of the Chundalas or Chuc-klers, viz. The shoemakers, or tanners.

గోసాయిలు గోసాయిలు, *s. plu.* A particular class of religious persons, called Gosawyees, who never marry, and whose profession is traffic; the profits of which go to their Guru, called a Mahant.

కౌ

కౌరము గౌరము, *adj.* Pale-red. 2. White. 3. Yellow. *s.* These colours respectively.

కౌరవము గౌరవము, *s.* Reputation, respectability. 2. Importance, consequence, weight. 3. Esteem, regard. 4. Distinction.

కౌరు గౌరు, *s.* An elephant.

కౌలవాడు గౌలవాడు, *s. vide* గమల్లవాడు గమల్లవాడు gamallavádu.

కౌఠి గౌఠి, *s.* A lizard.

గ్ర

గ్రంథము granthamu, *s.* A book, work, or composition, in prose or verse. 2. The peculiar alphabet in which the Sanskrit language is written in the Tamil country. 3. Thirty-two letters, or syllables. గ్రంథకర్తా granthakarta, An author.

గ్రక్కడలు grakkadalu, *v. n.* To be much moved, or shaken.

గ్రక్కన-గ్రద్దన, గ్రమ్మన grakkunagraddana, grammuna, *adv.* Speedily, hastily, quickly, immediately.

గ్రస్తము grastamu, *adj.* Inarticulately pronounced; slurred; uttered with the omission of a letter, or syllable. 2. Eaten.

గ్రహణము grahanamu, *s.* Taking, seizure. 2. Reception, acceptance. 3. An eclipse of the sun or moon. 4. Comprehension, the taking or receiving of instruction.

గ్రహము grahamu, *s.* A planet. 2. A name of Rahu or the ascending node. 3. An evil spirit. గ్రహపతి grahapati, *lit.* The lord of the planets. The sun. గ్రహచారము grahacháramu, *s.* The motion of the planets. 2. Destiny, fate.

గ్రహింశు grahintsu, *v. a.* To seize or take. 2. To receive, or accept. 3. To comprehend or understand. 4. To learn.

(గ)

గ్రామము grāmamu, s. A village.

గ్రామసింహము grāmasimhamu, s. *lit.* The lion of a village. A dog.

గ్రామాంతము grāmāntamu, s. The suburbs of a village, in which outcastes dwell. గ్రామ్యము grāmyamu, *adj.* Produced in a village.

గ్రామ్యములు grāmyamulu, s. *plu.* Fowls, &c.

గ్రాసము grāsamu, s. A mouthful, or a quantity equivalent to a mouthful. 2. Subsistence; forage for cattle.

(గ్రి)

గ్రీష్మము grīshmamu, s. Heat, warmth. 2. The hot season, comprizing the months of జ్యేష్ఠము jyéshthamu, And ఆషాఢము āshāḍhamu, *vide.* ఋతువు rituvu. *adj.* Hot, warm.

(గ్ర)

గ్రంకు grunku, s. The act of drowning. 2. Immersion. 3. Sun-set. *v. n.* To sink. 2. To drown. 3. To set.

గ్రక్క గrukka, s. *vide* గుక్క. గ్రక్కనొస గukka, grukkagonu, *v. a.* To swallow or devour.

గుచ్చు gruttsu, *v. a. vide* గుచ్చు-గుచ్చి కౌశలింపు guttsu-gruchchikau-gilintsu, To embrace closely.

(గ్రి)

గ్రిణి grēṇi, s. Ridicule, mockery, derision.

(గ్ర)

గ్రచ్చు grottsu, *v. a.* To dig.

గ్రప్పించు groppintsu, *v. Caus.* To cause to dig.

ఘ

ఘ gha, The nineteenth letter, and fourth consonant in the Telugu alphabet.

ఘంట ghaṅṭa, s. *vide* గంట ganta, No. 1. And 2.

ఘంటము ghaṅṭamu, s. *vide* గంటము gantaṃmu.

ఘటము ghaṭamu, s. A large earthen water jar. 2. The body.

ఘటించు, ఘటించు ghaṭintsu, ghaṭi-yintsu, *v. n.* To occur, to happen. 2. To be obtained. *v. a.* To accomplish.

ఘటిల్లు ghaṭillu, *v. n. vide* ఘటించు ghaṭintsu, In its neuter sense.

ఘట్టన ghattana, s. Going, moving. 2. Covering.

ఘనము ghanamu, s. Honor. 2. A cymbal, bell, or gong. 3. A mode of dancing, neither quick nor slow. 4. A cloud. 5. Extension, diffusion. 6. Hardness, solidity, matter sub-

stance. *adj.* Honorable, noble, great, important. 2. Material, solid. 3. Coarse. 4. Hard, firm. 5. Fortunate, auspicious. 6. Permanent, eternal.

ఘనత ghanata, *s.* Greatness, glory, nobility.

ఘా

ఘాటు ghāṭu, *adj.* Strong.

ఘాతము ghātamu, *s.* Killing, murdering, slaughter. 2. A blow, or stroke. 3. A square reservoir for water.

ఘాతుకము ghātukamu, *adj.* Mischievous, hurtful. 2. Cruel, savage, violent, ferocious.

ఘాసము ghāsamu, *s.* Grass.

ఘో

ఘోష ghósha, *s.* A noise, or sound.

ఘోషించు ghóshintsu, *v. n.* To make a great noise.

ఘోషము ghóshamu, *s.* A station of herdsmen.

జ

జ n, This is the twentieth letter, and fifth consonant in the Telugu alphabet; but no word in the language commences with it.

చ

చ cha, The twenty-first letter, and sixth consonant in the Telugu alphabet.

చంక tsanka, *s.* The armpit.

చంగున tsanguna, *adv.* Quickly, soon.

చంచలము chanchalamu, *adj.* Fickle, trembling, shaking, moving, inconsiderate, inconstant, unsteady, unstable.

చందాలుడు chandāluḍu, *s.* An outcaste, a chandala, a man of the lowest caste of the mixed tribes, born from a Súdra father, and brahman mother; a scavenger.

చందనము chandanamu, *s.* Sandal, *Sium myrtifolium*; it implies either the tree, the wood, or the unctuous preparations of the wood, held in high estimation as perfumes.

చందమామ tsandamāma, *s.* The moon.

2. The name of a part cut from the centre of the sprout, first issuing from the palmyra nut, which the natives eat.

చందము tsandamu, *s.* Manner, way. 2. State, condition.

చందా tsandá, *s.* Subscription.

చందావేయి tsandávéyu, *v. a.* To subscribe.

చంజరము tsanduramu, *s. vide* కంకుమ kunkuma.

చండువా tsanduvá, *s.* The cloth which forms the under ceiling of a room.

చంద్రుడు, చంద్రముడు chandrudu, chandramudu, *s.* The moon. చంద్రశాల chandraśāla, An upper house, an apartment on the house top. 2. Moonlight.

చంపు tsampu, *v. a.* To kill, murder, or slay. It is the causal of చచ్చు tsatstsu. *q. v.*

చంపించు tsampintsu, *v. caus.* To cause to kill, &c.

చక్క tsakka, *part.* This word, in composition, is prefixed to many others; and, by the addition of ని ni, becomes an adjective; or, by the addition of గా గ్రా, An adverb. As a particle prefixed to other words, it generally denotes, straightness, good order or condition, propriety, improvement, amendment, repair, correction, restoring to a good state, as చక్కచోపు tsakkabóvu, To go straight away; to go away suddenly. చక్కజేయు tsakkajéyu, To amend, repair, reform, correct, cure, or arrange. 2. To do well. As an adjective, it becomes చక్కని tsakkani, And then denotes. Straight. 2. Good, proper. 3. Handsome, beautiful.

చక్కన tsakkana, *s.* Beauty. 2. Propriety. *adv.* Well.

చక్కాడు tsakkádu, *v. a.* To kill.

చక్కి tsakki, *s.* A side, a part.

చక్కిలము tsakkilamu, *s.* A sort of cake.

చక్కిలింత, చక్కిలిలి tsakkiliginta, tsakkiligili, *s.* Tickling. చక్కిలింతపెట్టు tsakkiligintapettu, To tickle.

చక్కి tsakkí, *s.* A small bedstead.

చక్కిపంచదార tsakkípantsadára, *s.* Refined sugar.

చక్కు tsakku, *s.* Six. It is generally used in counting at games. చక్కుషడ tsakkupagaḍa, *s.* Seven.

చక్కెర tsakkera, *s.* Sugar.

చక్రము chakramu, *s.* A ruddy or Brahmany goose. Anas casarca. 2. A realm, or region. 3. A multitude, a heap. 4. A wheel. 5. A potter's wheel. 6. An oil mill. 7. A discus, or sharp circular missile weapon. 8. A whirlpool. 9. A province, a number of villages.

చక్కడు tsagaḍu, *s.* Fuller's earth.

చచ్చు tsatstsu, *v. n.* To die, or expire.

చచ్చుడివాండ్లు tsatstsudivándlu, *s. plu.* A caste of scavengers.

చచ్చకము tsatstsaukamu, *adj.* Square.

చట్ట tsatta, *s.* A small sack. 2. The outside of the thigh. 3. A jacket, or coat.

చట్టన tsattana, *adv.* Hastily, quickly.

చట్టము tsattamu, *s.* A regulation, rule, or law. 2. A plan, a system.

చట్టి tsatti, *s.* An earthen pot, with a broad mouth.

చట్టు tsattu, *s.* A mountain.

చట్టువలు tsattuvalu, *s. plu.* Wings.

చఱ్రాయి tsatrāyi, *s.* A black stone.

చతికిలబడు tsatikilabadu, *v. n.* To fall down, from fatigue, or weakness.

చతురంగబలము chaturangabalamu, *s.* The four kinds of Indian troops, composing an army; viz. Infantry, cavalry, elephants, and war chariots.

చతురంగము chaturangamu, *s.* Chess.

చతురము chaturamu, *adj.* Dexterous; clever.

చదరంగము tsadarangamu, *s.* A chess board. 2. Chess. రాజు rādzu, The king. మంత్రి mantri, The queen. ఏనుగు ēnuga, The castle. శకటu śakaṭu, The bishop. గుర్రము gurramu, The knight. బంటు banṭu, The pawn.

చదరము tsadaramu, *adj.* Square. 2. Level, even.

చదరములు tsadaramulu, *s. plu.* The beams of the roof, supported by the కురుంజులు kurundzulu, *q. v.*

చదరు tsadaru. *s.* An assembly. 2. The court of a prince.

చదిలు tsadalu, *s.* The sky. చదిలుమాదికము tsadalumānikamu, The sun.

చదికిలబడు tsadikilabadu, *v. n.* To fall down, from debility.

చదియు tsadiyu, *v. n.* To be bruised to death. 2. To be reduced to a palpable powder.

చదివింపు tsadivintsu, *v.* The causal of చదువు tsaduvu, *q. v.* 2. An active verb, denoting to give honorary presents during any festival.

చదివింపులు tsadivimpulu, *s. plu.* The act of giving such presents.

చదువ tsadunu, *s.* Evenness; levelness. *adj.* Even, level. చదువచేయు tsadunuchēyu, To level.

చదువు tsadupu, *v. a.* To kill.

చదువు tsaduvu, *v. a.* To read. 2. To study. *s.* Learning.

చదివింపు tsadivintsu, *v.* Causal. To cause to read or study. 2. To teach.

చదువుకొన tsadavukonu, *v.* Comp. To learn.

చడ్డి tsaddi, *s.* Rice cooked at night, and not eaten until next day.

చను *tsanu, v. n.* To go, to depart. 2. To pass. 3. To advance in age. 4. To be fit, or deserving.

చనిపోవు *tsanipóvu, v. n.* To die. చను వెంచు *tsanudentsu, v. n.* To come; to arrive.

చను *tsanu, s. vide చన్ను tsannu.*

చనువ *tsanūpa, s.* A body of travellers.

చనువు *tsanuvu, s.* Amity, friendship. 2. Favor. 3. Familiarity, freedom.

చన్నీళ్లు *tsannīllu, s.* Cold water, as opposed to hot.

చన్ను *tsannu, s.* Making in the inflex. Sing. చంటి *tsanti,* And in the nom. *plu.* చండ్లు *tsandlu,* The nipple, pap, or teat. 2. The breast of a man or woman. చనుకట్టు *tsanukattu,* The breast of any female, either of the human or animal species. చనుముక్కు, చనుమొన *tsanumukku, tsanumona,* The point or nipple of the breast. చన్నుగుడుచు *tsannugudutsu,* To suck the breast. చంటిపిల్ల *tsanipilla,* An infant at the breast.

చలము *chalamu, adj.* Trembling, fickle, tremulous, wavering, unsteady. 2. Quick, swift, expeditious. 3. Momentary, instantaneous. 4. Agitated, violently overcome with alarm, &c. *s.* Quicksilver, mercury. 2. Perplexity.

చప్ప, చప్పని *tsappa, tsappani, adj.* Insipid. చప్పగా *tsappagá, adv.* Insipidly. చప్పబడు *tsappabadu,* To be in a state of inactivity.

చప్పదనము, చప్పన *tsappadanamu, tsappana, s.* Insipidity.

చప్పట్లు *tsappattu, s. plu.* The clapping of the hands. చప్పట్లుగొట్టు *tsappatlugottu,* To clap the hands.

చప్పరము *tsapparamu, s.* A thatched roof, a shed. 2. A covered seat in which an idol is carried about.

చప్పరించు *tsapparintsu, v. a.* To smack, to suck with a noise.

చప్పలు *tsappalu, s. plu.* The outer part of the thigh.

చప్పా *tsappá, s.* A mark, or impression, as from stamping, or printing.

చప్పిడి *tsappidi, s.* A noise. *adj.* Void of any salt taste. చప్పిడిముక్కు *tsappidimukku,* A flat nose.

చప్పడు *tsappudu, s.* Noise, sound. చప్పడుచేయు *tsappuduchéyu,* To make a noise.

చబుకు *tsabuku, s.* A whip.

చమత్కారము *chamatkaramu, s.* Astonishment, surprize. 2. Dexterity. 3. Eloquence, wit. 4. Any thing curious, ingenious, or extraordinary.

చమురు tsamuru, *v. a.* To rub, or besmear. *s.* Clarified butter. 2. Oil, &c.

చయ్యన tsayyana, *adv.* Quickly, speedily, soon.

చరణము charanamu, *s.* The foot. 2.

The root of a tree. 3. Wandering, roaming, going round, or about.

చరె tsari, *s.* Paste. చరెఘాయ tsarivú-yu, To paste.

చరిత-చరిత్ర, చరిత్రము charita-charitra, charitramu, *s.* A fixed institute, a peculiar observance. 2. Good conduct. 3. A history, chronicle, or tale.

చరుగుడు tsarugudu, *s.* A bundle of Jonnalu straw, drawn by two bullocks.

చరుము tsarumu, *v. a. vide* చమురు tsamuru.

చరువు charuvu, *s.* An oblation, chieffy of milk and butter, with fire, to the gods or manes.

చర్మము charmamu, *s.* The skin. 2. A hide. 3. The bark of a tree.

చర్య charya, *s.* Perseverance in religious austerities; due and regular observance of all rites, or customs. 2. Conduct. 3. Action. దినచర్య dinacharya, A diary.

చటియలు tsarriyalu, *s. plu.* Flat spots of ground, under the tops of mountains. 2. Cracks in the ground.

చలుచు tsarrutsu, *v. a.* To beat. 2. To clap with the open hand. చలుచు tsarrutsu, A clap with the open hand.

చలులు tsarrulu, *s. plu. vide* చటియలు tsarriyalu, No. 1.

చలము tsalamu, *s.* Malice. 2. Obstinacy. 3. Firmness. చలమునాధించు tsalamusádhintsu, To affirm, or deny, obstinately. చలపట్టు tsalapattu, To be firmly resolved.

చలపాది tsalapádi, *s.* An obstinate person.

చలము chalamu, *adj.* Trembling, tremulous, unfixcd, or unsteady.

చలించు chalintsu, *v. n.* To shake, or move. 2. To hesitate.

చలన tsalava, *s.* Cold. 2. Any thing of a cooling or refreshing nature.

3. Bleaching. *adj.* Cold. 2. Cooling. 3. Bleached, white. చలనపందిలి

tsalavapandili, *s.* A canopy supported by pillars, raised in the high road, and decorated with flowers. &c., as a place for the honorary reception of an idol. చలనము

tsalavalugammu, *lit.* Colds to cover. To be deadly cold; to be in the extremities of death.

చలవాది tsalavádi, *s.* A person who, among the Súdra caste, goes from house to house, to give information of any death.

- చలి tsali, *s.* Cold. *adj.* Cold. చలిజ్వరము tsalijwaramu. Ague.
- చలికరువు tsaligaruvu, *s.* Soil of a sandy surface, with black earth underneath.
- చలిచీమ tsalichíma, *s.* A sort of ant.
- చలితము chalitamu, *adj.* Shaking, trembling. 2. Gone, departed.
- చలిది tsalidi, *s.* *vide* చచ్చి tsaddi.
- చలిమిడి tsalimiḍi, *s.* The flour of raw rice, mixed with milk, or water and jaggory, and used in offerings to the deity.
- చలిమిరి tsalimiri, *adj.* Cold. 2. Damp, wet.
- చలియించు chaliyintsu, *v. n.* *vide* చలింను chalintsu, Under. చలము chalamu.
- చలివాపు tsalivápu, *v.* To sooth, to console, to encourage.
- చలువ tsaluva, *s.* *vide* చలవ tsalava.
- చల్లి tsaldi, *s.* *vide* చలిది tsalidi.
- చల్ల tsalla, *s.* Butter-milk.
- చల్ల, చల్లసి tsalla, tsallani, *adj.* Cold, cool. చల్లనివార tsallanidora, *lit.* A cold gentleman. This is a term of great praise, and expressive of entire satisfaction, applied by the people to any popular ruler.
- చల్లరాడు tsallarāḍu, *s.* The post round which the string passes, which works the churning stick.

- చల్లడము tsalládamu, *s.* Drawers or breeches, which reach as far as the middle of the thigh.
- చల్లలు tsallárru, *v. n.* To grow cool, or calm. 2. To be allayed, restrained, or pacified. 3. To be extinguished. చల్లల్పు tsallártsu, *v. a.* To cool, or calm. 2. To allay, restrain, or pacify. 3. To extinguish.
- చల్లు tsallu, *v. a.* To throw away, pour out, or sprinkle. 2. To water. 3. To sow.
- చల్లుకొను tsallukonu, *v.* Comp. To sprinkle upon one's-self, or upon another. 2. To sow for one's own benefit.
- చవడు, చవుడు tsavaḍu, tsavuḍu, *s.* Making in the inflex. Sing. చవటి, చవుటి tsavaṭi, tsavuṭi, Fuller's earth. చవటియప్పు tsavaṭiyuppu, *s.* Earth salt.
- చవలము tsavalamu, *s.* The fraction of $\frac{1}{15}$, or $\frac{1}{8}$, of a pagoda.
- చవి tsavi, *s.* Taste.
- చవికె tsavike, *s.* A square shed. 2. A single square room, separate from the house.
- చవితి tsaviti, *s.* *vide* చవుతి tsavuti, 2. The relationship of a man's two wives to each other. చవితితల్లి tsavititalli, *s.* A step-mother.

- చలి తsavile, *s.* Four dubs, or coins, of the value of twenty cash each.
- చవు tsavu, *s.* A chow ; the weight by which pearls are estimated.
- చవుక tsavuka, *adj.* Cheap.
- చవుకము tsavukamu, *adj.* Square. *s.* A square.
- చవుకలించు tsavukalintu, *v. n.* To leap, or run, like the antelope.
- చవుతి tsavuti, *s.* The fourth lunar day, from the new, or full moon.
- చవ్వగా tsavvagá, *adv.* Insipidly.
- చక్షువు chakshuvu, *s.* The eye. చక్షుశ్చవము chakshuśravamu, *s.* A snake; because his eyes are deemed to be his ears also.

చా

- చాందిని chándini, *s. vide* చంకవా tsanduvá.
- చాకరు chákaru, *s.* A servant.
- చాకలవాడు tsákalavádu, *s.* A washerman. This caste is traced to the offspring of a female weaver, by a gold-smith.
- చాకలత, చాకలది tsákalata, tsákaladi, *s.* A female of this caste.
- చాకి tsáki, *adj.* Of or belonging to this caste. చాకిబాన tsákibána, *s.* A washerman's pot. 2. The name of a bird,

- చాకిరి chákiri, *s.* Service.
- చాకు cháku, *s.* A pen-knife.
- చాకాడు tságakádu, *s.* Kubera, the god of riches. 2. A generous man.
- చాకబబ్బు tságadubbu, *s.* A sort of creeper, *Sansevieria zeylanica*.
- చాకము tságamu, *s.* Liberality, generosity.
- చాచి tsáchi, *s.* The nipple.
- చాచివేత tsáchivéta, *s.* Procrastination, delay.
- చాచు tsátsu, *v. a.* To stretch.
- చాటించు tsátintu, *v. a.* To proclaim, to publish by beat of drum. చాటింపు tsátimpu, *s.* Proclamation.
- చాటు tsátu, *s.* Shelter, covering. 2. A screen, or shade; any thing concealing another. *adj.* Secret, hidden. *v. a.* To proclaim.
- చాటువు cháṭuvu, *s.* Pleasing, or grateful discourse.
- చాడీ tsáḍi, *s.* An accusation. 2. Slander. చాడీపెరు, చాడీనొట్టు tsáḍikóru, tsáḍigottu, *s.* A tale-bearer.
- చాడుపు, చాడ్పు tsáḍupu, tsáḍpu, *s.* A way or manner. 2. Similitude.
- చాతానులు tsátánulu, *s.* A caste of Súdras, who worship Vishnu exclusively, and whose profession is to sell flowers.

చాతురి cháturi, *s. vide* చాతుర్యము
cháturyamu.

చాతుర్యము cháturyamu, *s.* Eloquence,
2. Dexterity, address. 3. Ability.
cleverness.

చాతుర్యజ్ఞము cháturvarjyamu, *s.*
The four original castes, viz. Bram-
han, Chatriya, Vyasya, and Súdra.

చాదస్తము chádastamu, *s.* Entire ig-
norance of the world, simplicity.

చాడు tsádu, *v. a.* To bruise any small
substance, with the fingers.

చాడు tsádu, *s.* The black ashes of
burnt rice, &c., with which Hin-
doo females, or children, mark
their foreheads with a spot.

చాన tsána, *s.* A woman.

చాప tsápa, *s.* A mat. వాడచాప váda-
tsápa, The sail of a ship.

చాపము chápamu, *s.* A bow.

చాపరాయి tsáparáyi, *s.* A large flat
stone.

చాపలు tsápalu, *s. plu.* Intricacies.

చాపల్యము chápalyamu, *s.* Fickleness.

చాపు tsápu, *s.* Length, extent. 2. A
long cloth, containing two or more
garments. *v. a. vide* చాపు tsátsu.

చామ tsáma, *s.* A kind of boat. 2. A
woman.

చామనచాయి tsámanatsáya, *s.* Black,
dark blue.

చామరము chámaramu, *s.* A fly brush,
or chowri, composed of the tail of
the bos-grunniens.

చామలు tsámalu, *s. plu.* The grain
called millet. Panicum miliaceum.

చాయ tsáya, *s.* A shadow, or shade.
2. Colour, paint. 3. A side.

చారుజామా chárujámá, *s.* A pad, used
as a saddle.

చాళి, చాళికె tsárra, tsárrike, *s.* A
line. 2. A spot. చాళిలపెకము tsá-
rralamekamu, *s.* The tiger; because
it is spotted.

చాళికండ tsárrakanda, *s.* An esculent
and medical root, described as
sweet, cooling, and diuretic.

చాళిపప్పు tsárrapappu, *s.* A sort of arid
pulse.

చాలని chálani, *s.* A sieve, or strainer.

చాలా tsálá, *adv.* Much.

చాలించు tsálintsu, *v. a.* To cease. 2.
To leave, or quit. 3. To postpone.
4. To adjourn. చాలించుకొను tsálin-
tsukontu, *v. Comp.* To resign, to
give up.

చాలు tsálu, *s.* A line, or row; a fur-
row. *v. n.* To suffice. 2. To be
able. 3. To be sufficient. The af-
firmative and negative acrists of
this verb are added to other in-
finitives, as auxiliaries, to denote

the possession or want of power and ability. I can, &c. I cannot, &c.

చావడి tsávaḍi, *s.* A hall; a choultry; or earavansary.

చావు tsávu, *s.* Death, demise.

చి

చించు chint̄su, *v. a.* To tear or rend.

చించుకొను chintsukonu, *v. Comp.* To retreat. 2. To tear any thing belonging to one's-self.

చింత chinta, *s.* Reflection, thought, consideration. 2. Recollection. 3. Grief, sorrow.

చింతించు chintint̄su, *v. a.* To reflect or consider. *v. n.* To grieve.

చింతిలు, చింతిల్లు chintilu, chintillu, *v. n.* To grieve, or to be afflicted.

చింత chinta, *s.* The tamarind tree. *adj.* Of or belonging to the tamarind.

చిందము chindamu, *s.* A shell, a conch.

చిందర chindara, *s.* A fragment, a piece. 2. Illness, bad health. 3. Ugliness, dislike. *adj.* Ugly. చింద

రవందరలుగా chindaravandaralugá, *adv.* At random, in confusion. చింద

రవందరచేయు chindaravandaraché-yu, To spoil; to cut into pieces.

చిండు chindu, *s.* A dance. 2. A drop. *v. n.* To be spilled. చిందబోయు chin

dabóyu, To spill. చిండులు చొక్కు chinduludrokku, To dance.

చింపు chimpu, *v. a.* To tear, or rend, *vide* చించు chint̄su.

చింపి chimpi, *s.* A rent, or tear.

చికిత్స chikitsa, *s.* The practice of medicine; healing, curing, administering, or applying remedies.

చికిత్సకుడు chikitsakudu, *s.* A physician, a surgeon.

చికిలించు chikilint̄su, *v. n.* To neigh.

చికిలింపు chikilimpu, Neighing.

చికిలిచూపు chikilitsúpu, *s.* A piercing or severe look. 2. An unsteady, or occasional glance.

చికిలి chikilí, *s.* The grinding of knives, &c. or cleaning of arms.

చికిలిగఱ chikilígara, A knife-grinder, polisher, armourer.

చిక్కంటు chikkantu, *s.* A species of comb, with three or four teeth.

చిక్కని chikkaní, *adj.* Thick. చిక్కనము, చిక్కన చిక్కadanamu, chikkána, *s.* Thickness.

చిక్కబడు chikkabaḍu, *s.* To be entangled, or ensnared.

చిక్కము chikkamu, *s.* A bag of network; a net work to muzzle beasts.

చిక్కు chikku, *s.* Entanglement, perplexity, intricacy, confusion. 2. Difficulty, distress, trouble. *adj.*

Entangled. 2. Difficult. 3. Troublesome. *v. n.* To be ensnared. 2. To be seized, or apprehended. 3. To be found. 4. To remain. 5. To grow thin, or lean. చిక్కలబెట్టు *chikkulabettu*, To involve in difficulties. చిక్కలీయ *chikkuliyu*, To disentangle. చిక్కగానండు *chikkaganandu*, To be troublesome.

చిక్కకొస *chikkukonu*, *v. Comp.* To be seized, apprehended, caught, or ensnared.

చిక్కతాళము *chikkutalamu*, *s.* A padlock; a staple.

చిక్కోల *chikkola*, *s. vide* చిక్కంబు *chikkambu*.

చిగురు *chiguru*, *s.* A sprout, or shoot. 2. The gums. 3. The tender part of the flesh under the nail. *adj.* Young, tender, delicate.

చిగిరించు, చిగుఱు *chigirintsu*, *chigirintsu*, *v. n.* To sprout, or bud.

చిచ్చు *chitstsu*, *s.* The fire. చిచ్చు *chitstsa*, *adj.* Fiery. చిచ్చుబుద్ధు *chitstsubudlu*, *s. plu.* A kind of rocket.

చిటచిట, చిటపాట *chitachita*, *chitapota*, *s.* A noise of burning. చిటచిటము *chitachitamamu*, To look sulky.

చిటికినవ్రేలు *chitikinavrelu*, *s.* The little finger, or toe.

చిటికె *chitike*, *s.* A snap of the fingers. 2. Burning the body with a piece of hot turmeric, &c., in order to cure particular diseases. It is especially applied to children.

చిటితాళము *chititalamu*, *s.* A small cymbal, made of bell metal.

చిటిముత్యాలు *chitimutyalu*, *s. plu.* A kind of grain, so called.

చిటుకు, చిటుకుపాటుకు *chituku*, *chitukupotuku*, *s.* The noise made by the fall of drops of water from trees, &c.

చిట్టకము *chittakamu*, *s.* Trick, deceit.

చిట్టచివర *chittachivara*, *s.* The extremity, or utmost point.

చిట్టడివి *chittadivi*, *s.* An impenetrable wood.

చిట్టాముదము *chittamudamu*, *s.* Castor oil.

చిట్టి *chitti*, *adj.* Little, young. *s.* A certain measure, the fourth part of a సోల *sola*. 2. A small high vessel, made of brass or copper.

చిట్టు *chittu*, *s.* Coarse bran.

చిట్టుడుకునిల్లు *chittudukunillu*, *s.* Water taken out from that in which rice is boiled, just as it begins to simmer.

చిట్టము *chittamu*, *s.* The rust of iron.

చిత్తెలు chittelu, *s. plu.* Coloured borders, about three or four inches in length, at the ends of a cloth. 2. Pictures. 3. Projects 4. Invention. 5. Conspiracies.

చిట్లు chitlu, *v. n.* To split ; to crack.

చిత్తా chithhá, *s.* A rough daily account particulars, a day book.

చిడిపి chidipi, *adj.* Small, little.

చిడిముడి chidimudi, *s.* Trouble, confusion. 2. Vexation, anger.

చిడుగుడు chidugudu, *s.* A ring-worm. 2. A kind of play among young people.

చిడుము chidumu, *s.* The itch.

చితాలీకు chitaliku, *s.* Invention. 2. Insinuation.

చితుకు chituku, *v. n.* To burst, as a ripe fruit, or a sore.

చిత్త chitta, *s.* The fourteenth of the lunar mansions.

చిత్తడి chittadi, *adj.* Cloudy. 2. Rainy. *s.* Rain.

చిత్తము chittamu, *s.* The mind, or faculty of reasoning. 2. The heart, considered as the seat of intellect. 3. Inclination. 4. Will, pleasure.

చిత్తగింపు chittagintsu, *v. a.* To keep or retain in mind. 2. To listen, or attend to. 3. To peruse. వాచిత్తము michittamu, *lit.* Your pleasure.

చిత్తరువు chittaruvu, *s.* A picture, painting, or drawing. చిత్తరువుపటము chittaruvupatamu, The canvas, or paper, of a picture.

చిత్తవృత్తి chittavritti, *s.* Disposition.

చిత్తు chittu, *s.* A foul draft, or copy. 2. A blot, or erasure.

చిత్రము chitramu, *s.* Wonder, surprise, astonishment. 2. Painting, delineation, writing, &c. 3. A picture, variegated colour. *adj.* Wonderful, surprising. 2. Variegated, spotted, speckled.

చిత్రకారుడు chitrakarudu, *s.* A painter.

చివకముక్కు chidakamukku, *s.* A flat nose.

చివగొడలు chidagodalu, *s. plu.* Domestic quarrels.

చివకు chiduku, *v. n. vide* చితుకు chituku.

చివగులు chidugulu, *s. plu.* Small sticks.

చివపు chidupu, *v. a.* To squeeze a fruit, or a sore. 2. To kill, or murder.

చివము chidumu, *v. a. vide* చివపు chidupu, No. 1.

చివర, చివరుప చidura, chidurupa, *s.* A piece, bit, fragment, or atom.

చివకు chinuku, *s.* A drop of rain. *v. n.* To rain.

చిప్పగు chinugu, *v. n.* To be torn, or rent. *s.* A rent, or tear.

చిన్న చిన్నా, *adj.* Small, little, short. 2. Young. 3. Mean, trifling. 4. Narrow. 5. Disgraceful. చిన్న కారు chinna-kāru, Childhood, youth.

చిన్న తనము chinnatanamu, *s.* Infancy. 2. Littleness, smallness. 3. Disgrace, dishonor.

చిన్నది chinnadi, *s.* A girl. చిన్నవాడు chinnavāḍu, A boy.

చిన్నబుచ్చు chinnabutstṣu, *v. a.* To disgrace. చిన్నబోవు chinnabōvu, To be disgraced. కుఖము చిన్నజేసు కొను mukhamuchinnajēsukonu, To be disgusted, or ashamed.

చిన్నము chinnamu, *s.* A weight, equal to one eighth part of the coin termed a pagoda.

చిన్నియ, చిన్నె chinniya, chinne, *s.* A token, mark, or sign. 2. A scar. 3. Affectation. చిన్నెలాడి chinnelāḍi, *s.* A coquette. చిన్నెలాడు chinnelāḍu, A fop.

చిప్ప చిప్పా, *s.* A shell. కుత్తెపుచిప్ప muttepuchippa, The pearl oyster-shell. తావేటిచిప్ప tābētichippa, The tortoise shell. మోకాటిచిప్ప mōkāṭichippa, *s.* The knee-pan. టెంకాయచిప్ప, కొబ్బెరచిప్ప tenkāyachippa, kobberachippa, Half of a broken

cocoanut, including both the shell and the kernel, or the shell only. చిప్పము త్రైము chippamuttemu, An artificial pearl.

చిప్ప కుంకటి chippakunkaṭi, *s.* A small lock of hair, either below or above the long lock, left upon the crown of the head, by all Hindoo men.

చిప్పగుద్దలి chippaguddali, *s.* An axe.

చిప్ప వెణక chippapeṅaka, *s.* Either side of a shelving roof.

చిప్పము chippamu, *s.* A parcel, or small bundle.

చిప్పిలు chippilu, *v. n.* To rise, as joy; which is often figuratively represented, by Telugu authors, as rising, like sap in a tree.

చిప్పెము chippemu, *s. vide* చిప్పము chippamu.

చిప్పెవాడు chippevāḍu, *s.* A tailor. This caste, among the Hindoos, is said to be descended from a female chuckler, by a brahman.

చిమట chimata, *s.* A moth.

చిమటా, చిమిటా chimatā, chimitā, *s.* The extracting of the hair on the face. 2. The instrument used to extract it. చిమటాదీయము chimatādīyumu, To pull out the hair from the face.

చిముటు chimutu, *v. a.* To wink.

చిముడు chimudu, *v. n.* To overboil. చిముడు chimudtsu, *v. a.* To overboil.

చిమ్మనగొట్టము, చిమ్మనగోవి chimanagottamu, chimmanagóvi, *s.* A syringe.

చిమ్మిట chimmita, *s. vide* చిమట chimata.

చిమ్మిరి chimiri, *s.* Fried sesamum seeds, and jaggory, pounded together, which the Hindoos eat as a delicacy.

చిమ్ము chimmu, *v. a.* To sweep. 2. To squirt, or spirt.

చిమ్మెట chimmeta, *s. vide* చిమట chimata.

చిరంజీవి chiranjívi, *s.* A crow. *adj.* Long lived. This is a term of kindness, implying a blessing of long life, often used by superiors to inferiors, by fathers to children, or by elder to younger brothers.

చిరత chirata, *s.* A cudgel. 2. The round piece of wood at the end of a native canoe. In the plural, this word denotes the instrument used for the hand torture, *vide* కిట్టికోల kittikóla, Under కిట్టు kittu.

చిరాకు chiráku, *s.* Anger, wrath.

చిరివేరు chirivéru, *s.* The chay root, which produces a red die.

చిరుగు chirugu, *v. n. & s: vide* చినుగు chinugu.

చిరుగుడు chirugudu, *s.* A species of half leprosy, which causes large round spots all over the body. 2. The ring worm.

చిరుతలుగ్రమ్ము, చిరుతలువారు chirutalugrammu, chirutaluváru, *v. n.* To dazzle.

చిలచిల chirrachirra, *s.* Anger. 2. Sullessness, moroseness. చిలచిలూడు chirrachirraládu, To be angry, sullen, or morose.

చిలి, చిలు chirri, chirru, *adj.* Little, small, short. చిలునవ్వు chirrunavvu, *lit.* A young laugh. A smile. చిలునాలుక chirrunáluka, *s. lit.* The small tongue. The uvula.

చిలుత chirruta, *s.* A child. *adj.* Little, small, short. 2. Young. చిలుతగండు, చిలుతపులి chirrutagandu, chirrutapuli, *s.* The cheeta, or small hunting tiger.

చిలుము chirrumu, *v. a.* To burst.

చిలువేరు chirruvéru, *s. vide* చిరివేరు chirivéru.

చిట్ట, చిట్టు chirra, chirru, *s.* Anger wrath. చిట్టుముట్టాడు, చిట్టుబుట్టాడు chirrumurrádu, chirruburrádu, *v. n.* To be angry, sullen, or morose.

చిల్లి chilli, *s.* A small hole, in a pot, paper, &c.

చిల్ల chillā, *s.* That of which the end divides into two or more from the main body; thus, చిల్ల కోల chillā-kóla, A whip with several lashes. చిల్ల చంద్రాపు chillatsandrávu, A cow, the ends of whose teats branch into two.

చివర chivara, *s.* The end, extremity, or point.

చివుక chivuka, *s.* A coin of the value of a quarter rupee.

చివుకపిట్ట chivukapiṭṭa, *s.* A bat.

చివుకు chivuku, *v. n.* To be damaged, or spoilt. *s.* The spoiling or rotting of goods.

చివురు chivuru, *s. vide* చిగురు chiguru.

చివ్వ chivva, *s.* A battle, combat.

చివ్వ చివ్వు, *v. a.* To sharpen, make round, or polish, with a knife; to mend a pen.

చివ్వన చివ్వునా, *adv.* Quickly, speedily.

చిహ్న, చిహ్నము chihna, chihnamu, *s.* A mark, spot, or stain. 2. A sign, or symbol. గర్భ-చిహ్నముల garbhachihnalu, The signs of pregnancy.

చీ

చీ chí *interj.* Expressive of disgust, contempt, or shame. Fie! &c.

చీకటి chíkati, *s.* Darkness. *adj.* Dark.

చీకటి గాము chíkatigámu, The moon's ascending node, reckoned by the Hindoos as the eighth planet.

చీకాకుపడు chíkáakupadu. *v. n.* To be puzzled, or confounded.

చీకలి chíkili *s.* A broom.

చీకు chíku, *s.* A blind person. *adj.* Blind,

చీకు chíku, *adj.* Damaged, spoiled by damp, &c. *v. a.* To suck. 2. *vide* చవుకు tsavuku.

చీకురువాయి chíkuruváyi, *s.* A cricket.

చీకునాలు chíkuválu, *s.* Darkness.

చీటి, చీటీ chíṭi, chíṭi, *s.* A note, or small letter. 2. Chintz, painted cloth.

చీడ chíḍa, *s.* A disease; applied either to those of animals, or of vegetables.

చీడు chíḍu, *s.* A bundle of thread, consisting of seven punjums, or two hundred and ten ఎనికె enike, *g. v.*

చీడర chídara, *s.* Abhorrence, loathing. 2. Perplexity, distraction of mind.

చీడు chídu, *v. a.* To blow the nose.

చీపురు chípuru, *s.* A broom.

చీమ చీమా, *s.* An ant.

చీమిడి chímiḍi, *s.* The mucus of the nose.

చీము chímu, *s.* Matter from a sore ;
pus.
చీర chíra, *s.* A female garment.
చీరపిట్ట-చీరపేను, చీరపోతు chírapittā-
chirapénu, chírapótu, *s.* A white
louse.
చీరము chíramu, *s.* Lead. 2. Bark,
rind. 3. A cloth made of bark.
చీరిక chírika, *s.* A moth, a cricket.
చీరికలు chírikalu, *s. plu.* Remnants
or bits of cloth; tatters. 2. Slices.
చీరికి chíriki, *s.* Regard, esteem. చీరికి
నొస చీrikiḡonu, *v. a.* To regard.
or esteem.
చీరు chíru, *v. a.* To cut in slices. 2.
To scratch. 3. To tear with the
claws or tusks. 4. To hiss like a
serpent.
చీరె chíre, *s. vide* చీర chíra.
చీలు chírru, *v. n.* To call, to invite.
చీలు chíla, *s.* An iron nail ; A wooden
pin.
చీలపండ్ల chílamāḡa. *s.* The ankle.
చీలి chíli, *s.* Acat.
చీలికెలు chílikeḡu, *s. vide* చీరికలు chí-
rikalu.
చీలు chílu, *v. a.* To split, or open. 2.
To part from company.
చీలుచు, చీల్చు chílutsu, chíltsu, *v. a.*
To divide, or split.
చీల్పింసు chílpintsu, *v. Caus.* To cause
to split.

చు

చుంగుడు tsunguḡu, *s.* A trifling or
'small balance, or arrear.
చుంగులు tsungulu, *s. plu.* The ends
of a garment.
చుంచు tsuntsu, *s. vide* చిప్పకంకటి chi-
ppakunkaḡi. 2. The musk rat. 3.
A mouse. *adj.* Young. చుంచుబా-
లుడు tsumtsumbáluḡu, A young
child.
చుండు tsuḡḡu, *s.* The dandruff. *v. n.*
To be decocted, evaporated, or
dried up. చుండించు tsuḡḡintsu, To
decoct, or dry up.
చుంఱు chumyi, *s.* The noise made by
fire, when it comes in contact with
water.
చుక్క tsukka, *s.* A drop, dot, or spot.
2. The round mark worn on the
forehead, by Hindoos. 3. A star.
చుక్కబొట్టు tsukkaboḡḡu, An orna-
mental spot worn on the forehead,
by Hindoo women; also the round
sectarial mark, worn by both men
and women.
చుక్కాని tsukkáni, *s.* The helm or
rudder of a vessel.
చుట్ట tsuḡḡa, *s.* A round roll of any
thing. 2. A roll of tobacco. చుట్టదా-
గు-చుట్టపట్టు, చుట్టపీల్చు tsuḡḡadāḡu-
tsuḡḡapattu, tsuḡḡapiltsu, To smoke
ache root.

చుట్టము tsuttamu, *s.* A relation. చుట్టరికము tsuttarikamu, Relationship, consanguinity, affinity.

చుట్టు tsuttu, *v. a.* To roll round; to wrap up. 2. To go round, to roam, wander, or travel.

చుట్టుకొను tsuttukonu, *v. Comp.* To surround. 2. To roll, or wrap up. *s.* Circumference. 2. A toe ring, worn by women. *adv.* Around. 2. Round about; out of the direct way. పాగాచుట్టు págátsuttu, To tie a turband.

చున్నాయించు tsunáyintsu, *v. á.* To plait, or fold, any part of the dress.

చుటచుటకాలు tsurratsurrakálu, *v. n.* To burn quickly, with a crackling noise.

చులుకు tsurruku, *s.* Excessive heat. 2. Force, violence. 3. Sharpness. 4. Haste, impetuosity, speed. 5. Pain. *adj.* Hot. 2. Violent. 3. Sharp. 4. Quick, impetuous. 5. Painful.

చులుపుచ్చు tsurrupttsu, *v. a.* To burn, or consume.

చులకన tsulakana, *s.* Lightness. 2. Want of importance or difficulty. 3. Disregard, contempt.

చులకని tsulakani, *adj.* Light. 2. Unimportant, easy. 3. Contemptuous.

చులుకము chulukamu, *s.* The hand hollowed, so as to hold water, &c.

చువ్వ tsuvva, *s.* A small supple stick, or cane; a slip of wood.

చువ్వె tsuvve, *part.* This is a particle, denoting reality or certainty, used in the superior language only; as ధర్మంబుచేసిన పుణ్యఫలంబు నొందుచు

చువ్వె dharmambuchésina punya-phalambu nonduduvu tsuvve, If you practise virtue, you will certainly obtain it's fruit.

చూ

చూచు tsútsu, *v. a.* To see; to look; to perceive. 2. To observe. 3. To visit. 4. To meet. 5. To wait. 6. To try. 7. To consider. 8. To take care, or be on one's guard. This verb also expresses the exercise of any of the five senses, and therefore occasionally denotes either to see, to taste, to smell, to feel, or to hear, according to the context.

చూచుకొను tsútsukonu, *v. Comp.* To see; to see each other.

చూపు, చూపించు tsúpu, tsúpintsu, *v. Caus.* To cause to see, or look; to shew, or point out.

చూడు tsúđu, *s.* Pregnancy, as applied to cattle only. చూడియాపు tsúđiyávu, A cow with calf.

చూడు tsúđu, *v. a.* To burn.

చూడ్కి tsúđki, *s.* A look. 2. An eye.

చూపరి tsúpari, *s.* A handsome person.

చూపు tsúpu, *s.* Sight, a look.

చూరకత్తి, చూరుకత్తి tsúrakatti, tsúrukatti, *s.* A small knife. 2. A creese, or small dagger.

చూరు tsúru, *s.* The border of a shelving roof. 2. Powder of any kind.

చూరుకమ్మి tsúrukammi, A board nailed on the end of a shelving roof.

చూరెలుక tsúreluka, *s.* A kind of rat.

చూర్ణము chúrnamu, *s.* Powder; dust; any pulverized substance.

చూట tsúrra, *s.* Plunder.

చూలు tsúlu, *s.* The womb. 2. The foetus. 3. A child. చూలలు tsúlálu, A pregnant woman.

చూవె tsúve, *part. vide* చువ్వె tsuvve.

చె

చెం chem, *adj.* Red; as చెంగలువ, చెండావ, chengaluva, chendova, The red water lily.

చెంక chenka, *s.* The cheek. 2. A small part of a field. చెంకవేయి chenkavéyu, To slap on the cheek.

చెంగట chengata, *adv.* Near, nigh.

చెంగనాలు chenganálu, *s. plu.* Leaps in running.

చెంగలింపు chengalintsu, *v. n.* To shine.

చెంగలికొమ్మి chengalikóshtu, *s.* A drug; a sort of costus.

చెంగు chengu, *v. n.* To lose at a game; to be thrown out of the game. 2. To be loosened, as applied to a knot.

చెంగు chengu, *s.* The border, or edge, of a cloth.

చెంచువాడ్లు chentsuvándlu, *s.* A certain caste of half savage Hindoos, dwelling in the hills, and forests.

చెండిపోతు chendipótu, *s.* A very wicked man.

చెండు chendu, *s.* A ball of cloth, flowers, &c., used in play. *v. a.* To cut in pieces. *v. n.* To rise, as applied to any excessive smell. వాసన చెండుతున్నది vásanachendutunna-di, It smells excessively.

చెంత chenta, *adv. vide* చెంత chengata.

చెందిరము chendiramu, *s. vide* కుంకుమ kunkuma.

చెండు chendu, *v. a.* To accrue. ఆపుణ్యమువాణ్ని చెందెను ápunyamuváñnichendenu. That virtue accrued to him.

చెందించు chendintsu, *v. Caus.* To obtain, or attain.

చెంప chempa, *s.* The cheek. 2. The side. చెంపకాయ chempakáya, *s.* A slap, or blow, on the cheek.

చెంబడివాడు chembaḍivádu, *s.* A fisherman.

చెంబు chembu, *s.* A small round metal vessel.

చెకడా chekadá, *s.* A cart.

చెకముకి chekamuki, *s.* The bit of steel with which fire is struck. చెకముకివేయు chekamukivéyu, *v. a.* To strike fire with it. చెకముకిరాయి chekamukiráyi, *s.* Flint.

చెక్క chekka, *s.* A piece, slice, chip, cutting, or splinter ; as applied to wood, or large gourds. 2. The bark of trees.

చెక్కపిణుజు chekkapinudzu, *s. vide* గోమారి gómári.

చెక్కిలి chekkili, *s.* Making in the inflex. Sing. చెక్కిటి chekkiṭi, The cheek.

చెక్కు chekku, *v. a.* To plane, pare, chip, slice, or make thin. 2. To cut off, to cut out ; to engrave. 3. To slip into a cleft, or interstice. 4. To set as precious stones. 5. To dig slightly. కలముచెక్కు kalamuchekku, To make a pen. *s.* The rind of cucumber and similar fruits. 2. Half a bullock load of tobacco. 3. The cheek.

చెచ్చెర chechchera, *adv.* Quickly, hastily, speedily, precipitately.

చెటాయించు chetáyintsu, *v. a.* To reject a petition, or request ; to refuse advice ; to disapprove a suggestion.

చెట్ట chetta, *s.* Evil. 2. The hand. *adj.* Bad. చెట్టవట్టు chettavattu, *s.* A marriage. *v, a.* To marry. *lit.* To take by the hand. చెట్టాపట్టాలువట్టుకొను chettápattálapattukonu, To take hold of each other's hands, in walking.

చెట్టు chettu, *s.* A tree, bush, or plant.

చెడు chedu, *v. n.* To become bad, rotten, or putrid. 2. To be spoiled, damaged, or destroyed. 3. To be ruined. 4. To be expelled from one's caste. 5. A woman to go astray.

చెలుచు, చెలుపు cherrutsu, cherrupu, *v. a.* To make bad. 2. To spoil, or corrupt. 3. To ruin, or injure. 4. To defile, or violate, a female. చెడగొట్టు chedagottu, To spoil. చెడగరము chedagaramu, *adj.* Bad, wicked.

చెడు, చెడ్డ chedu, chedda, *adj.* Bad, wicked. 2. Spoilt, damaged, rotten. 3. Defiled. 4. Excessive, much, very. చెడు, చెడ్డ-పులుసు chedu, chedda-pulusu, Very sour.

చెడు, చెడ్డ-తనము chedu, chedda-ta namu, *s.* Badness, wickedness.

చెడ్డు cheddu, *s.* The clapping of the hand on the thigh. This is a mode of expressing defiance, amongst warriors.

చెణకు, చెణుకు cheṇaku, cheṇuku, *v. a.*
 To touch. 2. To provoke. *s.* A small
 particle or atom. 2. A touch.

చెణగరము cheṇagaramu, *adj. vide* చె
 డగరము cheḍagaramu, Under చెడు
 cheḍu.

చెతురు cheturu, *s.* An equivocal, or
 ambiguous expression, a double
 entendre. 2. Eloquence.

చెత్త chetta, *s.* Rubbish, dirt. చెత్తాచె
 ఠారము chettáchedáramu, Sweep-
 ings.

చెడరు, చెడురు chedaru, cheduru, *v. n.*
 To be dispersed, dissipated, or
 spent. 2. To fall in drops. 3. To be
 dazzled. చెడరగొట్టు chedaragotṭu,
 To disperse, route, or defeat.

చెడులు chedalu, *s.* White ants. Term-
 es. చెడులుపట్టు chedalupattu, White
 ants to attack any thing.

చెనటి chenati, *s.* A wicked person.

చెనయి chenayu, *v. a.* To touch.

చెన్ను chennu, *s.* Beauty. 2. Joy. *adj.*
 Beautiful. 2. Joyful.

చెప్పి cheppu, *v. a.* To say, or tell. 2.
 To teach, or instruct. 3. To relate,
 or recite.

చెప్పించు cheppintsu, *v. Caus.* To cause
 to say, or tell, &c.

చెప్పకొను cheppukonu, *v. Comp.* To
 address, to represent, to announce.
 2. To learn a language, or task.

చెప్పలు cheppulu, *s. plu.* Shoes. 2.
 Sandals.

చెమట chemata, *s.* Sweat, perspira-
 tion. చెమటకాయ, చెమరకాయ che-
 matakaya, chemarakaya, *s.* A
 pimple. *lit.* The fruit of perspira-
 tion.

చెముడు chemuḍu, *s.* Deafness.

చెమ్మ chemma, *s.* Damp, moisture.
adj. Damp, moist.

చెమ్మిలు chemmagilu, *v. n.* To be
 damp.

చెయి, చెయ్యి cheyi, cheyyi, *s.* making
 in the inflex. sing. చేతి chéti, The
 hand. 2. The arm. 3. A sleeve. 4.
 Dung cakes, used as fuel.

చెరగు cheragu, *s.* The hem of a gar-
 ment.

చెరచెర cherachera, *s.* Anger, rage.

చెరపలు cherapalu, *s. plu.* The cheeks.

చెరవము cheravamu, *s.* A large pot,
 chiefly of brass or copper.

చెరి cheri, *part.* Prefixed to words
 denoting quantity or number, to
 denote each of two only ; as వాం
 డ్లకు చెరిపదివరాలుయ్యి vándlaku-
 cheripadivaráluyiyi, Give ten pa-
 godas to each of them.

చెరుకు cheruku, *s. vide* చెణుకు che-
 rruku.

చెరుగు cherugu, *v. a.* To winnow. *s.*
vide చెరగు cheragu.

చెరువు cheruvu, *s.* An artificial lake, or tank, *v. a.* To put, stick, or slide, in.

చెర్లకోల cherlakóla, *s. vide* చిల్లకొల chillakóla, Under చిల్ల chilla.

చెఱ cherra, *s.* Captivity, imprisonment.

చెఱగు cherragu, *s. vide* చెఱగు-చెఱగు మాసివది cheragu-cherragumásinadi, *lit.* A woman whose cloth is stained. A menstruous female.

చెఱలాడు cherraládu, *v. n.* To wander about; to roam.

చెఱి, చెఱుక cherri, cherruka, *part. vide* చెరి cheri.

చెఱుకు cherruku, *s.* The sugar cane. చెఱుకుసాలు cherrukupálu, The juice of the sugar cane. వంటచెరుకు vantaracheruku, *s. lit.* Cooking sugar cane. Fuel for cooking.

చెఱుచు, చెఱుపు cherrutsu, cherrupu, *v. a. vide* చెడు chedu.

చెఱుము cherrumu, *v. a.* To rub.

చెఱువు cherruvu, *s. vide* చెరువు cheruvu.

చెలగు chelagu, *v. n.* To shine, or be splendid. 2. To be pleasant, or agreeable. 3. To resound.

చెలమ chelama, *s.* A hole dug in a dried up tank, or in the dry bed of a river, so as to collect water from the spring below.

చెలరేగు chelarégu, *v. n.* To be scattered, or spread over, a country. 2. To be arrogant, or insolent.

చెలావణి chelávani, *adj.* Current, as applied to coin.

చెలి cheli, *s.* A friend. 2. A female friend, or companion. చెలికత్తె chelikkatte, A female friend, or companion. చెలికాడు chelikádu, A male friend, or companion.

చెలికె chelike, *s.* A field after its crop has been cut, and the gleanings gathered. 2. A field ploughed, and left fallow.

చెలిది chelidi, *s.* A troublesome kind of itch.

చెలిమి chelimi, *s.* Friendship. చెలిమికత్తె chelimikkatte, A female friend. చెలిమికాడు chelimikádu, A male friend.

చెలియలు cheliyalu, *s. vide* చెల్లలు chelalu.

చెలియలికట్టు cheliyalikatta, *s.* The sea-shore.

చెలువ cheluva, *s.* A woman.

చెలువము, చెలువు cheluvamu, cheluvu, *s.* Beauty. *adj.* Beautiful.

చెలుపుడు cheluvudu, *s.* A lover.

చెల్ల, చెల్లబో chella, chellabó, *interj.* Expressive of grief, alas, &c.

చెల్లాచెడరు chelláchedaru, *adv.* In a disordered, or dispersed state.

చెల్లాటము chellátamu, *s.* Sport.
 చెల్లి, చెల్లియలు chelli, chelliyalu, *s.*
vide చెల్లలు chellelu.

చెల్లు chellu, *v. n.* To pass, as regards time. 2. To pass as money; to be current. 3. To pass by general consent; to be valid, fit, or proper. 4. To pass from one to another; to be paid, or liquidated. 5. To pass from this world; to die. 6. To come to pass; to be accomplished. 7. To be extended. *s.* A sum paid; a collection.

చెల్లించు chellintsu, *v. a.* To cause to be current, valid, or extended. 2. To pay, or liquidate. 3. To perform, or accomplish.

చెల్లలు, చెల్లె chellelu, chelle, *s.* A younger sister.

చెవి chevi, *s.* The ear. చెవితమ్మె chevitamme, The lobe of the ear. చెవికొణక chevikonaka, The tip of the ear. చెవివిపెట్టు chevinibeṭṭu, To hear.

చెవుడు chevudu, *s.* Deafness. చెవిటి cheviṭi, *adj.* Deaf.

చే

చే ché, *postpos. vide* చేత chéta, *s.* The hand; as చేసంజ్ఞ chésamjna, A sign of the hand. చేకులు-చేమాడు, చేమాడు chékuru-chékúdu, chékúdu, To succeed. 2. To obtain; to acquire.

చేకట్లు chékaṭlu, *s.* Bracelets, composed of coral and gold beads.

చేగ chéga, *s.* Strength. చేగలమొకము chégalamekamu, An elephant.

చేట chéṭa, *s.* A winnowing basket.

చేటచెవులమొకము chéṭachevulamekamu, *s. lit.* The beast with ears like a winnowing basket.

చేటకొల్లారు chéṭakolláru, *s.* A square yard, with houses on three sides.

చేటు chéṭu, *s.* Destruction, ruin, perdition. 2. Misfortune, disaster.

చేటుగాలము chéṭugálamu, A disastrous period.

చేడియ, చేడె chéḍiya, chéḍe, *s.* A woman.

చేత chéta, *postpos.* This postposition, sometimes contracted into చే ché, is the sign of the ablative termed instrumental.

చేత chéta, *s.* Doing; an act; action.

చేతనము chétanamu, *s.* An animal, or existent being.

చేతి chéti, *adj.* Bitter. చేతిపొట్టవీన chétipōṭṭavīn chétipōṭṭavīge, The plant termed *Trichosanthes laciniosa*, used as a stomachic laxative medicine.

చేదారము chédáramu, *s.* Loss, waste, diminution.

చేచు chédu, *s.* Bitterness. *adj.* Bitter.

చేచు chédu, *v. a.* To draw in, or up, with each hand alternately; as in

- pulling in the string of a paper kite, or drawing up water in a pot, from a deep well.
- చేవ chéda, *s.* Drawing in, or up, as above.
- చేవ chénu, *s.* A field of dry grain only. 2. A crop.
- చేవ chépa, *s.* A fish. చేవరాశి chéparáśi, The sign Piseas.
- చేవు chépu, *v. n.* Milk to flow. 5. The act of milk flowing.
- చేమిరి chémiri, *s.* The sour milk cast into fresh milk, to make it curdle.
- చేయి chéyi, *s. vide* చెయ్యి cheyyi.
- చేయు chéyu, *v. a.* To do. 2. To make. 3. To cause. 4. To perform. 5. To frame. *v. n.* To be worth.
- చేయించు chéyintsu, *v. Caus.* To cause to do, &c. ఉపకారము చేయు upakáramuchéyu, To do a favor. వాడు మాట ప్రకారము చేసినాడు vādumáta-prakáramuchésinádu, He performed his promise.
- చేరు chéru, *s.* The native soup, usually termed Muligatany; more properly Melugutannír, from melugú, Tam. pepper, and tannír, water.
- చేరు chéru, *v. n.* To arrive; to reach a destination; to be received; to come to hand. 2. To be attached to, or connected with. 3. To be added, or joined to. 4. To be in-

cluded in. 5. To be assembled, or collected. 6. To enter as a member, among any particular class of men, or into any sect, or profession. *v. a.* To lean upon.

చేరవారు chérabáru, *v. n.* To arrive. 2. To assemble together.

చేరుకొను chérukonu, *v. Comp.* To lean upon.

చేరుచు, చేర్చు chérutsu, chértsu, *v. a.* To cause to arrive, or reach. 2. To join, unite, mix, combine, include, add to, or accumulate. 3. To assemble, or collect others, in a body. 4. To admit as a member, into any class, sect, or profession.

చేరిక chéríka, *s.* Junction, union. 2. Approach, contiguity, proximity. 3. Familiarity.

చేరువ chéruva, *s.* Neighbourhood. 2. An assemblage; an army, consisting of infantry, cavalry, elephants, and chariots.

చేరుగొండి chérugondi, *s.* A female treated as a wife, without the regular marriage ceremony.

చేరుడుబియ్యము chérudubiyamu, *s.* Rice not perfectly pounded.

చేతి chérta, *s.* The hand, held so as to contain any thing. చేతిడు chérredu, A handful.

చేలు chérru, *s.* A string of flowers, &c. 2. A chain. 3. A rope.

చేవ *chéva*, *s.* Strength, courage, force. 2. Hardness. 3. The heart of a tree.

చేవాడికాకు *chévādikādu*, *s.* A thief, one of the light fingered caste; also an off-hand story teller.

చేష్ట *chéshṭa*, *s.* Gesture, posture. 2. Grimace. 3. Behaviour, manners.

చేసి *chési*, *postpos.* From, by. This postposition is found in books only, subjoined to verbal nouns, or to nouns denoting inanimate things. This word is also the past verbal participle of the verb చేయు *chéyu*, *q. v.*

చై

చైత్రము *chaitramu*, *s.* The first Telugu lunar month; that in which the moon's change takes place when the sun is in Aries.

చైదము, చైది *chaidamu*, *chaidi*, *s.* A trade, or profession.

చొ

చొంగ *tsonga*, *s.* Saliva, spittle.

చొక్కటము *tsokkatamu*, *s.* Beauty. *adj.* Beautiful, handsome.

చొక్కము *tsokkamu*, *s.* Beauty. *adj.* Handsome. 2. Pure.

చొక్కా, చొక్కాయి *tsokká*, *tsokkáyi*, *s.* A jacket.

చొక్క *tsokku*, *s.* Intoxication, stupefaction. Faintness. *v. n.* To be in-

toxicated, stupified, or faint. 2. To die. చొక్కాకులు *tsokkākulu*, Dead, or dried leaves.

చొచ్చు, చొత్తెంచు *tsotstsu*, *tsottentsu*, *v. a.* To enter by force, to penetrate. 2. To interfere in any business, or matter; to embark in any undertaking, or enterprise.

చొట్ట *tsotṭa*, *adj.* Withered, or lame, as applied to any limb. *s.* A dent, or bend.

చొప్ప *tsoppa*, *s.* The straw of the *Holcus saccharatus*, or *Holcus spicatus*, *jonnalu*, or *sudzalu*.

చొప్పించు *tsoppintsu*, *v. a.* The causal of చొచ్చు *tsotstsu*, *q. v.* To pierce. 2. To string or thread.

చొప్పిల్లు *tsoppillu*, *v. n.* To shine.

చొప్పు *tsoppu*, *s.* Manner, way. చొప్పన *tsoppuna*, *adv.* Agreeable to, according to, at the rate of. ఆచొప్పన *śtsoppuna*, In that manner or way.

చొబలము *tsobalamu*, *s.* The foetus of the mare.

చొరవ *tsorava*, *s.* Introduction, penetration. 2. Boldness, confidence, firmness. వానికిఅన్నచొరవలేదు *vāni kiannatsoravalédu*, He has no inclination for food.

చొఅ *tsorra*, *s.* A species of fish.

చొల్లు, చొళ్లు *tsollu*, *tsollu*, *s. vide* చొంగ *tsonga*.

చో

- చో tsó, *s.* A place. 2. A time.
 చోటు tsótu, *s.* A place. చోట tsóta,
adv. In a place.
 చోద్యము chódyamu, *s.* A curiosity. 2.
 Surprize. *adj.* Curious. 2. Surpriz-
 ing.
 చోరుడు chórudu, *s.* A thief, a robber.
 చోళ్లు cholli, *s. plu.* The grain usual-
 ly termed Natchenny. Cynosurus
 coracanus.

చా

- చా tsau, *adj.* Four. *s. vide* చతు-చా
 కాలిపీట tsavu, tsaukalipita, A
 chair; *lit.* A seat with four legs.
 చావంచ tsauvantsa, Five.
 చాక tsauka, *adj. vide* చతుక tsavuka.
 చాకము tsaukamu, *adj.* Square. *s.* A
 square.
 చాకళించు tsaukalintsu, *v. n. vide* చ
 తుకళించు tsavukalintsu.
 చాకీ tsauki, *s.* A custom house. 2. A
 watch house. A watchman.
 చాడు tsauđu, *s. vide* చవడు tsavađu.
 చాడోలు tsauđułu, *s.* A howdah, or
 seat on the elephant.
 చాతా tsautá, *s.* The litter generally
 called a dooly.
 చాతి tsauti, *s. vide* చతుతి tsavuti.

చాదంతి tsaudanti, *s. vide* చతుదంతి
 tsavudanti.

చాజరి tsaudari, *s.* A Chowdry; the
 head of a village, purganah, or
 caste, under the former Mussulman
 government.

చార్యము chauryamu, *s.* Theft, rob-
 bery.

చాలము choulamu, *s.* The ceremony
 of tonsure; shaving off the hair
 of a child, three years old, with
 the exception of one lock, left on
 the crown of the head.

చ

చ chha, The twenty-second letter,
 and seventh consonant in the Te-
 lugu alphabet.

చి

చిద్రము chhidramu, *s.* A hole, vacui-
 ty, or perforation. 2. Fault, defect,
 flaw. గృహచిద్రము grihachchhi-
 dramu, Domestic foibles.

జ

జ ja, The twenty-third letter, and
 eighth consonant, in the Telugu
 alphabet.

జంకు dzanku, *s.* Fear, terror, appre-
 hension. *v. n.* To fear, to be afraid.

జంకించు dzankintsu, *v. a.* To frighten.

జంఖానా dzankháná, *s.* A carpet.

జంఁ dzanga, *s. vide* అంఁ anga.

జంఠము jangamamu, *adj.* Locomotive, moveable. *s.* Any thing which has motion, as opposed to that which is stationary.

జంఠము dzangamu, *s.* A caste among the Súdras, who worship Siva exclusively; some of them follow the profession of tailors.

జంఠపిల్లి dzangupilli, *s.* A wild cat of a large species.

జంఠము dzandzátamu, *s.* The trouble, or annoyance, arising from a large family.

జంఠాళి dzandzáli, *s.* A dagger, with a handle covered, for defence.

జంట dzanta, *s.* A pair, or couple.

జంటమోములంట dzantámómuladanta, The god of fire, who has two faces. జంటరాశి dzantarásí, The sign Gemini.

జంతికెలు dzantikelu, *s. plu.* Cakes made of baked flour, in the form of a thin rope. జంతికె dzantike, The vessel upon which these cakes are made.

జంతువు jantuvu, *s.* An animal, or living creature; any being endowed with animal life; it is more usually applied, however, to those of the lowest organization.

జంఠ్రము dzantramamu, *s.* A machine.

జంఠ్రపుబొమ్మ dzantrapubomma, A puppet.

జండెము dzandemu, *s.* The sacerdotal thread.

జంపు dzampu, *s.* Indolence, laziness.

2. Procrastination. 3. Length. 4. An ornament worn by Hindoos, from the tip of the ear. *adj.* Long.

జంపునడపు dzampunadapu, *v. a.* To procrastinate.

జంబు dzambu, *s.* A reed.

జంబుకము jambukamu, *s.* A jackal.

జంభము jambhamu, *s.* Grandeur, pomp, pride, presumption. The meaning of this word, in Telugu, is quite different from what it has in Sanskrit.

జకేరా dzakérá, *s.* A store, or hoard.

జక్కవ dzakkava, *s.* The ruddy goose.

జక్కవకవప్ప dzakkavakavavippu, The moon; because this bird is said never to couple during moonlight. జక్కవలమేలు dzakkavalamélu, The sun; as favorable to this bird.

జక్కి dzakki, *s.* A horse.

జక్కించు dzakkintsu, *v. a.* To be in error, or in fault.

జక్కిని dzakkini, *s.* A married female, who dies during her husband's life-time.

జక్కల dzakkulu, *s. plu.* Demi-gods, or nymphs, attendant on Cubera.

- జక్కు-లవాండ్లు dzakkulavándlu, *s.* *plu.* People who worship the goddess of Kameswari.
- జగజంబు dzagadzambu, *s.* Excess ; a great deal.
- జగడము dzagaḍamu, *s.* War, battle, combat. 2. A quarrel, or dispute.
- జగడమాడు dzagaḍamádu, *v. n.* To fight, quarrel, or dispute.
- జగతి dzagati, *s.* A raised open veranda.
- జగత్తు, జగము jagattu, jagamu, *s.* The world, the universe. 2. People, mankind.
- జగివెడు dzagiveḍu, *s.* The relationship of the husband of one sister, to that of another.
- జగ్గుమను dzaggumanu, *v. n.* To be agreeable, or acceptable.
- జజ్జు dzadzdu, *s.* A rag, or tatter ; any thing torn. 2. Laziness. *adj.* Lazy.
- జటా jata, *s.* The hair matted, as worn by Siva, or by the Hindoo ascetics. 2. The fibrous root, growing down from the branches of certain trees, in India. జటిలము dzatilamu, *adj.* Having matted hair.
- జటి dzatti, *s.* Handsel, earnest money. 2. A bargain, or agreement.
- జట్టు dzattu, *s.* An assemblage, or body of people.
- జడ jaḍa, *s.* Plaited or braided hair. 2. Matted hair.
- జడసు jaḍanu, *s.* Stupidity, apathy. 2. Awkwardness.
- జడము jaḍamu, *adj.* Cold, frigid, chilly. 2. Stupid, apathetic, idiotic. 3. Inanimate.
- జడి dzadi, *s.* Rain. జడివాన dzadivána, Heavy rain.
- జడియు dzadiyu, *v. n.* To fear, or be afraid. జడిపించు dzadipintsu, To frighten, threaten, or alarm.
- జడుపు dzadupu, *s.* Fear, fright.
- జడ్డు dzadḍa, *s.* One consonant written below another ; as when the consonant is doubled, or when two consonants come together, without the intervention of a vowel.
- జడ్డిగము dzaddigamu, *s.* A sowing machine.
- జత dzata, *s.* A pair. 2. A set. 3. Equality of shape. *adj.* Equal.
- జతనము dzatanamu, *s.* Endeavour. 2. Stratagem, expedient. 3. Effort, exertion. 4. Perseverance, energy.
- జననము jananamu, *s.* Birth, production. 2. Family, race, lineage.
- జనము janamu, *s.* Man, individually, or collectively ; a man ; mankind ; an individual, a person ; people, population, community.
- జనడు janudu, *s.* A man.

జనుకు dzanumu, *s.* The hemp plant, *Cannabis sativa*.

జన్నుకు dzannamu, *s.* A sacrifice, or ceremony, in which oblations are presented.

జన్నిదము, జన్ని dzannidamu, dzanni, *s.* The sacerdotal thread.

జన్నియ, జన్నె dzanniya, dzanne, *adj.* Consecrated, or devoted, to the deity.

జన్మము janmamu, *s.* Birth, production.

జపము japamu, *s.* Repeating inaudibly passages from the Vedas, charms, or the names of the deity; counting silently the beads of a rosary, &c.

జపించు, జపించు japintsu, japiyintsu, *v. a.* To repeat inaudibly prayers, &c. as above.

జప్తి dzapti, *s.* Sequestration.

జబ్బు dzabba, *s.* The outer side of the thigh. 2. The arm.

జబ్బు dzabbu, *s.* Inattention, negligence, carelessness. 2. Delay. *adj.* Inattentive, negligent. 2. Slow. 3. Insipid.

జమ dzama, *s.* A revenue term, signifying collection, or assessment. జమచేయు dzamachéyu, To collect. జమాఖచు dzamákhartsu, An account of receipts, and disburse-

ments. జమావసూలు షాక్తి dzamávasú-lubákí, Demand or assessment, collection, and balance. జమాబంది dzamábandí, The settlement of the assessment.

జమిలి dzamili, *adj.* Double. జమిలికొక్కలి dzamilimukkáli, A bee, which has six feet.

జమిలిక dzamilika, *s.* A kind of tabor.

జమీను dzamínu, *s.* The land, ground, earth, or soil. జమీందారుడు dzamíndáruđu, A zamindar.

జముడు jamuđu, *s.* Yama, the regent of the world below, and the judge of departed souls. జమునెక్కెరింత jamunekkirinta, A buffalo; because it is the steed of Yama.

జమున jamuna, *s.* The river Jumna, which joins the Ganges below Allahabad. జమునయ్య jamunayya, The sun; in mythology, the father of the Jumna.

జములు dzamulu, *s.* A couple.

జమ్ము dzammu, *s. vide* జంబు dzambu.

జయము jayamu, *s.* Conquest, victory, triumph, success. జయించు jayintsu, To conquer, or win; to be successful.

జరి dzarí, *s.* Gold or silver thread, or lace.

జరిబు dzaribu, *s.* The mensuration of land.

జరుగు dzarugu, *v. n.* To pass, elapse, or expirc. 2. To get, or move, on ; to creep. 3. To slip, or slide. 4. To flee.

జరుపు dzarupu, *v. a.* To spend, as time ; to procrastinate. 2. To pass time. 3. To move, or push, forward.

జరూరు dzarúru, *adj.* Necessary, requisite, urgent. *s.* Necessity, occasion, urgency.

జజజజ dzarradzarra, *s.* The noise arising from dragging along the ground.

జజ్జున dzarruna, *adv.* Quickly.

జలకడుగు dzalakadugu, *v.* To wash earth for gold, diamonds, &c. జలకడుగులవాండ్లు dzalakadugulavándlu, *s. plu.* A caste of people who search for articles, in drains, &c.

జలకము dzalakamu, *s.* Ablution, bathing.

జలతారు dzalatáru, *s. vide* జరి dzari.

జలదారి dzaladári, *s.* A drain, a kennel.

జలము jalamu, *s.* Water. జలవాధ jala-bádhá, Inclination to make urine. జలచరముల jalacharamulu, Aquatic animals.

జలుబు dzalubu, *s.* A cold. *adj.* Cold.

జలుబుచేయు dzalubuchéyu, To take or catch cold.

జల్ల dzalla, *s.* A long narrow basket, placed on a cart, to contain any thing loose, which is carried on it.

జల్లను, జల్లనును dzallanu, dzallumanu, *v. n.* To tremble, perspire, or have one's hair stand on end, from any involuntary affection of the passions.

జల్లి dzalli, *s.* Broken tiles, little stones. 2. Boasting lies, idle talk.

జల్లించు dzallintsu, *v. a.* To sift.

జల్లు dzallu, *s.* A shower. వడపు జల్లు varshapudzallu, A shower of rain.

జల్లెడ dzalleda, *s.* A sieve.

జవ dzava, *s.* A frame, or setting. జవకట్టు dzavakattu, To set or frame. జవదాటు dzavadatu, To transgress prescribed limits.

జవట, జవర dzavata, dzavara, *s.* A net-like substance, which surrounds the palmyra tree, at those parts whence the branches expand.

జవరన dzavarana, *s.* Straightness, smoothness. జవరము dzavramu, *adj.* Straight, smooth.

జవరాలు, జవ్వని dzavaralu, dzavvani, *s.* A young female.

జవాది dzavadi, *s.* Civet. జవాదిపిల్లి dzavadipilli, The civet cat.

జవాను javanu, *s.* A peon.

జవాబు dzavābu, *s.* An answer. జవాబుదారుడు dzavābudāruḍu, A surety; a person responsible. జవాబుస్వాలు dzavābuswālu, Discourse, argument. జవాబునీసము dzavābunivīsu, A writer of orders, or replies. జవుకు dzavuku, *v. n.* To become soft, or ripe, as a boil. *adj.* Swampy, brakish.

జవురు dzavuru, *v. a.* To lash. 2. To collect any thing scattered.

జవ్వనము dzavvanamu, *s.* Youth.

జవ్వ dzavvu, *s.* Beauty. *adj.* Beautiful.

జా

జాగా dzāgā, *s.* A place, or station. 2. Land, ground.

జాగలము dzāgilamu, *s.* A dog.

జాగీరు జాగీరు, *s.* A grant of the land revenue payable to government, from an extensive tract of country.

జాగు dzāgu, *s.* Delay.

జాగ్రత జాగ్రత, *s.* Vigilance, carefulness, caution. 2. Activity. *adj.* Vigilant, careful, cautious. 2. Active, ready. జాగ్రతచేయు జాగ్రతచేయు, To take care, to be careful. 2. To make ready.

జాజికాయ dzājikāya, *s.* The nutmeg.

జాజివత్తిరి dzājīpattiri, *s.* Mace.

జాజు dzādzu, *s.* Red chalk, red colour. *adj.* Red.

జాడ dzāḍa, *s.* The mark of a footstep; a track; a trace. జాడగాచెప్పు, జాడగాచూపించు dzāḍagācheppu, dzāḍagātsūpintsu, To give a hint. జాడగాపోవు dzāḍagāpōvu, To slink away.

జాడించు dzāḍintsu, *v. a.* To flap about as a horse does his tail. 2. To throw suddenly out the arms or legs. 3. To rinse about in water. 4. To reprove by speech.

జాడు dzāḍu, *s.* The tender stalk of the great millet.

జాడ్యము జాడ్యము, *s.* Coldness, apathy. 2. Folly, stupidity, dulness. 3. A disease, sickness.

జాణ dzāṇa, *s.* A clever or skilful person.

జాతర dzātara, *s.* The festival of any deity, but chiefly of the village goddess.

జాతి జాతి, *s.* A kind, sort, class, tribe, or caste. 2. The nutmeg tree. 3. Birth. జాతివత్తి, జాతిపత్రి, Mace. జాతిఫలము జాతిఫలము, The nutmeg.

జాతి dzāti, *s.* Splendour, brightness.

జాడు dzāḍu, *s. vide* జాజు dzādzu.

జాన జాన, *s. vide* జేన జేన.

జాను dzānu, *s.* Beauty. *adj.* Beautiful.

జానగలు dzánugalu, *s. plu.* Ears.
 జానశ్రు jánuvu, *s.* The knee.
 జాపత్రి dzápatri, *s. vide* జాజివత్తిరి
 dzájipattiri.
 జాప్యము jápyamu, *adj.* Loitering. *s.*
 Loitering, delay.
 జాబితా jábitá, *s.* A list.
 జాబిల్లి dzábilli, *s.* The moon. జాబిల్లి
 పట్టి dzábillipatti, The planet Mer,
 cury. జాబిల్లిరిక్క dzábillirikka-
 The fifth of the lunar mansions.
 జాబు dzábu, *s.* A letter of correspond-
 ence.
 జామపండు dzámapanḍu, *s.* The fruit
 of the guava tree.
 జామారు jámáru, *s.* A long cloth,
 without any coloured border.
 జామీన dzámínu, *s.* Security, bail.
 జాము dzámu, *s.* A space of time
 equivalent to three English hours.
 జాలు dzárru, *v. n.* To slide, or slip.
 2. To trip, or stumble. 3. A knot
 to slip open; or become loose. 4.
 To drop as water. 5. To flee.
 జాలము dzálamu, *s.* Delay, loitering.
 జాలముచేయు dzálamuchéyu, *v. a.*
 To shuffle off.
 జాలరు jálaru, *s.* Net-work, fringe.
 జాలరకన్ను jálarukannu, The mesh
 of a net.
 జాలారి dzálári, *s. vide* జలదారి dzala-
 dári.

జాలి dzáli, *s.* Pity, commiseration.
 2. Regret, sorrow. 3. Wrath.
 జాలు dzálu, *s.* The gentle flowing of
 water. జాల్గాను dzálgonu, To flow
 gently as water.
 జాలె-జాలియము, జాతము dzále-dzáli-
 yamu, dzálemu, *s.* A purse.
 జాళువా dzáḷuvá, *s.* Gold.
 జావ dzáva, *s.* A thick drink, made
 of boiled rice, or wheat.
 జాస్తి jasti, *adj.* More, much.
 జాహీరు jáhíru, *adj.* Obvious. జాహీరు
 చేయు jáhíruchéyu, To explain.

జి

జింక jinka, *s.* An antelope.
 జిగట, జిగురు jigata, jiguru, *s.* Paste,
 or gum.
 జిగి jigi, *s.* Brightness, splendour. *adj.*
 Strong. జిగిపని jigipani, Substantial
 work.
 జిట్టెడు jittedu, *adj.* Equal in extent
 to a span, measured by the thumb
 and forefinger.
 జిడ్డు jidḍu, *s.* Grease, oil, &c. Swim-
 ming upon water, or besmearing
 any thing. *adj.* Greasy, oily. జిడ్డు
 కడలి jidḍukadali, The sea of milk;
 one of the seven fabulous seas.
 జితపడు jitapaḍu, *v. n.* To be salubri-
 ous. 2. To be subdued. 3. To be
 qualified. 4. To be accustomed.

జితపలు జితaparratsu, *v. a.* To subdue. 2. To qualify. 3. To accustom.

జిత్తు jittu, *s.* Craft, cunning.

జిడ్డు jiddu, *s.* Quarrel, dispute. 2. Enmity.

జినస్సు jinassu, *s.* A thing, an article.

జిమ్మా jimma, *s.* Possession, charge.

జిరా jira, *s.* Armour, mail.

జిరాయతి jirayati, *s.* Agriculture, cultivation.

జిర్ఱున jirruna, *adv.* Swiftly, speedily.

జిల jila, *s.* An itching.

జిలిబిలలుకు jilibilipaluku, *s.* A low but pleasing sound.

జిలుగు jilugu, *adj.* Very small, and close. 2. Troublesome. *v. a.* To write in a very close and small hand.

జిలేబిలు jilebilu, *s. plu.* A kind of sweetmeat.

జిల్లేడు jilledu, *adj.* Of or belonging to the gigantic swallow wort. *Asclepias gigantea.* *s.* The plant itself.

జివురు jivuru, *s. vide* జిగట jigata.

జీ

జీండ్రము jindramu, *s.* Misfortune, misery.

జీడి jīdi, *s.* The juice which exudes from the stalk of the mango fruit, immediately after it is cut from the tree.

జీతము jītamu, *s.* Salary, wages, pay.

జీను jīnu, *s.* An anchor. 2. A horse saddle.

జీబు jību, *s.* A net-like substance which surrounds the cocoanut, and other similar trees, at those parts whence the branches expand.

జీర jīra, *s.* A line. 2. A crack, or flaw.

జీరకము-జీరణము, జీరము jīrakamu-jīranamu, jīramu, *s.* Cummin seed.

జీరు-జీరాడు, జీరుకాడు jīru-jīrádu, jīrukádu, *v. n.* To hang down, or trail, on the ground.

జీలకజ్జు jīlakarra, *s. vide* జీరకము jīrakamu.

జీవము jīvamū, *s.* Life, existence. 2. The soul. జీవనము jīvanamu, *s.* Life, existence. 3. Water. 3. Livelihood, means of subsistence. 4. Profession.

జు

జుంజుం dzumdzám, *s.* A torch made of Jonnalū straw, used by the young people on the new moon of the month of ఆశ్వయుజము śśvayujamu.

జుంజుం dzumdzum, *s.* The buzzing of bees, &c.

జుంజురుకట్ట dzumdzurukatta, *s.* A torch made of sticks, tied together in a bundle.

జంజులు dzumdzurrulu, *s.* A lion's mane.

జంజులువెంట్రుకలు dzumdzurruven-trukalu, *s. plu.* Dishevelled hair.

జాట్టన ప్రేలు dzuṭṭanavrēlu, *s.* The forefinger.

జాట్టు dzuṭṭu, *s.* A long lock, or tuft, of hair, left by the Hindoos on the crown of the head, the rest of which is close shaved. 2. A peacock's crest.

జాణగు dzuṇagu, *v. n.* To retire, withdraw, or retreat.

జాత్త dzutta, *s.* A short span, measured from the thumb, to the tip of the ring finger.

జాన్ను dzunnu, *s.* Honey. 2. Cheese. జాన్ను బాలు dzunnubālu, The milk of a cow which has newly calved, until seven days after the birth.

జాబ్బున dzubbuna, *adv.* Swiftly, quickly.

జామ్మలు dzummalu, *s. plu.* A kind of birds.

జారుమానా dzurumānā, *s.* A fine.

జాట్టు dzurru, *v. a.* To drink with a sipping noise.

జులము dzulumu, *s.* Oppression, injustice. జులముచేయు dzulumuchē-yu, *v. a.* To oppress; to distress.

జావ్విదీవి dzuvvidīvi, *s.* One of the seven dwipas, or continents, into which the world is divided.

జూ

జూజము, జూదము dzúdzamu, dzúdamu, *s.* A game. 2. Gambling, play.

జూజరి, జూదరి dzúdzari, dzúdari, A gamester. జూజమాడు dzúdzamádu, To play a game.

జూజి dzúji, *s.* A procuress.

జూలు dzúlu, *s.* The mane of a horse.

జె

జెండా jendā, *s.* A flag, or banner.

జెండాకుచ్చులు jendākutstsulu, The tassels of a flag.

జెంత jenta, *s.* A wicked young female.

జెక jega, *s.* Greatness. *adj.* Great.

జెట్టి jetti, *s.* A brave man, a gallant man.

జెట్టి jetti, *s.* A wrestler. జెట్టిపట్టు jetti-patṭu, Wrestling. జెట్టిపెనుకువ jetti-penukuva, A combat of wrestlers.

జెడ్డ jedḍa, *s. vide* జడ్డ dzaḍḍa.

జెస jena, *s.* The yolk of the egg.

జెనుడు jemudu, *s.* The milk-hedge plant. Euphorbia tirucalli.

జెజి jerrabhi, *s.* An old woman.

జెట్టి jerri, *s.* A centipede.

జెర్రిపోతు jerripótu, *s.* A kind of snake.

జెల jela, *s.* A spring of water.

జెలగ jelaga, *s.* A leech.

జెలకంకె jelákante, *s.* A hawk, or falcon.

జెవ jeva, *s.* Strength.

జెష్ట jeshṭa, *s.* Misfortune.

జే

జేంద్రవాండ్లు jéndravándlu, *s. plu.* A certain caste of weavers.

జేగురు jéguru, *s.* Red chalk. జేగురించు jégurintsu, To grow red.

జేజే jéjé, *s.* A deity, male, or female.

జేజేలగట్టు jéjélagattu, The mountain in Meru, the abode of the gods.

జేజేలపట్టు jéjélapattu, The heaven of Indra.

జేజే jéjé, *interj.* Expressive of joy.

జేన jéna, *s.* A span.

జేబు jébu, *s.* A pocket.

జేవురు jévuru, *s. vide* జేగురు jéguru.

జేవురుగండ్లు jévurugandlu, *s. plu.* Embasures.

జొ

జొంపము dzompamu, *s. vide* గుబురు guburu.

జొత్తిల్లు dzottillu, *v. n. vide* జేగురించు jégurintsu, Under జేగురు jéguru.

జొన్న dzonna, *s.* The jonna grain, or great millet. *Holcus saccharatus.*

జొబ్బిలు dzobbilu, *v. n. vide* చిప్పిలు chippilu.

జొక్కిగ dzorriga, *s. vide* జోక్కిగ dzórriga.

జొల్లు dzollu, *s.* Saliva, spittle.

జొహారు dzoháru, *s.* Prostration, salutation. *interj.* Expressive of joy.

జొ

జొక dzóka, *s.* Independence, possession.

జొకు dzóku, *v. a.* To abuse, or revile; to use imprecations. *s.* A buse.

జొకొట్టు jókottu, *v. a.* To lull a child to sleep.

జొగము dzógamu, *s.* Abstraction of mind, intense meditation on one object. జొగి dzógi, *s.* A devotee, or religious mendicant. జొగురాలు dzógurálu, A female devotee.

జొగు dzógu, *s.* A float, or raft, for crossing a river.

జొజో dzódzó, *interj.* Expressive of blessing, Be happy, &c. It terminates each line of every song used for lulling children asleep; hence జొకొట్టు dzókottu, *q. v.*

జొటి dzóti, *s.* A woman.

జ్ఞాతు dzódu, s. A pair, or couple. 2.

Equality of size. 3. Shoes, sandals.

4. Armour, mail.

జ్ఞాతు dzódu, s. A brave person.

జ్ఞాపు dzópu, v. a. To flap away flies.

జ్ఞార, జ్ఞారావరీ dzóru, dzórávarí, s.

Force, compulsion.

జ్ఞాతిగ dzórriga, s. The dog-fly.

జ్ఞాల dzóla, s. A song for lulling infants asleep.

జ్ఞాలి, జ్ఞాలి dzóli, dzóli, s. Purpose, business, intention, design. జ్ఞాలికి వచ్చు, జ్ఞాలికిపోవు dzólikivatstsu, dzólikipóvu, To meddle in one's concerns.

జ్ఞాలె dzóle, s. A small bag for alms.

జ్ఞాసీ dzósí, s. An astrologer, or astronomer.

జ్ఞాస్యము dzósyamu, s.

Astrology, or astronomy.

జ్ఞాహారు dzóháru, s. vide జ్ఞాహారు dzóháru.

జ్ఞ

జ్ఞప్తి juapti s. Understanding, comprehension; the exercise of the intellectual faculty. 2. Recollection.

జ్ఞాతి

జ్ఞాతి jnāti, s. A collateral relation, or distant kinsman; one who does not participate in the oblations of

food, or water, offered to deceased ancestors.

జ్ఞానము jnānamu, s. Knowledge in general. 2. Knowledge of a specific and religious kind, that which is derived from meditation, and the study of philosophy.

జ్ఞాని jnāni, s. An astrologer, a fortune-teller. 2. A sage, one possessing religious wisdom, or gnanum.

జ్ఞాపకము jnāpakamu, s. Remembrance, recollection. జ్ఞాపకముచేయు jnāpakamuchéyu, To remind, to recollect.

జ్ఞా

జ్ఞాజ్య, s. The earth. 2. A bowstring.

జ్ఞా

జ్ఞాతిషము jyótishamu, s. Astronomy, astrology. జ్ఞాతిషుడు jyótishku. du, An astronomer or astrologer; a fortune-teller.

జ్ఞాతిస్సు jyótissu, s. Light. 2. Fire. 3. The sun. 4. The moon. 5. A star.

జ్వ

జ్వరము jwaramu, s. Fever. చలిజ్వరము chalijwaramu, lit. Cold and fever. An ague. పిత్తజ్వరము pittajwaramu, A bilious fever.

జ్వా

జ్వాల, జ్వాలము jwāla, jwālamu, s.
Flame, blaze.

ఝ

ఝ jha, The twenty-fourth letter,
and ninth consonant, in the Telu-
gu alphabet.

ఝంకారము-ఝంకృతము, ఝంకృతి jhan
kāramu-jhankṛitamu, jhankṛiti, s.
A buzz, or humming. 2. The loud
noise of anger.

ఝంఝ jhamjha, s. A tempest, or
storm.

ఝలిపించు jhaḷipintsu, v. a. To brand-
ish.

ఞ

ఞ na This is the twenty-fifth letter,
and tenth consonant, in the Telu-
gu alphabet, but no word in the
language commences with it.

ట

ట ṭa, The twenty-sixth letter, and
eleventh consonant, in the Telu-
gu alphabet. It is often added to
the root of the verb, to form the
verbal noun ; as, చేయుట chéyuta,
Doing.

టంకము ṭankamu, s. An imaginary
coin of the value of 16 copper
dubs, or four silver fanams.

టంకము ṭankamu, s. Pride. 2. A stone
cutter's chisel. 3. Borax.

టంకసాల ṭankasāla, s. A mint.

టక్కు ṭakku, s. Deceit, cunning. 2.
Dissimulation, hypocrisy, pre-
tence. v. a. To deceive ; to pre-
tend.

టక్కరి, టకటంకు ṭakkari, ṭakaṭan-
ku, s. A deceitful, or fraudulent
person.

టపాకీ, టపాసు ṭapākī, ṭapāsu, s. A
cracker.

టప్పా ṭappā, s. The post, generally
termed the Tappal, in Southern
India.

టాలొయించు ṭalāyintsu, v. n. To take
a walk. 2. To delay, or put off.

టా

టాకు ṭāku, s. A ring used to retain
others on the finger. 2. The end
or point of a pen.

టాటోటు ṭāṭōṭu, s. Deceit, pretence.

టి

టిట్టి ṭirri, s. A beast of burden.

టీ

టీక ṭika, s. A commentary.

టీకా ṭikā, s. Inoculation. 2. The small
pox by inoculation. 3. An orna-
ment, hanging from the hair down
upon the forehead. టీకావేయు ṭikā-
véyu, To inoculate.

టిపు *tipu*, *s.* Money, deposited as security for good conduct.

టూ

టూకీ *túki*, *s.* An abstract of the contents, or purport, of a letter.

టె

టెంక *tenka*, *s.* The stone of the mango fruit.

టెంకాయ *tenkaya*, *s.* A cocoanut.

టెంకి *tenki*, *s.* A house.

టెంకె *tenke*, *s.* A shoemaker's awl.

టెక్కులు *tekkulu*, *s. plu.* Airs of pride.

టెక్కెము *tekkemu*, *s.* A flag, or banner.

టూ

టూపీ *tópi*, *s.* A hat. 2. A cap.

త

త *tha*, The twenty-seventh letter, and twelfth consonant, in the Telugu alphabet.

తరాయింతు *tharayintsu*, *v. a.* To resolve, settle, or fix.

తవతవ *thavaṭhava*, *s.* Obstacle, or impediment.

తవణె *thavaṇe*, *s.* A great drum.

తవర *thavara*, *s.* A deceitful female.

తవలి *thavali*, *s.* Deceit, fraud.

తా

తాణా *thána*, *s.* The head place of a district. 2. A watch house. తాణె చాచు *thanedáru*, One appointed to superintend a district.

తాళు *thávu*, *s.* A place, house, lodging, or residence

తి

తికాణా *thikána*, *s.* A place of residence, or resort; abode, station.

తి

తిను *thíku*, *adj.* Proper, just, fit. 2. Exact, complete. 3. True.

తివి *thívi*, *s.* Generosity, liberality. 2. Posture, state.

తే

తేవ *théva*, *s.* Glory, power.

తో

తోకు *thóku*, *s.* A great sum.

తోలా *thóla*, *s.* A body, or company.

డ

డ *da*, The twenty-eighth letter, and thirteenth consonant, in the Telugu alphabet.

డంబము *dambamu*, *s.* Ostentation. *adj.* Ostentatious. డాంబికుడు *dám-bikuḍu*, A cockcomb.

దంబు dambu, *s.* Splendour, brightness, brilliance.

దక్కి dalki, *s.* A small drum, shaped like an hour glass.

దగ్గర daggara, *adv.* Near; used in books only.

దగ్గుతిక dagguttika, *s.* A low, choked, interrupted, or sobbing sound, expressive either of joy, or grief.

దప్పు dappu, *s.* A large noisy drum.

దబ్బి dabbī, *s.* A small box; a vessel kept in Hindoo temples, for the reception of presents from pilgrims; or in which the custom servants keep the collections made by them.

దబ్బు dabbu, *s.* A dub, or copper coin of the value of twenty cash. 2. Falsehood, a lie. 3. Riches, eclat, ostentation. 4. The noise of a drum.

దబ్బుగలవాడు dabbugalavāḍu, A rich man.

దహారము damāramu, *s.* A pair of kettle drums.

దమ్మను dammanu, *v. n.* To die.

దయ్యు dayyu, *v. n.* To be fatigued, tired, wearied, or weakened.

దలాయతు dalāyatu, *s.* A deloyet, or peon.

దవులు davulu, *s. vide* దాలు dāulu.

దా

దాగు dāgu, *s.* A stain, spot, blot, or mark.

దాగు dāgu, *v. n.* To hide. *vide* దాగు dāgu.

దాపల dāpala. *adv.* On the left side.

దాపలి dāpali, *adj.* Left.

దానా dābā, *s.* Blame, censure.

దాబు dābu, *s.* A catalogue, or list. 2. A physician's recipe. 3. A female's zone, of silver, or gold.

దాయు dāyu, *v. n.* To approach.

దాలు dālu, *s.* Splendour, brilliance. 2. A shield. 3. A banner or flag.

డి

డింగరుడు dingaruḍu, *s.* A servant; a slave. 2. A fat man.

డించు dintsu, *v. a.* To let, or put, down. 2. To leave another. *vide* డించు dintsu.

డిండిరము dindīramu, *s.* Froth foam.

డిండు dindu, *s.* Meanness. 2. Defeat. *v. n.* To die or expire 2. To be defeated. డిండుపలుచు dinduparratsu, *v. a.* To defeat in battle.

డిగు, దిగు digu, diggu, *v. n.* To descend, or alight. *vide* డిగు digu.

దిగ్గియ diggiya, *s.* A large and long pond.

డిల్లపడు dīllapaḍu, *v. n.* To be immoveable. 2. To be astounded.

డి

డికొను dīkonu, *v. a.* To butt.

డిలుపడు dīlupaḍu, *v. n.* To become lean, weak, or feeble. 2. To be defeated. డీలుపఱచు dīluparratsu, *v. a.* To weaken. 2. To defeat.

డు

డుమ ḍuma, *part.* This word is found in books only, added to verbs, to express the optative mood; as ఆ య్యెడుమ ayyeḍuma, May it be so.

డుయ్యు ḍuyyu, *v. a.* To draw a sword. 2. To open out any thing. 3. To retire, or retreat. 4. To pierce.

డుట్టుచ్చి ḍurruchchi, *interj.* Expressive of defiance to battle.

డుల్లు ḍullu, *v. n.* To fall, as leaves from a tree. డులుచు ḍulutsu, *v. a.* To cause to fall; to slacken.

డె

డెండము ḍendamu, *s.* Mind, heart, opinion.

డెక్క ḍekka, *s.* A hoof.

డెక్కు ḍekku, *v. a.* To hinder, prevent, or arrest.

డెప్పరము depparamu, *adj.* Unattainable.

డెబ్బది, డెబ్బి debbadi, debbhai, *adj.* Seventy.

డె

డెగ దేగా, *s.* A hawk, or falcon.

డెగట దేగటా, *s.* On the fifth day after a marriage, the bride and bridegroom, with all their relations, throw perfumed powder at each other, and this is the name given to that pastime.

డెరా దేరీ, *s.* A tent.

డొ

డొంక ḍonka, *s.* A bush. 2. A road, amidst cultivated fields, left for cattle.

డొంకు ḍonku, *v. n.* To be degraded or decreased. *s.* Crookedness.

డొక్క ḍokka, *s.* The belly. 2. The outward shell of a cocoanut.

డొర్లు, డొల్లు ḍorlu, ḍollu, *v. n.* To tumble, or roll over; to fall down.

డొల్ల ḍolla, *adj.* Hollow.

డో

డోకడా ḍokaḍā, *s.* The hundredth part of any coin.

డోకు ḍoku, *v. a.* To dig slightly; to root up grass.

డోలీ ḍolī, *s.* A litter, or dooly, *vide* చౌతా chautā.

డోలు ḍólu, *s.* A kind of drum.

డౌ

డౌలు dāulu, *s.* An estimate. 2. Appearance.

ఢ

ఢ dha, The twenty-ninth letter, and fourteenth consonant, in the Telugu alphabet.

ఢంక dhanka, *s. vide* ఢక్క dhakka.

ఢక్క dhakka, *s.* A double drum.

ఢా

ఢాక dhāka, *s.* Formidable appearance. 2. Rigorous authority.

ఢో

ఢోకా dhókā, *s.* Doubt, fear, suspicion.

ణ

ణ na, This is the thirtieth letter, and fifteenth consonant, in the Telugu alphabet, but no words in the language begin with it.

త

త ta, The thirty-first letter, and sixteenth consonant, in the Telugu alphabet.

తంబ, తంటా taṅṭa, taṅṭā, *s.* Difficulty, trouble. 2. Dispute, contention. 3. Slander, false report. 4. Trick, knavery. 5. Debt.

తండనము tandasamu, *s.* An instrument for pulling out hair by the root.

తండా tandā, *s.* A heap of filled sacks. 2. A troop of Brinjaries, or Lum-badies.

తండు tandu, *v. a.* To collect, to demand. తండలు tandalu, *s.* Collections.

తండులములు tandulamulu, *s. plu.* Rice.

తండేలు tandēlu, *s.* A tindal, or native officer, in a ship, or vessel.

తంత్రి tandri, *s.* A father. తంత్రినైచోడు tandrisaidōdu, *s.* A father's brother, or sister. పెత్తంత్రి pet-tandri, *s.* A father's elder brother. పినతంత్రి pinatandri, A father's younger brother.

తంతి tanti, *s.* The wire, or string, of a musical instrument. తంతివాద్యము tantivāddemu, Stringed instruments.

తంతు tantu, *s.* Craft, cunning, subtilty. 2. Device, shift.

తంతెలు tantelu, *s. plu.* The little steps, or bridges, in the handle of the Vīna, a sort of guitar.

తంత్రిము tantramu, *s.* Craft, cunning, subtilty. 2. Device, or trick. 3. An intrigue, or plot.

తంత్రి tantri, *s. vide* తంతి tanti.

తంఱత tandara, *s.* Hesitation. 2. Perplexity, confusion. 3. Trembling.
 తంపె tampi, *s.* A fire pit, used for boiling water.
 తంబుఱ, తంబుఱా tamburra, tamburrá, *s.* A musical instrument, with five strings, resembling a guitar.
 తకఱారు takaráru, *s.* Dispute, altercation, quarrel.
 తకావీ takávi, *s.* Taccavy; advances for cultivation.
 తక్క takka, *adv.* Except.
 తక్కు takku, *v. n.* To remain. 2. To stop, or cease. 3. To refrain from. 4. To give one's-self airs. *s.* Deficiency, residue. 2. Affected gestures, foppish airs.
 తక్కువ, తక్కువు takkuvá, takkuvu, *s.* Deficiency, defect. 2. Dearness in price. 3. Inferiority. *adj.* Deficient, defective. 2. Dear in price, scarce. 3. Mean, inferior, low. ఎక్కువ తక్కువ ekkuvatakkuvá, More or less.
 తక్కెడ takkeḍa, *s.* A pair of scales; a balance.
 తక్కెడు takkeḍu, *s.* A weight of two vis.
 తక్కెఱ takkerra, *adj.* Little, trifling.
 తక్కా takyá, *s.* A pillow.
 తఖ్తు takhtu, *s.* A throne, or royal seat.

తగఱు, తగుఱు tagaḍu, taguḍu, *s.* A thin flat piece of metal; a plate.
 తగఱము tagaramu, *s.* Tin.
 తగఱు tagaru, *s.* A ram.
 తగాదా tagáda, *s.* A claim, suit, or dispute.
 తగు tagu, *v. n.* To be becoming, decent, suitable, fit, proper, worthy, or deserving. 2. To fit; to suit.
 తగులము tagulamu, *s.* Lust. 2. Love.
 తగులు tagulu, *v. n.* To touch, or come in contact with. 2. To be seized, caught, ensnared, or entangled. 3. To be affected with sickness. 4. To be found. 5. To cost. *v. a.* To touch or hit. 2. To pursue. తగులచు tagalabaḍu, To be caught, or ensnared. 2. To burn. తగులబెట్టు tagalabeṭṭu, To burn, or set on fire. తగులకట్టు tagalagaṭṭu, To tie on.
 తగులబడి tagulubádi, *s.* Charges, cost.
 తగులించు tagilintsu, *v. Caus.* To cause to touch. 2. To stick to, suspend from, or hang upon. 3. To set on fire. 4. To give, or affect, with any disease. పనిలో తగులించు panilótakilintsu, To employ, in business. చెబ్బలు తగులించు debbalutakilintsu, To flog or beat.
 తగులుకొన tagulukonu, *v. Comp.* To get one's-self entangled in. 2. To

take fire of itself. సంకెళ్లు తగిలించుకొను sankellutagilintsukonu, To get fettered. రోగము తగిలించుకొను rōgamutagilintsukonu, To get diseased.

తగువు, తగవు tagavu, tagavu, *s.* A dispute. 2. A law suit. 3. The presents given by parents to their daughter, on her marriage. తగువరి, తగవరి taguvari, tagavari, A judge ; an arbitrator.

తగ్గు taggu, *s.* Deficiency. 2. Defect. *adj.* Deficient. 2. Defective. 3. Short, low. *v. n.* To be degraded; to be abated ; to be humbled. *v. a.* To put down.

తగ్గించు taggintsu, *v. a.* To decrease, diminish, abate, or lessen.

తగ్గింపు taggimpu, *s.* A reduction, or diminution.

తచ్చన tatstsana, *s.* Craft, cunning, subtility. 2. Device or trick. 3. Derision ; a joke. తచ్చనలాడు tatstsalāḍu, To joke, or deride.

తటస్థమగు, తటస్థించు taṭasthamagu, taṭasthintsu, *v. n.* To succeed. 2. To approach.

తటస్థుడు taṭasthuḍu, *s.* An indifferent man, neither a friend nor a foe.

తటాకము taṭākamu, *s.* A tank, pond, or pool.

తటాలున taṭāluna, *adv.* Swiftly, quickly.

తట్ట tatta, *s.* A small basket. 2. A metal plate.

తట్టి taṭṭi, *s.* A small metal plate, turned up at the rim, out of which the Hindoos eat their victuals.

తట్టు taṭṭu, *s.* A bank, or shore. 2. A side, or direction. 3. A pony. 4. Measles. *v. a.* To beat or knock at a door. 2. To pat. 3. To clap. 4. To touch the heart, or mind.

తట్టివేయు taṭṭivēyu, To make a thing fall out of one's hand. తట్టిపోవు taṭṭipōvu, To be disappointed. తట్టుముట్టు taṭṭumuṭṭu, Utensils, household stuff.

తట్టువ taṭṭuva, *s.* A pony.

తట్టవాడు taṭṭavāḍu, *s.* A gold-smith.

తడ taḍa, *s.* Delay. 2. Hesitation, doubt, suspicion. 3. Confusion, embarrassment. తడబడు taḍabaḍu, To be impeded, or obstructed. 2. To be embarrassed. 3. To stutter or falter. 4. To be infirm in walking. తడకట్టు taḍakattu, To stop by charms.

తడక taḍaka, *s.* A Tatty, or straw blind ; it is also used as a door to huts, &c.

తడవ taḍava, *s.* A small piece of any loose fibrous substance, such as hemp, &c.

తడయు taḍayu, *v. n.* To loiter, or trifle away.

తడవ taḍava, *s.* A time; as ఒకతడవ okataḍava, Once.

తడవు taḍavu, *v. a.* To look, or search for; to feel for, or grope: *s.* Hindrance, delay, loss of time.

తడి taḍi, *s.* A wetting. 2. Damp, wet. *adj.* Wet, damp.

తడియు taḍiyu, *v. n.* To be wet; to get wet.

తడుపు taḍupu, *v. a.* To wet. *s.* A wetting. 2. Wet, damp.

తడిక, తడికె taḍika, taḍike, *s. vide* తడక taḍaka.

తడుపు taḍuvu, *v. a. vide* తడుపు taḍavu.

తణగము, తణగాము taṇagamu, taṇagāmu, *s.* A leathern bag for water, carried on bullocks. తణగామెడ్డు taṇagāmeddu, A bullock which bears water, in a bag of that kind.

తతి tati, *s.* Proper season, or time.

తతిమ్మా tatimma, *s.* The remainder.

త ప్రతి tattati, *s.* A horse.

త ప్రతిము, త ప్రతిపాలు tattarramu, tattarrapātu, *s.* Perplexity, disturbance, confusion, embarrassment.

త ప్రతిపడు-త ప్రతింను-త ప్రతిల్లు, త ప్రతిలు tattarrapadu-tattarrintsu-tattarillu, tattarrilu, *v. n.* To be perplexed, disturbed, confused, or embarrassed. 2. To tremble.

తత్వము tatvamu, *s.* Essential nature; the real nature of the human soul, considered as one and the same with the divine spirit animating the universe.

తథ్యము tathyamu, *s.* Truth. *adj.* True.

తదనంతరము tadanantaramu, *adv.* Afterwards.

తదారభ్య తదారభ్యా, *adv.* From that time; since then.

తద్దయు taddayu, *adj.* Exceeding, much, more.

తద్దినము taddinamu, *s.* 'The annual ceremony for ancestors. *lit.* That day, the day.

తద్ధర్మము tadhdharmamu, *s.* The aorist of the verb.

తద్భవము tadbhavamu, *adj.* Corrupted from the Sanskrit.

తనకు tanaku, *v. n.* To shine. 2. To be joined.

తనఖా tanakhā, *s.* An assignment on the revenues.

తనము tanamu, *part.* This particle is added to దేశ్యము deśyamu, Adjectives, and sometimes to దేశ్యము deśyamu, Nouns, or even occasionally to the relative participles of దేశ్యము deśyamu, Verbs, in order to form abstract nouns; thus మంచితనము manchitanamu, Good-

ness. పిల్లతనము pillatanamu, Childhood. తెలియనితనము teliyanitanamu, Ignorance.

తనయుడు tanayudu, s. A son.

తనరు, తనర్పు tanaru, tanartsu, v. n. To shine.

తనర్పు tanarpu, s. Breadth, width.

తనికీ tanikí, s. A revenue term, signifying examination, or comparison, of an account, &c. ; or the ascertaining it's correctness.

తనియు taniyu, v. n. To be satisfied, or contented. తనపు tanupu, v. a. To satisfy.

తనివి tanivi, s. Satisfaction, satiety, content.

తన్ను tannu, v. a. To kick. 2. To flog. s. A kick.

తన్నుకొన tannukonu, v. Comp. To struggle. తన్నులాడు tannuládu, To fight together. తన్నులబడు tannulabadu, To be beaten.

తపనడు tapanudu, s. The sun.

తపము, తపస్సు tapamu, tapassu, s. Religious austerity, penance, or mortification; the practice of mental or personal self-denial.

తపించు, తపించు tapintsu, tapiyintsu, v. n. To burn ; to be inflamed ; to be hot.

తపేలా tapélá, s. A brass pot, in which the Hindoos generally cook their victuals.

తపోధనుడు tapódhanudu, s. A devotee, an ascetic, one who performs religious penance.

తప్ప tappa, adv. The infinitive of తప్పి తప్పి, q. v. Is often used as an adverb, to denote Except, unless, without ; as ; మీరుతప్ప మీరు-tappa, Without you. తప్పకాయ tap-pakáya, Fruit without a heart ; such as a nut without a kernel.

తప్పదాల్చు tappadáltsu, v. n. To pretend, to tell lies.

తప్పలు tappalu, s. plu. Corn of which the ears are empty, from disease, or want of rain.

తప్పితము tappitamu, s. vide తప్పి-tappu,

తప్పి tappu, s. An error, or mistake. 2. A fault. 3. A crime, any thing improper. v. a. To err, or mistake. 2. To miss. 3. To fail in an engagement, or promise. 4. To escape, to elude. adj. Bad, wrong. గుఱితప్ప gurritappu, To miss aim. దారి తప్ప దారితప్ప, To miss, or deviate from the road. మాటతప్ప máṭa-tappu, To fail in one's word.

తప్పించు tappintsu, v. Caus. To cause to err, &c. ; to extricate, or save.

తప్పించుకొన tappintsukonu, v. Comp. To save or extricate one's-self.

తప్పన tappuna, *adv.* Quickly, speedily.

తప్పెట tappeta, *s.* A large drum.

తఫావత్తు taphāvattu, *s.* A difference, a disparity.

తఫిరీకు taphirīku, *s.* An extra assessment, subdivided upon many.

తఫిసీలు taphisīlu, *s.* Detail, analysis.

తబరకా tabaraká, *s.* A time.

తబుకు tabuku, *s.* A salver, or flat plate.

తబేలా tabelá, *s.* A stable.

తబ్బిబ్బు tabbibbu, *adj.* Distracted.

తమకము tamakamu, *s.* Lust. 2. Love.

తమకు, తమకు తమaku, tamuku, *v. n.* To hesitate. 2. To recede from a promise, purpose, bargain, &c. 3. To be in a hurry, to be precipitate.

తమగము tamagamu, *s.* A raised open building, with a high canopy, generally termed a mantapam.

తమటము tamataṃamu, *s.* A large drum.

తమరు tamaru, *pro.* One of the plurals of తాను tānu, *q. v.*

తమలసాకు tamalapáku, *s.* The beetle leaf. తమలము tamalamu, The beetle and nut together.

తమాను tamānu, *s.* Long drawers, or trousers, such as are worn by peons.

తమాము tamāmu, *s.* The whole.

తమాయింసు tamáyintsu, *v. n.* To recover one's-self from falling.

తమాషా tamáshá, *s.* A show, or spectacle.

తమి tami, *s.* Love. 2. Lust.

తమిదెలు tamidelu, *s. plu.* The grain usually termed Natchenny. Cynosurus coracanus.

తమిరె tamire, *s.* A nail fixed in the middle part of a yoke.

తముకు tamuku, *s.* A drum. 2. A tambourine.

తమ్మ tamma, *s.* Beetle leaf, and nuts, which have been chewed. తమ్మకలు tammakarra, The red stain of them.

తమ్మటము tammatamu, *s.* A large drum.

తమ్మతనుకు-తమ్మవడిగ, తమ్మవడిగము tam-matasuku-tammapaḍiga, tammapaḍigamu, *s.* A spitting pot.

తమ్మి tammi, *s.* The lotus. తమ్మికంటి tammikanti, *lit.* Lotus-eyed. Vishnu. తమ్మికేలు tammikélu, *lit.* Lotus-hands. This is a complimentary mode of mentioning the hands,

తమ్మిడు tammudu, *s.* A younger brother.

తమ్మె tamme, *s.* The lobe of the ear. 2. That part of the rope round a bullock's neck which fastens it.

తయారు tayáru, *adj.* Ready. *s.* Readiness.

తయనాతీ tayináti, *s.* Attendance upon another.

తరంగము, తరగ tarangamu, taraga, *s.* A wave, or surge.

తరకసము, తరకసా tarakásamu, tarakásá, *s.* A quiver.

తరగతిగుండ్లు taragatigundlu, *s. plu.* A kind of neck ornament.

తరణము taranamu, *s.* A raft. 2. Crossing, or passing over.

తరణము, తరుణము taranamu, tarunamu, *s.* Opportunity.

తరతర taratara, *s.* Beginning, commencement.

తరతరంబు taratarambu, *adv.* Day-by-day.

తరతరాలాడు tarataraládu, *v. n.* To fear, or be afraid.

తరద్దు taraddúdu, *s.* A revenue term, signifying active exertion, or contrivance ; especially to promote cultivation ; and thence applied sometimes to denote cultivation itself.

తరపు tarapu, *s.* A side. *adv.* Towards.

తరము taramu, *s.* A class, or sort. 2.

A generation. 3. A number of persons, or animals. *adj.* Equal. 2. Possible. తరగతి taragati, Classification, rank, order. తరబడి లెక్కలు

tarabadilekkalu, The accounts of classification. తరాతరము గాలనభవించు tarátaramugáanubhavintsu, To possess, or enjoy, by uninterrupted, hereditary succession. తరాతరము తెలిసి మాట్లాడు tarátaramutelisi-mátládu, To speak according to the rank of the person addressed.

తరలు taralu, *v. n.* To move, or proceed. 2. To set out.

తరవాణి taraváni, *s.* Sour gruel.

తరవాయి taraváyi, *s.* A time.

తరవారి taravári, *s.* A Sword.

తరహా tarahá, *s.* A sort, or kind. 2. Manner, fashion.

తరాజు, తరాసు tarádzu, tarásu, *s. vide* తక్కెడ takkeḍa.

తరి tari, *s.* Butter. *adj.* Churning.

తరికంబము tarikambamu, *vide* చల్లరాడు. తరిగలావు tsallarádu. tarigalávu, A cow whose milk is rich in butter. తరిగొల tarigóla, A churning stick.

తరించు, తరియించు tariintsu, tariyintsu, *v. n.* To cross, or get over. 2. To get through. 3. To obtain salvation, by crossing all the Hindoo hells.

తరిగొట్టవూర tarigorrrakúra, *s.* A sort of pot-herb.

తరిటి tarití, *s.* A large sack, which joins the two loads placed on each side of a bullock.

తరితీపు taritípu, *s.* Affection ; love.

తరిపిహుడ taripidúḍa, *s.* A calf one year old.

తరుచు tarutsu, *v. a.* To churn. 2. To search, examine, or investigate. తరిచిహుచు tarichitsútsu, To consider thoroughly.

తరుణము taruṇamu, *adj.* Young, juvenile. 2. New, fresh, novel.

తరుపు tarupu, *s.* A calf, one year old. 2. An artificial diamond.

తరువాత taruváta, *adv.* Afterwards, after. తరువాతి taruváti, *adj.* Next; the following.

తరువు taruvu, *s.* Dunning. తరువుచేయు taruvuchéyu, To dun.

తర్కము tarkamu, *s.* Doubt. 2. Disputation, discussion, reasoning. 3. Supplying an ellipsis. 4. The science of logic. తర్కించు tarkintsu, *v. a.* To argue, or declaim. 2. To reflect, or be in contemplation.

తర్జుమా tarjumá, *s.* A translation, or interpretation.

తర్లు tarlu, *v. n. vide* తరలు taralu.

తలకలు tarrakalu, *s. plu. vide* తప్పలు tappalu.

తలమిడు tarramiḍu, *v. a.* To whirl round.

తలము, తలుము tarramu, tarrumu, *v. a.* To pursue. 2. To turn, or form by the lathe.

తలయు, తలీయు tarrayu, tariiyu, *v. n.* To enter. తలీయజొచ్చు tarriyadzotstsu, To intrude or enter in ; to engage in.

తలలు tarralu, *v. n.* To set out, or start, for a place ; to proceed. 2. To be afraid.

తలి tarri, *s.* A time, or season.

తలీగొల్పు tarrigolpu, *v. a.* To excite, or incite.

తలీమెనబెట్టు tarrimenabettu, *v. a.* To turn, or form by the lathe.

తలగు, తలగు tarrugu, tarragu, *s.* Brokerage. 2. The deduction from all payments, termed in India custom. 3. Wastage, deficiency.

తలుగు, తలగు tarrugu, tarragu, *v. a.* To cut. *v. n.* To become less ; to waste. తలుగరి, తలగరి tarrugari, tarragari, *s.* A broker.

తలుచు tarrutsu, *adj.* Close, thick. 2. Frequent, often.

తలులు tarrulu, *s. plu.* Wrinkles.

తల్లు, తల్లు tarru, tarru, *s.* A low, or mean person.

తల, తలకాయ tala, talakāya, *s.* The head. తలంటు talantu, *s.* Anointing the head. *v. a.* To anoint the head. తలకిందు talakindu, *s.* Disorder. *adv.* Topsyturvy. తలనొట్లమారి talagoṭṭa mári, An insolent or wicked person, inclined to beat every one. తలబిరుసు talabirusu, *s.* Stubbornness, pride. *adj.* Stubborn. తలవాకిలి talavákili, The principal door, or entrance, to a house.

తలవంపులు talavampulu, *s. plu.* Disgrace. *lit.* Bendings of the head. తలలిప్పడము talatippadamu, Giddiness, swimming in the head.

తలవకు talapaḍu, *v. n.* To begin. 2. To appear for the first time in the season. 3. To meet together, in battle. తలపాగా talapágá, A turband.

తలదన్ను taladannu, *v. a.* To excel. తలపెట్టు talapettu, To endeavour, or try.

తలబీకరకాయ talabīkarakāya, *adj.* Perplexing, intricate. తలవరస talavara sa, The pavement.

తలపోయు talapóyu, *v. a.* To examine one measure of capacity with another. 2. To soliloquize; to reflect.

తలకట్టు, తలగట్టు talakattu, talagattu, *s.* An excellent person. 2. The name of the connected vowel. *v. 7.*

తలకడచు, తలమిగులు talakadatsu, talamigulu, *v. n.* To push before another.

తలకు talaku, *v. n.* To fear, or be afraid,

తలకొని talakoni, *adv.* Excessively, much.

తలగు talagu, *s.* A cord to tie cattle.

తలగు talagu, *v. n.* To move, or remove. 2. To lose.

తలను-తలుచు, తలన్పు talatsu-talutsu, talutsu, *v. a.* To think, or reflect. 2. To imagine. 3. To intend. 4. To invoke.

తలపించు talapintsu, *v. Caus.* To cause to think, &c.

తలపు talapu, *s.* Thought. 2. Intention.

తలబు talabu, *s.* Pay, wages.

తలపాలు talabrálu, *s.* The throwing of rice over the head of the bride and bridegroom, as an auspicious ceremony, during that of marriage. 2. The rice itself thus used.

తలరు talaru, *v. n.* To be agreeable, or pleasant.

తలవరి talavari, *s. vide* తలారి talári.

తలా talá, *part.* Each; perhead, as వాండ్లకుతలాపదివరహాలు వాండ్లకు talápadivaraháluyiyi, Give ten pagodas to each of them, or ten pagodas per head.

తలారి talári, *s.* A village watchman.

తలికి taliki, *adv.* Before, previously.

తలిరు taliru, *s.* A sprout, or shoot.

తలిరుబోడి, తలిరుబోడి talirubódi, ta lirubóni, A young female.

తలిర్చు talirtsu, *v. n.* To sprout, or shoot forth.

తలుపు talupu, *s.* A door. తలుపు-తీయు,

తలుపు తెరుచు talupu-tíyu, talupu-

terutsu, To open the door. తలుపు-

వేయు, తలుపుమాయు talupu-véyu,

talupumúyu, To shut the door.

తల్లడవడు-తల్లడించు-తల్లడిల్లు-తల్లవడు, తల్లడకుడు చు talladapadu-talladintsu-talladillu, tallapadu, talladaku-dutsu, *v. n.* To be perplexed, or vexed.

తల్లి talli, *s.* A mother. తల్లిదండ్రులు

tallidandru, Parents. పినతల్లి pi-

natalli, A mother's younger sister.

2. The wife of a father's younger

brother. పెత్తల్లి pettalli, A mother's

elder sister. 2. The wife of a father's

elder brother. మారుతల్లి, న

విత్తల్లి mārudalli, savittalli, A step

mother.

తళతళ talataḷa, *s. vide* తళకు taluku.

తలిగ, తలియ taliga, taliya, *s.* A vessel in which boiled rice is measured in Hindoo temples. 2. *vide* కంచము kantsamu.

తళకు taluku, *s.* Glitter, lustre, flashing, shining. తళకొత్తు, తళకుమను talukottu, talukumanu, To glitter, gleam, flash, or shine.

తళ్లు taḷlu, *s.* War. 2. Incursion, invasion.

తవరము tavaramu, *s. vide* తగరము tagaramu.

తవాయి taváyi, *s.* War.

తవుడు tavudu, *s.* Bran. *v. a.* To search, or feel for; to grope. *vide* తడవు taḍavu.

తవులు tavulu, *v. n. vide* తగులు tagulu.

తవ్వ tavva, *s.* A measure of capacity, equal to half a manika.

తవ్వ తవ్వు, *v. a.* To dig.

తవ్వించు tavvintsu, *v. Caus.* To cause to dig. తవ్వనోల tavvugóla, An instrument for digging holes in the ground.

తవ్వటము tavvátamu, *s.* Digging.

తసుకు tasuku, *s.* Trick, wile; deceitful promises.

తస్కరుడు taskaruḍu, *s.* A thief, or robber. తస్కరించు taskarintsu, *v. a.* To steal.

తహతహ tahataha, *s.* Distress, fatigue.

తహసీలుదారుడు tahasiludáruḍu, *v.* A Tahsildar, or native collector, of revenue.

తక్షణము takshaṇamu, *adv.* Instantly, this instant. It is properly written తక్షణము tatkshaṇamu.

తా

తాండవము táṇḍavamu, *s.* Dancing, especially with violent gesticulation, and particularly applied to the frantic dance of Siva.

తాంబాలము támbálamu, *s.* A large metal vessel, or plate.

తాంబూలము támbúlamu, *s.* Beetle and nut.

తాకట్టు tákaṭṭu, *s.* A pawn, or pledge.

తాకిడు tákíḍu, *s.* An order; an injunction.

తాకు táku, *v. a.* To touch or hit. 2. To oppose in battle.

తాకించు tákintsu, *v. Caus.* To cause to touch. వానికితలదాకినది vānikitaladākinadi, *lit.* To him his head touched. He is now sensible of his error.

తాగాడి, తాగాణి tágáḍi, tágāṇi, *s.* A beam, placed across the mouth of an open well.

తాగు తాగు, *v. a.* To drink. తాగించు, తాపు tágintsu, tápu, *v. Caus.* To cause to drink.

తాగుబోతు tágubótu, *s.* A drunkard.

తాచు tátsu, *s.* A deadly hooded snake, termed the Cobra de capella.

తాచు తాచు, *v. a.* To kick.

తాజా tádzá, *adj.* Fresh, new. 2. Pleased.

తాట తాట, *s.* The bark of a tree. 2. The human skin.

తాటి తాటి, *adj.* Of or belonging to the palmyra tree.

తాటించు తాటించు, *v. a.* To move the cheeks, as in chewing. 2. To flutter with the wings.

తాటోటు తాటోటు, *s.* Deceit, knavery.

తాడు తాడు, *s.* Making in the inflex. sing. తాటి తాటి, The palmyra tree. 2. A rope. జానకితాడు jánakitāḍu, The match of a matchlock.

తాత తాత, *s.* A grandfather. తాతమ్మ, తాతమ్మ, A grandmother, great grand-mother on the father's side. *lit.* The third mother.

తాత్పర్యము tátpanyamu, *s.* Object, design, purpose, intent. 2. Opinion, sentiment. 3. Purport, meaning.

తానము tánamu, *s.* An ablution ba-thing.

తాన తాను, *pro.* He, she, or it. This is what may be termed the reflective pronoun, as it is always used with reference to some nominative of the third person preceding it in the same sentence ; and no other pronoun in the language can be used, more than once in the same sentence, with reference to the same person or thing. In the plural, it makes తారు, తాము, తమరు తారు, తాము, tamaru.

తాప తాపా, *s.* A ladder. In the plural, this noun denotes Steps, stairs.

తాపము తాపము, *s.* Heat, burning. 2. Inflammation; fever. 3. Distress.

తాపి, తాపీ తాపి, తాపీ, *s.* A trace. 2. A secret. 3. A bricklayer's trowel.

తాఫా తాఫా, *s.* A set, or company.

తాబంకు తాబందు, *s.* A species of petticoat.

తాబేలు తాబేలు, *s.* A turtle ; a tortoise.

తామర తామరా, *s.* The lotus. 2. The ring worm. తామరతూడు తామరతుడు, The fibre of the lotus. తామరతేనె తామరతేగా, It's bulbous root; a lotus plant.

తామరదంపము తామరదంపము, *s.*

Prosperity, improvement, or increase of a family. తామరదంపముపు తామరదంపముపు, To prosper. These words are derived from the foregoing, and allude to a comparison with the lotus, which is always deemed a most auspicious flower.

తామనము తామనము, *adj.* Affected by, or appertaining to the third quality, that of darkness or vice. *s.* Indolence, laziness. 2. Anger, wrath. తామసి తామసి, An angry person. తామసుడు తామసుడు, An incendiary, a malignant or mischievous man.

తామసింపు తామసింపు, *v. n.* To delay, tarry, or linger.

తాయము తాయము, *s.* A rarity.

తాయిత్తు, తాయిత్తు తాయిత్తు, తాయిత్తు, *s.* An amulet.

తారకము తారకము, *s.* Protection.

తారతన్యము తారతన్యము, *s.* More or less. 2. State or condition. 3. Comparison, or distinction.

తారనము-తారసింపు, తారసిల్లు తారసామగు-తారసింపు, తారసిల్లు, *v. a.* To meet, or approach. 2. To engage in battle.

తారీఖు తారీఖు, *s.* Date, era.

తారు tāru, *v. n.* To lurk, or lie in wait. 2. To wander. 3. To move about, in a busy officious manner. 4. To become lean or emaciated.

తారుమారు tārumāru, *s.* Disorder, confusion.

తార్కణ తార్కణా, *s.* Proof.

తార్కణించు తార్కణింతు, *v. a.* To convince; to prove.

తార్పు tārt̥su, *v. a.* To join as planks, &c. 2. To set as precious stones.

తార్పు తార్పు, *s.* Joining as planks, &c. 2. Setting as precious stones.

తారు తారు, *v. n.* To run. 2. To abscond. 3. To lurk, or lie in wait.

తారించు తారింతు, *v. Caus.* To cause to run &c.

తాలించు తాలింతు, *v. a.* To season food. తాలింపు తాలింపు, *s.* The seasoning of a dish.

తాలిక తాలికా, *s.* Any substance rolled into a round shape, between the fingers, or hands.

తాలిజాట్టు తాలిజాట్టు, *s.* The small piece of gold tied by the bridegroom, at the marriage ceremony, round the neck of the bride.

తాలు talu, *s. vide* తప్పలు tappalu.

తాల్పు tālt̥su, *v. a.* To dress, or put on. 2. To assume a form, or shape. 3. To twist thread by the spindle. 4. To fan, or winnow, in a basket.

గర్భముదాల్పు garbhamudālt̥su, To conceive a child. ఎగదాల్పు egadālt̥su, To deceive.

తాళకము tālakamu, *s.* Yellow orpiment.

తాళపత్రిక తాలపత్రికా, *s.* A cymbal.

తాళము tālamu, *s.* Beating time in music. 2. Musical time, or measure. 3. A short span, one measured by the thumb and the middle finger. 4. A cymbal of bell metal, or brass.

5. The palmyra tree. తాళవృంతము tālavṛintamu, A fan of palmyra leaf.

తాళము tālamu, *s.* A lock. 2. A key; but the latter meaning is more properly expressed by తాళముచేవి, తాళముచేయ్యి tālamuchēvi, tālamucheyyi.

తాలి తాలి, *s.* A breast plate. 2. *vide* తాలిజాట్టు tāliboṭṭu.

తాళు tālu, *v. n.* To bear, or suffer. 2. To forbear, or take patience. 3. To wait, or stop.

తాళకొను తాలికుం, *v. Comp.* To take patience.

తాలిమి తాలిమి, *s.* Forbearance, patience.

తాళ్వారము, తావారము tālvāramu, tāvāramu, *s.* A shelving roof, supported by pillars.

- తావరము távaramu, *adj.* Fixed, stationary, stable, immovable.
- తావలము távalamu, *s.* A place. 2. A house, residence, or abode.
- తావళము távalamu, *s.* A string of beads, &c.
- తావి távi, *s.* Fragrance, scent, odour.
- తావినూనె távinúne, Uttur.
- తావు távu, *s.* A place. 2. An abode, residence, or house.

తి

- తిండి tindi, *s.* Food, eating. తిండికత్తె tindi-katte, A female glutton. తిండికాడు-తిండిపోతు, తిండిడు tindi-kádu-tindi-pótu, tindi-đu, A male glutton.
- తిక్క tikka, *s.* Madness. *adj.* Mad. తిక్కబట్టు tikkabaṭṭu, To become mad.
- తిగ tiga, *s.* Three. తిగవంచ tigavantsa, Four. These words are generally used at games.
- తిగుచు tigutsu, *v. a.* To take, or lift up.
- తిట్టu tiṭṭa, *s.* A heap of straw.
- తిట్టు tiṭṭu, *v. a.* To abuse, or revile. *s.* Abuse, bad language. తిట్టుబోతు tittubótu, A person who gives abuse.

- తిట్టి titti, *s.* A purse. 2. A leather bag. 3. A sheep or goat skin. 4. The bag of a bag pipe. కొలిమితిట్ట A pair of bellows.
- తిథి tithi, *s.* A lunar day, of variable length; being that period during which the moon travels through twelve degrees of her orbit; it commences at different periods of the solar day, with which it by no means corresponds. 2. The annual ceremony which Hindoos perform to their deceased ancestors.
- తిను tinu, *v. a.* To eat. తినపించు tinipintsu, *v. Caus.* To cause to eat; to feed. చెబ్బలతిను debbalutinu, To receive blows, or be beaten. సొమ్ము తినu sommutinu, To make away with property. తిట్లుతిను titlutinu, To suffer abuse. వాడుగడ్డితిన్నాడువూ dugadḍitinnáđu, *lit.* He ate straw. He is a fool, or a silly fellow, he talks foolishly
- తినుకు tinuku, *v. n.* To strain, in easing nature.
- తిన్నన, తిన్నదనము tinnana, tinnadanama, *s.* Slowness. 2. Straightness. 3. Merit, worth. తిన్నని tinnani, *adj.* Worthy, good, excellent. 2. Slow. 3. Straight.
- తిన్నగా tinnagá, *adv.* Slowly. 2. Straightways, directly. 3. Properly. 4. Well, in good health.

- తిన్నె tinne, *s.* A high raised seat, or sitting place, outside of the house &c. A pial.
- తిప్పి tippa, *s.* A hillock.
- తిప్పతీఱ tippatige, *s.* The creeper termed Heartleaved moon seed. *Menispermum cordifolium.*
- తిప్పి tippu, *v. a.* The causal form of తిరుగు tirugu, *q. v.* To turn round; to turn back; to turn over. 2. To wind up as a watch. 3. To change, or alter; to revoke as an order, &c. 4. To turn away the face. 5. To put off, or make one often return. 6. To make to move, turn, or wander about. 7. To be giddy. 8. To stop, or check, a disease, or the effects of poison. తిప్పట tippaṭa, Walking, wandering.
- తిప్పకొను tippukonu, *v.* Comp. A person to return. 2. To retire. 3. To oppose. తిప్పివేయు tippivēyu, To reject, or return any thing.
- తిమురు timuru, *s.* Numbness. 2. The palsy. 3. Pride, arrogance. *v. n.* To be proud
- తిమ్మడు timmaḍu, *s.* A monkey.
- తిమ్మన timmana, *s.* Goodness.
- తిమ్మనము timmanamu, *s.* A mixture of milk, jaggory, and flour, boiled together.

- తియ్య, తియ్యని tiyya, tiyyani, *adj.* Sweet. 2. Not sour. తియ్యన, తియ్యనము tiyyana, tiyyadanamu, *s.* Sweetness. తియ్యము తియ్యము tiramra-nu, The sugar cane.
- తియ్యము tiyyamu, *adj.* Acceptable.
- తిరగతి tiragali, *s.* A hand mill.
- తిరము tiramu, *adj.* Immoveable, firm, 2. Constant.
- తిరస్కారము, తిరస్కారము tiraskāramu. tiraskriya, *s.* Disrespect, contempt, reproach, abuse, insult.
- తిరస్కరించు tiraskarintsu, *v. a.* To abuse, insult, or reproach.
- తిరిపెము tiripemu, *s.* Alms. తిరిపెగాడు tiripegāḍu, A beggar.
- తిరివడు, తిరుగుడువడు tirivaḍu, tirugūpaḍu, *v. n.* To be in disorder, or confusion; as applied to a crowd army, &c.
- తిరుగు tirugu, *v. n.* To turn; to turn round, to turn back, to return. 2. To change, as the wind; to be revoked, as an order. 3. To move, wander, or travel about. 4. To be giddy. 5. To go back, go away, or cease; as applied to diseases, or the effects of poison.
- తిరిగి, తిరుగి tirigi, tiruga, *adv.* A gain. తిరుగబడు tirugabaḍu, To change or alter. 2. To revolt, to oppose. 3.

- To fail in a promise. తిరుగుబోతు tirugubótu, A gallant; as being constantly moving about. తిరుగఱచేయి tirugáchéyu, To do over again.
- తిరుచు tirutsu, *v. a.* To beg alms.
- తిరునాళ్ల తిరునálla, *s.* Any festival at a Hindoo temple.
- తిరువరంగములు tiruvarangamulu, *s. plu.* A kind of paddy.
- తిల్లిక తిలికా, *s.* A light. 2. A lamp.
- తిరి తిరి, *s.* Twist.
- తిరుగబోత తిరుగabóta, *s.* Seasoning in meat.
- తిరుగల్లు తిరుగallu, *s. vide* తిరుగతి తిరుగతి, *gali*,
- తిరుగు తిరుగు, *v. n.* To whirl round.
- తిరుగుడు తిరుగుdu, *s. vide* తిరుగుడు తిరుగుdu, Under తిరుగు తిరుగు.
- తిరి తిరి, *s.* A sort of basket, for catching fish.
- తిరికించు తిరికిntsu, *v. a.* To see, to look.
- తిరిలు తిరిలు, *s. plu.* The gingily oil seeds. Sesamum orientale. తిరిఘాతకుడు తిరిఘాతకుdu, An oil-monger. తిరియంత్రము తిరియంత్రము, An oil press.
- తిలింగము, తిలిప్పము తిలింగము, తిలిప్పము, *s.* A very large snake.

- తివాళి తివాళి, *s.* A carpet.
- తివుచు తివుtsu, *v. a. vide* తిగుచు తిగుtsu.
- తివురు తివురు, *v. a.* To wish.

తీ

- తీంద్రలు తీంద్రalu, *s. plu.* Splendour, brightness, lustre. తీంద్రించు తీంద్రin tsu, 'To shine, glare, or gleam.
- తిగ, తీగ తీగా, తీగె, *s.* Any vine, or creeping plant. 2. The string of a lute, &c. 3. A golden ornament which Hindoo women wear about their neck. తీగఱిక తీగఱికా, *tigegarrika*, The creeping bent grass.
- తిట తీట, *s.* The itch. 2. An itching.
- తిపి, తీపు తీపి, తీపు, *s.* Sweetness. The latter word also denotes a stretching pain, or pain in general; and in this latter sense, is derived from తీయ తీయ, *q. v.*
- తీయ తీయ, *v. a.* To draw, or pull. 2. To take. 3. To draw out. 4. To draw back; to open. 5. To withdraw from an office; to dismiss, or discharge. 6. To draw out from; to discover, or find. 7. To draw, or rub, one substance upon another, so as to grind down the softer; as sandal wood, upon stone. 8. To take, buy, or purchase, for money. 9. To take, receive, or collect. 10. To take, or pull off; to carry away. 11. To take out;

to excavate, or dig. *v. n.* To withdraw, diminish, go away, disappear, or cease. 2. To draw up or pain, as applied to any member of the body.

తీయించు tīyintsu, *v. Caus.* To cause to draw, or pull, &c.

తీరము tīramu, *s.* A shore, or bank.

తీరు, తీలు tīru, tīru, *v. n.* To be finished, completed, concluded, or ended. 2. To elapse. 3. To be qualified, or skilled. 4. To be settled, decided, or solved. 5. To be liquidated.

తీర్పు tīrpu, *s.* A decree, award, or decision. 2. An agreement. 3. A settling, or final arrangement.

తీర్చు, తీర్చు తీర్చు, tīrtsu, tīrtsu, *v. a.* To finish, complete, conclude, or end. 2. To qualify another. 3. To settle, decide, or solve. 4. To liquidate. 5. To adorn an idol.

తీర్పించు tīrpintsu, *v. Caus.* To cause to finish, &c. వాయనము తీర్చు vāyasa mutirtsu, A crow to cross from the left, to the right side, which the Hindoos consider a good omen. దిగులు తీర్చు digulutirtsu, To remove fear. పగ తీర్చు pagatirtsu, To revenge. సంశయము తీర్చు samsāyamatirtsu, To solve a doubt. దాహము తీర్చు dāhamutirtsukonu, To quench thirst.

తీరువ తీruva, *s.* Duty, customs.

తీర్థము tīrthamu, *s.* Water. 2. Water in which an idol or sacred stone has been bathed, used in administering oaths to Śūdras, and constituting the common drink the Brahmans. 3. Any holy place, or place of pilgrimage; but especially such as are situated along the course of sacred streams, or in the vicinity of some sacred spring, or piece of water.

తీలు tīru, *s.* Beauty. 2. Manner, mode, way. *adj.* Beautiful. ఒకతీలును okatīrumanishi, A person of peculiar temper, or habits. తీవ tīva, *s. vide* తీగ tīga.

తీవంచ tīvantsa, *s. vide* తెగవంచ tīgavantsa, Under తెగ tīga.

తీవరము tīvaramu, *s.* Speed, swiftness, haste, hurry. *adj.* Speedy, quick. తీవరించు tīvarintsu, *v. a.* To hasten, or hurry.

తీవియి, తీవె tīviya, tīve, *s. vide* తెగ tīga.

తీవ్రము tīvramu, *s. vide* తీవరము tīvaramu. 2. Heat. *adj.* Hot. *adv.* Much, excessively.

తీక్షణము tīkshṇamu, *s.* Heat, warmth, pungency. 2. Haste, hurry. *adj.* Hot, warm, pungent. 2. Zealous, active, keen, intelligent. 3. Sharp. 4. Quick.

తు

తుంచు, తుంపు tuntsu, tumpu, *v. a.* To pluck ; to gather ; to break off.

తుంట tantā, *s.* A piece of sugar cane. *adj.* Wicked, mischievous, impudent. తుంటతనము tunṭatanamu, *s.*

Impudence. తుంటరి tunṭari, *s.* A wicked or impudent person. తుంట విల్కాడు tunṭavilkāḍu, *s.* The Hindoo cupid, whose bow is of sugar cane.

తుంట్లు tantḷu, *s. plu.* The hips, or loins.

తుండు, తుండెము tundu, tundeṃmu, *s.* A piece. తుండించు tundintsu, *v. a.* To cut into pieces.

తుండము tundamu, *s.* The belly. తుండి tundi, *adj.* Pot-bellied. 2. Having a large or prominent navel.

తుండుకడు tunduḍuku, *s.* A wicked, or mischievous, person.

తుంపురులు, తుంపుర్లు tumpurulu, tumpurulu, *s. plu.* Thin rain. 2. Spittele accidentally ejected, when one speaks with emphasis.

తుంపెసాడు tumpesalāḍu, *v.* To agitate, or move.

తుంబము tumbamu, *s.* A long gourd. తుంచి tumbi, *s.* The plant itself.

తుకము tukamu, *s.* Estimate, or valuation.

తుక్కు tukku, *s.* Any worthless, or useless, thing. *adj.* Useless.

తుక్కు tukku, *s.* Offspring, children.

తుక్కరము tukkharamu, *s.* An arrow.

తుచ్చము tuchchhamu, *adj.* Void, empty. 2. Small, little. 3. Abandoned, deserted.

తుజుగు tudzugu, *s.* Haste, hurry. *adj.* Hasty, hurried.

తుటాయించు tuḍayintsu, *v. n.* To spoil. *v. a.* To disregard, or contemn.

తుటుము tuṭumu, *s. vide* చతురంజలము chaturangabalamu.

తుట్టె tuṭṭe, *s.* A bee-hive. 2. A small quantity of spoilt grain, useless hair, &c.

తుట్టెపురుగు tuṭṭepurugu, *s.* A snake, so called.

తుడుచు tuḍutsu, *v. a.* To wipe, to rub, to clean. తుడుపు tuḍupu, *s.* A wiping. 2. An erasure, or blotting out. తుడుపుబడు tuḍupubaḍu, To be blotted.

తుడుము tuḍumu, *s.* A kind of drum.

తుత్తిరిచెట్టు tuttirichetṭu, *s.* The popular leaved sida. Sida populi folia.

తుద tuda, *s.* The end, or point. తుట్ట
తుద tuṭṭatuda, The very point. తు
దన tudanu, At last.

తునక, తునియ tunaka, tuniya, *s.* A
piece, or bit. తునియ tuniyu, *v. n.*
To be cut to pieces. *v. a.* To cut
to pieces.

తునుగు tunugu, *v. n.* To be broken
to pieces.

తునుము tunumu, *v. a.* To cut to
pieces ; to kill.

తునికోల tunikóla, *s.* A peculiar weigh-
ing machine.

తుపాకీ tupáki, *s.* A gun, musket, or
matchlock. తుపాకీగట్టించు tupákígat-
tintsu, To load a gun. తుపాకీకా
లుచు tupákíkálutsu, To fire a gun.

తుప్ప tuppa, *s.* A small bush.

తుప్పరలు tupparalu, *s. vide* తంపురలు
tumpurulu.

తుప్ప tuppu, *s.* Rust.

తుఫాను tufhánu, *s.* A violent gale, or
storm.

తుమురు, తుత్తుమురు tumuru, tuttu-
mu-ru, *s. vide* తురుము turumu.

తుములము tumulamu, *s.* A mingled,
or tumultuous combat ; uproar,
tumult ; tumultuous sound, or
noise. *adj.* Tumultuous, noisy.

తుమ్ము tummu, *v. a.* To sneeze. *s.* A
sneeze.

తుమ్మెద tummeda, *s.* A very large
black wild bee.

తురక turaka, *s.* A mussulman. *adj.*
Of or belonging to that tribe.

తురాయి turáyí, *s.* A head ornament,
in the shape of a feather. 2. A no-
segay.

తురితము, తురుతు turitamu, turutu, *s.*
Speed, haste. *adj.* Quick. తురుతు
ర్పు turututirpu, Quick time in
music.

తురుగు turugu, *v. a.* To stuff in.

తురుము turumu, *s.* Powder, dust,
small bits. *v. a.* To reduce to
small bits, or to powder.

తురుక్కుడు turushkuḍu, *s. vide* తురక
turaka.

తుర్యము turyamu, *adj.* Fourth. 2.
Speedy, hasty.

తులంగలి, తులగలి turrangali, turragali,
s. Splendour, brightness.

తులంగలించు turrangalintsu, *v. a.* To
shine.

తులుము turrumu, *v. a.* To dress with
flowers. *s.* A female's hair, tied
in a tuft.

తుల్లు turru, *s.* Speed, haste.

తులము tulamu, *s.* The weight of one
rupee, or 30 Canteroy fanams.

తులువ tuluva, *s.* A low, impudent, or mischievous person. *adj.* Impudent.

తుల్యము tulyamu, *adj.* Like, resembling, equal, or analogous.

తుట్ల tulḷu, *v. n.* To be elated; to shew pride. *s.* Pride; joy.

తువ్వర tuvvara, *s.* A shower, or drizzling rain.

తూ

తూకు túku, *s.* Hanging. తూకుతీయు túkutíyu, *v. a.* To hang. తూకుమాన తూకుమాను, *s.* A gibbet.

తూగు tūgu, *v. n.* To sleep. 2. To be weighed. *s.* Sleep, drowsiness. తూచు tútsu, *v. a.* To weigh.

తూపించు túpintsu, *v. Caus.* To cause to weigh.

తూనిక túnika, *s.* A weight.

తూటు tūtu, *s.* A hole. తూటాడు tūṭāḍu, To make holes.

తూటుకట్టు tūṭukattu, *v. n.* To be torn; to have holes. తూటుపడు tūṭupaḍu, *v. n.* To have holes. 2. To sustain loss.

తూడు túdu, *s.* The film or fibres of the lotus. తూడుదిండి tūḍuḍinḍi, The swan, which is said to feed on these fibres.

తూనిగ, తూనిగ tuniga, túniga, *s.* A kind of butterfly, often seen before rain.

తూపు tūpu, *s.* An arrow. తూపురూపు టక్క- tūpurúpurikka, The 22d lunar mansion, from it's similitude to an arrow.

తూపురాశి tūpuráśi, *s.* A drain, a water course.

తూము túmu, *s.* A sluice, or flood gate. 2. A drain, or water course. 3. A certain Indian measure, in the Tamil termed a markal.

తూర tūra, *s.* Drizzling rain. 2. A kind of aquatic animal. తూరు túru, *v. n.* To drizzle as rain.

తూరి túri, *s.* A time; as ఒకతూరి okatúri, Once.

తూరుపు, తూరుపు túrupu, túrpu, *s.* The east. *adj.* Eastern.

తూర్పెత్తు, తూర్పెత్తు túrpettu, túrpárabattu, *v. z.* To winnow grain. *lit.* To lift to the eastward.

తూలు túrru, *v. n.* To enter in.

తూలనాడు túlanāḍu, *v. a.* To speak contemptuously of another.

తూలిక túlika, *s.* A painting brush, or pencil. 2. A pen. 3. A mattress, or quilt. 4. A bed; a down or cotton bed.

చూలు tūlu, *v. n.* To faint, grow feeble, stagger, or reel. 2. To hang down. చూలించు tūlintsu, *v. Caus.* To cause to faint, &c.

తృ

తృణము trīṇamu, *s.* Grass, or any gramineous plant, including reeds, corn, &c. 2. Any thing contemptible as grass, or straw.

తృప్తి tripti, *s.* Satisfaction, content, pleasure. తృప్తము triptamu, *adj.* Satisfied, pleased.

తె

తెంకి tenki, *s. vide* తెంకి tenki.

తెంచు, తెంపు tentsu, tempu, *v. a.* The causal form of తెగు tegu, *q. v.* To break, or tear, as applied to ropes, threads, &c., or to the artificial holes bored in the ear or nose for ornaments. తాడుతెంచు tāḍutentsu, To break a rope, or string; figuratively, this phrase denotes either to ruin a person, to destroy every support he may have, or, applied to females, to become a widow, from the custom, on a husband's death, of breaking the string which ties the తాలిబొట్టు tālibottu, *q. v.*

తెంచు tendū, *v. n.* To sleep.

తెంపు tempu, *s.* Bravery, daring. 2. Liberality. 3. A breaking, *vide* తెంచు-తెంపరి tentsu-tempari, *s.* A brave or liberal person.

తెకతేర tekatéra, *adv.* Undesignedly, unintentionally.

తెక్కలికాడు tekkalikāḍu, *s.* Making in the plural. తెక్కలికాలు tekkalikārru, A thief.

తెగ tegu, *s.* Sort, kind, or class.

తెగారు tegāṛu, *v. n.* To die, or expire. తెగారు tegāṛtsu, *v. a.* To kill, or assassinate.

తెగడు tegāḍu, *v. a.* To censure, or chide.

తెగు tegu, *v. n.* To be broken, as applied to ropes, threads, &c., or to the holes in the nose or ears for ornaments, also to the banks of lakes or tanks. 2. To be cut with a sharp instrument. 3. To be sharp; to cut, as applied to such instruments. 4. To die.

తెగుచు tegutsu, *v. a.* To kill. 2. To dare. 3. To break a rope, &c. తెగుచు, తెగుచు tegabaḍu, tegintsu, *v. n.* To dare or venture. తెగుచు teganaḍu, To speak rigorously. తెగుచు tegavéyu, To cut off. తెగుచు tegubaḍi, Ploughing.

తెగులు tegulu, *s.* Disease, sickness.

తెగువ teguva, *s.* Sharpness. 2. Liberality, daring.

తెచ్చు tettsu, *v. a.* To bring.

తెచ్చుకొను tettsukonu, *v. Comp.* To bring for one's own advantage. బుద్ధితెచ్చుకొను buddhitettsukonu, To recover one's senses. మనస్సుకు తెచ్చుకొను manassukutettsukonu. To understand, to recollect. *lit.* To bring to one's mind.

తెప్పించు teppintsu, *v. Caus.* To cause to bring. 2. To send for any thing.

తెట్టు tetṭu, *s.* A bound-hedge, round a city, or fort.

తెడ్డు tedḍu, *s.* An oar, or paddle. 2. A wooden ladle.

తెనుగు tenugu, *s. vide* తెలుగు తెనిగించు telugutenigintsu, To translate or turn into Telugu.

తెన్ను tennu, *s.* Way, road.

తెప్ప teppa, *s.* A raft, or float.

తెప్పలు-తెప్పలు-తెప్పిలు-తెప్పిలులు, తెప్పిలు tepparralu-tepparru-teppirru-teppirru, *v. n.* To recover from illness. 2. To escape from danger. 3. To be cautious.

తెప్పలదేలు, తెప్పనదేలు teppaladēlu, teppunadēlu, *v. n.* To increase, or exceed.

తెప్పన teppuna, *adv.* Quickly.

తెనుడ temaḍa, *s.* Phlegm.

తెమలించు temalintsu, *v. a.* To move, or shake.

తెమ్మ temma, *s. vide* తేమ téma, *Wet. adj.* Wet.

తెమ్మెఱ temmerra, *s.* The wind; as dispelling wet.

తెర tera, *s.* A screen, curtain, or blind. తెరచాప teratsāpa, A screen-mat. 2. A ship's sail. తెరతెరగా terateragā, *adv.* At intervals.

తెరగు teragu, *s.* A way, road, or path. 2. Mode, manner.

తెరప-తెరపి, తెరిపి terapa-terapi, teripi, *s. vide* తెఱప terrapa, Under తెఱచు terratsu.

తెరలగా teralagā, *adv.* Loudly.

తెరలు teralu, *v. n.* To open, or disappear, as clouds. 2. To move.

తెరుపు, తెరుపు teravu, teruvu, *s.* An opening. 2. A way, road, or path. 3. Manner, means. 4. Order, arrangement. తెరువరి teruvāri, A traveller. తెరువాటుకాడు teruvātukāḍu, A high way-man. వాని తెరువుకు పోవద్దు vāniteruvukupōvaddu, Don't go near him. Have nothing to say to him.

తెరుపుమరుపు terupumarupu, *s.* Confusion of mind.

తెఱ, తెఱ్ఱ terra, terra, *adj.* Open. *s.*
A plain.

తెఱకువ terrakuva, *s.* Wisdom, pru-
dence.

తెఱగు terragu, *s. vide* తెరపు teravu.

తెఱచు, తెఱచు terratsu, terrutsu, *v. a.*

To open. తెఱవ terrapa, *s.* An open-
ing. 2. Disclosure. 3. Cessation,
suspension. 4. An interval. 5. Lei-
sure.

తెఱలు terralu, *v. n.* To pervade, as
scent, or perfume. 2. To flow over,
in boiling. తెఱకొల్పు terrakolpu, *v.*
a. To cause a perfume to pervade.

తెఱవ terrava, *s.* A woman.

తెఱాలు telagálu, *s. plu. vide* తెలుగు
telugu.

తెలి teli, *s. vide* తెల్ల tella.

తెలికపిండి telikapindi, *s.* The flour of
the sesamum seed, after oil has
been expressed from it.

తెలియు teliyu, *v. n.* To be understood,
known, conceived, or comprehen-
ded.

తెలుపు telupu, *v. a.* To explain, or
make known.

తెలుసుకొను telusukonu, *v. Comp.* To
understand, to know.

తెలివి, తెలివిడి telivi, telividi, *s.* Under-
standing, intellect.

తెలుకులవాడు telukulavádu, *s.* An oil-
monger.

తెలుగు telugu, *s.* The Telugu langu-
age. *adj.* Of or belonging to that
language, or country.

తెఱ tele, *s. vide* కంచము kantsamu.

తెల్ల, తెలి tella, teli, *s.* The colour white.

తెల్ల-తెలి, తెల్లని tella-teli, tellani, *adj.*

White, fair. తెఱతెఱబోవు telatelabó
vu, To become pale.

తెలుపు telupu, *s.* Whiteness.

తెల్లవాలు tellavárru, *v. n.* To dawn,
to grow white.

తెల్లవాటి tellavárru, *s.* The dawn, the
morning. తెల్లవారు= tellavárru, Un-
til dawn, or morning. తెల్లవారించు,

తెల్లవారు తెల్లవారెత్తు, tellavártsu,
To wake until dawn, or morning.

పనితెల్లవారు panitellaváru, *lit.* Bu-
siness to become white. To be dis-
appointed, or ruined; to become
bankrupt.

తెల్లు tellu, *v. n.* To overflow, in boil-
ing.

తెవులు tevulu, *s. vide* తెగులు tegulu.

తే

తేకువ tékuva, *s.* Understanding, in-
tellect.

తేగ téga, *s.* The sprout of the pal-
myra nut, when first planted.

తేగడ tégāda, *adj.* *vide* తేయ తేయ. *vide*

Wasted by use, as applied to coins.

తేగడకూక తేగడారుకా, A smooth, rubbed, or wasted fanam.

తేగము tégamu, *s.* *vide* త్యాగము tyāgamu.

తేజము, తేజస్సు téjamu, téjassu, *s.* Splendour, light, lustre. 2. Fame, glory.

తేజరిలు, తేజరిల్లు téjarilu, téjarillu, *v. n.* To shine, or gleam.

తేజి, తేజీ téji, téjī, *s.* A horse.

తేట తేటా, *s.* Clearness, purity. 2.

Beauty. 3. A clear understanding.

adj. Clear, pure. 2. Handsome, beautiful. 3. Evident, obvious.

తేటపఱచు తేటపర్రాసు, To clear up, to explain. తేటపడు తేటాడు, To be clear, or evident.

తేటి తేటి, *s.* *vide* తుమ్మెడ tummeda.

తేఱు తేఱు, *v. a.* To belch. తేఱుపు

tēnupu, *s.* A belch.

తేది tédi, *s.* 'The day of the solar month.

తేనె téne, *s.* Honey. తేనెటిగ తేనెటిగా,

A bee. తేనెతెర-తేనెపట్టు, తెనెటట్టె

tēnetera-tēnepaṭṭu, tēnetuṭṭe, *s.*

Honeycomb. తేనెతొలు తేనెతొలు,

s. plu. A kind of sweet-meat.

తేనెసారా tēnesārá, A spirituous li-

quor, made of honey.

తేప తేపా, *s.* A raft, or float. 2. In-

crease. 3. Lightness, slightness.

4. A time.

తేపు తేపు, *v.* *vide* తేఱుపు tēntsu.

తేమ తేమా, *s.* Wet, damp. *adj.* Wet,

damp.

తేమనము తేమానము, *s.* *vide* తిమ్మనము

timmanamu.

తేయ తేయ, *v. n.* To waste, by being

handled, used, or rubbed.

తేర తేరా, *adj.* Free of cost, or charge.

తేరకు, తేరకా తేరాకు, తేరాగదా, Gratis;

for nothing.

తేరు తేరు, *s.* An idol car; a car. *v.*

n. To be saved from danger, to re-

cover from illness. 2. To reach. క

డతేరు కడతేరు, To be finished,

or ended. తేరుకొను తేరుకొను, To

recover one's strength; to be con-

valescent.

తేరుగడ తేరుగదా, *s.* The settlement

of an account; a conclusion.

తేఱికొనచూచు, తేఱిచూచు తేఱికొనా

tērikōnacu, tēricūcu, tērikōnatsú

tsu, tēritsútsu, *v. a.* To gaze ear-

nestly, to look steadfastly.

తేలు తేలు, *v. n.* To be clarified. తే

లు తేలు, *v. a.* To clarify.

తేలు తేలు, *s.* A scorpion. *v. n.* To

float. 2. To be settled, or arranged.

3. To settle, or fix, on a per-

son. తేలుకొంది తేలుకొంది, The

scorpion's sting.

తేలింతు *télintsu, v. Caus.* To cause to float, &c. 2. To glance, as applied to the eyes.

తేలిక *télika, s.* Lightness. *adj.* Light. 2. Easy, simple.

తై

తైలము *tailamu, s.* Oil. 2. Ointment.

తొ

తొంఱలి *tongali, s.* Splendour, brightness. *adj.* Splendid, bright, sparkling.

తొంఱు *tongu, v. n.* To sleep. తొంఱుండు *tongundu, v. n.* To lie down, or recline. తొంఱుచు *tongitsútsu, v. a.* To peep.

తొంఱి *tonti, adj.* Former. *s.* The joint of the hip.

తొండ *tonḍa, s.* A chameleon. 2. That animal, of the lizard kind, commonly at Madrastermed the blood-sucker.

తొండము *tonḍamu, s.* An elephant's trunk.

తొండాడు *tonḍádu, v. a.* To be constantly hurrying another.

తొండర *tondara, s.* Trouble, annoyance, plague, vexation. 2. Danger. 3. Distress.

తొండళము *tonḍalamū, s.* Boiled juice of tamarinds, mixed with two or three kinds of vegetables.

తొక్క *tokka, s.* The skin. 2. A hide. 3. The rind of fruit. 4. The bark of a tree.

తొక్కట *tokkata, s.* Distress.

తొక్కు *tokku, v. a.* To tread; to step. 2. To trample on. 3. To pound, or bruise, certain fruits, or certain grains with a little water.

తొక్కు *tokku, s.* Any thing thus pounded

తొక్కించు *tokkintsu, v. Caus.* To cause to tread, &c.

తొఱ *toga, s.* A water-lily.

తొఱరు, తొఱురు *togaru, toguru, s.* Red colour. 2. Red coloured thread. *adj.* Red. తొఱరుముక్కుపులుగు *togarumukkupulugu, s.* A parrot; from its red beak.

తొట్టి *totti, s.* A manger; a trough. Postpos. Together with, in company with.

తొట్టికట్టు *tottikattu, s.* An open square, with buildings on each side, of one or more of which the native houses consist.

తొట్రపడు-తొట్రిలు, తొట్రుపడు *totrapadu-totrilu, totrupadu, v. n.* To be perplexed, or confused.

తొట్రుపాటు, తొట్రుపాటు *totrupātu, to trapātu, s.* Confusion, perplexity.

తొట్ల *toḷa, s.* A child's cradle.

తొడ toda, *s.* The thigh. తొడవుట్టువు todapuṭṭuvu, *s.* The merchant or Vysya caste; as sprung from the thigh of Bramha.
 తొడంగు, తొడగు toḍangu, toḍagu, *v.* *a.* To dress, or put on, as clothes, &c. 2. To prepare.
 తొడకపోవు toḍakapōvu, *v.* *a.* Contracted from తొడుకొనిపోవు toḍukonipōvu, Under తొడు toḍu, *q. v.*
 తొడరు toḍaru, *v. a.* To obtain. 2. To excite, to provoke. 3. To hesitate in speaking.
 తొడిబకు toḍibaḍu, *v. n.* To be perplexed, or confused.
 తొడిమె toḍime, *s.* The foot stalk of a leaf, fruit, or flower.
 తొడుకు toḍuku, *s.* A cow.
 తొడుగు toḍugu, *v. a.* To dress, or put on as clothes. 2. To place the arrow on the bow.
 తొడుగు toḍugu, *s.* A dress; dress.
 తొడిగించు toḍigintsu, *v. Caus.* To cause to dress, &c.
 తొడుగుకొను, తొడుక్కొను toḍugukonu, toḍukkōnu, *v.* Comp. To dress.
 బంగారుతొడువు baṅgārutōḍupu, A gold covering.
 తొడుసు toḍusu, *s.* Carnal connexion.
 తొణగు toṇagu, *v. a.* To begin, or commence. తొణపు toṇupu, *v. a.* To be constantly repeating the same words.

తొణుకు toṇuku, *v. n.* To wave, or be agitated, as water. *v. a.* To agitate water with the hand.
 తొత్తు tottu, *s.* A female maid-servant, or slave.
 తొన tona, *s.* One of the divisions in an orange, and in other similar fruits.
 తొన్నుండు tonnuṇḍu, *v. n.* To lie down, or recline; to repose one's-self.
 తొమ్మాడు tommāḍu, *v. a.* To spoil.
 తొయ్యలి toyyali, *s.* A woman.
 తొర tora, *s.* From *s.* త్వరా twarā, *q. v.*
 తొరగు toragu, *v. n.* To shed.
 తొరపణము torapaṇamu, *s.* A gimblet.
 తొరలు toralu, *v. n.* To be mixed.
 తొరితొరి toritori, *adv.* Well, properly.
 తొర్లించు torlinsu, *v. a.* To reduce the heat of boiling water, by pouring cold water into it.
 తొలగు torragu, *v. n.* To slacken, or become loose.
 తొలట-తొట్ట, తొల tarrāṭa-torra, to rra, *s.* A hole, or cavity; a hollow.
 తొట్టి torri, *s.* A maim, or defect.
 తొట్టులు torrulu, *s. plu.* Cattle. తొట్టుపట్టు torrupaṭṭu, A cow-house.
 తొల tola, *s. vide* తొన tona.

తొలగు tolagu, *v. n.* To remove, or go from one place to another. 2. To move, or step aside; to get out of the way. *v. a.* To transgress. తొలగించు tolagintsu, *v. a.* To remove, or change from one place to another.

తొలి toli, *s.* A hole, or cavity; a hollow. *adj.* Former, previous. 2. Old, ancient. 3. First.

తొలియితయపు toliyítayávu, *s.* A cow which has calved for the first time.

తొలు tolu, *adj.* First. తొలుకరి, తొలుకారు tolukari, tolukáru, The first rainy season. తొలుకరించు tolu-karintsu, *v. n.* To rain for the first time in the season. తొలుకుడుపు toluकुడుపు, The ceremony of giving solid food to a child, for the first time; generally performed in the sixth month. తొలుదొల్ల to-ludolta, At first.

తొలుగు tologu, *v. n. vide* తొలగు tolagu.

తొలుచు, తొల్చు tolutsu, toltsu, *v. a.* To perforate. 2. To carve wood. 3. To cleanse, or rinse, a pot, or vessel.

తొల్లి tolli, *adv.* In former times. తొల్లింజి tollinṭi, *adj.* Former.

తొల్లించు tollintsu, *v. a. vide* తొల్లించు torlintsu,

తొల్లిక tollika, *s.* A small instrument, for digging.

తొవ tova, *s.* A water-lily.

తొవరు tovaru, *s. vide* తొగరు togaru.

తొప్పు tovvu, *v. a. vide* తప్పు tavvu.

తో

తో-తోడ, తోడుత తో-tōḍa, tōḍuta, *postpos.* With, along with; the sign of the social ablative.

తోక tōka, *s.* A tail. తోకచుక్క tó-katsukka, *s.* A comet. *lit.* A tailed star. తోకాడించు tōkaáḍintsu, To wag the tail.

తోకొను తోkonu, *v. vide* తోడుకొను tōḍukonu, Under తోడు tōḍu.

తోను తోgu, *v. n. vide* చూగు tūgu.

తోచు తోtsu, *v. n.* This verb is used impersonally, with the dative case, and denotes To think, conjecture, or conceive. నాకుఅట్లాతోస్తున్నది nákuatḷá tóstunnadi, I think so. It appears, or seems so to me.

తోట తోṭa, *s.* A garden. తోటవాడు, తోటిడు తోṭaváḍu, tōṭiḍu, *s.* A gardener.

తోటా తోṭā, *s.* A squib or cracker. 2. A cartridge.

తోడ తోḍa, *postpos. vide* తో-తోడబుట్టువు-తోడబుట్టుగు, తోడబుట్టు తో-tōḍa buttvu-tōḍabuttugu, tōḍabuttu,

A sister, or brother; as born with one's-self. తోడికోడలు tódikóḍalu, The wives of two brothers; joint sisters-in-law. తోడియల్లుడు tóḍiyalluḍu, The husbands of two sisters; joint brother-in-law.

తోడు tóḍu, *s.* A companion, or associate. 2. Assistance, aid. 3. A word equivalent to an oath, corresponding with the English by, in such phrases as by heaven, &c. *v. a.* To draw, or take up, as water from a well or pot. 2. To draw aside. 3. To wind up as thread. 4. To dig. తోడుకొన tóḍukonu, *v. a.* To take with. *v. n.* To curdle, as milk. తోడుకొనిపోవు tóḍukonipóvu, To take away, along with one's-self; to lead, or conduct, away. తోడుకొనివచ్చు tóḍukonivatstsu, To bring, along with one's-self.

తోడెము tóḍemu, *s.* A little, a small quantity.

తోడేలు tóḍélu, *s.* A wolf.

తోడ్కోడ, తోడ్కోన tóḍtóḍa, tóḍtóna, *adv.* Immediately, forthwith.

తోడ్పాటు tóḍpáṭu, *s.* Assistance, aid.

తోతెంచు tótentsu, *v.* To come. 2. To accompany.

తోత్రము tótramu, *s.* A stick, or bamboo, with a short iron head, used for guiding the elephant. 2. Any goad, or pike, for driving cattle.

తోప తópa, *s.* Batter, paste.

తోపి tópi, *s.* A cap; a hat.

తోపు tópu, *s.* A grove, or tope as it is termed in India; a tuft of trees. 2. A push. *adj.* Red

తోబులుపు tóbutuvu, *s.* *vide* తోడబుల్లుపు tóḍabulḷupu, Under తోడతóḍa.

తోమాల tómála, *s.* A string of flowers, &c.

తోము tómu, *v. a.* To rub 2. To clean. 3. To beat.

తోమించు tómintsu, *v. Caus.* To cause to rub, &c. పండ్లుతోము paṇḍlutómu, To clean the teeth.

తోయము tóyamu, *s.* A rarity; any thing strange. 2. Association.

తోయు tóyu, *v. a.* To push, propel, thrust, or shove. 2. To reject. 3. To annul, to dismiss. 4. To deduct.

తోసివేయు tósivéyu, To push, &c. Out; to reject, annul, &c Altogether.

తోరణము tóraṇamu, *s.* A string of leaves, flowers, &c. Or sometimes of cloth, hung over the door-way, or across the high road, on joyful or triumphal occasions.

తోరమల్లిరాయి tóramalliráyi, *s.* A false diamond.

తోరము tóramu, *s.* A bracelet. 2. A string worn on certain religious occasions, round the wrist. 3. Beauty. 4. Largeness.

త్రోలు tólu, *s.* The skin of man or beast; the rind of fruit; the bark of a tree. 2. Leather. *v. a.* To drive; to drive away.

త్రోలించు tólintsu, *v. Caus.* To cause to drive, &c. త్రోలదాల్చు tóludálpu, Siva, as clothed in skin. త్రోలువాద్రెము tól uvádde mu, A drum.

త్రోవ tóva, *s. vide* దోవ dóva.

త్య

త్యజించు tyajintsu, *v. a.* To abandon, quit, leave, or resign.

త్యా

త్యాగము tyágamu, *s.* Gift, donation. 2. Generosity, liberality, munificence. 3. Relinquishing, resignation of. త్యాగి tyági, *s.* A giver, a donor.

త్ర

త్రచ్చు tratstsu, *v. a.* To churn.

త్రయము trayamu, *adj.* Three. *s.* The three.

త్రవ్వు travvu, *v. a. vide* తవ్వ తavvu.

త్రా

త్రాడు trádu, *s. vide* తాడు tádu, No. 2.

త్రాణ trāṇa, *s.* Strength, power, ability, capacity.

త్రావు trávu, *v. a. vide* తాగు tágu.

త్రాసు trásu, *s.* A pair of scales, a balance.

త్రి

త్రిప్ప trippu, *v. a. vide* తిప్ప tippu.

త్రిమూతులు trimúrtulu, *s. plu.* The three principal Hindoo deities; viz. Bhramha, Vishnú, and Siva.

త్రిమ్మరు trimmaru, *v. n.* To wander; to travel.

త్రిలింగము trilingamu, *adj. vide* తెలుగు telugu.

త్రు

త్రుంగు trungu, *v. n.* To die. 2. To be broken. త్రుంచు truntsu, *v. a.* To kill. 2. To break. *vide.* తుంచు tuntsu.

త్రుళ్లు trullu, *v. n. vide* తుళ్లు tullu.

త్రే

త్రేక్కొను trekkonu, *v. a.* To attain, to obtain.

త్రేళ్లు trellu, *v. n.* To fall.

త్రేవ్వన trevvana, *s.* Beauty. *adj.* Beautiful.

త్రో

త్రొక్కు trokku, *v. a. vide* తొక్కు tokku.

త్రో

త్రోచు, త్రోపాచు trótsu, trópádu, *v. a.* To push.

త్రోపు trópu, *s.* A push.

త్రోయ tróyu, *v. a. vide* త్రోయ tóyu.

త్రోవ tróva, *s. vide* త్రోవ dóva.

త్వ

త్వర, త్వరితము twara, twaritamū, *s.*
Haste, hurry, speed, swiftness.

త్వరపడు twarapaḍu, *v. n.* To be in a hurry.

త్వరగా twaragá, *adv.* Quickly, hastily,

థ

థ tha, The thirty-second letter, and seventeenth consonant, in the Telugu alphabet; no word in the language commences with it.

ద

ద da, The thirty-third letter, and eighteenth consonant, in the Telugu alphabet.

దంచు dantsu, *v. a.* To pound, bruise, or beat in a mortar. దండు దాగుడు, *adj.* Pounded.

దంట danṭa, *s.* A dexterous, clever, or intriguing person. 2. A couple, or pair. *adj.* Two. This word, affixed to others in composition, denotes an agent, or possessor. దంట పిల్లలు danṭapillalu, Twins. దంటపడు danṭapaḍu, To league, or combine.

దంటు danṭu, *s.* A stalk.

దండ danda, *s.* A garland, wreath, or necklace of flowers, &c. Postpos. Near.

దండకము danḍakamu, *s.* A sort of metre, the stanza of which exceeds 27 syllables, and may extend to 200.

దండగ danḍaga, *s. vide* దండుగ danḍuga.

దండగడియములు danḍagadiyamulu, *s. plu.* A kind of bracelet, worn by Hindoos between the shoulder and the elbow.

దండచెయ్యి danḍacheyyi, *s.* The arm, between the shoulder and the elbow.

దండము danḍamu, *s.* A stick, or staff. 2. Punishment, castigation. 3. A fine. 4. A measure of four cubits.

దండము danḍamu, *s.* Prostration, salutation, compliments, respects; the joining of the palms of the hands, in token of respect.

దండాట danḍāṭa *s. vide* డేగాట డేగ్గāṭa.

దండి danḍi, *adj.* Abundant, plentiful.

దండించు danḍintsu, *v. a.* To punish, to chastise.

దండు, దండుపు danḍu, danḍuvu, *s.* An army, a military force, a camp. దండుబాట danḍubāṭa, A high road.

దండెత్తు danḍettu, *v. n.* To levy an army; to wage war.

దండు danduga, *s.* A fine. 2. An extra, and unjust assessment.

దండెము dandemu, *s.* A rope, &c. Upon which clothes are hung to dry.

దంద్యా dandyá, *s.* A peon, under a cutwal.

దంతము dantamu, *s.* A tooth. 2. Ivory.

దంతఫావనము dantadhávanamu, A tree yielding an astringent resin. Mimosa catechu. 2. A tooth brush.

దంతె dante, *s.* An implement, with wooden teeth, used for hoeing up the ground, round corn, after the plants have risen a little in the stalk.

దందడి dandadi, *adv.* Exceedingly, much.

దందన, దంభన dandana, dandhana, *s.* Procrastination, delay, putting off by false but specious promises. 2. Indolence, tardiness. *adj.* Indolent, lazy.

దంపకణ్ణు dampakarru, *s.* The plough-share with which wet ground is tilled.

దంపతులు dampatulu, *s. plu.* Husband and wife.

దంపు dampu, *v. a. vide* దంచు dantsu, *s.* Beating, pounding, or bruising.

దంభము dambhamu, *s.* Fraud, deceit, cheating. 2. Hypocrisy. 3. Sin, wickedness. 4. Arrogance, pride.

దక్కినము dakkinamu, *s.* The south.

దక్కు dakku, *v. n.* This verb is used impersonally, with the dative case, and denotes, To come into, or remain in, one's possession. 2. To be preserved. 3. To be digested.

దక్కించుకొను dakkintsukonu, *v.* Comp. To obtain, take, or retain possession. 2. To appropriate to one's-self what belongs to others. 3. To preserve, or defend, what is one's own. 4. To digest.

దక్కించు dakkintsu, *v. Caus.* To place in the possession of another. 2. To defend, or preserve what is another's.

దక్కులు dakkólu, *adj.* Occupied unjustly. 2. Free of cost, gratis.

దక్కును dakkonu, *v. a.* To hide, to conceal.

దగ్గ daga, *s.* Thirst.

దగ్గదగ్గ dagadaga, *s.* Gleam, dazzling.

దగ్గళా dagalá, *s.* A double quilted jacket.

దగ్గా dagá, *s.* Deceit, trick. chicanery, imposture.

దగ్గర, దగ్గర daggira, daggera, *postpos.* Near, towards, to, with. దగ్గరించు daggirintsu, *v. n.* To draw near, to approach.

దగ్గరి daggiri, *adj.* Near. నాదగ్గరలేదు nádaggiralédu, *lit.* It is not near me. I have not got it.

దగ్గు daggu, *v. n.* To cough. *s.* A cough.

దగ్గము dagdhamu, *adj.* Burnt, scorched, consumed by fire.

దచ్చి dachchi, *s.* The number eight. It is used chiefly in games. దచ్చికడలు dachchikadalu, The eight points, or quarters, of the world.

దటాయింతు datáyintsu, *v. a.* To threaten, reprimand, or scold.

దట్టము datṭamu, *adj.* Thick. 2. Close.

3. Coarse. *s.* A body, or multitude.

దట్టన datṭna. *s.* Thickness. 2. Closeness. 3. Coarseness.

దట్టా datṭá, *s.* The covering, or cork, of large leather bottles, &c.

దట్టి datṭi, *s.* A zone, girdle, or waist band, of cloth ; a sash. దట్టికట్టుకొను datṭikattukonu, To gird the loins; to prepare.

దడ daḍa, *s.* Fear, trembling.

దడి dadi, *s.* A wall of twisted palm leaves, &c.

దణ్ణము danṇemu. *s. vide* దండెము dandemu.

దత్తము dattamu, *adj.* Given, presented, made over, assigned. 2. Adopted. 3. Preserved, protected.

దత్తుడు dattuḍu, An adopted son.

దత్తుణ్ణి చేసుకొను dattuṇṇi chésukonu, To adopt. దత్తత, దత్తస్వము

dattata, dattatramu. *s.* Adoption.

దద్దళము daddalamu, *s.* A flat ceiling.

దద్దిరిల్లు, దద్దిర్లు daddirillu, daddirlu, *v. n.* To be alarmed, perplexed, confused, or confounded ; to start.

దద్దు daddu, *s.* A scar ; an inflamed mark on the skin, from the bite of a musquitoe, &c. దద్దరించు daddarintsu. *v. n.* To be scarred, or inflamed.

దద్దురు dadduru, *s.* The cutaneous disease, named Herpes.

దధి dadhi, *s.* Milk curdled, or coagulated, spontaneously, by heat, or by the addition of butter-milk.

దధ్యోదనము dadhyódanamu, Boiled rice, mixed with curdled milk, and seasoned with mustard seeds, and ginger.

దనక danaka, *adv.* Until, as far as.

దప్పము dappamu, *s. vide* పట్టము datṭamu.

దప్పళము dappalamu, *s.* The boiled juice of tamarinds, mixed with any kind of vegetables.

దప్పి dappi, *s.* Thirst. దప్పికొను dappigonu, To be thirsty.

దఫా daphá, *s.* A time, or turn. 2. A certain number of peons.

దబదబ dabadaba, *s.* The noise of knocking, or running.

దబాయింతు dabáyintsu, *v. a.* To frighten, threaten, or alarm.

దబ్బు dabba, *s.* A piece of split bamboo, or palm tree. 2. A slice of any fruit.

దబ్బుపించు dabbadintsu, *v. a.* To beat with open hands. 2. To close the mouth of a pot.

దబ్బునకు dabbanam, *s.* A bodkin; a large pack needle.

దబ్బుల dabbarra, *s.* A falsehood, or lie. 2. A sort of basin. *adj.* False.

దబ్బిచిప్ప dabbichippa, *s.* A wedge, to split palmyras, &c.

దబ్బు dabbu, *s. vide* దబదబ dabadaba, 2. The cover of a large pot, or vase.

దబ్బున dabbuna, *adv.* Quickly, immediately.

దబ్బము dabhramu, *adj.* Little, small.

దమము damamu, *s.* Self-command, self-restraint; endurance of painful austerities, mortification of the flesh. 2. Taming, subduing.

దమ్మిదీ dammidī, *s.* The quarter of a dub; five cash.

దమ్ము dammu, *s.* Wet ground, mud, mire. దమ్ముచేసినపొలము dammuché-sinapolamu, A field watered and prepared for plants.

దయ daya, *s.* Favour, goodness, regard, kindness, graciousness. 2. Pity, tenderness, clemency, compassion. దయారసము dayārasamu,

The quintessence of favour, kindness, &c. దయచేయు dayachéyu, To favour, to oblige. 2. To be so good as, to do any thing; to be graciously pleased, to do any thing. 3. To do one the honor to visit, or come.

దయాశుభ్ర dayāshubru, *adj.* Favorable, compassionate, tender.

దయ్యము dayyamu, *s.* A deity. 2. A demon, or evil spirit. దయ్యముపట్టు dayyamupattu, An evil spirit to possess one. దయ్యము-దోలు, వదల నొట్టు dayyamu-dōlu, vadalagottu, To drive out, or expel, an evil spirit.

దర dara, *s.* Price, value.

దరఖాస్తు darakhāstu, *s.* A revenue term, signifying a proposal, or offer for a rent, or farm.

దరణము darānamu, *s.* An imaginary coin, of the value of 8 dubs, or two fanams.

దరిదారి, *s.* The bank, or shore, of a river, &c. 2. A point or end. 3. A side. 4. Support, shelter, refuge. 5. Means of subsistence.

దరికొను darikonu, *v. n.* To be burnt, or consumed.

దరికొల్పు darikolpu, *v. a.* To burn, or consume. 2. To kindle.

దరిజీ darijī, *s.* A tailor.

దరిద్రము daridramu, *adj.* Poor, needy, indigent, distressed. దారిద్ర్యము dāridryamu, *s.* Poverty.

దరువు daruvu, *s.* Time, or cadence, in music.

దర్శనము daróbastu, *adj.* All, whole. *adv.* Entirely.

దర్బారు darbáru, *s.* A court, or hall of audience. 2. A public office. దర్బారుఖర్చు= darbárukhartsu, Durbar expense implies the sums paid, as bribes, to public servants; or douceurs, given to them, in general without stipulating for any positive favor, but to ensure general countenance and support.

దర్శనము darśanamu, *s.* Sight, seeing. 2. A visit. 3. A sastra, or one of six religious or philosophical systems; viz. The Vedanta, Sankhya, Vysheshica, Nyaya, the mímamsa and the patanjaka.

దర్శించు darśintu, *v. a.* To shew. 2. To see. 3. To visit. 4. To pay unjustly.

దలాలీ daláli, *s.* Brokerage, the business of a broker. 2. A broker. దలాలీమాటలు dalálimáṭalu, Deceitful words.

దళము dalamu, *s.* Thickness, solidity. 2. *vide* చతురంగము chaturanga-

balamu, *adj.* Thick, solid. దళమెత్తు dalamettu, To levy troops. దళవాయి dalaváyi, A general.

దళసరి dałasari, *adj.* Thick, solid, coarse. *s.* Thickness, solidity, coarseness.

దవడ davada, *s.* The jaw. 2. The cheek. దవడపండ్లు davadapandlu, The double teeth.

దవనము davanamu, *s.* A kind of fragrant leaf; a sort of balm.

దవాలీ daváli, *s.* The belt of a peon.

దవు, దవుడు davu, davvu, *s.* Distance.

దవుడు davudu, *s.* A military expedition, or incursion. 2. A gallop.

దవురు davuru, *s.* That part of a jacket which hangs below the waist.

దవ్వు davva, *s.* Pith; the soft part of wood.

దశ daśa, *s.* Power, authority. 2. The influence of a planet; luck, fortune. 3. A stage of life. 4. The ends of a cloth. 5. A wick.

దశకము daśakamu, *adj.* Numeral ten.

దశిరీపంచె daśirīpanche, *s.* A flowered silk garment.

దస్థు దaskhatu, *s.* Signature.

దస్తకు dastaku, *s.* A pass, or order.

దస్తా dastá, *s.* A quire of paper. 2. A bundle of 24 arrows.

దస్తావేజు dastávédzu, *s.* A document of any kind ; a proof, or document, in one's own hand writing.

దస్తు dastu, *s. lit.* That which has reached the hand. The money collected, in contradistinction to the శిస్తు śistu, or money outstanding unrealized. In revenue language, the dust balance is that which has been realized by some one, as the Reddy, Curnum, &c. from the Ryots, but has been withheld by them from the Government treasury ; the shist balance is that which is still due by, and outstanding against, the Ryots themselves.

దస్తూరి dastúri, *s.* Custom, manner.

దస్త్రము dastramu, *s.* A bundle of written documents, tied together in a cloth.

దహనము dahanamu, *s.* Fire. 2. Burning ; especially the burning of a corpse.

దక్షిణ dakshina, *s.* A present or gift, of ready money, offered either to the deity, or to brahmans.

దక్షిణము dakshinamu, *s.* The south, *adj.* Southern. 2. Right, as distinguished from left.

దా

దాకా dákka, *s.* A pot, with wide mouth.

దాకా dáká, *adv.* Until ; as far as.

దాకొను dákónu, *v. n.* To approach. 2. To meet, or encounter. 3. To congeal.

దాఖలు dákhalu, *s.* A revenue term, which denotes an entry or insertion. 2. An arrival. దాఖలుచేయు dákhaluchéyu, *v. a.* To enter దాఖలు అవు దákhaluavu, To arrive ; to be entered.

దాగర dágara, *s.* A large winnowing basket.

దాగలి dágali, *s.* An anvil.

దాగు dāgu, *v. n.* To be hidden, or concealed ; to abscond, or disappear. దాచు dátsu, *v. a.* To hide, or conceal ; to secret.

దాచికొను dáchikonu, *v. comp.* To hide, or conceal one's-self, or any thing for one's own advantage.

దాపించు dápintsu, *v. Caus.* To cause to hide, &c. దానిలిచూత dágilimúta, *s.* Blindman's buff.

దాటు dātu, *s.* A jump. *v. a.* To jump, or leap. 2. To pass, or cross over. 3. To copulate ; as applied to cattle. 4. To go beyond, or transgress.

దాటించు dāṭintsu, *v. Caus.* To cause to jump, &c.

దాడి, దాడీ dāḍi, dādī, *s.* A beard.

దాడి దాడి, *s.* A military expedition, incursion, irruption, or campaign. దాడిచేయు dāḍichéyu, To prepare for battle.

దాణా dáṅṅá, *s.* Corn ; horse gram, &c.

దాత dáta, *s.* A generous, or liberal, person. దాతృత్వము dátrítwamu, *s.* Generosity, liberality.

దాతికణ్ణ దాతికార్రా, *s.* The piece of wood, used to support that which a carpenter cuts.

దాది dádi, *s.* A nurse.

దానము dánamu, *s.* Donation. 2. A gift, or present. 3. The fluid which exudes from an elephant in rut.

దాసరమవు దాపరమవు, *v. n.* To happen, or occur. 2. To be under the influence of misfortune.

దాపల దాపాలా. *adv.* On the left side, or hand. దాపలి దాపలి, *adj.* Left.

దాపు దాపు, *s.* Protection, covering. *adj.* Neighbouring, next. *adv.* Near. *v. a.* To set as precious stones.

దాపురము దాపురము, *s.* Concealed property ; from దాగు దాగు, *q. v.*

దామెనత్రాడు దామెనత్రాడు, *s.* A long string, to tie cattle in a line.

దాయ దాయా, *s.* An enemy, or foe.

దాయది dayádi, *s.* A distant relation, a descendant from the same original male stock.

దాయి దాయి, *s.* An anvil, *vide* దాగలి దాగలి, 2. Any thing on which artificers place their work.

దాయి దాయి, *s.* A nurse, *vide* దాది దాది.

దాయు దాయు, *v. n.* To approach, or come near.

దారబండము దారబండము, *s.* A door-frame.

దారము దారము, *s.* A thread, cord, string, or rope.

దారి దారి, *s.* A way, road, or path. 2. Manner, mode. 3. Conduct, character. 4. In composition, it is affixed, to denote, a possessor.

దారువు, దారు దారువు, దారు, *s.* Wood, timber.

దాలి దాలి, *s.* A heap of dung cakes, used as fuel, piled up, in order to cook any thing.

దాలి దాలి, *s.* Split pulse.

దాళు దాళు, *s.* A tinge, or slight shade, of any colour.

దాళువ దాళువా, *s.* The cheek, or jaw.

దావా దావా, *s.* A claim, suit, or complaint.

దాష్టికము దాష్టికము, *s.* Power, authority. 2. blustering.

దాసరి దాసరి, *s.* An individual of that peculiar caste of Hindoos, worshipping Vishnu exclusively, who go about begging alms, and often dance in a frantic manner, with fire in their hands.

దాసరిపాము దాసరిపాము, *s.* A very large species of snake.

- దాసి *dási*, *s.* A female servant, or slave. 2. A prostitute.
- దాసుడు *dásudu*, *s.* A male slave, or servant. 2. A fisherman. దాస్యము *dásyamu*, *s.* Slavery.
- దాహము *dáhamu*, *s.* Thirst 2. Drink. 3. Ardent desire. దాహమవు, దాహముగొను *dáhamavu*, *dáhamugonu*, To be thirsty. దాహముయిచ్చు *dáhamuyitstu*, To give drink.
- దాక్షిణ్యము *dákshinyamu*, *s.* Pity, compassion, complaisance. 2. Concord, harmony, agreement. 3. Partiality.

ది

- దించు, దింపు *dintsu*, *dimpu*, *v. a.* The causal form of దిగు *digu*, *q. v.* To lower : to let, or put, down. 2. To unload from a ship, to disembark, or land, goods, &c. 3. To distil, or extract. 4. To cause a miscarriage, or abortion.
- దిండు *dindu*, *s.* A pillow, cushion, or bolster. *adj.* Much.
- దిక్కు *dikku*, *s.* Region. 2. Space. 3. A corner, or quarter, of the world. 4. A point of the compass. 5. A side, or direction. 6. Shelter, asylum, refuge, protection.
- దిగు *digu*, *v. n.* To descend; to come down, or off; to go down. 2. To alight, or dismount. 3. To land from a ship, as applied to persons;

- to be unladen, landed, or disembarked, as applied to goods. 4. To halt; to take up one's residence.
- దిగబడు *digabaðu*, *v. n.* To sink, or give way. 2. To miscarry. దిగనాడు *diganáðu*, To forsake. దిగివిడుచు *digavidutsu*, *v. a.* To leave. దిగించు *digintsu*, *v. a.* To make one descend, &c. *vide* దించు-దిగదీయు *dintsu-digadiyu*, To decrease, or grow less. 2. To draw down, or expel, an evil spirit, &c. దిగవన *digasana*, *adv.* Down, below.
- దిగుడు *digudu*, *s.* Descent. *adj.* Mean, base, low.
- దిగుమతి *digumati*, *s.* Disembarkation, landing. 2. Import. దిగుమతిచేయు *digumatichéyu*, To land, to import.
- దిగులు *digulu*, *s.* Fear, terror, alarm. 2. Cowardice.
- దిగువ *diguva*, *adj.* Inferior, lower. *adv.* Down, below, under.
- దిగ్గన, దిగ్గన *diggana*, *digguna*, *adv.* Immediately.
- దిగ్గియ *diggiya*, *s.* A large oblong pond.
- దిగ్విజయము *digwijayamu*, *s.* Universal conquest.
- దిచ్చుముగము *ditstsumogamu*, *s.* Disappearance. దిచ్చుముగమవు *ditstsumogamavu*, To disappear, to vanish.

దిట్ట diṭṭa, *s.* A courageous, firm, gallant, stout, or clever person. దిట్టము, దిట్టపు diṭṭamu, diṭṭavu, *s.* Courage, bravery. దిట్టతనము diṭṭatana-
mu, *s.* Cleverness, ability.

దిట్టము diṭṭamu, *s.* Firmness. 2. Good order.

దిట్టపడు diṭṭapaḍu, *v. n.* To be regulated, or put in order; to agree exactly. దిట్టపఱచు diṭṭaparratsu, *v. a.* To regulate, or put in order; to make right, or proper.

దిడ్డివాకిలి diḍḍivākili, *s.* A back door; a sally port.

దిడ్డు diddu, *v a.* To correct, or rectify. 2. To alter 3. To erase. 4. To adorn. 5. To teach.

దిడ్డుపాటు diddubātu, *s.* Alteration.

దిద్దించు diddintsu, *v. Caus.* To cause to correct, &c.

దినము dinamu, *s.* A solar day. 2. Day, as distinguished from night.

దినచర్య dinacharya, *s.* A diary. దినదినము dinadinamu, Day by day.

దినసు, దినసు dinasu, dinusu, *s.* Sort, kind.

దిన్నె dinne, *s.* A covered raised terrace. 2. A sand hillock.

దిబ్బ dibba, *s.* A hillock or eminence; a heap.

దిబ్బడము dibbaḍamu, *s.* An earthen cork, or covering, of a vase.

దిబ్బెము dibbemu, *s.* A light, a lamp. దిమాకు dimāku, *s.* Haughtiness, arrogance, pride, disdain, insolence.

దిమ్ము dimma, *s.* Thoughtlessness, giddiness. దిమ్మరి dimmari, A thoughtless, giddy person. దేశదిమ్మరి deśa-dimmari, A constant traveller.

దిమ్ము dimmu, *s.* Pain; as తలదిమ్ము taladimmu, The headache.

దిమ్మె dimme, *s.* A sort of rocket. 2. A wooden cork.

దిలాసా dilāsā, *s.* Comfort, encouragement, consolation.

దివసము divasamu, *s.* A day.

దివాణము divaṇamu, *s.* A palace, or court.

దివాలా divālā, *s.* Bankruptcy. దివాలా-తీయ-యెత్తు divālā-tīyu-yettu, To become bankrupt; to declare one's-self bankrupt

దివి divi, *s.* Heaven. 2. The sky.

దివిటి divitī, *s.* A flambeau, or torch.

దివ్యము divyamu, *adj.* Celestial, divine. 2. Beautiful, agreeable, supernatural, excellent.

దివ్వె divve, *s.* A light. 2. A lamp.

దివ్వెసుడి divvesuḍi, A wooden lamp-stand, fastened to the wall.

నిసమొల disamola, *s.* Nakedness. *adj.* Naked.

దీ

దీటి *dīṭi*, *s. vide* దీవిటి *dīviṭi*.

దీటు *dīṭu*, *s. Equality, conformity, resemblance. adj* Equal, conforming with, resembling. దీటుకొను *dī-tukonu*, To be equal, resembling, or in conformity with.

దీనము *dīnamu*, *adj.* Poor, indigent, needy, distressed, miserable, pitiable.

దీనత, దీనత్వము *dīnata, dīnatwamu, s.* Poverty, wretchedness, misery.
దీపనము *dīpanamu, s.* Hunger. 2. The power of digestion.

దీపము *dīpamu, s.* A lamp. 2. A light.

దీర్ఘము *dīrghamu, adj.* Long. *s.* A long vowel. 2. The connected form of ఆ ఓ viz. ీ

దీవి *dīvi, s.* An island.

దీవించు *dīvintsu, v. a.* To bless. దీవెన *dīvena, s.* A blessing, or benediction.

దు

దుంఁ దుంగా, *s.* A block of wood.

దుండగము *dunḍagamu, s.* Dishonesty, craftiness. దుండగిడు *dunḍagiḍu, A* fraudulent, or crafty, man.

దుంత *dunta, s.* A male buffalo.

దుంప *dumpa, s.* A root. 2. A vegetable.

దుంపకూర *dnmpakúra, An* edible root.

దుంపరాష్ట్రము *dumparāshṭramu, s.* A medicinal root, so called.

దుఃఖము *dukhhamu, s.* Pain. 2. Sorrow, affliction, distress, unhappiness. దుఃఖించు, దుఃఖపడు *dukhkhintsu, dukkhapadu, v. n.* To grieve; to be afflicted. 2. To regret. దుఃఖోపశమనము *dukhkhópaśamanamu, Consolation.*

దుకాణము *dukāṇamu, s.* A shop. దుకాణము-పెట్టు, వేయు *dukāṇamu - petṭu, véyu, To* set up a shop. దుకాణదారుడు *dukāṇadāruḍu, A* shop-keeper.

దుకూలము *dukúlamu, s.* A silk cloth. 2. Any fine cloth.

దుక్కి *dukki, s.* Ploughed ground. 2. Ploughing. దుక్కి-పెద్ద *dukkiteḍḍu, A* ploughing ox. దుక్కి-పొలము *dukkipolamu, A* ploughed field.

దుగ్గ *duga, s.* A couple, or pair; a deuce at games.

దుగలము, దుగులము *dugalamu, dugalamu, s.* The sixteenth part of the coin termed a pagoda.

దుగ్గాని *duggāni, s.* A copper coin, of the value of ten cash.

దుగ్గు *duggu, s.* Spoilt grass, or straw.

దుగ్ధ *dugdha, s.* Enmity, hate. 2. Vain hope.

దుడుకు *duḍuku, s.* Inconsiderateness. 2. The follies of children. *adj.* Inconsiderate, foolish. 2. Wicked.

కడ్డు dudḍu, *s.* A coin, of the value of ten, or twenty, cash. 2. A club.
 కడ్డుకణ్ణి dudḍukarra, A large stick, or staff.
 కత్త dutta, *s.* An earthen pot, with a small mouth.
 కడ్డు duddu, *s.* A sort of ear-ornament, worn by women.
 కన్న, కన్నపోతు dunna, dunnapótu, *s.* A male buffalo.
 కన్ను dunnu, *v. a.* To plough.
 కప్పటము duppaṭamu, *s.* Armour, mail.
 కప్పటి duppaṭi, *s.* A cloth thrown loosely over the body, and sometimes tied, round the waist. పక్క-కప్పటి pakkaduppati, A cloth, or sheet, for sleeping on.
 కప్పి duppi, *s.* A male spotted deer.
 కబ్బు dubbu, *s.* A tuft, or bunch.
 కమరము dumáramu, *s.* Dust.
 కముకు, కముకులాడు dumuku, dumukuládu, *v. n.* To leap.
 కముకు dumuku, *s.* A leap. కమికించు dumikintsu, *v. Caus.* To cause to leap; to leap a horse, &c.
 కమ్ము dummu, *s.* Dust 2. A bone.
 కమ్ములగొండి dummulagondi, *s.* A hyena.
 కయ్య duyyu, *v. a. vide* దూయు dúyu.
 కరటిల్లు duraṭilla, *v. n.* To regret, to lament.

కరద durada, *s.* An itching.
 కరకర duradura, *s.* Great haste.
 కరభ్యాసము durabhyásamu, *s.* A bad practice, or custom.
 కరము duramu, *s.* Battle, combat, war.
 కరాయి duráyī, *s. vide* ఆన ána.
 కరాశ దురాśa, *s.* Vain hope; unattainable desire.
 కరితము duritam, *s.* Crime. 2. Sin.
 కరుసు durusu, *s.* Haste, speed.
 కర్గంధము durgandhamu, *s.* A stink.
 కర్గము durgamu, *s.* A hill fort.
 కర్గుణము durguṇamu, *adj.* Ill natured. *s.* Ill nature.
 కర్మలము durbalamu, *adj.* Weak.
 కర్పాష దుర్బhásha, *s.* Abuse; opprobrious language.
 కర్మార్గము durmárgamu, *adj.* Vicious, wicked. *s.* Vice, wickedness.
 కలుపు dulupu, *v. a.* To shake, so as to throw off the dust.
 కవాలించు duválintsu, *v. n.* To shine, to glitter.
 కవ్వలువ duvvaluva, *s.* A sheet, to cover the body.
 కవ్వ దువ్వు, *v. a.* To comb. 2. To stroke, to rub gently, or tenderly.
 కవ్వెన దువ్వెన duvvena, *s.* A comb.
 కష్ట-కము dushkaramu, *adj.* Difficult to be done.

దుష్టము dushṭamu, or. దుష్టు dushṭu, *adj.* Low, vile. 2. Weak, impotent. 3. Bad, wicked, depraved.

కస్తు dustu, *s* A suit of clothes, &c.

దూ

దూకొను dúkonu, *v. a.* To penetrate, pierce, or enter in. From దూయు dúyu, *q. v.*

దూగర dúgara, *s.* The dust of paddy. 2. A cobweb.

దూట దూṭa, *s.* The interior tender substance of the plantain tree.

దూడ దూḍa, *s.* A calf.

దూత దూta, *s.* A messenger, a spy.

దూతి దూti, *s.* A procuress.

దూది దూdi, *s.* Cotton, after it has been cleared from the seed. దూదియేసు, దూచేకు దూdiyéku, dúdéku, To clean cotton. దూచేకులవాడు దూdékulaváḍu, A cotton cleaner.

దూప దూpa, *s.* Thirst.

దూబరదిండి దూbaradindi, *adj.* Extravagant.

దూముడి దూmuḍi. *s.* A looped knot.

దూయు dúyu, *v. a.* To enter, penetrate, or pierce. 2. To draw, as a sword, &c. 3. To strip leaves, &c. Off, by pulling through the hand.

దూరము dúramu, *s.* Distance. *adj.* Distant, far.

దూర స్త్రీ dúrastrí, *s.* A menstruous woman.

దూలు dúrru, *v. a.* To enter. 2. To penetrate, or pierce. 3. To creep in, under, or through. 4. To reproach, blame, or abuse. దూలుచు dúrutsu, *v. Caus.* To cause to enter.

దూలు దూrru, *s.* Abusive language, reproachful words, ill usage, blame.

దూల దూla, *s.* An itching.

దూలగొండి, దూలగోవెల దూlagondi, dúlagóvela, *s.* The plant termed Cowitch. Dolichos pruriens.

దూలము దూlamu, *s.* A beam of timber.

దూషణ, దూషణము దూshana, dúshana-mu, *s.* A curse. 2. Blame, reproach. 3. A fault, or defect. దూషించు దూshintsu, *v. a.* To curse, blame, censure, or reproach.

దూష్యము దూshyamu, *adj.* Reprehensible, contemptible, vile, bad, accursed. *s.* A tent.

దృ

దృఢము dridhamu, *adj.* Much, exceeding. 2. Hard, firm. 3. Able, powerful. 4. Bulky, massive, solid.

దృష్టాంతము drishtaántamu, *s.* An example, illustration, instance, proof, evidence. 2. Science, a sastra.

దృష్టి drishti, *s.* An eye. 2. Sight, seeing; a look. దృష్టిహాపము drishti-dóshamu, The influence of evil eyes.

దె

దెప్పరము depparamu, s. Danger, peril, difficulty.

దెప్ప deppu, v. a. To taunt, jeer, or reproach.

దెబ్బ debba, s. A Blow; a stroke. దెబ్బలుతిను debbalutinu, To be beaten. దెబ్బలు-వేయు, కొట్టు debbaluvēyu, koṭṭu, To beat.

దెయ్యము deyyamu, s. A demon, or evil spirit.

దెస desa, s. vide దిక్కు dikku.

దే

దేకు déku, v. n. To creep, or slide, along the ground, on the posteriors.

దేశవ దేవతā, s. A deity. 2. A goddess.

దేశవ దేవరā, s. Making in the *nom.*

plu. దేశవరలు, దేశవళ్లు దేవరాలు, దేవళ్లు, A deity, male, or female. This word, among the natives who wear the lingam, is often applied as an honorific title, to their priests; it is also used, by all persons, when much deference is meant to be paid to men of superior age, rank, or learning, and may be said to correspond with the English phrases Sir, My Lord, &c.

దేశవము దేవాలము, s. vide దేవాలయము devālayamu.

దేవాలయము devālayamu, s. A temple.

దేవి dévi, s. Any female deity.

దేవు dévu, v. To take rice, &c. With the hand, out of water in which it has been washed. 2. To search for; especially in water. దేవులాడు dévulaḍu, To dive into water. 2. To search.

దేవుడు devuḍu, s. God, the supreme being. 2. Any deity. 3. A cloud.

దేవురించు devurintsu, v. n. To beg humbly; to implore, or solicit.

దేవేరి dévéri, s. A queen.

దేశము désamu, s. A country, territory, land, or district; a region, whether inhabited, or uninhabited. దేశస్థుడు désasthuḍu, A man belonging to any particular country; an inhabitant. 2. The appellation of a particular tribe among the brahmans.

దేశికుడు désikuḍu, s. A Guru, or spiritual teacher.

దేశ్యము désyamu, s. The language of a country, or land. *adj.* Of or belonging to a land, or country.

దేహము déhamu, s. The body.

దై

దైన్యము dainyamu, s. Meanness, covetousness. 2. Poverty, humility.

దైవతము daivatamu, s. A god, or deity.

దైవము daivamu, *s.* God. 2. Destiny, fate, luck, fortune. *adj.* Divine. దైవగతి, దైవయోగము daivagati, daivayógamu, Chance, accident. దైవ హుషణ daivadúshana, Blasphemy. దైవారు daiváru, *v. n.* To be agreeable, or pleasant. 2. To be born.

దొ

దొంగ donga, *s.* A thief, a robber. 2. A rogue, or rascal. దొంగిలించు, దొంగిలు dongilintsu, dongilu, *v. a.* To rob, or steal. దొంగ తనము, దొంగరికము dongatanamu, dongarikamu, *s.* Theft. దొండతీర dondatige, *s.* The plant termed Bryonia grandis. దొండి donđi, *s.* A hole. దొండిపొడుచు donđipodutsu, To bore a hole. దొంతి donti, *s.* A heap of pots, one above another. దొంపడి donđadi, *s.* The confusion of battle. 2. A mingled noise. దొడ్డ dodđa, *adj.* Great, large, big, eminent. 2. Excellent, good. 3. Rich, powerful. దొడ్డతనము dodđatanamu, *s.* Greatness. 2. Excellence. 3. Riches, power. దొడ్డి dodđi, *s.* A backyard. 2. A cow house. దొడ్డికట్టు dodđikatṭu, *s. vide* తొట్టికట్టు tottikatṭu.

దొడ్డికాళ్ల dodđikálla, *adj.* Bandy-legged. దొన dona, *s.* A deep fountain. 2. A quiver. దొనగు donagu, *s.* Evil, mischief, harm. దొనరు donaru, *adj.* Worthy, fit. దొన్నె, దొప్ప donne, doppa, *s.* A cup made of leaves. దొప్పదొగు doppadógu, *v. n.* To sink, to be drowned ; to be severely wet by rain. దొబ్బు dobbu, *v. a.* To push. దొబ్బుల పడు dobbulapađu, *v. n.* To be pushed. 2. To be abused. దొబ్బులబెట్టు dobbulabetṭu, *v. a.* To abuse. దొమ్మ domma, *s.* A fainting disease, which affects cattle. దొమ్మరవాండ్లు dommaravándlu, *s. plu.* Tumblers, rope dancers. దొమ్మి dommi, *s.* A mingled or confused noise. 2. The confusion of battle. దొర dora, *s.* A master, lord, superior, ruler, governor, or king. 2. Equality, similarity. దొరతనము doratanamu, *s.* Government. 2. Reign. దొరసాని dorasáni, *s.* A queen, or lady. దొరకొను dorakonu, *v. a.* To attain, or obtain. 2. To begin, or com

mence. దొరకొలు dorakólu, s. Attaining. 2. Commencement.

దొరకోలునన్నాసి dorakólusannási, s. A thief, a robber.

దొరయు dorayu, v. n. To resemble.

దొరలు doralu, v. n. To roll, figuratively, to die, or expire. దొలింఁచు dorlintsu, v. a. To roll.

దొరుకు doruku, v. n. *vide* దొలుకు dorruku.

దొరుపు, దొర్వు doruvu, dorvu, s. A spring. 2. A large well.

దొరుపుకట్టెడ doruvupattēḍa, s. A crupper.

దొలుకు dorruku, v. n. To be found, gotten, procured, or obtained. దొఱకించుకొను dorrikintsukonu, To apprehend, seize, or secure.

దో

దోకు dóku, v. a. To smooth the earth; to dig up grass by the root. దోకుకొనబొపు dókukonipóvu, To be grazed, as applied to the skin.

దోగు, దోగాడు dógu, dógáḍu, v. n. To creep on the knees, as an infant.

దోచు, దోచుకొను dótsu, dótsukonu, v. a. To plunder, rob, or commit devastation.

దోటి దోటి, s. A long pole with a hook at the end of it, used to pluck fruit from high trees.

దోనము dónamu, s. A large heavy mallet, for driving wedges into the clefts of the palmyra-tree, when it is split.

దోనె done, s. A native vessel with a single mast. 2. A boat.

దోపు, దోపుడు dópu, dópuḍu, s. Plunder, devastation, pillage. దోపుడువాడు dópuḍuváḍu, s. A robber, a thief.

దోపు దోపు, v. a. To place, or stick, in; to thrust in; to insert.

దోమ dóma, s. A musquitoe, a gnat. దోమతెర dómatera, A musquitoe curtain.

దోయి dóyi, s. A couple, two.

దోయిలి dóyili, s. The two hands joined together, so as to hold any thing. దోయిలించు dóyilintsu, To hold the hands joined together, in that manner.

దోరకాయ dorakáya, s. A fruit almost ripe.

దోరగిలు, దోరగిల్లు dóragilu, dóragillu, v. n. To be bent, as applied to trees; to be nearly ripe, as applied to fruit.

దోరణము dóraṇamu, s. *vide* తోరణము tóraṇamu.

దోరము dōramu, *s.* A gate, door, or entrance.

దోరవన్నె dōravanne, *s.* A bay colour.

దోరు dōru, *v. n.* To be bent, as applied to trees. 2. To die.

దోవ dōva, *s.* A road, path, or way. 2. Means, mode, manner. 3. An expedient, *vide* త్రోవ trōva, దోవ తప్పిపోవు dōvatappipōvu, To miss one's way. దోవచీలు dōvachilu, To part, or go off, as one road from another.

దోవతి dōvati, *s.* A Hindoo's lower garment; the cloth round his loins.

దోశ dōśa, *s.* A particular kind of cake baked on an iron plate. దోశ పోయి dōśapōyu, To bake this cake on an iron plate.

దోషము dōshamu, *s.* Fault, defect, blemish. 2. Sin, offence, crime.

దోసకాయ dōsakāya, *s.* A cucumber.

దోసిలి dōsili, *s. vide* దోయిలి dōyili.

దోసెడు dōseḍu, *adj.* As much as the two hands joined can contain.

దోసె dōse, *s. vide* దోశ dōśa.

దౌ

దౌడ dauda, *s.* The cheek, *vide* దవడ davadā.

దౌడు dauḍu, *s. vide* దవుడు davuḍu,

దాహిత్రుడు dauhitruḍu, *s.* A daughter's son.

ద్ర

ద్రవము dravamu, *s.* Juice, essence, exudation, wetness. 2. Spittle.

ద్రవించు dravintsu, *v.* To drop.

ద్రవ్యము dravyamu, *s.* Wealth, property, riches, substance. 2. A thing. 3. Elementary substance, nine kinds of which are reckoned, viz. Earth, water, fire, air, æther, time, space, soul, and intellect.

ద్రా

ద్రాభ ద్రābha, *s.* An awkward, or useless person.

ద్రావకము drāvakamu, *s.* Ointment. 2. Distillation.

ద్రావిడదేశము, ద్రావిళదేశము drāviḍadésamu, drāviḷadésamu, *s.* The Tamil country, on the south eastern side of the Indian peninsula, below the Ghauts, from Madras, to Cape Comorin.

ద్రావు drāvu, *v. a.* To push.

ద్రాక్ష drāksha, *s.* The grape vine.

ద్రి

ద్రిష్టురు drimmaru, *v. n.* To wander.

ద్రిష్టురి drimmari, *s.* A wanderer of either sex. ద్రిష్టురీడు drimmarīḍu, *s.* A male wanderer.

ఢ

ఢ్రుంగు drungu, *v. n.* To become less; to decrease.

ఢ్ర

ఢ్రక్కొను drekkonu, *v. a.* To oppose, or resist.

ఢ్రయ్యు dreyyu, *v. n.* To be broken.

ఢ్రో

ఢ్రోహము dróhamu, *s.* Treason, rebellion, revolt. 2. Mischief, malice, trespass, injury. 3. Treachery, betraying confidence or trust reposed in one. ఢ్రోహముచేయు dróhamuchéyu, To act treacherously.

ఢ్రోహి dróhi, *s.* A traitor, a betrayer.

ఢ్వ

ఢ్వంఢ్వము dwamdwamu, *s.* A couple, pair, or brace. 2. Strife, dispute.

ఢ్వ

ఢ్వారము dwáramu, *s.* A door, or gate. 2. A means; an expedient. 3. A medium, or way by which any thing takes place, or is effected. 4. A hole.

ద్వీ

ద్వీపము dwīpamu, *s.* An island. 2. Any of the seven dwīpas, into which the Hindoos divide the earth.

ధ

ధ dha, The thirty-fourth letter, and nineteenth consonant, in the Telugu alphabet.

ధణి dhaní, *s.* A master, superior, ruler, or owner.

ధనము dhanamu, *s.* Riches, wealth, treasure, property.

ధనియాలu dhaniyálu, *s. plu.* Coriander seeds.

ధనువు, ధనుస్సు dhanuvu, dhanussu, *s.* A bow.

ధరణి dharani, *s.* The earth.

ధరి dhari, *s. vide* జరి dari.

ధరించు, ధరించు dharintsu, dhariyintsu, *v. a.* To wear. 2. To dress, or put on. 3. To assume a form. 4. To retain in mind. 5. To hold.

ధరిత్రి dharitri, *s.* The earth.

ధర్మము, ధర్మవు dharmamu, dharmuvu, *s.* Virtue; moral and religious merit, according to the law and the Vedas.

ధర్మకర్త dharmakarta, *s.* An arbitrator, or judge.

ధవళము dhavalamu, *s.* White colour.

ధా

ధాటి dhāti, *s.* Advancing towards, or confronting, an enemy.

ధాత, ధాతృడు dhāta, dhātrīdu, *s.* Bramha, the creator.

ధాతువు dhātuvu, *s.* A fossil, or mineral.

2. Red chalk. 3. The pulse. 4. A grammatical root.

ధాత్రి dhātri, *s.* The earth. 2. The tree termed emblic myrobalan. 3. A foster mother, a nurse.

ధాన్యము dhānyamu, *s.* Grain ; corn in general but especially paddy.

ధాన్యసారము dhānyasāramu, Grain after thrashing.

ధార dhāra, *s.* Distillation, dripping, the oozing or issuing of any substance, by continued dropping. 2. The sharpness of a sword or any cutting instrument.

ధారణ dhāraṇa, *s.* Price, valuation.

ధారణము dhāraṇamu, *s.* Holding, having, maintaining, wearing.

ధారము dhāramu, *s. vide* దారము dhāramu.

ధారాళము dhārāḷamu, *s.* Fluency of speech. 2. Generosity, liberality.

ధారుణి dhāruṇi, *s.* The earth.

ధార్మికము dhārmikamu, *adj.* Virtuous, pious, just.

ధావంతము dhāvantamu, *s.* Grief. 2. Suffering.

ధావళి dhāvāḷi, *s.* A kind of woolen cloth.

ధి

ధిక్కరించు dhikkarintsu, *v. a.* To send off, or dismiss, abruptly. 2. To speak contemptuously. 3. To disregard.

ధీ

ధీ dhī, *s.* Understanding, intellect.

ధీమంతము dhīmantamu, *adj.* Sensible, intelligent. ధీమతి dhīmati, *s.* A female of understanding.

ధీరము dhīramu, *adj.* Brave. 2. Firm, steady. 3. Wise, sensible, learned.

ధీవరుడు dhīvaruḍu, *s.* A fisherman.

ధూ

ధూపము dhūpamu, *s.* Incense. ధూపకలశము, ధూపాలి dhūpakalaśamu, dhūpārti, A censer.

ధూమము dhūmamu, *s.* Smoke.

ధూమకేతువు dhūmakétuvu, *s.* A comet.

ధూళి dhūḷi, *s.* Dust. ధూళికుట్టిమము dhūlikuṭṭimamu, A mound, or rampart.

ధై

ధైర్యము dhairyamu, *s.* Steadiness, firmness. 2. Bravery, courage, gallantry.

ధో

ధోరణి dhōraṇi, *s.* Line, range. 2. way.

3. Style. 4. Tradition. 5. Experience.

ధ్యా

ధ్యానము dhyānamu. *s.* Meditation, reflection, but especially that profound and abstract consideration which brings its object, fully and undisturbedly, before the mind.

ధ్వ

ధ్వంసము dhwamsamu, *s.* Loss, destruction, extinction. ధ్వంసము చేయు dhwamsamuchéyu, *v. a.* To destroy, to ravage, to desolate, to annihilate.

ధ్వజము dhwajamu, *s.* A flag, or banner. ధ్వజము dhwajadrumamu, The palm tree.

ధ్వని dhwani, *s.* Sound, noise, report, voice. ప్రతిధ్వని pratidhwani, An echo.

న

న na, The thirty-fifth letter, and twentieth consonant, in the Telugu alphabet.

నంగు nangu, *v. n.* To speak through the nose. నంగిమాట nangimáṭa, A nasal sound ; a word pronounced through the nose.

నంజు nanja, *s.* Irrigated ground ; land cultivated by artificial irrigation, and producing what is technically termed the wet crop.

నంజు nandzu, *v. a.* To eat, from disgust, a very little at a time. నంజుకొను nandzuku, To eat a little of any thing, like pickle, &c. As a relish to the principal food.

నంజు nandzu, *s.* A lingering, or dormant, disease. నంజుపారు nandzu-

páru, To grow pale ; to swell.

నంజుడు nandzuḍu, *s.* Flesh-meat.

నంద్రకాయ nandrakáya, *s.* A crab.

నందనుడు nandanuḍu, *s.* A son.

నంబివాడు nambivádu, *s.* A priest in the temples of Vishnu ; his caste is traced to the descendant of a chatriya female, by a brahman.

నకలు nakalu, *s.* A copy. నకలు-వ్రాయు, చేయు nakalu-vráyu, chéyu. To copy. నకలుచేయించు nakaluchéyintsu, To get copied.

నకారపొల్లు nakárapollu, *s.* The sign of *n* final ; viz. ె.

నకిషీపని nakishípani, *s.* Work in enamel.

నక్క, కొంకనక్క nakka, konkanakka, *s.* A jackall. గుంటనక్క gunṭanakka, A fox. నక్కజిత్తు nakkajittu, Deceit, trick.

నక్కెళ్లు nakkilḷu, *s. plu.* The joints of the jaws.

నక్కు nakku, *s.* A lump or mass of iron. 2. A notch made in trees, to try their fitness for being cut. *v. n.* To hide, or conceal one's-self. 2. To crouch down. 3. To lie in wait.

నఖము, నఖరము nakhamu, nakharamu, *s.* A nail, or claw. A cat. 2. A lion.

నఱ naga, *s.* A robe, or long gown. 2. A bullock load, as applied to ghee,

oil, tobacco, or cotton. 3. A jewel or ornament. 4. A metal vessel.

నగడ nagadu, *s.* Ready money.

నగము nagamu, *s.* A tree. 2. A mountain.

నగరము, నగరి nagaramu, nagari, *s.* A city, or town.

నగరు, నగళు nagaru, nagaḷu, *s.* Making in the inflexion singular. నగరి nagari, A palace.

నగారా nagará, *s.* A large drum.

నగు nagu, *v. n.* To laugh, *vide* నవ్వు, నవ్వు navvu, nagavu, *s.* Laughter.

నగుబాటు nagubātu, *s.* A joke.

నచ్చు natstsu, *v. a.* To confide in; to trust, or believe; to have faith in. *s.* Delay. 2. Trifling. 3. Annoyance. *adj.* Troublesome. నచ్చిక nachchika, *s.* Confidence, belief, faith.

నజరు nadzaru, *s.* An offering, or present, made by an inferior to a superior.

నట్ట natta, *s.* The middle. This word is used, in composition, only prefixed to others; as నట్టనడుమ nattanaduma, In the very middle. నట్టిల్లు nattillu, The middle of the house. నట్టేరు natteru, The middle of the river.

నట్టు nattu, *s.* Residence. 2. Obstacle, hinderance. 3. Procrastination, hesitation. 4. The bent grass, Nuth.

నట్టుకొను nattukonu, *v. n.* To remain; to reside.

నట్టుపు nattuvu, *s.* Dancing. నట్టుపుకాడు nattuvinakādu, A dancing master. నట్టుపుచావిడి nattuvinakāvidi, A dancing school. నట్టుపుపులుగు nattuvinakāpulu, The peacock; from its elegant pace.

నట్టాలు natwālu, *s. plu.* An amble. 2. Ambling.

నడ naḍa, *s.* Walk, pace, or step. 2. A trip. మనిషినడ manishinaḍa, A man's walk. గుట్టపునడ gurrapunaḍa, A horse's paces. పడవమూడునడలువచ్చినది paḍavamūḍunaḍaluvachchinadi, The boat has made three trips. నడబావి naḍabāvi, A deep well, with steps down to it.

నడక naḍaka, *s.* Walking. 2. Walk. 3. Conduct, behaviour, *vide* నడుచు naḍutsu.

నడత-నడితి-నడవడి, నడువడి naḍata-naditi-naḍavadi, naḍuvadi, *s.* Conduct, behaviour, demeanour, *vide* నడుచు naḍutsu.

నడతెంచు naḍātentsu, *v. n.* To come, to arrive.

నడమ naḍama, *adv.* In the middle; betwixt, between. నడమమాట్లాడు naḍamamāṭṭlādu, To interrupt one in speaking. 2. To intercede as a mediator.

నడవ nadava, *s.* The first passage, at the entrance of a native house, which leads from the street, into the inner court.

నడి, నడు nadi, nadu, *s.* The middle. *adj.* Middle. నడికట్టు nadikaṭṭu, A man's waist band, girdle, belt, or sash. నడినూకలు nadinūkalu, Rice broken in the middle. నడినెత్తి nadinetti, The middle, or crown of the head. నడివ్రేలు nadivrélu, The middle finger. నడురేయి naduréyi, Midnight.

నడుచు nadutsu, *v. n.* To walk, to go, to move. 2. To proceed forwards, to go or move on. 3. To happen, occur, pass, or take place. 4. To behave or conduct one's-self. 5. To take effect. 6. To continue, to be in existence, to be going on without hinderance.

నడుపు, నడిపించు nadupu, nadipintsu, *v. a.* To cause to walk, &c. In all of the above meanings. 2. To break in a horse to his paces. 3. To navigate a vessel. 4. To manage a family.

నడుచుకొను nadutsukonu, *v. Comp.* To behave, or conduct one's-self.

నడుపు nadupu, *s.* Walking. 2. A pace, or step.

నడుము nadumu, *s.* The middle. 2. The waist. నడిమి nadimi, *adj.* Middle.

నడుముకట్టుకొను nadumukattukonu, To gird the loins, i. e. To be ready to do any thing.

నడ్డి naddi, *s.* The back of the waist. *adj.* Bent, hollow, crooked, turned up.

నత్తగుల్లలు, నత్తలు nattagullalu, nattalu, *s. plu.* The small shell fish, termed muscles.

నత్తమిల్లు nattamillu, *v. n.* To lie down, or recline.

నత్తి natti, *s.* Stammering; stuttering.

నత్తు nattu, *v. n.* To stammer or stutter. *s.* The nose ring worn by Indian females.

నది nadi, *s.* A river.

నన nana, *s.* A flower. 2. A sprout.

ననబొడి nanabōṇi, A female.

ననకారు nanakāru, *s.* Spring; the first of the six seasons into which the Hindoos divide the year.

ననచు, ననయు nanatsu, nanayu, *v. n.* To expand, or bloom; to sprout, or blossom.

ననబాయి nanabāyi, *adj.* Imperfectly boiled, as applied to rice only.

ననుపు nanupu, *v. n.* To agree with one's health, or constitution, as. ఈ దేశమునాకుననవలేదు idésamu-nākunanapalédu, This country does not agree with me.

నన్నూలు nannúrru, *adj.* Numeral.
Four hundred.

నన్నెత్తి nannetti, *s. vide* నడినెత్తి nadineti, Under. నడి naḍi.

నపుంసకుడు napumsakuḍu, *s.* A eunuch.

2. An impotent man. నపుంసకత్వము napumsakatwamu, *s.* Impotency.

నపుంసకలింగము napumsakalingamu, The neuter gender.

నఫా naphá, *s.* Profit, gain, advantage.

నమలి namali, *s.* A peacock.

నమలు, నమలు namalu, namulu, *v. a.*
To chew, masticate, or gnaw.

నమస్కారము, నమస్కృతి namaskáramu, namaskṛiti, *s.* Prostration, salutation. నమస్కరించు, నమస్కారము చేయు namaskarintsu, namaskáramuchéyu, To prostrate one's-self; to salute another.

నమ్మకు nammaku, *s.* Salt.

నమ్ము nammu, *v. a.* To believe, or give credit to. 2. To trust, or confide in; to rely on; to have faith in.

నమ్మించు nammintsu, *v. Caus.* To cause to believe, &c.

నమ్మిక nammika, *s.* Belief. 2. Faith, confidence, assurance, dependence on. *adj.* Trust-worthy, faith-ful.

నయనము nayanamu, *s.* An eye.

నయము nayamu, *adj.* Cheap. *s.* A sound or good state; good health. నయముగా మాట్లాడు nayamugámáṭlāḍu, To speak with kindness: నయముగావుండు nayamugávuṇḍu, To be convalescent. నయభయముగా naya-bhayamugá, By means of both kindness and threats; both by coaxing, and threatening.

నయము nayamu, *s.* Guiding, directing, either literally, or figurative-ly as in morals, &c.

నర nara, *s. vide* నరపు narapu.

నరకడు narakaḍu, *s.* A low, or mean, man.

నరకము narakamu, *s.* Hell; the infernal regions. నరకాంతకుడు narakántakuḍu, Vishnu.

నరగ naraga, *s.* A drum.

నరపు, నరుపు narapu, narupu, *s.* The greyness of the hair.

నరము naramu, *s.* A vein. 2. A nerve, tendon, or muscle of the body. నరాలుబిగుసుకొను నరాలubigusukonu, The tendons to contract.

నరియు nariyu, *v. n.* To grow grey, as applied to the hair.

నరుకు naruku, *v. a. vide* నలుకు narruku.

నలుకు narruku, *v. a.* To cut; to hew; to fell; to sever. *s.* A cut; a

wound. జంభాలునలుకు jambhálunarruku, To boast.

నలుజు narrudzu, *adj.* Little, small.

నల్లలు narrralu, *s. plu.* Horned beasts.

నట్టాడు narrrádu, *v. n.* To wander.

2. To travel.

నలక nalaka, *s. vide* నలి nali 1.

నలచదరము, నల్పచరము nalatsadaramu, naltsadaramu, *adj.* Square.

నలి nali, *s.* Dust, powder. 2. Indisposition, illness.

నలికండ్లపాము nalikandlapámu, *s.* A species of lizard.

నలికము nalikamu, *adj.* Little, small ; thin, trifling. *s.* Smallness, littleness ; thinness.

నలు nalu, *adj.* Four ; as. నలుదెనలు naludesalu, Four quarters or sides. నలుకువ nalukuva, *s.* Illness, sickness, weakness.

నలుగు nalugu, *s.* The act of rubbing the body with the flour of green gram, Phaseolus radiatus, in order to cleanse and purify the skin. *v. n.* To be bruised, or crushed. 2. To be weak from sickness. 3. To be withered.

నలుచు, నలుపు nalutsu, nalupu, *v. a.* To crush, or bruise. 2. To rub any part of the body.

నలుగురు naluguru, *adj.* Numeral. Four.

నలుపు nalupu, *s.* Blackness. *adj.* Black. *v. a. vide* This word under నలుగు nalugu.

నలుబది nalubadi, *adj.* Forty.

నలువ naluva, *s.* Bramha, the creator ; as having four faces.

నలుపు naluvu, *s.* Beauty. *adj.* Beautiful

నలుసు nalusu, *s.* An atom. నలుసంత nalusanta, As much as an atom.

నల్ల nalla, *adj.* Black ; often in it's adjective form. నల్లని, నల్లటి nallani, nallati, *s.* Blackness. 2. Charcoal. 3. Blood. నల్లగుడ్డు nallaguddu, The pupil of the eye. నల్లమండు nallamandu, Opium. *lit.* Black medicine.

నల్లదనము, నల్లన nalladanamu, nallana, *s.* Blackness.

నల్లవో nallavó, *interj.* Expressive of sorrow, Alas! &c.

నల్లి nalli, *s.* A bug.

నల్లింట్ల nallinllu, *s. plu.* Residence, dwelling.

నల్లెడు nalledu, *adj.* Of the size of a span, or of four fingers breadth.

నవ nava, *s.* An itching.

నవగొను navagonu, *v. n.* To itch.

నవనీతము navanítamu, *s.* Fresh butter.

నవయు, నవియు navayu, naviyu, *v. n.* To have any lingering disease ; to be weak from it's effects.

- నవలా navalá, *s.* A woman.
- నవాతు navátu, *s.* Refined sugar.
- నవారు naváru, *s.* Broad and strong cotton tape.
- నవాసాగరము naváságaramu, *s.* Sal-ammoniac.
- నవ్వు navvu, *v. n.* To laugh. *s.* Laugh-ter; in this sense it is also written. నవు navu.
- నవ్వించు navvintsu, *v. Caus.* To cause to laugh.
- నవ్వుటాలు navvutálu, *s. plu.* Laughing, joking. నవ్వుటాట navvuláta, *s.* Laughter; amusement; fun.
- నశించు našintsu, *v. n.* To be ruined, or destroyed.
- నష్టము naštamu, *adj.* Lost, destroyed, annihilated. *s.* Loss, damage, injure, detriment, destruction.
- నన nasa, *s. vide* నవ nava.
- నన్యము nasyamu, *s.* Snuff. 2. Any powder or liquid which physicians prescribe to be snuffed up into the nose. నన్యముపిడుచు nasyainupidutsu, To express the juice of any herb into the nose.
- నక్షత్రము nakshatramu, *s.* A star. 2. A constellation, or lunar mansion, of which the Hindoos reckon. 27.
- నా
- నా ná, *pro.* My. This is the possessive pronoun of నేను nénu, T. నాది nádi, Mine.

- నాకు náku, *v. a.* To lick.
- నాకించు nákintsu, *v. Caus.* To cause to lick.
- నాగము nágamu, *s.* A serpent, or snake.
- నాగరికము nágarikamu, *s.* Neatness in dress, elegance. 2. Prudence.
- నాగలి nágali, *s.* Making in the inflex. Sing. నాగటి nágaṭi, A plough. నాగటింకట్టు nágatimkarru, A plough-share. నాగంటిచిప్ప నágantichippa, The wooden part of the plough upon which the iron share is fixed.
- నాగవల్లి nágavalli, *s.* The beetle vine. 2. The ceremony which terminates a Hindoo marriage, generally performed on the fifth day from the commencement of the marriage ceremony.
- నాగవానము nágavásamu, *s.* The infernal regions.
- నాగవానము nágavásamu, *s.* A staple for a hasp. 2. A dancing school. 3. A set of dancing girls.
- నాగు nágu, *s.* Interest paid in grain, on account of grain lent.
- నాచికోస నáchikenu, *v. a.* To usurp; to seize unjustly. నాచికోలు náchikólu, *s.* Usurpation; an unjust seizure.
- నాచు nátsu, *s.* The aquatic plant, te rmed v allisneria octandra.

నాటకము nálakamu, *s.* A drama, or play.

నాటు nátu, *v. a.* To plant. 2. To transplant. 3. To fix firmly. *v. n.* To prick; to pierce.

నాటించు náintsu, *v. Caus.* To cause to plant, &c.

నాటు nátu, *adj.* Of or belonging to the country.

నాట్యము nátyamu, *s.* Dancing. 2. A dance. 3. A play.

నాడి nádi, *s.* Any tubular organ of the body; as an artery, vein, or intestine. 2. A Hindoo hour of 24 English minutes. నాడిచూచు nádi-tsútsu, To feel the pulse.

నాడు nádu, *s.* Making in the inflexing. నాటి náti, Time, as చిన్ననాడు chinna nádu, Infancy. ఆనాడు á nádu. That time. నాటినుంచి nátinunchi, Since then. 2. A day; as రెండవనాడు rendavan ádu, The second day. నాడు మొదలు నాడు modalu, From that day forwards. 3. A country; as తూర్పునాడు túrpun ádu, The eastern country. 4. A general assembly of the people. నానాడు nán ádu. Now and then. నానాటికి nán áti ki, Day by day.

నాడె náde, *s.* A weaver's shuttle.

నాడెము-నాడెము, నాణ్యము nádemu-ná-nemu, nányamu, *s.* Fineness, as

applied to the texture of cloth, purity of metal, &c. 2. Ascertaining the quality of any thing. 3. Honesty. 4. Coin. *adj.* Fine. 2. Good, honest.

నాతి náti, *s.* A woman.

నాథుడు náthu du, *s.* A husband, master, or lord.

నాదము nádamu, *s.* Sound in general.

నాదించు nádintsu, To sound.

నాదారు nád áru, *adj. lit.* Not possessing. Poor, helpless, weak. *v. n.* To be poor, helpless, or weak.

నాన nána, *s.* Shame, modesty.

నానా nán á, *adj.* Many, various, different.

నాను nánu, *s.* A sort of neck ornament, worn by Hindoo women. *v. n.* To be soaked, or steeped.

నానుడు nánu du, *adj.* Moist, wet. 2. Soaked, steeped. ఆపుస్తకమునాకు నానుడు గావచ్చున పుస్తకామనాకు నానుడు గ్రావత్సును, I recollect that book, by heart, but not so as to repeat it without some errors.

నానుపు nánupu, *v. a.* To bleach. నానించు nánipintsu, *v. Caus.* To cause to bleach.

నాపచేసు nápachénu, *s.* A field of the great millet, of which the stalks, having been cut, have since thrown out sprouts.

నాభి nábhi, *s.* The navel. 2. Musk. 3. Poison.

నామధేయము, నామము námadhéyamu, námamu, *s.* A name, or appellation. నామకరణము námakaraṇamu, The ceremony of giving a child it's name.

నామము námamu, *s.* The white clay, with which the worshippers of vishnu mark their foreheads. 2. The mark itself, thus made, in the shape of a trident, of which the middle line is yellow or red, and the rest white, of this clay. వానికి వీడునామము పెట్టినాడు vānikivīḍunā-mamu peṭṭināḍu, He deceived him. *lit.* He marked him with the Námam.

నామము námamu, *s.* The new sprout, growing from the stalks of the great millet; after they have been cut. నామూషి nāmúshī, *s.* Disgrace. 2. Shame.

నాయకవాది náyakaváḍi, *s.* A peon appointed by a collector, or, amildar, to superintend the husbandmen, in their cultivation.

నాయకుడు náyakuḍu, *s.* A guide, leader, or conductor. 2. A chief, head, or general. నాయిక náyika, *s.* A mistress, wife, or female.

నాయన náyana, *s.* A father.

నాయుడు náyudu, *s.* A title annexed to the proper names of certain castes, among the Soodras.

నార nára, *s.* The hemp of plants, or fibrous bark of trees of the palm species. నారచీరలు nárachíralu, A garment of bark, worn by holy sages.

నారి nári, *s.* A woman, in general.

నారి nári, *s.* A bow-string.

నారికడము nārikāḍamu, *s.* The coconut tree

నారికాయలు nārikáyalu, *s. plu.* Scars. 2. Warts.

నారికురుపు nārikurupu, *s.* The guinea worm.

నారికేళము nārikélamu, *s.* The coconut-tree.

నాలు náru, *s.* A young plant, fit to be transplanted.

నాలకీ nálakī, *s.* A sort of sedan chair termed in India a ton jon.

నాలవ, నాలువ నాలవా, nálugava, *adj.* Numeral. Fourth.

నాలి náli, *s.* Strength. *adj.* Slight, gentle.

నాలి గాలి nāligáli, A soft breeze.

నాలికురుపు nālikurupu, *s. vide* నారికురుపు nārikurupu.

నాలిబాతము, నాలిముచ్చు nālibútamu, nālimutstsu, *s.* A deceitful person.

నాలుక, నాలికె nāluka, nālike, *s.* The tongue. కొండనాలుక konḍanāluka, The uvula.

నాలుగు nālugu, *adj.* Numeral. Four. This word is sometimes figuratively used, to express every.

నాళములు nālamulu, *s. plu.* Horse-shoes.

నావ, నావి nāva, nāvi, *s.* A ship, boat, or vessel. నావికుడు nāvikuḍu, *s.* A pilot, or steersman.

నాపుడు nāvuḍu, *adv. vide అనగా ana-gā, No. 1.*

నాశము nāsamu, *s.* Destruction, ruin, loss. 2. Annihilation, death.

ని

నింకెఱ ninkerra, *adv.* Speedily, swiftly.

నింఱ ningi, *s.* The sky, atmosphere, or air.

నించు-నిండించు, నింపు nintsu-ninḍintsu, nimpu, *v. a.* To fill. The causal form of. నిండు ninḍu, *g. v.*

నింజిలి ninjili, *s.* Uneasiness, grief, sorrow.

నిండా, ninḍā, *adj.* from. నిండు ninḍu, *g. v.* Full, abundant. 2. Excessive, exceeding, great, much. *s.* Much, a great deal. *adv.* Much, greatly.

నిండారు, నిండు ninḍāru, ninḍu, *s.* Fulness, completion.

నిండు ninḍu, *v. n.* To be filled. 2. To be full. నిండుకొను ninḍukonu, *v. Comp.* To be pacified, to be silent. In books, instead of. నిండు ninḍu, We sometimes find. నిండారు ninḍāru, used, as a verb.

నింప ninda, *s.* Blame, censure. 2. Reproach, reproof. 3. Abuse. 4. Accusation.

నిండించు nindintsu, *v. a.* To blame, abuse, vilify, or accuse.

నికటము nikaṭamu, *s.* Force, compulsion. 2. annoyance.

నికటము nikaṭamu, *adj.* Near, proximate.

నికరము nikaramu, *s.* A flock, or multitude. 2. The pith, sap, or essence.

నికరము nikaramu, *adj.* Selected, excellent. *s.* Net balance.

నికేతనము nikétanamu, *s.* A house.

నిక్కచ్చి nikkachchi, *s.* Trouble, annoyance.

నిక్కము-నిక్కెము, నిక్కవము nikkamu-nikkemu, nikkuvamu, *s.* Truth, certainty, reality. *adj.* True, &c.

నిక్కు nikku, *v. n.* To walk erect; to strut; to stand on tiptoe; to be proud or presumptuous. *s.* Walking erect, &c. pride, presumption.

నికడవన్ను nigāḍadannu, *v.* To stretch forth, as the arms or legs.

నిగనిగ niganiga, *s.* Glittering, shining. *adv.* Brightly.

నిగరములు nigaramulu, *s. plu.* The dried rind of any fruit.

నిగా, నిఘా nigá, nighá, *s.* Superintendence, control.

నిగావాను nigávanu, *s.* The head of a village.

నిగుడించు niguḍintsu, *v. a.* To discharge, or shoot, as an arrow. 2. To draw, as deep sighs.

నిగుడు niguḍu, *v. n.* To grow high. 2. To be increased.

నిగులు niguru, *s.* The ashes that remain over live coal.

నిగ్గు niggu, *s.* Great splendour. 2. Sap, essence, pith. *v. n.* To be managed. నిగ్గించు niggintsu, *v. a.* To manage.

నిఘంటువు nighanṭuvu, *s.* A dictionary, or vocabulary; a collection of words, or names.

నిచ్చు, నిచ్చలు nitstsa, nitstsalu, *adv.* Always, constantly, continually.

నిచ్చెన nichchena, *s.* A ladder.

నిజము nijamu, *s.* Truth, veracity, certainty, sureness, reality. *adj.* True, certain, sure, real.

నిజము nijamu, *adj.* Own, perpetual, eternal. నిజరూపము nijarúpamu, One's own, or natural, shape.

నిట్టలము niṭṭalamu, *s.* Certainty. *adj.* Certain.

నిట్టలు niṭṭalu, *s. plu.* Banks, shores.

నిట్టపైచుచు niṭṭavoḍutsu, *v. n.* To overflow. 2. To stand erect, as the hair on the body, from fright, joy, &c.

నిట్టు niṭṭu, *s.* Thirst.

నిట్టూర్పు niṭṭúrpu, *s.* Difficult, or hard, breathing; loud sobbing; deep sighing.

నిట్టూడు niṭṭráḍu, *s.* The post, or pole, of a tent, or of a hut.

నిడివి-నిడువ, నిడువు niḍivi-niḍuda, niḍupu, *s.* Length. *adj.* Long.

నిడువకు niḍupaḍu, *s.* A snake.

నితంబము nitambamu, *s.* A woman's buttocks. 2. The buttocks or posteriors in general; the circumference of the hip and loins. 3. The side of a mountain.

నిత్యము nityamu, *adj.* Eternal, everlasting, continual, perpetual; past, present, and future. 2. Regular, fixed, invariable. *adv.* Daily, always, continually, constantly. నిత్యకర్మము nityakarmamu, Daily actions.

నిదర్శనము nidarśanamu, *s.* An example, or illustration. 2. Evidence; an instance.

నిదానము nidānamu, *s.* A first cause, a primary or remote cause. 2. Disappearance, cessation, or removal

of a first cause. 3. Purification, purity, or correctness. 4. Ascertaining the cause of disease ; the study of symptoms. 5. Judgment. నిదానించు nidānintsu, To examine carefully ; to consider, to judge. 2. To wait or stop a little ; to take patience. నిదానస్థుడు nidānasthūdu, A just man.

నిడర, నిడ్డర nidura, niddura, s. From s. నిద్ర nidra, *q. v.*

నిడ్డము niddamu, *adj.* Coarse, gross. నిద్ర nidra, s. Sleep, drowsiness, sloth.

నిధానము nidhānamu, s. A Nidhi, or divine treasure, belonging especially to Kubera, the god of wealth. 2. A receptacle, a place, or vessel in, or on, which any thing is collected, or deposited, 3. Concealed property.

నిన్ను ninna, s. Making in the inflex. Sing. నిన్నటి ninnati, Yesterday.

నిప్పచ్చరము nippatstsaramu, s. Poverty, indigence.

నిప్పటి, నిప్పట్టు nippaṭi, nippaṭṭu, s. A sort of cake.

నిప్పు, నిప్పుక nippu, nippuka, s. Fire. నిప్పులగాలి nippulagāli, The hot wind.

నిబద్ధి, నిబద్ధి nibaddi, nibaddhi, s. Truth, certainty, reality. *adj.* True.

నిబ్బరము nibbaramu, *adj.* Firm ; immoveable. s. Firmness of mind.

నిభాయించు nibhāyintsu, *v. a.* To suffer, endure, or bear.

నిమకాళా nimakāḷā s. Remainder.

నిమిత్తము nimittamu, s. Cause, reason, instrumental cause. 2. Mark, sign, spot, trace, token. 3. Object, motive, purpose. 4. Necessity, need, want.

నిమిషము, నిమేషము nimishamu, nimēshamu, s. The twinkling of an eye ; a second, instant, or minute.

నిమిరు nimuru, *v. a.* To pass the hand gently over another, out of kindness.

నిమ్మలము nimmalamu, s. Ease, quiet, patience, freedom from annoyance or grief. *adj.* Easy, quiet, happy.

నిమ్మలించు nimmalintsu, *v. n.* To be at ease, quiet, or patient.

నియతకము niyatakamu, s. Drawers, or trowsers, which reach as far as the knee ; *vide* చల్లాడము tsallāḍamu.

నియమము niyamamu, s. An agreement, contract, or engagement. 2. Assent, promise. 3. Any religious observance, voluntarily practised ; as fasting, watching, pilgrimage, &c.

నియమించు niyamintsu, *v. a.* To direct, or order. 2. To appoint.

నియామకుడు niyāmakūdu, s. A boatman ; a sailor ; one who rows, steers, or keeps a look out from the mast head ; a pilot, or steersman.

నిరంతరము nirantaramu, *adj.* Coarse, gross ; without interstice. 2. Continued, continuous. *adv.* Always, constantly, frequently, generally.

నిరఖునామా నిరఖునామా, *s.* An account of the price current.

నిరర్థకము నిరర్థకము, *adj.* Vain, fruitless, unprofitable, unmeaning.

నిరక్షరకుక్షి నిరక్షరకుక్షి, *s.* An illiterate person.

నిరాఘటము నిరాఘటము, *adj.* Easy, unobstructed, without hesitation.

నిరాశ నిరాశ, *s.* Despair, despondency.

నిరాహారము నిరాహారము, *s.* Fasting.

నిరుకు నిరుకు, *s.* Fixed rate ; price current ; tariff ; assize.

నిరుచు నిరుచు, *s.* Making in the inflex. Sing. నిరుతి niruṭi, The last, or past year.

నిరుద్యోగము నిరుద్యోగము, *adj.* Causeless, groundless.

నిరుధి నిరుధి, *s.* Thorough understanding ; skill ; fluency.

నిర్ధారణము నిర్ధారణము, *s.* Certainty, or ascertainment. 2. Determination, resolution. నిర్ధారణచేయు నిర్ధారణచేయు, To determine, or resolve.

నినిమిత్తము నినిమిత్తము, *adv.* Without cause ; for no reason.

నిర్బంధము నిర్బంధము, *s.* Intent, or pertinacious, pursuit of any thing.

2. Seizure ; laying violent hold of any thing. నిర్బంధించు, నిర్బంధముచేయు నిర్బంధించు, నిర్బంధముచేయు, *v. a.* To constrain, or oppress.

నిర్భయము నిర్భయము, *adj.* Fearless, undaunted.

నిర్మలము నిర్మలము, *adj.* Pure, transparent, clear, clean ; free from dirt or impurities.

నిర్మాణము నిర్మాణము, *s.* Manufacture, production, creation, invention. నిర్మించు నిర్మించు, *v. a.* To create, or invent.

నిర్మల్యము నిర్మల్యము, *s.* The remains of an offering, presented to a deity.

నిర్మూలము నిర్మూలము, *s.* Extirpation. నిర్మూలముచేయు నిర్మూలముచేయు, To eradicate.

నిర్మాణము నిర్మాణము, *s.* Nakedness.

నిర్వాహము, నిర్వాహకము నిర్వాహము, నిర్వాహకము, *s.* Management. 2. Power or ability to perform, execute, sustain, &c. నిర్వహించు నిర్వహించు, *v. a.* To manage, or transact. 2. To sustain. 3. To effect.

నిర్వాహకుడు నిర్వాహకుడు, *s.* A manager.

నిఱు నిఱు, *adv.* Very, much, &c.

నిట్టనీళ్లు nirranīḷgu, *v. n.* To hold up, or erect, the head; to twist back the body, &c. From affected pride, or insolence.

నిలవరము nilavaramu, *s.* Truth, certainty. *adj.* True, certain.

నిలుకడ, నిలకడ nilukaḍa, nilakaḍa, *s.*

From నిలుచు nilutsu, *q. v.* Constancy, firmness, steadiness.

నిలుచు nilutsu, *v. n.* To stand. 2. To remain, halt, or stop.

నిలుపు nilupu, *v. a.* To stop, or cause to stand. 2. To stop, or interrupt in progress; to adjourn, to postpone. 3. To stop, or cause to cease. 4. To set, or place, upright. 5. To place, or repose, as faith in another. 6. To preserve or save. 7. To reserve part of a whole. 8. To repress, allay, humble, or abate.

నిలువ, నిలవ niluva, nilava, *s.* From నిలుచు nilutsu. *q. v.* Residue, balance, remainder.

నిలువరించు niluvarintsu, *v. a.* From నిలుచు nilutsu, *q. v.* To cause to stand. 2. To support, manage, or sustain. 3. To make proceed, to cause to go on.

నిలువు niluvu, *s.* A man's height, with his hand held upright. 2. The un-reaped portion of a field partly reaped. 3. Height, *adj.* High, tall.

వానికినిలువెల్లావిషము vānikiniluve-llāviṣhamu, He is a very deceitful scoundrel. *lit.* His height is all poison.

నివ ర్తించు nivartintsu, *v. a.* To abandon, or quit. *v. n.* To cease, or leave off.

నివారణము nivāraṇamu, *s.* A remedy; a cure. 2. Averting, driving a way. 3. Deliverance. 4. Prevention. నివారించు nivārintsu, To cure, or remedy. 2. To avert, or dissipate. 3. To deliver. 4. To prevent.

నివారి నివారి, *s.* Taking away the effect of evil looks.

నివారించు నివారింతు, *v. a.* To take away the effect of evil looks.

నివాసము nivāsamu, *s.* A house.

నిపురు nivuru, *v. a.* To touch, to feel.

నిపుఱు nivurru, *s.* The ashes upon live coal.

నివేశనము nivéśanamu, *s.* Ground to the extent of 2,400 feet square. 2.

vide నివేశము nivéśamu, 3. A camp.

నివ్వెఱిల్లు nivvaṭillu, *v. n.* To overflow; to be too full.

నివ్వెఱి నివ్వెఱి, *s. vide* నివారి నివారి.

నివ్వెఱ, నివ్వెఱగు nivverra, nivverragu, *s.* Wonder, surprise, amazement.

నివ్వెఱగఁడు nivverragandu, To wonder, to be surprised, or astonished.

నిశానీ niśānī, *s.* A flag, or banner. 2. A mark, or sign.

నిశీథము niśīthamu, *s.* Midnight.

నిశ్చయము niśchayamu, *s.* Certainty, ascertainment, positive conclusion. 2. Positive resolution, settled determination.

నిశ్చయించు niśchayintsu, *v. a.* To settle, resolve, or determine. 2. To ascertain.

నిశ్చితము niśchitamū, *adj.* Ascertained, settled.

నిశ్చితార్థము niśchitārthamu, *s.* The ceremony of betrothing two persons, in which the terms of the future, marriage are settled.

నిశ్శేషము niśśéshamu, *s.* Whole, complete, entire, all.

నిషిద్ధము nishiddhamū, *adj.* Prohibited, forbidden.

నిషేకము nishékamu, *s.* Consummation of marriage.

నిషేధము nishédhamū, *s.* A prohibition. నిషేధించు nishédhintsu, To prohibit.

నిష్కపటము nishkapatamu, *adj.* Sincere; without deceit. *s.* Sincerity.

నిష్కరషా nishkarsha, *s.* Determination, settlement, final arrangement. 2. Certainty. నిష్కరషించు nishkarshintsu, To determine, settle, fix, or resolve.

నిష్కల శ nishkala, *s.* A woman past child-bearing.

నిష్ఠ nishṭha, *s.* The catastrophe of a drama, the conclusion of a fable. 2. Conclusion in general, end, termination. 3. Disappearance, loss, destruction. 4. Confirmation, completion. 5. Ordinary and uniform practice, or profession. 6. Good conduct, excellence. 7. Religious practice, devout and austere exercise.

నిష్ఠరము nishṭharamū, *adj.* Cruel, harsh. 2. hard, solid.

నిసి nisi, *s.* Night.

నిసువు nisuvu, *s.* The young of any animal, or of the human species.

నిస్పత్తువు nissattuvu, *s.* Weakness; debility.

నిస్సారము nissáramū, *adj.* Sapless, pithless, dry.

నిక్షేపము nikshépanū, *s.* A deposit, or pledge.

నీ

నీ ní, *pro.* Thy. This is the possessive of నీవు nívu, *q. v.* నీది nídi, Thine.

నీచము níchamū, *adj.* Low, base, vile, mean.

నీటిచూలి nīṭitsūli, *s.* Fire, who in Hindoo mythology is represented as the parent of water.

నీటితాత nīṭitāta, *s.* The wind ; the father of fire, and grand father of water.

నీటు nīṭu, *s.* Vanity, pride of dress, foppishness.

నీడ nīḍa, *s.* Shade. 2. Shadow.

నీడు nīḍu, *s.* A Telugu title, added to the proper names of the Kumma caste ; as. అంకినీడు ankinīḍu, &c.

నీతి nīti, *s.* Ethics, moral philosophy ; morals. 2. Guiding, directing. 3. Obtaining, acquirement, acquisition.

నీరాడు nīrāḍu, *s.* Boiled water, to mix with. కూరాడు kūrāḍu. *q. v.*

నీరు nīru, *s.* Making in the inflex. Sing. నీటి nīti, Water. This word is generally used in the plural number, నీళ్లు nīllu, నీరుకట్టు దెవులు nīrukattā devulu, A stoppage of urine.

నీరుకట్టెపాము nīrukattēpāmu, *s.* A watersnake. కండ్లనీళ్లు బెట్టుకొను kandlanīllupettukonu, To shed tears. నీట్లాడు nīṭṭāḍu, To be brought to bed ; నీరు-బుగ్గ, బుడ్డ nīru-bugga, budḍa, A water bubble. నీరు చురుకు nīrutsuruku, Ardor urine. ఊఁఖము చేతనీరై నాడు dukkhamuchētanīrainādu, He has wasted away,

from sorrow. బంగారునీరు bangārunīru, *lit.* gold-water. Gilding. నీరు వట్టు nīruvattu, *s.* Thirst.

నీరుకారు nīrukāru, *s.* A kind of pin-cers, or tongs.

నీరుజి nīruḍi, *s.* Urine.

నీరుల్లి nīrulli, *s.* An onion.

నీలు nīru, *s.* A tear ; water from the eye. 2. Ashes over live coal.

నీలము nīlamu, *s.* The sapphire. 2. Black, or dark blue, colour.

నీలి nīli, *s.* The indigo plant. Indigofera tinctoria. 2. Dark blue colour.

నీలియేడుపు nīliyēḍupu, False weeping ; crocodile tears. నీలివాతానీలీవార్తా, A false rumour.

నీలుగు, నీల్గు nīlugu, nīlgu, *v. n.* To strut, to walk proudly. 2. To die. 3. To yawn. *s.* Strutting.

నీళ్లు nīllu, *s. plu. vide* నీరు nīru.

నీవు nīvu, *pro.* Thou.

ను

నుంగు nungu, *s.* The edible seed of a palmyra fruit, while unripe.

నుంచి, నుండి nunchi, nundī, *postpos.* From, away from ; out of ; by ; since.

నుగ్గాడు nuggāḍu, *v. a.* To kill, assassinate, or slaughter.

నగ్గు nuggu, *v. a.* To pound, or reduce to powder. 2. To speak fluently, in confutation of others. *s.* Powder. 2. A dung cake, used as fuel. నగ్గునూచగా nuggunútsagá, *adv.* Into powder, or pieces.

నచ్చుపాతలు nutstsupátalu, *s. plu.* Bits of cloth, with which the natives tie the teats of sheep, &c.

నడి, నడుపు nuđi, nuđuvu, *s.* A word, or expression.

నడుపు nuđuvu, *v. a.* To say, express, or tell.

నతి nuti, *s.* Praise, eulogium, commendation, panegyric, applause, encomium. నతించు, నతియించు nutintsu, nutiyintsu, *v. a.* To praise, or applaud.

నజరు nuduru, *s.* Making in the inflex. Sing. నజటి nuduđi, The forehead.

నవపు nunupu, *s.* Smoothness. *adj.* Smooth.

నన్నన nunnana, *s.* Smoothness. నన్నని, నన్ను nunnani, nunna, *adj.* Smooth.

నన్నచేయు nunnachéyu, *v. a.* To smooth; to level. 2. To destroy, or ruin.

నయ్యి nuyyi, *s.* Making in the inflex. Sing. నూతి núti, A well.

నరుగు, నరుపు nurugu, nuruvu, *s.* Froth, foam.

నలుచు nurrutsu, *v. a.* To thrash corn, by trampling it under the feet, either of men, or cattle.

నలుము nurrumu, *v. a.* To pulverize; to reduce to powder, or dust. *s.* Powder, dust. నలుముచేయు, నలుమాడు nurrumuchéyu, nurrumádu, To kill, or assassinate.

నలక nulaka, *s.* A sort of rope, or string, of which the net work which forms the bottom of the common native bedsteads is composed.

నలి nuli, *s.* Gripping pain in the intestines. *adj.* Little, gentle. నలివెట్టు, నలిగొన నులిపెట్టు, nulipetđu, nuligonu, To have gripping pains.

నలిపురుగులు nulipurugulu, *s. plu.* Worms found in the intestines. నలివెచ్చు nulivetstsa, Gentle warmth.

నలిపు nulivu, *s.* Sound in general.

నలుచు, నలుపు nulutsu, nulupu, *v. a.* *vide.* నలుచు nurrutsu.

నలుము nulumu, *v. a.* To twist round the flesh.

నపు, నప్పు nuvu, nuvvu, *s.* A crop of sesamum. In the plural, this word denotes the sesamum seed itself.

నసలు, నసులు nusalu, nusulu, *v. n.* To trifle away time.

నసి nusi, *s.* The dust into which wood is reduced, by insects. నసిపురుగు nusipurugu, An insect found in timber.

నసుమ nusuma, *s.* The eye-fly.

నూ

నూ nú, *s.* A contraction of నువ్వు nuvu, *q. v.* As నూబిండి núbindi, The flour of the sesamum seed.

నూకలు nūkalu, *s. plu.* Broken pieces of rice, or of similar substances.

నూకు nūku, *v. a.* To push violently ; to thrust out. వెంటనూకు pentānūku, To sweep away the dust, or dirt.

నూగారు nūgāru, *s.* A line of hair, from the navel to the breast.

నూగు nūgu, *s.* A sort of dust, which covers the grain of the great millet. *Holcus saccharatus.*

నూతనము, నూత్నము nūtanamu, nūtnamu, *adj.* New, fresh, recent, young.

నూనె nūne, *s.* Oil in general.

నూఱ్ఱు nūrru, *s.* Making in the inflex.

Sing. నూటి nūti, A hundred. *adj.* One hundred.

నూఱ్ఱు nūrru, *v. a.* To grind. కత్తినూఱ్ఱు kattinūrru, To sharpen, or grind a knife.

నూఱ్ఱు núrutsu, *v. a. vide* నూఱుచు, నూఱ్ఱు, నూఱ్ఱిడి nurrutsu, núrpu, núrpidi, *s.* Thrashing corn.

నూలు nūlu, *s.* Making in the inflex.

Sing. Either. నూలు, నూలి nūlu, nūli, Thread. నూలుకండె nūlukande, An oblong roll, or ball, of thread. నన్ననూలు sannanūlu, Fine thread. నూలువడుకు nūluvaḍuku, To spin thread.

నూలుకొన nūlukonu, *v. n.* To be excited, or incited. 2. To be rallied in battle. 3. To recover one's senses.

నృ

నృత్తము, నృత్యము nṛittamu, nṛityamu, *s.* Dancing.

నృపుడు, నృపతి nṛipuḍu, nṛipati, *s.* A ruler ; a king.

నె

నె ne, *part.* This is a syllable prefixed, in composition only, to substantives, to denote-Soft, smooth ; as నెమ్మోము nemmōmu, A smooth face. The consonant following it is always doubled.

నెక్కొన nekkonu, *v. n.* To be spread.

నెగడి negaḍi, *s.* A large fire, lighted for warmth in cold weather, or for keeping off wild beasts.

నెగడు negaḍu, *s.* A shark. *v. n.* To be increased or promoted. 2. To spread, or extend. 3. To be published.

నెగడించు negadintsu, *v. Caus.* To cause to increase, or extend. 2. To publish.

నెగాయ negayu, *v. n.* 'To fly.

నెగులు negulu, *s.* Perturbation, disquiet.

నెగ్గు neggu, *v. n.* To be managed, or ended. *v. a.* To push one forward.

నెగ్గించు neggintsu, *v. a.* To manage.

నెచ్చు nettsu, *s.* A quantity of very small broken rice, &c.

నెచ్చెలి nechcheli, *s.* A friend; either male, or female.

నెట్టన nettana, *adv.* Exceedingly, excessively.

నెట్టవంట nettapanṭa, *adv.* Destitute of cause, or reason.

నెట్టు nettu, *v. a.* To push, or thrust, away violently.

నెట్టుకొను nettukonu, *v. Comp.* To rush in.

నెట్టించు nettintsu, *v. Caus.* To cause to push, or thrust, away violently.

నెత్తము nettamu, *s.* Elevated ground; a table land. 2. Gaming.

నెత్తి, నెత్తికాయ netti, nettikāya, *s.* The head. నెత్తికూట nettimūṭa, A burden carried on the head.

నెత్తురు netturu, *s.* Blood. నెత్తురుగడ్డ netturugaḍḍa, A boil. నెత్తురుబంక netturubanka, The bloody flux.

నెనరు nenaru, *s.* Affection, tenderness, attachment.

నెపము nepamu, *s.* Blame. 2. Accusation. 3. A pretence.

నెప్పు neppu, *s.* The destined, fixed, or usual place. 2. Contrivance, expedient. 3. Good order, or arrangement.

నెమకు nemaku, *v. a.* To search, or look for.

నెమరు nemaru, *s.* The chewing of the cud. నెమరు-పెట్టు, వేయ nemaru-peṭṭu, véyu, To chew the cud.

నెమలి nemali, *s.* A peacock.

నెమురు nemuru, *v. a.* To rub the body with unguents.

నెమ్మది nemmadi, *s.* Quiet, or ease, of mind. 2. rest, repose. నెమ్మదిగానుండు nemmadigānuṇḍu, To be free from all inquietude.

నెమ్మి nemmi, *s.* Happiness. 2. Meekness. 3. friendship. 4. A peacock. నెమ్ములు nemmulu, *s. plu.* Iron nails, sharp pointed at both ends, whereby boards are conjoined.

నెయ్యము neyyamu, *s.* Affection, tenderness. నెయ్యంపుటలుక neyyampuṭaluka, Displeasure towards an object beloved.

నెయ్యి neyyi, *s.* Making in the inflex. Sing. నేతి néti, Clarified butter. Ghee.

నెరయు, నెరియు nerayyu, neriyu, *v. n.*

To extend ; to pervade. 2. To be published. 3. To grow grey as hair.

నెరపు, నెరుపు neravu, nerupu, *v. a.*

To spread or scatter. 2. To publish. *s.* The act of spreading. 2. greyness of hair.

నెరసు nerasu, *s.* An atom. 2. A fault, or mistake.

నెరి neri, *s.* A sympathetic swelling, caused by a wound or sore, but in a part of the body different from the precise place where the wound or sore is.

నెరుము nerumu, *v. n.* The tendons or intestines, to pain. *v. a.* To turn or twist round a weapon, in a wound, after it has been thrust into the body.

నెరువు neruvu, *v. a.* To distribute any thing among a company, either in equal or unequal shares, according to their rank. 2. To make even, to equalize.

నెఱ nerra, *adj.* This is a word always prefixed to substantives, and denoting-Great, entire ; as. నెఱ మంట nerramanṭa, A great flame, or pain. నెఱవిడ్డె nerravidde, Mimicry.

నెఱకలు nerrakalu, *s. plu.* Vital parts. 2. Hair.

నెఱయు nerrayyu, *v. n. vide* నెరయు nerayyu, No. 1. & 2.

నెఱవు nerravu, *s.* Breadth. 2. Nobility. *adj.* Noble, excellent.

నెఱవేఱు nerravēru, *v. n.* To be accomplished, perfected, completed or fulfilled. నెఱవేఱు nerravērtsu, *v. a.* To accomplish, or fulfil.

నెఱి nerri, *s.* Merit, goodness, excellence. 2. Greatness, eminence, excess. *adj.* Good, excellent.

నెఱిక nerrika, *s.* A female's under garment.

నెఱియ, నెఱ్ఱె nerriya, nerre, *s.* A crack in the ground.

నెఱియా nerriyā, *adv.* Entirely, totally.

నెఱులు nerrulu, *s. plu.* The hair.

నెఱ nela, *s.* A month.

నెఱకొను nelakonu, *v. n.* To be extended ; to be scattered. 2. To stand, or stop.

నెఱత, నెఱతుక nelata, nelatuka, *s.* A woman.

నెఱవు nelavu, *s.* A house, dwelling, or residence. నెఱవుకొను nelavukonu. To reside.

నెఱవు, నెఱవు nelavu, neluvu, *s.* Information, acquaintance, knowledge, experience. నెఱవరి nelavari, *s. A.* well informed, experienced, or clever person. 2. A person well known.

నెవలి nevali, *s. vide* నెవలి nemali.

నెవ్వ, నెవ్వము nevvu, nevvamu, *s.* Calamity, distress, misfortune. 2. danger, peril.

నే

నేజా néjá, *s.* A short spear, or lance.

నేలు nélu, *adj.* Noble, excellent.

నేడు nédu, *s.* Making in the inflex.

Sing. నేటి néti, To-day, this day.

నేత néta, *s.* Weaving. 2. Texture.

నేత గాడు nétagádu, A weaver.

నేత్రము nétramu, *s.* The eye. 2. bleached or woven silk.

నేత్ర చ్చదము nétrachchhadamu, The eye-lid.

నేను nénu, *pro.* Making in the nom.

plural. మేము mému, or in books sometimes. నేము, ఏము nému, ému.

నేబు nébu, *s.* A coin, of the value of 40 cash.

నేమకము némakamu, *s.* Choice, determination. 2. A rule, or law.

నేమము némamu, *s. vide* నియమము niyamamu.

నేమించు némintsu, *v. a.* To determine, or fix. 2. To appoint; from. నేమము némamu, *q. v.* This verb is also the causal form of నేము nému, *q. v.*

నేము námu, *v. a.* To sift, to winnow.

నేయु néyu, *v. a.* To weave. నేయించు néyintsu, *v. Caus.* To cause to weave. మంచమునేయి mantsamunéyu, To lace a cot. గడ్డినేయి gaddinéyu, To thatch with grass.

నేరమu nérami, *s.* Stupidity. 2. Mistake, fault. 3. Failing. This is the negative noun from నేరుచు néru-
tsu, *q. v.*

నేరము néramu, *s.* A crime, or offence.

2. A fine. నేరము మోపు néramunópu, To charge, *lit.* To load, with a crime; to accuse. వానిమీదనేరము

మోసింది vánimídanéramu mósindi, He has been found guilty of the crime. *lit.* The crime has been laden upon him. నేరస్థుడు nérasthu-
du, A criminal, culprit, or offender.

నేరుచు, నేర్చుu nérutu, nertsu, *v. a.*

To learn. The affirmative and negative aorists of this verb are added to other infinitives, as auxiliaries, to denote the possession, or want of power or ability. I can, &c. I cannot, &c.

నేర్చికొను, నేర్చుకొను nérchikonu, nér-

tsukonu, *v. Comp.* To learn, or acquire knowledge.

నేర్చుu nérpū, *v.*

Caus. To teach, to instruct. *s.*

Skill, knowledge, information. 2.

Dexterity, ability. 3. Contrivance.

4. Merit. నేరుచరి, నేర్పరిu nérupari,

nérupari, A clever person.

నేర్పించుu nérpintsu, *v. Caus.* To cause

to teach; to educate. నేర్పినిu nérpini-

s. Skill, dexterity.

నేల néla, *s.* Land, soil, earth. నేలకునో
లకుదెచ్చు nélakugólakudetstsu, To
turn topsyturvy. నేలగులుపు nélagala-
lúpu, To kill, to ruin. నేలమఱిగ
nélamáḷiga, A subterraneous a-
bode.

నేవము névamu, *s.* Fraud, trick, decep-
tion. 2. Pretence.

నేవళము névaḷamu, *s.* A kind of neck-
lace, worn by women.

నేస్తము néstamu, *s.* Friendship. నేస్త
కాడు néstakāḍu, A male friend,
or companion. నేస్తురాలు nésturálu,
A female friend.

నే

నేచ్యము naichyamu, *s.* Meanness, low-
ness, pretended humility.

నేవేద్యము naivédyamu, *s.* An obla-
tion, or offering, to the deity.

నె

నెంచు nontsu, *v. a.* To pain, or hurt.

నెక్కు nokku, *s.* A dent, or bend.
v. a. To press down, to compress.
నెక్కిఅడుగు nokkiadugu, To ask
rigidly, or severely.

నెక్కించు nokkintsu, *v. Caus.* To
cause to press down, &c.

నెగులు nogalu, *s. plu.* The poles con-
necting a carriage with the yoke.

నెగులు nogulu, *v. n.* To be wearied,
or fatigued.

నొచ్చిళ్లు nochchillu, *s. plu.* Saliva.

నొచ్చు nottsu, *v. n.* To smart, pain,
or ache. నొడుచు noḍutsu, To hurt,
torment, or cause pain. మనస్సునొ-
చ్చు manassunottsu, The mind to
be displeased. నొచ్చుకొను nottsu-
konu, To repent of; to be sorry,
or afflicted; to regret.

నొడుపు noḍuvu, *v. a.* To say, tell, or
express. *s.* Saying. తొలినొడుపులు
tolinoḍuvulu, *s. plu.* The Vedas.
lit. The first sayings.

నొప్పి noppi, *s.* Bodily pain, or ache.
నొప్పించు noppintsu, *v. a.* To hurt,
or pain. 2. To afflict, or torment. 3.
To displease, or offend. ప్రసవపు
నొప్పలుగనిపించు prasavapunoppulu-
ganipintsu, The pains of labour
to appear, or commence.

నొసలు nosalu, *s.* Making in the inflex.
Sing. నొసటి nosaṭi, The forehead.

నె

నెంచు nótsu, *v. a.* To perform a me-
ritorious act.

నోటము nóṭamu, *s.* Examination of
coin by sight. నోటగాడు nóṭagāḍu,
A shroff, or money changer.

నెనాటు nónátu, *v. a.* To pierce, so
as to cause pain. నెనాడు nónáḍu,
To offend; to cause pain, or sor-
row. నెనేయు nónéyu, To throw,

so as to cause pain. These three words are compounded of నో nó, The irregular infinitive of నొచ్చు nottsu, To pain, and the verbs. నాటు, ఆడు nátu, ádu, And. ఏయు é-yu, *q. v.*

సోము nómu, *s.* A vow. 2. A meritorious act. 3. Fasting. *v. a.* To lose. 2. To perform a meritorious act. నోరు nóru, *s.* Making in the inflex. Sing. సోతి నోతి, The mouth. నోరు కుయ్యి nórumuyyi, Hold your tongue.

నో

నౌకరీ naukarí, *s.* Service. నౌకరు naukaru, A servant.

న్యాయము

న్యాయము nyáyamu, *s.* Propriety, fitness. 2. Justice, equity. 3. Law. 4. Morality. 5. Logic. 6. A reason, or cause. న్యాయము nyáyamu, *adj.* Right, proper, fit, just.

ప

ప pa, The thirty-sixth letter, and twenty-first consonant, in the Telugu alphabet.

పంకా panká, *s.* A fan.

పంకించు pankintsu, *v. n.* To receive attention; to possess weight, or authority.

పంక్తి pankti, *s.* A line, row, or range.

పంక పంగా, *s.* The forked branch of a tree. పంకటించు-పంకడించు, పంకలించు pangatintsu, pangadintsu, pangalintsu, *v. a.* To open the legs. పంకటికాల్ల pangatikālla, *adj.* Bandy-legged.

పంకనామము panganámamu, *s. vide T.* నామము námamu, No. 2.

పంగిడి pangidi, *s.* A deep pit, for catching elephants,

పంగు pangu, *s.* Pudendum muliebre.

పంచ pantsa, *s.* A veranda.

పంచకము pantsakamu, *s.* The quantity of 5 tooms of grain.

పంచదార pantsadára, *s.* Sugar. చీనా, పటిక-పంచదార chiná, paṭika-pantsadára, Sugar candy.

పంచాశీ, పంచాడి pantsapáṭi, pantsá-di, *s.* The roof of a veranda or balcony.

పంచబంగారము panchabangálamu, *s.* Disappearance, vanishing.

పంచితము panchitamu, *s.* Cow's urine.

పంచు pantsu, *v. a.* To distribute, divide, or share. 2. To dispatch, or send. 3. To command.

పంచె panche, *s.* A Hindoo's lower garment.

పంజరము pandzaramu, *s.* A cage.

పంజు pandzu, *s.* A torch.
 పంజె panje, *adj.* Poor, helpless. *s.* A helpless person. పంజెతనము panje-tanamu, *s.* Helplessness.
 పంట panta, *s.* Produce ; crop. పంట వలంతి pantavalanti, *s.* The earth.
 పంటసాల pantasála, *s.* A granary or magazine.
 పంటి panṭi, *s.* A large earthen pot, with a wide mouth.
 పంటె panṭe, *s.* A distaff.
 పంక్రకోల panṭrakóla, *s.* A harpoon.
 పండావాండ్లు paṇḍáváṇḍlu, *s. plu.* A certain caste of Hindoos, named Panda.
 పండితుడు paṇḍitudu, *s.* A pundit, or learned brahman.
 పండు paṇḍu, *s.* Making in the inflex. Sing. పంటి panṭi, And in the nom. *plu.* పండ్లు paṇḍlu, A fruit. *v. n.* To ripen. 2. To produce. 3. To lie down. 4. To be accomplished. పండుటాకు, పండాకు paṇḍu-ṭáku, paṇḍáku, A yellow or ripened leaf.
 పండువెన్నెల paṇḍuvennēla, *s. lit.* Ripened moon light. The height of the full moon.
 పండించు paṇḍintsu, *v. Caus.* To cause to ripen ; to cultivate, or raise a crop.

పండబారు paṇḍabáru, *v. n.* To begin to ripen. 2. To grow pale, or white.
 పండుకొను paṇḍukonu, *v. Comp.* To lie down, or recline.
 పండుగ paṇḍuga, *s.* A feast.
 పండువ, పండువు paṇḍuva, paṇḍuvu, *s. vide.* పండుగ paṇḍuga.
 పండ్రెండు, పంఢెండు paṇḍreṇḍu, paṇḍhēṇḍu, *adj.* Numeral. Twelve.
 పంతము paṇṭamu, *s.* A vow, promise, or engagement. 2. A wager. 3. Obstinacy, firmness, perseverance.
 పంతుంచు paṇṭagintsu, *v. n.* To vow. 2. To wager, 3. To persevere.
 పంతులు paṇṭulu, *s. plu.* A title affixed to the proper name, and assumed by brahmans in the northern circars, when employed by government. 2. A schoolmaster.
 పంప panda, *s.* A coward.
 పంది paṇḍi, *s.* A hog. పందికొమ్మ paṇḍikokku, *s.* An immense rat, commonly termed a bandycoot. పందికొమ్ము paṇḍikommu, The tusk of the wild boar. పందిగొండ్రించు paṇḍigóṇḍrintsu, To grunt as a hog.
 పందియము paṇḍiyamu, *s. vide* పంఢెము paṇḍemu.
 పందిరి, పందిలి paṇḍiri, paṇḍili, *s.* Making in the inflex. Sing. పందిటి paṇḍiṭi, And the nom. *plu.* పందిళ్లు paṇḍiḷlu, A shed made of leaves, or wicker work ; a pandol.

పండుము pandumu, *s.* Ten tooms.
 పందెము pandemu, *s.* A wager, stake,
 or bet. గుర్రపుపందెము gurrapupan-
 demu, A horse race. పందెమువోడు
 pandemuvódu, To lose a wager.
 పందెము గెలుచు pandemugelutsu, To
 win a bet.

పందొమ్మిది, పంఢొమ్మిది pandommidi,
 pandhommi, *adj.* Numeral. Nine-
 teen. పందొమ్మింఢ్రు pandomman-
 dru. *s. plu.* Nineteen persons.

పంపకము pampakamu, *s.* Division,
 sharing. 2. Sending. 3. Dismission.
 4. Contrivance, means, expedient.

పంపు, పంపించు pampu, pampintsu, *v. a.*
vide అంపు ampu, The former word
 is also a substantive noun, and de-
 notes. Sending, dismissing. 2. A
 certain weight equal to five eighths
 of a seer. పంపు చేయు pampuchéyu,
 To send evil spirits to torment
 another.

పకపకలపకాపకాలు, *s. plu.* Loud bursts
 of laughter. పకపకనవ్వు, పకపకలాడు
 pakapakanavvu, pakapakaládu, *v. n.*
 To laugh very loudly.

పక్క- pakka, *s.* The side. 2. A side
 or direction. 3. A page. 4. A bed,
 or bedding. *adj.* Near, next, neigh-
 bouring. పక్కయిల్లు pakkayillu, The
 neighbouring house. పక్క-పండ్లు
 pakkapandlu, The side teeth, as

distinguished from those in front.
 పక్క-బలము pakkabalamu, Auxiliary
 force ; assistance, help. పక్క-గాబో
 పు pakkagábovu, To walk along-
 side. పక్కయెముక pakkayemuka, *s.*
 A rib. పక్కపోల్లుబాడుచు pakkapólt-
 lubodutsu, To tickle one in the
 sides.

పక్కము pakkamu, *s.* A side. 2. The
 lunar fortnight, either of the moon's
 increase, or decrease.

పక్కి- pakki, *s.* A bird.

పక్కు- paku, *s.* A scab.

పక్కున pakkuna, *adv.* Suddenly. 2.
 Inconsiderately. 3. exceedingly.

పక్కె-ల pakkerra, *s.* Armour, mail.

పక్వము pakvamu, *adj.* Ripe, mature.
 2. Dressed, cooked. 3. Fit for use;
 fit, convenient. పక్వము చేయు pakva-
 muchéyu, To cook or dress vituals,
 &c. 2. To bring any thing to a
 proper settlement. పక్వమగు pakva-
 magu, To become ripe, or mature.

పగ paga, *s.* Hatred, hostility, enmity.
 2. an enemy, or foe. పగదీచు=కొను

pagadirstukonu, To revenge ; to
 avenge. *lit.* To vent one's enmity.

పగబట్టు pagabaṭṭu, To entertain or
 conceive hatred.

పగడ pagada, *s.* An ace ; one in
 games.

పగడము pagadamu, *s.* Coral. 2. *vide*
పగడ pagada. పగడంపురిక్క- paga-
dampurikka, The sixth of the
lunar mansions.

పగతుడు pagatuḍu, *s.* An enemy, or
foe. This word, in the nom. *plu.*
Makes. పగలు, పగతులు pagarra, pa-
gatulu.

పగలు, పగులు pagalu, pagulu, *v. n.* To
break, crack, or go to pieces; to
be broken, or fractured, as a limb;
to break, or burst, as a sore. *s.*
Making in the inflex. Sing. పగటి pa-
gati, Day, day-time.

పగలువత్తి pagaluvatti, *s.* A blue light.
పగలింఁచు-పగలింఁచు, పగల్పు pagalintsu-
pagilintsu, pagaltsu, *v. a.* To
break, or crush. పగలొట్టు pagala-
gottu, To break into pieces, to
break open, to break off.

పగుళ్లు pagullu, *s plu.* Crevices, cracks.
రాత్రి పగలు rátripagalu, Day and
night. పట్టపగలు pattapagalu, Mid-
day.

పగిది pagidi, *s.* Mode, manner, way.
పగ్గము paggamu, *s.* A rope, rein, or
halter.

పగ్గియ, పగ్గి paggiya, pagge, *s.* Arro-
gance.

పచరించు pacharintsu, *v. n.* To walk
about; to wander. 2. To cause to
extend.

పచారు pacháru, *s.* Walking.

పచ్చ pattsa, *s.* An emerald. 2. Any
figure punctured, or tattooed, into
the skin. *adj.* Green. 2. Yellow.

పచ్చన, పచ్చనము pattsana, pattsa-
danamu, *s.* Green or yellow colour
పచ్చని pattsani, *adj.* Green, yellow.
పిచ్చని బంగారు pattsanibangáru,
Yellow, or pure, gold.

పచ్చడము pattsadamu. *s.* A particu-
lar kind of cloth, generally twenty-
four cubits long, and two cubits
broad. 2. Two cloths sewn together.

పచ్చడి pattsadi, *s.* A sort of pap,
made of vegetables, or curds, mix-
ed with tamarind juice, salt, chil-
lies, &c.

పచ్చి pachchi, *s.* A bird. *adj.* Raw,
unripe, unboiled, fresh, new.

పచ్చిక pachchika, *s.* Grass, verdure.

పచ్చెము pachehemu, *s.* Robbery com-
mitted in public. పచ్చెపువాడు pach-
chepuváḍu, A man who robs in
public.

పడ్డ padzda, *adv.* Near.

పటకా paṭaká, *s.* A sash.

పటకారు paṭakáru, *s.* A pair of tongs,
or pincers.

పటము paṭamu, *s.* Cloth. 2. A picture,
when finished and mounted. 3. A
particular sort of cloth; coarse
thick cloth, canvas. గాలిపటము gá-
lipaṭamu, A paper kite. పటకారుడు
paṭakáruḍu, A weaver.

పటాపంచలు paṭāpantsalu, *s. plu.* Dispersion, defeat. పటాపంచలపు paṭāpantsalava, To be dispersed, as an army, &c.

పటికము paṭikamu, *s.* Crystal. పటికకారము paṭikakāramu, *s.* Alum. *lit.* Astringent crystal.

పటికబెల్లము paṭikabellamu, *s.* Sugar-candy.

పటుగారు paṭugāru, *s. vide* పటకారు paṭakāru.

పట్ట paṭṭa, *s.* The inner bark of a tree. 2. Sackcloth.

పట్టణము, పట్నము paṭṭanamu, paṭnamu, *s.* A city.

పట్టపగలు paṭṭapagalu, *s. Vide* under. పగలు pagalu.

పట్టపువాడు paṭṭapuvāḍu, *s.* A boatman,

పట్టము paṭṭamu, *s.* A stone for grinding. 2. A diadem. పట్టపుచేవి paṭṭapudēvi, *s.* A queen. పట్టపేనగ paṭṭapēnuga, A royal elephant. పట్టముగట్టు paṭṭamugaṭṭu, To crown; to invest with a high dignity. పట్టమేలు paṭṭamēlu, To reign.

పట్టా paṭṭā, *s.* The inner bark of a tree. 2. Sackcloth. 3. The puttah or written document given to ryots, cultivators, &c.

పట్టాభిషేకము paṭṭābhishékamu, *s.* The coronation of a king, or installation of any one, by means of unction, or bathing.

పట్టి paṭṭi, *postpos.* Through. This is the past verbal participle of the verb. పట్టు paṭṭu, *q. v.*

పట్టి paṭṭi, *s.* A child; an infant. పట్టి పట్టి paṭṭipaṭṭi, *s.* A grand-child.

పట్టీ paṭṭī, *s.* A written list of abuses, committed by public servants. 2. A roll of beetle, &c. Tied up.

పట్టు paṭṭu, *s.* Silk. 2. Any external application to allay pain, or to a sore, &c. 3. A hold, gripe, or grasp; seizing. 4. A place; A house, an abode. 5. Cause, reason, or ground, for a proceeding.

పట్టు paṭṭu, *v. a.* To seize, or apprehend; to catch, or take hold of. 2. To hold, or take, possession of a country. 3. To hold in, or retain, as breath, &c. 4. To undertake. 5. To find out, discover. 6. To press, depress, repress, or suppress. 7. To begin. 8. To be dependant on. 9. To stop, as pay. 10. To blow, as a trumpet. 11. To admit, as a law suit. 12. To take, or receive, as a bribe. *v. n.* To be attacked by insects 2. To cost. 3. To fit, or suit.

పట్టె patte, *s.* The wooden part of a bedstead. 2. The tape of a bedstead. 3. A streak, or stripe. తాటి పట్టె తీలిపట్టె, A palmyra spar.

పట్టెడ పట్టెడా, *s.* Broad and strong tape. 2. An ornament for the neck. 3. An anvil.

పట్టెడు పట్టెడు, *s.* A handful.

పఠము పఠము, *s.* A picture.

పడక పడక, *s.* A bed. 2. Reclining.

పడక పడగా, *s.* The hood of the hooded snake. 2. A flag or banner.

పడమ్య పడమ్య, *s.* A puncheon, or tool having some figure on it, by which impressions are struck.

పడతి పడతి, *s.* A woman.

పడమర పడమర, *s.* Making in the inflex. Sing. పడమర పడమర, The west. 2. The west wind.

పడము పడము, *v. a.* To obtain or acquire. 2. To possess.

పడవ పడవ, *s.* The end of a Calpa, or destruction of the world. 2. A boat.

పడవలు పడవలు, *s.* The leader, commander, or general, of an army.

పడసాల పడసాల, *s.* A hall.

పడి పడి, *s.* A measure of capacity, containing a seer and a half.

పడికట్టు పడికట్టు, *s.* A stair, or step. 2. A weight. 3. A degree.

పడికె పడికె, *s. vide* పడక పడక.

పడికె పడికె, *s.* Clothes of another borrowed, without his knowledge, from the washerman.

పడియ పడియ, *s.* A puddle; a dirty pond.

పడికెము పడికెము, *s.* A cold, or catarrh.

పడు పడు, *v. n.* To fall. 2. To occur, or happen. 3. To be caught in a snare, &c. 4. To be killed in battle. 5. To lose the power of any limb.

పడుకొను, పడుకొను పడుకొను. పడుకొను, *v. Comp.* To lie down, or recline.

పడుక పడుక, *s. vide* పడక పడక.

పడుగు పడుగు, *s.* The threads which run the whole length of the web. 2. A heap of cut corn, whence part has been carried away.

పడుచు పడుచు, *s.* A girl. 2. A virgin. *adj.* Young. *v. a.* To prostitute one's-self. పడుచుతనము పడుచుతనము, *s.* Puberty. 2. Youth.

పడునాలు పడునాలు, *s.* Ruin, waste. 2. Omission; mistake. *adj.* Useless, unserviceable.

పడుపు పడుపు, *s.* Prostitution. పడుపు పడుపు పడుపు పడుపు, A prostitute.

పడువరి పడువరి, *s.* Sprouts produced by seeds of paddy, sprinkled by chance, as the crops are cut.

- పద్ద padḍa, *s.* A female buffalo, or cow, fit for breeding.
- పణతి panāti, *s.* A woman.
- పతకము patakamu, *s.* An ornamental breast plate, set with precious stones.
- పతి pati, *s.* A master, or owner; a lord or ruler; a husband.
- పతివ్రత pativrata, *s.* A chaste and virtuous wife.
- పత్తి patti, *s.* Cotton.
- పత్ని patni, *s.* A wife.
- పత్రము patramu, *s.* A leaf of a tree, or of a book. 2. A written bond.
- పత్రిక patrika, *s.* A letter of correspondence. 2. A leaf.
- పథము pathamu, *s.* A road, or way.
- పథ్యము pathyam, *adj.* Proper, fit, suitable, agreeing with, but chiefly applied medically, with respect to diet, or regimen. *s.* Diet, regimen.
- పదకము padakamu, *s.* *vide* పతకము patakamu.
- పదకొండు, పద్దకొండు padakonḍu, padḍakonḍu, *adj.* Numeral. Eleven.
- పదటము padaṭamu, *s.* Precipitation.
- పదడు padaḍu, *s.* Ashes.
- పదను padanu, *s.* *vide* పడున padunu.
- పదపది padapadi, *adv.* Afterwards.
- పదము padamu, *s.* A foot. 2. A foot-step, the mark of a foot.

- పదమూడు padamūḍu, *adj.* Numeral. Thirteen. *vide* పద్మము padhmūḍu.
- పదరు, పడురు padaru, paduru, *v. n.* To be overhasty, or precipitate.
- పదరులు padarulu, *s. plu.* Angry expressions.
- పదవి padivi, *s.* Fortune, luck.
- పదహారు padahāru, *adj.* Numeral. Sixteen.
- పదాతి padāti, *s.* A foot soldier.
- పదార్థము padārthamu, *s.* Thing; substantial or material form of being.
- పది padi, *adj.* Numeral. Ten. పదిమంది padimandi, *lit.* Ten persons. Several or many people.
- పదిలము padilamu, *s.* Care, caution, security.
- పదిలము చేయు padilamuchēyu, *v. a.* To secure, or take care of.
- పదిమేడు padiyēḍu, *adj.* Numeral. Seventeen.
- పదిహేను, పదిమేను padihēnu, padiyēnu, *adj.* Numeral. Fifteen.
- పదనాలుగు padunālugu, *adj.* Numeral. Fourteen.
- పడున padunu, *s.* Moisture, dampness. 2. Sharpness. 3. Quickness. 4. A certain measure of rain; a quantity of it sufficient to render the earth fit for ploughing.
- పదనెనిమిది padunenimidi, *adj.* Numeral. Eighteen.

పశువు padupu, *s.* A herd of cattle.

పద్దు paddu, *s.* A vow; a promise. 2.

An entry in account.

పద్దతి paddhati, *s.* A road, or way. 2.

A line, row, or range. 3. Manner, mode. 4. Custom, habit.

పద్మము padmamu, *s.* The lotus.

పద్మవలములు padmavelamalu, *s. plu.*

A certain Soodra tribe.

పద్యము padyamu, *s.* Metre, verse. 2.

A poem. పద్యాల-పాడు, చకవు paddyalu-pádu, tsaduvu, To read or sing poetry.

పద్మాలుగు padhnálgugu, *adj.* Numeral.

Fourteen.

పద్మాడు padhmádu, *adj.* Numeral.

Thirteen.

పన pana, *s.* A sheaf of corn.

పనటి panati, *s. vide.* పంటి panti.

పనవు panavu, *v. a.* To encompass, or surround.

పనసవాండ్లు panasavándlu, *s. plu.* A particular caste of people, who live upon alms received from goldsmiths.

పని pani, *s.* Business, work, employment. 2. An affair, or matter. 3. Service. 4. Use, utility. 5. State, condition. 6. An act. పనిచీర్చు panichirtsu, To finish a business. 2. To kill. పనిచెట్టు panibettu, To employ, or give work. మంచిపని manchipani, A good or praiseworthy act.

పనిచేయు panichéyu, To work, or serve. పనికవచ్చు panikivatstsu, To be useful, or serviceable.

పనికొని panikiráni, *adj.* Useless, un-serviceable.

పనిముట్లు panimutlu, *s. plu.* Tools.

పనివడి panivadi, *adv.* Exceedingly, much.

పనివిను panivinu, *v. n.* To go.

పనుచు panutsu, *v. a.* To send. 2. To command. *vide* అనుచు anutsu.

పనుపడు panupadu, *v. n.* To be accustomed, inured, or qualified.

పనుపరుచు panuparutsu, *v. a.* To inure, to accustom.

పనుపు panupu, *s.* Sending. 2. Command, order. *vide* పంపు pampu.

పన్నాగము pannágamu, *s.* The canopy over an open native palankeen, usually made of fine scarlet cloth.

పన్నీక పన్నికా, *s.* Yoking cattle, or joining together instruments of husbandry.

పన్నీదము pannidamu, *s. vide* పందెము pandemu.

పన్నీరు panníru, *s.* Making in the inflex. Sing. పన్నీటి, పన్నీరు panníti, panníru, Rose-water.

పన్ను pannu, *v. a.* To make, to form. 2. To invent. 3. To feign or pretend. 4. To yoke cattle, or join together instruments of husbandry.

- పన్ను pannu, *s.* A tax. 2. Reñt.
- పన్నుగా pannugá, *adv.* Properly, nicely, neatly; in good order.
- పన్నె panne, *s.* An instrument used by weavers.
- పన్నెండు pannendu, *adj.* Numeral. Twelve.
- పప్ప pappa, *s.* A cake.
- పప్ప pappu, *s.* Split pulse of any kind; split almonds, &c.
- పబ్బము pabbamu, *s.* Particular periods of the year, such as the equinoxes &c., When offerings are made by the Hindoos to the manes of their ancestors.
- పముజులకమ్మలు pamudzulakammalu, *s. plu.* A large kind of ear-rings, worn by Hindoo females.
- పయర payara, *s.* A southern wind. 2. A cool breeze. పయరపంట payara-panṭa, *s.* Pulse, or other crops, to the growth of which a strong wind is favorable.
- పయ, పయన payi, payina, *adv.* On the top, upon, over, above. 2. Upon, against. 3. In future, hereafter. పయకొను payikonu, To advance against another in battle.
- పయగస్తీ payigastí, *s.* A person placed over a patrol to controul it. *vide* గస్తీ gastí.
- పయకము payikamu, *s.* Money, cash, treasure. 2. Wealth, property. 3. A coin of the value of five cash.

- పయబాలు= payidárlu, *s. plu.* Shoes.
- పయట payiṭa, *s.* That part of the garment of a Hindoo female which covers the breast.
- పయడి payidi, *s.* Gold. పయడిముడుము payiṭimudutsu, To betroth. *lit.* To tie gold. పయడిముడుపు payidi-muḍupu, Affiance.
- పయడి-కంటి, కంటె payidi-kanti, kanṭe, *s.* A certain bird, the notes of which are considered ominous.
- పయనము payinamu, *s.* A journey; departing or setting out from any place.
- పయరు payiru, *s. vide* పైరు pairu.
- పయెంట payeṇṭa, *s. vide* పయట payiṭa.
- పయ్యెర payyera, *s. vide* పయర payara.
- పరక paraka, *s.* The fraction one-eighth, or two-sixteenths. 2. Gold of two grains weight. 3. The 128th part of a pagoda. 4. The cream on curds.
- పరఖావణి parakhávani, *s.* Shroffing, or examining money by sight.
- పరగడ paragada, *s.* A field outside of a village. 2. Another's possession.
- పరగడగా paragadaḡḡá, *adv.* By means of another.
- పరగడుపు paragadupu, *s.* The state of the stomach before a person has broken his fast. An empty, or fasting stomach.

పరగణా paraganá, *s.* A purgunah, or division of a country, of which several form a zillah.

పరగు paragu, *v. n.* To resemble, or be alike. 2. To shine. 3. To be agreeable. పరగ paraga, *adv.* Agreeably, pleasantly.

పరచు, పరుచు paratsu, parutsu, *v. a.* To spread; to extend; to scatter. *vide* పఱచు parratsu.

పరతంత్రము paratantram, *adj.* Subservient, obedient, dependant.

పరవలు paradalu, *s. plu.* A sort of crane.

పరదా paradá, *s.* A curtain, blind, or skreen.

పరపతి, పరపత్యము parapati, parapatya, *mu, s.* Credit, trust.

పరపు parapu, *s.* Extent. *v. a. vide* పరచు paratsu.

పరభారి parabhári, *s.* Assignment, పరభారిగా parabhárigá, *adv.* Separately. 2. Indirectly.

పరమము paramamu, *adj.* Best, most excellent. 2. Principal, chief.

పరమాత్మ paramátma, *s.* The supreme being, considered as the soul of the universe.

పరమాన్నము paramánnamu, *s.* Milk, boiled with a mixture of sugar, rice, &c., and used as a delicate food among the Hindoos.

పరము paramu, *adj.* Other, different. 2. Distant, remote. 3. Subsequent. 4. Best, pre-eminent. 5. Hostile. 6. Excessive. *s.* Salvation, final beatitude.

పరమేశ్వరుడు paramésvarudu, *s.* One of the names of Siva.

పరవంజు paravandzu, *v. n.* To be spread, scattered, extended, or expanded.

పరవశము paravaśamu, *adj.* Subservient to, dependant on, or subject to another. 2. Out of one's own control from joy, ecstasy, or sorrow.

పరవానా paraváná, *s.* A written order, mandate, precept, or warrant.

పరసు parasu, *s.* Means. 2. Way, mode. 3. Opportunity.

పరస్పరము parasparamu, *adj.* Mutual, reciprocal, interchanging. పరస్పరముగా parasparamugá, *adv.* Reciprocally. 2. By some means or other.

పరాకు paráku, *s.* Forgetfulness, neglect, want of attention.

పరాక్రమము parákramamu, *s.* Power, strength. 2. Exertion. 3. Valour, prowess.

పరాధీనము parádhīnamu, *adj.* Dependant on, subject, or subservient, to another. *s.* Possession, by another.

పరామరిక parámarika, *s.* Care. 2. Examination.

పరామరించు parámarintsu, *v. a.* To take care of, to support. 2. To examine.

పరామర్శ parámarśa, *s.* Inquiry, investigation. 2. Care, watching. 3. Consolation. పరామర్శించు parámarśintsu, *v. a.* To investigate. 2. To take care of, or watch. 3. To console.

పరాయి paráyí, *adj.* Strange, foreign. పరి pari, *s.* A time. 2. *vide* చతురంజలము chaturangabalamu.

పరికించు parikintsu, *v. a.* To seek for, enquire into, examine, or investigate.

పరిగె parige, *s.* Gleanings of corn. పరిగెనేస parigechénu, A reaped field.

పరిగెత్తు, పరుగెత్తు parigettu, parugettu, *v. n.* To run.

పరిగెలు parigelu, *s.* A species of fish.

పరిగొప్ప parigonu, *v. a.* To encompass, or surround. 2. To obtain or attain.

పరిగ్రహము parigrahamu, *s.* Acceptance, taking. పరిగ్రహించు parigrahintsu, *v. a.* To take, accept, or receive.

పరిచయము parichayamu, *s.* Acquaintance, knowledge.

పరిచారకుడు parichárákuḍu, *s.* A man servant. పరిచారిక parichárika, *s.* A maid servant.

పరిచితి parichiti, *s. vide* పరిచయము parichayamu.

పరిచెపురుగు parīṭepurugu, *s.* The spotted beetle, usually termed a cockroach.

పరిధివిల్లు paridhavillu, *v. n.* To shine.

పరితపించు paritapintsu, *v. n.* To be sorrowful.

పరిత్యజించు parityajintsu, *v. a.* To abandon, or quit.

పరిత్యాగము parityágamu, *s.* Abandonment, quitting, desertion.

పరిపక్వము paripakvam, *s.* Perfect maturity. *adj.* Perfectly ripe or mature.

పరిపరివిధాలుగా pariparividhálugá, *adv.* In all sorts of ways.

పరిపాటి paripáti, *s.* Order, method, arrangement. పరిపాటిగా paripáti-gá, Tolerably.

పరిపాలన paripáana, *s.* Protection, fostering care. 2. Performance of any act. 3. Government.

పరిపాలించు paripáalintsu, *v. a.* To protect, or cherish. 2. To perform. 3. To govern, or rule.

పరిపూర్ణము paripúrṇamu, *adj.* Complete, full. పరిపూర్తి paripúr̥ti, *s.* Completion, fulness; satiety, satisfaction.

పరిమళము parimalamu, *s.* Fragrance, perfume. పరిమళించు parimalintsu, To be fragrant.

పరిమాణము parimāṇamu, *s.* Measure, quantity.
 పరిమాణ్యు parimárrtsu, *v. a.* To kill, or assassinate.
 పరియాచకము pariyátsakamu, *s.* From *s.* పరిహాసము parihásamu, *q. v.*
 పరివట్టము parivattamu, *s. vide* ఆలవట్టము álavattamu.
 పరివారము pariváramu, *s.* A dependant. 2. A train, or retinue.
 పరిశీలన parisíлана, *s.* An enquiry, investigation, or scrutiny. పరిశీలించు parisílintsu, *v. a.* To investigate.
 పరిశుద్ధము parisuddhamu, *adj.* Sacred, holy. 2. Pure, clean.
 పరిశోధించు parisódhintsu, *v. a.* To examine, or investigate. 2. To try.
 పరిహారము parishkáramu, *s.* Deco-
 ration. 2. Cleanness, purity. 3. Set-
 tlement. పరిష్కరించు parishkarin-
 tsu, To make clear, or evident ;
 to settle, arrange, or adjust.
 పరిసిపోవు parisipóvu, *v. n.* To be
 rescued, or saved, from danger, &c.
 పరిహారము pariháramu, *s.* Remedy. 2.
 pretence. 3. Objection. 4. Quitting.
 పరిహరించు pariharintsu, *v. a.* To
 throw off, or away ; to quit ; to
 discard, or reject. పరిహారపెట్టు pa-
 rihárapettu, To pretend, or object.
 పరిహాసము parihásamu, *s.* Mirth, sport,
 pastime, jocularity, merriment,
 jesting, raillery.

పరిక్ష, పరిక్ష pariksha, paríksha, *s.* Dis-
 crimination, investigation, exami-
 nation, test, trial, experiment.
 పరిక్షించు parikshintsu, *v. a.* To ex-
 amine.
 పరుండు parunđu, *v. n.* To lie down ;
 to recline.
 పరుగు parugu, *s.* Running. 2. A coss,
 or distance varying from 2 to 3
 miles.
 పరుగెత్తు parugettu, *v. n.* To run. పరుగెత్తి
 పోవు parugettipóvu, To flee ; to
 run away.
 పరుచు parutsu, *v. a.* To spread. 2.
 To scatter. పరుపు parupu, *s.* Bed-
 ding, A mattress.
 పరుషు paruđu, *s.* A stranger. 2. An
 excellent man. 3. God. 4. An ene-
 my.
 పరువడి paruvađi, *adv.* Well, proper-
 ly. 2. Much, excessively.
 పరువము paruvamu, *s.* Ripeness, ma-
 turity. 2. Youth.
 పరువము paruvamu, *s. vide* పర్వము pa-
 rvamu.
 పరుపు paruvu, *s.* Running. 2. Ripe-
 ness. 3. Dignity, rank. 4. Season.
adj. Ripe, mature.
 పరుషము parushamu, *adj.* Harsh, a-
 busive. 2. Rough, rugged. 3 Se-
 vere, cruel, unkind.
 పరుసదనము-పరుసము, పరుషు parusada-
 namu, parusamu, parusu, *s.* Harsh-
 ness, or severity, in word or deed.

పరేచకము parétsakamu, *s. vide s.* పరిహాసము parihásamu.

పరోక్షము parókshamu, *adj.* Imperceptible, invisible, unperceived.

పర్యంతము paryantamu, *adv.* Until; as far as; up to.

పర్యాయము paryáyamu, *s.* Order, arrangement, regular and methodical disposal or succession. 2. Manner, kind.

పర్ర, parra, *s.* A swamp, marsh, bog, or fen. 2. A measure of capacity, a parah, forty of which make one toom.

పర్రము parvamu, *s.* A knot; a joint in a cane, or body, &c. 2. A name given to certain days in the lunar month, as the full and change of the moon.

పర్రు parvu, *v. n.* To extend, or spread.

పఱింపు పఱగింపు, *v. a.* To shoot arrows, &c.

పఱు పఱు, *v.* To flee, desert, or run a way. 2. To flow as water.

పఱుతెంపు పఱుతెంపు, *v. n.* To come.

పఱుపు పఱుపు, *v. Caus.* To cause to flee. 2. To shoot arrows, &c. 3. To annoy or vex.

పఱికలు పఱికలు, *s. plu.* A particular species of birds.

పఱిగొను పఱిగొను, *v. a.* To surround, or encompass. 2. To obtain.

పఱియ పఱియా, *s.* A piece, or bit. 2. A chink; an opening, or crack, in the ground. 3. A pit.

పఱివొచ్చు పఱివొచ్చు, *v. n.* To be corrupted, or spoiled. *v. a.* To encroach upon; to usurp.

పఱుపు పఱుపు. *s.* Bedding; a mattress.

పఱ్ఱు parra, *s. vide* పర్ర, parra, పఱ్ఱుయుష్టు పఱ్ఱుయుష్టు, *s.* Salt spontaneously produced.

పఱ్ఱు parre, *s. vide* పఱియ పఱియా.

పలక palaka, *s.* A plank. 2. A gambling table. 3. A board for writing on. 4. The side of a wooden pillar.

పలకము palakamu, *s.* A small bed.

పలకరించు పలకరింపు, *v. a.* To ask, beg, or solicit. 2. To hint, or remind. 3. To call aloud.

పలచన పలచన, *s. vide* పలుచన పలుచన.

పలము palamu, *s.* A weight, equal to that of ten pagodas. 2. Flesh.

పలవ పలవా, *s. vide* పలువ పలువా.

పలవరించు పలవరింపు, *v. n.* To speak in one's sleep. పలవరింపు పలవరింపు, *s.* Speaking while asleep.

పలవించు పలవించు, *v. n.* To lament.

పలు palu, *adj.* Many, several. *s. vide* పల్లు pallu.

పలుక paluka, *s.* A shield. 2. A part of a weaver's loom. 3. *vide*

- పలక palaka.
- పలుకు, పల్కు paluku, palku, s. A word. 2. Speaking, warbling. 3. Sound, especially of music. 4. A language.
- పలుగాకి palugáki, s. A wicked, or bad, person.
- పలుగు palugu, s. *vide* పలుగాకి palugáki, 2. An iron crow.
- పలుగురాయి paluguráyi, s. A white sort of stone.
- పలుచన palutsana, s. Thinness, spareness, leanness. పలుచని palutsani, *adj.* Thin, spare, lean. 2. Not close, not thick. పలుచనిమాటలు palutsanimáṭalu, Contemptuous expressions.
- పలుపు palupu, s. A halter for cattle.
- పలుమఱు, పలుమాఱు palumarru, palumárru, *adv.* Often, frequently, constantly, repeatedly.
- పలువ paluva, s. A wicked, or bad, person. *adj.* Wicked, bad. పలువతిట్లు paluvatitlu, s. *plu.* Obscene abuse.
- పలువరించు paluvarintsu, v. n. *vide* పలవరించు palavarintsu.
- పలువుండు, పలువురు paluvunḍru, paluvuru, s. *plu.* Many persons. *vide* పలు palu.
- పల్కరించు palkarintsu, v. a. *vide* పలకరించు palakarintsu.

- పల్గుడు palguḍu, s. Low ground.
- పల్లకమ్మ pallakamma, s. The name of a village goddess.
- పల్లకి, పల్లకీ pallaki, pallaki, s. A palan-keen.
- పల్లగేదె pallagéde s. A white female buffalo.
- పల్లటిల్లు pallatillu, v. n. To be reduced to distress.
- పల్లటీలు pallatilu s. *plu.* Loves.
- పల్లము pallamu s. A saddle. 2. A pit. 3. Low ground. పల్లపుపంట pallapupanta s. The wet crop.
- పల్లఱపులు pallarrapulu, s. *plu.* Useless, or vain, expressions.
- పల్లియ, పల్లె palliya, palle, s. A village.
- పల్లెమాట pallemáta, A provincial, or vulgar, term.
- పల్లెవాడు palleváḍu, s. A villager. 2. A fisherman.
- పల్లు pallu, s. Making in the inflex. Sing. పంటి panti, A tooth. పండ్లనొప్పి pandlanoppi, s. The toothache.
- పల్లు pallu, s. Low ground. *adj.* Low; on a low level.
- పల్లెకూటము pallekúṭamu. s. A school.
- పల్లిక pallika, s. A small round flat basket.
- పల్లెము, పల్లెరము pallemu, palleramu, s. A small metal plate.
- పవడము pavaḍamu, s. Coral.

పవలు pavalu, s. Day ; day time. *vide*
పగలు pagalu.

పవ్వలించు pavvalintsu, v. n. To lie
down, or recline.

పశి paśi, *adj.* Young, tender, infant.
పశితనము paśitanamu, s. Infancy,
childhood.

పశిమి paśimi, s. Yellow colour.

పశువు paśuvu, s. An animal in gene-
ral. 2. A beast. 3. Horned cattle.
4. A Goat.

పశ్చాత్తాపము paścháttápamu, s. Re-
morse, repentance. 2. Pity, com-
passion.

పశ్చిమము paśchimamu, s. The west.
adj. Western. 2. Hinder, behind,
after.

పస pasa, s. Brightness, splendour. 2.
effect, result. 3. Ability, qualifi-
cation.

పసండు paśandu, *adj.* A greeable, plea-
sing, handsome, comely.

పసదనము paśadanamu, s. Decoration,
embellishment.

పసపు pasapu, s. Turmeric. పసపుకుంట
pasapukunta, A certain extent
of low land in which turmeric
grows. పసపుచాయ pasaputsáya,
Yellow colour.

పవరము, పవలము pasaramu, pasalamu,
s. A quadruped. It is usually appli-
ed to horned cattle.

పవరు, పవరు pasaru, pasuru, s. The
expressed juice of leaves. 2. Bili-
ous vomiting. పవరుచాయ pasaru-
tsáya, Green colour.

పసాదము paśádamu, s. Food, especi-
ally such as has been offered to
idols. Kindness.

పసాపడు paśápadu, v. a. To eat.

పసి paśi. *adj.* *vide* పశి paśi, s. Frag-
rance, smell. 2. Cattle.

పసిడి paśidi, s. Gold. *adj.* Golden.

పసిదిండి paśidindi, s. A tiger.

పసిమి paśimi, s. *vide* పశిమి paśimi.

పసిరిక paśirika, s. Young, or tender,
grass. పసిరికపాము paśirikapámu,
A greenish snake.

పసుపు pasupu, s. *vide* పసపు pasapu.

పసులపొలిగాడు pasulapóligádu, s. *vide*
ఏర్రింత érinta.

పస్తాయించు pastáyintsu, v. n. To feel
shame, or regret. 2. To bear or
suffer.

పక్షము pakshamu, s. The bright, or
dark, half of the lunar month. 2-
A wing.

పా

పాండిత్యము pāndityamu, s. Learning,
knowledge.

పాక páka, s. A house built without
large beams, with a shelving roof.

పాకము pākamu, *s.* Maturity ; natural, or artificial, as the state of being cooked, or ripened. 2. The young of any animal.

పాకీ, పాకివాడు pākī, pākivāḍu, *s.* A scavenger.

పాకు pāku, *v. n.* To creep, or crawl.

పాకోడు pākōḍu, *s.* A raised wooden shoe.

పాగ, పాగా pāga, pāgā, *s.* A turband.

2. A stable. పాగాచుట్టు pāgātsuṭṭu, *v. a.* To tie on, or form, a turband.

పాగడము pāgaḍamu, *s.* A silver ornament, worn by Hindoo females, round the ankle.

పాచకుడు pāchakuḍu, *s.* A cook.

పాచి pāchi, *s.* Dirt, filth. 2. The unclean substance which covers the teeth. 3. The green stuff produced in stagnant water. 4. Mouldiness.

adj. Dirty, unclean. Water is deemed by the Hindoos to be. పాచి pāchi, Or unclean, unless it be brought from the well on the same day on which it is used.

పాకొన పākonu, *v. n.* Dirt to attach itself, or to stick.

పాచిక pāchika, *s.* Dice.

పాచు pāchu, *v. n.* To putrify, or become corrupted or rotten. From this verb comes. పాచి pāchi, *q. v.*

పాట pāta, *s.* A song. 2. A poem.

పాటవము pātavamu, *s.* Cleverness, talent. 2. Health. 3. Eloquence.

పాటా pātā, *s.* Erasure, blotting out.

పాటా-కొట్టు, తీయు pātā-kōṭṭu, tīyu, To erase.

పాటి pāti, *s.* Computation, as applied to number, weight, measure, extent, or value. 2. Kind, sort, or description. 3. Justice. *adj.* Exact, as applied to number, weight, measure, or extent.

ఏ పాటిజనము épātījanamu, How many people?

ఈ బంగారుయే పాటి íbangáruyépāti, Of what weight, or value, is this gold?

ఈ ధాన్యము యే పాటి ídhānyamu yépāti, What quantity is this grain?

నిడువుయే పాటి niduvuyépāti, What length? ఏడు యే పాటి

వాడు víḍuyépātivāḍu, What kind of man is he?

పాటించు pātintsu, *v. a.* To obtain. 2.

To regard, observe, or pay attention to.

పాటిల్లు pātillu, *v. n.* To be obtained.

2. To shine.

పాటు pātu, *s.* A fall. 2. Suffering, distress, misfortune, pain. 3. Labour, work. 4. A declining state.

5. The falling back, or ebb, of the tide. 6. Manner, mode. 7. A time, or occasion. 8. Pride, arrogance, presumption.

పాఠము páṭhamu, *s.* A lesson. 2. Reading, perusal in general.

పాడి páḍi, *s.* A bundance of the produce of cattle ; as milk, &c. 2. Equity, justice. *adj.* Just, equitable. పాడియావు páḍiyávu, *s.* A milch cow.

పాడు páḍu, *s.* Making in the inflex. Sing. పాటి páti, Ruin, destruction. *adj.* Ruined, destroyed. *v. a.* To Sing.

పాడింప páḍintsu, *v. Caus.* To cause to sing. పాటిసేల páṭinéla, Land on, which formerly a village stood ; in which tobacco and other such plants are generally grown. పాటిరేవు páṭirévu, The ruined, or broken, part of a bank, from which a person can descend to a river. పాడిల్లు páḍillu, A deserted, or ruined bulding. పాడుమాట páḍumáta, An inauspicious expression.

పాడె páḍe, *s.* A bier. 2. The funeral pile.

పాడ్యమి páḍyami, *s.* The first lunar day of either the dark, or bright, lunar fortnight.

పాత páta, *adj.* Old, decayed, worn out. *s.* Cloth. 2. Old cloth.

పాతగిలు pátagilu, *v. n.* To grow old, or stale. పాతరికము pátarikamu, Oldness, staleness.

పాతకము pátakamu, *s.* Sin, crime. 2. The cause of falling, literally or figuratively ; alighting.

పాతర, పాతరగొయ్యి pá tara, pá tarago-yyi, *s.* A pit, in which grain is preserved.

పాతరలాడు, పాతలాడు pá taraláḍu, pá tarláḍu, *v. n.* To dance. 2. To walk about in search of something.

పాతాళము pátálamu, *s.* Hell ; the infernal regions under the earth, and the abode of the Nagas, or serpents.

పాతిక, పాతికె pátika, pátike, *s.* The fourth, or quarter, of any thing 2. The sixty-fourth part of the coin termed a pagoda.

పాతివ్రత్యము pátivratyamu, *s.* Chastity.

పాతు pátu, *v. a.* To fix, or fasten, in the ground. *s.* That portion of the thing so fastened, which is under ground.

పాతిపెట్టు pátipetṭu, *v. a.* To bury in the ground.

పాత్ర pátra, *s.* A vessel in general ; a plate, cup, or jar. 2. A sacrificial vase, or vessel, comprising various forms of cups, plates, spoons, ladles, &c., So used. 3. A dancing girl.

పాత్రము pātram, *adj.* Worthy, fit, capable, adequate.

పాదట్టు pādattu, *s.* A cob web.

పాదము pādamu, *s.* A foot. 2. A quarter. 3. A hill at the foot of a mountain. 4. A ray of light. 5. The root of a tree. 6. The foot, or line, of a stanza.

పాదరసము pādarasamu, *s.* Quicksilver, mercury.

పాది pādi, *s.* A machine for crossing rivers. 2. A garden bed.

పాదిగట్టు pādigaṭṭu, *v.* To divide into beds.

పాదు pādu, *s.* A garden bed. *v. a.* *vide* పాతు pātu.

పాదుకలు pādukalu, *s. plu.* Wooden shoes.

పానకము pānakamu, *s.* The juice expressed from the sugar cane. 2. Water in which jaggory, or sugar, has been dissolved, used by the Hindoos as a cooling drink.

పానము pānamu, *s.* Drinking. పానశాల పానాగోశ్ఠికా pānagōshṭhika, A dram-shop; a place where people drink together. అన్నపానాదులు annapānādulu, *s. plu.* Food and raiment.

పానము pānamu, *s.* Life,

పానలు pānalu, *s. plu.* Doubts, objections.

పానవట్టము pānavattamu, *s.* The lower part of the lingam.

పానసము pānasamu, *s.* A kitchen. పానసీడు pānasiḍu, *s.* A cook.

పానారము pānāramu, *s.* A kind of beetle-nut.

పానపు, పాన్పు pānupu, pānpu, *s.* Bedding. పాన్పుకువ్వలువ pānpuduvvaluva, A sheet.

పాప పāpa, *s.* A child. 2. The reflexion of objects on the pupil of the eye.

పాపట పāpaṭa, *s.* The parting of the hair, on a female's head. పాపటబొట్టు pāpaṭabottu, A kind of head ornament, suspended on the forehead, from the parting of the hair.

పాపటము pāpaṭamu, *s.* A harrow, or hoeing instrument.

పాపము pāpamu, *s.* Sin, crime, wickedness. This word is also used as an interjection, denoting compassion, what a sin! what a pity! poor thing! &c.; as. పాపము అచిన్నవాణ్ణి కొట్టవద్దు pāpamu á chinnavāṇṇi koṭṭavaddu, Poor thing! don't beat that child.

పాపరమ్ము pāparammu, *s.* An arrow, in the form of a snake.

పాపతేడు pāparreḍu, *s.* Sésa, the king of snakes.

పాపి pāpi, *adj.* Sinful, or wicked. *vide* పాపము pāpamu.

పాపు pápu, *v. a.* To free, or deliver.

2. To dissipate, or remove. 3. To expiate, or efface. 4. To liquidate, or pay. *vide.* పాయు páyu.

పాపుకొను pápukonu, *v. Comp.* To free, &c. one's-self.

పాపరము pámaramu, *adj.* Wicked. 2. Vile, low, base. 3. Stupid, foolish.

పాము pámu, *s.* A snake, or serpent.

పాము pámu, *v. a.* To rub.

పాయ పáya, *s.* The branch of a river. 2. The divisions in garlick, or those in onions, and similar substances. పాయవిచ్ఛ్చ పáyavittsu, A branch of a river to break off from the main stream.

పాయనము páyasamu, *s.* Rice, mixed with sugar and milk.

పాయా పáyá, *s.* Manner ; mode.

పాయు páyu *v. n.* To separate. 2. To leave, or quit. 3. To be rotten. 4. To be defeated

పార pára, *s.* A short hoe, or mamaty.

పార pára, *part.* The infinitive of.

పారు páru, *g. v.* Prefixed to other verbs, to add force or emphasis to their previous meaning ; and corresponding with off, away, out, &c. In English ; as, పారబోయు párabóyu, *v. a.* To pour or empty out.

పారవేయు páravéyu, *v. a.* To throw away. 2. To lose.

పారదోలు páradólu, *v. a.* To drive out or away. 2. To defeat. పారజల్లు páradzallu, To pour or empty out.

పారంపర్యము párampariyamu, *s.* Traditional instruction ; tradition. 2. Continuous order, or succession.

పారణ páraṇa, *s.* Eating after a fast.

పారనాడు páranádu, *v.* To speak contemptuously.

పారపత్యము párapatyamu, *s.* The superintendence of a village.

పారాణి páraṇi, *s.* The decoration of the feet with. కుంకుమ kunkuma, &c.

పారాణించు páraṇintsu, *v. a.* To decorate the feet, in that manner.

పారాయణము páráyaṇamu, *s.* Reading a holy book at so much a day. 2. Totality, entireness.

పారు páru, *v. n.* To run. 2. To purge.

3. To fly, or rise, in the air. 4. To begin. 5. To grow or become. 6. To flow as water. *vide* పారు páru,

పారిపోవు páripóvu, *v. n.* To run off, or a way ; to escape మొండబారు yendabáru, To begin to dry, or heal. పండబారు pandabáru, To begin to ripen. గదుసుపారు gadusupáru, To grow hard. బిరుసుపారు birusupáru, To grow stiff.

పాశ్వము pársvamú, *s.* A side. 2. A part. 3. The body below the arm-pit. ఒకనిపాశ్వము గామాట్లాడు okanipársvamugá mátládu, To speak in favour of one.

పాల పárra, *part. vide* పార pára.

పాలు పárru, *v. n. vide* పారు páru.

పాలుడు párruḍu, *s.* The flowing of water.

పాలుడు párruḍu, *s.* A brahman.

పాలు తెంచు párrutentsu, *v. n.* To come running.

పాల పála, *s.* A small bird, whose flight is consulted in omens.

పాలకీ పálakí, *s.* A palankeen. పాలకీ బొంఠరిక్క- pálakibongurikka, The tenth stellar mansion; because it's shape resembles that of the bamboo of a palanqueen.

పాలకుడు pálakuḍu, *s.* A cherisher, preserver, protector, or guardian.

పాలగరువు pálagaruvu, *s.* A soil, consisting of sand above, and clay underneath.

పాలతేకు, పాలతేకు palatéku, pátatéku, *s.* A particular species of the teak tree.

పాలనము pálanamu, *s.* Protecting, nourishing, cherishing, preserving, guarding.

పాలవన్నె pálavanne, *s.* Pale-red colour.

పాలవెల్లి pálavelli, *s.* The sea of milk, from పాలు pálu, *q. v.* 2. A small decorated shed, erected in the houses of the Hindoos, in which an idol is placed, and worshipped, on particular festivals.

పాలసుడు pálasuḍu, *s.* A wicked man.

పాలసురాలు pálasurálu, *s.* A wicked female.

పాలించు pálintsu. *v. a.* To preserve, cherish, or protect.

పాలు pálu, *s.* Making in the inflex. Sing. పాలి páli, and in the nom. *plu.*

పాళ్లు pállu, A share, or portion; a division, or allotment; a part. 2. The ryot's share of the whole produce of the crop. 3. Possession, charge. పాలికాపు pálikápu, A partner, or sharer.

పాలబడు pálabaḍu, *v. n.* To fall to one's share.

పాలుబచ్చు pálubutstu, *v. a.* To divide into shares.

పాలు పాలు; *s. plu.* Making in the inflex. పాల పála, Milk. 2. Milky juice; juice.

పాలు పాలు, *v. n.* To become pale from disease. ఒళ్లుపాలినది oḷḷupálinadi, The body has become pale from disease.

పాలుమాలుపాలమálu, *v. n.* To be idle, or lazy.

- పాలుమాలిక pálumálíka, *s.* Laziness.
- పాలెగాడు pálegádu, *s.* A poligar.
- పాలేరు pálérru, *s.* The river Pálár, which runs through the province of Arcot.
- పాలేర్లు, పాలేళ్లు pálérllu, páléllu, *s. plu.* Ryots who cultivate with the farming stock of another.
- పాలము pálamu, *s.* A manner, or method. 2. A lump, or mass, of metal.
- పాలి pālí, *s.* The slit of a pen. 2. A cloth marked with squares, upon which games are played.
- పాలెగాడు pálegádu, *s.* A poligar.
- పాలేము pálemu, *s.* A Páliam, or country under a poligar.
- పాలేమువట్టు pálemupaṭṭu, *s.* An encampment.
- పావంచ పávantsa, *s.* A stair, or step.
- పావకోళ్లు-పావుకోళ్లు, పావలు pávakóllu-pávukóllu, páválu, *s. plu.* Wooden shoes.
- పావడ pávada, *s.* A petticoat, *vide గాగరా* gágará.
- పావనము pávanamu, *adj.* Pure, purified. *s.* Purification. 2. Penance. 3. Water.
- పావు pávu, *s.* A quarter. 2. The quarter of the coin termed a pagoda.
- పావురము, పావురాయి pávuramu, pávuráyi, *s.* A dove, or pigeon.
- పావులా pāvulá, *s.* The quarter of a rupee.

- పాశము páśamu, *s.* A fetter, chain, or tie; the string for fastening tame animals, or a net or noose for catching birds, deer, &c.
- పాపండుడు páshandudu, *s.* A heretick; an impostor; one who, not conforming to the orthodox tenets of Hindoo faith, assumes the external characteristics of tribe or sect; as a Jaina, &c.
- పామణము páshāṇamu, *s.* A stone.
- పాసికలు pásikalu, *s. plu.* Dice.
- పాసెము pásemu, *s. vide* పాయనము pá-yasamu.

పి

- పింగాణీ pingānī, *s.* China ware of any kind; as plates, cups, saucers, &c.
- పించము pintsamu, *s.* Pride. పించమణచు pintsamanatsu, To suppress another's arrogance. 2. To kill.
- పింజారి pinjāri, *s.* A useless, poor, or helpless person. 2. A cotton cleaner.
- పింజె pinje, *s.* The feathered part of an arrow. 2. The end of a cloth plaited up, or drawn together, in folds.
- పిండము pindamu, *s.* A lump, heap, cluster, quantity, or collection. 2. A ball, or globe. 3. A mouthful, or roundish lump of food; considered as equivalent to a mouthful. 4. An oblation to deceased ancestors; as a ball or lump of meat, or rice, mixed up with milk, curds, flowers, &c.

పిండలి pindali, *s.* A lump, or mass.

పిండి pindi, *s.* Flour. 2. A flock, or multitude. పిండివంటలు pindivantalu, *s. plu.* Cakes made of any kind of flour.

పిండు pinḍu, *v. a.* To press, squeeze, or to wring. 2. To milk.

పింఝ-పింఝ, పిండె pinda-pindiya, pinde, *s.* Young, or unripe, fruit.

పింపిళ్లు pimpiḷlu, *s. plu.* Leaps.

పిక్క pikka, *s.* The calf of the leg.

పిక్కటిలు, పిక్కటిల్లు pikkaṭilu, pikkaṭillu, *v. n.* To be overflowing; to be full, or bursting, from the increasing size of what is confined.

పిక్కు pikku, *v. a.* To cheat, or deceive. *s.* Ambiguity. *adj.* Ambiguous.

పిక్కుమాట pikkumāta, Double entendre.

పిగులు pigulu, *v. n.* To be burst, by tightness.

పిచ్చ pitstsa, *s. vide* పిచ్చి pichchi. 2. Shortness of measurement. *adj. vide* పిచ్చి pichchi.

పిచ్చపట్టు pitstsapattu, *v. n.* Madness to seize, or attack one. *s.* Excessive frugality, or economy. పిచ్చపట్టుగావుండు pitstsapattugāvundu, To be a miser. పిచ్చపాటితలపోసుకొను pitstsapāṭitalapārsukonu, *lit.* To pour on the head both shortness,

and exactness, of measurement. To relate to another all one's adventures, both fortunate and unfortunate.

పిచ్చపెనలు pitstsapesalu, *s. plu.* A small species of the pulse termed green gram, or Phaseolus radiatus.

పిచ్చలించు pitstsalintsu, *v. n.* To be in great pain, distress, or anguish.

పిచ్చి pichchi, *s.* Madness, lunacy, folly. *adj.* Mad, lunatic, foolish.

పిచ్చిక pichchika, *s.* A sparrow.

పిచ్చిలు, పిచ్చిల్లు pichchilu, pichchillu, *v. n.* Juice to flow from pressure.

పిచ్చుక pitstuka, *s.* A sparrow. *vide*

పిచ్చిక pichchika, పిచ్చుకకుంటి pitstukakunṭi, *adj.* Lame, or halting, like a sparrow.

పిట్ట piṭṭa, *s.* A bird.

పిట్టు piṭṭu, *s.* Flour boiled by steam.

పిడక pidaka, *s.* One of those cakes of dried dung, which are used for fuel. పిడకలతట్టు pidakalutaṭṭu, To form these cakes of dung.

పిడక మొనలి pidakamosali, *s.* The Gangetic porpoise. Delphinus Gangeticus.

పిడచ pidatsa, *s.* A quantity of boiled rice, sufficient to be held in one hand.

పిడచపాత pidatsapāta, *s.* A piece of cloth, used in besmearing with macerated cow dung the floor of Hindu dwellings.

పిడత pidāta, *s.* A very small earthen pot.

పిడి పిడి, *s.* A handle, or hilt.

పిడి పిడి, *s.* A female, as applied to animals only.

పిడికిలి pidikili, *s.* Making in the inflex. Sing. పిడికిటి pidikiṭi, And in the *nom. plu.* పిడికిళ్లు pidikillu, The fist. పిడికెడు pidikedu, Such a quantity as can be held in the clenched hand.

పిడిగుడ్డు pidiguddu, *s.* A fisty cuff, or blow with the fist. పిడికిలించు pidikilintsu, To close the fist. ప్రాణాలపిడికిటపట్టుకొను prāṇalupidikīṭa-pattukonu, *lit.* To hold one's own life in one's own fist. To be in the greatest state of alarm, or fear.

పిడిగొట్టు pidigoṭṭu, *v. a.* To geld animals.

పిడివాదము pidivādamu, *s.* Obstinacy, pertinacity.

పిడిసాన pidisāna, *s.* An auger, or carpenter's tool, for boring holes.

పిడుగు pidugu, *s.* A thunderbolt.

పిడుచు pidutsu, *v. a. vide* పిండు pinḍu, No. 1.

పిడుకు pituku, *v. a.* To milk, *vide* పిండు pinḍu. 2. To squeeze a sore.

పితృతిధి pitritithi, *s.* The day of the new moon, on which she rises invisible, and on which offerings

are made to the manes of one's ancestors.

పిత్తము pittamu, *s.* Bile; the bilious humor.

పిత్తు pittu, *v. a.* To break wind behind. *s.* Breaking wind behind.

పిదప pidapa, *adv.* Afterwards. *adj.* Frugal, economical. 2. Degenerate.

పిడుకు piduku, *v. a. vide* పిడుకు pituku.

పిన్న, పిన pinna, pina, *adj.* Young. 2. Small. పిన్నపెద్దలు pinnapeddalu,

Both old and young; both great and small. పిన్నతనము pinnatanamu,

s. Childhood, infancy. పినతండ్రి pinatandri, A father's younger brother. 2. The husband of a mother's younger sister. పినతల్లి pinatalli, A mother's younger sister. 2. The wife of a father's younger brother.

పిన్నకక్కెర pinnakakkerā, *s.* The partridge termed Perdrix sylvatica.

పిప్పలి pippali, *s.* Long pepper. పిప్పలికట్టె pippalikāṭṭe, The dried long pepper vine. పిప్పలిచుంప pippalidumpa, The root of long pepper. పిప్పలిమొడి pippallamōḍi, The thick part of the long pepper vine.

పిప్పి pippi, *s.* The remaining solid part of any thing, of which the juice has been expressed, or strained out.

పిమ్మట pimmata, *adv.* Afterwards ; subsequently.

పియ్యి piyyi, *s.* Making in the inflex-
Sing. పీతి pīti, Human excrement ;
also that of dogs, crows, &c. But
not applied to that of cattle.

పిరంగి, పిరంగి pirangi, pirangī, *s.* A
great gun, or cannon. *lit.* Of or
belonging to Franks, or Europe-
ans. పిరంగివాతబెట్టు pirangivātabe-
tu, To blow off from the muzzle
of a gun. *lit.* To place one at it's
muzzle.

పిరంగిచెక్క- pirangichekka, *s.* The
plant termed Mimosa octandra.

పిరిగొను pirigonu, *v.* To encompass,
or surround.

పిర్యాడు piryādu, *s.* A complaint.

పిర్యాదీ piryādī, A plaintiff.

పిఱ piṛa, *s.* The fourth fraction in
descent by fours from unity ; the
two hundred and fifty-sixth part
of a whole.

పిఱికి piriki, *s.* A coward. *adj.* Co-
wardly, timid. పిఱికిమొకము piriki-
mekamu. 'The antelope. *lit.* The
timid animal.

పిలు, పిలువ pirru, pirruda, *adv.* Be-
hind. పిలుతిప్పుచు pirrutivutsu, *v. n.*
To retire, or withdraw.

పిలుడు, పిల్ల pirrudu, pirra, *s.* The
buttock, or back side.

పిలుచు pilutsu, *v. a.* To call another
to come, or approach. 2. To invite
to an entertainment. పిలుచుకొను
pilutsukonu, *v. Comp.* To call
for one's own advantage, or for
one's own purposes. 2. To call
each other mutually.

పిలుపు pilupu, *s.* A call, or cry. 2. An
invitation.

పిలిపించు, పిలుపించు pilipintsu, pilu-
pintsu, *v. Caus.* To cause one per-
son to call, or invite, another.

పిల్ల pilla, *s.* A child, or infant. 2. The
young of any animal. *adj.* Young,
small, tender. పిల్లకాయ pillakāya,
s. A child or infant ; applied to
the human species alone. పిల్లదూలము
pilladūlamu, A small, or cross,
beam. కుక్క-పిల్ల kukkapilla, A pup-
py. పిల్లగారు pillagādu, A boy, or
lad. పిల్లవేయి pillavēyu, 'To bring
forth young.

పిల్లనగ్రోవి, పిల్లంసోవి pillanagrōvi,
pillamgōvi, *s.* A flute.

పిల్లమిరియము pillamiriyamu, *s.* A
summerset, or leap, heels over
head.

పిల్లాంబు pillāmbu, *s. plu.* Ornaments
worn on that toe which is next to
the little one.

పిల్లి pilli, *s.* A cat. పిల్లికూత pillikūta,
Mewing. పిల్లికూన pillikūna, A kitt-
en.

- పిల్లారి pīlāri, *s.* A name of Ganésa.
- పిశాచము, పిశాచి piśāchamu, piśāchi, *s.* A demon, evil spirit, fiend, or malevolent being, always described as fierce and malignant. పిశాచకి piśāchaki, *s.* One possessed by an evil spirit.
- పిశినారి piśināri, *s.* A miser, or niggard
- పిశినితము piśinitanamu, *s.* Avarice ; the quality of a miser.
- పిసరు pisaru, *s.* A bit, particle, or small quantity. 2. The refuse of washed grain. పిసరువెళ్లు pisaruveḷḷu, *lit.* A particle to go. The strength to be exhausted.
- పిసాలి piśāli, *s.* A wicked, or mean, person.
- పిసాలించు piśālintsu, *v. n.* To emit perfume, or scent.
- పిసుకు pisuku, *v. a.* To press, squeeze, knead, or shampoo, with the hand.
- పిసికిళ్లు pisikillu, *s. plu.* The tender unripe grain of dry crops, deprived of it's husk, by being pressed in the hand, and thus eaten.
- పీ
- పీకు pīku, *v. a.* To pluck up, or away ; to root up, or eradicate ; to wrest out of another's hand. 2. To turn out of a situation, or employment. పీకులాడు pīkulāḍu, To quarrel, or wrangle.

- పీకె pīke, *s.* The windpipe. 2. The reed used in blowing particular wind instruments.
- పీచము pitsamu, *s.* Pride. పీచముణచు piśamaṇatsu, To subdue one's pride. 2. To kill, or assassinate.
- పీచము piśamu, *s.* The peacock's tail.
- పీచు pīśu, *s.* The fibrous part of plants.
- పీట pīṭa, *s.* A seat, chair, or stool. పీటపెట్టు pīṭaḷḷu, To reside permanently.
- పీఠము pīṭhamu, *s.* A seat, chair, or stool. 2. A throne.
- పీఠిక పీṭhika, *s. vide* పీఠము pīṭhamu, 2. A preface, or preamble.
- పీడ piḍa, *s.* Pain, anguish, suffering.
- పీడనము piḍanamu, *s.* Inflicting pain ; paining. పీడితము piḍitam, *adj.* Pained ; suffering pain, or distress.
- పీడించు piḍintsu, *v. a.* To torment, tease, or importune.
- పీత pīṭa, *s.* A crab. పీతడెక్కలు pīṭaḍekkalu, *s. plu.* The claws of a crab.
- పీనన pīnasa, *s.* Cough, catarrh ; cold affecting the nose.
- పీనిగ-పీనుగ, పీనుగు pīniga-pinuga, pīnugu, *s.* A corpse, or dead body. పీనుగులపెంటు pīnugula penṭa, A heap of dead bodies.

పీల *pīla*, *adj.* Thin, slender. 2. Spare, scanty. పీలవంట *pīlapaṅṭa*, A scanty crop.

పీలి *pīli*, *s.* The rudder of a vessel.

పీలిక *pīlika*, *s.* A rag, piece, or bit.

పీలికాడు *pīlikāḍu*, *s.* A steersman, or pilot.

పీలుచు *pīlutsu*, *v. a.* To suck up. 2.

To inhale, as snuff, smoke, &c.

పీలుపు *pīluvu*, *s.* An elephant.

పీల్చు *pīltsu*, *v. a. vide* పీలుచు *pīlutsu*,

పు

పుంజము *pundzamu*, *s.* A poonjam, or certain number of threads.

పుంజి *punji*, *s.* Crops cultivated without artificial irrigation, commonly termed the dry crop.

పుంజు *pundzu*, *s.* A cock.

పుండు *pundu*, *s.* Making in the inflex. Sing. పుంటి *punṭi*, And in the *nom. plu.* పుండ్లు *punḍlu*, An ulcer, bile, or sore, రాచపుండు *rātsapundu*, The large, or *rajaḥ*, bile or sore, which rises on the back, and affects the spine, so as to be deemed mortal by the Hindoos. పుండు చేయు *punduchéyu*, To raise a blister.

పుంత *punta*, *s.* A path, or road, for cattle.

పుక్కిలి *pukkili*, *s.* Making in the in-

flex. Sing. పుక్కిలి *pukkili*, The inside of the cheek. పుక్కిలించు *pukkilintsu*, To rinse the mouth, or gargle the throat.

పుచ్చడిక *putstsāḍika*, *s.* A virgin; a girl.

పుచ్చు *puttsu*, *v. a.* To send. 2. To command. 3. To divide. *v. n.* To decay; to dry up, or become rotten. *s.* The sediment of castor oil.

పుచ్చుకొను, పుచ్చుకొను *puttsukonu*, *puchchikonu*, *v. a.* To take. 2. To receive. 3. To take, or eat, food.

పుచ్చె *puchche*, *s.* The young unripe fruit of the palmyra, cocconut, or other palmtree. 2. The skull.

పుచ్చము *puchchhamu*, *s.* A tail; the tail, the hinder part.

పుట *puṭa*, *s.* The leaf of a book.

పుటమరించు *puṭamarintsu*, *v. n.* To rise, or swell up, as a sore.

పుటము *puṭamu*, *s.* A folding, or doubling, of any thing, so as to form a cup, or concavity. 2. The eyelash. 3. The purifying, or calcining, metals by fire. 4. The burying of medicine in the earth, &c., in order to improve it's quality.

పుటాక్షరము *puṭāksharamu*, *s.* An abbreviated letter.

పుటిక, పుట్టిక *puṭika*, *puṭṭika*, *s.* A small basket.

పుట్ట putta, *s.* An ant hill. 2. A snake's hole.

పుట్టము puttamamu, *s.* Cloth.

పుట్టి putti, *s.* A certain measure of capacity, termed candy, or poottee, which is divided into twenty smaller measures, called తూములు tumulu, 2. A round, or circular, basket boat, covered with leather.

పుట్టు puttu, *v. n.* To be born, or produced. 2. To arise, issue, or spring from. 3. To get, or obtain. *s.* Birth. పుట్టుక, పుట్టుపు puttukaka, puttuvu, *s.* Birth, production, origin.

పుట్టుచెయ్యపు puttucheyuvu, *s.* The Hindoo ceremony performed at a birth. పుట్టుమచ్చ puttumattsa, *s.* A natural mole, or mark, from one's birth. పుట్టుబడి puttubadi, *s.* Produce. పుట్టించు puttinchi, *v.* Caus. To create, generate, form, or raise.

పుడకలు pudakalu, *s. plu.* Small sticks; fuel.

పుడమి pudami, *s.* The earth. పుడమి దాలుపు pudamidalu, Seshu, the king of snakes, and bed of Vishnu; because he supports the earth. పుడమిపట్టి pudamipatti, The planet Mars, the son of the earth.

పుడమి మొలకలు podamimolanulu, *lit.* The waistband of the earth. The sea.

పుడిసిలి pudisili, *s.* Making in the inflex. Sing. పుడిసిటి pudisiti, The palm of the hand, held in such a manner as to contain any thing placed in it. పుడిసెడు pudisedu, A handful.

పుడుకు puduku, *v. a.* To give. *s.* Giving. పుడుకుదొడుకు pudukudoduku, The celestial cow, which gives all that is desired.

పుణకరించు punakarintsu, *v. a.* To give an insufficiency. *v. n.* The fingers to be convulsed in the extremities of death. పుణకరింతులు, పుణికిరింతులు punakarintalu, punikirintalu, *s. plu.* The giving an insufficiency. 2. The convulsion of the fingers, in death.

పుణకు punuku, *v. a.* To spread out the fingers of the hand, and then draw them in again, as in taking up a handful of any thing. 2. To touch, to feel. 3. To give an insufficiency.

పుణ్యము punyamu, *s.* Virtue, moral or religious excellence, or merit. 2. A good action. 3. Purity, purification. *adj.* Virtuous, good, pure, righteous, excellent. 2. Beautiful, pleasing.

పుణ్యవంతము punyavantamu, *adj.* Fortunate, well fated; virtuous, pious, righteous.

పుత్తడి, పుత్తలి puttadi, puttali, s. Gold.

పుత్తెంచు puttentsu, v. a. To send, dispatch, or forward. *vide* పుచ్చు puttsu.

పుత్రి putri, s. A daughter. పుత్రిక putrika, s. A daughter. 2. A puppet. 3. A copy. పుత్రుడు putrudu, s. A son.

పునజన్మము punarjanmam, s. Metempsychosis, or transmigration of the soul.

పునాది punádi, s. Foundation; ground-work.

పునాస punása, s. The poonasa crop, consisting of corraloo or Panicum Italicum, guntaloo or Holcus spicatus, and alatsundaloo or Dolichos catiang, and other similar grains.

పునుక, పునుక punuka, punka, s. The skull. పునుకదారి punukadári, s. Siva, who begs with a skull in his hand.

పునుగు punugu, s. The civet produced by the cat of that name, termed. పునుగుపిల్లి punugapilli.

పున్నతేలు punnatélu, s. A small scorpion.

పున్నమ punnama, s. The lunar day on which the moon is full.

పున్నెము punnemu, s. *vide* s. పుణ్యము punyam.

పుప్పము puppamu, s. A flower.

పుప్పి puppi, s. Decay. *vide* పుచ్చు puttsu, పుప్పిపురుగు puppipurugu, s. An insect found in rotten timber. పుప్పిపల్లు puppipallu, A decayed tooth.

పుప్పొడి puppodi, s. The pollen, or farina, of a flower.

పురణించు puranintsu, v. a. To disregard. 2. To oppose.

పురపురబొక్క purapurabokku, v. n. To be in excessive grief, or sorrow; to be severely afflicted.

పురపురలాడు purapuraládu, v. n. To have a desire, longing, or inclination.

పురాణము puráṇamu, s. A poorána, or sacred and poetical work, supposed to be compiled, or composed, by the poet Vyása.

పురాతనము purátanam, *adj.* Old, ancient.

పురి puri, s. Pack-thread, twine, twist. 2. The straw basket in which seed grain is preserved. పురిబెట్టు puribettu To twine, or twist.

పురికొను purikonu, v. n. To recollect. 2. To be careful, cautious, or watchful. పురికొలుపు purikolupu, v. a. To remind. 2. To excite, provoke, or instigate.

పురివిచ్చు purivitstsu, *v. n.* To separate. 2. To loosen. 3. To retreat, or withdraw.

పురుగు, పురుపు purugu, puruvu, *s.* A worm. 2. Any insect, or reptile; and applied sometimes to snakes.

పురుడు puruḍu, *s.* Making in the inflex. Sing. పురిటి puriṭi, An imaginary pollution, proceeding from the birth of a child. *adj.* Equal. పురిటిల్లు puriṭillu, *s.* The house in which a woman has been brought to bed.

పురుషుడు purushuḍu, *s.* A man, generally, or individually; a male, mankind. 2. A husband.

పురోణీ purōṇī, *s.* A short letter, or note.

పుటియ, పుట్టె purriya, purre *s.* The skull.

పుట్టచెయ్యి purracheyyi, *s.* The left hand.

పుట్టు purru, *s.* Any solid substance reduced to a certain state of liquidity; as miry clay, or excrement in a looseness of the bowels.

పుల, పులు, కడుగు pula, pulu, kadugu, *v. a.* To wash pearls. This is derived from the verb కడుగు kadugu, To wash; but the word here prefixed to it has no meaning when used separately by itself.

పులకరము pulakaramu, *s.* Fever.

పులకరించు pulakarintsu, *v. n.* To be attacked with fever.

పులగము pulagamu, *s.* Rice and split pulse boiled together, with which ghee, or clarified butter, is sometimes mixed.

పులప pulapa, *s.* An acid dish, made of various edible roots.

పులసరము pulasaramu, *s.* Indigestion. 2. An acid taste.

పులి puli, A tiger. పులిగోరు puligōru, The claw of a tiger. పులితోలు pulitōlu, A tiger skin. పెద్దపులి peddapuli, *s.* A royal tiger. *lit.* A large tiger. చిఱుతపులి chirrutapuli, *s.* The hunting leopard, or cheeta. ఈకపులి ēgapuli, *s. lit.* The fly tiger.

పులి పులి, Is sometimes used as an adjective to denote-Sour, acid.

పులిసిరి pulisiri, *s.* A sort of wart.

పులిమిపుచ్చు pulimiputstsu, *v. n.* To turn off conversation, with the view of concealing the subject which has been mentioned.

పులిమెట్టు pulimettu, *s.* The sediment of water in which grain has been washed.

పులియ puliyu, *v. n.* To be, or become, sour.

- పులు pulu, *s.* Grass. 2. A blemish in precious stones. *vide* పుల్లు pullu.
- పులుము pulumu, *v. a.* To rub. 2. To beat, or lash. 3. To wash with both hands.
- పులుసు pulusu, *s.* Acidity, sourness. 2. The juice of tamarinds. *adj.* Acid, sour.
- పుల్ల, పుల్లని pulla, pullani, *adj.* Sour. పుల్లదనము, పుల్లన pulladanamu, pullana, *s.* Sourness, acidity.
- పుల్ల pulla, *s.* A small bit, or piece, of stick, reed, or stiff grass.
- పుల్లరి pullari, *s.* A tax for pasture.
- పుల్లవకు pullavadu, *v. n.* To stand fixed, or immovable, from amazement.
- పుల్లు pullu, *s.* Grass.
- పుల్లడినేల pulladinéla, *s.* Land which is only occasionally fit for cultivation.
- పువ్వు, పువ్వు puvvu, puvu, *s.* A flower. పువ్వులముడుపు puvvulamudupu, *s.* A ceremony among the Hindoos, in which flowers are placed on a pregnant woman's head.
- పుష్కరిణి pushkarini, *s.* A square, or large, pond; a pool where the lotus does, or may, grow.
- పుష్కలము pushkalamu, *adj.* Excellent, eminent, chief, best. 2. Much, many. 3. Full, filled, complete.

- పుష్టి pushti, *s.* Increase, advance, thriving, prosperity. 2. Strength. *adj.* Strong, able-bodied, fat.
- పుష్పము pushpamu, *s. vide* పువ్వు puvvu, 2. The menses. పుష్పరథము pushparatham, *s.* A car of any kind, not used in war. పుష్పరసము pushparasamu, The honey of flowers.
- పుష్కరాగము pushyarágamu, *s.* The topaz.
- పుసలాయించు pusaláyintsu, *v. a.* To coax, wheedle, or persuade. పుసలాయంపు pusaláyimpu, *s.* Coaxing, wheedling, persuasion.
- పుసి pusi, *s.* The rheum of the eyes.
- పుస్తకము, పుస్తకము pustakamu, pustamu, *s. vide* సాస్తకము postakamu,
- పుస్తె puste, *s.* The bit of gold worn round the neck by married women. *vide* తాలిబొట్టు tálibottu, పుస్తెము చుపు pustemudupu, *s.* A woman twice married.

పూ

- పూ pu, *s.* A flower. *vide* పువ్వు puvvu,
- పూగుత్తి púgutti, *s.* A cluster of flowers, a nosegay.
- పూచికగడ్డి púchikagaddi, *s.* A sort of long and stiff grass, of which brooms are made.
- పూచీ púchí, *s.* Responsibility.

పూచు pútsu, *v. n.* To bloom blossom, bud, shoot out, or expand. నాలుక పూచు nálukapútsu, The tongue to blister, or to become sore, or discoloured. కన్నులు పూచు kannulupútsu, The pupil of the eye to become discoloured by disease.

పూజ, పూజనము púja, pújanamu, *s.* Worship, reverence, respect; Homage of superiors, or adoration of deity. పూజించు pújintsu, *v. a.* To worship, or adore; to do homage, or evince reverence.

పూజెలుపెట్టు pújelupeṭṭu, *v. a.* To ornament, or illuminate, a book, &c., with flourishes, painting, or gilding.

పూట పూట, *s.* Half of the day. 2. A time; as two times, three times, &c. 3. Security, surety, bail. పూటకూళ్లు pútakúllu, Food obtained by daily contract. పూటకూళ్లయిల్లు pútakúllayillu, An inn, or boarding house.

పూటము pútamu, *s.* Heaviness, weight.

పూడు పూడు, *v. n.* To be filled, or closed up. పూడుచు పూడుచు, *v. a.* To fill, or close up. 2. To bury; to conceal under ground. పూడ్పించు పూడ్పింతు, *v. Caus.* To cause to fill up, or bury.

పూత పూత, *s.* Rubbing, besmearing. 2. blooming, budding. 3. Flowers collectively.

పూదటి పూదరి, *s.* Spring.

పూదె పూదె, *s.* A round ball.

పూనీరు పూనీరు, *s.* Rose-water.

పూస పూను, *v. n.* To undertake, engage, or interfere, in any enterprize. 2. To bear a burden. పూస్సు, పూస్పించు పూంతు, పూంపింతు, *v. Caus.* To cause to undertake, &c. పూనిక, పూనికీ పూనిక, పూనికీ, *s.* An enterprize, or project. 2. A vow.

పూవ పూపా, *s.* A tender fruit, just formed from the blossom.

పూబోడి, పూబోణి పూబోడి, పూబోణి, *s.* A handsome female. *lit.* Flower-bodied.

పూయు పూయు, *v. a.* To smear, besmear, daub, anoint, plaster, or lay on by rubbing. 2. *vide* పూచు పూచు, పూయించు పూయింతు, *v. Caus.* To cause to smear, &c.

పూరా పూరా, *adj.* Full. పూరించు పూరింతు, *v. a.* To complete, to make full. శంఖము పూరించు శంఖము పూరింతు, To blow a conch.

పూరి పూరి, *s.* Grass, or straw. పూరిల్లు పూరిల్లు, A thatched house.

పూరేదుపిట్ట పూరేదుపిట్ట, *s.* Any bird which calls those of its own kind

పూర్వము púrvamu, *adj.* First, former, prior, preceding, initial, before, in front of. 2. East, eastern. *s.* Former or ancient times; days of old.

పూర్వోత్తరము púrvóttaramu, *s.* The former and future particulars, circumstances, or incidents.

పూవు púvu, *s.* A flower, *vide* పూ పు.

పూస పూస, *s.* A bead. వెన్నపూస venna-púsa, *s.* Butter. వెన్నపూసలు venna-púsalu, The joints of the back bone.

పూసకజ్జెము púsakajjemu, *s.* A very sweet cake.

పె

పెంకు penku, *s.* A tile. 2. A broken piece of pot. తలపెంకు talapenku, *lit.* The head-tile. The skull.

పెంకె penke, *adj.* Obstinate, stubborn.

పెంచు pentsu, *s. vide* పెంకు penku, *v. a.* To nourish, or foster. 2. To bring up, or educate. 3. To support, or maintain. 4. To increase, or improve. పెంచుకొను pentసుకును, *v. Comp.* To nourish, &c. For one's own advantage. 2. To adopt as one's own.

పెంచెర penjera, *s.* A species of rock snake.

పెంట pentā, *s.* Sweeping, dirt, filth. 2. Manure.

పెంటి penti, *s.* The female of any animal, or plant. పెంటికరుడు penti-karudu, *s.* The female, inner, or smaller, surf.

పెంటిక pentika, *s.* Hard excrement, in shape like that of sheep.

పెండ pentā, *s.* The excrement of horned cattle.

పెండలము pendalamu, *s.* The yam.

పెండారీ pendārī, *s.* Pindary, or armed plunderer.

పెండె pentē, *s.* A lath. 2. Half a bullock load of tobacco, &c.

పెండెము pentēmu, *s.* The gate of a cow-house.

పెండేరము pentēramu, *s.* An ornament, worn round the ankle.

పెండ్లాము, పెండ్లాము pentlāmu, penllāmu, *s.* A wife.

పెండ్లి, పెంల్లి, పెండిలి pentli, penlli, pendili, *s.* Making in the *nom. plu.* పెండ్లిండ్లు, పెండ్లింట్లు pentlindlu, pentlinllu, Marriage; a wedding.

పెండ్లాడు, పెండ్లి చేసుకొను pentlādu, pentlichésakonu, To wed, or marry, as applied to a husband or wife only. పెండ్లిచేయు pentlichéyu, To marry, or unite a husband and wife, as applied to their relations; to celebrate a marriage.

పెండలకడ, పెండలాడి pendalakāḍa, pendalādi, *adv.* Early, betimes.

పెందొడ pendōḍa, *s.* The thigh. *vide*
తొడ toda.

పెంపు pempu, *s.* Nourishing. 2. Edu-
cation 3. Maintenance, support.
4. Increase, or improvement. పెం
పుడు pempuḍu, *adj.* Nourished. 2.
Adopted. 3. Adoptive. పెంపారు
pempāru, to be increased, or aug-
mented. పెంపఱు pemparru, In-
crease, or improvement, to cease.

పెకలింసు, పెకల్సు pekalintsu, pekal-
tsu, *v. a.* To root up, or eradi-
cate; to pluck up by the roots;
to pull, tear, or force out by the
roots.

పెకలు, పెకులు pekalu, pekulu, *v. n.*
To come out by the root; to be
plucked, or pulled, out by the
root.

పెక్కు pekku, *adj.* Many, several. పె
క్కంఁదు, పెక్కురు pekkandru,
pekkuru, *s. plu.* Many persons.

పెగడలు pegadalu, *s. plu.* Great, or
elderly, persons.

పెచ్చు pettsu, *s.* The rind of a fruit.
2. An excess in value, or measure-
ment; premium, or profit, in the
exchange of coins.

పెట్టె petṭa, *s.* A hen.

పెట్టు pettu, *v. a.* To place, or put; to
lay, or put, down. *s.* Placing, put-
ting.

పెట్టె, పెట్టియ pette, pettiya, *s.* A box,
or chest.

పెట్టు, పెటలు peṭlu, peṭalu, *v. n.* To
fire, or go off, as a gun, or any
thing made of gunpowder. 2. To
crack, or open. పెట్టుప్ప peṭluppu,
s. Saltpetre.

పెడ peda, *adj.* Hinder, back, behind.
2. Wrong, erroneous. పెడచెయ్యి pe-
ḍacheyyi, The back of the hand.
పెడదారి peḍadāri, A wrong way.
పెడభాము peḍarthamu, An erro-
neous meaning. పెడమఱులు peḍa-
marralu, To turn back. బుద్ధి పెడతల
బట్టు buddhipedatalabaṭṭu, To be
wanting in sense.

పెడబొబ్బి peḍabobba, *s.* A loud roar,
or cry.

పెడసరము peḍasaramu, *s.* Obstinacy,
stubbornness.

పెణక peṇaka, *s.* A pent roof.

పెతరులు petarulu, *s. plu.* Ancestors.

పెతరులచుక్క peṭarulatukka, *s.*

The tenth of the lunar mansions.

పెతరులసామి peṭarulasāmi, Yama,
the regent of the dead.

పెదవి, పెదివి, పెదిమె pedavi, pedivi,
pedime, *s.* The lip. కిందిపెదవి kin-
dipedavi, The under lip. మీది
పెదవి mīdipedavi, The upper lip.

పెద్ద, పెద pedda, peda, *adj.* Great,
large, big, spacious, extensive. 2.
Chief, principal. 3. Wise, sage, 4.

Old, ancient. 5. Long. 6. Loud. పెతండ్రి, పెత్తండ్రి pedatandri, pettandri, A father's elder brother. 2. The husband of a mother's elder sister. పెతల్లి, పెత్తల్లి pedatalli, pettalli, A mother's elder sister. 2. The wife of a father's elder brother.

పిన్న పెద్దలు pinnapeddalū, *s. plu. vide*

పిన్న pinna, పెద్దకాపు peddakāpu. The chief; or head, inhabitant.

పెద్దతనము, పెత్తనము, పెద్దటికము peddatanamū, pettanamū, peddarrikamū, *s.* Greatness. 2. Age, old age. పెద్దదొర peddadora, This expression literally signifies the principal chief, or ruler, and is applied generally to the first in authority at any place. పెద్దకాలము peddakālamū, A long time. పెద్దపని peddapani, Important business. పెద్దనిజర peddanidura, *s.* Death. *lit.* The long sleep.

పెద్దమనిషి అవు peddamanishiavu, *v. n.*

To become nubile, as applied to females. పెద్దపిన్నంతరము peddapinnantaramū, *s.* The distinctions between the great, and the low. పెద్దవిన్నపము peddavinnapamū, *s.* Deafness. *lit.* A loud request. పెద్ద వీధి peddavidhi, A high road.

పెద్దయ్య peddayu, *adv.* Very, exceedingly.

పెద్దింటమ్మ peddintamma, *s.* A certain village goddess.

పెణ, పెను pen, penu, *adj.* Great, large. 2. Heavy.

పెన pena, *s.* A twist of rope. 2. A rope tying one animal to another.

పెనవేయ పెనవేయū, To tie two animals together, with one rope.

పెనగు, పెనుగు, పెనగొను penagu, penugu, penagonu, *v. a.* To surround, or encompass. 2. To fight, or dispute.

పెనము penamū, *s.* A flat thin round iron pan, or plate of iron, used in baking cakes, &c. చెఱుకు పెనము cherukupenamū, A sugar boiler.

పెని peni, *s.* A twist of rope.

పెనిమిటి, పెనుమిటి, పెనుమేటి penimiṭi, penumiṭi, penumēṭi, *s.* A husband.

పెనియ పెనియū, *v. n.* To twine; to interlace of itself. పెనుచు penutsu, *v. a.* To twist, to interlace one with another. 2. *vide* పెంచు penutsu.

పెనుకువ పెనుకువా, *s.* Battle. 2. War.

పెనుపు పెనుపు. *s. vide* పెంపు pempu.

పెయ్య peyya, *s.* A female calf. *adj.* Female, as applied to horned cattle.

పెర pera, *s.* Honey-comb. పెరయ్య perayiga, *s.* A bee.

పెరడు peradu, *s.* Making in the inflex. Sing. పెరటి perati, The back yard of a house.

పెరరేను perarétu, *v.* To induce, prevail upon, or excite.

పెరసు perasu, *s.* Flesh.

పెరుగు perugu, *s.* Curds. *v. n.* To grow, increase, or accumulate. 2. To be broken, as applied to string, or thread, only.

పెరుమాళ్లు perumállu, *s.* Perumaul, a Tamil name of Vishnu.

పెఱ perra, *adj.* Other, another. 2. Strange, foreign. పెఱవాడు perravádu, Another man.

పెఱికె perrike, *s.* A large sack, or bag. పెఱికాటము perrikátamu, *s.* The lading of oxen, &c. with such sacks.

పెఱుకు perruku, *v. a.* To pluck up by the roots; to eradicate. 2. To load oxen, &c.

పెఱుగు perrugu, *v. n.* The porcupine, to shoot it's quills.

పెఱుచ pelutsa, *adv.* Excessively, exceedingly.

పెఱును, పెఱును pelutsu, pelutsu, *s.* Stiffness: difficulty in being bent.

పెఱుఱు pelkurru, *v. n.* To start.

పెల్ల, పెళ్ల pella, pella, *s.* A lump, or clod.

పెల్ల గింను, పెళ్ల గింను pellagintsu, pel-
lagintsu, *v. a. vide* పెకలింను, pe-

kalintsu, పెళ్ల గింవిపెట్టు pellaginchi-
pettu, *lit.* having eradicated, to place or put. To transplant.

పెల్ల గిల్లు, పెళ్ల గిల్లు pellagillu, pellagillu, *v. n. vide* పెకలు pekalu.

పెల్లు pelu, *adv.* Much, excessively. *s.* Excess.

పెసలు pesalu, *s. plu.* The pulse termed Phaseolus radiatus, or green gram. పెసర pesara, *adj.* Of or belonging to that pulse.

పే

పేక péka, *s.* The warp, or cross threads in a web. The woof, or threads which run the whole length of the web, is termed. పకు గు padugu, *q. v.*

పేగు pégu, *s.* An entrail, or gut.

పేట péta, *s.* A pettah; the suburb of a large city, or a village protected by an adjacent fort. 2. A row, or string, of any ornament.

పేటాడు pétádu, *v. n.* To wander, or prowl about; to traverse.

పేడ péda, *s.* The dung of horned cattle.

పేడు pédu, *s.* Making in the *nom. plu.* పేళ్లు péllu, A piece, cutting, chip, or splinter. *v. a. vide* పేను pénu. పేటెత్తు pélettu, *v. n.* To chip, or splinter.

పేదెవారు pédevâdu, *s.* A man upon whose face hair does not grow.
 పేటీలు péñilu, *s. plu.* Sweet cakes, made of wheat and sugar.
 పేద పేదా, *adj.* Poor, indigent. *s.* A poor person. పేదఱికము pédarrika-
 mu, *s.* Poverty, indigence.
 పేస పేను, *v. a.* To twist, or entwine. *s.* A louse; making in the *nom. plu.* పేలు pélu, పేసనొలుకుట pénu-
 gorrukuta, *s.* A disease arising from lice, which destroys the hair. *vide.* ఇంద్రలు ప్తకము, పేసపిల్లి indra-
 luptakamu, pénupilla, *s.* A nit. పేలుకుక్కు pélukukku, To kill lice.
 పేము pému, *s.* A rattan-reed, or cane.
 పేరంటము, పేరంట్రము pérañtamu, pé-
 rantramu, *s.* Married women going to each other's houses, on any domestic festival.
 పేరంటాలు pérañálu, *s.* A wife whose husband is alive. 2. A wife who dies before her husband.
 పేరము péramu, *s.* Running.
 పేరిమ పేరిమా, *s.* Profundity.
 పేరిమి, పేర్తి périmi, périmi, *s.* Affection-
 2. Friendship. 3. Greatness.
 పేరు péru, *s.* Making in the inflex. Sing. పేరిటి périṭi, and in the *nom. plu.* పేళ్లు péllu, A name; an appellation. పేరుగల pérugala, *adj.* Famous, renowned.

పేరు péru, *s.* A long loose necklace. 2. Fame, character. *adj.* Great. 2. Famous. *v. n.* To congeal, or curdle, as milk, &c.
 పేరుకొను, పేర్కొను pérukōnu, pérkō-
 nu, *v. n.* To congeal, curdle, harden, or thicken. *v. a.* To commend, or praise. 2. To call one by his name. This verb is derived from both of the foregoing words. and కొను konu, *q. v.*
 పేరుచు, పేర్చు péruṭsu, pértsu, *v. a.* To pile, or heap up. 2. To display.
 పేరెము péremu, *s.* Running. 2. A Gallop.
 పేరెముబారు, పేరెమెత్తు péremubáru, pé-
 remettu, *v. n.* To run. 2. To gallop.
 పేలు pérru, *v. n. vide* పేరు péru.
 పేలవము pélavamu, *adj.* Tender, delicate, fine. 2. Easy, not difficult.
 పేలాలు pélálu, *s. plu.* Fried grain. పేలపిండి pélapinḍi, *s.* Flour made of fried grain.
 పేలిక, పేలికె pélika, pélike, *s.* A rag.
 పేలు pélu, *v. n.* To be covered with eruption, as applied to the body. 2. To be fried, as applied to vegetables. *v. a.* To talk in a silly manner. పేల్చు *v. a.* To fry.
 పేష్కారు péshkâru, *s.* A Peshcar, or revenue servant under an Amildar.

పై

పొ

- పై పై పై pai, *adv. vide* పయి payi.
- పై కము paikamu, *s.* Money, cash treasure. 2. The quarter of the coin termed a dub.
- పై కము paikamu, *s.* An assemblage of cuckoos.
- పై గస్తీలు paigastīlu, *s. plu. vide* పయి payi.
- పై జూలు paidzārlu, *s. plu.* Shoes, slippers.
- పై ట పాఱా, *s. vide* పయిట payiṭa.
- పై డి పాఱి, *s.* Gold. *vide* పయిడి payiḍi.
- పై డికంటె paidīkaṅṅe, *s. vide* పయిడి కంటె payiḍīkaṅṅe.
- పై డిముదుపు paidimudupu, *s. vide* పయిడిముదుపు, payiḍimudupu, under పయిడి payiḍi.
- పై త్యము paityamu, *s.* Madness, imbecility. 2. A superfluity of the bilious secretion. 3. Any bilious complaint. పైత్యాదు paityagāḍu, A fool, a blockhead. 2. A lunatic, or madman.
- పై వలి paidali *s.* A woman.
- పై న పైనా, *adv. vide* పయి payi.
- పై నము painamu, *s. vide* పయినము painamu.
- పై యెవ పయియా, *s. vide* పయిట payiṭa.
- పై ర పారా, *s. vide* పయిర payara.
- పై రు పారు, *s.* Growing corn.

- పొం పొం, *s.* Gold. పొంకట్టు pongaṭṭu. *s.* A golden mountain.
- పొంకము ponkamu, *s.* Beauty, proportion, grace. 2. Fluency, elegance of speech. 3. Pride, *adj.* Handsome, well proportioned; well formed, or well made. 2. Fluent, eloquent. 3. Proud.
- పొంకలి, పొంకలి pongali, pongali. *s.* Making in the inflex. sing. పొంకలి pongaḷi, Boiled rice, mixed with milk, and seasoned with sugar, and other articles that give a high relish. పొంకలిపండుక pongaḷi panduga, A great Hindoo festival, at which this dish is used.
- పొంగు pongu, *v. n.* To effervesce; to boil, or bubble up. 2. To overflow. 3. To be overjoyed. 4. To swell from blows. *s.* Effervescence; boiling, or bubbling up. 2. Overflowing. 3. Excess of joy. 4. The measles.
- పొంచు pontsu, *v. n.* To lie in wait; to lurk. *s.* Lurking.
- పొంటె pontē, Part. With; together with; for.
- పొంతపొంతా, *s.* A way, road, or path. 2. A bank. *adv.* Near.
- పొంతనము pontanamu, *s.* A happy conjunction of the stars.

పొండిక pondika, *s. vide* పొంకము
ponkamu, No. 1. and 2. 2. Regularity of arrangement, or construction, of words.

పొంక pondu, *v. a.* To obtain, procure, or acquire. 2. To be under the dominion of any of the passions; to experience joy, grief, &c. 3. To sustain, suffer, or undergo; as applied to misfortune, loss, or pain. 4. To enjoy; as applied to happiness, or good fortune. 5. To enjoy by copulation. *s.* Friendship. 2. Enjoyment by copulation. పొండు pondintsu, *v. Caus.* To cause to obtain, &c. as above, in all the meanings of పొంక, బేరముపొందించు pondu, béramupondintsu, To settle a bargain; as applied to brokers.

పొక్కలి pockali, *s.* Making in the inflex sing.

పొక్కటి pockati, A temporary fire place, formed with loose stones, &c.

పొక్కిలి pockili, *s.* Making in the inflex. Sing. పొక్కిటి pockiti, The navel.

పొక్కు pokku, *v. n.* To be sorrowful, or afflicted. 2. To blister; to be excoriated. 3. Earth when parched to rise up, on being moistened. *s.* A blister, pimple, pustule, or pock. పొక్కించు pockintsu, *v. Caus.* To vex, or torment. 2. To cause to blister

or rise up. మాటబైలుపొక్కు máta-bailupokku, To reveal a matter.

పొగ poga, *s.* Smoke. పొగచెట్టు pogachettu, The tobacco plant.

పొగ పొగáku, *s.* Tobacco. *lit.* The smoke leaf. పొగతాగు pogatágu, *lit.* To drink smoke. To smoke a pipe, &c.; To inhale smoke. పొగయు pogayu, *v. n.* To smoke, or emit smoke; as applied to fire, &c. In a burning state. పొగచూరు pogatsúru, To become black, from exposure to smoke.

పొగడు, పొగుడు pogadu, pogudu, *v. a.* To praise, applaud, or commend. 2. To flatter. పొగడిక-పొగడికొలు-పొగడ్డ, పొగడు pogadika-pogadikólu-pogaḍḍa, pogadta, pogadu, *s.* Praise, commendation, applause, encomium. 2. Flattery.

పొగరు, పొగురు pogaru, poguru, *s.* Pride, arrogance, presumption. 2. The surf of the sea. పొగురుబోతు pogurubótu, *s.* A very proud, or haughty, person.

పొగలు, పొగులు pogalu, pogulu, *v. n.* To be very sorrowful, or afflicted.

పొగుపు pogupu, *s.* The seasoning of food.

పొచ్చెము pochchemu, *s.* Sin. 2. Impurity.

పొటకరించు, పొటమరించు potakarintsu, potamarintsu, *v. n.* To rise, or swell up, as a sore. 2. To shoot out anew, as lopped trees.

పొట్ట potṭa, *s.* The belly.

పొట్టి potṭi, *adj.* Short; small in size.

పొట్టితనము potṭitanamu, *s.* Shortness

పొట్టు potṭu, *s.* The husk, or pod.

పొట్టేలు potṭēlu, *s.* A ram.

పొట్లము potṭlamu, *s.* A leaf, or paper, folded up, generally in a square form; for holding, or containing, any thing.

పొడ podā, *s.* A visit. 2. A speck, mole, or mark. 3. Figure, shape.

పొడకట్టు podakaṭṭu, *v. n.* To be remembered, or recollected. 2. The appearance of something seen before, to present itself to the mind or imagination only, but not in reality to the eyes.

పొడ గాంచు, పొడగవ podagāntsu, podaganu, *v. a.* To see, or descry. పొడచూపు podatsupu, *v. n.* To appear.

పొడగు podagu, *adj.* Tall, high. 2. Long. *s.* Height. 2. Length.

పొడము podamu, *v. n.* To be produced; to arise.

పొడవ podava, *s.* A boat.

పొడవు podavu, *adj.* and *s. vide* పొడగు podagu.

పొడసుత్తై podasutte, *s.* A small hammer.

పొడి podi, *s.* Any ground powder.

2. Snuff. *adj.* Dry. 2. Small. 3.

Young. పొడిచేయు podichēyu, To pulverize; to reduce to powder.

పొడిబెట్టివూచు podibetṭivūdu, To solder. *lit.* Having placed powder, to blow.

పొడుగు podugu, *v. n.* To increase, or grow; to be heightened, or lengthened. *adj.* and *s. vide* పొడ

గు, పొడిగించు podagu, podigintsu,

v. a. To heighten, raise, exalt, or increase. పొడుగాటి podugāṭi, *adj.*

High, tall. 2. Long.

పొడుగుగుబ్బలి podugugubbali, *s. vide*

ఉదయాద్రి, udayāḍri, under ఉదయము udayamu.

పొడుచు podutsu, *v. a.* To stab, thrust, or pierce through; to gore. 2. To prick, or cause pain. 3. To fight, or combat.

పొడుము podumu, *s.* Powder of any kind. 2. Snuff. *vide* పొడి podi.

పొణక poṇaka, *s.* A large basket, made of splinters of the marshy date tree, &c., for holding grain.

పొత్తము pottamu, *s.* A book.

పొత్తర, పొత్తక pottara, potaka, *s.* A bundle of leaves, &c.

పొత్తరము pottaramu, *s.* A roller or pestle, for grinding spices, &c.

పొత్తికడుపు pottikaḍupu, *s.* The abdomen, or lower part of the belly

పొత్తిగుడ్డ Pottigudā, *s.* A small piece of cloth, used for infants. 2. A kind of bark garment.

పొత్తు pottu, *s.* Friendship. 2. Eating in the same plate together. పొత్తున నుడుచు pottunagudutsu, To eat together from the same plate, or leaf.

పొత్తులవారు pottulavāru, *s. plu.* Friends.

పొత్తువు pottuvu, *s.* The goddess Saraswati.

పొద poda, *s.* A bush. పొదరిల్లు podarillu, A place overgrown with creeping plants; a bower, or arbour.

పొదలు podalu, *v. n.* To shine. పొదలించు podalintsu, *v. Caus.* To cause to shine.

పొది podi, *s.* A quiver. 2. The leather case used by barbers.

పొడుగు podugu, *v. a.* To cover. 2. To bind, or cover with leather. 3. To set as precious stones. 4. To sit on eggs. 5. To surround, or encircle. *s.* The udder of horned cattle. పొదిగించు podigintsu, *v. Caus.* To cause to cover, &c. పొడుగుచేయు poduguchéyu, To have the udder swelling, or increasing in size, from the augmented secretion of milk.

పొదవు poduvu, *v. a. vide* పొడుగు podugu.

పొద్దు poddu, *s.* The sun. 2. Any time, or period, of the day or night. 3. A day.

పొసరు ponaru, *v. a.* To give. *v. n.* To be agreeable, pleasant, or splendid. పొసరించు ponarintsu, *v. Caus.* To cause to give. *v. a.* To make agreeable, or pleasant; to make shine.

పొన్ను pōnnu, *s.* Gold. 2. A ferrule, or rim of metal, at the bottom of a stick, or of a pestle, &c.

పొయి, పొయ్యి poyi, poyyi, *s.* Making in the *nom. plu.* పొయలు poyilu, A fire-place.

పొర pora, *s.* Duplicity, fraud, deceit. 2. Pretence. 3. A plait, or fold, in cloth. 4. The coat, or fold, of an onion, &c. 5. A mistake, or error. 6. The cataract in the eye. 7. A secret. పొరబోవు porabóvu, To go the wrong way, in swallowing.

పొరక poraka, *s.* A sweeping broom.

పొరడు poraḍu, *s.* Half of the day. 2. A time, or period.

పొరయి porayi, *v. a.* To obtain, or procure.

పొరలు poralu, *v. n.* To roll. 2. To turn in sleep. 3. To flow down as water. 4. To be afflicted. పొరలిక, పొరిక్ల poralika, porlika, *s.* Rolling. చూటపొరలు mátaporalu, To fail in one's promise.

పొరి pori, *adv.* Exceedingly, very much. *adj.* Angry. పొరిచూపు poritśupu, An angry look.

పొరిగొను-పొరిమాట్టు, పొరిబుచ్చు porigo-
nu-porimártsu, poributstsu, *v. a.*
To destroy, or kill.

పొరిబోవు poribóvu, *v. n.* To die, or
expire.

పొరుగు porugu, *s.* The neighbour-
hood, the vicinity. *adj.* Neigh-
bouring, adjoining, adjacent. This
word refers particularly to what
is in front, or on the left hand.
vide ఇరుగు irugu.

పొర్లు porlu, *v. n. vide* పొరలు poralu,
No. 1. 2. and 3.

పొల pola, *s.* Flesh meat. పొలదిండి po-
ladindi, A Rakshasa, or giant.

పొలచు polatsu, *v. n.* To wander. 2.
To be agreeable, or pleasing.

పొలతి, పొలతుక polati, polatuka, *s.* A
woman.

పొలము polamu, *s.* A field ; ground
fit for cultivation.

పొలయలుక polayaluka, *s.* A quarrel
between husband and wife.

పొలయు, పొలియు polayu, poliyu, *v. n.*
To die, or expire.

పొలసు polasu, *s. vide* పొల pola.

పొలి poli, *s.* An oblation.

పొలిమేర poliméra, *s.* A boundary, or
limit.

పొలివోవు polivóvu, *v. n.* To miss
aim. 2. To fail in battle.

పొలుపు polupu, *v. a.* To roll. *adj.* A.
greeable, pleasant, congruous.

పొలుసు polusu, *s.* The scales upon
fish.

పొల్లు pollu, *s.* The empty ears of
corn, which have produced nocrop.
పొల్లుమాటలు pollumáṭalu, Silly and
fruitless words.

పొవ పova, *s. vide* పొగ poga.

పొనగు-పొసుగు, పొసుకు posagu-posu-
gu, posuku, *v. n.* To be agreeable,
or congruous ; to fit, or suit ; to
be on good terms. 2. To happen,
or occur. వీరిద్దరికిపొనగక వీరిద్దరికి-
kuposagadu, These two do not
agree together.

పొస్తకము postakamu, *s.* A book.

పో

పోక póka, *s.* Going. 2. Conduct.

పోక póka, *s.* Beetle or areca nut, in
raw or unboiled state. పోకొత్తు pó-
kottu, *s.* Scissors to cut areca nut.

పోకముడి pókamudi, *s.* The knot of a
woman's cloth.

పోకొట్టు pókártsu, *v. a.* To destroy.

పోకిరి pókiri, *s.* A blackguard. *adj.*
Blackguard.

పోకిళ్లు pókillu, *s. plu.* Childish wish-
es, or longings.

పోకు póku, *s.* Going. 2. An opening.
3. Expense. పోకువతుక గావుండు pó-
kuvartugávuṇḍu, To be going and
coming ; to frequent.

పోగర pógara, *s.* A goldsmith's tool.

పోగు pógu, *s.* A thread, or string. [2
A heap. 3. A crowd or assem-
blage. 4. An ear-ring.

పోగొట్టు pógottu, *v. a.* To lose. 2. To
be freed from ; to get rid of.

పోచు, పోజు pótsu, pódzu, *v. a.* To
draw out in threads.

పోటక త్రి pótakatti, *s.* A large knife,
for cutting wood.

పోటరి pótari, *s.* A brave man; a hero.

పోటికండులు pótikandulu, *s. plu.* A
white species of doll, or pige-
on pea. *Citrus cajan.*

పోటు pótu, *s.* The swelling of a river,
&c.; the flood tide. 2. A stab, or
blow. 3. Pain.

పోట్లాడు pótłádu, *v. n.* To fight, qu-
arrel, dispute, or contend. పోట్లాట
pótłáta, *s.* A fight, quarrel, or dis-
pute.

పోడిమి, పోడివి pódimi, pónimi, *s.* Na-
tural splendour. 2. An ornament,
or jewel.

పోత పóta, *s.* Pouring. 2. Casting, in
metal. 3. The eruption of the small
pox. *adj.* Molten, cast in metal.

పోతరము pótaramu, *s.* Pride; boast-
ing.

పోతు pótu, *s.* The male of certain
birds, horned cattle, and plants.
2. A male buffalo. This word is also
applied contemptuously to men,

or even to women; as. తాగుబోతు
tágnbótu, A drunkard, or drunken
fellow. గొడ్డుబోతు godđubótu, A
barren woman. తిండిపోతు tándipó-
tu, *s.* A glutton.

పోత్రము pótamu, *s. vide* పోతరము
pótaramu, In Sanskrit, this word
denotes the snout of a hog.

పోని póni, *adj.* Like. మన్మథుడుంబోని
వాడు manmadhubumbónivádu, A
man like Cupid.

పోబడి póbadi, *s.* A hint. 2. A wink.
3. A trace.

పోయి పóyu, *v. a.* To pour. 2. To
cast in metal. అమ్మవారు పోయి
ammaváru póyu, The small pox
to appear, or break out, on the
skin. 2. To inoculate with the
small pox. నారుపోయి nárupóyu,
To sow seed, in order to obtain
plants, which are again to be
transplanted. చీముపోయి chímupó-
yu, To suppurate. చెమటపోయి che-
matapóyu, To perspire. ఉచ్చపోయి
uttsapóyu, To make urine. వడ
పోయి vadapóyu, To strain through
a cloth. పోయించు póyintsu, *v.*
Caus. To cause to pour, cast, or
inoculate. పోసుకొను pósukonu, *v.*

Comp. To pour upon one's-self.
పోరామి pórámi, *s.* Friendship.

పోరితము póritamu, *s.* War, battle, fight.

పోరు póru, *v. n.* To fight, or combat. *s.* A fight, or combat. 2. A quarrel, or dispute. 3. Enmity. పోరాడు pórádu, To fight. 2. To quarrel. పోరాటము póráṭamu, *s.* Combat, battle. 2. Quarrel, dispute. పోరుబెట్టు pórubēṭṭu, To cry as a child.

పోరువ పóruva, *s.* A sheet.

పోరాడు పórraḍu, *s.* A boy, or young man.

పోలకమ్మ pólakamma, *s.* A certain village goddess.

పోలిక, పోలికి pólíka, pólíki, *s.* Resemblance, likeness.

పోలు pólu, *v. a.* To resemble, or be like.

పోలే póle, *adj.* Resembling, like ; as రామునిబోలే rámunibóle, Like Ráma. *s.* A sort of flour cake.

పోలేరంమ్మ, póléramma, *s.* A certain village goddess. 2. The goddess of the small pox. 3. The small pox itself.

పోలి పóli, *s.* A cake, made of wheat-flour, jaggory, and doll, or pigeon pea.

పోవు póvu, *v. n.* To go ; to go off, or away ; to proceed. 2. To be lost, to disappear. 3. To die. The present, perfect, and aorist tenses of this verb, may be affixed, as

auxiliaries, to the infinitive of any verb, to give it a future signification, as వ్రాయబోచున్నాను vráya-bótsunnánu, I am going to write. కొంచు. కొంచ-పోవు kontsu, kontsa-póvu, *v. a.* To carry away, or off. పోయిన poyina, Relative past participle. Gone, lost, past, dead. పోయినవారము poyinavaramu, Last week. ఒక స్త్రీతోబోవు okastritóbóvu, To go, or cohabit, with a woman.

పోషించు póshintsu, *v. a.* To nourish, cherish, maintain, support, preserve, or protect.

పోసకైకలు pósarrekalu, *s. plu.* A particular species of fish.

పా

పాజు paudzu, *s.* An army.

పాత్రి pautri, *s.* A grand-daughter, either in the male, or female line; though more usually confined to a son's daughter.

పాత్రుడు pautruḍu, *s.* A son's son ; a grandson in the male line only.

పారుషము paurushamu, *s.* The measure of a man, equal to the height to which he reaches with both arms elevated, and the fingers extended. 2. The property of manhood ; virility, manliness.

ప్ర

ప్ర pra, part. A Sanskrit particle, prefixed to words of that language, and implying. Progressive motion (forth, forward, away, &c.) 2. excess, or excellence, (very, much, exceeding.)

ప్రకటము prakaṭamu, *adj.* Displayed, unfolded, manifest, apparent, proclaimed, public, notorious, ప్రకటముచేయు prakaṭamuchēyū, To proclaim, or make public.

ప్రకరణము prakaraṇamu, *s.* An introduction; a prologue, or prelude. 2. A poetical fiction, or poem, in which the story and principal persons are wholly imaginary; the term is especially applied to a dramatic poem. 3. A chapter, or section; a book.

ప్రకారము prakāramu, *s.* Difference. 2. Similitude, likeness, resemblance. 3. Manner, method, mode. *adv.* According to, conformably with. ప్రకారముగా prakāramuga, Accordingly.

ప్రకాశము prakāśamu, *s.* Sun-shine, lustre, splendour, light. 2. Expansion, diffusion, manifestation; the word being equally applicable to physical or moral subjects, as the blowing of a flower, diffusion of celebrity, publicity of an event,

or manifestation of a truth. ప్రకాశించు prakāśintsu *v. n.* To shine, or glitter; to be splendid.

ప్రకృతము prakṛitamu, *adj.* Made, completed, accomplished. *adv.* At present; just at this time.

ప్రకృతి prakṛiti, *s.* Nature.

ప్రఖ్యాతి prakhyāti, *s.* Publicity, notoriety. 2. Praise, eulogium.

ప్రగ్ధ ప్రaggaḍa, *s.* A protector.

ప్రచండము prachandamu, *adj.* Intolerable, insupportable. 2. Excessively hot, or burning. 3. Bold, confident, fierce, presuming. 4. Wrathful, passionate.

ప్రజ pradza, *s.* Progeny, offspring. 2. People, subjects.

ప్రజ్ఞె prajna, *s.* Intelligence, understanding, wisdom, sense, cleverness, talent.

ప్రణతము praṇutamu, *adj.* Praised, celebrated. ప్రణతించు praṇutintsu. *v. a.* To praise.

ప్రతతి pratati, *s.* Any creeping plant. 2. Spreading; expansion.

ప్రతలము pratalamu, *s.* The open hand, with the fingers extended.

ప్రతాపము pratāpamu, *s.* Majesty, dignity, the high spirit arising from the possession of rank and power. 2. Heat, warmth. 3. Valour, prowess.

ప్రతి prati, A Sanskrit particle, prefixed to words of that language, and implying, Substitution, (instead, in lieu). 2. Several, in order, (severally, each, by each.) 3. Direction, designation, (to, towards, upon). 4. Belonging to, (as a part, or portion). 5. Exchange, return, (again, back again). 6. A little, &c. *s.* Any thing substituted for another ; a copy. *adj.* Each, every. ప్రతిధ్వని pratidhwani, an echo.

ప్రతికూలము pratikulamu, *adj.* Contrary, adverse, cross grained, reverse, inverted.

ప్రతిజ్ఞ pratijna, *s.* Promise, assent, agreement, engagement; determination, resolution ; a vow. ప్రతిజ్ఞ చెల్లించు pratijnachellintsu, To fulfil a vow.

ప్రతిస pratina, *s. vide* ప్రతిజ్ఞ pratijna.

ప్రతినిధి pratinidhi, *s.* A resemblance of a real form; an image of a statue, a picture, &c. 2. A surety.

ప్రతిఫలము pratiphalamu, *s.* Reflection of a mirror, &c. ప్రతిఫలించు pratiphalintsu, To reflect back a figure, &c.

ప్రతిబంధము pratibandhamu, *s.* Obstacle, impediment, hinderance.

ప్రతిబింబము pratibimbamu, *s.* A resemblance, or counterpart, of real forms ; as a picture, an image, a shadow, &c.

ప్రతిమ ప్రతిమా, *s.* A resemblance; a figure, image, or picture.

ప్రతివాది prativadi, *s.* A respondent a defendant. ప్రతివాదిండు prativadintsu, *v. n.* To answer, or reply.

ప్రతిష్ఠ ప్రతిష్ఠా, *s.* Fame, celebrity. 2. Consecration. 3. Endowment. 4. Staying, standing, fixation. ప్రతిష్ఠించు pratishthintsu, To consecrate. ప్రాణప్రతిష్ఠ ప్రాణప్రతిష్ఠా, That consecration of an idol which is supposed to inspire it with divine power.

ప్రత్తి pratti, *s.* Cotton, when in the pod. *vide* పత్తి patti.

ప్రత్యక్షము pratyakshamu, *adj.* Perceptible, perceivable ; present, as cognizable by any of the organs of sense.

ప్రత్యుత్తరము pratyuttaramu, *s.* An answer, reply, or rejoinder.

ప్రత్యుపకారము pratyupakaramu, *s.* A return of good offices; gratitude.

ప్రత్యేకము pratyekamu, *adj.* Separate, distinct. ప్రత్యేకించు pratyekinintsu, To separate. ప్రత్యేకముగా pratyekamugá, Separately ; in private, alone.

ప్రదక్షిణము pradakshinamu, *s.* Reverential salutation, by circumambulating persons, or objects, keeping the right side towards them.

ప్రదేశము pradesámu, *s.* A place in general ; a country, a district, &c.
 ప్రధానము pradhánamu, *adj.* Chief, principal, superior. ప్రధానము చేయు pradhánamuchéyu, To betroth in marriage.
 ప్రధానుడు, ప్రధాని pradhánudu, pradháni, *s.* A prime, or chief, minister.
 ప్రపంచము prapanchamu, *s.* The expanded universe. 2. Extent, expanse. 3. Copiousness, abundance. 4. Illusion, or delusion.
 ప్రబంధము prabandhamu, *s.* A connected discussion, or narrative.
 ప్రబలము prabalamu, *adj.* Strong, powerful, pre-eminent. ప్రబలు prabalu, *v. n.* To increase, to improve; to become great, or powerful.
 ప్రబలించు prabalintsu, *v. a.* To extend, or augment. This verb has also occasionally the neuter meaning of ప్రబలు prabalu.
 ప్రభ prabha, *s.* Light, radiance, splendour. ప్రభాకరుడు prabhákarudu, The sun.
 ప్రభాతము prabhátamu, *s.* The dawn, or morning.
 ప్రభావము prabhávamu, *s.* Majesty, dignity, magnanimity, high spirit. 2. Power, strength, energy.
 ప్రభువు prabhuvu, *s.* A lord, master, or ruler. ప్రభుత్వము prabhutwamu,

s. Power, authority, rule, government.
 ప్రమాణము pramánamu, *s.* Measure, size, dimension, quantity. 2. Proof, testimony, authority. 3. An oath, adjuration. 4. Limit. 5. Cause, motive. ప్రమాణము చేయు pramánamuchéyu, To take an oath. ప్రమాణము చేయించు pramánamuchéyintsu, To administer an oath.
 ప్రమాదము pramádamu, *s.* Mistake, error, inadvertence, carelessness, inaccuracy. 2. Misfortune.
 ప్రమిదె pramide, *s.* The cup of a lamp ; the place which holds the oil.
 ప్రయత్నము prayatnamu, *s.* Endeavour, or effort. 2. Act, action.
 ప్రయాణము prayánamu, *s.* Journey, march, departure.
 ప్రయాసము, ప్రయాస prayásamu, prayása, *s.* Trouble, labour, fatigue. 2. Difficulty, embarrassment. 3. Pain.
 ప్రయోజనము prayójanamu, *s.* Cause, occasion. 2. Motive, origin. 3. Result. 4. Occupation, business. 5. Profit, advantage. 6. Use. 7. A religious ceremony,
 ప్రలాపము pralápamu, *s.* Unmeaning or unconnected speech. 2. Sorrow lamentation.
 ప్రలాపించు, ప్రలపించు pralápintsu, pralápintsu, *v. n.* To lament, or grieve.

ప్రళయము pralāyamu, *s.* The end of a kalpa, or destruction of the world. జలప్రళయము jalapralāyamu, The deluge. ప్రళయముగా pralāyamugā, *adv.* In immense or overpowering numbers. 2. With vast pomp. 3. In a most extraordinary manner.

ప్రవర్తన pravartana, *s.* Action, business, worldly interest or activity, as opposed to abstract contemplation. 2. Conduct, behaviour. ప్రవర్తించు, ప్రవర్తింతులు pravartin-tsu, pravartillu, To act or behave. 2. To be going on, in a state of action.

ప్రవర్ధిల్లు pravardhillu, *v. n.* To increase, prosper, or augment.

ప్రవాద pravāda, *s.* Rumour, report.

ప్రవాహము pravāhamu, *s.* A stream, or current; the flowing, or course of any thing; continuous passage.

ప్రవహించు pravahintsu, To flow; to run as water.

ప్రవేశము pravéśamu, *s.* Entering, entrance. 2. Arrival. 3. Advancement in learning. ప్రవేశించు pravéśintsu, *v. n.* To enter. 2. To arrive at. 3. To interfere in.

ప్రశస్తము praśastamu, *adj.* Happy, well, right. 2. Good, excellent, best, illustrious. 3. Commodious.

ప్రశ్న, ప్రశ్నము praśna, praśnamu, *s.* A question, demand, or enquiry.

ప్రసంగము prasangamu, *s.* A discourse. 2. Introduction, insertion. 3. Association, connection. ప్రసంగించు prasangintsu, To discourse; to argue, or dispute.

ప్రసక్తి prasakti, *s.* An occurrence, or event.

ప్రసన్నత prasannata, *s.* Brightness, pellucidness, clearness, purity, ప్రసన్నము prasannamu, *adj.* Clear, transparent, clean, bright, pellucid. 2. Pleased, delighted, complacent, gracious, favorable.

ప్రసవము prasavamu, *s.* The bringing forth, or bearing, young. 2. A flower, or blossom. 3. Birth, production. 4. Offspring, posterity. ప్రసవపునొప్పులు prasavapunop-pulu, The pains of child-birth. ప్రసవించు prasavintsu, To bring forth a child.

ప్రసాదము prasādamu, *s.* Clearness, cleanness, brightness. 2. Favor, kindness, propitiousness. 3. Well-being, welfare. 4. Food offered to the deity, or to a Guru. ప్రసాదించు prasādintsu, *v. a.* To favor.

ప్రసాపము prasāpaḍu, *s.* To eat

ప్రసిద్ధము prasiddhamu, *adj.* Adorned, ornamented. 2. Famous, celebrated, notorious.

ప్రసిద్ధి prasiddhi, *s.* Fame, celebrity, notoriety.

ప్రసూత, ప్రసూతిక prasúta, prasútika, s.

A woman who has borne a child, or who has been recently delivered.

ప్రస్తావము prastávamu, s. Opportunity, occasion.

ప్రస్తావించు prastávintsu, v. a. To seize an opportunity.

ప్రస్తుతము prastutamu, *adj.* Said, revealed, propounded, declared. 2. Ready, prepared. 3. Praised, panegyrised. s. A feast, or ceremony. *adv.* At present.

ప్రస్థాపించు prasthápintsu, v. a. To place, keep, or stop.

ప్రహారీ praharí, s. A wall, raised around the house.

ప్రక్షాళనము prakshálanamu, s. Washing, cleaning.

పా

పా, prá, *adj.* Old, ancient.

పాకారము prákáramu, s. A rampart, or fence; any enclosure, or defence, in the form of a wall, upon a raised mound.

పాకు práku, v. n. To creep.

పాకుడు prákuḍu, s. Dirt.

పాక్కు- prákku, *adj.* Before, prior; preceeding in place, or time. 2. East, eastern. 3. Past, gone. *adv.* Formerly.

పాణి práṇi, s. An animal; a sentient or living being.

పాత práta, *adj.* Old, ancient, *vide*

పా, పాత prá, páta, s. *vide* పాత páta. పాతగిలు prátagilu. To become., old.

పాతఃకాలము prátahkálamu, s. The dawn, the morning.

పాప్తము práptamu, *adj.* Obtained, gained, received, procured. పాప్తి prápti, s. Gain, profit.

పాబలుకులు, పామినుకులు prábalukulu, práminukulu, s. *plu.* The Vedas. *lit.* The ancient words.

పామాణికము prámáṇikamu, *adj.* Speaking truth. 2. True; of great force, credit, or authority. from. ప్రమాణము pramaṇamu, *g. v.*

పాము prámu, v. a. To rub; to wash a wall.

పాయము práyamu, s. Fasting in order to die. 2. A state, or condition, of life; as age, youth, *adj.* Like.

పాయశ్చిత్తము práyaśchittamu, s. Expiation, penance.

పారంభము prárambhamu, s. *vide* ఆరంభము árambhamu.

పారబ్ధము prárabdhamu, s. Destiny, luck, fortune.

పార్థన prārthana, s. Asking, begging. 2. Prayer, supplication. పార్థించు prárthintsu, v. a. To pray, or supplicate.

పాలు prálu, *s. plu.* Rice. 2. *vide* అక్షతల akshatalu, No. 1. And. 2.

పాలకూలు, పాల్కూలు prálumálu, prálmálu, *v. n.* To be idle, or lazy. *vide* పాలకూలు pálumálu.

పానము prásamu, *s.* A bearded dart. In Telugu prosody, it denotes alliteration.

పాహ్ణము práhñamu, *s.* The forenoon.

ప్రి

ప్రిదిలు pridilu, *v. n.* To grow slack, or become loose.

ప్రియము priyamu, *adj.* Dear, beloved, desired. 2. Dear, or high, in price. ప్రియడు priyudu, *s.* A husband.

ప్రి

ప్రితి príti, *s.* Joy, pleasure, delight, happiness. 2. Love, affection, regard.

ప్రే

ప్రేగు prégu, *s. vide* పేగు pégu.

ప్రేత préta, *s.* A ghost, goblin, or sprite; an evil being, especially animating the carcasses of the dead.

ప్రేమ, ప్రేముడి préma, prémuḍi, *s.* Affection, kindness, tender regard. 2. Pleasure, sport, pastime, joy.

ప్రేయసి préyasi, *s.* A wife.

ప్రేరేపణ, ప్రేరేపణము prérépaṇa, prérépaṇamu, *s.* Sending, directing. 2. Passion; or operation of the organs of sense. 3. Excitement, instigation. ప్రేరేపించు, ప్రేరేచు prérépintsu, prérétsu, *v. a.* To induce, excite, or instigate. ప్రేరేపకుడు prérépakudu, *s.* An instigator.

ప్రేలు prélu, *v. a.* To prattle, or tattle; to talk in a silly manner, *vide* పేలు pélu.

ప్రేవు prévu, *s. vide* ప్రేగు, పేగు prégu, pégu,

ప్రేష్య ప్రేశ్యా, *s.* A maid servant.

ప్రేశ్యుడు préshyudu, *s.* A man servant.

ప్రో

ప్రోద్దు proddu, *s. vide* పోద్దు poddu.

ప్రోయ్యి proyyi, *s. vide* పోయి poyi.

ప్రో

ప్రోకా próka, *s.* A heap, multitude, or assemblage.

ప్రోగు prógu, *s. vide* పోగు pógu, No. 2. And 3.

ప్రోచు prótsu, *v. a.* To save, protect, support, or preserve.

ప్రోడ ప్రోదా, *s.* A wise, or skilful, person.

ప్రోది pródi, *s.* Beauty.

ప్రోపు própu, *s.* Protection; saving.
vide ప్రోచు prótsu.

ప్రోయాల ప్రోయాల, *s.* A woman.

ప్రోలు prólu, *s.* A city. ప్రోలుదగు
ను próludirugu, *v. n. vide* ఊరేగు
úrēgu, To go in procession about
a city. This term, in marriage
ceremonies, is often applied to
that part of them which consists
in a fictitious procession round the
city, represented by some object
placed in the house.

ప్రోవు próvu, *s. vide* ప్రోగు, పోగు
pógu, pógu. No. 2. And. 3.

ఫ

ఫ pha, The thirty-seventh letter,
and twenty second consonant, in
the Telugu alphabet.

ఫకీరుప hakíru, *s.* A fakeer, dervise,
or religious mendicant.

ఫజీతి, ఫజీతు phajíti, phajítu, *s.* Dis-
grace, ignominy.

ఫరమాంశు pharamáyashu, *s.* Order,
commission, direction. 2. Pleasure,
will. ఫరమాంచు pharamáyintsu,
To give orders; to appoint, to fix.

ఫరారీలపు pharárfavu, *v. n.* To run
away; to desert, or abscond.

ఫలము phalamu, *s.* The fruit of any
plant; fruit in general. 2. Fruit,
(metaphorically) result, produce,
consequence. 3. Prosperity, flou-

rishing, thriving. 4. Gain, profit,
acquisition.

ఫలానా phaláná, *s.* Such a one. *adj.*
Such and such.

ఫా

ఫాయిదా pháyidá, *s.* Profit, gain
advantage, utility.

ఫి

ఫితూరీ phitúrí, *s.* Disturbance, in-
surrection, rebellion. 2. Any
secret, deceitful or underhand
proceeding.

ఫిరంగీ phirangí, *s. vide* పిరంగి pi-
rangi.

ఫిరియాదు phiriyádu, *s.* A complaint.
2. An accusation, or plaint, in law.
ఫిరియాది phiriyádi, A plaintiff, or
complainant.

బ

బ ba, The thirty-eighth letter, and
twenty third consonant, in the
Telugu alphabet.

బంక banka, *s.* Gum, glue. 2. Flux,
or issue, of matter. *adj.* Viscous,
glutinous, sticky. 2. Figuratively,
stingy. నెత్తురుబంక netturubanka,

The bloody flux. బంకమన్ను banka-
mannu, *s.* Clay. *lit.* Glutinous
earth. బంకలసాగు bankaluságu,
v. n. To be gummy, or sticky.

బంగరు, బంగారము, బంగారు bangaru, bangáramu, bangáru, *s.* Gold. *adj.* Golden. బంగారునీరు bangáruníru, Gold leaf. *lit.* Gold water. బంగారుపూత bangárapúta, *s.* Gilding. బంగారుకడ్డి bangárukaddi, An ingot of gold. బంగారురేకులు bangáruné-kulu, Plates, or flat pieces, of gold.

బంగారుతీగలు bangárutígelu, *s.* A species of pady. *lit.* Gold-vines.

బంగి bangi, *s.* The bang, or ganjah, plant; a species of hemp, Cannabis sativa.

బంటి banti, *adv.* As high as; up to. It is applied with relation to depth only; as మొలబంటినీరు mola-banṭiníru, Water, as high as the waist.

బంటు banṭu, *s.* A hero, or warrior. 2. A foot soldier. 3. A peon; the lowest civil officer. 4. At chess, a pawn. బంటుతనము banṭutanamu, *s.* Heroism, bravery.

బంఠ్రాతు banṭrautu, *s.* A trooper or horse soldier; but now generally applied to a peon. *vide* బంటు banṭu, No. 3.

బండ banda, *s.* A rock or vast stone. 2. A pestle without a ferrule. *adj.* Worn out. 2. Opprobrious, obscene. 3. Cruel. బండనాండ్లు ban-

davándlu, *s.* A certain class of people, who beg with a stone in their hands; threatening to beat themselves, with it, if alms are not given.

బండరుపు bandaruvu, *s.* A bag of money.

బండవలము, బండాలము bandavalamu, bandálamu, *s.* Stock, capital, funds, money. 2. The true extent of one's property, or ability.

బండారుపిచ్చుక bandarupitstsuka, *s.* A gallinule.

బండి bandi, *s.* Any wheeled conveyance; a carriage, a cart, &c. 2. A wheel. బండిమొగ్గరము bandimog-garamu, An army arranged in the form of a wheel. బండియిటుసు bandiyirusu, *s.* An axle-tree. బండిరిక్క bandirikka, *s.* The fourth of the lunar mansions, from it's form, like a cart, or wain. బండికల్లు bandikallu, The wheel of any conveyance. Stone wheels are common in many parts of India.

బంతి banti, *s.* A ball made of flowers, or cloth.

బంతి banti, *s.* A row, line, or rank. ఎడబంతి eḍabanti, A string, or row, of bullocks.

బందము bandamu, *s.* A cord, or rope, used to tie together the two legs of any animal, to prevent it's

escape. 2. The rope used by the drawers of toddy, to keep their feet together, in climbing high palm trees.

బంధలము bandalamu, *s.* A pot, with a wide mouth.

బంధి bandi, *s.* Imprisonment, confinement. 2. A captive. బంధికాడు bandikādu, *s.* One of a gang of robbers. 2. A prisoner, or captive.

బంధిపోటు bandipótu, *s.* An incur-sion of robbers.

బంధు bandu, *s.* A hinge. 2. A spe-cies of bird. 3. Restraint, confine-ment. 4. Stopping, terminating, concluding.

బంధకట్టు bandukattu, *s.* Conspiracy, league, cabal, plot, plan, scheme.

బంధకట్టుకొను bandukattukonu, *v n.* To conspire, cabal, form a party, or be leagued together.

బంధగుడు banduguḍu, *s. vide* బంధువు bandhuvu.

బంధే bande, *s.* Imprisonment, con-finement. 2. A fine for a trespass by cattle.

బంధోబస్తు bandóbastu, *s.* Arrange-ment, settlement, regulation, ma-nagement.

బంధకము bandhakamu, *s.* Binding, confinement. 2. Engagement. 3. Servitude. సంసారబంధకము samsā-rabandhakamu, The yoke of mar-riage.

బంధన bandhana, *s.* Paste, gum, glue; any thing sticky. *adj.* Viscous, glutinous.

బంధనము bandhanamu, *s.* Binding, tying, imprisoning, confining.

బంధము bandhamu, *s.* A binding, tie or fetter. బంధించు bandhinsu, *v. a.* To tie, bind, or tighten. *v. n.* To be bound, or stopped, as urine, &c.

బంధుడు bandhudu, *s. vide* బంధువు bandhuvu.

బంధువు, బంధువుడు bandhuvu, bandhu vuḍu, *s.* A kinsman, or relation ; but especially a distant or cogna-te kinsman, and subsequent in right of inheritance to the Sahó-tara. బంధుత్వము bandhutwamu, Re-lationship, affinity.

బకదారి bakadāri, *s.* A dove, or pigeon.

బక్క bakka, *adj.* Thin, lean, meagre.

బగ్గి baggi, *s.* Ashes, dust.

బగ్గుండీ baggunḍī, *s.* A red powder, which the Hindoos throw at each other, during the Holi feast.

బచ్చు, బచ్చువాడు battsu, batstsuvaḍu, *s.* A banker, money-changer, or shroff.

బచ్చెన bachchena, *s.* Paint, colour. *adj.* Painted. బచ్చెనబొమ్మ bachchenabo-mma, A painted doll, or puppet.

బజంత్రిలు bajartrilu, *s. plu.* Musical instruments. 2. Musicians.

బజారు badzárru, *s.* A range of shops; a bazaar.

బజీతి, బజీతు bajítí, bajítu, *s. vide* ఫజీతి phajítí.

బజ్జి bajji, *s.* A dish made of brinjal, the egg plant, or solanum melongena.

బటానీలు baṭánílu, *s. plu.* Peas, *Pisum sativum.*

బటాసాను baṭásálu, *s. plu.* A sort of baked cake.

బటువు baṭavu, *adj.* Round, circular, spherical. *s.* A circle, or sphere. 2. A plain gold hoop ring.

బట్టా baṭṭa, *s.* Cloth. 2. Clothes. *adj.* Bald. బట్టావు baṭṭávu, A cow spotted white.

బట్టబయలు baṭṭabayílu, *s.* An open plain; a champaign country. *adj.* Clear, open, evident. బట్టబయలవు baṭṭabayilavu, *v. n.* To be discovered, or disclosed.

బట్టు-బట్టువాడు, బట్టాబా baṭṭu-baṭṭuvádu, baṭṭádu, *s.* A bard; a chaunter of praise, and titles.

బట్టుగాడు baṭṭugaḍu, *s.* The bird termed, in India, the myna.

బడబానలము, బడబాముఖము baḍabánalamu, baḍabámukhamu, *s.* Submarine fire. 2. A being consisting of flame, but with a mare's head, sprung from the thighs of Oorva, and who was received by the ocean.

బడలు, బడలుపడు baḍalu, baḍalupaḍu, *v. a.* To be fatigued, tired, wearied, or harassed. బడలిక baḍalíka, *s.* Fatigue, tiresomeness. బడలించు baḍalintsu, *v. a.* To fatigue, &c. బడలికనీచు-కొను baḍalíkaníchtsukonu, To rest one's self.

బడాయి, బడాయి baḍáyi, baḍáyí, *s.* Pride, arrogance, ostentation.

బడి baḍi, *s.* A school. *adv.* As much, used in composition only; thus. ఇబ్బడి ibbaḍi, Twice as much.

ముబ్బడి mubbaḍi, Thrice as much.

బడితె, బడియ baḍíte, baḍíya, *s.* A large thick stick.

బడిబడి baḍibaḍi, *adv.* Repeatedly; one after another.

బడియ baḍíyu, *v. a.* To perform any ceremony, in order to obviate, or prevent, bad effects from an evil eye. This is done generally, by mixing turmeric and fine lime in water, placing the whole in an open vessel, and moving it, with a circular motion, all over the head and body.

బణ్ణము baṇṇamu, *s.* A heap, or quantity, of new brass pots.

బతిమాలు batimálu, *v. a.* To pray, supplicate, beg, or importune.

బతుకు batuku, *v. n.* To live, or subsist. *vide* బ్రతుకు bratuku, *s.* Subsistence, mode of life, trade, or profession.

- బత్తలిక battalika, *s.* A quiver.
- బత్తుడు battuḍu, *s.* A worshipper, a servant.
- బత్తెము battemu, *s.* Batta, a daily allowance in money, or food, for subsistence.
- బదనామి, బదలామి badanāmi, badalāmi, *s.* Infamy, disgrace. 2. Blame, defamation.
- బజలు badulu, *s.* Exchange, substitution, stead, lieu, retaliation. *adj.* Substituted, exchanged. 2. Other. *adv.* In lieu; In exchange. బజలువు త్తరము baduluvutaramu, A verbal or written answer. బజలుమాట badulumāta, A verbal reply. 2. A contradiction. బజలాయంచు, బదిలించు badalāyintsu, badilintsu, *v. a.* To change, exchange, or substitute.
- బద్ద badda, *s.* A slit, split, or opening. 2. A piece, or slice. 3. Split pulse. 4. Split wood. బద్దలవు baddalavu, To be broken to pieces.
- బద్దకము baddakamu, *s.* Laziness, indolence.
- బద్దించు baddintsu, *v. a.* To re-measure.
- బద్ధ, బద్ధర baddu, baddura, *s.* A lie, or falsehood. *adj.* False.
- బద్దె badde, *s.* The end, or selvage, of a web.
- బద్రము badramu, *s. vide s. భద్రము* bhadramu.

- బన్నము bannamu, *s.* Interruption, prevention. 2. Fraud. 3. Disgrace, dishonor. 4. Evil, misfortune, bad treatment.
- బన్నసరము bannasaramu, *s.* A necklace, of coral and gold beads, alternately.
- బమ్మరిల్లు bammarillu, *v. n.* To be confused, or confounded.
- బయిట bayiṭa, *adv.* This is the inflected irregular ablative of బయలు bayilu, *q. v.*, And it denotes—Out, outside, abroad. బయిటవుండు bayiṭavunḍu, *lit.* To be out. To be menstruous; because Hindoo females, in that state, are deemed unclean, and are removed from the usual dwelling part of the house. బయిటపోవు bayiṭapóvu, To go out; to go abroad. బయిటవేయు bayiṭavéyu, To disclose, or reveal. బయిటబడు bayiṭabaḍu, *v. n.* To be disclosed; to become public.
- బయిటి bayiṭi, *adj.* Outer, outside, exterior. 2. Strange, foreign.
- బయిరవాసము bayiravāsamu, *s. vide* అంగవస్త్రము angavastramu.
- బయలు bayilu, *s.* Making in the inflex. Sing. బయిటి bayiṭi, A plain, an open field, an empty space of ground. 2. An esplanade. 3. The outside, the exterior. 4. The air,

or atmosphere. 5. Publicity. *adj.* Clear, evident. బయలువెళ్లు, బయలు-వేరు, వేలు bayiluvellu, bayilu-déru, délu, *v. n.* To go abroad, to go out. 2. To set off, or start. 3. To be shed. బయలుపడచు bayiluparratsu, To make known; to reveal, or disclose. బయలుపడు bayilupađu, To be discovered, or disclosed. బయటికిపోవు bayiṭikipóvu, To go out, to answer the calls of nature. బరకము barakamu, *s.* A load, or bale, of cotton. బరడు barađu, *s.* The bark of the tamarind tree, &c. బరతరపు baratarapu, *adj.* Discharged, dismissed. తరపుచేయు taraphuchéyu, To dismiss. బరపటాలు barapaṭálu, *s.* A sort of grain. బరమా baramá, *s.* An auger; an instrument with which carpenters bore holes. బరాతము barátamu, *s.* An assignment; a written order. బరాబరి barábari, *s.* Equality. 2. Good order, or arrangement. *adj.* Right, just, proper. బరి bari, *s.* A school. 2. The side. 3. A line or boundary. *adj.* Bare, naked. బరికట్టె barikatte, *s.* A spear without point.

బరికె barike, *s.* A small stick, or bough. బరిచీ barichí, *s.* A spear. బరిణె barine, *s.* A small box. బరిశి bariśi, *s.* *vide* బరిచీ barichí. బరుకు baruku, *v. a.* To scratch; to lacerate. బరుజులు barudzulu, *s. plu.* Small tinkling bells. బరువనము baruvasamu, *s.* Confidence, courage. *vide* భరవనము bharavasamu. బరువు baruvu, *s.* And. *adj. vide* బలువు baluvu. బరుసు barsusu, *s.* Roughness. 2. Rudeness. *adj.* Rough, coarse. 2. Rudebrutal, brusque. బర్రె barre, *s.* A female buffalo. బలగము balagamu, *s.* A number, or company, of relations, or kinsmen. బలపము balapamu, *s.* The soft white clay substance, or crayon, like slate pencil, used in writing upon a black board, &c. బలము balamu, *s.* Strength, might, force. 2. Power, virtue, influence. 3. An army, forces. 4. Rigour, severity. *adj.* Strong, powerful, stout, robust. 2. Efficacious. చతురంగబలము chaturangabalamu, The four kinds of Indian forces, viz.

Infantry, chariots, elephants and horses. hence చవరంబలము tsadarangabalamu, Chessmen.

బలిబలి, *s.* A king and Daitya. 2. Tax, royal revenue. 3. An oblation, a victim, a religious offering in general. 4. Presentation of food, &c. To all created beings; one of the five great sacraments of the Hindoo religion. 5. The sacrifice of an animal, or raw flesh, to the goddess Durga. 6. Fragments of food, left at an oblation, or meal.

బలిజెవారు, బల్జెవారు balijeváru, baljeváru, *s. plu.* A very numerous caste, among the Súdras of Telingana. The Balaja caste బలిజెరికము balijerikamu, The profession of that caste.

బలిమి balimi, *s.* Strength, power, force.

బలియు baliyu, *v. n.* To become corpulent; to grow fat, big, or thick. 2. To increase, multiply, or be augmented. బలిపించు balipintsu, *v. a.* To fatten, or strengthen. బలుసుకొను balusukonu, *v. Comp.* To grow of itself fat, big, or thick.

బలు balu, *adj.* Much, great, exceeding, very. 2. Mortal.

బలుగుత్తులు baluguttulu, *s. plu.* A sort of paddy.

బలుపు balupu, *s.* Bigness, corpulence.

బలువిడి baluviḍi, *adv.* Much, excessive. 2. Impetuously, vehemently. 3. Severely, strongly.

బలుపు, బళుపు baluvu, baḷuvu, *s.* Weight. 2. A load, or burden. 3. A charge, or obligatory duty; onus. 4. Oppression, or heaviness, in sickness. 5. Importance, consequence. 6. Difficulty. *adj.* Heavy, onerous. 2. Obligatory. 3. Indisposed. 4. Important. 5. Difficult. 6. Acute, severe.

బలువుడు baluvuḍu, *s.* A strong, vigorous, powerful, or rich, man.

బలె bale, *interj.* Look! lo! behold!

బలొడ్బంది balóḍbandi, *s.* Force, violence.

బల్ల balla, *s.* A plank, or board. 2. A table. 3. A disease of the stomach. బల్లపొరుగు ballaporugu, A table drawer.

బల్లి balli, *s.* The house lizard; often consulted as ominous.

బల్లికడు ballibuḍu, *s.* A vigorous, or strong, man.

బల్లియము, బల్లెము balliyamu, ballemu, *s.* A spear.

బళా, బళి balá, baḷi, *interj.* Expressive of approbation. Bravo! &c.

బళ్ల balla, *s. vide* కంచము kuntsamu,

బవంతము bavantamu, *s.* Deceit.

బవరము bavaramu, *s.* Battle, war.

బవిరలు baviralu, *s. plu.* Ornaments worn from the tip of the ear.

బవిసి bavisi, *s.* Honor. 2. Splendour, eclat. 3. Estimation in public opinion. 4. Rank, condition, state. 5. Modesty, shame.

బసా basa, *s.* A house; a temporary abode, a lodging. బస-చేయు, చేసుకొను basa-chéyu, chésukonu, To lodge, or dwell.

బసవను, బసవన్నu basavaḍu, basavan-na, *s.* A sacred bull.

బసివి basivi, *s.* A female dedicated to Siva, whose profession is prostitution.

బసమము basumamu, *s.* Ashes.

బస్తా bastá, *s.* A bale of goods.

బస్తీ bastí, *adj.* A population, a village. Populous.

బహనా bahaná, *s.* Pretence, pretext, excuse, contrivance, evasion.

బహిరంగము చేయు bahirangamuchéyu, *v. a.* To make known, or public.

బహు bahu, *adj.* Much, numerous, many: 2. Very large, great. 3. Severe, violent.

బహుమానము bahumánamu, *s.* A gift by a superior to an inferior. 2. Re-compense, reward. 3. Honor. *adj.* Honorable; in public estimation; creditable, respectable.

బహుళము bahulamtu, *s.* The dark lunar fortnight; that of the moon's decrease. *adj.* Much, or many.

బహువచనము bahuvachanamtu, *s.* In grammar, The plural number.

బహుళః, బహుళా bahuśah, bahuśá, *adv.* Often; in many ways; for the most part.

బా

బాండువ bāḍuva, *s.* An earthen pot.

బాంధవుడు bāndhavuḍu, *s.* A relation, or kinsman.

బాంధవ్యము bāndhavyamu, *s.* Affinity, relationship, alliance.

బాకా bāká, *s.* A large trumpet, such as is used at Hindoo festivals.

బాకి, బాకీ bāki, bākí, *s.* The residue, the remainder. 2. Balance; arrears. *adj.* Remaining. 2. Wide.

బాకినారు bākinóru, A wide mouth.

బాకివుండు bākívundu, To be in debt; to owe a balance. బాకితీర్చు bākítírtsu, To liquidate, or clear, a balance, or debt.

బాకు bāku, *s.* A short dagger, poignard, or creese.

బాగములు bāgamulu, *s. plu.* Cut areca nuts.

బాగా bāgá, *adv.* Well, properly, rightly; in good, or sound, order, or repair. 2. In good health. *adj.* Handsome, beautiful.

బాగు bágu, *s.* Good, or sound, state, or condition. 2. Beauty. 3. Health. *adj.* Good, proper, well, sound. 2.

Handsome. 3. Healthy. పాగుచేయు *bāguchéyu*, *v. a.* To mend, or repair. 2. To cure. మా, మహా-పాగు *má, mahá-bāgu*, *adv.* Very good; very well; yes.

పాజా *bājá*, *s.* Music; musical performance.

పాజాలు *bádzárru*, *s.* A bazar, or range of shops. పాజాలుఖబరు *bádzárru-khabaru*, The rumour, or common talk, of the day.

పాట *bāṭa*, *s.* A road, way, or path. పాటసారి *bātasári*, *s.* A traveller.

పాడవ *báḍava*, *s.* A common sewer, for conveying filth out of a town.

పాడిగ *báḍige*, *s.* Hire, rent.

పాడిసె-పాడితె, పాడాసుపు *báḍise-báḍite*, *báḍásuvu*, *s.* A hatchet, or axe.

పాడె *baḍe*, *s.* Mud, mire.

పాణము *bāṇamu*, *s.* An arrow. 2. A Firework. ఆకాశపాణము *ákásabānamu*, A sky rocket. పాణముతోడుగు *bāṇamutodugu*, To fix, or place, an arrow in the bow. పాణము ప్రయోగించు *bāṇamuprayógintsu*, To shoot an arrow. పాణముకాలుచు *bāṇamukálutsu*, To fire sky rockets, or other fireworks.

పాణలి *bāṇali*, *s.* Making in the inflex. Sing.

పాణటి *bāṇaṭi*, A kitchen utensil, of iron or brass, used as a frying pan.

పాణకట్ట *bāṇákarra*, *s.* An iron mounted mace, or heavy stick.

పాతి *báti*, *adj.* Great, large. 2. Desired, wished for. 3. Regretted.

పాతు *bátu*, *s.* A duck.

పాదంకాయ *bádankáya*, *s.* An almond.

పాడ *bádu*, *v. a.* To beat, flog, or chastise. *s.* Fees in grain, paid to the village servants, before the division of the crop.

పాద *báḍha*, *s.* Pain, trouble, affliction, torment, torture. 2. Opposition, contradiction. పాధించు *bádhintsu*, *v. a.* To torment, annoy, or cause pain.

పాదకము *bádhakamu*, *s.* Any thing opposing, impeding, or causing difficulty; any argument, or fact, which can be urged in refutation, or in contradiction of another; inconvenience, annoyance. 2. In grammar, an exception from the general rule.

పాద్యత *bádhyaṭa*, *s. vide* పాద్యము *bádhyaṃmu*.

పాద్యము *bádhyaṃmu*, *s.* Relationship. 2. An obligatory duty. 3. A right, or claim to possession. *adj.* Related to. 2. Incumbent on. 3. Having a right, or claim. పాద్యపడు *bádhyaṃpadu*, *v. n.* To be obliged, or under obligation to another. పాద్యపఱచు *bádhyaṃparratsu*, *v. a.* To oblige, or place another under obligation.

పాన *bāna*, *s.* A large earthen pot, much used by washermen.

పానినె *bānise*, *s.* A maid servant, or female slave.

పాపడు *bāpaḍu*, *s.* A brahman.

పాపన *bāpana*, *adj.* Of or belonging to brahmans. పాపనవాడు *bāpanavāḍu*, A brahman. పాపనత-పాపనక్క, పాపనది *bāpanata*, *bāpanakka*, *bāpanadi*, *s.* A brahmani woman.

పాపా *bābā*, *s.* A horse. పాపారౌతు *bābārautu*, *Kubéra*, the god of riches, whose steed is the horse.

పాబు *bābu*, *s.* A father. 2. A point, matter, subject, or item.

పాము *bāmu*, *s.* Embarrassment, entanglement. 2. Birth, production.

పార *bāra*, *s.* A fathom; the measure from the tip of the middle finger of one hand, to that of the other, with both arms stretched to their full extent. *adj.* Twelve. ఏకుపార పోసుకొను *ékubāra pōsukonu*, To spin threads.

పారకాడి *bārakādi*, *s.* A yoke in which untrained animals are placed, with those already trained.

పారసాల *bārasāla*. *s.* The ceremony, of naming a child.

పారాది *bārādi*, *adj.* Much, many.

పారి *bāri*, *s.* Annoyance, trouble. 2.

The front of an enemy. 3. The

inclined pit near a deep well, down which bullocks are driven, to raise the water, by a pulley.

పారిసమరు *bārisamaru*, *v. a.* To kill.

పారు *bāru*, *s.* A line, row, rank, or range. 2. An army. 3. The evolution, or exercise, of troops. పారు

వాండ్లు *bāruvandlu*, *s.* Infantry.

పారుచేయు *bāruchéyu*, To load, as a gun, &c.

పారుచాపు, పారచాపు *bārutsāpu*, *bāratsāpu*, *s.* Long cloth; a technical term, applied in India to a particular kind of cotton cloth, woven in long webs.

పారువ *bāruva*, *s.* A candy, the greatest Telugu weight, equal to about 500-lb. Avoir.

పాల *bāla*, *adj.* Young, tender. 2. Puerile, childish. 3. Foolish. *s.* A woman. 2. A girl under eight years of age. పాలకుడు *bālakuḍu*, *s.* A boy, or infant. 2. A fool.

పాలింతరాలు *bālintarālu*, *s.* A woman in child bed.

పాలిక *bālika*, *s.* A girl, under eight years of age.

పాలుడు *bāluḍu*, *s.* A boy, under eight years of age.

పాల్యము *bālyamu*, *s.* Childhood, infancy.

పాలి *bāli*, *s.* Sorrow, grief, anxiety.

బావ *bāva*, *s.* The son of a mother's brother, or of a father's sister, if older than one's self. 2. A man's brother in law, if older than one's self. 3. A woman's brother in law, if older than her husband. *vide* మఱది, బావమరిది *marradi*, *bāvamaridi*, A man's brother in law, either older, or younger, than himself.

బావి *bāvi*, *s.* A well.

బావిలీగొలుసు *bāviligolusu*, *s.* A gold chain, suspended as an ornament from the tip of the ear. It is worn by men only.

బావిలీలు *bāvilīlu*, *s. plu.* Ornaments worn by female Hindoos, on the tip of the ear.

బావు, బావుకొను *bāvu*, *bāvukonu*, *v: a.* To eat by large handfuls.

బావురుపిల్లి *bāvurupilli*, *s.* A male cat.

బావురుమనివుండు *bāvurumanivundu*, *v. n.* To be solitary, or deserted.

బాష్పము *bāshpamu*, *s.* A tear. 2. Rheum. ఆనందబాష్పములు *ānanda-bāshpamulu*, Tears of joy.

బాస *bāsa*, *s.* A word. 2. An oath. 3. A language.

బాసట *bāsaṭa*, *s.* Assistance, help, aid.

బాసవాలి *bāsavālu*, *s.* A penitent. 2. A deity.

బాహుము *bāhāṭamu*, *s.* Notoriety. 2. Loudness in reading.

బాహిరము *bāhiramu*, *s.* The outside. బాహిరపోవు *bāhirapōvu*, To faint, or swoon.

బాహు, బాహువు *bāhu*, *bāhuvu*, *s.* The arm. బాహుజుడు *bāhujudu*, A chettriya, or one of the Raja or second pure Hindoo caste; as produced from the arms of Bramha. బాహువురి *bāhupuri*, *s.* Ornaments for the arm, *vide* అంకడము, బాహుమూలము *angadamu*, *bāhumūlamu*, *s.* The armpit. బాహుయుద్ధము *bāhuyuddhamu*, Close fight, personal struggle, boxing, wrestling.

బాహులము *bāhulam*, *s. vide* కార్తికము *kārtikamu*.

బాహ్యము *bāhyamu*, *adj.* External, outer, outward. 2. Public, notorious.

బి

బింకము, బింకెము *binkamu*, *binkemu*, *s.* Pride, presumption, arrogance. 2. Boasting, vaunting. 3. Ostentation. బింకెములాడు *binkemulāḍu*, To vaunt, boast, or presume.

బింకువు *binduvu*, *s.* A drop. 2. Semen virile (modest). 3. The letter o. బిందించు *bindintsu*, To fall in drops, as rain.

బిందె *binde*, *s.* A metal water-pot, generally of brass or copper, but sometimes also of silver or gold.

బింబము bimbamu, *s.* The disk of the sun, or moon. 2. Form, shape, or figure. 3. A reflected or represented form ; A shadow.

బికారి bikári, *adj.* Very indigent, or poor. 2. Lean from disease.

బికిరము bikiramu, *s.* Alms. 2. Begging.

బిగి, బిగువు bigi, biguvu, *s.* Tightness, tension. 2. Pride, arrogance. 3. Rigidity, austerity. *adj.* Tight. 2. Proud, arrogant. 3. Rigid, austere, rigorous. బిగియు bigiyu, *v. n.* To be tight. 2. To cease, or terminate. 3. To be proud, or arrogant. బిగించు, బిగింపు bigintsu, bigiyintsu, *v. a.* To tighten, or fasten. 2. To stop. బిగబట్టు bigabaṭṭu, *v. a.* To draw, or hold in, as the breath; to restrain any passion, or emotion ; to detain ; to withhold.

బిగుతు bigutu, *s.* Tightness, tension. *adj.* Tight.

బిగ్గర-బిగ్గరా, బిగ్గ biggara, biggirá, bigge, *adv.* Aloud. బిగ్గరామాట్లాడు biggirámáṭṭlāḍu, To vociferate.

విచ్చము bitstsamu, *s.* Alms. విచ్చగాడు bitstsagáḍu, A beggar. విచ్చమెత్తు కొను bitstsamettu konu, To beg alms. విచ్చముపెట్టు bitstsamupettu, To give alms.

బిట్టు bitṭu, *s.* Excess. 2. Firmness. *adv.* Much, exceedingly, severely.

బిట్టుకొరగు bitṭudoragu, *v. n.* To die, or expire.

బిడాయింపు biḍáyintsu, *v. a.* To enclose in an envelope.

బిడారము, బిడాలు biḍáramu, biḍárru, *s.* A herd of loaded cattle. 2. A heap of the loads of cattle.

బిడియము biḍiyamu, *s.* Modesty, shame

బిడుపు biḍuvu, *adj.* Empty. 2. Free, unengaged. *s.* Leisure.

బిడ్డ biḍḍa, *s.* A child, offspring.

బిత్తరి bittari, *s.* *vide* ప్రాధ praudha.

బిడ్డు biddu, *v. n.* To drop through a hole, in a pot. 2. To die.

బిమ్మట bimmaṭa, *s.* Sorrow, grief, perturbation.

బియ్యము biyyamu, *s.* Rice ; paddy deprived of its husk.

బిరడా biradā, *s.* A peg, or screw ; especially such as tighten the strings of musical instruments, or are used as corks, to fasten bottles.

బిరికిలు birikilu, *s. plu.* A necklace, worn by Hindoo females.

విరుడు birudu, *s.* A brave man ; a hero. 2. Any honorary distinction as a star, garter, ribbon, medal, standard, &c, conferred for emin-

ent services of any kind. బిరుదావలి birudávali, *s.* The heading, or address, of a letter, in correspondence.

బిఱబిఱ-బిఱాన, బిఱీన birrabirra- birrá, na, birrína, *adv.* With great haste; quickly.

బిఱుసు birrusu, *s.* Hardness, firmness. 2. Roughness. *adj.* Hard, firm. 2. Rough.

బిఱుసులు birrusulu, *s. plu.* A species of fire-work.

బిఱ్ఱు birru, *s.* Hardness. 2. Haste, speed. 3. A large piece of wood, especially when used to shut a door. బిఱ్ఱుబిఱియు birrabigiyu, *v. n.* To be in a hasty passion. 2. To cease entirely. 3. To be exceedingly tight.

బిలము bilamu, *s.* A hole, chasm, or vacuity. 2. A cave, or cavern.

బిలుకుమాచు bilukumártsu, *v. a.* To kill, or assassinate.

బిల్కులు bilkurru, *v. n.* To be suffocated. *vide* ఉడ్డుకుచు udduku-đutsu.

బిల్లంగోడు billamgóđu, *s.* A small stick, used in play.

బిల్వము bilvamu, *s.* The tree generally termed the Bel. *Ægle marmelos.*

బిల్ల billa, *s.* Any thing made in a round, or flat, form; as a tile, a peon's badge. 2. A bump or swelling.

బిన bisa, *s.* The internal spring, or machinery, which gives motion to a watch, an automaton, &c.

బిసి bisi, *s.* The cross stick at a door, &c., by which blinds or tats are fastened.

బిసివోపు bisivóvu, *v. n.* To be dislocated.

వీ

వీగము bigamu, *s.* A lock. 2. A key.

వీటికె bitike, *s.* A chink, crack, or opening.

వీటికెబాయు bitikebáyu, *v. n.* To crack.

వీడు bídu, *s.* Making in the inflex. Sing. వీటి biti, And in the *nom plu.* వీళ్లు billu, Waste or uncultivated land. *adj.* Base, low.

వీడు bitu, *s.* Fear.

వీడ బీడా, *adj.* Poor, needy. 2. Piteable, piteous. *s.* A poor person. వీడతనము bídatanamu *s.* Poverty.

వీరము bíramu, *s.* Heroism, fortitude, bravery. 2. Ostentation. 3. Vaunting, boasting.

వీరాజు bírádzu, *v. a.* To amass; to collect in a heap.

బీఱు bírru, *adj.* Excessive ; as బీఱెం
ఢ bírrenḍa, Excessive heat.

బీఱువ్రాపు bírruvóvu, *v. n.* To be
disgraced, spoiled, or ruined.

బు

బుంక bunga, *s.* A long deep basket,
of wicker work. 2. Half a bul-
lock load ; as applied to jaggory
and similar substances. 3. A pot
with a narrow mouth:

బుక్కా bukká, *s.* An aromatic
powder. బుక్కావాడు bukkáváḍu,
s. A man who deals in, or makes,
this powder.

బుగడలు bugaḍalu, *s. plu.* Ornaments
worn on the tip of the ear by
Hindoo females.

బుగ్గి bugga, *s.* The cheek ; the inside
of the cheek. 2. A bubble of
water. 3. A spring of water. 4.
The source of a river, &c.

బుగ్గి buggi, *s.* Cinder, ashes, dust.

బుజము budzamu, *s.* The shoulder.

బుడ్డగించు budzdzagintsu, *v. a.* To
caress, or fondle. 2. To cajole, or
wheedle.

బుట్ట butṭa, *s.* A basket of wicker
work.

బుఢాలు budālu, *s.* The place where
the top of the ear joins the head.

బుడిగె budige, *s.* Half of a bullock
load ; as applied to that only
which consists of two large lea-
thern jars, or bottles.

బుడిపి budipi, *s.* The swelling from
a blow. 2. Knots, or joints, in a
cane.

బుడిబుడిక్కులవాండ్లు, బుడిబుడుక్కులవాండ్లు
budibudikkulavāṅḍlu, budibuḍu-
kkulavāṅḍlu, *s.* A certain class
of Súdras, who dress themselves
fantastically, in many old clothes,
and profess fortune telling ; they
beat a small drum, of the noise of
which this word is an imitation.

బుడుత buduta, *s.* A child. బుడుతడు
budutaḍu, *s.* A male child.

బుచుపలు budumalu, *s.* A particular
sort of paddy.

బుడ్డ budḍa, *s.* The disease termed
the rupture. 2. A bubble of water.
adj. Ruptured. బుడ్డగించు budḍa-
gintsu, *v. n.* To be swelled. ముఖ
ముబుడ్డగించుకొను mukhamubudḍa-
gintsukonu, The face to be swel-
led.

బుడ్డపుణుకు buddapuṇṇudu, *s.* A tick,
infesting animals.

బుడ్డి budḍi, *s.* A pot, with small
mouth. 2. A bottle.

బుద్ధి, బుద్ధి buddhi, buddi, *s.* Intellect
sense, understanding. 2. Know-
ledge, wisdom. 3. Advice, admo-

inition, reprimand. 4. Inclination, wish, disposition. 5. Thought.

బుద్ధిచెప్ప buddhicheppu, To admonish, exhort, or advise. 2. To reprimand, or chastise. బుద్ధిహీనత buddhihínata, *s.* Stupidity. బుద్ధితెచ్చుకొను buddhitetstsukonu, To come of one's-self to one's senses. బుద్ధియెరుగు buddhiyerugu, To have the use of one's reason. 2. To reach the age of puberty. బుద్ధిమంతము buddhimantamu, *adj.* Wise, sensible, clever. ఇది నీకు బుద్ధిగాదు idinikubuddhigádu, This is not proper in you.

బుచ్చదము budbudamu, *s.* A bubble. బుధుడు, బుడుడు budhudu, bududu, *s.* The planet Mercury. బుధవారము, బుడువారము budhaváramu, buduváramu, Wednesday.

బురకా buraká, *s.* A covering ; a veil. బురకించు burapintsu, *v. a.* To disregard, or slight. 2. To transgress an order.

బురుడ, బురన baruda, burada, *s.* Mud, mire. బురుడకమ్మి burudakammi, The plank in the ground, across the threshold. బురుడగుంట burudagunṭa, A puddle. బురుడకత్తి burudadukki, Ploughed and irrigated ground, ready for the seed.

బులుబు burradzu, *s.* A bastion. బుల్ల burra, *s.* A nut, or shell ; generally applied to the nut of a fruit, such as the cocoanut, &c., after the inner substance has been scooped out. బుల్లముక్కు burramukku, The nose with open nostrils. బులకీ bulákí, *s.* A nose ring. బులియి buliyu, *v. n.* To rejoice in expectation of any thing. బులుపు bulupu, *s.* Rejoicing in expectation of any thing. బువ్వు buvva, *s.* Food, victuals, boiled rice. బువ్వుకుడుపు buvvakudupu, *s.* The ceremony of feeding a child for the first time. బువ్వుబంతి, హరిబువ్వుము buvvambanti, haribuvvamu, *s.* A peculiar ceremony, performed on the fourth night of the marriage. బున busa, *s.* In theatrical language only, A younger sister. బున busa, *s.* Hissing ; the noise of serpents. బునకొట్టు, బునబునలాడు busakottu, busabusaládu, To hiss. బుసి busi, *s.* Ashes covering live coal. బుసివోపు busivóvu, *v. n.* To be slightly disgraced, or spoiled.

బూ

బూగర búgara, *s.* Grain mixed with dirt and dust, after thrashing, and before being winnowed. 2. Cobwebs, dust.

బూచము-బూచి, బూజము búsamu, bú, chi, búdzamu, *s.* A demon, devil or evil spirit. బూచులత్రేడు búsularrédu, Siva; as presiding over demons.

బూజు búdzu, *s.* Mildew, mould, బూజు, బూజుపట్టు búdzu, búdzupāṭṭu, *v. n.* To become mildewed, mouldy, or musty.

బూటకము bútakamu, *s.* A lie, or falsehood. 2. Deceit.

బూడిదె, బూడ్డె búdide, búdde, *s.* Ashes. బూడిదెవణము bṇḍidevarṇamu, Ash colour. బూడిదెపన్ను búdidepannu, *s.* A tax payable for permission to burn a corpse.

బూతము bútamu, *s.* A demon, devil, or evil spirit.

బూతు bútu, *s.* Obscenity; obscene abuse.

బూది búdi, *s.* Ashes of dung cakes.

బూదిచలుచు búditsarratsu, *v. n.* To become mildewed, musty, or mouldy.

బూదె búde, *s.* The day sacred to Siva, in the month of Magha.

బూమి búi, *s.* The earth. 2. Land, soil.

బూమెలు búmelu, *s. plu.* Fictions; fibs.

బూర, బూరగ búra, búraga, *s.* A blowing horn. బూరగొమ్ము búragommu, *s.* A conch. బూరగపూడు búragavúdu, To blow a trumpet.

బూరటిల్లు búraṭillu, *v.* To evince partiality, or favor.

బూరె búre, *s.* A sort of sweet cake.

బూలి búi, *adj.* Sapless, juiceless.

బూసి búi, *s.* A cobweb.

బె

బెండగిలు bendagilu, *v. n.* To be afraid. 2. To wither.

బెండు bendu, *s.* The shrub termed *Æschynomine aspera*. The white and light corky wood of this shrub is used in making artificial birds, flowers, and other toys.

బెగడు begadu, *s.* Fear. *v. n.* To be afraid.

బెగ్గిలు beggilu, *v. n.* To be afraid.

బెగ్గురు begguru, *s.* The indian crane.

బెజ్జము beddzamu, *s.* A small hole.

బెజ్జము-పొడుచు, వేయు beddzamupodutsu, véyu, To bore a hole.

బెట్టించు beṭṭintsu, *v. a.* To drive before one.

బెట్టివము beṭṭidamu, *s.* Hardness, stiffness, rigidity. 2. Severe language; violence, fury.

బెట్టు *bettu*, *adj.* Scarce, rare. 2. Intolerable, insufferable. బెట్టువలను *betuvarratsu*, To cause intolerable suffering.

బెడగు *bedagu*, *adj.* Great, big, large.

బెడవ *beḍava*, *s.* Evil, misfortune, trouble, embarrassment, difficulty.

బెడియ *beḍiyu*, *v. n.* To be spoiled, or ruined. 2. To separate, or part.

బెడ్డ *beḍḍa*, *s.* A clod of earth.

బెణకు, బెణుకు *beṇaku*, *beṇuku*, *v. n.* To be sprained. *s.* A sprain.

బెణగు *beṇagu*, *s.* Beauty.

బెణగులు *beṇugulu*, *s.* The cross bamboos used in erecting a pandal, or temporary building made of bamboos and cloth.

బెత్త *betta*, *s.* The breadth of the four fingers of the hand.

బెత్తము *bettamu*, *s.* A rattan cane. బెత్తము-అల్లు, నేయు *bettamu-allu*, *néyu*, To plait the rattan. బెత్తాలచాప *bettálsápa*, A rattan mat.

బెత్తిక *bettika*, *s.* Any thing rising up, or coming off, in flakes.

బెడరు, బెడరు *bedaru*, *beduru*, *s.* Fear, fright, alarm, terror. 2. A start. *v. n.* To be afraid, to fear. 2. To start. బెడరించు, బెడరించు *bedarintsu*, *bedirintsu*, *v. a.* To frighten

alarm, or terrify. 2. To startle. బెడరింపు *bedarimpu*, *s.* Frightening. 2. Startling.

బెబ్బలి *bebbuli*, *s.* A royal tiger.

బెరడు *beraḍu*, *s.* The bark of a tree, బెరయ *berayu*, *v. a.* To attain, or reach.

బెరికి *beriki*, *adj.* Timid.

బెరుకు *beruku*, *s.* Distance, reserve, coldness, indifference. *adj.* Distant, unsocial, cold, indifferent.

బెల్లము *bellamu*, *s.* Joggory, or coarse treacle. 2. Membrum virile, as applied to children only.

బెల్లించు *bellintsu*, *v. a.* To coax, or wheedle. బెల్లంపుమాటలు *bellimpumátalu*, Sweet words; coaxing expressions.

బెళకు *beḷaku*, *s.* A glimmering light.

బెళుకు *beḷuku*, *v. n.* *vide* బెణకు *beṇaku*, *s.* *vide* బెళకు *beḷaku*.

బెస్తావాండ్లు *bestávāṅḍlu*, *s. plu.* A caste of fishermen, or palanqueen bearers.

బే

బేగారీ *bégárá*, *s.* A person forced to work, with, or without, pay; a pressed cooly, or porter.

బేడ *béḍa*, *s.* The thirty-second part of the coin termed a pagoda.

బేడలు *bédalu*, *s. plu.* Split pulse.

బేడినమీను bédísamínu, *s.* A sort of carp, *Cyprinus chrysoparius*.

బేది bédi, *s.* Purging, looseness of the bowels. బేదికరమైన bédikaramaina, *adj.* Purgative,

బేరజము bérádzamu, *s.* A mean, or mischievous, person. 2. Mischief, trick.

బేరము béramu, *s.* Traffic, trade, commerce. 2. A bargain. 3. The offer of a price. బేరగాము béragádu, *s.* A purchaser, or buyer.

బేరివాండ్లు bérivándlu, *s.* The Beri caste.

బేరిబీ బేరీdzu, *s.* The total, or aggregate, of an account. 2. The assessment on a country.

బేల béla, *s.* A simple ignorant person.

బేలు bélu, *s.* A deception, or trick.

బేలుపుచ్చు béluputtsu, *v. a.* To deceive, trick, or beguile.

బేసరి bésari, *s.* An ornament worn by female Hindoos, on the outside of the nostril.

బేసి bési, *adj.* Odd; not even; as applied to numbers only. బేసికంటి వేల్పు bésikantivélpu, Siva; as having an odd eye. సరిబేసి saribé-si, The game of odds and evens.

బేస్తవారము béstaváramu, *s.* Thursday.

బై

బైట baita, *adv. vide* బయట bayiṭa.

బైరాగి, బైరాగీ bairági, bairági, *s.* A wandering religious mendicant, practising austerities.

బైలు bailu, *s. vide.* బయలు bayilu.

బైసరి baisari, *s.* The bridge of the Vína, or Hindoo lute.

బొ

బొంకు bonku, *s.* A lie, falsehood, or falsity. *v. n.* To lie, or assert falsely. 2. To pretend. బొంకించు bonkintsu, *v. a.* To deceive, or trick.

బొంగరము bongaramu, *s.* playing top.

బొంగు bongu, *s.* A large hollow bamboo. 2. A bamboo whistling, or rattling, in the wind. 3. A pole. పాలకీబొంగు pálakibongu, A palanqueenpole. ధేరాబొంగు dhérá-bongu, A tent pole. వెడబొంగు vedurubongu, A bamboo pole. బొంగుపోవు bongupóvu, To become hoarse.

బొండ-బొండమాను, బొండకొయ్య బొండా-bondamánu, bondakoyya, *s.* The stocks in which petty criminals are confined.

బొంత bonta, *s.* A quilted jacket. 2. A ragged patched cloth.

బొంతకాకి bontakáki, *s.* A raven.

- బొంతరాయి bontarāyi, *s.* A kind of light redstone.
- బొంతులు bōntulu, *s. plu.* The great millet, not yet deprived of it's husk.
- బొంద bonda, *s.* A small pit, or hole.
2. A small palmyra tree. బొందబడు bondabaḍu, To have holes. బొందబాడు bondaboḍutsu, To bore holes.
- బొందశము bondaḷamu, *s.* A jacket, with arms which do not reach below the elbow. 2. Armour, mail.
- బొంద బొంది, *s.* The human body.
- బొందీల బొందిలు, *s. plu.* The natives of the Bondelee country.
- బొండు bondu, *s.* A parcel of threads.
2. Growing corn dried up, from want of moisture. *adj.* Big, heavy.
- బొండ బొండె, *s.* The edible inner substance, or heart, of the plantain tree. 2. A string for fastening a jacket.
- బొంపిరి bōmpiri, *adj.* Full, complete.
- బొక్క bokka, *s.* Any round small hole; especially such as are made by rats, and other similar animals, which burrow in the ground, or such as are bored in a stick, &c. 2. A mouthful. బొక్కబెరడు bokkaberadu, A particular species of snake.
- బొక్కనము bokkasamu, *s.* A treasury.
2. A money bag.

- బొక్కి bokki, *adj.* Sunk in. 2. Toothless. 3. Humpbacked; as బొక్కినోరు bokkinōru, A toothless mouth. బొక్కిణొమ్మ bokkirrommu, A sunken chest, or humped back.
- బొక్కిసా bokkisā, *s.* A small parcel.
- బొక్కు bokku, *v. a.* To stuff the mouth with any dry grain, &c., and eat it voraciously.
- బొక్కెన bokkena, *s.* A gram, or corn bag. 2. A bucket, for drawing water from a well. 3. A leathern bag, for baling the water out of a boat, &c.
- బొగడలు bogadaḷu, *s. plu. vide* బుగడలు bugadaḷu.
- బొగ్గు boggu, *s.* Charcoal.
- బొమ్మ bottsu, *s.* A quantity of hair; wool.
- బొచ్చె bochche, *s.* A particular fish.
2. A large pot, or jar, with its upper part taken off horizontally.
- బొబగు bodzugu, *s.* A lover, paramour, or gallant.
- బొడ్డె bodzda, *s.* The belly. 2. A pot belly. బొడ్డె-పెరుగు, పెట్టు bodzda-perugu, peṭṭu, The belly to become large.
- బొటన వ్రేలు-బొటమన వ్రేలు, బొట్టన వ్రేలు boṭanavrélu - boṭamaṇavrélu, boṭṭanavrélu, *s.* The thumb, 2. The great toe.

బొటిమె botime, *s.* A pimple.

బొట్ట బొట్టా, *s.* A large cylindrical basket, for grain, &c.

బొట్టు బొట్టు, *s.* A drop. 2. An ornamental round patch of gold, &c. Worn on the forehead by Hindoo females. 3. The sectarial mark worn on the forehead. 4. *vide* తాలిబొట్టు, బొట్టుకట్టు talibottu, bottukattu, To tie the తాలిబొట్టు; talibottu; To marry.

బొట్టె botte, *s.* A child, or infant.

బొట్టు బొట్టు, *s.* An honorary surname, assumed by certain Vydicta brahmins.

బొడిప బొడిపా, *s.* The knot, or excrement, on trunks of trees.

బొడిమె బొడిమె, *s.* The pin in wooden shoes, which goes between the great toe and that next it, and which, by means of a button at its top, enables the toes to grasp the shoe.

బొడ్డు బొడ్డు, *s.* The navel.

బొణిగ బొణిగ, *s.* A small leathern jar, filled with any liquid. In the plural, this word also denotes. A sort of cake. 2. Dry grain deprived of the husk.

బొత్త బొత్త, *s.* A hole in any metal vessel, &c.

బొత్తిగా bottigá, *adv.* Entirely, wholly, completely, perfectly.

బొది bodi, *s.* The name of the places in a river, or creek, where small vessels are fastened, and get repaired, in the manner of a dock.

బొనుపకు bonugupadu, *v. n.* To be encompassed, or surrounded.

బొప్పి boppi, *s.* The swelling arising from a blow.

బొబ్బ bobba, *s.* A loud noise, or disturbance. 2. A blister, or pustule. *s.* A lion. బొబ్బరించు bobbarintsa, *v. n.* To cry, or call out.

బొబ్బర bobbara, *s.* The rind, or bark, of roots, &c.

బొబ్బలు= bobbarlu, *s. plu.* A black species of pulse.

బొబ్బిలికాయ bobbilikáya, *s.* An ornament worn by Hindoo females on their toes.

బొమ boma, *s.* The eye-brow. బొమముడి bomamuḍi, Knitting the eye-brows, in anger.

బొమకె bomike, *s.* A bone. *vide* ఏముక emuka.

బొమిడికము, బొమ్మిడికము bomidikamu, bommidikamu, *s.* A helmet.

బొమ్మ bomma, *s.* Bramha, the creator.

బొమ్మ bomma, *s.* An image, or statue. 2. A picture. 3. A puppet or doll. 4. An idol not con-

- secrated. 5. *vide* బామ, బొమ్మరిల్లు
 boma, bommarillu, *s.* A doll house.
 బొమ్మలాట bommaláṭa, *s.* An ex-
 hibition of puppets, moved by
 springs.
 బొరిగె borige, *s.* A hoe, used for
 digging up grass.
 బొరియ-బొబియ, బొట్టె boriya, borri-
 ya, borre, *s.* A hole; such as is
 made by large rats, &c.
 బొరుగులు borugulu *s. plu.* Fried
 grain.
 బొరుసు borusu, *s.* A wide mouthed
 earthen pot, for frying grain.
 బొట్టె borra, *s.* A pot belly.
 బొల్లి bolli, *s.* The white leprosy.
adj. Spotted white.
 బొల్లితనము bollitanamu, *s. vide* బొల్లి
 bolli.
 బొల్లు bolllu, *s.* A lie, or falsehood.
adj. False. *v. n.* To tell lies. 2.
 To boast. బొల్లలమారి bollulamári,
 A liar.

బో

- బోకి bóki, *s.* A pot. 2. A native
 ship, or vessel.
 బోకె bóke, *s.* A bone.
 బోటి bóṭi, *adj.* Like, resembling,
 equal to. *s.* A woman.
 బోడలు bóḍalu, *s. plu.* Particular
 animals of that class which gene-
 rally have horns, but which them-
 selves have none.

బోడి bódi, *adj.* Bald, shaven. *s.* Any
 person whose head is bald, or has
 been shaven; as a Hindoo widow,
 or some of their religious mendi-
 cants. 2. *vide* బోసి bóṇi, No. 1.
 బోడించు, బోడిచేయు bóḍintsu, bó-
 ḍichéyu, To shave. బోడిమెట్టు, bóḍi-
 yeddu, A bullock, without horns.
 బోడిమిద్దె bóḍimiddē, A house,
 without an upper story.

బోసి bóṇi, *s.* A tender bodied female;
 as. పూబోసి púbóṇi. A female whose
 body is as tender as flowers. 2.
 The payment of ready money, by
 the first customer who bargains
 in the course of a day, with any
 shop-keeper. Until a Hindoo shop-
 keeper gets paid in ready cash
 by some one, for the purchase
 made by him, he deems it inaus-
 picious to give goods on credit;
 and in reply to a customer ask-
 ing goods on credit, will say. నాకు
 యింకాబోసికాలేచ నాకుyinkábóṇi-
 kálēdu, I have not yet had. బోసి
 bóṇi.

బోడు bódu, *s.* The coarse sack cloth,
 in which leathern oil bottles are
 placed, when loaded on a bullock.
 2. Care. 3. Nourishing.

బోడె bóde, *s.* A small water chan-
 nel. 2. The wooden capital of a

pillar. బోకొయ్య బódekoyya, The lower part of the door frame, placed in the ground, at the threshold. బోకేపీట బódepíṭa, *vide* బోకే బóde, No. 2.

బోధ బódha, *s.* Wisdom, intellect, understanding. 2. Awakening, arousing. బోధన బódhana, *s.* Instruction, teaching. 2. Persuasion, exhortation. 3. Advice, admonition. 4. Excitement, inducement. బోధకుడు బódhakudu, A person who teaches, persuades, admonishes, or excites. బోధపడు, బోధఱపు బódhapaḍu, బódhaavu, *v. n.* To be understood, or become intelligible. బోధ-పఱచు, చేయు, బోధించు బódhaparratsu, chéyú, bódhintsu, *v. a.* To render intelligible; to explain, to inform. 2. To persuade or exhort. 3. To advise, or admonish. 4. To excite, or induce.

బోనగ తె బónagatte, *s.* A female slave.

బోనము బónamu, *s.* Food, boiled rice.

బోన బónu, *s.* A trap.

బోయవాడు బóyaváḍu, *s.* A huntsman, or bird-catcher.

బోయి బóyí, *s.* A title assumed by the mootaraja, and the palanqueen-bearer castes. 2. A palanqueen bearer.

బోయిడు బóyidu, *s.* A title assumed by the caste of cow-keepers, or shepherds.

బోర బóra, *s.* The breast, or bosom.

బోరగిలు, బోర్ల బడు బóragilu, bórلابḍu, *v. n.* To lie on the face, or breast. 2. To be turned topsyturvy.

బోర్ల వేయు, బోర్లించు barlavéyu, bórlintsu, *v. a.* To turn topsyturvy.

బోరున బóruna, *adv.* With great haste, speed, or noise.

బోలు బólu, *adj.* Hollow.

బోల బóle, *s.* A broken earthen vessel.

బోసి బósi, *adj.* Toothless.

బొ

బొగుణి bauguṇi, *s.* A Copper, or brass, pot; in shape like a bason.

బ్ర

బ్రతుకు, బ్రఱకు bratuku, braduku, *v. n.* To live, exist, or subsist. 2. To survive. 3. To be delivered, or saved. *s. vide* బతుకు, బ్రతుకు దెరపు batuku, bratukuderavu, 'The means of livelihood. బ్రతికించు bratikintsu, *v. a.* To restore, or save, life; to resuscitate, or revive; to save, or deliver from danger. 2. To support, maintain, or nourish.

బ్రహ్మ brahma, *s.* Brahma, the first deity of the Hindoo triad, and the operative creator of the world. 2. An officiating priest.

బ్రహ్మచారి *brahmachári*, *s.* The Brah-machári, or religious student.

బ్రహ్మము *brahmamu*, *s.* The divine cause, or essence, of the world, from which all created things are sup-posed to emanate, and finally to return ; the unknown god. 2. The practice of austere devotion. 3. The Vedas. 4. Holy knowledge.

బ్రా

బ్రాతి *bráti*, *adj.* Great, large, big. *vide* T. పాతి *báti*.

బ్రాహ్మణుడు *bráhmaṇuḍu*, *s.* A man of the first Hindoo tribe, or of the order of priesthood ; a brahman.

బ్రాహ్మణి *bráhmaṇi*, *s.* The wife of a brahman, or a woman of the bra-manical tribe.

బ్రాహ్మణ్యము *bráhmaṇyamu*, *s.* An assembly of brahmans. 2. The state, quality, or business, of a brahman.

బ్రి

బ్రిదిలు *bridilu*, *v. n.* To become loose, or slack.

బ్రు

బ్రుంగు *brungu*, *v. n.* To sink. 2. To die.

బ్రో

బ్రోచు *brótsu*, *v. a.* To nourish, save, or protect.

భ

భ *bha*, The thirty-ninth letter, and twenty-fourth consonant, in the Telugu alphabet.

భంగము *hangamu*, *s.* A wave. 2. Breaking, splitting ; a bit, or piece. 3. Defeat, discomfiture, degradation. 4. A chasm, fissure, or division. 5. Dishonesty, deceit, fraud, circumvention, cheating.

భంగపడు *hangapaḍu*, *v. n.* To be deceived. 2. To be defeated, dis-honored, or degraded.

భంగపఱచు—భంగపెట్టు, భంగించు *han-gaparratsu-bhangapettu*, *hangin-tsu*, *v. a.* To deceive. 2. To defeat, dishonor, or degrade.

భంగి *hangi*, *s.* Manner, mode, way.

భంగురము *hanguramu*, *adj.* Crook-ed, bent. 2. Perishable.

భండనము *bandanamu*, *s.* War, bat-tle. 2. Armour, mail.

భండారము *bandáramu*, *s.* A treasury. 2. A money bag.

భక్తిక *hakkika*, *s:* manner, mode, way.

భక్తి *hakti*, *s.* Service, worship. 2. Zeal, devotion, piety. 3. Faith, belief. 4. Affection. 5. A part, or portion.

భగభగ *bagabhaga*, *s.* The crackling of fire.

భగవంతుడు, భగవానుడు bhagavantudu, bhagavanudu, s. God; the supreme being. 2. Siva. 3. Vishnu. 4. Boodha. 5. Any adorable male.

భగవతి bhagavati, s. The goddess Parvati, wife of Siva. 2. Any goddess.

భగినీ bhagini, s. A sister.

భగ్గున bhagguṇa, adv. Suddenly, all at once, as applied to fire, or anger. భగ్గుమను bhagguṇanu, To be afraid; the heart to palpitate.

భజన bhajana, s. Worship, homage, adoration. భజించు, భజించు bhajintsu, bhajiyintsu, v. a. To serve, or worship; to pray.

భట్టాడు bhatudu, s. A warrior, soldier, or combatant. 2. A messenger.

భట్టు bhattu, s. A surname, denoting excellent or chief, assumed by certain learned brahmans.

భట్టు-భట్టనాడు, భట్టాణు bhattu-bhattuvadu, bhatradzu, s. vide బట్టు battu.

భత్తము bhatyamu, s. Batta. vide బత్తము battemu.

భద్రము bhadramu, s. Care, attention, precaution, watchfulness. 2. Safety, security. 3. Happiness, prosperity, fortune. adj. Careful, attentive, watchful. 2. Safe, secure. 3. Happy, prosperous, lucky, propitious. Interj. Take care! beware! be on your guard!

భయము bhayamu, s. Fear, alarm, fright, dread, timidity. భయంకరము-భయానకము, భయావహము bhayankaramu-bhayanakamu, bhayavahamu. adj. Terrific, fearful, formidable, frightful, dreadful. భయపడు bhayapadu, To be afraid; to fear. భయపెట్టు. భయపఱచు bhayapettu, bhayaparrutsu, v. a. To intimidate; to frighten.

భరణము bharanamu, s. Cherishing, maintaining, nourishing, supporting. 2. Wages, hire.

భరవనము bharavasamu, s. Trust, confidence, dependence on, faith. 2. An assurance, or pledge of good faith.

భరించు, భరించు bharintsu, bhariyintsu, v. a. To carry a load. 2. To bear, or sustain. 3. To maintain, or support.

భర్త bharta, s. A husband. 2. A lord, or master.

భల్లము bhallamu, s. A kind of arrow. 2. A bear.

భల్లకము, భల్లకము bhallukamu, bhallukamu, s. A bear.

భా-భలి-భలిర, భలిభాళి-భలి-భాలి, భాలి, interj. Expressive of praise, or commendation.

భవిష్యత్తు bhavishyattu, adj. Future, about to be. భవిష్యత్కాలము bhavishyatkalamu, The future tense.

- భవిష్యము bhavishyamu, *s.* Prosperity, welfare. 2. Rank, distinction.
- భస్మము bhasmamu, *s.* Ashes. 2. Calx.
- భక్షణ, భక్షణము bhakṣhaṇa, bhakṣhaṇamu, *s.* Eating, feeding.
- భక్షితము bhakṣhitamu, *adj.* Eaten.
- భక్ష్యము bhakṣhyamu, *s.* Dressed food; food. 2. A cake.
- భక్షించు bhakṣhintsu, *v. a.* To eat.

భా

- భాండము bhāṇḍamu, *s.* An earthen pot. 2. Any vessel. 3. Capital, principal. 4. Harness.
- భాండాగారము bhāṇḍāgāramu, *s.* A store room, a place where household goods are kept. 2. A treasury.
- భాగము bhāgamu, *s.* A portion, share, or part. 2. A side. భాగి bhāgari, A partner. కార్యభాగములు kāryabhāgamulu, The various departments of business.
- భాగించు bhāgintsu, *v. a.* To divide or distribute.
- భాగారము bhāgāramu, *s.* Subtraction, or division, in arithmetic. భాగించు bhāgārintsu, To subtract, or divide.
- భాగవతము bhāgavatamu, *s.* The famous Hindoo poem termed the Bhāgavat Geeta. 2. A dramatic representation of any part of the various incidents celebrated in that work.

భాగవతుడు bhāgavatudu, *s.* A pious man. 2. In the plural, it also denotes actors.

భాగ్యము bhāgyamu, *s.* Destiny, fortune, good or ill luck. 2. Prosperity, felicity. 3. Riches, wealth.

భాగ్యవంతుడు bhāgyavantamu, *adj.* Fortunate, happy, prosperous. 2. Rich, wealthy.

భాట bhāṭa, *s.* A road. భాటస్వారు, భాటసారి bhāṭasvāru, bhāṭasāri, A traveller. *vide* పాట bāṭa.

భాటకము bhāṭakamu, *s.* Price, especially paid for the use of any thing, or person; wages, hire, rent.

భామ, భామిని bhāma, bhāmini, *s.* A passionate woman. 2. A woman.

భారతము bhāratamu, *s.* The Mahabharat, an epic poem.

భారతి bhārati, *s.* A name of Saraswati, the patroness of the arts. 2. Speech.

భారము bhāramu, *s. adj. vide* బలువు baluvu, ఒకరిమీదభారమువేయు okkirimidabhāramuvēyu, To throw the responsibility on one. ఒళ్లుభారము గానుండు oḷḷubhāramugānundu, The body to be oppressed by sickness. భారకించు, భారగించు bhāra-
kintsu, bhāragintsu, To be ill, from overwork. నన్నురక్షించేభారముమీది nannurakṣhinché bhāramu midi, The onus of supporting me is yours.

భారి bhāri, *adj.* Great, tall. 2. Important.

భార్య bhārya, *s.* A wife.

భావ bhāva, *s. vide* భావ bhāva.

భావన bhāvana, *s.* Mental perception, recollection, the present consciousness of past ideas, or perceptions. 2. Religious and abstract meditation. విద్వంసభావనగామౌంచు bi-
ddabhāvanagāyentsu, To view, or consider, in the light of a child.

భావనచేసుకొను bhāvanachésukonu, To imagine, or figure, to one's-self.

భావము bhāvamū, *s.* State, or condition, of being. 2. Natural state of being, innate property disposition, nature. 3. Meaning, purpose, intention. 4. Mind, soul. 5. State, or affection, of mind; emotion, passion, sentiment, especially as an object of amatory and dramatic poetry.

భావి bhāvi, *s. vide* భావి bhāvi.

భాష bhāsha, *s.* Speech. 2. Saraswati, the goddess of speech. 3. A language. 4. The dialect of any language.

భాషించు bhāshintu, *v. a.* To speak, converse, or talk.

భాషితము bhāshitamu, *s.* Speech. భాష, భాషాంతరము mārubhāsha, bhāshāntaramu, *lit.* Another language. Interpretation, or translation, from one language into another. భాషణము bhāṣhaṇamu, *s.* Speech.

భి

భిన్నము bhinnamu, *adj.* Split, broken, torn, rent, mutilated, disfigured. 2. Divided, distinguished, other, different. 3. Blown, budded, opened. 4. Joined, connected.

భిక్ష, భిక్షము bhiksha, bhikshamu, *s.* Service. 2. Hire, wages. 3. Begging, asking. 4. Alms.

భిక్షకుడు bhikshakuḍu, *s.* A mendicant, or beggar.

భిక్షుడు bhikshuḍu, *s.* The Sanyāsi, or religious mendicant; the brahman who has entered the fourth stage in life, and subsists entirely on alms. భిక్షగాడు bhikshagāḍu, A beggar.

భీ

భీకరము bhīkaramu, *adj.* Terrible, fearful, formidable, frightful.

భీతి, భీతు bhīti, bhītu, *s.* Fear, apprehension.

భీతిలు, భీతిల్లు bhītilu, bhītillu, *v. n.* To be frightened, or afraid. భీతము *adj.* Afraid, frightened, fearful, timid.

భు

భుజంగము - భుజంగము, భుజంగము bhujangamamu - bhujangamu, bhujangamu, *s.* A serpent, or snake.

భుజము bhujamu, *s.* The shoulder. 2. The arm.

భుజించు, భుజించు bhujintsu, bhujiyintsu, *v. a.* To eat.
భువి bhuví, *s.* The earth.

భూ

భూ bhú, *s.* In composition. The earth; as, భూకంపము bhúkampamu, An earthquake. భూపతి bhúpati, A king, or sovereign.

భూతము bhútamu, *s.* A goblin, ghost, or malignant spirit, haunting cemeteries, lurking in trees, animating carcasses, and deluding, or devouring, human beings. *adj.* Been, become, gone, past. భూతకాలము bhútakálamu, The past, or perfect, tense of the verb. భూతదయ bhútadaya, Universal benevolence.

భూమి bhúmi, *s.* The earth, universe, or world. 2. Land, soil, ground. 3. A place, or site.

భూషణము, భూష bhúshanamu, bhúsha, *s.* Ornament, embellishment. 2. A trinket, or jewel. భూషితము bhúshitamu, *adj.* Adorned, decorated, dressed.

భే

భేదము bhédamu, *s.* Dividing, separating. 2. Tearing, rending, breaking, &c. 3. Distinction, difference. 4. Kind, sort, species. 5. Disunion, discord, disagreement.

భేదించు bhédintsu, *v. a.* To separate, divide, or disunite. 2. To break, or tear. 3. To pierce. *v. n.* To differ from. 2. To be purged. 3. To change, or alter.

భేదిలు, భేదిల్లు bhédilu, bhédillu, *v. n.* To be separated, or disunited. 2. To be torn, or rent.

భేది bhédi, *s. vide* బేది bédi.

భేరి bhéri, *s.* A kettle drum.

భో

భోంచేయు bhónchéyu, *v. a.* To eat from భోజనము bhójanamu, *g. v.*

భోగము bhógamu, *s.* Enjoyment. 2. Pleasure. 3. Wealth. 4. Nourishing, cherishing. 5. A snake's body. 6. A snake's expanded hood. 7. A crop.

భోగించు bhógintsu, *v. a.* To enjoy; particularly as applied to any carnal or sensual pleasure.

భోగ్యము bhógyamu, *s.* Enjoyment, or usufruct; especially of land, &c. Given in pledge, or on mortgage. 2. A crop. *adj.* Fit to be enjoyed, agreeable, delicious.

భోజనము bhójanamu, *s.* Food. 2. A repast, or meal. 3. Eating.

భోజ్యము bhójyamu, *s.* Food. *adj.* Edible.

భోరు bhóru, *s.* A great, or loud noise.

(భ)

భ్రమ, భ్రమము bhrama, bramamu, *s.* Whirling, going round. 2. Error, ignorance, mistake, misapprehension, illusion. 3. Confusion, or perplexity of mind. 4. A temporary aberration of reason, delirium. 5. Astonishment, surprize. 6. Desire, wish.

భ్రమయ, భ్రమియ bhramayu, bhramiyu, *v. n.* To err. 2. To be in confusion, or perplexity; To lose one's presence of mind. 3. To be astonished.

భ్రమించు, భ్రమింపచు bhramintsu, bhramiyintsu, *v. a.* To throw into confusion, or perplexity. 2. To turn round. *v. n.* To wander, or turn round. 2. *vide* భ్రమయ, భ్రమయపాటలు bhramayu, bhramamāṭalu, Words void of reason; raving; nonsense.

భ్రష్టము bhrashṭamu, *adj.* Fallen. 2. Figuratively, vicious, depraved; fallen from virtue.

(భౌ)

భ్రాంతి bhrānti, *s. vide* భ్రమ bhrama: వాంతిభ్రాంతి vāntibhrānti, *lit.* Vomiting and delirium. The disease in which both vomiting and purging take place; cholera morbus, either spasmodic, or otherwise. భ్రాత bhrāta, *s.* A brother, a uterine brother.

మ

ప ma, The fortieth letter, and twenty-fifth consonant, in the Telugu alphabet.

మంకు manku, *s.* A wicked person. *adj.* Wicked.

మంకెన mankena, *s.* A basket made of rattan work, in which water pots are placed, when loaded on bullocks.

మంగలము mangalamu, *s.* An earthen vessel, in which grain is scorched.

మంగలవాడు, మంగలి mangalavāḍu, mangali, *s.* A barber. మంగలకత్తి mangalakatti, *s.* A razor.

మంగళము, మంగలము mangalamu, mangalamu, *s.* Happiness, good fortune. 2. Preserving property; taking care of what has been gained; prudence, carefulness. *adj.* Happy, lucky, fortunate, prosperous, faring well. మంగళసూత్రము mangalāsūtram, *s. vide* తాలిబొట్టు tāliboṭṭu.

మంగళవారము mangalavāramu, *s.* Tuesday.

మంచము mantsamu, *s.* A bedstead, మంచపుపట్టెలు mantsapupaṭṭelu. The four pieces of wood, forming the frame of a bedstead.

మంచి manchi, *adj.* Good, excellent, virtuous, proper. 2. Handsome, pretty. 3. Fine, nice. commodious. 4. Much, great, severe, violent, heavy. మంచిది manchidi, *adv.* Very well; very good. మంచిజాతి man-chijáti, A high tribe; a pure caste; a fine sort, or kind. మంచి హము manchipámu, The Cobra da Capello, or hooded snake. The Hindoos term it the good snake, though its bite is nearly mortal, out of superstitious dread of it; and they rather endeavour to propitiate it, than to destroy it. మంచినాన manchivána, Heavy rain. మంచినెట్టె manchidebba, A violent or severe blow. మంచినూనె manchinúne, *lit.* Good oil. The oil of the sesamum seed. మంచితనము manchi tanamu, *s.* Goodness, excellence. 2. Reconciliation. 3. A friendly footing, or good terms, with another.

మంచు mantsu, *s.* Dew. 2. A fog, or mist. 3. Snow. *adj.* Snowy.

మంచు mantsu, *v. a.* To preserve, maintain, nourish, or cherish.

మంచె manche, *s.* A sort of stand, or shed, erected on four long posts, in a field; for holding persons who watch over the ripe grain. 2. A shelf. 3. A platform. గడమంచె

gadamanche, A stand; as applied to that generally used in Hindoo houses, for holding any thing.

మంజూలి manjáli, *s.* A certain weight, as applied to diamonds only; I believe it to correspond with a carat.

మంట manṭa, *s.* Blaze, flame. 2. Sore, or acute, pain. 3. Fury, wrath. 4. Ardor, heat, inflammation. కడుపు మంట kaḍupumanṭa, *lit.* Belly flame. Jealousy. 2. Envy. మంట హారి manṭamári, A furious, or passionate person.

మంటకము mantakamu, *s.* A sort of cake, made of wheat flour, but without sugar.

మంటపము, మండపము manṭapamu, maṇḍapamu, *s.* A temporary building; an open shed, or hall, adorned with flowers, and erected on festival occasions; as at marriage, &c. 2. An open temple or open building, consecrated to a deity.

మంటి manṭi, *adv.* *vide* బంటి banti.

మండ manḍa, *s.* A bough. 2. A vessel for scorching grain. 3. The ankle. తలమండ talamanḍa, The skull.

మండగట్టు mandagabba, *s.* The large black scorpion.

మండనము mandanamu, *s.* Ornament, decoration. 2. Trinkets, jewels.

మండలము mandalamu, *s.* The disk of the sun or moon. 2. An orb, a circumference in general; the circle bounding the view, the sensible horizon. 3. A ball, a globe. 4. A wheel. 5. A province, region, or district. 6. A heap, quantity, multitude, or assemblage. 7. A sweet meat. 8. The period of forty days. మండలేశ్వరుడు mandalésvaruḍu, A king, or supreme prince, governing a మండలము mandalamu, *q. v.* No. 5.

మండలి mandali, *s.* An assembly, flock, or multitude. 2. A dog. 3. A cat. 4. A snake.

మండీ mandī, *s.* A wholesale shop. 2. An attitude in shooting; the right knee advanced, the left leg retracted. In the plural, it also denotes a sort of sweet cake.

మండు mandu, *v. n.* To blaze. 2. To smart, or give acute pain. 3. To be in a fury, or violent rage. మం

డించు mandintsu, *v. a.* To inflame; to put in a blaze. 2. To put in a furious rage. కడుపుమండు kaḍupumandu, *v. n. lit.* The belly to blaze or burn. To be jealous, or envious. 2. To be most severely afflicted. ఒళ్లుమండు ollumandu, *v. n.*

lit. The body to blaze, or burn. To feel great anger.

మండె mande, *s.* A heap of the unthrashed ears of the great millet.

మంతనము mantanamu, *s.* A secret. 2. A retreat, or concealment. 3. Secret consultation, private advice.

మంత్రము mantramu, *s.* A division of the Védas. 2. A mystical verse, or incantation. 3. A formula sacred to any individual deity. 4. Secret consultation, private advice. 5. A charm.

మంత్రించు mantrintsu, *v. a.* To utter incantations; to charm, or enchant. 2. To advise, or give counsel.

మంత్ర గాడు, మంత్ర వాది mantragádu, mantravádi, *s.* A conjurer. మంత్ర పుతాయిత్తు mantra putáyittu, An amulet.

మంత్ర సాని mantrasáni, *s.* A mid wife.

మంత్రి mantri, *s.* A counsellor, or adviser. 2. A king's counsellor or minister. 3. The queen at chess.

మంజ manda, *s.* A flock or herd, of cattle.

మంజము mandamu, *adj.* Slow, tardy. 2. Dull, stupid, heavy. 3. Foolish. 4. Thick. *s.* Thickness. 2. Indigestion, loss of appetite. మంజ

గించు mandagintsu, To become dull. 2. To lose one's appetite. *vide* ఆకలి ákali. మంజడు manduḍu *s.* The planet Saturn, from his slow motion. మంజపుమనిషి manda-

pumanishi, A stupid person. మంద
 పతి mandamati, Dull comprehen-
 sion. 2. Forgetfulness. మందాగ్ని
 mandāgni, *lit.* Dull fire. Want
 of appetite, or digestion.

మందలింపు mandalintsu, *v. a.* To
 mention, say, or speak ; as appli-
 ed to an inferior addressing a su-
 perior.

మందనము mandasamu, *s.* A high box.

మందారము mandāramu, *s.* Cloudy,
 or dark, weather.

మంది mandi, *s. plu.* People, persons;
 as శానామంది śānāmandi, Many
 people. This term is affixed to all
 the neuter numerals, from five
 inclusive upwards, to make them
 masculine or feminine ; as అయిదు
 మందివొరలు ayidumandi doralu,
 Five gentlemen.

మందిరము mandiramu, *s.* A house. 2.
 A city, or town.

మందు mandu, *s.* Medicine, physic.
 2. Gunpowder. *adj.* Scarce. మందు
 లవాండ్లు mandulavāndlu, *s. plu.* Dru-
 ggists. నీలిమందు nilimandu, *s.* Indigo.
 నల్లమందు nallamandu, *s.* Opium.
 వలపు, పెట్టుమందు valapu, peṭṭuman-
 du, Love-powder.

మందె మేలము mandemēlamu, *s.* Negli-
 gence, carelessness. 2. Familiar
 repatee.

మకరము makaramu, *s.* An alligator.

2. The sign in the zodiac termed
 Capricornus. 3. One of Cubera's
 treasures.

మకరి makari, *s. vide* మకరము makara-
 mu, No. 1.

మకిల makila, *s.* Dirt, filth, impurity.
adj. Dirty, unclean, impure.

మకులము makutamu, *s.* A crest, a
 head dress, a crown, a tiara.

మక్కువ makuva, *s.* Affection, love.

2. Desire, lust. 3. Wish, inclina-
 tion.

మక్కెలు makkelu, *s. plu.* Bones.

మఖమ makhama, *s.* A tax, or assess-
 ment, for any religious purpose.

మగ maga, *adj.* Male. *vide* మొగ-మగలు
 మి, మగటిమి moga-magaṭami, ma-
 gaṭimi, *s.* Manhood. 2. Bravery,
 prowess.

మగడు magaḍu, *s.* A husband. *vide*
 మొగుడు moguḍu.

మగసాల magasāla, *s.* A place with
 seats, in front of the house.

మగుడ maguḍa, *adv.* A gain. మగుడు
 maguḍu, *v. n.* To return. మగుడింపు
 maguḍintsu, *v. a.* To turn another
 back.

మగువ maguva, *s.* A woman.

మగ్గుము maggamu, *s.* A loom.

మగ్గు maggu, *v. n.* To become soft,
 as applied to fruit. 2. To be spoilt.

మచ్చ matstsa, *s.* A mole, freckle, or spot on the skin. 2. A scar. పుట్టు మచ్చ puttumatstsa, *s.* A natural mole, or spot on the body; one with which a person is born.

మచ్చరము matstsaramu, *s.* Malice, hatred, envy. మచ్చరించు, మచ్చరపట్టు matstsarintsu, matstsarapattu, To entertain malice, hatred, or envy.

మచ్చిక, మచ్చికె machchika, machchike, *s.* Fondling, caressing. 2. Love, attachment, affection.

మచ్చు matstsu, *s.* An upstairs-house. 2. A sample. 3. A model. మచ్చుల గుది matstsulagudi, A string of little samples of gold, of different degrees of ascertained purity, by comparison with which the purity of other gold is defined. మచ్చుపొడి matstsupodi, *s.* An enchanting powder, which allures the person on whom it is thrown to follow the person who throws it. మచ్చు పొడి, మచ్చు-చల్లు matstsupodi, matstsu-tsallu, To sprinkle that powder.

మచ్చుకత్తి matst sukatti, *s.* A large wood knife.

మచ్చెము machchemu, *s.* మచ్చెకంటి machchekanti, A woman. *lit.* Fish-eyed

మజిలీ majilī, *s.* A stage, or halting place, in travelling.

మజుకూరు madzukuru, *adj.* Before mentioned, aforesaid.

మజ్జనము majjanamu, *s.* Bathing, ab-lution. మజ్జనశాల majjanaśāla, A bathing room.

మజ్జిగ majjiga, *s.* Buttermilk. *vide* చల్ల tsalla.

మజ్జు majjhā, *interj.* Expressive of praise, or commendation.

మటము maṭamu, *s.* *vide* మఠము ma-ṭhamu.

మట్ట maṭṭa, *s.* A young palmyra tree. 2. A bough of any palm tree, as the coconut, &c. 3. A leaf of the aloe, or of cabbage, or of similar plants, or vegetables.

మట్టగించు maṭṭagintsu, *v. a.* To lessen, diminish, or depress. 2. To cut into small pieces.

మట్టగుడిసె maṭṭaguḍise, *s.* A particu-lar fish.

మట్టపలక maṭṭapalaka, *s.* A measu-ring yard.

మట్టము, మట్టపాటి maṭṭamu, maṭṭapā-ṭi, *adj.* Short, small.

మట్టి maṭṭi, *s.* Earth, soil. *adv.* Since, from.

మట్టు maṭṭu, *s.* Limit, bound. 2. Mea-sure, extent. 3. Capacity, either as applied to measurement, or figuratively to men, as denoting their ability, or powers of mind.

మట్టుమీఱు mattumírru, *v. a.* To exceed, to transgress. మట్టుపడు, అవు maṭṭu-paḍu, *av.* *v. n.* To decrease; abate, or grow less. మట్టుపఱుచు mattuparrutsu, *v. a.* To decrease, moderate, diminish, or make less.

మట్టుకు, మట్టుకున్ను mattuku, mattukunnu, Until, till, as far as, as much as, to such an extent. మట్టుగా maṭṭuga, *adv.* Temperately, sparingly. మట్టుగానందు mattugánunḍu, *v. n.* To fit. 2. To be sufficient for.

మట్టు maṭṭu, *v. a.* To trample. మట్టిమల్లడు maṭṭimallāḍu, To trample all over.

మట్టె, మట్టియ maṭṭe, maṭṭiya, *s.* A ring, worn on the second toe.

మఠము maṭhamu, *s.* A school, college.

మడక maḍaka, *s.* A yoke of oxen, with a plough and all the other implements of husbandry appertaining thereto. *vide* అరక araka.

మడత maḍata, *s.* A fold, or plait.

మడత-పెట్టు, వేయు maḍata-petṭu, véyu, *v. a.* To fold, to double up.

మడతి maḍati, *s.* A woman.

మడమ, మడిమె maḍama, maḍime, *s.* The heel of the human species only.

మడవ maḍava, *s.* A small dam, or dike, for stopping water.

మడి maḍi, *s.* A garden-bed, or plot.

2. A paddy field. 3. Purity. *adj.* Pure. మడిబట్ట maḍibaṭṭa, A pure cloth. మడితోపుండు maḍitóvunḍu, To be in a pure dress. కాలుమడి

kálumaḍi, *s.* Urine. *vide* కాలు kálu.

మడియ maḍiya, *adj.* Stupid, dull.

మడియు maḍiyu, *v. n.* To die, or expire; to be destroyed. మడియించు, మడుపు maḍiyintsu, maḍupu, *v. a.* To kill, assassinate, or destroy.

మడినాలు, మడియాలు maḍiválu, maḍiyálu, *s.* A title, assumed by the caste of washermen.

మడుగు maḍugu, *s.* A deep or hollow place, in the bed of a river, or tank. 2. Purity. *vide* మడి maḍi, No. 3. And. 4. *adj.* Pure.

మడుచు maḍutsu, *v. a.* To fold, plait, or bend. మడుపు maḍupu, *s.* A fold, or plait. 2. A fold of beetle leaf, &c. కాలుమడుచు kálumaḍutsu, To make urine. *lit.* To bend the leg.

మడుపుకత్తి maḍupukatti, *s.* A folding, or clasp knife.

మడుపు maḍuvu, *s.* *vide* మడుగు maḍugu. No. 1.

మడ్డి maḍḍi, *s.* The lees, sediment,

or refuse, of any liquor. *adj.* Dull, stupid. 2. Aukward, clumsy.

మద్దు maddu, *s.* Great heat. *adj.* Very hot.

మద్దుకత్తి maddukatti, *s.* A hatchet.

మణగాననము maṇagāsanamu, *s.* Smoothing the ground with wet clay.

మణగు maṇagu, *v. n.* To be bent; to be inclined down.

మణత maṇata, *s.* A fold.

మణి maṇi, *s.* A gem, or precious stone. 2. The sting of the scorpion.

మణికట్టు, మణిబంధము maṇikaṭṭu, maṇibandhamu, *s.* The wrist. *lit.* The place where precious stones are bound.

మణిగ-మణి, మణిహ maṇiga-maṇige, maṇiha, *s.* A shop. మణిహము maṇihamu, *s.* Merchandize, trade.

మణియము maṇiyamu, *s.* The superintendence of a village, or of a Hindoo temple. మణియగాడు maṇiyagāḍu, The superintendent of a village, or of a Hindoo temple.

మణుగు maṇugu, *v. n.* To be folded, or bent. మణుచు maṇutsu, *v. a.* To fold, or bend.

మణుగు, మణువు maṇugu, maṇuvu, *s.* A maund, or Telugu weight, containing eight viss, and of which

twenty make one candy. 2. The multiplication of any thing by itself, as defined by the English word fold; as five fold, six fold, &c. 3. A pure cloth, as applied to the first of the two words only.

మణుగుబువ్వులు maṇugubuvvulu, *s.* A sort of sweet cake, made of wheat flour, sugar, and butter.

మతము matamu, *s.* Purpose, intention, wish, mind. 2. A religious sect.

మతాబు, మత్తాబు matābu, mattābu, *s.* A large sort of blue light.

మతి mati, *s.* Understanding, intellect, mind, common sense. 2. Wish, will, desire, inclination. 3. Advice, counsel.

మతించు matintsu, *v. a.* To value, or appraise. *vide* మదించు madintsu.

మత్తా mattā, *s.* Intoxication, drunkenness.

మత్తిలు, మత్తిల్లు mattilu, mattillu, *v. n.* To be intoxicated, to be inebriated.

మత్తు mattu, *s.* Intoxication, drunkenness. 2. Pride, arrogance, 3. Rut, as applied to that of elephants.

మత్తుగొస mattugonu, *v. n.* To be intoxicated. నిద్రమత్తు nidramattu *s.* The drowsiness of sleep.

మత్సరము matsaramu, *s.* Envy, animosity, impatience of another's success or prosperity. 2. Passion, anger.

మత్స్యము matsyamu, *s.* A fish.

మదటయేనుగు, మదపుటేనుగు madatayēnugu, madaputēnugu, *s.* An elephant in rut.

మదము madamu, *s.* Joy, pleasure, delight. 2. The juice that exudes from an elephant's temple, when in rut. 3. Spirituous or vinous liquor. 4. Inebriety, intoxication. 5. Pride, arrogance. 6. Insanity, madness. 7. Desire, love.

మదాలించు madālintsu, *v. n.* To grow, or shoot out, well, or strongly.

మది madi, *s.* Mind.

మదించు madintsu, *v. n.* To be joyful.

2. To be proud, or arrogant. 3. To be intoxicated. 4. To be in rut.

మదింపు madintsu, *v. a.* To appraise, estimate, or value. *vide* పతించు matintsu.

మదగు, మదము madugu, madumu, *s.* The stone sluice of a tank, whence the water flows to the fields.

మదురు maduru, *s.* Making in the inflex. Sing. మడుతి maduti, Thatch, placed on the top of a wall, to protect it from the wet.

మద్దతు maddatu, *s.* Help, assistance, aid, succour.

మద్దికాయలు maddikāyalu, *s. plu.* A kind of loose ear-ring.

మద్దెల maddela, *s.* A small drum, beat with the fingers, used at native dances.

మద్యము madyamu, *s.* Wine; vinous, spirituous, or fermented liquor.

మధురము madhuramu, *adj.* Sweet, pleasing, agreeable delicious.

మధువు madhuvu, *s.* Spirituous liquor, wine, &c. 2. Honey. 3. The nectar or honey of flowers. 4. The month. చైత్రము chaitramu, *q. v.* 5. The season of spring. 6. The name of a demon slain by Vishnu.

మధ్యము madhyamu, *adj.* Mean, low, vile. 2. Middling. *s.* The waist, middle, or centre. 2. The middle sort.

మనమడు manamaḍu, *s.* A grandson.

మనమరాలు manamarālu, *s.* A grand daughter.

మనము manamu, *pro.* We. This pronoun is used by the first person only, but applicable to the first and second persons conjointly, to the exclusion of the third person.

మనము-మనసు, మనస్సు manamu-manasu, manassu, *s.* The mind; or, considered as the seat of perception and passion, the heart. 2. Inclination, wish, desire.

మనవి, మనివి manavi, manivi, *s.* A request, or solicitation.

మనికి maniki, *s.* Existence, living.
 మనికిపట్టు manikipattu, *s.* A house.
 మనియగాడు maniyagádu, *s. vide* మని
 యగాడు maniyagádu, under మని
 యము maniyamu.
 మనిసి, మనిషి manisi, manishi, *s.* A
 person ; applied either to males,
 or females. ఆడుమనిషి ádtumanishi,
s. A woman.
 మను manu, *v. n.* To live, or exist.
 మనుచు, మనుపు manutsu, manupu,
v. a. To preserve, revive, or
 protect.
 మనుజుడు manujuḍu, *s.* A man.
 మనుపెంటి, మనుబిడి manupenti, manu-
 bidi, *s.* The female, or white
 footed antelope. మనుబోతు manu-
 bótu, *s.* The male, or white
 footed antelope.
 మనువు, మనుము manuvu, manumu, *s.*
 The settlement of a marriage. 2.
 A husband. మారుమనుము máruma-
 numu, The marriage of a woman
 with a second husband.
 మనుష్యుడు manushyudu, *s.* A man.
 మనోజ్ఞము manójnamu, *adj.* Beauti-
 ful, handsome, lovely, pleasing,
 agreeable.
 మనోరథము manórathamu, *s.* Wish
 desire.
 మనోవృత్తి, మనవతి= manóvritti, ma-
 navarti, *s.* Daily house expense.

మనోహరము manóharamu, *adj.* Beau-
 tiful, lovely, pleasing.
 మన్కి manki, *s. vide* మనికి maniki.
 మన్నన mannana, *s.* Civility, polite-
 ness. respect.
 మన్నా manná, *s.* Prohibition. 2.
 Hindrance, prevention.
 మన్నింపు mannintsu, *v. a.* To excuse,
 pardon, or forgive. మన్నింపు ma-
 nnimpu, *s.* Pardon, forgiveness.
 మన్నిగొను mannigonu, *v. a.* To kill,
 or slaughter.
 మన్ను mannu, *v. n. vide* మను manu.
 మన్ను mannu, *s.* Making in the
 inflex. Sing. మంటి manṭi, Earth,
 land, soil, dirt. 2. The white
 footed antelope. In it's second
 meaning, the inflexion is regular.
 మన్ను, మన్నెవారు mannu, manne-
 vāru, *s. plu.* Zemindars, propri-
 etors of land.
 మప్పు mappu, *v. a.* To break in, or
 train, an animal.
 మబ్బు mabbu, *s.* A cloud. 2. Darkness-
 నిద్రమబ్బు nidramabbu, Drowsiness,
 or heaviness.
 మమత, మమకారము mamata, mamaká-
 ramu, *s.* The interest, or affection,
 entertained for other objects, from
 considering them as belonging to,
 or connected with, one's-self.

మయము mayamu, This is a Sanskrit affix, which serves to form adjectives, attributive of that of which a thing is chiefly made, or consists; as స్వణము svarnamayamu, Golden. తృణమయము trīṇamayamu, Made of grass. శరమయము śaramayamu, Made of reeds, or arrows.

మయినము mayinamu, *s.* Wax. మయినపువతి mayinapuvatti, *s.* A wax-candle.

మయిల mayila, *s.* Dirt, foulness, uncleanness. 2. Imaginary impurity. *adj.* Unclean, foul. 2. Impure.

మయూరము mayúramu, *s.* The peacock.

మర mara, *s.* Any thing of a spiral form. మరమేకు maraméku, *s.* A screw. *lit.* A spiral nail. మరపట్టు maratsuttu, *s.* The screw of any jewel, or ornament, which among the Hindoos is used instead of clasps,

మరక maraka, *s.* A stain, spot, or blot. 2. A kid.

మరకతము, మరతకము marakatamu, maratakamu, *s.* An emerald.

మరకాడు marakādu, *s.* The native commander of a vessel.

మరగు maragu, *v. a.* To desire, or have a violent inclination. 2. To

love. *v. n.* To be inclined, or devoted to. 2. To be qualified, experienced, or accustomed to. 3. To be trained. 4. To boil up. మరగించు maragintsu, *v. Caus.* To cause to desire, or love. 2. To make inclined, devoted, qualified, experienced, or accustomed. 3. To train. 4. To make boil up.

మరణము maraṇamu, *s.* Death, demise.

మరదలు maradalu, *s. vide* మరదలు marradalu,

మరమ్మతు marammatu, *s.* Repair, mending.

మరలు maralu, *v. n. vide* మరలు marralu-

మరాటీదేశము marāṭidésamu, *s.* The Mahratta country. మరాటీలు marāṭīlu, *s. plu.* The Mahrattas.

మరి mari, *adv.* More, further, else, again. మరిపెక marivoka, *adj.* Another. మరిన్ని marinní, Besides, also, moreover. మరియేమి mariyémi, What more? what else? మరేమిలేక marémilédu, Nothing else, nothing more, nothing further.

మరిగె marige, *s.* A vessel, made of a certain soft white stone.

మరిగొమ్ము marigommu, *s.* The Calingala, or outlet, by which the surplus water flows out of an artificial lake.

మరిది maridi, *s. vide* మఱచి marradi.
 మరియాద మاریయాదా, *s. vide* మర్యాద maryáda.
 మరు maru, *adj.* And *adv. vide* మఱు marru.
 మరుగు marugu, *s.* Shelter, cover ; a screen or shade, any thing that covers another. *vide* చాటు tsáṭu, *v. a.* And *n. vide* మరగు maragu.
 మరుచు, మరిచిపోవు marutsu, marichipóvu, *v. a.* To forget, *vide* మఱచు marratsu, మరిపించు maripintsu, *v. Caus.* To cause to forget ; to divert from a purpose, to amuse with an underhand design.
 మరుపు, మరపు marupu, marapu, *v. a.* To teach, instruct, qualify, or exercise ; to break in, or train. *s.* Forgetfulness. తెరుపుమరుపులు terupumarupulu, The loss of one's senses.
 మరులు marulu, *s.* Love. 2. Lust.
 మరువ maruva, *s.* Dumbness. *adj.* Dumb.
 మర్కటము markatamu, *s.* A monkey, or ape.
 మర్దనము mardanam, *s.* Rubbing the body. 2. Rubbing, grinding, pounding, &c. మర్దింపు mardintsu, *v. a.* To beat, pound, grind, or rub.
 మనాడు marnádu, *s. vide* మఱునాడు marrunádu, Under. మఱు marru.

మర్మము marmamu, *s.* A joint, an articulation of the body. 2. A vital member, or organ. 3. Secret meaning, or purpose ; a secret, any thing hidden, or recondite. మర్మి marmi, *s.* One that conceals a secret.
 మర్యాద maryáda, *s.* Continuance in the right way, propriety of conduct, steadiness, rectitude. 2. A boundary, a limit. 3. A bank or shore. 4. Respect, civility, politeness. 5. Usual custom, or established habit.
 మఱ marra, *s. vide* మర mara. 2. Inattention, forgetfulness.
 మఱకువ marrakuva, *s.* Inattention, forgetfulness.
 మఱగఱుల marragálu, *s.* A stilt, or wooden leg.
 మఱగు marragu, *v. n.* To boil, *vide* మరగు maragu, No. 4.
 మఱగుజ్జు marragudzdzu, *s.* A dwarf. *adj.* Dwarfish.
 మఱచు, మరిచిపోవు marratsu, marrachipóvu, *v. a.* To forget. మఱచితెప్పన marrachiteppuna, *adv.* Inconsiderately. మఱపించు marrapintsu, *v. Caus.* To cause to forget ; to divert from a purpose ; to amuse with some sinister design. మఱపు marrapu, *s.* Forgetfulness.

మలదలు marradalu, s. The daughter of a mother's brother, or of a father's sister, if she be younger than one's-self.

మలది marradi, s. The son of a mother's brother, or of a father's sister, or a man's brother-in-law, if younger than one's-self. *vide* బావ báva.

మలలు marralu, v. n. To return. మలలించు marralintu, v. a. To turn back; to recall. మలల marrala, *adv.* Again.

మలీ marri, *adv.* *vide* మరి mari.

మలీనె marrige, s. *vide* మరినె marige.

మలు marru, *adj.* Other. 2. Next. *adv.* In return. మలునాడు marrunádu, Next day.

మలుగు marrugu, s. Shelter, cover. *vide* మరుగు marugu.

మలుపడు marrupaðu, v. n. To disappear, or vanish.

మలువ marruva, s. An earthen pot.

మలుపు marruvu, s. Retreat, shelter, cover. 2. Armour, mail. *vide* మలుగు mrrugu.

మల mala, s. A mountain.

మలక malaka, s. A twist; a curved line.

మలక malaga, s. A herd of carriage bullocks, &c. With empty sacks upon them.

మలగు malagu, v. n. To turn round from disgust.

మలచు, మలచు malatsu, malutsu, v. a. To carve, or polish, stone. 2. To winnow grain.

మలపబట్టె malapabarrre, s. A female buffalo, which gives milk after her calf is dead.

మలపూపుచేయు malapúpuchéyu, v. a. To enclose in an envelope.

మలమలమలగు, మలమలమాడు malamala-marragu, malamalamáðu, v. n. To burn fiercely, or violently.

మలము malamu, s. Excretion of the body; as serum, semen, blood, marrow, urine, faeces, ear-wax, nails, phlegm, tears, rheum, and sweat. 2. Sin. 3. Dirt, filth. 4. Dregs, sediment. 5. Rust. మలమూత్రాలు malamútrálu, Human excrement and urine.

మలయు malayu, v. n. To wander, or roam. మలయిక malayika, s. Walking for pleasure, or amusement.

మలారము maláramu, s. A string of glass armlets, such as are worn by Hindoo women.

పలినము malinamu, *adj.* Dirty, filthy, foul. 2. Black. 3. Vile, bad. 4. Foul, figuratively, soiled with crime or vice, sinful, depraved. 5. Fault, defect. పలినముఖుడు malinamukhudu, *s.* The god of fire. 2. The black faced monkey. 3. A vile or wicked man. 4. A dead man, a ghost.

మలకారు malukáru, *s.* The cold, or winter, season.

మలగు malugu, *v. n.* To be extinguished. మలపు malupu, *v. a.* To extinguish. 2. To turn, or drive, back.

మలగులు malugulu, *s. plu.* The joints of the back-bone, near the waist.

మలచూలు malutsúlu, *s.* The second pregnancy. 2. The second child.

మలపక్కము malupakkamu, *s.* The dark lunar fortnight.

మల్ల malla, *s.* A little shallow earthen vessel.

మల్లచాచు mallatsarratsu, *v. a.* To beat the open hand on the shoulder, or thigh; as the Hindoo wrestlers do.

మల్లడి malladi, *s.* Heat, closeness.

మల్లాడు malládu, *v. n.* To wrestle.

మల్లియ, మల్లె malliya, malle, *s.* The jasmin plant. మల్లెలు mallelu, The plural of this word also denotes

the insects produced in the worst kind of small pox, which the Hindoos, afraid of offending the goddess who presides over that disease, do not term insects, but jasmine flowers.

మల్లు mallu, *s.* A monkey.

మల్లెజంగురు malledzanguru, *s.* A heron.

మలిగె malige, *s.* A shop.

మల్లి, మల్లె mallí, mallá, *adv.* Again, another time. మళ్లు mallu, *v. n.* To return, to turn back, or about; to come back. మల్లించు mallintsu, *v. a.* To turn, or drive, back, or about; to recall, or bring back.

మశకము maśakamu, *s.* A mosquito.

మషాలు maśálu, *s.* A torch, or flambeau. మషాల్చీ, మషాల్చీవాడు maśálichí, maśáljívádu, *s.* A masaljee or torch-bearer.

మషి, మసి mashi, masi, *s.* A black powder. 2. Ink. *adj.* Black.

మష్టు mashṭu, *s.* Sediment.

మసక masaka, *s.* Dimness of sight.

మసగు masagu, *v. n.* To be extended. 2. To be furious, or enraged.

మసనము masanamu, *s.* A sepulchre; a burning, or burying, place.

మసర masara, *s.* Grey colour.

మసలు, మసులు masalu, masulu, *v. n.* To wander, move, or turn about. 2. To idle away time. 3. To boil up violently.

మసాలా masálá, *s.* Spicery, seasoning.

మసీదు masídu, *s.* A mosque.

మస్తకము, మస్తము mastakamu, mastamu, *s.* The head ; the skull.

మస్తు mastu, *adj.* Abundant, plentiful.

మహజ్జరు mahajjaru, *s.* A general certificate, signed by all present.

మహత్తు mahattu, *adj.* Great. large, bulky. 2. Best, excellent, illustrious. *s.* Glory, greatness.

మహత్వము mahatvam, *s.* Greatness, either in bulk, or rank.

మహనాడు mahanádu, *s.* A general convocation of the aboriginal casts of the country.

మహస్సులు mahassúlu, *s.* Produce, particularly of the land ; the crop.

మహస్సులుదాలు = mahassúludárlu, *s. plu.* Mahasooldars, officers employed to protect the crops from depre-
dation.

మహారాష్ట్రము maháráshṭramu, *adj.* Mahratta. *s.* The Mahratta language.

మహిమ, మహిమము mahima, mahimamu, *s.* Magnitude, as one of Si-
va's attributes ; illimitability. 2. Greatness in general, literal, or figurative ; glory, power.

మహిషము mahishamu, *s.* A buffalo.

మహిషి mahishi, *s.* A female buffalo. 2. The wife of a king, but especially the one who has been consecrated, or crowned ; a queen.

మా

మామీ, *s.* A name of Lakshmi, the goddess of prosperity, and wife of Vishnu.

మాంసము mámsamu, *s.* Flesh.

మాకు máku, *s.* A tree in general.

మాగాణి mágāṇi, *s.* Lands artificially irrigated.

మాగాని mágāṇi, *s.* Side, direction ; as మాపు = మాగాని túrpumágāni, The eastern side.

మాగాయ mágāya, *s.* Mango pickle, of a pungent taste.

మాగు mágu, *v. n.* To ripen.

మాట máṭa. *s.* A word, an expression.

2. Speech. 3. A language. 4. A promise. మాట్లాడు máṭṭlādu, *v. a.*

To speak, converse, or discourse.

మాటతప్ప máṭatappu, To fail in one's promise. మాటవచ్చు máṭavattsu, Blame to come.

మాటయిచ్చు máṭayittsu, To give a promise.

మాటకారి máṭakāri, A talkative, also an eloquent, person. మాటపీ

కు, తీయు máṭa-pīku, tíyu, To fish-out secrets.

మాటిమాటికి mátimátiki, *adv.* Often, frequently.

మాటు maṭu, *s.* A remedy. 2. Ambush.

3. A time, period, or occasion. 4. A piece of metal, put in to mend a vessel. *v. a.* To conceal, or hide, మాటుపడు mātupadu, *v. n.* To disappear, or vanish. మాటుపణుగు má tumaṇugu, To be hushed, or silent, at night.

మాడ máda, *s.* Half of the coin termed a pagoda.

మాడపట్టు, మాడుపట్టు mādapattu, mádu

patṭu, *s.* The crown of the head. మాడు mádu, *v. n.* To be burnt, or scorched, black. మాడుచు, మాడ్చు mādutsu, mādtsu, *v. a.* To burn, or scorch, black. మొగముమాడ్చు mogamumádtu, To be sulky. మాడు చెక్క, మాడు máduchekka, mádu, Burnt rice.

మాడ్కి- mádkki, *s.* Manner, mode. 2. Similarity, likeness.

మాణిక్యము māṇikyamu, *s.* A ruby, or carbuncle.

మాత māta, *s.* A mother. 2. A name of Parvatee, the wife of Siva.

మాతాపితృలు mātāpitrilu, *s. plu.* Parents; mother and father.

మాతామహుడు mātāmahadu, *s.* A maternal grandfather.

మాతామహి mātāmahi, *s.* A maternal grandmother.

మాతు mātu, *s.* Checkmate, at chess.

2. A remedy, *vide* మాటు mātu, No. 1.

మాత్ర mātra, *adj.* Little. *s.* A short syllable. 2. A pill.

మాతృర్యము mātsaryamu, *s. vide* మత్య రము matsaramu.

మాదిగె mādige, *adj.* Of or belonging to the Chundala, of chuekler caste.

మాదిరి, మాది, mādiri, mādri, *s.* A pattern, sample, or specimen. *adj.* Similar, like.

మాధుర్యము māduryamu, *s.* Sweetness of flavour, or disposition.

మాన māna, *s.* A certain measure of capacity, of which sixteen make one toom, the greatest Telugu measure of capacity.

మానము mānamu, *s.* Measure in general, whether of weight, length, or capacity. 2. Arrógance, haughtiness, pride. 3. Civility. 4. Honor. In the peninsula, this last is the common meaning. మానభంగము mānabhangamu, *s.* Disgrace, dishonor.

మానవతి, మానిని mānavati, mā

nini, *s.* A woman; as owing peculiar attention to the preservation of her honor. మానస్థుడు mānas-thudu, A man of high, or strict, honor.

మానవుడు mānavudu, *s.* A man.

మానికము mānikamu, *s. vide* మాణిక్యము māṇikyamu.

మానికె *mánike*, *s. vide* మాన *mána*.
మానిసి *mánisi*, *s. vide* మనిసి *manisi*.

మాను *mánu*, *s.* Making in the inflex
sing. మాని, మాను *máni*, *mánu*, A
tree. 2. Wood. *adj.* Fit, proper,
worthy. *v. a.* To quit, abandon,
leave off, desist, or refrain from ;
to renounce, or relinquish. *v. n.*
To be healed, or cured.

మానుపు-మాన్పు, మానుచు *mánupu*-*mán-*
pu, *mánutsu*. *v. Caus.* To cause to
quit. &c.; to appease, to stop. *v.*
a. To heal, or cure. మానిపించు *má-*
nipintsu, *v. Caus.* To cause to
heal, or cure.

మానుషము *mánushamu*, *s.* Honor.

మాన్యము *mányamu*, *adj.* Respectable,
venerable. *s.* Lands either liable
to a trifling quit rent, or altoge-
ther exempt from tax. మాన్య గాడు
mányagádu, *s.* A man holding
such lands. సర్వమాన్యము *sarvamá-*
nyamu, *s.* Lands exempt from all
tax whatever.

మాపు *mápu*, *s.* Evening, night ; as.
రేపుమాపు *répumápu*, Morning and
evening. 2. Foulness, dirt, impu-
rity. In the first meaning, this
word makes its inflex. Sing. మాప
తి *mápati*, *v. a.* To destroy, or ef-
face. 2. To make foul, or dirty.

మాపు *mápu*, *s.* Pardon, forgiveness. 2.
Exemption.

మాబాగు, మాబా *mábágu*, *mábá*, *adv.*
Very well ; very good.

మామ *máma*, *s.* A father-in-law. మామ
మామ *mámamáma*, *s.* A name of
Vishnu.

మామూలు *mámúlu*, *s.* Usage ; anci-
ent, or established, custom.

మాయ *máya*, *s.* Fraud, trick, deceit,
deception, illusion. 2. Juggling.
3. Understanding, intellect. మాయ
లాడి *máyaláđi*, A deceitful female.
మాయలాడు *máyaláđu*, A deceitful
man.

మాయావి *máyávi*, *s.* A juggler, or
conjurer.

మాయము *máyamu*, *s.* Disappearance,
vanishing. మాయమవు, మాయమైపోవు
máyamavu, *máyamaipóvu*, *v. n.*
To disappear or vanish.

మాయు *máyu*, *v. n.* To be destroyed,
or effaced. To become foul, dirty,
unclean, or impure. *vide* మాపు *má-*
pu, *v. a.* మచ్చమాయు *matstsamáyu*,
lit. A spot to be destroyed. To be
entirely destroyed, or effaced ;
so that not a vestige, or mark, re-
mains. తలమాయు *talamáyu*, The
head not to be cleaned, at the
usual time. తలమానినవాడు *talamá-*
sinavádu. A poor helpless man ;
as being unable to command the
comfort of a clean head.

మారణము mārāṇamu, *s.* Killing, slaughter.

మారాటము mārāṭamu, *s.* The mistaking one for another.

మారీఫత్తు mārīphattu, *s.* Charge, possession; as వాణ్ని వీనిమారీఫత్తు చేసినాను vāṇṇivīnimārīphattu chésinānu, I have delivered that man to this man's charge. మారీఫత్తున మారీఫత్తునా, *adv.* By means of, through the means of.

మారు māru, *v. n.* To be changed, altered, or turned into a new form. *s.* Buttermilk. 2. A second course of dishes at dinner. 3. A time; as రెండుమార్లు reṇḍumarlu, Two times, twice. మార్పు mārpu, *v. a.* To change, substitute, alter, or turn into a new form. 2. To exchange. 3. Among the Vaishnavas, to serve up food.

మార్పు mārpu, *s.* Exchange.

మారుతము mārutam, *s.* Air, wind.

మారుతురు, మార్తురు mārutaru, mārṭuru, *s. plu.* Enemies, foes.

మార్కము mārkaṁ, *s.* Exchange, particularly of money.

మార్గము mārgamu, *s.* A way, road, or path. 2. Means, manner, mode.

మార్పు mārpu, *s. vide* under. మారు māru, *v. a.* To kill, or slaughter.

మాటలు māraṭa, *adj.* Substituted, altered, changed. *adv.* In lieu of.

మాటు mārū, *adj.* Another, other. 2. Substituted, altered, changed; as.

మాటురూపు mārurūpu, Another shape; a new, or altered, form.

2. Turned, averted. 3. Replying, rejoicing, answering; as కూటు

మాట mārūmāṭa, An answer, or reply. *adv.* Again. *s.* A time; as,

ముమ్మాటు mummārū, Thrice. *v. n.* To shew prowess in battle. మా

టుకొను, మాటొక్కను mārūkonu, mārūkonu, To attack, or oppose, in

battle. మాటొడు mārāḍu, To oppose in argument, or reasoning.

మాటుదల్లి mārūdalli, *s.* A step-mother. మాటుపడు mārūpaḍu, To

disappear, to vanish. మాటునుచువు, mārūmanuvu, *s. vide* మారుచుచు

ము mārūmanumu, Under. మనువు manuvu.

మాటు mārpu, *v. a vide* మార్పు mārpu.

మాల māla, *s.* A garland; a string, or wreath, of flowers. 2. A neck-

lace. 3. A string of beads, a rosary. కంఠమాల kaṇṭhamāla, *s.* A

necklace. 2. The scrofula. చాలా

కారుడు mālākāruḍu, *s.* A flower seller; a florist, a gardener.

మాల māla, *adj.* Of or belonging to the Paria caste. మాలకామాలాకాకి,

s. lit. A paria crow. A raven.

మాలి māli, *s.* A time ; as, ఒకమాలి okamāli, Once.

మాలిమి mālimi, *s.* Familiarity with children.

మాలు mālu, *v. a.* To leave, or quit.

పనికిమాలిన, కొఱమాలిన panikimāli-
na, korramāli, *adj.* Useless.

పాలుమాలు pālumālu, To be idle,
or lazy.

మారుగు mālugu, *v. n.* To be dis-
satisfied.

మాలే māle, *s.* A chaplet, wreath,
or garland of flowers.

మాలిక māliḡa, *s.* A building. This
word is used among the Vaishna-
vas, with the word తిరు tiru, pre-
fixed to it, to denote a house ; as

దేవరవారితిరుమాలికమొక్కడదేవరవారీ-
ritirumāliḡayekkaḡa, Where is
your honor's house ? నేలమాలిక né-
lamāliḡa, A subterraneous abode.

మావటికు māvaṭiḡu, *s.* An elephant
driver, usually termed A Mahowt.

మావి māvi, *s.* The after-birth. 2. A
mango tree.

మావు māvu, *s.* A horse. 2. The co-
vering a mare :

మాశిక māśika, *s.* A patch.

మాశ్టి māshṭi, *s. vide* మావటికు māva-
ṭiḡu.

మానకమ్మ māsakamma, *s.* A woman
who has no breasts, and who is
never menstruous.

మానము māsamu, *s.* A weight equal
to five sixteenths of a pagoda.

మానము māsamu, *s.* A month, either
of the lunar, solar, or any other
computation of the year.

మాసి māsi, *s. vide* మనిసి manisi.

మాసిక māśika, *s.* A patch. *vide* మాశిక
māśika, In the plural, this word
also denotes Embarrassment,
confusion.

మాసికము māsikamu, *adj.* Monthly.
s. A ceremony of the Hindoos.

మి

మింగడ mingaḡa, *s.* The cream of
cards.

మింగు mingu, *v. a.* To swallow.

మింగుడు mingudu, *s.* Swallowing.

దిగమింగు digamingu, To swallow

down. 2. To suppress ; as దుఃఖము

దిగమింగినాడు dukhamu digamin-
ḡināḡu, He suppressed his grief.

మించు mintsu, *v. n.* To be above,
over, or beyond ; to exceed, or be

excessive. 2. To be high, proud,
or arrogant. 3. To increase ; to be

exorbitant. 4. To elapse, or expire ;
to be gone bye, beyond recall. *v.*

a. To excel, or surpass. 2. To
transgress. *s.* Excess. 2. Light-
ning.

మించుదల mintsudala, *adj.* Excessive, much. చెయిమించు cheyimintsu, To beat ; to give the first blow. ముంకమించు mundumintsu, To go forward, or in front. 2. To be precipitate, or inconsiderate. పనిమించు panimintsu, Business to go by, or be beyond recall.

మిండగారు-మిండము, మిండగీడు minda-gādu-mindaḍu, mindagīdu, *s.* A gallant, or paramour. మిండలకూరి mindalakōri, *s.* A lascivious female, within thirty-six years of age.

మిక్కుటము, మిక్కుటము mikkaṭamu, mikkuṭamu, *s.* Excess, abundance. *adj.* Excessive.

మిక్కిలి, మిగుల mikkili, migula, *adv.* Much, exceedingly, excessively, greatly.

మిగులు migulu, *v. n.* To be over, or above ; to be left, or remain, as a residue. *s.* Remainder, residue, remnant. మిగులబెట్టు migulabettu, *v. a.* To save or lay up the remnants. మిగలా, మిగులా migalā, migulā, *adj.* Remaining. ముంకమిగులు mundumigulu, To go before, or in front. 2. To be precipitate, or inconsiderate.

మిటారి miṭāri, *s.* A cunning person. 2. A woman. *adj.* Hard, cruel.

మిట్ట మిట్టా, *s.* High or raised ground. *adj.* High, raised. మిట్టపండ్లు miṭṭa paṇḍlu, Teeth which jut out. మిట్టమిట్టా miṭṭamirru, Very high ground. మిట్టమధ్యాహ్నము miṭṭama-dhyāhnamu, Full mid-day.

మిట్టిపడు, మిడిసిపడు miṭṭipadu, miḍisipadu, *v. n.* To jump, leap, or hop along. 2. To be puffed up with pride, or insolence. మిడిసిపడితచ్చు miḍisipaditsatstu, To die suddenly.

మిఠాయి miṭhāyī, *s.* Any sweetmeat.

మిడిమిడిలాడు miḍimidilādu, *v. n.* To be excessively hot, as applied to the sun.

మిడుకు, మిణుకు miḍuku, miṇuku, *v. n.* To grieve, mourn, or lament.

మిడుచు miḍutsu, *v. a.* To pour drop by drop.

మిడుత, మిడత miḍuta, miḍata. *s.* A grass hopper.

మిడునాగులు, మిణ్ణాగులు miḍunāgulu, miṇṇāgulu, *s. plu.* A sort of small deadly snake, which springs at the object it attacks.

మిణకరించు miṇakarintsu, *v. n.* To be quite at a loss what to say, or do.

మిణుకు miṇuku, *s.* Glimmering, sparkling. మిణుకుపను miṇukumanu, To glimmer, or sparkle. మిణుకుచేసుకొను miṇukuchésukonu, To dress, or

ornament one's-self, in a showy manner. మిణుకుచేయు minukuché-yu, To polish, to burnish.

మిణుగులు minuguru, *s.* A spark of fire. మిణుగులుపురుగు minugururupuru, The firefly.

మిణ్ణుల్లి minnalli, *s.* A flea.

మితము mitamu, *s.* Measure. 2. Moderation, temperance, forbearance. 3. Limitation, bounds. *adj.* Moderate, temperate.

మితి miti, *s.* Measuring, measure. 2. Limit, bound.

మిత్తి mitti, *s.* Death.

మిత్రుడు mitrudu, *s.* The sun. 2. A friend, or ally.

మిద్దె, మిద్దియ midde, middiya, *s.* A terraced house, or one with a flat roof. 2. A house with an upper story.

మినహా minahá, *s.* Deduction, subtraction.

మినకలు minukalu, *s. plu.* The sciences. 2. Glittering, flashing.

మినములు minumulu, *s. plu.* The black pulse, termed Phaseolus mungo. మినవ, మినవ minupa, minapa, *adj.* Of or belonging to that pulse.

మిన్నక minnaka, *adv.* Silently; quietly; without emotion of any kind.

మిన్ను, మిన minnu, minu, *s.* Making in the inflex. Sing. మంటి minti, The sky or atmosphere. మినసిగవేలు minusigavélupu, *s.* A name of

Siva; as having the sky, to form the lock of hair on the crown of his head. మిన్నువాక minnuváka, The heavenly Ganges.

మిమ్మటము mimmaṭamu, *s.* Excess, abundance. *adj.* Excessive.

మిరప mirapa, *adj.* Of or belonging to the chili, or red Cayenne pepper plant. మిరపకాయ mirapakáya, It's pod.

మిరాశీ miráśi, *s.* Meerasi, or hereditary property in the land. This term is equally applicable to the hereditary property of the village officers, in the lands which they hold exempted from tax, or liable to a small quit rent only, as to that of the villagers, or ryots, in the land paying full tax, which they hold. మిరాశీదారుడు miráśidáruḍu, A Meerassidar, or holder of meerasi property.

మిరియము, మిరెము miriyamu, miremu, *s.* Used chiefly in the plural మిరియలు miriyálu, Black pepper. మిరియపుపొడి miriyapu podi, The powder either of black pepper, or of the chili or red Cayenne pepper.

మిరిమాపు mirrimápu, *s.* An upward view; looking upwards.

మిలుమిట్లు mirrumiṭlu, *s. plu.* Dazzling. మిలుమిట్లుగొన mirrumiṭluguonu, *v. n.* To be dazzled.

మిల్లు mirru, *s.* Making in the inflex. sing. మిల్లి mirrti, Raised or high ground.

మిలమిల milamila, *s.* Glittering, sparkling.

మిల్లి, మిల్లిగరితె milli, milligarite, *s.* A very small iron spoon.

మిసమిస misamisa, *s.* Glittering, sparkling.

మిసిమి misimi, *s.* Fresh lustre.

మిసిమింతలు misimintalu, *s.* Want of lustre, unfavorable change of countenance.

మీ

మీగడ mīgāḍa, *s.* The cream of milk.

మీగడగట్టు mīgāḍagattu, The cream to form on the surface of milk.

మీగళ్లు మెకము mīgallamekamu, *s.* A fabulous animal, with eight legs.

మీగాలు mīgālu, *s.* The instep of the foot; the rising upper part of it.

మీజెయ్యి mījeyyi, *s.* The back of the hand.

మీట mīṭa, *s.* A lever.

మీటు mītu, *v. a.* To fillip, or strike with the nail of the finger against the thumb. వీణమీటు vīṇamītu, To strike the strings of the Vīṇa, or Indian lute. రూపాయీ

మీటు rūpāyīmītu, To toss up a rupee. గోళ్లుమీటు gōllumītu, To fillip the nails of each finger, as

from listlessness. *s.* A fillip. 2. Aggrandizement.

మీద, మీదను mīda, mīdanu. *postpo.*

Upon, on, over, above. 2. Against.

3. Of, respecting, regarding. 4. After, beyond. 5. In. 6. By, by means

of. 7. At. 8. with. మధ్యాహ్నం మీదనేను

స్తాను madhyāhnammīdanēnuvastānu, I shall come after midday. ఇక మీ

దకామీదా, In future. ఉపాయం మీదల

పనిచేయవలెను upāyammīdāḍpanichē

yavalenu, This affair must be effected

by stratagem. ఈ పని అలస్యం మీ

దకావలసినది īpanīālasymmīdākā-

valaśīnadi, This must be done at

leisure. నేను వాని మీద జగదానికిపోయి

నాను nēnuvānimīdadzagaḍānikipō

yīnānu, I went to quarrel with

him.

మీది mīdi, *adj.* Upper; being above.

మీదమీదు, *s.* Top, or head. 2. Futu-

rity. 3. Any thing, particularly

money, tied up in a knot, and

vowed to be presented at a future

period to some deity.

మీరు mīru, *v. a.* To exceed, or trans-

gress. *v. n.* To be haughty. This

word is also the plural of the pro-

noun, నీవు nīvu, Thou.

మీసము mīsamu, *s.* A mustachoe, or

whisker. It is generally used in the plural. మీసాలు *mísálu*.

మీసరము *mísaramu*, *s.* Excellence. *adj.* Excellent. 2. Proud.

ము

ము *mu*, *adj.* Numeral. Three. This is a contraction of. మూడు *múdu*, three *q. v.*, and is used in composition only, being prefixed to the word with which it is joined, which then doubles the first consonant; thus, మూడు *múdu*, And జగము *jagamu*, The world, make ముజ్జగములు *mujjagamulu*, The three worlds. ముచ్చవలము *mutstsavalamu*, Three eighths of a pagoda, &c. ముంగర *mungara*, *s.* A nose ring, worn by Indian women.

ముంగల *mungala*, *adv.* In front, opposite. ముంగలి *mungali*, *adj.* Opposite, fronting.

ముంగాముచీరె *mungámuchíre*, *s.* A particular kind of silken female garment.

ముంగాముగులు *mungámurugulu*, *s. plu.* A kind of golden bracelets.

ముంగి, ముంగిన *mungi*, *mungisa*, *s.* The mungoose. *Viverra*, *ichneumon*.

ముంగిలి *mungili*, *s.* Making in the inflex. *sing.* ముంగిటి *mungiti*, And in the *nom. plu.* ముంగిళ్లు *mungillu*,

The court yard, enclosed within a native house.

ముంగులు *munguru*, *s. plu.*

Curls, or ringlets, of hair.

ముంగోపి *mungópi*, *adj.* Hot-headed, or hasty.

ముంచికొన, ముంచుకొన *munchikonu*, *muntsukonu*, *v. a.* To surround. 2. To cover, as applied to heaps of insects, flies, &c. Collecting upon any thing. 3. To take out, or draw up, any liquid. 4. To dip, as a pen in ink, &c.

ముంచు *muntsu*, *v. a.* To dip, immerse, or sink under any liquid. Figuratively, to ruin; to vex, or annoy.

ముంజూరు *mundzúru*, *s.* The eaves of a house.

ముంజె *munje*, *s.* The unripe kernel of the palmyra fruit, so long as it is soft, and edible.

ముంజెయ్యి *munjeyyi*, *s.* The wrist.

ముండ *munda*, *s.* A widow. 2. A whore. ముండమోయ *mundamóyu*, To become a widow. 2. To be ruined. ముండమోయించు *mundamóyintsu*, To make any married female a widow. 2. To ruin. ముండమోపి *mundamópi*, *s.* A widow.

ముంత *munta*, *s.* A small earthen pot, or pitcher. 2. *vide* మాన *mána*.

ముంతమామిడి mutamāmiḍi, *s.* The cashoo nut tree. *Anacardium occidentale.*

ముందల mundarra, *s.* Making in the inflex. Sing. ముందటి, ముందటి mundarri, mundati, The front. 2. Former or past time. 3. Futurity. *adv.* Before, in front. 2. First, in the first instance. 3. Formerly, previously. 4. Hereafter, in future.

ముందటి, ముందటి mundarri, mundati, *adj.* Fronting, opposite. 2. Former, previous, past. 3. Future. As this word implies both past and future time, it's precise meaning is to be found by reference to the context, and chiefly to the tense of the verb. ముందటికినప్పు mundarrikiva-ttsu, *lit.* To come in front. To be promoted.

ముండు mundu, *s. adv.* And. *adj. vide* ముందలmundarra. ముండు వెనక munduvenaka, Fore and aft; forwards and backwards; past and future.

ముక్కా mukka, *s.* A piece, portion, fragment, or part.

ముక్కంటి mukkanṭi, *s.* A name of Siva; as having three eyes.

ముక్కార mukcara, *s.* A nose ring, or ornament, worn by Indian females.

ముక్కాకలదీలు mukkākaladīru, *v. n.* To be clever, or experienced. *lit.* To be thrice heated.

ముక్కాలు mukkālu, *s.* Three quarters of any whole.

ముక్కిటి mukkiṭi, *adj.* Noseless; wanting the nose.

ముక్కిడి mukkiḍi, *s.* An epidemic disease. *adj. vide* ముక్కిటి mukkiṭi.

ముక్కు mukku, *s.* The nose, bill, or beak. 2. The end, or point. *v. a.* To strain in easing nature. *v. n.* To become spoiled, or damaged.

ముక్కుకుట్టు mukkuḱuttu, To perforate the nose.

ముక్కుచీకు mukkuḱīdu, To blow the nose.

ముక్కుదూలము mukkuḱūlamu, The bridge of the nose.

ముక్కురంధ్రాలు mukkuḱuraṅḱhralu, The nostrils.

ముక్కుపోడి mukkuḱoḍi, Snuff. చనుముక్కు tsanumukku, The nipple of a female's breast.

ముక్కుటపుపంచె mukkuḱupapanche, *s.* A peculiar kind of silken garment.

ముక్కులు mukkuḱulu, *s. plu.* Very small broken rice.

ముక్కున mukkuḱuna, *s.* A measure of capacity, equal to three fourths of the Toom, the largest Telugu measure of capacity.

ముక్తసరి muktasari, *adj.* Abbreviated, abridged, brief.

ముక్తి mukti, *s.* Final beatitude, the delivery of the soul from the body, and exemption from further trans-

migration ; the absorption of the emancipated spirit into it's great primary source ; identification with God.

ముఖమాల్ mukhamál, *s.* Velvet.

ముఖము mukhamu, *s.* The mouth. 2.

The face, or countenance. 3. The entrance to a house. 4. Commencement. 5. A means, an expedient.

ముఖాంతరము, ముఖాంతరము గా mukhántaramu, mukhántaramugá, *adv.* By means of, through.

ముఖాభిశా mukábilá, *s.* Comparison, collation, confronting.

ముఖ్యము mukhyamu, *adj.* Chief, primary, principal. 2. Urgent.

ముగము mugamu, *s.* The face.

ముగియు mugiyu, *v. n.* To be finished, ended, or terminated. ముగించు mugintsu. *v. a.* To finish, end, or terminate. ముగింపు mugimpu, *s.* End, conclusion.

ముగ్గురు, ముగ్గురు muguru, mugguru, *numeral.* Three persons. This is the masc. And fem. Form of మూడు múdu, Three *g. v.*

ముగ్గు muggu, 's. Flour, or powder, of any kind, used by Hindoos in ornamenting the floor of the house. *v. n.* To ripen. 2. To be spoilt, or damaged.

ముగ్గు, ముగ్గుడు mugdha, muguda, *s.* A stupid, ignorant, foolish, or simple female.

ముచ్చట mutstsata, *s.* Conversation, conference, discourse. 2. An expression. 3. A circumstance. 4. Beauty. 5. Childish play. *adj.* Beautiful, elegant, handsome, fair. ముచ్చటపడు mutstsatapadu, To feel a strong inclination, or desire, for any thing.

ముచ్చితనము muchchirritanamu, *s.* Perturbation, sorrow, grief.

ముచ్చితకా muchchiliká, *s.* A penal agreement in writing.

ముచ్చిలిగుంట muchchiligunṭa, *s.* The back of the neck.

ముచ్చిలు, ముచ్చిలించు muchchilu, muchchilintsu, *v. a.* To steal.

ముచ్చు muttsu, *s.* A thief, or robber. *adj.* Deceitful.

ముచ్చె muchche, *adj.* Of or belonging to the Muchi caste, who are generally painters, trunk-makers, saddle-makers, paper cutters, &c. *s.* Generally used in the plural, ముచ్చెలు muchchelu, Shoes. ముచ్చెవాడు muchchevádu, *s.* A muchiman. ముచ్చెబంగారు muchchebangáru, Gold-beaters leaf.

ముజరా mudzará, *s.* Remission, deduction. 2. A visit.

ముటాలు muṭālu, *s.* Lumps of dried dung, used for fuel.

ముట్టడి muṭṭaḍi, *s.* A siege, or blockade. 2. Surrounding, environing, encompassing. ముట్టడివేయు muṭṭaḍivēyū, To besiege.

ముట్టికొళ్లు వేసుకొను muṭṭikālluvēsukonu, *v. n.* To kneel down.

ముట్టు muṭṭu, *v. a.* To touch. 2. To arrive at, to reach. 3. To bite as applied to snakes only. *v. n.* To be received; obtained, or paid. *s.* The menses. *adj.* Menstruous.

ముట్టపు muṭṭavu, *v. n.* To be menstruous. ముట్లచవిక muṭṭatsavika, A room separate from the house, to which females retire when menstruous.

ముట్టించు muṭṭintsu, *v. Caus.* To cause to touch. 2. To cause to arrive, or reach; to deliver. *v. a.* To give; to pay. 2. To kindle, or light.

ముట్టుకొను muṭṭukonu, *v. Comp.* To touch.

కొరముట్టు, పనిముట్టు koramuṭṭu, panimuṭṭu, *s.* Tools, implements, materials.

ముట్టె maṭṭe, *s.* The beak, or bill, of birds. 2. The snout of the hog. 3. The kernel of a nut; a fruit stone.

ముడతలు muḍatalu, *s. plu.* Wrinkles. 2. Knots in spinning, or twisting. 3. Crumpling of paper. &c.

ముడి, ముడియ muḍi, muḍiya, *s.* A Knot. ముడికాళ్లు muḍikāḷla, *adj.* Knock-kneed; having the knees touching each other. ముడియవిదుపు muḍiyavidupu, *s. lit.* A knot-opener. A pick pocket. ముడివడు muḍivaḍu, *v. n.* To be tied in a knot. 2. To succeed. బొమలుముడి పెట్టు bomalumuḍipeṭṭu, To knit the eye-brows.

ముడిబొన్నలు muḍijonnalu, *s. plu.* The great millet, or Holcus saccharatus, in it's husk.

ముడిబట్ట muḍibaṭṭa, *s.* A plain cloth, without any border.

ముడుగు muḍugu, *v. n. vide* ముణుగు muṇugu.

ముడుచు muḍutsu, *v. a.* To tie up in a knot, or bundle. 2. To dress or ornament one's-self, with flowers. 3. To bend, as applied to any member of the body. ముడుచుకొను muḍutsukonu, *v. Comp.* To tie in a bundle, or knot, for one's own use. 2. To dress one's-self with flowers. 3. To bend one's own limbs. 4. To shrink, shrivel, or close up.

ముడుపు, ముద్దు muḍupu, muḍpu, *s.* A bundle of money, jewels, &c. 2. Ornamenting one's-self with flowers.

ముడుసు muḍusu, *s.* A bone.

ముడేకము mudékamu, *s.* A coin, of the value of ten cash.

ముడ్డి muddi, *s.* The buttock. 2. The anus. ముడ్డిపూస muddipúsa, *s.* The end, or last joint of the back bone.

ముణక రాములు muṇakarámulu, *s. plu.* Trouble, annoyance.

ముణుగు muṇugu, *v. n.* To sink. 2. To be drowned. 3. To dive. ముణుగుకొను muṇugukonu, *v. Comp.* To lie bent up, within a narrow space. వాడు అప్పుతో ముడిగినాడు váduappulatómuniginádu, *lit.* He is sunk by debt. He is over head and ears in debt. ముడిగించు muṇigintsu, *v. a.* To immerse, or cause to sink ; to drown another.

ముణుచు muṇutsu, *v. a. vide* ముడుచు muḍutsu.

ముతనడ్డి mutasaddi, *s.* A writer, accountant, or clerk.

ముతుక, ముతక mutuka, mutaka, *adj.* Coarse. 2. Opprobrious, abusive.

ముత్తవ, ముత్తవతల్లి muttava, muttavatalli, *s.* A grand mother. 2. A great grand mother. 3. An old woman. The first word only is used in this last sense.

ముత్తాత muttáta, *s.* A great grand father.

ముత్తికె muttike, *s. vide* ముట్టడి muṭṭadi.

ముత్తిరాచవాండ్లు, ముత్తిరాజులు muttirátsaváṅḍlu, muttirádzulu, *s. plu.* The caste of Muterazus, one of the Telugu subdivisions of the Sídras.

ముత్తెము - ముత్తెయము, ముత్తెము muttemu-muttiyamu, mutyamu, *s.* A pearl. ముత్తెపుచ్చిపు muttepuchippa, A pearl oyster shell ; mother of pearl.

ముత్తెన, ముత్తెన ముత్తెన muttáida, muttáiduva, *s.* A woman whose husband is alive.

ముత్తోపు muttóvu, *s.* Saraswati, the patroness of learning. 2. A grand mother.

ముది mudi, *adj.* Old, ancient. ముదితనము, ముదిమి muditanamu, mudimi, *s.* Age, decrepitude. ముదియము mu-

diyu, *v. n.* To grow old. ముడుకడు mudukaḍu, *s.* An old man. ముడుక muduka, *s.* An old person.

ముడుగు mudugu, *s.* Coarseness. 2. Opprobrious or abusive language-*adj.* Coarse. 2. Opprobrious, abusive.

ముడురు muduru, *v. n.* To be mature ; to arrive at the period of full growth, or maturity. 2. To increase. *s.* Maturity ; full growth, or age. *adj.* Mature ; fully grown. 2. Old, relatively only with others. ముడురక్షరములు muduraksharamulu, Matured or settled hand writing.

ముడుసరి, ముడుసలి mudusari, mudusali, s. An old person. *adj.* Old. *vide* ముసలి musali. ముడుసలితనము mudusalitanamu, s. Old age.

ముద్ద, ముద్దరాలు mudda, muddarālu, s. *vide* ముగ్ధ mugdha.

ముద్ద mudda, s. A lump, an unshapen mass. ముద్దకవ్వము muddakavvamu, A peculiar churning staff, with a lump of wood at the point. ముద్దపప్పు muddapappu, A sort of pease pudding. *lit.* A lump, or mass, of split pulse.

ముద్దకమ్మరవాండ్లు muddakammara-vāṅḍlu, s. *plu.* The caste, collectively, who smelt iron.

ముద్దకొలిమి, muddakolimi, s. A forge for smelting iron.

ముద్దాయి, ముద్దాయిదారు muddāyi, muddāyidāru, s. A defendant at law. The term దాయి dāyi, is used to denote a plaintiff; and this word, which also in the original has the same signification, in Telugu is used to denote the defendant.

ముద్ది muddi, s. Calamity, misfortune. 2. Peril, danger.

ముద్దియ muddiya, s. A woman.

ముద్దు muddu, s. A kiss. 2. Affection or kindness, especially towards children. 3. Joy. *adj.* Dear, affectionate, kind. 2. Handsome, delicate, 3. Joyful. ముద్దుటొంగరము

mudduṅgaramu, s. A ring, worn for ornament, on the little finger. ముద్దు పెట్టుకొను. ముద్దుడు muddupeṭṭu-konu, muddāḍu, v. a. To kiss. ముద్దిచ్చు, ముద్దు పెట్టు mudditstsu, mud-

dupeṭṭu, To give a kiss. ముద్దువచ్చు mudduvatstsu, v. n. To be delighted. 2. To be handsome; as వాణ్నిచూస్తే నాకుముద్దువస్తుంది vāṅṅitstustē nākumudduvastundi, When I see him, I am quite delighted. వాడుముద్దువస్తాడు vādumudduvas-tāḍu, He is very handsome. ముద్దులమూటగట్టు muddulumūṭa gattu, To be exceedingly beautiful. *lit.* To tie a load of kisses.

ముద్దుడు muddudu, s. An idiot.

ముద్దులగుమ్మ muddulagumma, s. A woman; as if a string of kisses.

ముద్ర mudra, s. A seal, or signet. 2. The impression of a seal; a stamp, or print. ముద్రించు, ముద్రవేయు mudrintsu, mudravēyu, To seal.

ముద్ర-పలక, కోల mudra-palaka, kōla, s. A wooden stamp, for sealing heaps of corn, &c. ముద్రమనిషి mudramanishi, s. A person who seals heaps of corn, &c.

ముద్రకతఁ mudrakarta, s. A man entrusted by a Guru, or other priest, with his seal, and deputed by him to settle disputes of caste, &c. ముద్రతీసివేయు mudratīsivēyu. To unseal; to open a seal.

ముద్రిక mudrika, *s.* A ring on which characters are engraved.

మునక munaka, *s.* An immersion, or plunge.

ముని muni, *s.* A holy sage, or saint; a pious and learned person, endowed with more or less of the divine nature.

ముని muni, *s.* The end, or point. 2. The beginning, or commencement.

మునిపల్లు munipallu, The point of the tooth.

మునిమాపు munimápu, The commencement of the evening.

మునికోల munikóla, *s.* A goad.

మునికునమడు munimanamádu, *s.* A great grand son. 2. The male of the fourth generation, in lineal descent.

మునికునమరాలు munimanamarálu, *s.* A great grand daughter. 2. The female of the fourth generation, in lineal descent.

మునియేడు muniyédu, *s.* The year before last.

మునిషీ munishí, *s.* A munshí, or teacher of any language.

మును munu, *adj.* Former. *adv.* Formerly. In this last sense, it is sometimes written మున్ను munnu.

మునుకొని munukoni, *adv.* Before, in front, first. 2. In former times, previously.

మునుగు munugu, *v. n. vide* మునుగు munugu.

మునుపటి munupaṭi, *adj.* Former.

మునుపు munupu, *s.* Making in the inflex. Sing. మునుపటి munupaṭi Former times. *adv.* Formerly, before.

మునుము munumu, *s.* A field of grain, of which part has been cut. 2. The front, or van, of an army. 3. Any thing opposite.

మున్నీరు munníru, *s.* Making in the inflex. Sing. మున్నీటి munníṭi, The sea. మున్నీటియగ్గి munníṭiyaggi, Submarine fire; a being consisting of flame, but with a mare's head, sprung from the thighs of Oorva, and received by the Ocean.

మున్నూరు munnúrru, *a Numerical adj.* & sub. Making in the inflex. Sing. మున్నూటికి munnúṭiki, Three hundred.

ముప్పది muppadi, *adj.* Thirty.

ముప్పాతిక muppátika, *s.* A three quarter part of any whole.

ముప్పాపు muppávu, *s.* Three quarters of the coin termed a pagoda, or of the weight or measure termed a seer.

ముప్పిరి muppiri, *s.* Three twists. *adj.* Thrice twisted.

ముప్ప మuppu, *s.* Old age. 2. Deceit, fraud. 3. Misfortune.

ముప్పై, ముప్పై muppai, mupphai, *numeral*. Thirty.
 ముప్పడి, ముప్పడి mubbaḍi, mummaḍi, *s.* Three fold. *adj.* Treble. ముప్పడించు mummaḍintsu, To multiply by three.
 మున్నమడు mummanamaḍu, *s. vide* మునిమనమడు munimanamaḍu.
 మున్నరము mummaramu, *s.* Vehemence, excess, violence; especially of pain, or disease, the elements, the sea &c. మున్నరించు mummarintsu, To grow vehement, excessive, or violent; especially as applied to disease or pain.
 ముమ్మాలు mummārru, *s.* Making in the inflex. *Sing.* ముమ్మాటి mummāṭi, Three times. *adv.* Thrice.
 ముమ్మైనవాలు mummonavālu, *s. lit.* An instrument with three points. A Trident.
 ముయ్యు muyyu, *v. a. vide* మూయు mūyu.
 మురమురలాడు muramuralāḍu, *v. n.* To evince anger.
 మురికి muriki, *s.* Filth, dirt, nastiness. *adj.* Dirty, soiled, unclean.
 మురిపెము, మురుపు muripemu, murupu, *s.* Exultation, joy, gladness. మురియు muriyu, *v. n.* To exult, or rejoice. 2. To evince a strong desire,

మురుగు murugu, *v. n.* To putrify; to become rotten, or putrid. *s.* A bracelet. 2. An ornament worn on the tip of the ear.
 మురుపు muruvu, *s.* Beauty. *adj.* Beautiful.
 ముఱిముఱి murrimurri *adj.* Very little, inconsiderable; as, ముఱిముఱి చీకటి murrimurrichīkaṭi, Inconsiderable darkness.
 ముఱు murru, *s.* A piece, or bit. ముఱియు murriyu, *v. a.* To cut into pieces, or bits.
 ముఱ్ఱు, ముఱ్ఱుబాలు murru, murrubālu, *s.* Milk for the first seven days after birth.
 ములికి, ముల్కి muliki, mulki, *s.* An arrow. 2. The point of an arrow.
 ముల్లు, ములు mullu, mulu, *s.* Making in the inflex. *Sing.* ముంటి muntī. And in the nom. *plu.* ముండ్లు munḍlu, A thorn. 2. A spur. *adj.* Thorny, prickly.
 ములుకొల mulukōla, *s.* A goad. ముండ్లపంది munḍlapandi, The porcupine. ముల్లు-గుచ్చుకొవ, నాటు mulluguttsukonu, nāṭu, A thorn to pierce, or prick.
 ముల్లె mulle, *s.* A bag, or bundle, of money, or jewels. 2. Property in general.
 మువ్వకోడె muvvakōḍe, *s.* A bullock in training.

మువ్వలు muvvalu, *s. plu.* A kind of foot ornament.

మువ్వరు muvvuru, *numeral. vide* ముగురు muguru.

ముష్కరము mushkaramu, *adj.* Obstinate, stubborn. *s.* Obstinacy.

ముష్టి mushti, *s.* The fist, the clenched hand. 2. The hilt, or handle, of a sword. 3. A handful of grain, given as alms. ముష్టిచాణుడు mushti-chaṇuḍu, A wrestler, boxer.

ముసరు, ముసురు musaru, musuru, *v. a.* To collect, or gather, in a crowd; to settle upon any object, as flies, or insects; to surround.

ముసలము musalamu, *s.* A pestle, particularly a wooden one, used in cleaning rice.

ముసలి musali, *s.* An old person. *adj.* Old, aged. ముసలితనము musalitanamu, Old age.

ముసుకు, ముసుగు mtsuku, musugu, *s.* A veil. 2. A cover of cloth. ముసుగుపడు musugupaḍu, *v. n.* To be veiled or covered.

ముసురు musuru, *s.* A constant or continued rain. *v. a. vide* ముసరు musaru.

ముస్తాజరు mustádzaru, *s.* A renter, or farmer.

ముస్తాదు mustádu, *adj.* Prepared, ready.

ముహూర్తము muhúrtamu, *s.* A division of time, the thirtieth part of the day and night. Or an hour of forty-eight minutes. 2. A period selected, and fixed, for any important ceremony; as for a marriage, &c.

మూ

మూక múka, *s.* An army. 2. A multitude, concourse, or assembly.

మూకుడు múkuḍu, *s.* Making in the inflex. Sing. మూకుటి múkuti, An earthen plate, used for covering pots.

మూఁగముga, *s.* Dumbness. *adj.* Dumb.

మూగు múgu, *v. a. vide* ముసరు musaru.

మూఁచూచు mútstsútsu, *v. a.* To smell by applying to the nose.

మూట múṭa, *s.* A bundle, parcel, or package; a load carried by a man; a bale.

మూటము múṭamu, *s.* A lump of dried dung, used as fuel.

మూడు múḍu, *numeral adj.* or sub. making in the inflex. Sing. మూటి, మూడిటి múṭi, múḍiṭi, Three. *v. n.* To be ended, or terminated; as వానికెంతయువు మూడింది vānikēyuvu-múḍindi, His life is ended. 2. To happen, or occur; as, చేటుమూడు chéṭumúdu, *lit.* Ruin to occur. To be ruined, or destroyed.

మూఢము mūdhamu, *adj.* Foolish, ignorant. మూఢత్వము mūdhatwamu, *s.* Ignorance.

మూత mūta, *s.* A cover, or top, for shutting, or closing up, that on which it is placed. 2. Shutting, closing, or covering. మూతపడు mūtapaḍu, To be shut. చెవులుమూతపడు chevulumūtapaḍu, *lit.* The ears to be shut. To be in a state of insensibility.

మూతబల్ల mūtaballa, *s.* A plank at the point of a shelving roof, to cover, or conceal, the beams which support it.

మూతి mūti, *s.* The mouth.

మూత్రము mūtramu, *s.* Urine. మూత్రించు mūtrintsu, *v. a.* To urinate, to make water.

మూదలింపు mūdalinṭsu, *v. a.* To remind, to caution.

మూస mūna, *s.* The chaff of castor oil seeds.

మూపు mūpu, *s.* The upper part of the back.

మూపురము mūpuramu, *s.* The hump which Indian cattle have on the shoulders.

మూయు mūyu, *v. a.* To shut, or close. 2. To cover. 3. To spit. మూయించు mūyintsu, *v. Caus.* To cause to shut, &c. మూసుకొను mūsukonu, *v.*

Comp. To shut, &c., for one's own use, or benefit, or any member of one's own body. *v. n.* To shut of itself. కండ్లుమూసుకొను kaṅḍlumūsukonu, *lit.* To shut the eyes. To die. మోరుమూసుకొను nōrumūsukonu, To hold one's tongue, to be silent. *lit.* To shut the mouth.

మూర mūra, *s.* A cubit, the measure from the point of the elbow, to the extremity of the fingers.

మూర్కొను mūrkonu, *v. a.* To smell, by application to the nose.

మూర్ఖము mūrkhamu, *adj.* Foolish, ignorant, stupid, idiotic. 2. Obstinate.

మూర్ఖు mūrkhū, *s.* An idiot. 2. An obstinate person.

మూర్చ mūrcha, *s.* A swoon, or faint.

మూర్చిల్లు mūrhillu, *v. n.* To swoon or faint.

మూర్చిరోగము mūrcharōgamu, The epilepsy.

మూర్చిపోవు mūrchhapōvu, To swoon away.

మూర్చి తెలియ mūrchateliyu, To recover from a swoon.

మూర్తము mūrtamu, *s. vide* మూర్తము

మూర్తము muhūrtamu.

మూర్తము mūrtamu, *adj.* Fainting, fainted, losing sense or consciousness. 2. Solid, material, endowed with form or shape.

మూల mûla, s. A point of the compass; a quarter, or direction. 2. A corner. 3. A braid, or tress, of a female's hair. 4. A retreat. 5. A herd of loaded cattle. 6. A heap of the loads of cattle.

మూలము mûlamu, s. A root; the root of a tree. 2. Origin, commencement. 3. Capital, principal. 4. The original text of any work, as opposed to the Tika, or comment. 5. Means. 6. Csuse. *adj.* Main, principal, original.

మూలము గా mûlamugá, *adv.* By means of, through. మూలము-మూలవ్యాధి, మూలశంక mûlamu, mûlavadyádhí, mûla śanka, s. The disease termed the piles. మూలధనము mûladhanamu, s. Capital, principal, stock.

మూలుగు mûlugu, *v. n.* To groan, to moan, to make any noise from pain. s. A groan, or moan.

మూల్యము mûlyamu, s. Price. 2. Wages, hire.

మూలి mûli, s. Maim, or defect. *adj.* Maimed, broken, cut off.

మూవ mûva, s. Dumbness. *adj.* Dumb. *vide* మూగ mûga.

మూష, మూష mûsha, mûsa, s. A crucible. 2. A mould.

మూషకము mûshakamu, s. A rat, or mouse.

మృ

మృగము mṛigamu, s. An animal in general. 2. A deer, or antelope. మృత్తిక, మృత్తు mṛittika, mṛittu, s. Earth, clay, soil.

మృత్యువు mṛityuvu, s. Death.

మృదంగము mṛidangamu, s. A tabor, or small drum.

మే

మేండు menḍu, s. Abundance, excess. *adj.* Abundant, excessive.

మేంఠి menti, s. Commonly used in the plural మేంతులు mentulu, Fenu-greek. Trigonella fœnum græcum.

మేకము, మేగము mekamu, megamu, s. *vide* మృగము mṛigamu.

మేక్కు mekku, *v. a.* To eat.

మేచ్చు, మేచ్చుకొను mettsu, mettsukonu, *v. a.* To applaud, approve, praise, or commend. The former word also denotes as a s. Applause, commendation, approbation. *vide* మేప్పు meppu.

మేటికె metike, s. The noise arising from cracking the joints of the fingers, &c. మేటికెలువిరుచు metike lavirutsu, To make that noise, by pulling the fingers, &c.

మేట్ట metṭa, s. Raised, or high, ground; ground not irrigated artificially.

మెట్టు mettu, *v. a.* To trample, to tread. *s.* The step of a stair. 2. A step, or degree. 3. A custom house, or place where toll is levied. 4. The total, the whole. 5. Curds with a proportion of water. 6. A stop of the Vīna, or Hindoo lute. This noun, in it's irregular plural మెట్లు metlu, Also denotes Shoes, slippers, or sandals. మెట్టుకు mettuku, *adv. lit.* To the step, to the whole. At least, at any rate. 2. At last, in the end.

మెడ meda, *s.* The neck. మెడకొంకులు medakonkulu, *s. plu.* The collar bones. మెడపొంపు medapompu, *s.* The back of the neck. మెడకగట్టు medanugattu, *lit.* To tie on the neck. To force, constrain, or oblige. మెడబట్టినాకు medabattinuku, To push by the neck. మెడగుడ్డ me dagudda, A neckcloth. మెడనాలు, మెఱ్ఱాలు medanalu, mennilu, *lit.* Neck threads. An ornament suspended from the neck, made of golden threads plaited together.

మెతుకు metuku, *s.* A grain of boiled rice. 2. Boiled rice collectively.

మెతువు metuvu, *adj.* Soft, mild.

మెత్త metta, *s.* Bedding; any soft stuffed substance.

మెత్తగా mettaga, *adv.* Softly. 2. Slowly.

మెత్తన mettana, *s.* Softness, meekness, mildness. 2. Tardiness, slowness.

మెత్తని mettani, *adj.* Soft, meek, mild. 2. Slow, tardy.

మెత్తు mettu, *v. a.* To smooth a surface, by plastering it with mud. *s.* The mud thus used.

మెదకు medaku, *s.* Making in the inflex. Sing. మెదటి medati, The brain.

మెదలు, మెదలు medalu, medulu, *v. n.* To move, or shake. 2. To wander, or go about. రూకలుమెదలు rúkalumedulu, Money to be in hand. మెదిలించు medilintsu, *v. a.* To move, stir, or put in motion. నోరుమెదిలించు nórumedilintsu, To speak. 2. To be eloquent, clever, or able.

మెదుకు meduku, *s. vide* మెతుకు metuku.

మెదుగు medugu, *v. n.* To be pounded. 2. To be inured to, to be well versed in. 3. To associate with. మెడవు medovu, *v. n.* To pound, or grind. 2. To inure, to qualify. *s.* Any thing mixed with flour, to thicken it in baking.

మెదువు meduvu, *adj. vide* మెతువు metuvu.

మెప్పు meppu, *s.* Approbation, approval, commendation. మెప్పించు

meppintsu, *v. Caus.* To cause to approve, or applaud. పెప్పించుకొను
 meppintsukonu, *v. Caus. Comp*
 To cause to approve, or applaud,
 one's-self. *vide* పెచ్చు mettsu.
 మెయి meyi, *s.* The body. 2. Time,
 period Postpos. Used in books
 only, By, by means of.
 మెయికొను meyikonu, *v. a.* To seize,
 or take hold of.
 మెయ్యు meyyu, *v. a. vide* మేయు méyu.
 మెరక meraka, *s.* Raised, or high,
 ground.
 మెరమెర meramera, *s.* Perplexity. 2.
 Doubt, suspicion.
 మెరమెరలాడు merameraládu, *v. n.* To
 feel pain, as the eye when any
 small substance enters it.
 మెరవడి meravádi, *s.* A procession
 through the streets.
 మెరికెబియ్యము merikebiyyamu, *s* Un-
 broken rice. మెరికె వంటవాండ్రు me-
 rikelavantivan lu. *s. plu.* Men
 perfect, either in body, or mind.
 మెరియు మెరయు meriyu, merrayu, *v. n.*
 To lighten, as lightning. 2. To
 glitter, glare, or shine. మెరిపించు
 meripintsu, *v. Caus.* To cause to
 lighten, or to shine, &c.
 మెరుగు merugu, *s.* Polish, brilliance,
 shining, brightness, gleam, lustre.
 2. Oil. 3. Ghee. మెరుగు బెట్టు meru

gubettu, *v. a.* To polish. మెరుగుడు
 నురుగు merugudupurugu, The fire
 fly.
 మెరుపు, మెలుపు merupu, merrupu, *s.*
 Lightning. 2. Glittering, shining,
 lustre.
 మెరుకూ merumu, *s.* Lightning. *v. n.*
 To lighten as lightning.
 మెలకములు merramulu, *s. plu.* Exhibi-
 tions of tumbling.
 మెలకలు melakalu, *s. plu.* Tricks, frauds.
 మెలగు, మెలుగు melagu, melugu, *v. n.* To
 associate with. 2. To act accord-
 ing to another's wishes. *vide* మెలపు
 melapu.
 మెలత, మెలతుక melata, melatuka, *s.*
 A woman.
 మెలపు melapu, *v. a.* To cause to
 associate with. 2. To cause to act
 according to another's wishes. *s*
 Association with others. 2. Con-
 duct, behaviour. 3. Cleverness,
 experience.
 మెలి, మెలికె meli, melike. *s.* A twist.
 మెల్ల mella, *s.* A squint, squinting.
adj. Squinting. మెల్లకంటి mellakan-
 ti, *adj.* Squint eyed. *s.* A crow.
 మెల్లచూపుచూచు mellatsúputsútsu,
 To squint. *lit.* To look a squinting
 look.
 మెల్లన mellana, *s.* Slowness. 2. Gentle-
 ness, మెల్లగా, మెల్లిగా mellagá, me-

lligá, *adv.* Slowly. 2. Softly. మెల్ల
న mellani, *adj* Slow. 2. Gentle.

మెల్లా mellá, *s.* A hall.

మెళుకువ melukuva, *s.* Wakefulness ;
watchfulness. 2. An expedient, or
stratagem మెళుకువల melukuvaga
la, *adj* Watchful, on one's guard,
careful, cautious 2. Artful, clever.
మెళుకువ గావుండు melukuvagávu-
ndu To be watchful, or cautious ;
to be on one's guard. మెళుకువ పడు
melukuvapaḷu, To be roused.

మెనగు, మెనవు mesagu, mesavu, *v. a.*
To eat.

మెహనతు mehanatu, *s.* Labour, toil,
trouble, exertion, pains, difficulty.

మే

మే mé, *s.* The body.

మేక méka, *s.* A goat. మేకదిండి méka-

dindi, *s.* A wolf. మేకసోతు méka-

pótu, *s.* A he-goat. మేకరాసి mé-

karási, *s.* The sign Aries, in the

zodiac. మేకసారము mékasoramu, *s.*

One of the seven primary notes of

music. మేకపిల్ల mékapilla, *s.* A kid.

పెంటిమేక pentiméka, *s.* A she-goat.

మేకు méku, *s.* A nail, tent pin, or

hook.

మేకొను mékonu, *v. u. vide* మెయికొను

meyikonu.

మేగు mégu, *v. a. vide* మెత్తు mettu.

మేఘము, మేఘుకు méghamu, méghudu,
s. A cloud.

మేజా inji, *s.* A table.

మేటి méti, *adj.* First, chief, excellent,
noble. *s.* A heap. 2. The chief, or
head, of a body, especially of un-
der ryots.

మేడ మేలా, *s.* A house of two or more
stories.

మేడి మేఱి, *s.* The glomerous fig tree.

Ficus glomerata. 2. That part of
the plough-handle which joins in-
to the plough. మేడిలోక మేడికా,

s. That part of the plough-handle
which is held in the hand. మేడిసీల

médisila, *s.* The nail or pin, which
fixes the handle to the plough

మేత méta, *s.* Pasture, forage, food
for any animal. 2. Grazing. *vide*

మేయ méyu

మేతరి métari, *s.* An eater 2 A mais-

try, or head of the lower castes,

such as of the palankeen boys,

washermen, cowherds, toddy draw-

ers, &c.

మేదకుడు médakudu, *s.* A meek or

mild man. మేదకు రాలు m'dakurálu,

s. A meek, or mild woman. మేదత

నము médatanamu, *s.* Meekness,

mildness.

మేదర médara, *adj.* Of or belonging to

that peculiar caste who cut bam-

boos, and live by selling them, or

baskets, &c. Made of them.

మేదిని médini, *s.* The earth.

మేన ména, *adj.* Connected through a paternal aunt, or a maternal uncle. మేనసోదరుల మేనగోదారులు, *s.*

The daughter of a man's sister, or of a woman's brother. మేనల్లుడు méulludu, *s.* The son of a man's sister, or of a woman's brother.

మేనత్త ménatta, *s.* A paternal aunt, or the wife of a maternal uncle. మేనమామa, *s.* A maternal uncle. మేనదానa, *s.*

The son of a paternal aunt, or of a maternal uncle, if older than one's self. If he be younger than one's-self, he is termed మేనమూది. మేనమదినె ménavadine, *s.*

The daughter of a paternal aunt, or of a maternal uncle, if older than one's-self. If she be younger than one's-self, she is termed మేమూదలు ménamarradalu.

మేన మేను, *s.* The body.

మేపరి mépari, *s.* An eater.

మేయ méyu, *v. a.* To eat food, as applied to any animal; to graze, or eat grass. మేపు mépu, *v. Caus.* To cause animals to eat; to feed, or graze, cattle, &c. *s. vide* మేత మాతా.

మేపించు mépintsu, *v. Caus.* To cause another to feed animals, or to tend cattle in grazing.

మేర méra, *s.* A limit, or boundary.

2. An instalment. 3. A quantity of corn, given from the thrashing floor, to the hereditary servants of the village, as their established fees of office.

మేరువు méruvu, *s.* A bead, suspended from the clasp of a necklace.

మేలలు mélamu, *s.* Laughter, ridicule.

మేలకూడు mélamadu, To laugh at; to ridicule.

మేలిమి mélimi, *s.* Pure gold. 2. Advantage, profit.

మేలు mélu, *s.* Goodness, excellence. 2. Worthiness, fitness. 3. Happiness, prosperity. 4. Kindness, benefit. 5. Success. *adj.* Good, better, noble, excellent. 2. Fit, proper. 3. High, lofty. *adv.* Above, up. *interj.* Expressive of approbation. మేలకట్టు mélukattu, *s.*

An awning. మేలురాశి mélurāsi, *s.* A heap of grain ready, or fit, for measurement. మేలుచేయు méluchéyu, To do a kindness, or favor; to bestow a benefit. మేలుమొరుగు méluyeru, To be grateful.

మేలుకొను-మేల్కొను, మేల్కొను méluko-nu-mélkonu, mélkanu, *v. n.* To awake of one's self, to be awake.

2. To be on one's guard. 3. To be roused. మేలుకొలుపు mélukolupu, To awake another. మేలుకొలుపులు mé-

lukolupulu, *s. plu.* Songs, used to awake the great.

మేలుబంతి mélubanti, *s.* An excellent person. 2. A piece of good writing, to be copied by a person learning to write. *adj.* Excellent.

మేళము mélamu, *s.* A band, set, or company of dancers, or of singers. 2. The music used by them. మేళగాడు mélagádu, *s.* A musician, or dancer.

మేళవించు mélavintsu; *v. a.* To mix. 2. To unite in harmony the sound of various instruments.

మై

మై mai, *s.* The body. మైగిరిపు maigirrapu, To stretch out the members of the body, as when first awake.

మైపూత maipúta, *s. vide* అంగరాయము angarágamu మైమటపు maimarrapu, *s.* Armour; mail.

మైకము maikamu, *s.* Intoxication. 2. Insensibility 3. Drowsiness.

మైకొను maikou, *v. a.* To agree; to consent. మైకొల్పు maikolpu, *v. Caus.* To cause to agree, or consent.

మైజారు maijáru, *s.* That end of a Hindoo female's garment, which is thrown over the shoulder. 2. The ornamented border which runs across that end.

మైత్రి maitri, *s.* Friendship.

మైదానము maidánamu, *s.* A plain, or open field.

మైదు maidu, *s.* An enchanting powder, which allures the person on whom it is thrown, to follow the other who throws it.

మైనము mainamu, *s.* Bees wax. మైనపునత్రి mainapuvatti, *s.* A wax candle.

మైల maila, *s. & adj. vide* మయిల mayila.

మైలతుత్తము mailatuttamu, *s. vide* మయిలతుత్తము mayilatuttamu.

మొ

మొండి mondi, *adj.* Stubborn, obstinate, perverse. 2. Maimed. defective. మొండి-మొండు, మొండితనము mondi-mondu, monđitanamu, *s.* Stubbornness, obstinacy.

మొండెము mondemu, *s.* A headless trunk, or corpse. మొండెపుగాము mondepugamu, *s.* The moon's ascending node, personified as the giant Rahu, without a head.

మొక్కడము mokaddamá, *s.* Matter, affair, subject, business; cause, in law.

మొక్కరము mokaramu, *s.* A post, or pillar. మొక్కరితుమ్మెద మొక్కరితుమ్మెదా, *s.* A large black bee, which makes it's nest in wooden posts, and pillars.

consent, or agree. 4. To interfere. s. Learning, or inclining, to one side.

మొట్టు మొట్టు, *v. a.* To beat with the fist on a hard body, so as to produce a noise. *s.* A blow of this kind. It is also termed మొట్టికాయ మొట్టికాయ

మొత్త మొత్త, *s.* The corner of the wall, near a door.

మొత్తము మొత్తము, *s.* The total, or whole. 2. A flock, or multitude.

మొత్తు మొత్తు, *v. a.* To smite, beat, or strike. మొత్తించు మొత్తించు, *v. Caus.* To cause to smite, &c. మొత్తుకొను మొత్తుకొను, *v. Comp.* To beat one's-self, especially upon the mouth, in token of grief. 2. To grieve, or lament.

మొదలు modalu, *s.* Making in the inflex. Sing. మొదటి modati, The beginning, or commencement; the first. 2. Origin, source. 3. Principal, capital, as opposed to interest. 4. The first, chief, or principal among many. 5. The base of a tree. The inflexion మొఃటి modati, Is much used as an *adj.* To denote. First, foremost, prior. 2. Chief, principal, original, *adv.* Since, from that time forwards, from one extremity to the other. 2. Even.

మొదలు చేయు, మొదలు బెట్టు modalucheyu, modalubetta, *v. a.* To begin.

మొదలైన modalaina, Other, similar, et cetera.

మొదలు, మొదలుకొని modalu, modalu-koni, *adv.* From, since, forwards.

ఇది-మొదలు, మొదలుకొని idi-modalu, modalukoni, Henceforth. మొదలు చేసు modaluchedu, To be totally ruined, or spoiled. వడ్డీ మొదలు vad-dimodalu, principal and interest.

మొదవగడ్డి modavagaddi, *s.* The grass termed Saccharam cylindricum.

మొదవు modavu, *s.* A milch cow.

మొద్దు moddu, *s.* A block, or beam, of wood; a tree cut down and deprived of its branches. 2. A blockhead. *adj.* Blunt. 2. Stupid.

మొన mona, *s.* The point, end, or extremity. 2. An army. మొన గొడుగు monagadugu, *s.* A general, or leader, of an army.

మొనయు monayu, *v. n.* To rush in.

మొన్న monna, *s.* Making in the inflex. Sing. మొన్నటి monnati, The day before yesterday.

మొప్పె moppe, *s.* An idiot. 2. An obstinate person.

మొయలు, మొయలు moyilu, moyulu, *s.* A cloud.

మొర, మొర mora, morra, *s.* A loud cry, or complaint. మొర పెట్టు morapettu, To cry aloud, to complain.

మొరడు moradu, *adj.* Rough, rugged.

మొరము moramu, *s.* Calx, gravel. మొరపనేల morapanela, *s.* Calcareous soil.

- మొరయ morayu, *v. n.* To emit sound.
- మొరయించు morayintsu, *v. a.* To make, or cause, to sound.
- మొరితె morite, *s.* A small winnowing basket, used by children.
- మొరుగు, మొఱగు morugu, morragu, *v. n.* To bark, as a dog. 2. To shade. Or cover, the eyes, or face. *s.* A bark, barking.
- మొఱక morraka, *s.* Defect, deficiency, maim.
- మొఱకు morraku, *s.* An idiot. 2. An obstinate person. *adj.* Obstinate.
- మొఱబోవు morrabóvu, *v. n.* To be blunt. 2. To be disregarded, or disgraced.
- మొఱ మొఱలాడు, మొఱలాడు morramorraládu, morraládu, *v. n.* To evince anger.
- మొఱక, మొఱ్ఱి morrika, morri, *s. vide* మొఱక morraka, The latter of these two words. మొఱ్ఱి morri, Is also an *adj.* Denoting-Defective, maimed, deficient.
- మొఱ్ఱి morra, *s.* An outcry; clamour, complaint. కుయ్యో మొఱ్ఱో kuyyómorro, A very loud and clamorous cry. *vide* మొర mora.
- మొల mola, *s.* The waist. 2. A large nail, or pin. మొలతాడు molatádu, *s.* The small string round the waist, which every Hindoo wears, and whence is suspended the lan-

gótí, or waist cloth. మొలనూలు molanúlu, *s.* A female's zone, of gold or silver, and sometimes set with precious stones.

- మొలక molaka, *s.* A germ, or sprout. 2. The hard substance in a bite, which causes the sore. మొలకబంగారు molakabangáru, *s.* Gold supposed to be produced by snakes, and other animals.

మొలవేయు molavéyu, *v. a.* To sow. *lit.* To throw, in order to sprout.

మొలచూ molámá, *adj.* Plated, covered with gold, or silver. *s.* Plating, gilding. 2. Any external application to a sore.

మొలుచు molutsu, *v. n.* To sprout; germinate, vegetate, or grow. 2. To rise, or appear, as applied to the stars of heaven.

మొవ్వు movvu, *s.* The tender or young leaves of the palmyra, or other palm trees.

మొనలి mosali, *s.* An alligator. మొనలి రాశి mosalráśi, *s.* The sign Capricornus, in the zodiac.

మొహరు moharu, *s.* A seal.

మొహురీ mohurí, *s.* A gold Mohur, or rupee.

మొ

మొక móka, *s.* A germ, or sprout.

మోకాలు mókálu, *s.* Making in the inflex. Sing. మోకాటి, మోకాలి mókáti, mókáli, The knee. మోకాటి చిప్ప mókátichippa, *s.* The pan of the knee. మోకాలించు-మోకారించు, మోకరిల్లు mókálintsu-mókárintsu, mókariḷlu, *v. n.* To kneel.

మోకు móku, *s.* A cable, or thick rope.

మోగు mógu, *v. n.* To emit sound, as a bell, &c.

మోచనము móchanamu, *s.* Liberation, freedom.

మోచు mótsu, *v. a.* To bear, or carry, a burden.

మోచెయ్యి mócheyyi, *s.* Making in the inflex. Sing. మోచేతి móchéti, The elbow.

మోటా móṭa, *s. vide* కపిలే kapile, మోటాబానా mótabána, *s.* The large bucket, in which water is drawn up from wells.

మోటా móṭa, *adj.* Dull, stupid, simple.

మోటు móṭu, *s.* A stupid person, a blockhead. 2. A stallion. 3. The trunk of a tree when felled. *adj.* Stupid, ignorant, dull.

మోడము móḍamu, *s.* Cloudiness.

మోడి módi, *s.* The thick part of the long pepper vine. 2. Any thing placed by a conjurer to try the ability of another.

మోడు módu, *s.* The trunk of a felled tree. 2. Raised, or high, ground. మోడు-చలచు, పచు módu-charratsu, paḍu, *v. n.* To be motionless.

మోత móta, *s.* A load. 2. A sound, a roar.

మోతరఫా mótaraphá, *s.* The Mohturfa tax, levied on traders, merchants, and artisans.

మోతుబరీ, మోతుబరు mó tubarí, mó tubaru, *adj.* Confidential, reputable, trust-worthy.

మోదా móda, *s.* A bundle of leaves.

మోదము módamu, *s.* Joy, delight, pleasure, happiness. మోదించు mó dintsu, To rejoice, to be happy.

మోడు módu, *v. a.* To beat. మోడుకొను mó dukonu, *v. Comp.* To beat one's-self.

మోపాది mópádi, *s.* Danger, risk.

మోపి mópi, *s.* A widow.

మోపు mópu, *s.* A large bundle, or load. 2. A burden.

మోపు mópu, *v. a.* To load a burden on another. 2. To put upon, or charge against, another. 3. To prop up. మోపుకొను mó pukonu, *v. Comp.* To load, or take upon one's-self.

మోపువల mó pudala, *s.* A charge, or accusation; a load.

మోపెట్టు mópettu, *v. a.* To brace a bow.

మోము mómu, s. The face, or countenance.

మోయు móyu, v. a. To bear, sustain, or carry, a burden. మోయించు móyintsu, v. Caus. To cause to bear, &c. A burden. మోసుకొను móసుkontu, v. Comp. One's-self to bear, &c. A burden. *vide* మోపు mópu,

మోర móra, s. The face, or countenance.

మోరపాక mórapáka, s. A house, of which the roof is made of grass, leaves, mats, &c., and not of wood.

మోరు móru, s. The coagulated blood, suffused under the skin, after a bruise.

మోవి móvi, s. The under lip.

మోసము mósamu, s. Fraud, deceit, treachery, trick. మోసగాడు móసాగ్దాడు, A deceitful or treacherous man. మోసగైతె mósa gatte, A deceitful or treacherous woman.

మోసించు - మోసపుచ్చు - మోసము చేయు, మోసపెట్టు mósa gintsu - mósa-puttsu-mósamuchéyu, mósa-puttu, v. a. To deceive, delude, or betray. మోసపోవు mósa póvu, v. n. To be deceived.

మోసు mósu, s. The sprout of any edible root.

మోహము móhamu, s. Love. 2. Fascination. 3. Loss of consciousness,

aswoon. మోహించు móhintsu, v. a. To love.

మోహరము móharamu, s. The array of an army. మోహరించు móharintsu, To prepare for battle.

మోహరా móhará, s All the pieces at chess, with the exception of the pawns.

మోహిని mólini, s. A fairy.

మోక్షము mókshamu, s. Beatitude, bliss, salvation; the exemption of the soul from further transmigration.

మ్ర

మ్రంకు mrandu, v. To burn; to consume. *vide* మండు mandu.

మ్రగ్గు mraggu, v. n. To decrease. 2. To become very soft, as applied to fruit. 3. To be overboiled, as applied to food.

మ్రబ్బు mrabbu, s. *vide* మబ్బు mabbu.

మా

మాను mránu, s. *vide* మాను mánu.

మాన్వడు mránpaḍu, v. n. To remain motionless, like wood.

మి

మింగు mringu, v. a. *vide* మింగు mingu.

ము

ముగ్గు mruuggu, s. *vide* ముగ్గు muggu

ముచ్చిమి mruchchimi, *s.* Theft, robbery.

ముచ్చిలు mruchchilu, *v. a. vide* ముచ్చిలు muchchilu.

మ్రుచ్చు mruttsu, *s. vide* ముచ్చు mruttsu.

మొ

మొక్క mrokku, *s.* And verb, *vide* మొక్క mokku.

మొగ్గు mroggu, *v. n. vide* మొగ్గు moggu.

మో

మోగుమ్రోగు, *v. n. vide* మోగుమోగు.

మోయి మ్రోయి, *v. n. vide* మోగుమ్రోగు.

మోల మ్రోల, *adv.* Before ; in front.

య

య ya, The forty-first letter, and twenty-sixth consonant, in the Telugu alphabet.

యజమానుడు yajamānuḍu, *s.* An employer of priests at a sacrifice ; the person who institutes it's performance, and pays the expense of it. 2. A lord, or master. 3. An owner, or proprietor. 4. A husband.

యజ్ఞము yajnamu, *s.* A sacrifice.

యత్నము yatnamu, *s.* Effort, exertion, endeavour ; perseverance, energy. 2. Intention, disign, purpose.

యథార్థము yathārdhamu, *s.* Truth, verity. *adv.* Truly. *adj.* True, real.

యథేష్టము - యథేష్ఠితము, యథేచ్ఛము yathēṣṭamu-yathēṣṭitamu, yathēchchhamu, *adv.* At one's will, as one pleases.

యవ్వనము yavvanamu, *s. vide* యవనము yauvanamu.

యశము, యశస్సు yaśamu, yaśassu, *s.* Fame, renown, celebrity, glory, reputation.

యా

యాగము yāgamu, *s. vide* యజ్ఞము yajnamu.

యాగాని yāgāni, *s.* A coin, in value equal to ten cash.

యాచ యాచ, *adj. vide* ఏస ēsa.

యాచకము yāchakamu, *s.* Begging, asking. *adj.* Begging.

యాచకుడు yāchakuḍu, *s.* A beggar, or mendicant.

యాతము yātamu, *s. vide* ఏతము étamu.

యాత్ర, yātra, *s.* Travelling, moving, proceeding, marching. 2. A pilgrimage. 3. The procession of an idol, at any holy festival ; or the festival itself.

యాదస్తు yādastu, *s.* A memorandum.

యాది యాది, *s.* Recollection, memory, attention.

యాభై, యాభై yābhai, yābai, *Numeral. adj.* And sub. Fifty. *vide* ఏబది ēbadi.

యా yāla, *adv.* Why, wherefore,
vide ఏలా éla.

యాలకుల yalakulu, *s. plu.* Cardamom
seeds. *vide* ఏలా éla.

యావత్తు yāvattu, *adj.* All, entire. *s.*
The whole. *adv.* Wholly, entirely,
altogether.

యాన yāsa, *adj.* *vide* ఏన ésa.

యు

యుక్తము yuktamu, &c. *adj.* Right,
proper, fit. 2. Joined, or united
with. *s.* Propriety, fitness.

యుక్తి yukti, *s.* Propriety, fitness. 2.
Inference, deduction from circum-
stance, or argument. 3. An ap-
proved or good argument, or plea.
4. An excellent expedient, a hap-
py thought. 5. Advice, counsel.

యగము yugamu, *s.* A pair, couple,
or brace. 2. A yoke. 3. Age, as
applied to that of mankind. 4. An
age of the world.

యగ్మలి yugmali, *s.* A woman.

యద్ధము yuddhamu, *s.* War, battle,
combat, contest. యద్ధరంగము yu-
ddharangamu, The field of battle.

యె

యెక్కాలు yekkalu, *s.* The Telugu
multiplication table.

యొ

యొక్క yokka, *póstpos.* Of. The sign
of the genitive case.

యో

యోగి yógi, *s.* A devotee; an ascetic
in general.

యోగ్యత yógyata, *s.* Ability, clever-
ness, merit. 2. Worthiness, fitness-
capacity.

యోగ్యము yógyamu, *adj.* Worthy,
fit, proper. 2. Clever, skilful.

యోచన yóchana, *s.* Consideration,
deliberation, reflection. 2. Counsel,
advice. 3. Expedient, means.

యోచించు yóchintsu, *v.a.* To consider,
or deliberate.

యోజనము yójanamu, *s.* A yojana
or native league. 2. *vide* యోచన
yóchana.

యా

యావనము yauvanamu, *s.* Youth,
manhood. యావనలక్షణము yauvana-
lakshanamu, *s.* Beauty. 2. The
breast, the bosom.

ర

ర ra, The forty-second letter, and
twenty-seventh consonant, in the
Telugu alphabet.

రంకు ranku, *s.* Adultery, fornication,
debauchery. *vide* అంకు rranku.

రంకులగట్టు rankulugaṭṭu, To im-
pute adultery, or fornication, to
any one. రంకులాడి rankulāḍi, *s.*

A loose female. రంకుతనము ranku-
tanamu, *s.* Whoredom.
 రంకె ranke, *s.* A roar ; bellowing,
 or lowing.
 రంగరించు, రంగలించు rangarintsu,
 rangalintsu, *v. a.* To blend or mix
 together, with the finger, any
 solid and liquid substance.
 రంగు rangū, *s.* Colour, paint, tint,
 dye. 2. Lustre, shining. రంగాజీ
 పుడు rangājīvuḍu, *s.* A painter.
 రంగవల్లి rangavalli, *s.* The painting
 the floor with figures. రంగాయిం
 చు-రంగుచేయు, రంగువేయు rangāyin-
 tsu-ranguchéyu, ranguvéyu, To
 paint.
 రండ fanḍa, *s.* A widow.
 రంతు rantu, *s.* A noise ; clamour.
 రంధ్రము randhramu, *s.* A hole, fis-
 sure, cavity, or chasm.
 రంపము rampamu, *s.* A carpenter's
 saw. *vide* అంపము rrampamu.
 రంపగాడు rampagāḍu, A person
 who works with a saw ; a sawyer.
 రక్కు rakku, *v. a.* To scratch, or
 tear with the nails, or talons. *s.*
 A scratch, or tear.
 రక్కున rakkonu, *v. n.* To extend.
 2. To grow.
 రక్తము raktamu, *s.* Blood. 2. The
 colour red. *adj.* Bloody. 2. Red.
 రక్తి rakti, *s.* Affection, attachment.
 2. Excessive joy, or pleasure.

రగులు ragulu, *v. n.* To burn, or flame.
 రగిలించు ragilintsu, *v. a.* To
 kindle, or light, a fire. రగులుకొను,
 రగుల్కొను ragulukonu, ragulkonu,
v. Comp. To take fire of itself.
 రచ్చ ratstsa, *s.* A court of audience.
 2. Betraying, or divulging, a
 secret. 3. A quarrel, or dispute.
 రచ్చబల్ల ratstsaballa, *s.* A plank,
 used as a seat.
 రజతము rajatamu, *s.* Silver. 2. Gold.
adj. White.
 రజా rajā, *s.* Permission, leave ; leave
 of absence.
 రజ్జులు radzdzulu, *s. plu.* Vain, or
 useless, words.
 రట్టడి rattāḍi, *s.* The exposition of
 another's vices, or faults.
 రట్టు rattu, *s.* Betraying ; divulging
 a secret.
 రణము raṇamu, *s.* War, battle. రణ
 గృహము raṇagrihamu, *s.* A house,
 built over the gate of a fort.
 రణమండలము, రణరంగము raṇaman-
 ḍalamu, raṇarangamu, *s.* The field
 of battle.
 రణము raṇamu, *s. vide s.* వ్రణము
 vraṇamu.
 రతనము ratanamu, *s. vide s.* రత్నము
 ratnamu.
 రథము rathamu, *s.* A car, or war
 chariot. 2. The car of an idol. 3.
 Any carriage, or vehicle.

రదచ్చదము, రదనచ్చదము radachchhadamu, radanachchhadamu, *s.* The lip.

రద్ది raddi, *s.* A disturbance, or noise.
2. A report unfavorable to one's character. 3. Betraying; divulging a secret.

రద్దు raddu, *s.* Rejection, repulsion; setting aside, disallowing. 2. Rescission. 3. Rendering null and void.

రప్పించు rappintsu, *v. Caus.* of వచ్చు vatstu, To come, *q. v.* To cause to come; to send for.

రమణీయము ramanīyamu, *adj.* Beautiful, pleasing, charming.

రమ్యము ramyamu, *adj.* Charming, pleasing, delightful. 2. Commodious, agreeable.

రమణుడు ramanūdu, *s.* A husband.

రహారమి ramārami, *adv.* At a guess; on an average; more or less.

రమించు, రమింనుంచు ramintsu, ramiyintsu, *v. a.* To copulate.

రవ rava, *s.* A diamond. *vide* అవ rra-
va, 2. A small particle of any thing; small shot. రవంత ravanta, *lit.* As much as a particle. *s.* A very little, a trifle. *adj.* Very little, some.

రవణము ravaṇamu, *s.* An ornament of any kind.

రవరవ ravarava, *adv.* Quickly, hastily, precipitately.

రవానా raváná, *s.* A pass, or passport. *adj.* Dispatched, sent off, forwarded.

రవిక ravika, *s. vide* అవిక rravika.

రవులు ravulu, *v. n. vide* రహలు ragúlu.

రవేసు ravésu, *s.* Established or customary fees. రవేసుఅకులు ravésuáku-
lu, Fine, or excellent, beetle leaves.

రవ్వ ravva, *s. vide* అవ్వ rravva.

రసదాడి rasadádi, *s.* The sugar cane.

రసము rasamu, *s.* Juice, sap, exudation, fluid, liquid. 2. Mercury or quicksilver. 3. Flavour, taste, savour; as sweet, sour, &c.

రసవాదము rasavádamu, *s.* Alchymy.

రసవాది rasavádi, *s.* An alchymist.

రసి, రసిక rasi, rasika, *s.* The pus, or matter, of a sore.

రసికత్వము rasikatvam, *s.* Possession of taste, as regards literary composition, or female dress.

రసికుడు rasikuḍu, *s.* A man of taste, especially as regards literary composition, or female dress.

రస్తు rastu, *s.* Store of grain, or provisions, laid up for an army.

రహటా, రహటు rahatá, rahaṭu, *s.* The being much frequented, or used.

రహదారీ rahadári, *s.* The collection of duties on the high roads. రహదారీచీటి rahadáríchīṭi, A passport, specifying these duties to have been paid.

రహస్యము rahasyamu, *s.* A secret, a mystery. *adj.* Secret, private.

రహితు, రయితు rahitu, rayitu, *s.* A ryot, or cultivator.

రక్ష raksha, *s.* Preserving, saving, protecting. 2. An Amulet. 3. The actual cautery, often applied by the native doctors, as a cure to diseases of various kinds.

రక్షితము rakshitamu, *adj.* Preserved, saved, protected. రక్షణ rakshana, *s.* Preservation, protection.

రక్షించు rakshintsu, *v. a.* To preserve, save, or protect.

రా

రా rá, *s.* A stone. 2. A king.

రాక, రాకడ ráka, rákaḍa, *s.* Coming, approaching, arrival. రాకపోవు rákapóvu, *v. n.* Not to come, or arrive.

రాగము rágamu, *s.* A mode in music, of which the Hindoos reckon many, and frequently personify them in poetry and mythology. 2. Mental affection in general; as sorrow, joy, &c. 3. Envy. రాగద్వేషములు rágadvéshamulu, *s. plu.* Envy and hatred.

రాగి rági, *s.* Copper.

రాగిడిబిళ్ల rágiḍibilla, *s.* A circular ornamented plate of gold, worn by Hindoo females, on the crown of the head.

రాగిలు, రాగిల్లు rágilu, rágillu, *v. n.* To shine. 2. To be glad, to rejoice.

రాగులు rágulu, *s. plu.* The grain termed at Madras Natchenny, or raggy. Cynosurus coracanus.

రావ rátsa, *adj.* Of or belonging to the caste of Ratsawars, found chiefly in the northern circars. They are originally descended from the Raja, or Kshatriya castes in the north of India.

రావకార్యము rátsakáryamu, *s.* Affairs of state. 2. News, information.

రాసు rátsu, *v. a.* To rub. 2. To cover with any substance; To white-wash. 3. To file. రాసుకొను rátsukonu, *v. Comp.* To rub one's-self against any thing.

రామాలి rátsúli, *s.* A prince, or princess.

రాజ rája, *adj.* In compos. Royal; of or belonging to a king. 2. Eminent, chief, excellent. రాజత్వము rájatvamu, *s.* Royalty.

రాజధాని rájadháni, *s.* A metropolis or royal residence.

రాజన్యడు rájanyuḍu, *s.* A man of the regal, or military, tribe; being the second pure Hindoo caste.

రాజపత్ని rájapatni, *s.* A queen.

రాజమార్గము rájamárgamu, *s.* The high way.

రాజనీతి rájaníti, *s.* Justice, and other conduct becoming a king. రాజరాజు rájarádzu, *s.* The king of kings; an emperor, or universal monarch. 2. Kubéra, the god of riches.

రాజాంగము rájángamu, *s.* Regal state.

రాజనములు rádzanamulu, *s. plu.* A superior kind of paddy.

రాజీ rájí, *adj.* Satisfied, contented, agreed, pleased, willing. రాజీనామా rájínáma, *s.* A written agreement; an acknowledgment of a cause being finally settled, given by the plaintiff.

రాజు rádzu, *s.* A king, prince, or sovereign. 2. A man of the regal, military, or second pure Hindoo tribe. 3. A master or lord.

రాజు rádzu, *v. n.* To take fire; to begin to burn. రాజవేయు rájavéyu, To kindle, light, or set on fire.

రాజ్యము rájyamu, *s.* A kingdom, country, or province. 2. The administration of sovereignty.

రాట్టము, రాట్టుము ráttamu, ráttnamu, *s.* A spinning wheel. రాట్టమువడుకు ráttamuvaduku, To spin. రంకులరాట్టము rankularáttamu, *s.* A whirling machine, in which the lower classes amuse themselves, at festivals, &c.

రాదు rádu, *s.* A post, or pillar.

రాణి ráña, *s.* Brightness, lustre. 2. Affection. రాజింపు rájintsu, *v. n.* To shine, to be splendid.

రాజి ráñi, *s.* A queen. 2. A wife. రాజీవాసము rájivásamu, *s.* A seraglio. 2. Residence in a seraglio.

రాణువ రాణువా, *s.* An army.

రాత ráta, *s. vide* వ్రాత్యvráta.

రాతి ráti, *adj.* Made of stone. రాతిగుండె rátigunde, *s.* A heart of stone; bravery. రాతిపుప్పు rátivuppu, Rock salt.

రాత్రి rátri, *s.* Night. అర్ధరాత్రి ardharátri, *s.* Midnight. రాత్రింబగళ్లు rátrimbagallu, Night and day.

రాపిడి-రాపుడి, రాయిడి rápidi-rápudi, ráyidi, *s.* Rubbing. 2. Filing.

రాబట్టు rábatu, *v. a.* To recover, or regain.

రాబులుగు rábulugu, *s.* A heron.

రాబొడి rábodi, *s.* Powder, either produced by rubbing, or filing, or from stone.

రాబోడి, రాబోసి rábódi, rábóni, *s.* A queen.

రామసాగరముల రామాసగారములు, *s. plu.* A species of paddy.

రామాయణము rá máyanamu, *s.* The second epic poem of the Hindoos, recording the adventures of Rama, the son of Dasaradha, sovereign of Oude, written by the poet Valmiki.

రాయంచ ráyantsa, *s. vide* రాజహంస
 rájahamsa, No.2. Under రాజ rája.
 రాయడు ráyadu, *s.* Master, lord. 2. A
 title assumed by many as a sur-
 name. It's plural రాయలు ráyalu,
 was the title assumed by the last
 Telinga dynasty ; the kings of
 Bijanagur.
 రాయపాఠము, రాయభారము ráyabáramu,
 ráyabháramu, *s.* A negociation ;
 embassy.
 రాయసమువారు ráyasamuváru, *s.* A
 Ráyasam, or native secretary.
 రాయి ráyi, *s.* Making in the inflex.
 Sing. రాతి ráti, And in the *nom.*
plu. రాళ్లు rállu, A stone. రాయివేయు
 ráyivéyu, *lit.* To throw a stone.
 To obstruct, or prevent. రాయివడు
 ráyipadu, *lit.* A stone, to fall. To
 be obstructed, or prevented. ఇటికె
 రాయి itikeráyi, *s.* A brick. ఆకురా
 లు ákuráyi, *lit.* A leaf stone, -a file.
 రాయిరప్ప రాయirappa, Stones, &c.
 రాయు ráyu, *v. a. vide* రాచు rátsu,
 2. *vide* వ్రాయి vráyu. 3. To be-
 come hoarse.
 రాయుడు ráyudu, *s.* The title assum-
 ed as a surname, by the Velma
 caste, in the Northern circars.
 రారాజు rárádzu, *s. vide* రాజరాజు
 rájarádzu, No.1. Under రాజ rája.
 రారాపు rárápu, *s.* Hard, or continu-
 al, rubbing.

రాలు rálu, *v. n.* To fall, or drop, down;
 applied particularly to leaves. రా
 లుచు-రాలుపు, రాలగొట్టు rálutsu-rálu
 pu, rálagottu, *v. a.* To knock off;
 to cause to fall, or drop down.
 రావించు rávintsu, *v. Caus.* To cause
 to come ; to send for.
 రావిరేక, రావ్రేకు ráviréka, rávréku, *s.*
 An ornament suspended from the
 hair, on the forehead of children.
 రాపు rávu, *s. vide* రాయుడు ráyudu,
 2. *vide* రాయడు ráyadu, No. 2.
 రాశి, రాసి ráśi, rāsi, *s.* A heap, stack,
 pile, quantity, or multitude. 2. A
 sign of the zodiac. రాశిచోయు ráśi-
 póyu, To heap, or pile up.
 రాష్ట్రము ráshṭramu, *s.* An inhabited
 country, realm, or region.

8

రింగు ringu, *s.* The fluttering of wings.
 రిక్కా rikka, *s.* A star.
 రిక్తా ritta, *adj. vide s.* రిక్తము rikta-
 mu, 2. Useless.
 రిప్పనా rippuna, *adv.* Suddenly, abrupt-
 ly. 2. Quickly, speedily.
 రిమ్మ rimma, *s.* Sickness. 2. Evil,
 misfortune.

8

రితి ríti, *s.* Manner, mode, method,
 way. 2. Brass; pale brass, prince's
 metal.

రు

- రుంజ rundza, s. A sort of brazen dram.
- రుచి ruchi, s. Taste, relish. 2. Desire, wish. 3. Lustre, light. 4. Beauty.
- రుచింపు ruchintsu, v. n. To yield a taste, or relish. 2. To be to one's liking. రుచిచూచు ruchitsútsu, To try, *lit.* To see, the taste of any thing.
- రుచికరము ruchikaramu, *adj.* Delicious to the taste.
- రుజువు rudzuvu, s. Proof, conviction. *adj.* Proved, established.
- రుత్త ruttu, s. Destruction, ruin, havoc. *adj.* Destroyed, ruined.
- రుద్దు ruddu, v. a. To rub any thing on the body, in order to clean it.
- రుద్రభూమి rudrabhúmi, s. A cemetery, or place where the dead are burnt, or buried.
- రుధిరము rudhiramu, s. Blood.
- రుప్పు, రువ్వు rupu, ruvu, v. a. To throw, or fling. *vide* లుప్పు rupu.
- రుబ్బు rubbu, v. a. To grind, in a mortar, any thing first moistened in water.
- రుబ్బుపొత్తము rubbupotramu, s. The stone pestle used therein. రుబ్బురోలు rubburólu, s. A mortar made of stone.
- రుమాల, రుమాలు rumála, rumálu, s. A handkerchief, or towel.

రువ్వు ruvva, s. A coin, in value equal to five cash.

రుసుము rusumu, s. Customary fees.

రూ

రూక రూka, s. Money in general. 2.

The small coin termed a fanam, either of gold, or silver.

రూఢము rúḍhamu, *adj.* True, certain, ascertained. 2. Public, common, famous, notorious. 3. Budded, blown. 4. Born, produced.

రూపము rúpamu, s. Figure, form, shape. 2. Appearance, semblance, 3. Beauty.

రూపవంతుడు rúpavantudu, s. A handsome man. రూపవతి rúpavati, s. A beautiful female.

రూపాయి rúpáyí, s. A rupee.

రూపింపు rúpintsu, v. a. To prove, or demonstrate. 2. To corroborate, or confirm.

రూపు rúpu, s. *vide* రూపము rúpamu. 2. Manner, mode, way. రూపుకూపు rúpumápu, To kill or destroy.

రూబరూ రూbarú, *adv.* Face to face ; before ; in one's presence.

రూక్ష rúksha, s. Fever.

రె

రెంటాలకుబోవు rentálakubóvu, v. n. *lit.* To go to two. To go to ease nature. This phrase is derived from the custom in Hindoo schools of

the children holding up one finger when they want to go to urine, and holding up two fingers, when they require to ease the other necessities of nature.

రెండు *reṅḍu*, *numeral. adj. & s.* Making in the inflex. Sing. రెంటి, రెండింటి *reṅṭi*, *reṅḍiṅṭi*, Two. రెండుపడు *reṅḍupaḍu*, *v. n. lit.* To be two. To disagree; to become disunited, or divided. రెండుతలను *reṅḍu-talatsu*, *lit.* To think two. To betray. రెంటికిపోవు *reṅṭikipóvu*, *vide* రెంటాలకుబోవు *reṅṭálakubóvu*.

రెచ్చు *rettsu*, *v. n.* To low, as cattle. 2. To be proud, or ostentatious.

రెట్ట *retṭa*, *s.* The upper part of the arm. 2. Dung of birds.

రెట్టి *retṭi*, *s.* Double fold. *adj.* Double. మూడురెట్లు *múḍureṭṭlu*, Three fold.

రెట్టించు *retṭiṅṭsu*, *v. a.* To double. 2. To oppose. 3. To repeat.

రెట్టు *retṭu*, *s.* A very coarse long cloth.

రెడ్డి *reddi*, *s.* The Reddy, or principal aboriginal Telinga caste of cultivators. 2. The head of a village.

రెపరెపమును *reparepamanu*, *v. n.* To be hungry.

రెప్ప *reppa*, *s. vide* రెప్ప *reppa*.

రవికె *revike*, *s. vide* రవికె *revika*.

రే

రే, రేయి *ré, réyi*, *s.* Night. రేబీకటి *réjīkati*, *s.* Night-blindness. *adj.* Blind at night. రేబగలు *rébagalu*, Day and night.

రేయెండ *réyēṅḍa*, *s.* Moonlight.

రేక *réka*, *s.* A line, streak, or stripe.

రేకు *réku*, *s.* The leaf of a flower. 2. A sheet, or plain cloth, used as an upper garment. 3. A thin plate of metal.

రేకెత్తు *réketṭu*, *v. n.* To be increased.

రేగడ, రేగడి *régāḍa, régāḍi*, *s.* Making in the inflex. Sing. రేగటి *régāṭi*, A rich black loam, or soil in which cotton is usually planted in the peninsula of India; thence commonly termed cotton ground.

రేగు *régū*, *v. n.* To increase in degree, power, or influence; to be excited.

రేచు *rétsu*, *v. a.* To excite, or set on.

రేణువు *réṅuvu*, *s.* Dust.

రేపకడ *répakāḍa*, *s.* The morning, or dawn.

రేపు *répu*, *s.* Making in the inflex. Sing. రేపటి *répaṭi*, To-morrow. 2. The morning, or day before mid-day. రేపుమాపు *répumāpu*, Morning and evening.

రేవటినేల *révatīnēla*, *s. vide* రేగడ *régāḍa*.

రేవు révu, s. A harbour, or port. 2. A ford. 3. A beach or bank. 4. A washing place. రేవుపట్టు révupattu, v. n. To arrive in port.

రో

రోండి rondi, s. The haunch.
 రోంప rompa, s. A catarrh, or cold.
 రోంపి rompi, s. Mud, clay.
 రోక్కము rokkamu, s. Ready money, cash. 2. Wealth, riches, property.
 రోమ్మ rotstsu, s. vide రోంపి rompi.
 రోట్టె rotte, s. Bread. 2. A loaf.
 రోడ్డచెయ్యి roddacheyyi, s. The left hand.
 రోడ roda, s. An outcry, or noise.
 రోమ్ము rommu, s. vide రోమ్ము rommu.
 రోయ్య royya, s. A prawn, or shrimp.
 రోయ్యి royyi, s. Making in the inflex. Sing. రోతి róti, The ashes on live coal.

రో

రో ró, s. Wealth, riches. 2. Value, price. This word is also affixed to nouns, as a vocative particle; thus, అక్కరో akkaró, O elder sister. అన్నరో annaró, O elder brother.
 రోకటిబండ rókaṭibanda, s. A large pestle, without any iron ferrule at the end. 2. A species of black insect.

రోకలి rókali, s. Making in the inflex. Sing. రోకటి rókaṭi, And in the nom. plu. రోకంట్ల rókanḷlu, A large pestle.

రోగము rógamu, s. Disease, sickness. పుంజ్జ రోగము punjjarógamu, The venereal pox.

రోగి rógi, s. A patient; a sick person.

రోజు ródzu, v. n. To pant. s. Panting, breathing hard. 2. A day.

రోత róta, s. Uncleanliness, dirt, filth. 2. Human ordure. 3. Disgust, horror.

రోదనము ródanamu, s. Weeping, crying, lamentation.

రోమము rómamu, s. Hair; a hair.

రోయ్యు róyu, v. a. To hate, or dislike. v. n. To be wearied, or tired.

రోయబాయ ఆడు róyabáya ádu, To affront, or outrage.

రోరవము róravamu, s. vide రౌరవము rauravamu.

రోలు rólu, s. Making in the inflex. Sing. రోటి, రోలు róti, rólu, A mortar for pounding any thing.

రోషము róshamu, s. Anger, wrath. రోషించు, రోషపడు róshintsu, róshapadu, v. n. To be angry. రోషగాడు róshagádu, s. A passionate man.

రా

రాకు rautu, *s.* A stone. 2. A rider.
 రాద్రము raudramu, *adj.* Terrible,
 terrific, fearful. 2. Sharp, acute. 3.
 wrathful, violent.

అ

అ rra, The forty-third letter, and
 twenty-eighth consonant, in the
 Telugu alphabet.

అంకు rranku, *s.* Adultery. *vide* శంకు
 ranku.

అంతు rranu, *s.* A festival. 2. A play.
 3. An outcry.

అంపము rrampamu, *s.* A saw.

అంపిల్లు rrampillu, *v. n.* To weep, or
 cry, violently.

అంపె rrampe, *s.* An awl.

అట్టు rraṭṭu, *s.* Ill fame; disgrace.

అవ rrava, *s.* A diamond. 2. A small
 particle, *vide* రవ rava.

అవఅవలాడు rravarvalādu, *v. n.* To
 evince anger.

అవలి rrali, *s.* Sound. 2. Any of
 the musical notes.

అవిక rravika, *s.* A sort of bodice,
 worn by females, like a small
 close jacket, to confine the breasts.

అవ్వ rravva, *s.* Ill fame, disgrace. 2.
 Abuse.

ఱ

ఱా rā, *s.* A stone.

ఱాగ rāga, *s.* A deceitful female.

ఱాయి rāyi, *s.* Making in the inflex.
 Sing. రాతి rāti, A stone, *vide* రాయి
 rāyi.

ఱి

ఱికము rrikamu, *particle*, affixed to
 adjectives or substantives, to ex-
 press their abstract meaning; as,
 పెద్దఱికిము peddarrikamu, *s.* Great-
 ness. చుట్టఱికిము tsuṭṭarrikamu, *s.*
 Relationship.

ఱిక్కలు rrikkalu, *s. plu.* Cries;
 clamour.

ఱిచ్చ rrittsa, *adj.* Motionless.

ఱిప్పు rrivvu, *s.* The fluttering sound
 of birds.

ఱిప్పున rri vvu na, *adv.* Quickly,
 hastily.

ఱు

ఱుప్పు, ఱుప్పు rruppu, rruvu, *v. a.* To
 throw, or fling. *vide* రుప్పు rruppu.

ఱే

ఱేక్క rrekka, *s.* A wing. 2. the
 shoulder blade. 3. Half a plantain
 leaf. ఱేక్కలతలుపు rrekalatalupu,
s. A folding door.

తెప్ప rreppa, *s.* The eye-lid. తెప్ప పాలు rreppapātu, *s.* A wink. తెప్ప పాలు rreppavātsu, To wink.

తెబ్బ, తెమ్మ rrebba, rremma, *s.* The branch, or bough, of a tree.

తే

తేకులు rrékulu, *s. plu.* Feathers.

తేచుకుక్క rrésukukka, *s.* A small wild animal, described as resembling a dog, but climbing up trees, and famed for destroying tigers.

తేడు rrédu, *s.* A king.

తో

తోప్ప rroppu, *v. a.* To drive away. 2. To beat. 3. To grumble.

తోమ్మ rrommu, *s.* A female's breast. 2. The breast, or bosom.

తో

తోత rróta, *s. vide* రోత róta.

తోయ rróyu, *v. a.* To seek, search, or look for.

తోలు rrólu, *v. n.* To weep, or cry aloud.

ల

ల la, the forty-fourth letter, and twenty-ninth consonant, in the Telugu alphabet.

లంకణము, లంఖణము lankanamu. lan-khanamu. *s. vide* లంఘనము langhanamu. No. 1 &c. 2.

లంకించు lankintsu, *v. a.* Or లంకించు కొను lankintsukonu, *v. Comp.* To catch, seize, or take, by artifice.

లంకె lanke, *s.* The rope fastening two animals together. 2. The tying them together.

లంకెపీట lankepīta, *s.* A small piece of wood, tied to the neck of a bullock, &c.

లంకరు langaru, *s.* An anchor. లంకరు చేయు langaruchéyu, To anchor.

లంకరుతీయు langarutīyu, To weigh anchor.

లంపము lantsamu, *s.* A bribe.

లంజ, లంజిక lanja, lanjika, *s.* A prostitute; an adulteress; a kept woman. లంజటికము lanjarrikamu, *s.* Prostitution.

లండి, లండీ landi, landī, *s.* A mean, obstinate, or wicked, person.

లంపట lampata, *s.* Indisposition, disorder. 2. Fatigue. లంపటపడు lampatapadu, *v. n.* To be indisposed, or fatigued.

లంపతా lampatā, *s.* The son of a female slave.

లకిని, లఖిని lakini, lakhini, *s.* A reed pen.

లకుముకి lakumuki *s.* A small bird.

లకోరీ lakorī, *s.* A sort of weapon.

లక్క lakka, *s.* Lac, the red animal dye; it's nest, of a resinous sub-

stance, is used as sealing wax. 2.

A lac, or one hundred thousand.

adj. Painted, lakered.

లక్కనము lakkanamu, *s.* లక్షణము lakshānamu.

లగాయతు lagāyatu, *s.* Commencement, beginning. లగాయతునంచి lagāyatununchi, From a long time since.

లగువు laguvu, *adj. vide* లఘువు laghuvu, Except No. 6. *s. vide* The same word No. 3.

లగ్గ lagga, *s.* Escalade. లగ్గులు-ఎక్కు, వట్టు laggalu-ekku, paṭṭu, To scale, as a fort, &c.

లగ్గము laggamu, *s. vide* లగ్నము lagna-mu, No. 2.

లగ్గు laggu, *s.* Welfare, prosperity, happiness. 2. Food, victuals.

లగ్నము lagnamu, *s.* The rising of a sign, it's appearance above the horizon ; The oblique ascension or the divisions of the equator, which rise in succession with each sign, in an oblique sphere. 2. A period selected for any auspicious ceremony, such as marriage, &c. *adj.* Attached to, intent on. 2. Joined to, connected with.

లఘువు laghuvu, *adj.* Light, not heavy 2. Better in health. 3. Less severe, abating, on the decrease ; as applied to disease. 4. Slight. 5. Trivial, trifling. 6. Swift, quick. *s.* A short vowel.

లచ్చనము latstsanamu, *s. vide s.* లక్షణము lakshānamu.

లచ్చి lachchi, *s. vide s.* లక్ష్మీ lakshmi.

లజ్జ, లజ్జె lajja, ladzda, *s.* Shame, modesty, bashfulness, timidity.

లజ్జాశువు lajjālavu, *adj.* Bashful, or modest. లజ్జితము lajjitam, *adj.*

Abashed. లజ్జించు lajjintu, *v. n.* To be ashamed.

లడాయి ladāyī, *s.* A battle, or fight.

లత్త latta, *s.* Casualty, misfortune.

లత్తుక lattuka, *s.* Lac ; the red animal dye.

లద్ది, లద్దె laddi, ladde, *s.* The dung of horses, asses, elephants, or camels.

లయము layamu, *s.* Destruction, loss. 2. The root of the Andropogon muricatum or cuss-cuss grass. లయించు layintu, *v. n.* To be destroyed.

లలాటము lalāṭamu, *s.* The forehead. లలాటలిఖితము, లిపి lalāṭalikhitam, lipi, That which is written on the forehead ; destiny.

లవంగము lavangamu, *s.* A clove. లవంగపట్టు lavangapaṭṭa, *s.* Cinnamon.

లవణము lavaṇamu, *s.* Salt. *adj.* Salt, saline.

లవము lavamu, *s.* Reaping. *adj.* Little, or small.

లక్ష laksha, *s.* A lac, one hundred thousand.

లక్షణము lakshanamu, *s.* A sign, or mark. 2. An indication, a predicate, any thing by which an object is designated, or distinguished. 3. A rule in science. 4. Perfection in outward form, or shape.

లక్ష్మీ lakshmi, *s.* Lakshmi, the goddess of wealth and prosperity, and wife of Vishnu. 2. Prosperity, success, fortune, riches, wealth. 3. Turmeric. లక్ష్మీకరము lakshmi-karamu, *adj.* Prosperous, successful, fortunate, rich. లక్ష్మీవంతుడు lakshmi-vantamu, *adj.* Fortunate, rich, wealthy. లక్ష్మీవారము lakshmi-varamu, *s.* Thursday, or Friday.

లక్ష్యము lakshyamu, *s.* A mark, or butt. 2. Aim. 3. Care, regard, respect. లక్ష్యముపెట్టు lakshyamupettu, *v. a.* To aim. 2. To esteem, regard, value, or respect. నేనవని కిలక్ష్యములేక nenuvānikilakshyamulēdu, He does not care for, or mind, me.

లా

లాకలు lākalu, *s. plu.* Small pieces of stick, used by indian weavers.

లాగు lágu, *v. a.* To draw, pull, or drag. *s.* Mode, manner, way. 2. Short drawers, reaching only to the middle of the thigh. 3. Tum-

bling, jumping. ఈలాగు lágu, Thus, in this way. అలాగు álagu, In that way. ఏలాగు élagu, How? in what way?

లాఘవము lāghavamu, *s.* Lightness, slightness, delicacy. 2. Easiness, facility. హస్తలాఘవము, కరలాఘవము hastalāghavamu, karalāghavamu, Slight of hand.

లాచీ lāchī, *s.* The sack for loads, placed upon horses or asses.

లాను látsu, *v. a.* To wish, or long for.

లాదము lādamu, *s.* A horse-shoe. లాదముకొట్టు lādamukottu, To shoe a horse.

లాడె lāde, *s.* A sore on the back of any animal of burden, produced by it's load.

లాతము látamu, *s.* A rod, or switch.

లాతి lāti, *s.* A stranger.

లాభము, లాబము lābhamu, lābamu, *s.* Gain, profit, advantage. 2. Interest on money. లాభనష్టాలు lābhanashtālu, Profit and loss.

లాయము lāyamu, *s.* A stable.

లాయు lāyu, *v. a.* To approach.

లాలన, లాలనము lālana, lālanamu, *s.* Caressing, fondling. లాలించు lālintsu, *v. a.* To caress, or fondle. లాలితము lālitamu, *adj.* Caressed, fondled.

అలి lāli, *s.* The lullaby sung to children.

అవణము lāvaṇamu, *s.* A list of soldiers, &c. అవణము వ్రాయు lāvaṇa muvrāyu, To enlist soldiers, &c.

అవణ్యము lāvanyamu, *s.* Beauty, loveliness.

అవరి lāvāri, *s.* A big, robust, strong, or corpulent person.

అవు lāvu, *s.* Strength, robustness, bigness, largeness, fatness, 2. Size, dimensions. *adj.* Strong, robust, big, large, fat.

అవులు lāvulu, *s. plu.* Feathers.

అహిరి lāhiri, *s.* Drunkenness, intoxication.

లి

లింగము lingamu, *s.* A mark, spot, stain, sign, or token. 2. The penis. 3. The phallus, or Siva under that emblem. 4. Gender.

లిక్కి likki, *s.* A small sickle.

లిఖించు, లిఖించు లిఖింతు, లిఖింతు, *v. a.* To write.

లిఖితము likhitamu, *adj.* Written. 2. Drawn, delineated, painted. *s.* Scripture, writing, manuscript.

లిగారు ligādu, *adj.* Inferior. 2. Defective, wanting. 3. Poor. *s.* Inferiority. 2. Defect. 3. Poverty. distress.

లిపి lipi, *s.* Writing in general, handwriting, a writing. లిపికారుడు lipi-kāruḍu, *s.* A scribe, or writer.

లిబ్బి libbi, *s.* Wealth, riches.

లిబ్బి libbi, *s. vide* లిపి lipi.

లి

లిలā lila, *s.* A branch of feminine action, proceeding from love, or the imitation of a lover's manner, speech, gait, &c., by his mistress, to pass the time in his absence, 2. Play, sport, pastime in general. 3. Amorous or wanton sport.

లూ

లూటీ lūṭī, *s.* Plunder, sacking.

లె

లెంక lenka, *s.* A servant, or peon.

లెక్క lekka, *s.* An account. 2. Arithmetic, reckoning. 3. Figuratively, regard, esteem, as; లెక్కచేయు lekkachēyu, *v. a.* To reckon, to count. 2. To regard, mind, or esteem. లెక్కించు lekkintu, *v. a.* To reckon, to count; to make up an account.

లెన్న lessa, *adv. vide* పాగా bāgā, *s.* & *adj. vide* పాగు bāgu.

లెన్నగా, లెన్న lessagā, lessā, *adv.* పాగా bāgā.

లే

లే *lé, adj.* A contraction of లేత *léta, q. v. interj.* Get up! up with you! In this sense, it is a contraction of the imperative of the verb లేచు *létsu, q. v.*

లేక *léka, s.* This is the negative verbal participle of కలుగు *kalugu, q. v.*; affixed to a noun substantive it denotes. Without. 2. Or, or if not; as, గుర్రము లేకపోలేను *gurramulékapolénu*, I cannot go without a horse. ఇదై నా లేక అదై నా *idainalékaadainá*, Either this, or that; this, or if not, that. Added to the infinitive of any verb, it denotes unable; as, చేయలేక *chéyaléka*, Unable to do. రాలేక *raléka*, Unable to come. లేకపోతే *lékapóté, adv.* Otherwise, if not. లేకవుండు *lékavundu*, To be absent.

లేఖ *lékha, s.* A letter. లేఖకుడు *lékhakudu, s.* A writer, or scribe. లేఖనము *lékhanamu, s.* Writing, scripture.

లేగ *léga, s.* A sucking calf.

లేగటియపు *légatiyávu, s.* A cow, newly with calf.

లేచు *létsu, v. n.* To rise, get up, or arise. *vide* లేపు *lépu.*

లేట *léta, s.* The bough, or branch, of a tree.

లేటముగము *léṭamogamu, s.* Turning the face, retreating.

లేడి *léḍi, s.* An antelope. లేడికంటి *lédikanti, s. lit.* Antelope eyed. A female with the vivid glance of the antelope.

లేత *léta, adj.* Tender, soft, young. లేతతనము, లేతటికము *létatanamu, létarrikamu, s.* Infancy, youth.

లేడు *lédu, adv.* This is the neuter third person singular of the negative aorist of కలుగు *kalugu, q. v.* Besides the power which is there explained to belong to that aorist, as an auxiliary verb, when conjugated through it's several persons, this word used indeclinably as an adverb has two senses peculiar to itself. 1st, placed after a nominative of any of the three persons and the infinitive of any verb, it is a simple negative particle denying the action of the verb with reference to the past time only, as, నేనుచేయలేక *nénuchéyalédu*. I did not do. 2dly, used independently of itself, it is a simple negative particle, denying existence, applicable to all persons, but without reference to any time, and opposed to కాదు *kádu*, which denies essence, quality, &c. The contrary of. లేడు *lédu*, there is not, is కడు *kaddu*, There is; but the contrary of కాదు *kádu*, is అవును *avunu, q. v.*

లేపు lépu, *v. a.* To cause to arise, or get up ; to raise, rouse, or awake another. This is the causal form of లేచు létsu, *q. v.*

లేసు léma, *s.* A woman.

లేమి, లేమిడి lémi, lémidi, *s.* This is the negative verbal noun of కలుగు kalugu, *q. v.* Denoting Non-possession, non-existence, and thence poverty.

లేశము léśamu, *s.* A small quantity. *adj.* Small, little.

లేహము, లేహ్యము léhamu, léhyamu, *s.* An electuary, in medicine.

లో

లోంగు longu, *v. n.* To become low, or humble. 2. To yield.

లోచ్చు, లోజ్జు lotstsū, lodzdzu, *adj.* Inferior, less, deficient.

లోటిపిట-లోట్టిపిట్ట, లోట్టేనగు loṭipita-loṭṭipitṭa, lotténugu, *s.* A camel.

లోట్టకన్ను lottakannu, *s.* A sunken eye.

లోట్టవేయు lottavéyu, *v. n.* To prove, or render, false, 2. To click, or smack, the tongue against the palate.

లోట్టి loṭṭi, *s.* The small earthen pot, used in collecting fermented juice from palm trees. లోట్టిముచ్చు lottimuttsu, *s.* A drunkard.

లోడపెట్టు lodapettu, *v. a.* To mix any liquid.

లోడుత loḍuta, *s.* The span from the point of the thumb, to that of the forefinger.

లో

లో లో, *postpos.* In. The sign of the local ablative. *adj.* Inner, inward, inside. లోజెయ్యి lójeyyi, *s.* The palm, or inside, of the hand.

లోకము lókamu, *s.* A world, a division of the universe. In general, three lokas are enumerated; or heaven, hell, and the earth.

లోకువ lókuva, *adj.* Subordinate, inferior, subject to. లోకువచేసుకొను lókuvachésukonu, To reduce, or bring, under one's authority.

లోకొత్తరము lókóttaramu, *adj.* Excellent, elegant, pleasing, or agreeable, to all.

లోగడ lógada, *s.* Making in the inflex. Sing. లోగటి lógati, Former times. *adv.* Formerly. 2. Previously.

లోగడి lógadi, *adj.* Former, previous, foregoing.

లోగా-lógá, *adv.* Formerly, previously. 2. Inside. 3. Within, as applied to time, or any fixed period. 4. Mean time, while, whilst. 5. In the course of.

లోగిలి lógili, *s.* Making in the inflex.
Sing. లోగిటి lógiṭi, The interior
of a house.

లోగు లógu, *v. n.* To retire, retreat,
or go back.

లోచనము lóchanamu, *s.* The eye. సు
లోచనము s ul ó c h a n a m u, *s.*
Spectacles, or glasses, for the eye.

లోటు lótu, *s.* Loss, detriment.

లోతక్కువ lóttakkuva, *adj.* Remain-
ing. *s.* Remainder, residue.

లోతు lótu, *s.* Depth. *adj.* Deep.

లోని lóni, *adj.* Inner, inward, inside.

లోని లónu, *s.* Making in the inflex.
Sing. లోని lóni, The interior, or
inside.

లోపడు lópaḍu, *v. n.* To submit, or
yield. లోపలచు lóparratsu, *v. a.*
To reduce within one's power.

లోపము lópamu, *s.* Rejection, cutting
off in general, especially used as
a grammatical term, for dropping
letters, syllables, &c.

లోపల lópala, *s.* Making in the in-
flex. Sing. లోపలి lópali, The
inside, or interior; the inner, or
inward part. *adv.* Inside, within.
postpos. Within, among.

లోభము lōbhamu, *s.* Covetousness,
avarice. లోభిత్వము lōbhitwamu, *s.*
Covetousness, parsimony. లోభి లó-
bhi, *s.* A covetous man; a miser.

లోమము lómamu, *s.* The hair of
the body.

లోయ lóya, *s.* A deep pit, or crater,
on the top of a mountain.

లోవి లóvi, *s.* A large brass water pot.
లోవిడి lóvidi, *adv.* vide లోగడ lógada.

లోవైనము lóvainamu, *s.* Former par-
ticulars, or circumstances. *adv.*
Formerly, before.

తా

తాకికము laukikamu, *adj.* Mundane,
secular, worldly, human, what pre-
vails amongst, or is familiar to,
mankind. తాకికము laukikudu, *s.*
secular, as opposed to a spiritual
man; one of the secular, as op-
posed to the regular, or religious
brahmans.

వ

వ va, The forty-fifth letter, and thir-
tieth consonant, in the Telugu al-
phabet.

వంక vanka, *s.* Crookedness, tortuo-
sity. 2. A side, quarter, or direc-
tion. 3. A watercourse. 4. Pretence.
5. Blame. *adj.* Crooked, tor-
tuous, twisted. వంకమాటలు vanka-
máṭalu, *lit.* Crooked words, Irre-
levant expressions. నావంకచూడు
nāvankatsúdu, Look towards me.
తల్లి వంక tallivanka, The mother's

side. నెత్తురువంకగట్టు netturuvankagattū, Blood to flow, like water in a water-course.

వంకర vankara, *adj.* Crooked, tortuous, twisted, uneven. *s.* Crookedness, a bend or curve. 2. Blame. 3. A fault.

వంకనన్నములు vankasannamulu, *s. plu.* A species of paddy.

వంకాయ vankāya, *s.* The vegetable usually at Madras termed Brinjal; the egg plant, or Solanum melongena.

వంకీ vankī, *s.* An armet of a waving form, worn by Hindoo females.

వంకె vanke, *s. vide* ఒంకె onke.

వంక వంగా, *adj.* Of or belonging to the Brinjal, or egg plant. *s.* A crop of that plant.

వంకడము vangaḍamu, *s.* A family, or race.

వంకసము vangasamu, *s. vide s.* వంశము vamsāmu.

వంగు vangu, *v. n.* To bend down, or stoop. 2. To become low, or humble. వంగించు vangintsu, *v. a.* To bend or make crooked; to cause to stoop. 2. To humble, lower, or reduce. వంకపెట్టు, వంకవేయు vanga-pettū, vangavēyu, To force to stoop, or bend.

వంచ, వంచము vantsa, vantsamu, *s.* The ace, in dice.

వంచన, వంచనము vanchana, vanchanamu, *s.* Delusion, trick, deceit, cheating, fraud. వంచకుడు vanchakuḍu, *s.* A rogue, cheat, deceiver, knave, or impostor. వంచితము vanchitamū, *adj.* Tricked, deceived, cheated. వంచించు vanchintsu, To deceive.

వంచు vantsu, *v. a. vide* వంగించు vangintsu, Under. వంగు vangu, 2. To pour.

వంచె vanche, *s. vide* ఒడి oḍi, No. 2.

వంట vanta, *s.* Cooking, or dressing, food. 2. Any thing cooked, dressed, or prepared. 3. Dried dung of cows, &c., used as fuel.

వంటయిల్లు vantaḃyillu, *s.* A kitchen.

వంటలక్క vantalakka, A cookmaid.

వంటవాడు vantaḃāḍu, *s.* A cook. వంటచెఱుకు, నరుకు vantaḃcherruku, saruku, *s.* Fuel.

వంటకము vantaḃakamu, *s.* Food, victuals, boiled rice.

వంటి vanti, *adj.* In composition only, affixed and not preceeding the word with which it is connected. Such, like. నావంటి nāvanti, Such as me. ఎటువంటి eṭuvanti, What like? అటువంటి aṭuvanti, Such as that, like that. ఇటువంటి iṭuvanti, Such as this, like this.

వండు vandu, *v. a.* To cook ; to dress, or prepare, food. వంజించు vandintsu, *v. Caus* To cause to cook. &c.

వంప vanta, *s.* Vexation, grief.

వంపవేయు vantavéyu, *v. a.* To direct, or cast, the eye, in a wanton manner ; to glance wantonly.

వంతు vantu, *s.* A share, or portion.
2. A turn by rotation.

వంతెన vantena, *s.* A bridge.

వంద vanda, *s.* A hundred.

వందనము vandanamu, *s.* Obeisance to a brahman, or superior, by touching the feet, &c. ; reverence, worshipping, adoring ; respect, civility.

వంపర vandara, *s.* A piece, fragment, or bit.

వంప, వంపరు vandu, vanduru, *v. n.* To grieve, to be sorrowful or vexed.

వంపరు vanduru, *s.* Sorrow, grief, vexation.

వంపు vampu, *s.* Crookedness ; a bend, or curve. తలవంపులు talavampulu, *lit.* Bendings of the head, Disgrace.

వంశము vamsamu, *s.* Race, lineage, family, extraction. 2. A bamboo.

వంశనతి= vamsanarti, *s.* A rope, or bamboo, dancer. వంశానుచరిత్రము vamsánucharitramu, *s.* A chroni-

cle, or genealogical history. వంశావళి vamsávali, *s.* Genealogy. వంశకథ= vamsakarta, *s.* The original progenitor of any race.

వక-వఖ, వక్క vaka-vakha, vakka, *Numeral. vide ఒక oka.*

వకీలు vakilu, *s.* An agent, ambassador, or representative.

వక్క vakka, *s.* Areca nut. 2. A bit, or piece, of any hard substance. వక్కలాకులు vakkalákulu, Areca nut and beetle leaf వక్కలించు vakkalintsu, *v. a.* To split, or break, in pieces.

వక్కణ vkkana, *s. vide ఒక్కణ okkana.*

వక్కరము vakkaramu, *s. vide వక్రము vakramu.* 2. *vide వక్రము vakramu.*

వక్కాణించు vakkánintsu, *v. a. vide ఒక్కాణించు okkánintsu.*

వక్రము vakramu, *adj.* Crooked, awry, distorted, curved, bowed, bent. 2. Cruel, malignant. వక్రించు vakrintsu, *v. n.* The planets to move in an irregular course.

వX vaga, *s.* Melancholy, grief, vexation. 2. Foppish gestures. 3. A sort, or kind. 4. Manner, mode, way, means. వXకాడు, వXలాడు vagakádu, vagaládu, *s.* A fop. వXలాడి vagaládi, *s.* An affected female ; a coquette.

వగచు vagatsu, *v. n.* To grieve. 2.

To ponder, or consider. వగపు vaga pu, *s.* Grief, affliction.

వగదెగు vagadegu, *v. n.* To be finally settled, or decided. వగదెంచు vagadentsu, *v. a.* To decide, or settle, finally.

వగరు vagaru, *s.* And *adj.* *vide* ఒగరు ogaru.

వగర్చు vagartsu, *v. n.* *vide* ఒగర్చు ogartsu.

వచనము vachanam, *s.* Speech, speaking. 2. A sentence, dictum, or aphorism. 3. Prose. వచించు, వచియించు vachintsu, vachiyintsu, *v. a.* To say, to speak.

వచ్చు vatstu, *v. n.* To come. 2. To arrive, happen, or occur. వచ్చును vatstsunu, And రాదు rádu, The third persons neuter of the affirmative and negative aorists, of this verb, are respectively added, as auxiliaries, to the infinitive of any verb, to denote liberty, or the want of it; may or may not. నేను చేయరాదు nénuchéyarádu, I may not do. Any part of this verb, when affixed to the present verbal participle of another, gives to the action expressed by that participle the meaning of long habit, or continuance. మీరుపంపిస్తూరావలెను mirupampistúrávalenu, You must

continue to send. ఆభాషవానికివచ్చును ábháshavánikivatstsunu, He understands that language. *lit.* That language to him comes. ఈవియ్యం శైకసంవత్సరానికివచ్చును ibiyyam-okasamvatsaránikivatstsunu, This rice will last (*lit.* Will come) for a year. ఒల్లికివచ్చు ollikivatstu, *lit.* To come to the body, To be sick. వజా vadzá, *s.* Deduction, subtraction.

వజ్రము vajramu, *s.* A diamond. 2. A thunderbolt; the weapon of Indra. వజ్రదేహము vajradéhamu, A strong constitution of body.

వజ్రము, వజ్జిరము vajramu, vajjiramu, *s.* Glue.

వటించు vaṭintsu, *v. n.* To starve.

వట్టము vaṭṭamu, *s.* Premium to the receiver, and discount to the payer, or profit and loss respectively, by exchange.

వట్టి vatti, *adj.* Empty, void, blank, plain, bare. 2. Useless. 3. False, untrue. 4. Mere, quite. వట్టియావు vaṭṭiyávu, *s.* A dry cow. వట్టికాలు vaṭṭikálu, *s.* The shiubone: అదివట్టివబ్బర adivaṭṭidabbara, That is a downright falsehood.

వట్టు vattu, *v. n.* To be drained, or dried up. *s.* Drying up, or draining. 2. The joining of two pieces of wood. 3. An adjuration.

వట్నాలకట్ట vaṭṅnalakarra, *s.* A pole, on which sacks of grain, &c. Are carried.

వట్రన vaṭṅrana, *s.* Roundness. వట్రని vaṭṅrani, *adj.* Round.

వట్రపెట్టు vaṭṅraṭṅṭu, *v. a.* To mind-regard, or evince respect.

వట్రము vaṭṅramu, *s.* A purse for beetle leaf, &c.

వట్రిల్లు vaṭṅrillu, *v. n.* To be agreeable, or pleasant.

వట్రుపు, వట్రువ vaṭṅruvu, vaṭṅruva, *adj.* Round, circular. వట్రుపుసుడి, వట్రుసుడి vaṭṅruvusudi, vaṭṅrusudi, *s.* The letter ρ . వట్రించు vaṭṅrintsu, *v. a.* To make round, or circular.

వడ వాదా, *s.* The hot or land wind.
2. A sort of cake.

వడ, వడియ-కట్టు వాదా, vaḍiya-kaṭṭu, *v. a.* To filter, or strain.

వడకు vaḍaku, *s.* The northern point.

వడకు vaḍaku, *v. n.* To tremble, or shake.

వడగండ్లు vaḍagandlu, *s. plu.* Hail.

వడదోలు vaḍadōlu, *s.* A leathern dress, worn by huntsmen. 2. A leathern rope, used by the toddy drawers.

వడపప్పు vaḍapappu, *s.* A sort of mess, prepared from the grain termed

green gram, split and soaked in water, with salt, pepper, assafetida, &c.

వడపోయు vaḍapōyu, *v. a.* To strain, or filter.

వడముడి vaḍamuḍi, *s.* A name of Bhīma, the second of the Pandu princes.

వడలు vaḍalu, *v. n.* To fade, or wither.

వడపు, వడుపు vaḍavu, vaḍuvu, *s.* Manner, mode.

వడి vaḍi, *s.* Quickness, rapidity, briskness, sharpness. 2. Severity, violence. 3. *vide* ఒడి oḍi, No. 2. 4. *vide* యతి yati, No. 2. వడిగలవాడు vaḍigalavaḍu, A clever, quick, or brave man.

వడియపోత vaḍiyapōta, *s.* Filtering, straining.

వడియు vaḍiyu, *v. n.* To drip down.
2. To be expended.

వడిశాల, వడిశల vaḍiśāla, vaḍiśala, *s.* The weapon termed a sling.

వడుకు vaḍuku, *v. a.* To spin.

వడుగు vaḍugu, *s. vide* ఉపనయనము upanayanamu, 2. *vide* వలుకు vaṭuḍu.

వడ్డి, వడ్డి vaḍḍi, vaḍḍi, *s.* Interest on money. వడ్డికివడ్డి vaḍḍikivaḍḍi, Compound interest.

వడ్డించు vaddintsu, *v. a.* To serve up a meal; to place food before one.

వడ్డన vaddana, *s.* Distribution of a meal.

వడ్డనాడు, వడ్డంబి vadlavādu, vaḍḍangi; *s.* A carpenter.

వడ్డు vadlu, *s. plu.* Paddy.

వణకు, వణకు vaṇaku, vaṇuku, *v. n.* To tremble, or shiver. *s.* Tremor trembling, shivering. వణకించు vaṇikintsu, *v. a.* To shake; to cause to tremble.

వణిజ్యము vaṇijyamu, *s.* Traffic, trade, commerce.

వత్తి vatti, *s.* The wick of a lamp, or candle. మైనపు వత్తి mainapuvatti, *s.* A wax candle. కారపు వత్తి kārapuvatti, A seton, when applied to a sore.

వత్స vatsa, *s.* A child.

వత్సరము vatsaramu, *s.* A year.

వదరు, వదరు vadaru, vaduru, *v. n.* To prattle, or chat. 2. To grumble. వదరుబొతు vadarubōtu, *s.* A chatterer. వదరులు vadarulu, *s. plu.* Tattling, babbling.

వదలు, వదలు vadalu, vadulu, *v. n.* To become loose, or grow slack. 2. To be expended, as money. *v. a.* To quit, give up, or renounce.

వదలించు-వదిలించు, వదల్చు vadalintsu-vadilintsu, vadaltsu, *v. a.* To slacken, loosen, untie, or liberate. 2. To cause to expend.

వదినె, వదనియ vadine, vadiniya. *s.* The daughter of a mother's brother or of a father's sister, if older than one's-self. 2. The elder sister of a wife, or husband; or an elder brother's wife.

వదలు vadulu, *adj.* Loose, slack. *v. n.* & a *vide* వదలు vadalu.

వదలుకొన వadulukonu, *v. a.* To abandon, or relinquish.

వడ్డ vadda, *postpos. vide* ఒడ్డ odḍa.

వడ్డ vaddu, A corrupted form of వలకు, వలవకు valadu, valavadu, The third person neuter of the negative aorist of the verb వలయు valayu; Affixed, as an auxiliary, to the infinitive of another verb, it denotes obligation or necessity negative of it's action, must not; but having rather an imperative, than an indicative meaning; it may generally be translated Do not, don't. రావద్దు rāvaddu, Don't come. వారుపోవద్దు vārupōvaddu, They must not go. Used independently by itself, it may be often translated No; it is not necessary, or required; I do not want it, &c. వధ vadha, *s.* Murder, killing. వధించు, వధియించు vadhintsu, vadhiyintsu, *v. a.* To murder, or kill.

వధూటి vadhūṭi, *s.* A young woman.
వధ్యుడు vadhyuḍu, *s.* A man deserving of death.

వనము, వనంబు vanamu, vanambu, *s.*
A forest, or wood. 2. A grove, or garden. 3. Water.

వనరు vanaru, *v. n.* To grieve, or be afflicted. *s.* Melancholy, grief.

వనిత vanita, *s.* A woman.

వన్నెయ, వన్నె vanniya, vanne, *s.*
Colour. 2. The lustre of metal, or gems. 3. Affected airs, or gestures.

adj. Coloured, painted. వన్నెకత్తె

vannekatte, *s.* An affected female, a coquette. వన్నెకాడు vannekāḍu,

s. A fop, or coxcomb. వన్నెలవులుగు vannelapulugu, *s.* The pheasant.

lit. The painted bird.

వమనము vamanamu, *s.* Vomiting.

వమ్ము vammu, *adj.* Of no effect, useless.

వయసు, వయస్సు vayasu, vayassu, *s.*

Age. time of life. 2. Puberty, youth. వయస్థుడు vayasthuḍu, *s.* A man in the prime of life. వయస్య

vayasya, *s.* A female friend. వయ

స్థుడు vayasyuḍu, *s.* A friend, or contemporary.

వయలి vayāli, *s.* A car, or chariot.

వయనము vayinamu, *s.* The particulars, or detail, of any thing. వయ

నము వయినముగా వయినముగా, *adv.* At large; particularly; in detail.

వర vara, *s.* A term, or limit. వరకు, వరకున్ను varaku, varakunnu, Until, till, to, up to.

వర vara, *s.* A scabbard, or sheath. *vide* ఒక orra. వరచూయు varadūyu, To unsheath, or draw, out of the scabbard.

వరకు varaku, *adv.* Until. *vide* T. వర vara.

వరగలించు varagalintsu, *v. n.* To shine, or glitter.

వరటలు varatalu, *s. plu.* Lumps of dried dung.

వరజ varada, *s.* A torrent, or flood.

వరపు, వరుపు varapu, varupu, *s.* A drought, or want of rain.

వరము varamu, *s.* A boon, favour, blessing, or supernatural gift; especially granted by a deity, or brahman. *adj.* Best, excellent.

వరలు varalu, *s. plu.* The large circular rings of burnt earth sunk in a small well, to prevent the earth from falling in.

వరన varaya, *s.* A channel of supply, to an artificial lake.

వరపు varavu, *s.* Income, profit, pay.

వరపుడు varavuḍu, *s.* A servant. వరపు

టము varavutamu, *s.* Service.

వరన varasa, *s.* A line, or row. 2.

Order, arrangement. 3. Relationship. 4. A gift presented by a

procession of relations. 5. A turn by rotation. 6. A time, as once, twice, &c.

వరహా-వరా, వరహాని varahá-vará, varaháni, s. The gold coin termed a pagoda.

వరి vari, s. Paddy.

వరించు, వరియించు varintsu, variyintsu, v. a. To desire, wish for, or covet. వరినెలు varigelu, s. plu. vide వరకములు varakamulu.

వరుగు varugu, s. Vegetables, or fruit, preserved in a dried state. 2. Leaning, or inclining to one side, v. n. vide ఒరగు oragu.

వరుజు varudzu, s. The ridge, or dam, dividing one irrigated piece of ground from another.

వరుడు varudu, s. A husband. 2. A bridegroom. 3. A son-in-law.

వరుస varusa, s. vide వరస varasa, వరుసగా varusagá adv. Regularly, in good order.

వర్గము vargamu, s. A class, or tribe. 2. A multitude of similar things. 3. A chapter, or section. కట్టువర్గము kattuvargamu, s. A dress, or suit of clothes.

వణాన, వణానము varnana, varnanamu, s. Praise, panegyric. 2. Describing, expatiating, explaining, pointing out qualities, or excellencies. వణించు varnintsu, v. a. To praise, or describe.

వణాము varnamu, s. A tribe, class, caste, or order. 2. Colour, hue, tint. 3. The order or arrangement of a song, or poem. 4. A musical mode. 5. A letter of the alphabet.

వతకము vartakamu, s. Traffic, trade, commerce. 2. A horse's hoof. 3. A sort of quail. వతకకుడు vartakudu, s. A merchant, or trader.

వతమానము vartamanamu, s. News, intelligence, information; intimation, notice. 2. In grammar, the present tense.

వతింపు-వతిలు, వతిల్లు vartintsu-vartilu, vartillu, v. n. To act, or behave. 2. To be going on, in a state of action.

వషము varshamu, s. A year. 2. Rain. వషించు varshintsu, v. n. To rain. వషోపలము varshópalamu, Hail. వషముకురియు varshamukuriyu, Rain to fall. వషమువెలియు varshamuveliyu, Rain to stop.

వఱడు varradu, s. An old jackal.

వఱత, వఱన varrata, varrada, s. Flood, deluge, torrent, or inundation.

వఱలు varralu, v. n. To shine.

వట్టు varrra, s. A pungent taste.

వట్టు varrru, s. A heap, or quantity. adj. Much,

వల vala, *s.* A net. వల-వేయు. ఒడ్డు va-la-véyu, odđu, To throw, or cast, a net.

వలంతి valanti *s.* A clever, or skilful, person.

వలకారినలు valakárivagalu, *s. plu.* The airs, or gestures, of an affected female.

వలగొను valagonu, *v. a.* To surround, or encompass; to walk round.

వలచు valatsu, *v. a.* To love. *v. n.* To smell, or emit perfume. వలపించు valapintsu, *v. Caus.* To cause to love.

వలచు valadu, *vide* వడ్డు vaddu.

వలన valana, *postpos. vide* వల్ల valla.

వలను valanu, *s.* An expedient, stratagem, method, manner. 2. Beauty, excellence.

వలపల valapala, *s.* Making in the inflex. Sing. వలపలి, వలపటి valapali, valapaṭi, The right side.

వలపలి valapali, *adj.* Right. వలపట valapaṭa, *adv.* On the right side. వలపలక వలapalagilaka, *s.* The letter ఁ which is always written on the right side of the syllable before which it is pronounced.

వలపు valapu, *s.* Love, affection, fondness. 2. Smell, fragrance.

వలము valamu, *s.* Size, dimension. 2. Bigness, fatness *adj.* Big, fat.

వలమురి valamuri, *s.* The conch of Vishnu.

వలయము valayamu, *s.* A bracelet, or armlet. 2. An inclosure.

వలయు valayu, *v. a.* To wish, want, desire, or covet. వలెను, వలెనది valenu, valaśinadi, The third person of the past tense, and వలయును valayunu, The third person of the affirmative aorist, of this verb, are affixed, as auxiliaries, to the infinitive of any verb, to denote obligation, or necessity, without reference to any particular time, and may be translated by the English word must.

వలరాజు valarádzu, *s.* A name of Káma, the Hindoo Cupid. వలరాజునాడు valarádzusúđu, *s.* Siva; as his enemy.

వలవలయేక్కు, వలవలలాడు valavalayédtsu, valavalaláđu, *v. n.* To weep or cry, very violently, or loudly.

వలన valasa, *s.* The fleeing, or removing, of people from their homes, from fear. వలన-తియు, పోవు valasa-tiyu, póvu, *v. n.* People to flee from their homes, from fear.

వలి vali, *adj.* Cold, cool. *s.* Cold. వలితిప్ప valitippa, *s.* The snowy, or Himalaya, mountains.

వలిపెము valipemu, *s.* Open texture, of cloth, &c.

వలియు Valiyu, *v. a.* To love.
 వలుకు valuku, *v. n. vide* ఒలుకు oluku.
 వలుక valuda, *adj.* Great, big. *s.*
 Greatness, Bigness.
 వలువ valuva, *s.* A cloth.
 వలె vale, *adj.* Like, resembling, si-
 milar.
 వలెన valenu, *vide* Under. వలయు va-
 layu.
 వల్న valna, *postpos. vide* వలన valana.
 వల్ల valla, *postpos.* By, by means of,
 with, from. *s.* Stratagem, expedi-
 ent. 2. Convenience. *adj.* Conveni-
 ent. 2. Possible, వల్లమాలిన valla-
 málina, *adj.* Impossible. 2. Much,
 excessive, large.
 వల్లకాడు vallakádu, *s.* Making in
 the inflex. Sing. వల్లకాటి vallaká-
 ti, A cemetery, or place for burn-
 ing, or burying, the dead.
 వల్లడి valladi, *s.* Misfortune, evil. 2.
 Plunder, booty.
 వల్లించు vallintsu, *v. a.* To learn, or
 get by heart; to repeat from me-
 mory.
 వల్లె valle, *adv.* Yes, good, well, right,
 &c., expressing approbation, or
 consent. *s.* Repeating from me-
 mory, or learning by heart.
 వల్లెత్రాకు valletrádu, *s.* A noosed
 rope; a noose. వల్లెత్రాకుదాల్పు
 valletráduđálpu, *s.* Varuna, whose
 weapon is the noose.

వశపు valavu, *s.* Manner, mode, me-
 thod. 2. Expedient, stratagem. 3.
vide ఒశపు olavu.
 వల్లనాడు, వల్లవనాడు valluvádu, val-
 luvavádu, *s.* A man of a caste,
 among the parias, or outcasts,
 superior to the rest of that tribe,
 and considered as priests.
 వశము vaśamu, *s.* Possession, custo-
 dy, charge. 2. Subjection, submis-
 sion. 3. Authority, supremacy. వశీ
 కరణము vaśikaraṇamu, Subduing,
 overpowering, or obtaining pos-
 session of, by charms, drugs, or
 incantations.
 వశ్యము vaśyamu, *adj.* Dependent on,
 humbled, overpowered.
 వసంతము vasantamu, *s.* Water, mix-
 ed with turmeric and fine lime.
 వసతి vasati, *s.* A house, dwelling,
 or residence. 2. An allowance;
 pay. *adj.* Commodious, agreeable.
 వసము vaśamu, *s. vide* వశము vaśamu.
 వసలా vasalá, *s.* One piece of wood,
 joined to another.
 వసారా vasará, *s.* A veranda.
 వసి vasi, *s.* A thorn. 2. A spike.
 వసించు, వసియించు vasintsu, vasiyin-
 tsu, *v. n.* To dwell, reside, or
 lodge.
 వసూలు vasúlu, *s.* Collection, acquisi-
 tion.

వస్తువు vastuvu, *s.* Thing, article, matter, substance. 2. Natural disposition, essential property, nature, essence.

వస్త్రము vastramu, *s.* Cloth, clothes, raiment. ఆన్న వస్త్రము annavastramu, Food and raiment. వస్త్రగాళితము vastragālitamu, *s.* Straining any powder, through a dry cloth.

వహించు, వహించు vahintsu, vahiyintsu, *v. a.* To bear, support, or sustain.

వహి vahí, *s.* A book; an account book.

వా

వా వా, *s.* The mouth.

వాంచు vāntsu, *v. a.* To bow down; to bend.

వాంఛ vānchha, *s.* Wish, desire. 2. Love, attachment.

వాంఛించు vānchhintsu, To desire, long, or wish.

వాంతి vānti, *s.* Vomiting.

వాక వాకా, *s.* A river.

వాకర వాకారా, *s.* Retching to vomit. *vide* ఒకరించు ókarintsu.

వాకిలి vākili, *s.* Making in the inflex. Sing. వాకిటి vākiṭi, A door. 2. The threshold. వాకిటిలంకలు vākiṭilenkalu, *s. plu.* Porters, door-keepers.

వాకు, వాక్కు vāku, vākku, *s.* A word.

2. Speech. వాక్పటుత్వము vākpatutwamu, *s.* Elegance of speech. వాక్సహాయము vāksahāyamu, Verbal recommendation. వాగ్దత్తము vāgdattamu, A promise. *lit.* That which is given by word.

వాగ్వివాదము vāgvādamu, *s.* A verbal dispute, or altercation; an argument. వాజ్మూలము vājnmūlamu, *s.* A deposition.

వాక్యము vākyamu, *s.* A sentence. 2. A rule, or aphorism.

వాగర వాగారా, *s.* A painting brush.

వాగ్గళము vāgallamu, *s.* The circle round a thrashing floor.

వాగు వాగు, *s.* An army. 2. A torrent, or current, of water. *v. n.* To sound. *v. a.* To chatter, or prattle.

వాగ వాగే, *s.* The rein of a bridle.

వాచకము vāchakamu, *s.* Reading fluently.

వాచించు vātsarratsu, *v. a. lit.* To beat the mouth. To beg alms. Indian beggars, or complainants, often beat the mouth, with a loud cry, to attract attention.

వాచాలుడు vāchāluḍu, *s.* A talkative man.

వాచికము vāchikamu, *s.* News, tidings, intelligence.

వాచు vātsu, *v. n.* To swell. 2. To have a longing, or desire for. *v. a.* To sound.

వామూరు vātsūru, *s.* The eaves of a house.

వాజీబీ, వాజ్జీ vājibī, vājibī, *adj.* Just, expedient, proper, right, reasonable.

వాటము vāṭamu, *s.* Convenience. 2. Means, expedient. వాటపడు వాటాపాడు, To be usual, customary, or convenient.

వాటి, వాటిక వాటి, vāṭika, *s.* A garden, or orchard.

వాడ వాడ, *s.* A street. 2. *vide* ఒడ ఓడ. వాడకట్టు వాడకాట్టు, A street, or range of houses.

వాడగాలి వాడగాలి, *s.* Wind, blowing from some point intermediate between the four cardinal points of the compass.

వాడి వాడి, *s.* Sharpness, as applied to weapons or instruments. *adj.* Sharp. వాడిచెడు వాడిచెడు, To become blunt. వాడిమగడు వాడిమగడు, *s.* A brave, or valiant man.

వాడిక, వాడికె వాడిక, వాడికె, *s.* Practice, experience. 2. Habit, custom. 3. Use. *adj.* Customary, usual, habitual. 2. Versed in, experienced in. 3. Used, made use of.

వాడు వాడు, *pro.* He, that man. This is the masculine remote demonstrative pronoun of the third person. Nouns, denoting the agent, are

often formed by adding this word to the inflexion of a substantive noun; as ఇంటివాడు intivādu, *lit.* He of the house. The house-owner. నావాడు nāvādu, My man, relation, or servant.

వాడు వాడు, *v. n.* To wither, or fade. *v. a.* To make use of. 2. To talk, speak, or tell. వాడుకొను వాడుకొను, *v. Comp.* To make use of, for one's own benefit. 2. To be generally talked, or spoken of; to be the common talk.

వాత వాత, *s.* The actual cautery. 2. The mark which it produces.

వాతెట వాతెట, *s.* The lower lip. *lit.* The skreen of the mouth.

వాదము వాదము, *s.* Discourse, dissertation, discussion, dispute, argument. రసవాదము rasavādamu, Alchemy. *lit.* Mercurial dispute.

వాది వాది, *s.* A plaintiff, or complainant.

వాదించు వాదించు, *v. a.* To argue, debate, dispute, or discuss.

వాద్యము, వాద్యము వాద్యము, vādyamu, vāddemu, *s.* Any musical instrument. 2. Music.

వాన వాన, *s.* Rain. *adj.* Rainy. వాన పాము vānapāmu, *s. lit.* A rainy snake. The common red earth

worm. వానగురియు vānaguriyu, *v. n.*
 To rain. వానవెలియు vānaveliyu;
 To stop, or cease, raining.
 వానరము vānaramu, *s.* A monkey, or
 ape.
 వాను vānu, *v. a.* To create.
 వాపు vāpu, *s.* A swelling, or protube-
 rance. వాపుదెవులు vāpudevulu, *s.*
 Dropsy.
 వాపోపు vāpōvu, *v. n.* To cry aloud.
 2. To chatter or talk idly.
 వామి vāmi, *s.* A heap of straw.
 వాయనము vāyanamu, *s.* Sweet meats,
 or cakes, the eating of which is
 no breach of a religious fast.
 వాయసము vāyaśamu, *s.* A crow. వాయ
 సారాతి vāyasārāti, It's enemy,
 the owl.
 వాయి vāyi, *s.* Making in the inflex.
 Sing. వాతి, vāti, The mouth. 2.
 The edge of any cutting instru-
 ment. 3. Such a quantity of grain
 as a mortar can contain at once.
 In this last sense, the inflexion is
 regular.
 వాయింతు vāyintsu, *v. a.* To beat,
 sound, or play upon any musical
 instrument, except wind instru-
 ments; to which is applied the
 verb. ఊడు údu, *p. v.* 2. To beat,
 or give blows.
 వాయిదా vāyidá, *s.* An instalment,
 or term of payment.

వాయువిళంకములు vāyuvilangamulu,
s. plu. A sort of medical plant,
 used as a vermifuge.
 వాయువు vāyuvu, *s. vide* వాతము. వా-
 తము. వాయువుకొను vāyuvukonu, To
 be flatulent. వాయువుపట్టేమందు వా-
 yuvupattēmandu, Medicine which
 dissipates flatulency.
 వార vāra, *s.* A bundle of thread,
 for weaving, containing eight
 Panjams. 2. Variance, difference;
 especially in accounts. 3. A side,
 or corner. *adv.* Aside.
 వారక vāra ka, *adv.* Constantly,
 continually.
 వారకము vārakamu, *s. vide* G. తకావీ
 takāvī.
 వారడి vāraḍi, *s.* Deficiency.
 వారడు vāraḍu, *v. a.* To quit,
 abandon, or leave off.
 వారణ vāraṇa, *adv.* Fairly, well,
 agreeably.
 వారపాక vārapāka, *s.* The veranda,
 or portico, of a house.
 వారము vāramu, *s.* A day of the
 week. 2. A multitude, or quantity.
 3. A time; as once, twice, &c.
 వారాది vārādi, *s. vide* వంకెన vantaena.
 వారింతు vārintsu, *v. a.* To drive
 away. 2. To defend, or ward off
 to guard. 3. To prevent, or oppose.

- వారిణ వారిణా, *s.* A leathern cable.
- వారిణపీట వారిణపీట, *s.* A piece of stick, used in fixing the yoke to the plough.
- వారు వారు, *s.* A leathern belt, or strap. *v. n.* To be strained of water, as applied to boiled rice. *v. a.* To strip, or cut off, the edge of palm leaves. 2. To heap up.
- వారువము వారువము, *s.* A horse.
- వార్చు, వారుచు వార్చు, వారుచు, *v. a.* To wait for. 2. To strain off the water from boiled rice. 3. To offer up daily prayers. వార్చు వార్చు, *s.* Straining rice as above.
- వార్త వార్త, *s.* Tidings, intelligence, news. 2. Conversation. వార్తలాడు వార్తలాడు, To speak, or converse.
- వార్ధకము వార్ధకము, *s.* Old age. 2. An assemblage of old men.
- వాలము వాలము, *s.* A tail.
- వాలాయము వాలాయము, *adv.* Always constantly.
- వాలు వాలు, *v. n.* To bend, or incline down. 2. To light down, or perch, as a bird, &c. *s.* A sword. 2. A slope. *adj.* Long. 2. Sloping. 3. Sharp.
- వాలచు, వాల్యు వాలచు, వాల్యు, *v. a.* To slope, lower, or incline down. 2. To wink, or shut, the eyes. 3. To place one thing so as to slope, incline. or lean, against another.

- వాల్యంబి వాల్యంబి, *s.* A woman having large, or long eyes.
- వావి వావి, *s.* Relationship. వావితప్పు వావితప్పు, To commit incest. *lit.* To neglect relationship.
- వావిరి వావిరి, *adj.* Very much. 2. Frequently.
- వావురము వావురము, *s.* A horse.
- వాసన వాసన, *s. vide* వాసెన వాసెన.
- వాసి, వాసి వాసి వాసి, *adj.* Better, either in health, or as to quality; preferable. *s.* Preference. వాసిఅపు వాసిఅపు, *v. n.* To be cured. వాసిచేయు వాసిచేయు, *v. a.* To cure.
- వాసగ్రహము వాసగ్రహము, *s.* A bed chamber.
- వాసన వాసన, *s.* Smell, odour, fragrance, scent, flavour. 2. The present consciousness of past perception. వాసనచూచు వాసనచూచు, *v. a.* To smell; to try the smell.
- వాసము వాసము, *s.* The rafter of a building. వాసపోయు వాసపోయు, To place the rafters on a building.
- వాసాబంధువు వాసాబంధువు, *s.* A peon or the lowest civil officer, nominated to superintend cultivation.
- వాసెన వాసెన, *s.* A cloth cover, for a jar, &c.; particularly that in which rice is boiled by steam. వా

సెనకుడుములు vāsenakudumulu, Cakes prepared in steam.
 వాస్తవ్యము vāstavyamu, *adj.* True, real. *s.* Reality, truth.
 వాహనము vāhanamu, *s.* A vehicle, or conveyance of any kind ; a carriage, car, horse, &c.
 వాహిని vāhini, *s.* An army, or force. 2. A river. వాహినీపతి vāhinīpati, The leader of an army.

వి

వి *vi, part.* A sanskrit particle, prefixed to words of that language, and implying, Certainty, ascertainment. &c.
 వింఠడుము vingadamu, *s.* Separation, parting. 2. Beauty. 3. A wonder. *adj.* Separate, apart. వింఠడించు, వింఠించు vingadintsu, vingalintsu, *v. a.* To separate, or divide. 2. To arrange, or put in order.
 వించు vintsu, *v. a.* To break.
 వింజామర, వింజామరము vijāmara, vījāmaramu, *s.* A chowri, the tail of the Bos granniens, used to whisk off flies, &c.
 వింటి vinti, *adj.* Of or belonging to a bow. *vide* విల్లు villu, వింటిరాసి vintirāsi, *s.* The sign Sagittarius, in the zodiac.
 వింత vinta, *s.* A Curiosity, or wonder. *adj.* Surprizing, wonderful, marvellous, curious ; strange, foreign.

వింకు vindu, *s.* An invitation to an entertainment, or the entertainment itself. 2. A relation either male or female. వింకుచేయు vinduchéyu To give an entertainment. వింకుకుపెలుచు vindukupilutsu, To invite to an entertainment.
 వికరణిదూలములు vikaranidulamulu, *s. plu.* The cross lower beams of a shelving roof.
 వికసించు-వికసిల్లు, వికసిలు vikasintsu, vikasillu, vikasilu, *v. n.* To blow, or expand, as a flower.
 వికారము vikāramu, *s.* Change, transmutation, transformation, alteration 2. Sickness, disease ; change from a state of health. 3. Ugliness. *adj.* Ugly. 2. Unnatural.
 వికృతాకారము vikritākāramu, *adj.* Ugly, deformed, disgusting.
 విక్కు- vikku, *v. n.* To stretch out the limbs, as on first waking.
 విక్రయము vikrayamu, *s.* Selling, vending. విక్రేత, విక్రయకుడు vikrēta, vikrayakuḍu, *s.* A seller, vender, or dealer. విక్రయించు vikrayintsu, *v. a.* To sell. విక్రేయము vikréyamu, *adj.* Vendible, saleable.
 విఖ్యాతి vikhyāti, *s.* Fame, celebrity, notoriety. విఖ్యాతము vikhyātamu, *adj.* Famous, notorious, known.

- విఘాతము vighātamu, *s.* An impediment, obstacle, or hindrance ; a prohibition. విఘాతము చేయు vighāta-muchéyu, To hinder or impede.
- విఘ్నము vighnamu, *s.* Hindrance, obstacle, impediment.
- విచారణ vichāraṇa, *s.* Investigation, inquiry. విచారము vichāramu, *s.* Investigation, reflection. 2. Grief, sorrow.
- విచారించు vichārintsu, *v. a.* To investigate, or inquire into ; to reflect. 2. To condole with ; to console.
- విచారణకర్త vichāraṇakarta, *s.* An inquirer, a superintendent.
- విచారపడు vichārapaḍu, To be sorrowful. విచారంపు vichārimpu, *s.* Inquiry, examination.
- విచిత్రము vichitramu, *s.* Any thing variegated, beautiful, or wonderful. *adj.* Variegated, beautiful, or wonderful.
- విచ్చ vichcha, *s.* A small ball of thread.
- విచ్చలవిడి vitstsalavidi, *adv.* According to one's own uncontrolled inclination ; at will, or pleasure.
- విచ్చవిచ్చలు vitstsavitstsalu, *s.* Dispersion on all sides ; scattering about.

- విచ్చు vittsu, *v. n.* To become open, or loose ; to burst ; to be cracked, or broken. *v. a.* To open, or loosen ; to untie ; to undo. విచ్చుకత్తి vittsu-katti, *s.* A drawn sword.
- విచ్చేయు vichchēyu, *v. n.* To come.
- విజయము vijayamu, *s.* Conquest, triumph, victory. విజయము చేయు vijayamuchēyu, To go. 2. To come. This phrase, of two such opposite meanings, is used only when speaking of the great.
- విజృంభించు vijr̥imbhintsu, *v. a.* To unfold, or display.
- విజ్ఞాపనము vijñāpanamu, *s.* An address, representation, communication, solicitation, or application.
- విజ్ఞాపించు vinjāpintsu, To represent, address, communicate, apply, or solicit. These two words are used with reference to the communication of an inferior, to a superior.
- విటకాడు vitakāḍu, *s.* A gallant or lover.
- విటతటము viṭataṭamu, *adj.* Topsy-turvy.
- విడదల vidadala, *s.* Release ; setting at liberty.
- విడి vidi, *s.* The cotton produced from one pod. 2. Time, opportunity, occasion. *adj.* Unloaded, untied, loose. విడిబడు vidibadu, *v. n.* To

set off. 2. To break loose. విడిగా *vidigá*, *adv.* At liberty, idlo, unemployed.

విడివల, విడివట్టు *vididala, vidimattu*, *s.* A halting place.

విడిది *vididi*, *s.* A lodging, or temporary residence.

విడిముడి *vidimuḍi*, *s.* Wealth, riches.

విడియము *vidiyamu*, *s.* Beetle, with areca nut, &c.

విడియు *vidiyu*, *v. n.* To reside, or halt.

విడువిడు *vidu*, *v. n.* To become loose, slack, separate, or untied; to part. విడుచు *vidutsu*, *v. a.* To loosen or slacken; to untie, or undo. 2. To leave, quit, relinquish, abandon, or give up. 3. To depart. 4. To shoot, or discharge. *v. n.* To cease, or terminate. విడిపించు *vidipintsu*, *v. Caus.* To cause, to loosen, &c.; to release. విడిచిపెట్టు *vidichipettu*, To leave off, to quit entirely.

విడనాడు *vidanádu*, *v. a.* To discharge, or dismiss. 2. To abuse విడుపు *vidupu*, *s.* Quitting, leaving, relinquishing, abandoning.

విడుత, విడత *viduta, vidata*, *s.* In composition. Time; as, ఒకవిడుత *okaviduta*, Once, &c.

విడువల *vidudala*, *s. vide* విడవల *vidadala*.

విడెము, విడ్యము *videmu. vidyamu*, *s. vide* విడియము *vidiyamu*.

విడ్డూరము *vidḍúramu*, *s.* Obstinacy. *adj.* Obstinate.

వితండము *vitandamu*, *s.* Criticism; refutation, subverting another's opinion, and establishing one's own.

వితా, విత *vitá, vita*, *adj.* Useless, vain.

వితాకు *vitáku*, *s.* Being without motion. వితాకుపడు *vitákupadu*, *v. n.* To become motionless.

విత్తనము *vittanam*, *s.* A seed.

విత్తు *vittu*, *s.* A seed. *v. a.* To sow. విత్తించు *vittintsu*, *v. Caus.* To cause to sow.

విదలించు-విడల్పు. విదిలించు *vidalintsu-vidaltsu, vidilintsu*, *v. a.* To shake, or beat out the dust from any thing. 2. To reject with anger.

విద్య, విద్యే *vidya, vide*, *s.* Science, knowledge, learning. 2. A language, or tongue. 3. An art. 4. Juggling. విద్యార్థి-*vidyārthi*, *adj.* Desirous of acquiring science. *s.* A student. విద్యలాడు *vidyáládu*, To juggle; to play tricks of legerdemain.

విద్యాంసుడు *vidvāmsuḍu*, *s.* A learned man; a man of letters, a pundit.

విద్యాంసురాలు *vidvāmsurálu*, *s.* A learned woman.

విధము vidhamu, *s.* Manner, way, mode. 2. Kind, sort.
 విధవ vidhava, *s.* A widow.
 విధి vidhi, *s.* Bramha, the creator.
 2. Destiny, fate, luck. 3. A sacred precept, act, or rite, prescribed by the Védas, effecting certain consequences. 4. A decree, order, or command. 5. An act, or action.
 విధించు vidhintu, *v. a.* To order, command, ordain, or prescribe.
 వినుకరి vinakari, *s.* Hearing, listening.
 వినయము vīnayamu, *s.* Humility, supplication. 2. Mildness. 3. Reverence, obeisance. 4. Politeness, civility.
 వినా, వినాగా viná, vinágá, *adv.* Without, except. వినాయించు vináyintu, *v. a.* To except, or exempt.
 వినాశము vinásamu, *s.* Ruin, destruction, annihilation. 2. Disappearance, loss.
 వినికి, వినికిడి viniki, vinikiḍi, *s.* Hearing, listening.
 వినయోగము viniyógamu. *s.* Giving, or parting with, any thing, for a consideration, or in expectation of some advantage.
 విను vinu, *s.* The sky. *v. a.* To hear. వినుచు-వినిపించు, వినుపించు vinutsu-vinipintu, vinupintu, *v. Caus.* To cause to hear. The two latter

forms, however, as well as వినవచ్చు, వినబడు vinavatstu, vinabaḍu, Used impersonally with the dative case, denote to be heard. నాకు వినిపించింది vinákuvinipinchindi, I have heard.
 వినుతి vinuti, *s.* Praise, commendation. వినుతించు vinutintu, *v. a.* To praise, or commend.
 వినోదము vinódamu, *s.* Eagerness, vehemence. 2. Play, sport, pastime.
 వినోదనము vinnadanamu, *s.* Sorrow, grief, affliction. వినోదనము vinnabóvu. To be sorrowful, or afflicted.
 వినోకము vinnapamu, *s. vide* విజ్ఞాపనము. vijnápanamu. వినోపించు, వినోపించు vinnapintu, vinnavintu, *v. a.* To represent, address, or solicit; to make application.
 వినోపము vinnánamu, *s.* Worth, worthiness. *adj.* Worthy.
 వినోపు vinnu, *s.* The sky.
 విపరీతము viparítamu, *adj.* Contrary, opposite, reverse, inverse.
 విప్లు vippu, *v. a.* To untie, or loosen. *adj.* Extensive, large.
 విప్రుడు vipruḍu, *s.* A brahman.
 విభక్తి vibhakti, *s.* In grammar, The case of a noun.
 విభజించు vibhajintu, *v. a.* To divide, share, or make a partition.

విభవము vibhavamu, *s.* Substance, property, wealth, riches.

విభాగము vibhāgamu, *s.* Share, part, portion. విభాగించు vibhāgintsu, *v. a.* To divide, or share.

విమర్శ విమర్శా, *s.* Inquiry, investigation, examination. విమర్శించు vimarśintsu, *v. a.* To investigate.

విమానము vimānamu, *s.* A car, or chariot, of the gods, sometimes serving as a seat or throne, and at others carrying them through the skies self-directed, and self-moving. 2. Any car, or vehicle. 3. A horse. 4. A palace; the palace of an emperor or supreme monarch.

వియ్యము viyyamu, *s.* Connexion by affinity, or marriage. వియ్యపురాలు viyyapurālu, *s.* The connexion of mothers-in-law to each other. వియ్యంకుడు viyyankuḍu, *s.* The connexion of fathers-in-law to each other. వియ్యమండు viyyamandu, To become connected, by marriage.

విరగబడు viragabaḍu, *v. n.* To be proud, or arrogant. విరగబాటు viragabāṭu, *s.* Pride, haughtiness.

విరవిర viravira, *s.* Heat, ardour, inflammation. విరవిరమను viravirama nu, *v. n.* To be inflamed.

విరసము virasamu, *s.* Rupture, or disagreement, among friends.

విరహము virahamu, *s.* Separation; parting, especially of lovers.

విరాళము virālamu, *s.* A tax, or impost.

విరాళి virāli, *s.* The pain of separation, from a husband, or lover.

విరి viri, *s.* A flower.

విరిబోడి, విరిబోడి viribōḍi, viribōṇi, *s.* A woman.

విరియు viriyu, *v. n.* To expand, or blow, as a flower; to crack, as lime-stone, when burnt. తలవిరియబోసుకొను talaviriyabósukonu, To wear the hair all dishevelled.

విరుగు virugu, *v. n.* To break, or become broken. 2. To be defeated. 3. To curdle. విరుచు virutsu, *v. a.* To break, or reduce, to pieces. 2. To kill, or destroy, as applied to mercury when mixed, or amalgamated with other medicines. 3. To counteract, as applied to poison. విరిచికట్టు virichikāṭṭu, *v. a.* To pinion. విరగగొట్టు viragagōṭṭu, *v. a.* To rout, or defeat.

విరుగుడు viruguḍu, *s.* A remedy; a counteracting remedy.

విరోధము viródhāmu, *s.* Enmity, animosity. 2. Opposition, contradiction. 3. Prevention, hindrance.

విరోధించు viródhintsu, To oppose, withstand, or contradict. 2. To prevent or hinder.

విరోధి viródhī, *s.* An enemy, or opponent.

విఱివి, విఱివిఱి virrivī, virrivīdi, *s.* Extent. *adj.* Extensive, large.

విఱ్ఱవీగు virravīgu, *v. n.* To be puffed up; to be large, big, or proud.

విలపించు vilapintsu, *v. n.* To lament; to be in grief, or affliction.

విలవ vilava, *s. vide* వెల vela.

విలవిలగొట్టుకొను, విలవిలరాడు vilavilagottukonu, vilavilalādu, *v. n.* To be convulsed, or in convulsions.

విలక్షణము vilakṣaṇamu, *adj.* Other.

2. Unprecedented, extraordinary.

విలాపము vilāpamu, *s.* Lamentation, weeping, grief, distress.

విలాపించు vilāpintsu, *v. n. vide* విలపించు vilapintsu.

విలాసము vilāsamu, *s.* One kind of feminine action, considered as proceeding from, and indicative of amorous sentiments; change of place, posture, gait, or look, on the approach of the lover; as, hiding at his approach, assuming a look of displeasure, &c. 2. Sport, pastime, play; especially amorous pastime, dalliance, wantonness.

విలుచు vilatsu, *v. a.* To sell.

విలువ viluva, *s. vide* వెల vela.

విల్లంగము villangamu, *s.* A claim, or dispute. సర్వవిల్లంగశుద్ధిగా sarvavi-

llangaśuddhigā, Without any the smallest claim. This is a phrase in bills of sale, transferring property without any the smallest reservation, or future claim.

విల్లు, విలు villu, vilu, *s.* Making in the inflex. Sing. వింటి vinṭi, And in the *nom. plu.* విండ్లు vinḍlu, A bow.

విలుకాడు vilukādu, *s.* An archer.

విలురాసి vilurāsi, The sign Sagittarius. విల్లెక్క-వెట్టు villekkuḍettu, To brace the bow. విలెక్క-దించు villekkudintsu, To unbrace it. విలువిద్య viluvidya, *s.* Archery.

వివరము vivaramu, *s.* Particulars, details; explanation, a descriptive account. వివరించు vivarintsu, *v. a.* To particularize; to describe.

వివాద, వివాదము vivāda, vivādamu, *s.* A contest, dispute, or quarrel. 2. litigation, a lawsuit.

వివాహము vivāhamu, *s.* A marriage, or wedding; matrimony, wedlock.

వివేకము vivékamu, *s.* Discrimination, judgment; the faculty of distinguishing things by their properties, and classing them according to their real, not apparent, nature; in the Védānta system, it is applied to the power of separating Bramha, or the invisible spirit, from the ostensible world; truth, from untruth; or reality,

from illusion. వివేకము తెచ్చుకొను vivékamutetsttukonu, One's-self to acquire this faculty.

వివేకివి vivéki, *s.* A person who has acquired it. వివేకించు vivékinsu, To communicate to another the means of acquiring it.

వివేచించు vivéchintsu, *v. a.* To exercise this faculty ; to discriminate, to distinguish.

విశదము visadamu, *adj.* Pure, clear, white ; evident, apparent, manifest. విశదపఱచు visadaparratsu, *v. a.* To explain, make clear, or manifest.

విశాలము visálamu, *adj.* Great, stupendous, large ; spacious, extensive, broad.

విశేషణము viséshañamu, *s.* In grammar, An adjective.

విశేషము viséshamu, *s.* Distinction, difference. 2. In logic, the peculiar attribute, predicabile proprium. 3. Any thing extraordinary, or unusual. 4. Detail, particulars. 5. A charitable, or virtuous, action. *adj.* Different, distinct. 2. Extraordinary, unusual. 3. Much, great. 4. Charitable.

విశేషించు viséshintsu, *v. a.* To state in detail ; to particularize.

విశేష్యము viséshyamu, *s.* In grammar, A substantive.

విశ్రమము visramamu, *s.* Rest, repose. విశ్వము visvamü, *s.* The universe, or world.

విశ్వాసము visvásamu, *s.* Truth, faith, confidence. 2. Kindness, favor.

విషము vishamu, *s.* Poison, venom, virus. 2. Water.

విషయము vishayamu, *s.* An object of sense ; as colour, form, flavour, odour, and sound. 2. An object in general. 3. Respect, relation ; in such phrases as, in this respect, in that respect. Postpos. Respecting, regarding.

విహవము yishádamu, *s.* Sadness, lowness of spirits, dejection.

వినకట్ట, వినరుకట్ట visanakarra, visarukarra, *s.* A fan ; a punka.

వినము visamu, *s. vide* విషముvishamu.

వినరు, విసురు visaru, visuru, *v. n.* To blow as the wind. *v. a.* To fan. 2. To grind. 3. To brandish or flourish about a sword, &c. 4. To shake or swing about in the wind. విసిరివేయు visirivéyu, To sling, or throw from a sling.

విసుకు, విసుపు visuku, visuvu, *s.* Fatigue, weariness, tiresomeness. *v. n.* To be fatigued, or tired.

విసికించు visikintsu, *v. a.* To tire, or fatigue.

విస్తరి-విస్తర, విస్తరాకు vistari-vistara, vistarāku, *s.* A dish, or plate, made of fresh green leaves, sewn or stitched together.

విస్తరించు-విస్తరిలు, విస్తరిల్లు vistarin-tsu-vistarilu, vistarillu, *v. n.* To extend, spread out, or expand. 2. To dilate. The first of these three verbs is also used in an active sense, in the two meanings already given; and, also in that sense, denotes, to publish, or make public.

విస్తారము vistāramu, *s.* Abundance, a great deal, plenty. 2. Diffusion, extension. *adj.* Abundant, much, ample, large, great.

విస్తీర్ణము vistīrṇamu, *adj.* Expanded, wide, great, large.

విస్తు vistu, *s.* Surprise, wonder.

విహితము vihitamu, *s.* Friendship, intimacy. *adj.* Amiable, friendly, intimate. 2. Proper, fit.

వీ

వీక vīka, *s.* Courage, boldness.

వీగు vīgu, *v. n.* To retire, go back, or retreat. 2. To become large, or big.

వీచు vītsu, *v. n. vide* విచరు visaru.

Except the active meaning No. 2.

వీటి vīti, *s.* Ravage, plunder.

వీడియము-వీడెము, వీడ్యము vīḍiyamu-vīḍemu, vīḍyamu, *s. vide* విడియము vīḍiyamu.

వీడు vīḍu, *s.* A city. 2. An army.

In the former sense, it makes in the inflex. Sing. వీటి vīti, *v. a.* To quit, or relinquish. *v. n.* To be separated, loosened, or unfastened.

వీడు vīḍu, *pro.* He, this man. This is the proximate demonstrative pronoun of the third person masculine.

వీడ్కొను vīḍkonu, *v. Comp.* Of వీడు vīḍu, *q. v.* To give up, leave, quit or take leave. వీడ్కొలుపు vīḍkolupu, *v. Comp. Caus.* To send away, or dismiss.

వీడ్పడు vīḍpaḍu, *v. n.* To be exchanged, by mistake.

వీణ vīṇa, *s.* The Hindoo Vīṇa, or lute, a fretted instrument of the guitar kind, usually having seven wires or strings, and a large gourd at each end of the finger board; the extent of the instrument is two octaves; it is supposed to be the invention of Nārada the son of Bramha, and has many varieties enumerated according to the number of strings, &c.

వీణ vīṇe, *s. vide* వీణ vīṇa. 2. A box for musk.

వీతెంచు vītentsu, *v. n.* To blow as wind.

వీధి, వీది vīdhi, vīdi, *s.* A street. 2. A row or line. 3. A road.

- వీసలు vīnulu, *s. plu.* The ears. వీసల
 కంటి vīnulakanti, *s. lit.* Ear eyed.
 A serpent; because it is supposed
 to admit sounds through the
 orifice of the eye.
- వీపు vīpu, *s.* The back. వీపుమాపు
 vīpūsūpu, To turn the back; to
 flee.
- వీరణము vīraṇamu, *s.* A species of
 drum.
- వీరమడైలలు vīramaddeḷalu, *s. plu.*
 Ornaments for the middle toe.
- వీరముష్టివాండ్లు vīramuṣṭivāṅḍlu, *s.
 plu.* A particular class of itinerant
 beggars, who practise incantations.
- వీరుడు vīruḍu, *s.* A hero, warrior, or
 champion; a brave man.
- వీఱడి vīraḍi, *s.* A foolish, or silly,
 person.
- వీల్పడు vīlpaḍu, *v. n.* To succeed.
 వీల్పఱచు vīlparratsu, *v. a.* To cause
 to succeed; to arrange.
- వీవెన vīvena, *s.* A fan.
- వీసము vīsamu, *s.* The sixteenth part,
 or fraction, of any thing. 2. A
 share.
- వీసర vīsara, *s.* A little, or small,
 quantity.
- వీసరబోవు vīsarabóvu, *v. n.* To begin
 to spoil.
- వీసె vīse, *s.* The weight termed a
 a viss.

వృ

- వృత్రాంతము vṛittāntamu, *s.* Tidings,
 news, intelligence. 2. Detail, par-
 ticulars. 3. An event, or occur-
 rence.
- వృత్తి vṛitti, *s.* Livelihood, profession,
 means of acquiring subsistence. 2.
 Conduct.
- వృథా, వృథ వṛithá, vṛitha, *adj.*
 Vain, useless, fruitless. *adv.* In
 vain.
- వృద్ధత్వము vṛiddhatvam, *s.* Old age.
- వృద్ధాప్యము vṛiddhāpyamu, *s.* Old age.
- వృద్ధి vṛiddhi, *s.* Increase, augmen-
 tation, extension, enlargement. 2.
 Prosperity, success. 3. Interest,
 usury; especially returning the
 principal with a proportionate
 increment, as in the case of seed
 corn lent.
- వృద్ధు, వృద్ధుడు vṛiddhu, vṛiddhuḍu,
s. An old man. వృద్ధురాలు vṛiddhu-
 rālu, *s.* An old woman.
- వృషభము vṛishabhamu, *s.* A bull. 2.
 The sign Taurus. *adj.* In composi-
 tion only, Pre-eminent, excellent.

వె

- వెంకలి vengali, *s.* A foolish, or silly,
 person.
- వెంట venṭa, *adv.* With, along with,
 in company with. 2. Behind, after;
 as regards situation, but never

applied to time. వెంటనంటు ventānāntu, To go or follow close behind. వెంటబడు ventābaḍu, To follow, or accompany.

వెంటి ventī, s. A straw-rope.

వెంట్రకాయ ventrakāya, s. A crab.

వెంట్రుక ventruka, s. A hair; more generally used in the plural to denote The hair; as, వెంట్రుకలు జవ్వు ventrukaluḍuvvu, To comb the hair.

వెంట్రువ ventruva, s. A species of the mungoose, or Viverra ichneumon.

వెండి venḍi, s. Silver. *adj.* Silver. *adv.* Again, once more.

వెండియు venḍiyu, *adv.* Again, once more.

వెంపరలాడు vemparalāḍu, v. n. To grope; to search for.

వెంబడి vembadi, *adv.* *vide* వెంట ventā.

వెంబడించు vembadintsu, v. a. To follow, or accompany.

వెక్కసము vekkasaṃmu, s. Dislike, repugnance. 2. Repletion of food. 3. Severity. వెక్కసపు vekkasaṃmavu, v. n. To dislike. 2. To be full to repletion. 3. To be severe, or displeased.

వెక్కిరించు vekkirimtsu, v. a. To mimic, jeer, mock, ridicule, or laugh at.

వెక్కిరింత vekkirimta, s. Mimicry, jeering, ridicule.

వెక్కిలి vekkili, s. *vide* వెక్కు veku.

వెక్కు veku, s. The hiccup, or hiccough. v. n. To hiccup. వెక్కి-వెక్కి-యేడుచు vekkivekkiiyēḍutsu, To sob, in weeping.

వెగటు vegatu, s. Harshness of taste. 2. Satiety, repletion.

వెగడు vegadu, s. Being without motion. 2. Surprise, astonishment.

వెగలము veggalamu, s. *vide* వెక్కనము vekkasaṃmu.

వెచ్చ vettsa, s. Heat. 2. Fever. *adj.* Hot.

వెచ్చననము, వెచ్చన vettsadanamu, vettsana, s. Heat, warmth. వెచ్చని vettsani, *adj.* Hot, warm.

వెచ్చము vettsaṃmu, s. Expenditure, expence. 2. Purchasing trifling articles on credit. వెచ్చగాడు vettsagaḍu, s. An extravagant, or dissipated, man; a gallant.

వెచ్చల్లు vettsallu, v. a. To scatter, or cast about.

వెజ్జి vedzdu, s. A physician.

వెట్టి vetṭa, s. Heat of the body.

వెట్టి vetṭi, s. The performing the lowest village offices, such as cooly, or porter's, work; Sealing the grain heaps, &c., without pay, in consideration of fees in grain, or of lands enjoyed free of assessment. వెట్టివాడు vetṭivāḍu, A man thus employed.

వెడవ vedada, *adj.* Extensive, large, wide. వెడవమోముమొకముvedadamó mumekamu, *s.* The lion.
 వెడలు vedalu, *v. n.* To set out.
 వెడలుపు, వెడల్పు vedalupu, vedalpu, *s.* Breadth. *adj.* Broad.
 వెడవిల్లుదు vedaviltudu, *s.* Kama, the Hindoo Cupid.
 వెణగు venagu, *s.* A foolish, or silly, person.
 వెతకు, వెతుకు vetaku, vetuku, *v. a. vide* వెచకు vedaku.
 వెచ veda, *s.* The sowing of seed. 2. The rutting season. 3. Grief, pain.
 వెచగొట్టు vedagorrru, A sowing machine. వెచాపు vedāvu, A cow ready for the bull.
 వెచకు, వెచకు vedaku, veduku, *v. a.* To search, look, or seek for.
 వెచచల్లు vedatsallu, *v. a. vide* వెచ్చల్లు vetstsallu.
 వెచకు veduru, *s.* The bamboo. *adj.* Of or belonging to that plant. వెచకుబొంగు vedurubongu, *s.* A bamboo pole.
 వెధవ. వెధవరాలు vedhava, vedhavarālu, *s.* A widow.
 వెనక venaka, *postpos.* Behind, after; either as refers to situation, or time. *s.* Former times. వెనకటి venakati, *adj.* Former, previous. 2. Subsequent, following. వెనకకు, వె

నక్క-బోవు venakaku, venakku-bóvu, To retire or withdraw.
 వెనకదీయు venakadiyu, *v. n.* To draw back, retire, retreat, retract, or prevaricate. వెనకచిక్క- venakachikku, To hang behind. వెనకబడు venakabaḍu, To fall behind. 2. To remain as a surplus. వెనకవేయు venakavéyu, To throw, or keep, behind. 2. To save a surplus. వెనక్కు-యిచ్చు venakkuyitstsu, To return, or give back. వెనకకుండపు venakamundavu, *lit.* The back to be in front. To be in confusion. 2. To be, as to time, a little earlier or later. వెనకవేస venakavéna, *s.* The back.
 వెన్ను, వెన్నుపూస venna, vennapúsa, *s.* Butter.
 వెన్నుపుము vennappamu, *s.* A sort of sweet cake.
 వెన్ను, వెను venna, venu, *s.* The back. 2. An ear of corn. వెన్నుచ్చు venni tstsu, To retire, or retreat. వెన్నుపూస, వెన్నెముక vennupúsa, venne-muka, *s.* The back bone. వెనుచకులు-వెన్నడు, వెన్నాడు venudagulu-vennāḍu, vennāḍu, To follow, or pursue.
 వెన్నుపట్టె, వెన్నుబద్ద vennupatte, ven-nubadda, *s.* The main and middle beam of a shelving roof, supporting those on each side of it.

వెన్నెల vennela, *s.* Moonlight. గుడ్డి
 వెన్నెల guddivennela, Obscure
 moonlight. వెన్నెలగాయు vennela-
 gāyu, Moonlight to shine.
 వెయ్యి, వెయి veyyi, veyi, *numeral adj.*
 & *s.* A thousand.
 వెరవరి veravari, *s.* A clever, skilful,
 or adroit person.
 వెరవిడి veravidi, *s.* Contrivance, ex-
 pedient, method, adroitness,
 వెరవు veravu, *s.* Contrivance, ex-
 pedient, method, adroitness. 2.
 Skill, cleverness.
 వెరసి verasi, *s.* The total, or whole.
adj. Total, entire.
 వెఱ verra, *s.* Fear. వెఱచుచు. verra
 tsarratsu, వెఱచు, వెఱుచు verratsu,
 verrutsu, *v. n.* To fear, or be
 afraid. వెఱపించు, వెఱిపించు verrapin-
 tsu, verripintsu, *v. a.* To frighten,
 or terrify. వెఱపు, వెఱుపు verrapu,
 verrupu, *s.* Fear.
 వెఱగు verragu, *s.* Surprize, astonish-
 ment, wonder, వెఱగొంచు verragon-
 du, *v. n.* To be astonished, or
 surprized.
 వెఱబొమ్మ verrabomma, *s.* A scare-
 crow.
 వెట్టి verri, *adj.* Mad. 2. Foolish, silly.
 3. Inferior in it's species. *s.* Mad-
 ness. 2. Folly.
 వెట్టిసిళ్లు verrinillu, *s.* The liquor ex-
 tracted from the palmyra, date,
 or cocoanut tree.

వెల vela, *s.* Price, value, rate.
 వెలంది-వెలది, వెలడుక velandi-veladi,
 veladuka, *s.* A woman.
 వెలపల velapala, *s.* The outside. It's
 inflexion is వెలపటి, వెలపలి velapa-
 ti, velapali, Also used as adjec-
 tives, to denote Outer, outside.
 వెలమ velama, *adj.* Of or belonging
 to the Vellama caste, one of the
 principal of the Telugu Súdra
 tribes.
 వెయలు velayálu, *s.* A courtezan,
 or harlot.
 వెలయు velayu, *v. n.* To be pleased.
 2. The deity to vivify an idol. 3.
 To shine, or be splendid. వెలయిం-
 చు velayintsu, *v. a.* To render
 splendid.
 వెలవెలబొవు velavelabóvu, *v. n.* To
 become pale, or stupified.
 వెలార్చు velártsu, *v. a.* To lose.
 వెలి veli, *s.* Whitmess. 2. Excommuni-
 cation, or exclusion, from caste.
adj. White. 2. Outer, outside. వె
 లివేయు velivéyu, *v. a.* To eject, or
 excommunicate, from a caste, or
 sect. వెలికొత్తు velikottu, To drive
 out.
 వెలికిలబడు velikilabaðu, *v. n.* To re-
 cline, or lie on the back.
 వెలిగారము veligáramu, *s.* Borax, used
 in soldering, and in medicine also.
 వెలిపవి velitsavi, *s.* Adultery.

వెలితి veliti, *s.* Deficiency. 2. Vulgarly, lowness. *adj.* Inferior, less. 2. Low, vulgar. 3. Deficient. 4. Open, having interstices.

వెలితిప్ప velitippa, *s.* The paradise of Siva.

వెలిమిడి velimidi, *s.* The ashes of dried dung cakes.

వెలియ veliyu, *v. n.* Rain to stop. 2. Colour to fade. 3. *vide* వెలయ velayu, No. 2.

వెలివాడ velivāda, *s.* A village of Pariars. *lit.* An outer street; as these outcasts dwell in the suburbs only.

వెలిసె velise, *s.* That part of a beam which juts out beyond the wall.

వెలుగు velugu, *s.* Light, lustre, brightness, shining. *v. n.* To shine, or give light. వెలిగించు, వెలుగించు veligintsu, velugintsu, *v. a.* To make, or cause, to give light; to kindle, or light, a flame. వెలుగులమెకిమాడు velugulayekimīdu, *s.* The sun.

వెలుగు velugu, *s.* A hedge.

వెలుగుబంటి velugubanti, *s.* A bear. *vide* ఏలుగుగొడ్డు elugugoddu.

వెలుగురాజు, వెలుగురాయ velugurā-dzu, velugurāyu, *v. n.* To become hoarse.

వెలుచు, వెల్పు velutsu, veltsu, *v. a.* To wind thread.

వెలుచు, వెల్లుచు veluturu, velturu, *s.* Light, lustre, shining.

వెలుపల velupala, *s. vide* వెలపల velapala.

వెలువడములు veluvadamulu, *s. plu.* A sort of paddy.

వెలువడు veluvaḍu, *v. n.* To set out; to go out. వెలువరించు veluvarintsu, *v. a.* To drive away.

వెల్ల vella, *s.* The colour white. *adj.* White.

వెల్లవెలకల vellavelakala, *adv.* On the back; by the back.

వెల్లి, వెల్లవ velli, velluva, *s.* A flood, or inundation; a stream, or current.

వెల్లివిరియ velliviriyu, *v. n.* To be spread a broad, or become notorious.

వెల్లల్లి vellulli, *s.* Garlick.

వెళ్ళుపు velupu, *s.* Breadth. *adj.* Broad.

వెళ్ళువాటి velupāti, *adj.* Broad. *vide* వెడలుపు vedalupu.

వెళ్లు vellu, *v. n.* To go, proceed, or depart. 2. To flee, or run away.

వెల్లించు-వెళ్ల జేయు, వెళ్ల గొట్టు vellintsu-vellajéyu, vellagottu, *v. a.* To drive out, or away. కడుపువెళ్లు kaḍupuvellu, The bowels to be loose, or out of order.

వెళ్లగక్కు vellagakku, *v. a.* To vomit. 2. To disgorge, or give back under constraint. వెళ్లనాడు vellanaḍu, *v. a.*

To promise, or declare, publicly

వేవ్వేలుగా vevvérrugá, *adv.* Separately.

వేస vesa, *s.* Haste, speed.

వేసనము vesanamu, *s. vide* వ్యసనము vyasanamu.

వేసల, వేసలే vesala, vesale, *s.* A small earthen pot, with a wide mouth.

వే

వే vé, *adj.* A thousand. 2. Frequent, often, many, much; as వేమాలు vémaru, Often times. *adv.* Quickly, hastily.

వేంచేయు vénchéyu, *v. n.* To come, or go, as applied to the great only.

వేంచేపు vénchépu, *s.* Coming, or going, as so applied.

వేండ్రము véndramu, *s.* The heat, either of the sun, or of any pungent taste.

వేకటి vékaṭi, *s.* Pregnancy. *adj.* Pregnant, as applied to women only.

వేకి véki, *s.* Fever.

వేకువ vékuva, *s.* The morning, or dawn.

వేకువజాము vékuvadzamu, *s.* The morning watch; the dawn of day.

వేగము végamu, *s.* Haste, quickness, speed, velocity. 2. Violence, impetuosity, severity, sudden impulse. *adj.* Quick, speedy. 2. Violent, severe, impetuous. *adv.* Quickly, speedily.

వేగించు végintsu, *v. n.* To wake of one's-self; to watch without sleeping.

వేగింపు végimpu, *s.* The ceremony performed on the consummation of a marriage.

వేగిరము végiramu, *s.* Haste, speed, expedition.

వేగు végu, *s.* Spying, secretly prying into. *adj.* Of or belonging to the dawn of day. *v. n.* To dawn. 2. To be fried. 3. To watch without sleeping.

వేగుచూచు végutsútsu, To spy. వేగులవాడు végulavádu, *s.* A spy.

వేచు vétsu, *v. a.* To fry, or grill. 2. *vide* ఏచు étsu.

వేట véta, *s.* Hunting, the chase. 2. A sheep, or goat, for slaughter. వేటకాడు vétakádu, *s.* A huntsman, or hunter, వేటకుక్క vétakukka, *s.* A hound, or dog trained for the chase. వేటాడు vétádu, To hunt.

వేటు vétu, *s.* A blow, or stroke. 2. The firing of fire arms. వేట్లాడు vétládu, To fight.

వేడి védi, *s.* Heat. *adj.* Hot, warm.

వేడివేల్పు védivélpu, *s.* The sun. *iti.* The hot deity.

వేడికోల védikóla, *s. vide* ఏడికోల édikóla.

- వేడిమి védimi, *s.* Heat, warmth.
- వేడు védu, *v. a.* To beg, pray, or solicit. 2. To wish, or desire. వేడుకా వేడుకలు védukalu, *v. Comp.* To beg, or solicit, for one's-self.
- వేడుక véduka, *s.* A spectacle, or show. 2. Pomp. 3. A curiosity. 4. Eagerness. *adj.* Pompous. 2. Curious. 3. Pleasant, amusing, happy, pleased. వేడుకపడు védukapaḍu, To be happy, or pleased.
- వేడుకకత్తె védukakatte, *s.* A courtesan; an adulteress.
- వేడుకకాడు védukakāḍu, *s.* A gallant, or lover.
- వేళ్ళిళ్లు véñḷḷu, *s.* Hot water.
- వేత véta, *s.* Throwing, casting. 2. A throw, or cast.
- వేదన védana, *s.* Perception, sensation. 2. Pain, agony, distress. 3. Knowledge.
- వేదము védamu, *s.* Veda. The generic term for the sacred writings, or scriptures, of the Hindoos, supposed to have been revealed by Bramha.
- వేడురు véduru, *s.* Madness, folly. *adj.* Mad, foolish.
- వేస వేనా, *adj.* In composition, Many; as, వేసవేలు vēnavélu, Many thousands.
- వేపు vépu, *s.* Frying.

- వేపుడు vépuḍu, *s.* A frying pan. *adj.* Fried, baked, dressed.
- వేమలు, వేమాలు vémaru, vémaru, *adv.* Often, constantly.
- వేయి véyi, *Numeral. adj.* A thousand.
- వేరము, వేరము vérami, véramu, *s.* Natural enmity, as that of the cat to a mouse, &c.
- వేరు véru, *s.* A root in general.
- వేరే vére, *adj.* Separate, different, distinct, other, another.
- వేఱడి véraḍi, *s.* Madness. 2. A mad person. *adj.* Mad.
- వేలు véru, *s.* Separation, division.
- వేలుపడు vérupaḍu, *v. n.* To be separated, or divided; especially as applied to a Hindoo family separating, and each member taking his distinct portion of the paternal property. వేఱొక వేరొకా, *adj.* Another, other.
- వేలము vélamu, *s.* A sale by auction.
- వేలిమి vélimi, *s.* A burnt sacrifice.
- వేలు vélu, *s.* Making in the inflexion. Sing. వేలి véli, A finger, or toe. 2. It is also the plural of వేయి véyi, *q.v.v.n.* To hang, or to be suspended. వేలాడు vélaḍu, *v. n.* To hang. బొటమునవేలు botamanavélu, *s.* The thumb, or great toe. చిటికెనవేలు chitikenavélu, *s.* The little finger, or toe. నడిమివేలు naḍimivélu, *s.* The middle finger, or toe.

వేలుచు, వేల్పు vélutsu, véltsu, *v. a.* To offer up a burnt sacrifice.

వేలుపు, వేల్పు vélupu, vélpu, *s.* A god, or deity. *adj.* Of or belonging to the deity, or to heaven.

వేల్పులసాని vélpulasáni, *s.* A female fortune teller.

వేళ véla, *s.* A time, period, or opportunity. ఈ వేళ í véla, *s.* To-day. 2. This time. ఆ వేళ á véla, *s.* That day. 2. That time.

వేళాకౌళము vélákoḷamu, *s.* Playing, joking, trifling.

వేవిళ్లు vévillu, *s. plu.* The vomiting, and other signs of pregnancy.

వేవుజాము vévudzámu, *s. vide* వేకువ జాము vékuvadzámu.

వేవురు vévuru, *Numeral. adj. & s. plu.* A thousand persons.

వేశ్య వేశ్యా, *s.* A prostitute, or courtesan.

వేషము, వేషము véshamu, véshamu, *s.* Disguise, a mask. 2. Ornament, dress, decoration. వేషమువేయు véshamuvéyu, To put on a disguise. వేషధారి véshadhári, *s.* A person in disguise; a mask.

వేషువ వేశ్టువా, *s.* Used by the Vaishnavas only, A garment.

వేసంగి, వేసవి vésangi, vésavi, *s.* The summer, or hot weather.

వేసట vésata, *s.* Fatigue. 2. Vexation. వేసేడము vésadamu, *s.* A mule.

వేసలు, వేసాలు vésarru, vésárru, *v. n.* To be fatigued, or tired. 2. To be vexed; to fret.

వేనాలు véválu, *s. plu. vide* వేవిళ్లు vévillu.

వై

వైఖరి vaikhari, *s.* Conduct. 2. Manner.

వైచు vaitsu, *v. a.* To throw, or fling.

వైచూర్యము vaidúryamu, *s.* The lapis lazuli.

వైద్యము vaidyamu, *s.* Medical aid, advice, or prescription. 2. The science of medicine.

వైద్యుడు, వైద్యుగుడు vaidyudu, vaiddu-gudu, *s.* A physician.

వైసము vainamu, *s.* Detail; particulars. 2. Convenience. 3. Affair, circumstance. 4. Cause, reason. 5. Manner, way.

వైపు vaipu, *s.* A direction, side, or quarter. 2. An expedient. 3. Convenience.

వైభవము, వైభోగము vaibhavamu, vai bhógamu, *s.* Wealth, riches. 2. Happiness.

వైరము vairamu, *s.* Enmity, hatred, hostility. వైరనిర్వాతనము, వైరశుద్ధి vairaniryátanamu, vairasuddhi, *s.* Revenge, retaliation.

పై రాగ్యము vairāgyamu, s. The absence of worldly passion, or desire. 2. The profession of religious mendicancy.

పై రాస వairānu, *adj.* Desolated, waste, depopulated, ruined.

పై రి vairi, s. An enemy. 2. A hero.

పై శము vaiḷamu, s. Haste, speed.

పై శ్శవము vaishnavamu. s. The sect of Vishnu.

పై శ్శపుడు vaishnavuḍu, s. A follower of Vishnu, one of his sect.

వ్య

వ్యభిచారము vyabhichāramu, s. Prostitution. 2. Erring, straying. వ్యభిచరించు vyabhicharintsu, To go astray.

వ్యర్థము vyarthamu, *adj.* Useless, vain, fruitless, unprofitable, unmeaning.

వ్యవసాయము vyavasāyamu, s. Effort, industry. 2. Cultivation. వ్యవసాయము చేయు vyavasāyamuchēyu, To cultivate.

వ్యవహారము vyavahāramu, s. Law-suit, litigation. 2. Civil administration, management of public affairs. 3. Usage, custom. 4. Profession, business. వ్యవహరించు vyavaharintsu, To make use of. 2. To dispute, or litigate. వ్యవహారము చేయు vyavahāramuchēyu, To administer, or conduct public affairs.

వ్యసనము vyasanamu, s. Sorrow, grief. 2. Calamity, misfortune.

వ్యా

వ్యాకరణము vyākaraṇamu, s. A grammar.

వ్యాకులము vyākulamu, *adj.* Perplexed, confounded, bewildered.

వ్యాఖ్యానము, వ్యాఖ్యి vyākhyānamu, vyākhyā, s. A comment, or gloss; explanation, exposition.

వ్యాజము vyājamu, s. A pretence. 2. Fraud, deceit, cunning.

వ్యాజ్యము vyājyamu, s. A law-suit, dispute, or quarrel. వ్యాజ్యమాడు vyājyamāḍu, To dispute. వ్యాజ్యము తీర్చు vyājyamutīrtsu, To settle a dispute. వ్యాజ్యకాడు vyājyakāḍu, A quarrelsome, or disputing, man.

వ్యాధి vyādhi, s. Sickness, illness, disease, malady.

వ్యాపారము vyāpāramu, s. Trade, commerce.

వ్ర

వ్రక్క vṛakka, s. *vide* వక్క vakka, No. 2.

వ్రక్కిలించు vṛakkilintsu, *v. a. vide* వక్కిలించు vakkilintsu, Under. వక్క vakka.

వ్రచ్చు vṛatstsu, *v. a.* To tear open, or in pieces.

వ్రతము vratham, *s.* Any meritorious act of devotion; the voluntary or vowed observance, or imposition of any penance, austerity, or privation; as fasting, continence, exposure to heat and cold, &c. వ్రతి vrati, *s.* One who performs a వ్రతము vratham.

వ్రయము vrayamu, *s.* Expense, expenditure.

వ్రయ్యలు vrayyalu, *s. plu.* Slices, fragments, bits, pieces, splinters, &c.

వ్రయ్య vrayyu, *v. n.* To be broken in pieces, or bits.

వ్రా

వ్రాత vrāta, *s.* Writing, hand-writing.

వ్రాతకాదు vrātakādu, *s.* A scribe, writer, or accountant.

వ్రాయు vrāyu, *v. a.* To write. 2. To delineate; to draw, or paint.

వ్రాయించు vrāyintu, *v. Caus.* To cause, or make, to write. వ్రాసుకొను vrāsukonu, *v. Comp.* To write on one's own account, or for one's own benefit.

వ్రాలు vrālu, *s. plu.* Letters of the alphabet. 2. Writing. చేవ్రాలు chévrālu, *s.* Signature. *lit.* Hand-writing

వ్ర

వ్రిన్ను vrittsu, *s.* Excessive eagerness.

వ్రే

వ్రేకము vrēkamu, *s.* Wonder, surprise. 2. Excess. 3. Weight, heaviness.

వ్రేగు vrēgu, *s.* Weight, heaviness.

వ్రేటు vrētu, *s.* A blow. *vide* వేటు vētu.

వ్రేయు vrēyu, *v. a.* To throw, or fling. *vide* వేయు vēyu.

వ్రేలాదు vrēlādu, *v. n.* To be suspended, or hanging. *vide* వేలాదు vēlādu, Under. వేలు vēlu.

వ్రేలు vrēlu, *v. n. & s.* *vide* వేలు vēlu.

వ్రేల్లిడి vrēlmidi, *adv.* In an instant; in a crack of the fingers.

శ

శ sa, The forty-sixth letter, and thirty-first consonant, in the Telugu alphabet.

శంకశాంకా śaṅkaśāṅkā, *s.* Doubt, uncertainty, suspicion. 2. Fear, awe, terror, apprehension. శంకితము śankitam, *adj.* Alarmed, frightened. 2. Doubtful. శంకించు, శంకపడు śankintu, śankapaḍu, To doubt, hesitate, or suspect. శంకానివృత్తి śankānivṛtti, *s. lit.* Dispelling doubt. Easing nature. 2. Human excrement.

శంఖము śankhamu, *s.* A conch, especially as used by the Hindoos either in libations, or when perforated at one end, as a horn. In this sense often written. శంఖు śankhu, 2. One of Cubera's treasures. 3. The number formed by the addition of sixteen cyphers to unity.

శంబడినాడు śambadivādu, *s.* A fisherman.

శకునము śakunamu, *s.* An omen, or augury, especially as derived from the flight of birds.

శక్తి śakti, *s.* Power; regal power as resulting from majesty, perseverance, and counsel. 2. Power, strength, prowess, force, ability.

శక్యము śakyamu, *adj.* Possible, practicable.

శఱ, శఱు śaga, śagha, *s.* Heat, either internal, or external.

శతము śatamu, *s.* A hundred. *adj.* A hundred. 2. Many.

శత్రుడు, శత్రువు śatruḍu, śatruvu, *s.* An enemy, foe, or adversary. శత్రుత్వము śatrutwamu, *s.* Enmity.

శనఱలు śanagalu, *s. plu.* The pulse termed Chenna, or Bengal horse gram. Cicerarietinum.

శబ్దము śabdamu, *s.* Sound in general, noise. 2. A sound; a word. 3. A

voice. శబ్దగ్రహము śabdagrahamu, The ear. శబ్దశాస్త్రము śabdaśāstramu, *s.* Grammar. శబ్దించు śabdintsu, *v. n.* To sound, or emit sound.

శబ్బర, శబ్బర śabbāra, śabhra, *s.* Evil, misfortune, injury. *adj.* Unfortunate, bad, wicked.

శయనము śayanamu, *s.* Sleep. 2. A bed, or couch. శయించు śayanintsu, *v. n.* To rest, recline, or lie down.

శయ్య śayya, *s.* A bed, couch, or sofa.

శరణము śaraṇamu, *s.* A house. 2. Refuge, asylum. 3. Protection, aid. 4. Quarter in battle.

శరణు śaraṇu, *s. vide* శరణము śaraṇamu, No. 2. & 3.

శరీరము śarīramu, *s.* The body. 2. The constitution, temperament, or health.

శర్కర śarkara, *s.* Sugar. 2. gravel.

శర్కరలము śarkarilamu, *s.* Soil abounding in gravel.

శలవు śalavu, *s.* Order, command. 2. Leave, permission. 3. Expense, expenditure.

శల్యము śalyamu, *s.* A bone. 2. A thorn.

శల్లా śallā, *s.* Muslin cloth. 2. Any cloth without a border.

శవము śavamu, *s.* A corpse, or dead body.

శస్త్రము śāstramu, s. A weapon, or surgical instrument, in general. శస్త్రవైద్యుడు śāstravaidyudu, s. A surgeon.

శా

శాంతము, శాంతి śāntamu, śānti, s. Patience, endurance; meekness, mildness, calm, tranquillity. The former word is also an *adj.* Patient, meek, mild, &c.

శాఖ śākha, s. A branch. 2. A bough, or branch, of a tree. శాఖానగరము śākhānagaramu, s. A suburb. *lit.* The branch of a city.

శాత śāta, s. Action, or deed. 2. Conduct, behaviour. 3. A ceremony for the dead.

శానా శానా, s. Much, plenty, abundance, a great deal. *adj.* Many, numerous, very, long. *adv.* Greatly, exceedingly.

శాపము śāpamu, s. A curse, malediction, or imprecation. 2. An oath. శాపించు śāpintsu, v. a. To curse.

శాబాసు śābāsu, *interj.* Bravo! excellent!

శాల śāla, s. A hall, a chamber. 2. A line, or avenue, of trees.

శాలువ, శాలా śāluva, śālú, s. A shawl, especially those from Cashmere.

శాశ్వతము śāśvatamu, *adj.* Eternal, perpetual. శాశ్వతుడు śāśvatudu, s. Siva.

శాసనము śāsanamu, s. An order, edict, or command. 2. A royal grant of land, or of privileges; a charter, &c., usually inscribed on stone, or copper. 3. A writing; a deed, a written contract, or agreement.

శాసలు śāsalu, s. *plu.* Grains of rice mixed with turmeric, &c. Used on auspicious occasions.

శాస్త్రము śāstramu, s. Scripture; science; institutes of religion, law, or letters; especially considered as of divine origin, or authority.

శి

శికా śikā, s. A coining die; an impression; a stamped coin.

శిఖరము śikharamu, s. The point, top, peak, or summit; especially of a tree, or mountain.

శిబిరము śibiramu, s. A camp, or encampment.

శిరస్సు, శిరము śirassu, śiramu, s. The head. 2. The top of a tree. శిరసా వహించు śirasāvahintsu, *lit.* To carry on the head. To obey implicitly.

శిరా śirā, s. Ink.

శిల śila, s. A stone.

శిల్పము śilpamu, s. An art; any manual, or mechanical, art. శిల్పి, శిల్పకారుడు śilpi, śilpakāruḍu, s. An artisan, or mechanic.

- శిశువు śisuvu, *s.* A child, infant, or babe. 2. The young of any animal.
- శిష్యుడు śishyudu, *s.* A disciple, pupil, or scholar.
- శిక్ష śiksha, *s.* Instruction. 2. Punishment, correction, chastisement.
- శిక్షితుడు śikshituḍu, *s.* A learned man. 2. A man who is punished.
- శిక్షించు śikshintsu, *v. a.* To punish, or chastise. 2. To teach, or instruct.

శ్రీ

- శ్రీఘ్రము śīghramu, *s.* Speed, velocity, expedition, diligence, promptitude, haste. *adj.* Quick, speedy. *adv.* Quickly, swiftly, speedily.
- శీతము śītamu, *s.* Cold, chillness. *adj.* Cold, chill.
- శీలము śīlamu, *s.* Nature, quality, disposition. 2. Good conduct, steady observance of morals.
- శీలవంతము śīlavantamu, *adj.* Of a good, or amiable disposition.

శు

- శుభ్రము śunṭha, *s.* An ignorant, illiterate, or stupid person.
- శుద్ధము śuddhamu, *adj.* Pure, purified, clean cleansed. 2. Faultless, correct. 3. Entire, complete. *s.* The bright lunar fortnight. శుద్ధంగా śuddhangā, *adv.* Entirely, wholly, completely, perfectly.

శుద్ధి śuddhi, *s.* Purity, purification, cleansing.

శుభము śubhamu, *s.* Welfare, happiness, good fortune. 2. Any auspicious ceremony. *adj.* Happy, well, right, fortunate, auspicious, prosperous.

శుభ్రము śubhramu, *adj.* White. 2. Pure, clean. *s.* The colour white. 2. Purity, cleanliness. శుభ్రాంశుడు śubhrāmsuḍu, *s.* The moon; from her white rays.

శూ

శూరుడు śūruḍu, *s.* A hero. శూరత్వము śūrattvam, *s.* Prowess, heroism, bravery.

శూల śūla, *s.* Pain, ache.

శృ

శృంగారము śringāramu, *s.* The passion, or sentiment of love; as an object of poetical description, or dramatic representation. 2. Beauty. 3. Ornament, decoration, embellishment. శృంగారవతి śringāravati, A female; as being ornamented.

శృంగారించు śringārintsu, *v. a.* To adorn, or decorate.

శృంగారించుకొన శృంగారintsukonu, *v. Comp.* To adorn, or decorate one's own person.

శే

- శేపు sépu, s. Time, period.
 శేషము śéshamu, s. The remainder, rest, or residue.

శై

శైత్యము śaityamu, *adj.* Cold, fresh.
 s. A cold.

శైవము śaivamu, s. The sect of Siva.
adj. Of or belonging to that sect, or deity.

శో

శోకము śókamu, s. Grief, sorrow, affliction.

శోధనము śódhanamu, s. Search, examination, research. 2. Refining, cleansing.

శోధించు śódhinsu, *v. a.* To search, or examine. 2. To try. 3. To refine, or cleanse.

శోధకుడు śódhakudu, s. An examiner, critic, or visitor ; scrutator.

శోభనము śóbhanamu, s. The consummation of a marriage. 2. The ceremony on that occasion. *adj.* Propitious, splendid, auspicious.

శోభించు—శోభిలు, శోభిల్లు śóbhinsu-śóbhilu, śóbhillu, *v. n.* To shine, to be splendid.

శోష śōsha, s. Fainting from weakness. శోషబోవు śōshabóvu, *v. n.* To faint.

శౌ

శౌర్యము śauryamu, s. Strength, power, heroism, valour, prowess.

శ్మశానము śmasānamu, s. A cemetery, or place where dead bodies are burnt, or buried.

శ్ర

శ్రద్ధ śraddha, s. Faith, belief, devotion, confidence. 2. Wish, desire, strong inclination.

శ్రద్ధాశువు śraddhāshuvu, s. A woman longing for any thing ; as in pregnancy. *adj.* Faithful, believing. 2. Desirous.

శ్రమ, శ్రమము śrama, śramamu, s. Labour, toil, fatigue, weariness, difficulty, trouble, distress.

శ్రా

శ్రాద్ధము śrāddhamu, s. A funeral ceremony, observed at various fixed periods, and for different purposes, consisting of offerings with water and fire, to the gods, and manes ; and gifts and food to the relations present, and assisting brahmans. It is especially performed for a parent recently deceased, or for three paternal ancestors, or for all ancestors collectively, and is supposed necessary to secure the ascent and residence of the souls of the deceased, in a world, appropriated to the manes.

శ్రీ

శ్రీ śrí, s. Lakshmi, the goddess of riches, plenty, and prosperity, and wife of Vishnu.

శ్రే

శ్రేయము, శ్రేయస్సు śréyamu, śréyassu, s. Virtue, or moral merit. 2. Final beatitude, the delivery of the soul from body, and it's exemption from further transmigration. 3. Good fortune, prosperity.

శ్రేష్ఠము śréshtamu, *adj.* Best, most excellent, pre-eminent.

శ్లో

శ్లోకము ślókamū, s. A verse, or stanza. 2. Fame, celebrity.

ష

ష sha, The forty-seventh letter, and thirty-second consonant, in the Telugu alphabet.

షడ్డకుడు shaddakudu, s. *vide* నడ్డకుడు saddakudu.

షష్టి shashṭi, s. & *adj.* Sixty.

షష్ఠము shashṭhamu, *adj.* Sixth.

స

స sa, the forty-eighth letter, and thirty-third consonant, in the Telugu alphabet. It is substituted

for initial చ cha, when words, beginning with చ cha, are preceded by nouns in the nominative case, even when used accusatively, or by any part of the verb ending in డు, డు, డు, and డి, or by the words అప్పుడు, ఇప్పుడు appudu, ippudu, and ఎప్పుడు. eppudu.

సం sam, particle in composition only, with, together with, &c., Being the optional form of writing. సమ్ sam.

సంకటము sankatamu, s. Trouble; misfortune. 2. Difficulty. 3. Illness, indisposition, pain. *adj.* Narrow, contracted.

సంకటి sankati, s. A sort of coarse bread.

సంకరము sankaramu, s. Sweepings, dust. 2. Mixing, blending. 3. A mixed caste, or race; one proceeding from promiscuous intercourse.

సంకులము sankulamū, *adj.* Confused, crowded, impervious. 2. Inconsistent, contradictory.

సంకెల sankela, s. A fetter, or iron.

సంకొచము sankóchamū, s. Shrivelling up, contracting. 2. Hesitation, timidity, modesty. సంకోచించు sankóchintsu, *v. a.* To Shrivell up, or contract. 2. To hesitate, &c.

సంక్రాంతి, సంక్రమణము sankránti, sankramaṇamu, *s.* The actual passage of the sun, or other planetary body, from one sign of the zodiac, into another.

సంఖ్య sankhya, *s.* Number in general. 2. A number, or numeral. 3. Counting.

సంగడము sangadamu, *s.* Help, assistance, aid.

సంగడి sangadi, *s.* A kind of boat, constructed of two trunks of the palmyra tree, hollowed out. 2. Friendship. 3. A friend.

సంగతి sangati, *s.* Association, union. 2. Subject, matter, affair, business, circumstance, occurrence, contents of a writing.

సంగమము sangamamu, *s.* Meeting, union, junction, association. 2. Copulation, coition. 3. Confluence, as of rivers. 4. The adaptation of two things to each other.

సంగము sangamu, *s.* Union, junction, confluence.

సంగరము sangaramu, *s.* War, battle, combat. 2. Promise, assent.

సంగాడి, సంగాతి sangádi, sangáti, *s.* A friend, companion, or comrade.

సంగీతము sangítamu, *s.* Vocal music; a song, singing.

సంసారు sangóru, *s.* Half of the whole produce of the crop.

సంగ్రహము sangrahamu, *s.* Collection, acquisition, amassing. 2. Compilation. 3. Abridgment. 4. Taking, seizing, receiving. సంగ్రహించు sangrahintsu, To acquire, or amass.

సంగ్రామము sangrámamamu, *s.* War, battle, combat.

సంఘము sanghamu, *s.* A multitude, or number of living beings.

సంఘాతము sanghátamu, *s.* A flock, multitude, heap, or quantity.

సంపకరుపు santsakaruvu, *s.* Earnest money.

సంచారము sancháramu, *s.* Traversing, wandering, roaming. సంచరించు sancharintsu, *v. n.* To wander, or roam about.

సంచి, సంచీ sanchi, sanchí, *s.* A purse, or bag.

సంచిక, సంచికె sanchika, sanchike, *s.* A section, or part of a book, written on palmyra leaves.

సంఘు santsu, *s.* Knowledge of finesse, or niceties.

సంజ sandza, *s.* Twilight, evening.

సంజ్ఞ sanjna, *s.* A gesture, token, or sign. 2. The technical name of any affix, in grammar.

సంత santa, *s.* A fair, or market day.

సంతకము santakamu, *s.* Signature.

సంతతము santatamu, *adv.* Always' constantly, eternally.

సంతతి santati, *s.* Race, lineage. 2. Offspring, progeny, issue.

సంతన santana, *s.* Agreement or concordance. 2. Obtaining, procuring. 3. Joining, junction.

సంతరించు santarintsu, *v. a.* To nourish, or feed.

సంతనము santarpana, *s.* The ceremony of feeding brahmans.

సంతనము, సంతోనము santasamu, santósamu, *s. vide* సంతోషము santóshamu.

సంతానము santánamu, *s.* Offspring, progeny, issue. 2. Race, lineage.

సంతాపము santápamu, *s.* Heat, burning heat; torment, pain, distress. సంతాపించు santápintsu, To be afflicted, or be in distress.

సంతు santu, *s. vide* సంతానము santánamu, No. 1.

సంతోషము santóshamu, *s.* Joy, delight, pleasure, satisfaction, happiness, gladness. సంతోషించు, సంతోషిల్లు santóshintsu, santóshillu, *v. n.* To rejoice, to be pleased, glad, delighted, or happy. సంతুষ్టము santushtamu, *adj.* Delighted, pleased, satisfied.

సందడి sandaḍi, *s.* Noise, clamour, disturbance. సందడించు sandaḍintsu, To make a noise.

సందర్శము sandarbhamu, *s.* Convenience. 2. Opportunity. 3. Occurrence.

సందర్శనము sandarśanamamu, *s.* Looking, seeing. సందర్శించు sandarśintsu, *v. a.* To Look, or see.

సందిగ్ధము sandigdhamu, *adj.* Doubtful, questioned. *s.* Doubt.

సందియము sandiyamu, *s. vide* సందేహము sandéhamu.

సందిలి sandili, *s.* Making in the inflex. Sing. Either సందిటి, సందిలి sandiṭi, sandili, The arm, from the shoulder to the elbow.

సందిలిదండ sandilidanda, *s.* An ornament worn upon the shoulder, or upper part of the arm.

సండు sandu, *s.* A lane, or narrow street. 2. A cleft, or opening. 3. An intermediate space of time. 4. A direction, side, or quarter. 5. An opportunity.

సండుదగులు, సండుగొట్టు sandudagulu, sadugottu, *v. n.* Evil spirits to affect children.

సందేశము sandéśamu, *s.* News, tidings, information; a message.

సందేహము sandéhamu, *s.* Doubt, uncertainty, scruple, hesitation, suspicion. సందేహించు sandéhintsu, *v. n.* To doubt, hesitate, or suspect.

సంద్రము sandramu, *s. vide* సముద్రము samudramu.

సంధానము sandhānamu, *s.* Mixing, joining. 2. Combination, association, intimate union. సంధానించు sandhānintsu, *v. a.* To join, or unite. సంధానితము sandhānitamu, *adj.* United, bound.

సంధి sandhi, *s.* Union, junction, connexion, combination. 2. Peace, making peace, pacification. 3. A hole, or chasm. 4. A hole made in a wall, or underneath it, for hostile, or felonious purposes. 5. The union of letters, to avoid dissonance, or hiatus.

సంధించు sandhintsu, *v. a.* To join, or unite. 2. To fix, or place; as an arrow on the bow. *v. n.* To meet. సంధితము sandhitamu, *adj.* Joined, fastened, tied.

సంధ్య sandhya, *s.* Twilight. 2. The daily prayers and ceremonies of the first three pure Hindoo tribes, especially of the brahmans. సంధ్య వార్చు sandhyavārtsu, To perform these ceremonies.

సంపత్తి-సంపత్తు, సంపద sampatti, sampattu, sampada, *s.* Success, prosperity; increase of wealth, power, or happiness.

సంపన్నము sampannamu, *adj.* Accomplished, completed, effected, obtained. 2. Prosperous, fortunate, thriving, happy.

సంపాదించు sampādintsu, *v. a.* To procure, obtain, acquire, get, or earn. సంపాదన, సంపాద్యము sampādāna, sampādyamu, *s.* Acquisition; earning.

సంపూర్ణము sampūrṇamu, *adj.* Complete, finished, whole, entire.

సంప్రతి samprati, *s.* A person who aids a village Curnum.

సంప్రదాయము sampradāyamu, *s.* Traditional doctrine; what has been transmitted from one teacher to another, and is established as of sacred authority. 2. Usage, custom.

సంబంధము sambandhamu, *s.* Connexion, relation; affinity either natural, or essential.

సంబరము sambaramu, *s.* A festival. 2. Joy.

సంబరము sambālamu, *s.* Wages, salary, hire.

సంబారు sambāru, *s.* Spicery.

సంభావులు sambāvulu, *s. plu.* A particular species of paddy.

సంభవము sambhavamu, *s.* Birth, production. 2. Cause, origin. సంభవించు-సంభవిల్లు, సంభవలు sambhavintsu, sambhavillu, sambhavilu, *v. n.* To be born. 2 To happen, or occur.

సంభారము sambhāramu, *s.* Provision; preparation; getting every thing ready, or complete.

సంభావన sambhāvana, *s.* Honor. 2.

A present, or reward. సంభావించు sambhāvintsu, To honor, to reward.

సంభాషణము sambhāṣhaṇamu, *s.* Conversation, discourse సంభాషణ చేయు sambhāṣhaṇachéyu, To converse, or associate with.

సంభోగము sambhógamu, *s.* Enjoyment, pleasure, delight. 2. Copulation, coition. సంభోగించు, సంభోగము చేయు sambhógintsu, sambhógamuchéyu, *v. a.* To copulate.

సంభ్రమము sambhramamu, *s.* Fear, terror. 2. Flurry, confusion. 3. Honor, respect. 4. Joy, pleasure. 5. Grandeur. సంభ్రమించు sambhramintsu, *v. n.* To be elated.

సంయుక్తము, సంయుతము samyuktamu, samyutam, *adj.* Compounded, united, joined, annexed. 2. Endowed with, possessed of.

సంయోగము samyógamu, *s.* Intimate union, or association.

సంయ్యబుద్ధి sanyyibuddi, *s.* An ink bottle.

సంరక్షణ samrakshaṇa, *s.* Support, maintenance, nourishment. సంరక్షించు samrakshintsu, *v. a.* To support, nourish, cherish, or maintain.

సంవత్సరము samvatsaramu, *s.* A year. సంవత్సరాది samvatsarádi, *s.* The new year's day.

సంవాదము samvādamu, *s.* Communication of intelligence, or news. సంవాదించు samvādintsu, To communicate, or talk.

సంశయము samśayamu, *s.* Doubt, uncertainty, scruple, suspicion. సంశయించు samśayintsu, To doubt, or suspect.

సంసారము, సంస్కృతి samsāramu, samsrīti, *s.* A family. 2. A wife. సంసారి samsāri, *s.* A man who has a family.

సంస్కృతము samskrītam, *aj.* Wrought, artificially made. 2. Finished. 3. Adorned. 4. Excellent, best. 5. Prepared. *s.* Language grammatically correct; the Sanskrit tongue.

సంస్థానము samsthānamu, *s.* A large hereditary landed estate.

సంహారము samhāramu, *s.* Destruction, annihilation, killing. 2. The end of the world. సంహరించు samharintsu, *v. a.* To kill, destroy or annihilate.

సంక్షేపము samkshéпамu, *s.* Abbreviation, abridgement. *adj.* Abridged. సంక్షేపించు sankshépintsu. *v. a.* To shorten, or abridge.

సకలము sakalamu, *adj.* All, entire, whole. *s.* The aggregate, or whole.

సకలించు sakilintsu, *v. n.* To neigh. సకలింత sakilinta, *s.* A neigh, neighing.

సఖి, సఖియ sakhi, sakiya, *s.* A woman's female friend, a confidant.

సఖుడు sakhudu, *s.* A friend.

సఖ్యము sakhyamu, *s.* Friendship.

సగటు, నగుటు sagatu, sagutu, *s. vide*
నకుటు sakuṭu.

సగము sagamu, *s.* The half; a moiety.

సగ్గు saggū, *v. n.* To be degraded.

2. To grow feeble. 3. To be diminished, or decreased.

సజ్జా sadzda, *s.* A bed, or couch.

సజ్జలు sadzdzalu, *s. plu.* The grain termed *Holcus spicatus*. *vide* గం
తెలు gantelu.

సజ్జాకారము sadzdzakaramu, *s.* Resin in general. 2. The resin, or exudation, of the Sal tree.

సట satā, *s.* An untruth, or lie. *adj.* False, untrue.

సడలు sadalu, *v. n.* To become slack, or loose. 2. To be degraded, or diminished.

సడి saḍi, *s.* Noise, clamour. 2. Notoriety.

సడించు saḍintsu, *v. a.* To pound, or beat, rice, so as to deprive it of it's husk. 2. To beat. సడింపులు
saḍimpulu, *s. plu.* Rice beaten as above.

సమగ్రము sadugulu, *s. plu.* The joints of the hip.

సద్ద sadḍa, *s.* Regard, esteem, honor.

సద్దచేయు sadḍachēyu, *v. a.* To esteem, regard, honor, respect, or care for.

సద్దకుడు sadḍakuḍu, *s.* The husbands of two sisters stand to each other in the relation defined by this word.

సణుగు saṇugu, *v. n.* To grumble, or mutter.

సత్ sat, *adj.* In composition only, Good, virtuous; as సత్కార్యము
satkāryamu, A good or virtuous action.

సత sata, *s.* The number seven, as applied to dice.

సతము satamu, *adj.* Eternal. 2. Certain, permanent.

సతి sati, *s.* Pārvati. 2. A virtuous woman. 3. A woman in general.

సత్త satta, *s.* Juice, sap, essence. 2. Result, effect, use. 3. Power, ability.

సత్తి satti, *s. vide* శక్తి śakti.

సత్తు sattu, *s.* Being, existence. *adj.* Excellent, good, virtuous.

సత్తు sattu, *s.* Pewter. 2. Sediment, refuse.

సత్తువు, సత్తువ sattuvu, sattuva, *s.* Strength, force, capability.

సత్యము satyamu, *s.* Truth. 2. An oath. సత్యవచసమడు satyavachasuḍu,
s. A sage, saint, or seer.

సత్రము, సత్రము satramu, sattramu, s. A sacrifice. 2. A choultry, or halting house for travellers. వత్రశాల satrasála, s. A choultry in which food is daily distributed in charity.

సవకువంబుచేయు sadamadambuchéyu, v. a. To kill, murder, or assassinate.

సవరహీ-sadarahi, *adj.* Beforementioned, aforesaid.

సదా sadá, *adv.* Always, at all times. సదాగతి sadágati, s. The wind.

సద్దు saddu, s. Sound, noise. *interj.* Hush ! silence !

సద్ధ్యా sadhyá, *adv.* At this present instant ; at present.

సనగలు sanagalu, s. *plu. vide* శనగలు śanagalu.

సన్న sanna, *s. vide* సంజ్ఞ sanjna, No. 1.

సన్న sanna, *adj. vide* సన్నము. sanna mu. సన్నములువడుకు sannanúluvaduku, *lit.* To spin thin threads. To become lean.

సన్నము sannadu, s. A written order, deed, or grant.

సన్నము sannamu, s. Thinness, leanness. 2. Fineness. 3. Smallness. *adj.* Thin, lean. 2. Fine. 3. Small, little, narrow. సన్నమును, సన్నములు sannagintsu, sannagilu, v. n. To grow thin, or emaciated ; to be lean.

సన్నాహము sannáhamu, s. Armour, mail, accoutrements. 2. Preparation.

సన్నికల్లు sannikallu, s. A stone on which articles are bruised.

సన్నిధానము, సన్నిధి sannidhánamu, sannidhi, s. Presence. 2. Proximity. 3. Appearance, perceptibility.

సన్నిహితము sannipátamu, s. A morbid state of the three humours.

సన్న్యాసి sanyási, s. A Sanyási, or brahman in the fourth prescribed stage of life ; that of the religious mendicant.

సన్మానము sanmánamu, s. Homage, honor, politeness. సన్మానించు sanmánantsu, To honor, or pay respect to.

సప్పము sappamu, s. *vide* s. వర్పము sarpamu.

సబ్బండు sabbandu, s. Abuse, of the vilest or most obscene kind.

సబ్బు sabbu, s. Soap.

సబ్బుబియ్యము sabbubiyyamu, s. Sagó.

సభ sabha, s. An assembly, or meeting. 2. A house. 3. A royal court ; an assembly of wise and learned men. సభాసదుడు, సభకుడు sabháasadudu, sabhikuðu, s. One of a company, or assembly. సభకూడు sabhakúðu, An assembly to collect,

or meet. సభకూర్పుsabhakúrtsu, To assemble a meeting. సభకూర్పించుsabhakúrpinthu, *v. Caus.* To cause a meeting to be assembled. సభ్యుడుsabhyaḍu, *s.* One who is fit for an assembly.

సమకట్టు samakaṭṭu, *v. a.* To prepare, to put in array, to keep in readiness.

సమకూడు, సమకూరు samakúḍu, samakúru, *v. n.* To conspire, coincide, or agree. 2. To succeed. 3. To happen, or occur. సమకూర్పు samakúrtsu, *v. a.* To cause to agree, or coincide, succeed, or happen.

సమము samamu, *adj.* Like, similar. 2. Equal. 3. Equable, uniform. సమముచేయుsamamuchéyu, To level, or equalize. సమచిత్తము samachittamu, *s.* An equable temper.

సమయము samayamu, *s.* A time, or opportunity; season fit, or proper time for any thing. 2. Leisure. 3. An oath. 4. A confederation, or engagement.

సమయము samayu, *v. n.* To die, or expire. 2. To be diminished, expended, or worn out. సమయించు samayintsu, *v. a.* To kill. 2. To wear out.

సమరము samaramu, *s.* Battle, war, combat, conflict.

సమర్త samarta, *s.* The first appearance of the menses.

సమర్థము samarthamu, *adj.* Powerful, strong. 2. Able, capable. 3. Perfectly versed in, or master of.

సమస్తము samastamu, *adj.* All, whole, entire, complete. 2. Compound, compounded.

సమక్షము, సమక్షము samakshamu, samakshamamu, *s.* Presence, sight. *adv.* Before, in presence, or in sight of.

సమాఖ్యి samākhyā, *s.* Fame, reputation. 2. Confederation, convention.

సమాచారము samāchāramu, *s.* News, tidings, intelligence, information. 2. A message. 3. An occurrence.

సమాజము samājamu, *s.* A crowd, flock or multitude.

సమాధానము samādhānamu, *s.* Conciliation, agreement, consent. 2. Tranquillity, peace. 3. Reconciling differences.

సమాధి samādhī, *s.* Deep meditation, restraining the senses and confining the mind to contemplation on the true nature of the spirit. 2. Reconciling differences. 3. Perseverance in a difficult undertaking. 4. A grave, or tomb.

సమానము samānamu, *adj.* Like, similar. 2. Equal. *s.* One of the vital airs supposed by the Hindoos to exist in the human body; it's place is supposed to be near the navel, and it is considered essential to digestion.

నమా ప్తి samāpti, *s.* End, conclusion.
 నమాళించు samālintsu, *v. a.* To manage. 2. To control.
 నమాసము samāsamu, *s.* In grammar, Composition of words, formation of compound terms.
 నమీపము samīpamu, *adj.* Near, proximate, contiguous. *s.* Proximity, neighbourhood.
 నముఖము samukhamu, *s.* Presence, proximity.
 నముదయము, నముదాయము samudayamu, samudāyamu, *s.* A multitude, number, heap, or quantity.
 నముదాయించు samudāyintsu, *v. a.* To console, or condole with. 2. To pacify, or allay any passion.
 నముద్దారుడు samuddāruḍu, *s.* The superintendent over several villages.
 నముద్రము, నముద్రుడు samudramu, samudruḍu, *s.* The sea, or ocean.
 నమూహము samūhamu, *s.* A flock, crowd, or multitude; a heap or quantity.
 నమృద్ధి samriddhi, *s.* Thriving, increase, prosperity, success.
 నమ్మతి sammati, *s.* Consent, assent, accord, acquiescence, compliance. 2. Pleasure, command. నమ్మతించు sammatintsu, To consent, or agree.
 సమ్మదము sammadamu, *s.* Joy, pleasure, happiness.

నమ్మె, నమ్మియ samme, sammiya, *s.* Confederation, convention, league.
 సమ్మెట sammeta, *s.* A sledge hammer.
 నయాం sayām, *adj.* Own; as వాడునాకు సయాంతమ్ముడు vādunākusayāmtammuḍu, That man is my own younger brother.
 నయించు sayintsu, *v. n.* To agree with; to be agreeable to.
 సయిగ sayiga, *s.* A wink, or sign.
 నయితము sayitamu, *adv.* vide సహితము sahitamu.
 సయితుడు sayitudu, *s.* vide సవితృడు savitrīḍu.
 సయ్యాట, సయ్యాటము sayyāṭa, sayyōṭamu, *s.* Touching with the hand, or finger, in play, or joke.
 సయ్యోధ్య sayyōdhya, *s.* Friendship.
 సరకు saraku, *s.* Esteem, regard, care for. సరకుపేయ sarakuséyu, To regard, esteem, or care for.
 సరగు saragu, *s.* Swiftmess, speed. సరగ saraga, *adv.* Speedily, quickly, swiftly.
 సరబడి sarabadi, *s.* Friendship.
 సరము saramu, *s.* A pond, or pool. 2. A string of pearls, or wreath of flowers.
 సరళము saralamu, *adj.* Candid, sincere, honest. 2. Straight, upright. 3. Easy, simple.

నరల saralalu, *s. plu.* In grammar,
The soft consonants, viz. గ జ డ బ ష
ga ja da da ba.

సరస sarasa, *adv.* Near.

సరసము sarasamu, *adj.* Juicy. *s.* A
joke.

నరసు-నరస్సు, నరసి sarasu, sarassu,
sarasi, *s.* A pond, or pool. నరసీరు
హము sarasíruhamu, A lotus.

నరాపు, నరాబు sarápu, sarábu, *s.* A
shroff, money changer or banker.

నరాళము sarálamu, *adj.* Fit, proper.
2. Easy, convenient.

నరాసరి sarásari, *s.* An average.

సరి sari, *adj.* Right, proper, fit, just.
2. Equal. 3. Even, not odd. *adv.*
Expressive of assent. Good, very
well.

సరిచేయు sarichéyu, *v. a.* To put in
order, or arrange. 2. To level, or
make even. 3. To complete, or fi-
nish.

సరిపోవు saripóvu, *v. n.* To be finished,
or completed. సరిచేయు, సరిపుచ్చు
sarichéyu, sariputtsu, *v. a.* To
adjust ; to arrange, or put in or-
der. 2. To distribute, so that no-
thing remains. 3. To finish, con-
clude, or complete. సరిపడు saripa-
du, *v. n.* To be on good terms. 2.
To fit, or suit. 3. To be right, or
proper. 4. To agree with one's

wishes, habits, taste, &c. ; to be
pleasing or agreeable. 5. To be
complete. సరిచూచు saritsútsu, *v. a.*

To examine, or compare, care-
fully.

సరిగా sarigá, *adv.* Properly, rightly,
correctly. 2. Equally. 3. In good
order. 4. Completely, fully, per-
fectly.

సరిగ సరిగా, *s.* Gold, or silver, lace.

సరిగ సరిగె, *s.* A gold necklace. 2.
gold, or silver, lace.

సరికెడి-సరికెణ, సరికెసరిపెని-saripe-
na, saripena, *s.* A sort of gold
chain, or necklace.

సరిచేసి saribési, *s.* Odds and evens.

సరిహద్దు sarihaddu, *s.* Boundary, ex-
tremity, frontier, limit.

సరుకు saruku, *s.* Goods, articles,
commodities, merchandize.

సరుచచ్చా saruchashmá, *s.* A super-
intendent.

సరుకు, సరుసు sarudu, sarusu, *v. a.* To
arrange. 2. To distribute what
is enough for a few only, in equal
shares, amongst many. సరుకుకొను
sarusukonu, *v. Comp.* To arrange,
&c., for one's own benefit.

సరులు sarulu, *s. plu.* Chaplets, or
wreaths of flowers.

సరేసు sarésu, *s.* Glue.

సర్కారు-sarkáru, *s.* The government.
2. A district comprehending sever-
al Purgunas.

సర్పము sarpamu, *s.* A snake, or serpent.

సర్వము sarvamu, *adj.* All, entire, whole, complete, universal.

సరాయి sarrābu, *s. vide* సరాపు sarāphu.

సక salaka, *s.* A small sack. 2. A quantity in capacity, equal to two and a half tooms.

సలగపార salagapāra, A Hindoo spade, or hoe.

సలగము salagamu, *s.* Human ordure.

సలగమాడు salagamādu, To feed on ordure.

సలహా salahā, *s.* Peace, concord. 2. Advice, counsel.

సలాక salāka, *s.* A sledge hammer.

సలాపము, సలాబము salāpamu, salābamu, *s.* A pearl fishery.

సలాము salāmu, *s.* The usual Musalman salutation; safety, blessing, peace.

సలిలము salilamu, *s.* Water.

సలుపు salupu, *v. a.* To make, or do. 2. To wage, or carry on. *v. n.* To give severe pain. *s.* Severe, or acute, pain.

సల్లాపము sallāpamu. *s.* Conversation, familiar discourse. సల్లాపించు sallāpintsu, To converse, or talk familiarly.

సశువు saṣupu, *v. n.* To grumble. 2. To give acute pain. *s.* Severe pain, also termed సశవరింప saṣaparinta.

సళ్లు saḷlu, *v. n.* To become slack, or loose. *adj.* Loose, slack. వాయువు సళ్లు vāyuvusaḷlu, Wind to escape behind.

సవతి savati, *s.* The wives of the same husband stand to each other in the relation denoted by this word. సవతితల్లి savatitali, A step-mother.

సవతు savatu, *s.* Specimen, sample, or pattern. 2. A sort, or kind. *adj.* Like, similar.

సవరణ savaraṇa, *s.* Requisite implements, articles. &c.

సవరించు savarintsu, *v. a.* To supply, or furnish. 2. To arrange, or put in order. 3. To prepare.

సవసవగా savasavagā, *adv.* As if observing, but pretending not to see; as if winking at.

సవారీ savārī, *s.* A conveyance of any kind; but especially a palanqueen.

సవాలu savālu, *s.* A question, or interrogatory.

సవురవుకు ప్పె savurapukuppe, *s.* An ornament worn by Hindoo females, on the hair.

సవురము, సవరము savuramu, savaramu, *s.* The hair of the Bos-grunniens.

ససి sasi, *s.* Grain, corn. 2. Relish. 3. Health.

ససాన్కాని saskāni, *s.* An imaginary coin, of the value of forty cash.

సహగమనము sahaḡamanamu, *s.* The burning of a widow alive, with her dead husband

సహచరుడు sahačaruḡu, *s.* An attendant, companion, or contemporary.

సహజము sahaġamu, *s.* Nature, disposition. *adj.* Natural, innate. 2. Proper. 3. True.

సహనము, సహము sahanamu, sahamu, *s.* Patience, quiet, resignation.

సహవాసము sahavāsamu, *s.* Association, friendship.

సహస్రము sahasramu, *s.* A thousand.

సహాయము saháyamu, *s.* Assistance, succour, aid. 2. Protection.

సహాయుడు saháyuḡu, *s.* An assistant, companion, follower, or adherent.

సహించు, సహించు sahintsu, sahiyin tsu, *v. a.* To suffer, support, endure, or bear. 2. To pardon.

సహితము sahitamu. *adv.* With, along with. 2. Even, also. *adj.* Accompanied, in company with.

సహోదరుడు sahódaruḡu, *s.* A brother of whole blood, one by the same father and mother.

సా

సా sá, *adj.* In composition, Half; as, సామేను sáménu, The half body.

సాంగత్యము sāngatyaḡu, *s.* Association.

సాంగము sāngamu, *adj.* Perfect, complete. సాంగము సాంగము sāngópāngamu, Complete from beginning to end.

సాంప్రాణి sámbrāṇi, *s.* Benzoin. సాంప్రాణివత్తి sámbrāṇivatti, *s.* A kind of candle, made chiefly of benzoin, and producing the fragrance of frankincense.

సాక్షి sákiri, *s. vide* సాక్షి sákshi.

సాకు sáku, *v. a.* To foster, cherish, or nourish. 2. To bring up, or educate. *s.* A pretence.

సాగనార ságanāra, *s.* The aloe.

సాగరము ságaramu, *s.* The sea, or ocean.

సాగరము ságaramu, *s.* The large leathern bottle, or bag, used in conveying oil, ghee, &c., in India.

సాగు sāgu, *s. vide* భిండివాలము bhin-divālamu. 2. Cultivation. *adj.* Cultivated. *v. n.* To go on, proceed, or advance. 2. To expand, spread out, or become elongated; as red hot iron, by beating. 3. To take effect, to be of considerable duration. సాగదీయు ságadiyu, *v. a.* To draw out, or elongate. 2. To importune. సాగగొట్టు ságagoḡtu, To beat out, to elongate by beating. సాగవేయు ságavéyu, To send off, or away. సాగించు ságintsu, *v. Caus.* To cause to go on, advance, or pro-

ceed ; to carry on. 2. To cause to take effect, to establish. 3. To Cultivate.

సాగుబడి ságubadi, *s.* Cultivation.

సాటా కెంటి బేరము. సాటా బేరము sātākó tibéramu, sātábéramu, *s.* Barter.

సాటి sāti, *adj.* Like, similar, equal.

సాతాని sātāni, *adj.* Of or belonging to the Sātāni caste, who worship Vishnu exclusively.

సాతు sātu, *s.* A number of travellers.

సాదా sādā, *adj.* Plain, unornamented.

సాద్యశ్యము sādriśyamu, *s.* Resemblance, similarity.

సాధకము sādhakamu, *s.* Practice, exercise, usage. 2. A document. 3. An instrument. 4. Any thing eaten with rice.

సాధన sādhana, *s.* Denial. 2. Practice, usage.

సాధనము sādhanamu, *s.* Contrivance, expedient, means. 2. Instrument, agent. 3. Cause. 4. The penis. 5. Premises leading to a conclusion. 6. Authority for the use of a word.

సాధారణము sādharāṇamu, *adj.* Common, general, applicable to all.

సాధించు sādhintu, *v. a.* To succeed by dint of perseverance ; to take, or conquer. 2. To deny.

సాధు, సాధు sādhu, sādhu, *adj.* Good, virtuous, pious, pure. 2. Proper, right, fit. 3. Excellent. 4. Hand-

some, pleasing. 5. Well born. 6. Tame, docile, not vicious, as applied to tame animals.

సాధ్యము sādhyamu, *adj.* Possible, practicable. 2. Curable.

సాధ్యుడు sādhyudu, *s.* An inferior deity, or demi-god.

సాని sāni, *s.* A lady, a female of rank or respectability. It is used chiefly as an affix ; us, దొరసాని dorasāni, A lady. సానివాండ్లు sānivāṅḍlu, *s. plu.* Dancing girls, prostitutes.

మంత్రసాని mantrasāni, *s.* A midwife. రెడ్డిసాని reddisāni, *s.* A Rheddy's wife.

సానికె sānike, *s.* An earthen vessel, or deep plate.

సాపకము sāpaḍu, *v. a.* To eat.

సాఫు sāpu, *adj.* Clean, pure, clear.

సాబీతు sābitu, *adj.* Proved, established.

సామంతము sāmāntamu, *s.* Power, authority.

సామగ్రి sāmāgri, *s.* A thing, article, material, or implement.

సామర్థ్యము sāmāthyamu, *s.* Power, strength. 2. Ability, adequacy, cleverness, capability. 3. Prowess.

సామాను sāmānu, *s.* Things, articles, materials, furniture, apparatus, tools, instruments.

సామాన్యము sāmānyamu, *adj.* Common, general.

సామి sámi, *s. vide* స్వామి swámi.

సామిత-సామితే, సామేత sunita-sámite, sámeta, *s.* A proverb, or common saying. 2. A parable.

సామీప్యము sámiṅgyamu, *s.* Proximity.

సాము sámu, *s.* Any bodily exercise; as fencing, &c.

సాముద్రికము sámodrikamu, *s.* The interpretation of spots on the body. 2. A book on that subject.

సామ్యము sámyamu, *s.* Equality, sameness. 2. Likeness, similarity.

సామ్రాజ్యము sámrájyamu, *s.* Imperial rule.

సాయంకాలము-సాయంత్రము, సాయంత్రము sáyankálamu-sáyantram, sáyantanamu, *s.* The evening.

సాయము sáyamu, *s. vide* సహాయము saháyamu.

సాయాహ్నము sáyáhnamu, *s.* Evening.

సాయిలవాండ్లు sáyilavāṅḍlu, *s. vide* బుడిబుడిక్కలవాండ్లు buḍibuḍikkulavāṅḍlu.

సారథి sárathi, *s.* A charioteer.

సారము sáramu, *s.* The pith, or sap of trees. 2. Strength, vigour. 3. The essence of any thing. 4. Marrow.

సారాయి, సారా sárayi, sárá, *s.* Spirituous liquor, of any kind.

సారి sári, *s.* In composition, A time, or turn, in rotation; as ఒకసారి okasári, Once, &c.

సారువాపంట sáruvāpanṭa, *s.* A crop in low wet ground.

సారువు sáruvu, *s.* A ridge, or small bank.

సారె sáre, *s.* Presents to a daughter when sent to her husband's house. 2. A pawn, or piece, at the game of Sogetaloo. 3. A potter's wheel.

సారెసారె, సారెకు sáresáre, sáreku, *adv.* Often, frequently.

సార్థము sárthamu, *s.* A multitude; especially of similar animals, or of travellers; a caravan.

సార్థవాహుడు sárthaváhuḍu, *s.* A trader, or merchant.

సాల sála, *s.* A hall. 2. A stable. 3. An avenue.

సాలగ్రామము-సాలిగ్రావము, సాలగ్రావము sálagrámamamu-sáligrávamamu, sálagrávamamu, *s.* The Sálagrámam, or stone sacred to Vishnu, said to be found in the bed of the river Gunduk.

సాలీడు, సాలెపురుగు sáliḍu, sálepuru-gu, *s.* A spider.

సాలెవాడు sáleváḍu, *s.* A weaver.

సావకాశము sávakáśamu, *s.* Leisure.

సావధానము sáavadhánamu, *adj.* Directing the attention to one object.

సావాసము sávásamu, *s. vide* సహవాసము sahavásamu.

సాష్టాంగము sáshṭāngamu, s. Prostration to the ground, so as to touch it at once with eight different members of the body ; viz. The two hands, the two feet, the breast, the forehead, and the two shoulders.

సాసువులు sásuvulu, s. plu. vide ఆచారులు śávalu.

సాహసము sáhasamu, s. Violence ; the perpetration of any act of rapine, or aggression.

సాహాయ్యము sáháyayamu, s. Assistance, aid, succour. 2. Friendship.

సాహిణి sáhini, s. A groom.

సాహిత్యము sáhityamu, s. Classical knowledge. 2. An implement.

సాహుకారు sáhukáru, s. A Soucar, or banker.

సాక్షి sákshi, s. A witness, an evidence.

సి

సింగము singamu, s. vide సింహము simhamu.

సింగాణి singāṇi, s. A bow.

సింగారము singáramu, s. vide శృంగారము śringáramu.

సింహము simhamu, s. A lion.

సింహాసనము simhásanamu, s. A throne, as in India being supported by lions.

సిక sika, s. vide శిఖ śikha.

సిక్కా sikká, s. A seal, or stamp. 2. Their impression.

సిక sigá, s. vide శిఖ śikha. N. 2.

సిగ్గు siggu, s. Shame. 2. Modesty, timidity. 3. Disgrace. సిగ్గుచూరిన siggumáline, adj. Shameless, impudent. సిగ్గుపడు siggupádu, v. n. To be ashamed.

సిడము sidamu, s. A flag, or banner.

సిద్దాయము siddáyamu, s. Saving in expenditure.

సిద్దె sidde, s. A large leathern bottle, used for oil, &c. In India. 2. A brazen oil bottle.

సిద్ధము siddhamu, s. A state of readiness, or preparation. adj. Ready, prepared. 2. True, certain.

సిద్ధాంతము siddhántamu, s. Demonstrated conclusion, established truth. 2. A famous Sanskrit work, on astronomy.

సిద్ధి siddhi, s. Fulfilment, accomplishment, completion. 2. Result, effect. 3. Success. సిద్ధించు siddhintsu, v. n. To succeed, or take effect ; to be accomplished.

సిపాయి, శిపాయి sipáyí, śipáyí, s. An indian soldier.

సిబిరము sibiramu, s. A camp.

సిబ్బి sibbi, s. A brazen cover. తరాజు సిబ్బి tarádzusibbi, The scale of a balance.

సిబ్బితి sibbiti, *s.* Shame. 2. Modesty.

సిబ్బెము sibbemmu, *s.* A blotch, or scab.

సిరా sirā, *s.* Indian ink.

సిరి siri, *s. vide* శ్రీ sri, No. 1, 2. & 3.

సిలుగు silugu, *s.* Danger, peril. 2.

Calamity, misfortune.

సిల్లు sillu, *s. plu.* A kind of spear, used in urging on the elephant.

సివంగి sivangi, *s.* The leopard.

సిస్తు sistu, *s. vide* శిస్తు śistu, Under.

దస్తు dastu, I cannot trace the derivation of this word. As opposed to చస్తు chastu, Money in hand, it denotes, money outstanding uncollected; but when used without reference to that word, it denotes a fixed assessment in money, as distinguished from a variable tax, or assessment in kind.

సీ

సీతాఫలము sītāphalamu, *s.* The custard apple. *Annona squamosa.*

సీదిరము sidiramu, *s.* The slough of a serpent. 2. Poverty, indigence.

సీమ sīma, *s.* A boundary, or limit. 2.

A country, or district, and hence applied to designate. 3. Europe.

సీమకూడి sīmakōdi, *s.* A turkey.

lit. A European fowl.

సీమంతము sīmantamu, *s.* A separation of the hair on each side, so as to leave a distinct line on the top of the head. 2. A purificatory and

sacrificial ceremony, performed in the sixth or eighth month of a Hindoo female's pregnancy.

సీల sīla, *s.* A nail, pin, peg, clasp, or screw, of wood or metal.

సీలకండ silamaṇḍa, *s.* The ankle.

సీసము sīsamu, *s.* Lead. 2. poetry of a particular measure.

సీసా sīsā, *s.* A bottle, glass, or phial.

సు

సు su, A particle, and prefix, analogous to good well, or the Greek Eu, and implying reverence, worship, honor. 2. Assent. 3. Increase, prosperity. 4. Excess, exceeding. 5. Pain, distress. 6. Pleasure, delight.

సుంకము sunkamu, *s.* Toll, customs.

సుంకరి sunkari, *s.* A collector of customs, or toll. సుంకరిపెట్టు sunkarimeṭṭu, A custom house.

సుంత sunta, *s.* A little. *adj.* Little, short, trifling.

సుందరము sundaramu, *adj.* Beautiful, handsome. సుందరి sundari, A beautiful female.

సుకరము sukaramu, *adj.* Easy, practicable, attainable.

సుకుమారము sukumāramu, *adj.* Soft, smooth, tender. 2. Young, youthful.

సుకృతము sukṛitamu, *s.* Virtue, moral merit. 2. Fortune, auspiciousness.

సుఖము-సుకము, సుగము sukhamu, sukamu, sugamu, s. Happiness, pleasure, delight, joy. 2. Health, welfare. *adj.* Happy, &c. 2. Healthy. సుఖి sukhi, s. A pleasant, happy, or healthy man. సుఖించు, సుఖించు సుkhintsu, sukhiyintu, To feel pleasure, or joy; to be happy. సుఖవ్రవము sukhaprasavam, A safe and easy delivery, in child-birth. సుఖవంకటము sukha-sankatamu, *lit.* The pain from pleasure. The venereal disease.

సుజనుడు sujanudu, s. A good, virtuous, or respectable, man.

సుడి suḍi, s. A whirlpool. 2. Curled hair. సుడిగాలి suḍigāli, A whirlwind. సుడిగొను suḍigonu, To surround, or encircle. సుడియి suḍiyu, To whirl round. సుడివడు suḍivaḍu, To become confused in battle. సుడివాలు suḍivālu, s. A missile weapon.

సుడియి suḍiya, s. Half a load of beetle leaf.

సుడుగుడు sudugadu, s. A cemetery, or place for burning, or burying, the dead.

సుడుము sudumu, s. A flock of one hundred sheep.

సత suta, *adv.* Since, from. 2. Even, also.

సతి suti, s. *vide s.* శ్రుతి śruti, No. 3.

సుతుడు sutudu, s. A son.

సుతై sutte, s. A hammer.

సువ suda, s. The point, or end, of any thing.

సుద్ద sudda, s. A sort of white clay, or pumice stone.

సుద్ది suddi, s. *vide* శుద్ది śuddi.

సుద్ది suddi, s. The moral of a fable, or tale.

సునాయించు sunayintu, *v. a.* To plait clothes.

సున్న sunna, s. A cypher. 2. The letter o సున్నపెట్టు sunnapettu, *lit.* To put a cypher. To refuse, or decline to give.

సున్నతీ sunnatī, s. Circumcision. 2. The traditions of Mahammad.

సున్నము sunnamu, s. Lime, or mortar. సున్నపుకాయ sunnapukāya, The chunam box used by Hindoos, in which a little fine lime is kept, to be rubbed on the beetle leaf, before it is chewed.

సున్ని sunni, s. Powder of any kind.

సుర sura, s. Spirituous, or fermented, liquor. *adj.* In composition only, Of or belonging to the deities, or gods; as, సురజ్యేష్ఠుడు surajyēshṭhuḍu, s. Bramha, the creator.

సురంకము surangamu, s. A hole, such as is made by rats, or by burglars, or in blasting rocks.

సురగాలి suragáli, *s.* A whirlwind.
 సురగు suragu, *v. n.* To flee.
 సురటి suraṭi, *s.* A fly brush, usually made of the tail of the Bos grunniens.
 సురలు suralu, *s. plu.* The gods, or deities. సురారి surári, *s.* An asoor, or infernal being.
 సురాళించు surálintsu, *v. a.* To throw away, in disdain.
 సురియ, సురె suriya, sure, *s. vide* ఘరిక chhurika.
 సురుగుడు చెక్క- suruguduchekka, *s.* Red-wood.
 సురేకారము surékáramu, *s.* Saltpetre.
 సులభము sula bh a m u, *adj.* Easy ; feasible, attainable ; of easy acquisition, or attainment.
 సులోచనము sulóchanamu, *s.* Spectacles, or eyeglasses.
 సుశువు, సులువు suluvu, suluvu, *s.* Facility. 2. Lightness, as opposed to heaviness. 3. An expedient, or means. *adj. vide* సులభము sulabhamu.
 సువణము suvarṇamu, *s.* Gold. *adj.* Of a fine colour.
 సువ్వి suvvi, *interj.* This is the chorus used by women, at the close of their songs, in beating rice
 సూ
 సూకరము súkaramu, *s.* A hog.
 సూచన súchana, *s.* A hint, gesture, or gesticulation ; conveying inti-

mation by signs. సూచకము súchakamu, *adj.* Conveying meaning by gestures or signs. సూచించు súchin-tsu, To hint, by signs or gestures.
 సూటి sūti, *s.* Aim. 2. An expedient.
 సూడిగములు sūdiga mulu, *s. plu.* Bracelets of a peculiar make.
 సూడి దెసúdde, *s.* A rare, or curious thing.
 సూడు sūdu, *s.* An enemy, or foe.
 సూతకము sūtakamu, *s.* The imaginary pollution, proceeding from the birth of a child, or from the death of a relation. 2. Mercury, or quicksilver.
 సూత్రము sūtramu, *s.* A thread. 2. An expedient, or contrivance. 3. A rule, a precept, in morals or science ; a short obscure and technical sentence, enjoining some observance in law or religion, or intimating some rule in grammar logic, &c. 4. An opinion, or decree, in law.
 సూదంబురాయి sūdanturáyi, *s.* The loadstone.
 సూది sūdi, *s.* A needle.
 సూరకత్తి sūrakatti, *s.* A small knife.
 సూరాకారము sūrakáramu, *s.* Saltpetre.
 సూరె sūre, *s.* A side, or direction.
 సూరేపాన సూrépánu, *s.* A kind of triangular parasol.
 సూక్ష్మము súkshmamamu, *adj.* Little, small, minute, atomic. 2. Subtle. 3. Thin, fine.

సృ

సృష్టి sriṣṭi, *s.* Creation, creating.
 2. Nature, natural property or disposition. సృష్టము sriṣṭamu, *adj.* Created, made. సృష్టించు, సృజించు sriṣṭintsu, srijintsu, *v. a.* To create, make, or form. సృష్టింపు sriṣṭimpu, *s.* Creation.

సె

సెక, సెక seka, sega, *s.* Warmth. సెక రోగము segarógamu.

సెకలాతు sekalátu, *s.* Woollen cloth.

సెగ్గించు seggintsu, *v. n.* To evince disgust, or horror.

సెడ్జి sedzda, *s.* A bed, or couch. 2. a basket.

సెట్టి setṭi, *s.* The title assumed by all members of the Beri, Comtee, or Balajee castes, who trade as merchants, and usually, at Madras, written Chitty.

సెనగలు senagalu, *s. plu. v'ide* శనగలు śanagalu.

సెరగు seragu, *s.* Danger, calamity, peril.

సెరబడి serabaḍi, *s.* Friendship.

సెలగ selaga, *s.* A cant word, used in measuring, to denote either a score, or one hundred.

సెలగొల selagóla, *s.* A goad.

సెలయ్యు selayu, *v. n.* To run about, as applied to cattle.

సెలయ్యేరు selayéru, *s.* A cascade.

సెలవి selavi, *s.* The corner of the mouth.

సెలవు selavu, *s. vide* శలవు śalavu.

సే

సేగి ségi, *s.* Evil, harm.

సేకుపు sétuvu, *s.* A bridge. 2. A causeway, bank, or mound.

సేద సేదా, *s.* Fatigue. 2. Rest. సేదచేర్చు sédadértsu, To refresh another.

సేవ్యము sédyamu, *s.* Agriculture, cultivation. సేవ్యగాడు sédyagádu, A cultivator.

సేన séna, *s.* An army.

సేపు sépu, *s.* Making in the inflexion sing. సేపటి sépaṭi, A space, period, or interval, of time; the time or duration of any event, action, or occupation.

సేమము sémamu, *s. vide* క్షేమము kshémamu.

సేరు séru, *s.* The measure of capacity, or weight, termed a seer.

సేవ séva, *s.* Service, servitude, worship, devotion, zeal. సేవకుడు sévakuḍu, *s.* A servant, or attendant; a man devoted, or attached to.

సేవించు sévintsu, *v. a.* To serve, or attend. 2. To serve, worship, or honor.

సేవ్యము sévyamu, *s.* Ploughed land.

సేస sésa, *s.* The place where the hair parts, when combed down on each side of a female's head.

సేసలు sésalu, *s. plu.* A quantity of rice, thrown on the heads of the bride and bridegroom, during the marriage ceremony.

సై

సైకము saikamu, *adj.* Small, little, minute. 2. handsome.

సైగ saiga, *s.* A sign, hint, token, or wink.

సైచు saitsu, *v. a.* To endure, bear, or suffer.

సైతము saitamam, *adv. vide* సహితము sahitamam.

సైదోడు saidōdu, *s.* A brother, or sister.

సైకుడు sainikudu, *s.* A guard, centinel, or piquet.

సైన్యము sainyaamu, *s.* An army.

సైరస sairasa, *s.* Patience. సైరించు sairintsu, *v. a.* To endure, bear, or suffer.

సా

సాంటి sonṭi, *s. vide* శుంతి śunṭhi.

సాంతము sontamu, *adj.* Of or belonging to one's-self.

సాంఘ sompu, *s.* Beauty, elegance harmony. *adj.* Beautiful, handsome, elegant, harmonious. సాంపాచు sompāru, To be beautiful, agree-

able, or pleasant. సాంపిల్లు sompil-lu, *v. n.* To shine. 2. To be handsome, or beautiful.

సాక్కు sokku, *s. vide* చొక్కు tsokku, *v. n.* To reel, or stagger; to be intoxicated, or stupified; to be faint. సాక్కించు sokkintsu, *v. a.* To cause to reel, &c.

సాగటాలు sogatālu, *s.* A sort of Hindoo backgammon.

సాగయ్యు sogayu, *v. n. vide* సాక్కు sokku. సాగసు, సాగుసు sogasu, sogusu, *s.* Beauty, comeliness, elegance. *adj.* Beautiful, handsome.

సాజ్జె sojja, *s.* Rice, or broken rice, boiled, after having been first well heated, in a dry state.

సాట్ట soṭṭa, *adj. & s. vide* చొట్ట tsotṭa.

సాత్తు sottu, *s.* Property, goods, estate.

సాద soda, *s.* A funeral pile, or a place for burning the dead. 2. The fire used at the funeral pile. 3. Any distressing intelligence.

సాన sona, *s.* A cascade. 2. *vide* జీడ్డి jīḍi.

సాన్న sonna, *s.* Gold. సాన్నాటి sonnāṭi, *s.* A gold, or silver, smith.

సాన్నాయి sonnāyī, *s.* A sort of Indian clarinet.

సాబగు sobagu, *s.* Beauty. *adj.* Beautiful.

సామ్యసిల్లు sommasillu, *v. n.* To swoon, or faint.

సొమ్ము sommu, s. Property. 2. Riches, wealth. 3. A jewel, or ornament.
సొరది soradi, s. A row of trees, &c.
2. Successive order. 3. Abundance, much.

సొరమినాన soramínu, s. A shark.
సొరము soramu, s. *vide* స్వరము swaramu.

సొరుగాకు sorugáku, s. A dry leaf.
సొరుగు sorugu, s. The drawer of a table, or box. 2. A dry leaf. *v. n.* To be inclined, to fall down from weakness.

సొలయ solayu, *v. n.* To be in a languishing, feeble, or fainting, state.
సొలపు solapu, s. Feebleness, faintness.

సో

సోకు sóku, s. An evil spirit, or Titan.
సోకు sóku, *v.* To touch. 2. To contract by touch ; to be affected by contagion.

సోగ sóga, *adj.* Long.
సోడుముట్టు sódumuttu, *v. n.* To reach the sky, or the head.
సోదరుడు sódarudu, s. A brother of whole blood ; *lit.* Of the same womb.

సోది, సోదె sódi, sóde, s. Fortune-telling.

సోదెకతై sódekatte, s. A female fortune-teller.

సోద్యము sódyamu, s. And *adj. vide s.*
చోద్యము chódyamu.

సోన sóna, s. Rain ; thin, but long continued rain.

సోపానము sópánamu, s. A stair, or step.

సోపు sópu, s. Caraway seed.
సోబనము sóbanamu, s. *vide* సోభనము sóbhanamu.

సోబె sóbe, s. A blotch, or scab.

సోమవారము sómaváramu, s. Monday.

సోమారి sómári, s. An idle, lazy, person. సోమారితనము sómáritanamu, s. Idleness, laziness.

సోము sómu, s. *vide s.* సుఖము sukhamu.

సోముడు sómudu, s. The moon. 2. Siva. 3. Cubera.

సోరణగంత sóranaganta, s. Making the *nom. plu.* Either regular, or సోర

ణగండ్లు sóranagandlu, A hole in the wall, or ceiling, used both as a window, and a chimney.

సోల sóla, s. The third subdivision, of the toom, the greatest Telugu measure of capacity, of which this word consequently denotes the sixty-fourth part.

సోలు sólu, *v. n.* To reel, stagger, or be faint.

సౌ

సౌందర్యము saundaryamu, s. Beauty, loveliness.

సాకార్యము saukaryamu, *s.* Health, good condition. 2. Convenience. *adj.* Healthy, in good condition, convenient.

సాఖ్యము saukhyamu, *s.* Pleasure, happiness.

సాజన్యము saujanyamu, *s.* Goodness, mildness,

సాభాగ్యము saubhāgyamu, *s.* Auspiciousness, good fortune. 2. The fourth of the astronomical Yogas.

సామ్యము saumyamu, *adj.* Mild, gentle, placid.

సారమానము sauramānamu, *s.* The solar, in contradistinction to the lunar, month.

సారుసారు, *s.* Beauty. *adj.* Beautiful.

సాహార్దము sauhārdamu, *s.* Friendship.

స్తంభ

స్తంభము stambhamu, *s.* A post, or pillar. 2. Insensibility, want of feeling, or excitability. స్తంభించు stambhintsu, To cease, or stop.

స్తనము stanamu, *s.* A woman's breast.

స్తన్యము stanyamu, *s.* Milk.

స్తాన

స్తానము stānamu, *s.* vide స్నానము snānamu.

స్తవ

స్తుతి, స్తవము stuti, stavamu, *s.* Praise, flattery, encomium, eulogium, panegyric.

స్తుతించు, స్తుతియించు stutintsu, stutiyin tsu, *v. a.* To praise, flatter, commend, or approve.

స్తుత్యము stutyamu, *adj.* Laudable, praiseworthy.

స్తో

స్తోత్రము stótramu, *s.* Praise, flattery, applause, commendation. స్తోత్రించు stótrintsu, To praise, commend, or flatter.

స్త్రీ

స్త్రీ stri, *s.* A woman. *adj.* Female, feminine.

స్థల

స్థలము, స్థలము sthalamu, sthālamu, *s.* A place, or site. 2. Soil, dry or firm ground. 3. Residence.

స్థవీరము sthāviramu, *adj.* Old, aged. 2. Firm, fixed.

స్థాన

స్థానము sthānamu, *s.* Place, spot, site, situation. 2. A house, or residence.

స్థానికుడు sthānikuḍu, *s.* A fixed worshipper, in a Hindoo temple.

స్థాపన, స్థాపనము sthāpana, sthāpanamu, *s.* Fixing or concentrating the thoughts. స్థాపితము sthāpitamu, *adj.* Firm, steady, established.

స్థాపించు sthāpintsu, *v. a.* To establish, make good, or confirm. 2. To place, or deposit.

స్థాయి stháyí, *adj.* Permanent, steady, firm, invariable.

స్థాయుకుడు stháyukudu, *s.* The overseer of a village.

స్థాలి stháli, *s.* Any small pot.

స్థావరము sthávaramu, *adj.* Fixed, stationary, stable, immoveable; real, as applied to property.

స్థి

స్థితి sthiti, *s.* Condition, state. 2. Property, wealth. భూస్థితి bhústhití, Landed property. స్థితమంతుడు sthitimantudu, A man of property.

స్థిరము sthiramu, *adj.* Firm, fixed, steady, immoveable, stable. 2. Permanent, durable.

స్థూ

స్థూలము sthúlamu, *adj.* Big, corpulent, bulky. *s.* A tent.

స్నా

స్నానము, స్నాపనము snánamu, snapanamu, *s.* A blution, bathing.

స్నే

స్నేహము snéhamu, *s.* Friendship, intimacy, affection, kindness. 2. Oil, unguent. స్నేహించు snéhintsu, *v. a.* To cultivate, or court, another's friendship.

స్నేహితుడు snéhitudu, *s.* A friend, companion, or comrade.

స్ప

స్పర్శ sparsá, *s.* Contact, touch.

స్పర్శనము sparsánamu, *s.* Touch, contact. 2. The wind, or air.

స్పష్టము spashṭamu, *adj.* Clear, evident, manifest, apparent, conspicuous, easy, intelligible.

స్ఫ

స్ఫటికము sphatikamu, *s.* Crystal.

స్ఫు

స్ఫుటము sphuṭamu, *adj.* Blown, opened, expanded. 2. Apparent, evident, manifest.

స్ఫురించు, స్ఫురియించు sphurintsu, sphuriyintsu, *v. n.* To recollect, or remember. 2. To be manifest, or clear.

స్ఫో

స్ఫోటకము sphótakamu, *s.* A boil, or tumor; hence, in Telugu, used to denote the small pox.

స్మ

స్మరణ smarāṇa, *s.* Recollection, memory. స్మరించు, స్మరియించు smarintsu, smariyintsu, *v. a.* To think. 2. Recollect, or remember. 3. To invoke, or meditate on.

స్మృ

స్మృతి smṛiti, s. Recollection, remembrance, memory. 2. Law, The body of law as delivered originally by Menu, laws.

స్వా

స్వాలుకుడు, స్వాలుడు syá-lakuḍu, syá-luḍu, s. A wife's brother.

స్ర

స్రగ్గు sraggu, v. n. vide సగ్గు saggu.

స్రు

స్రుక్కు srukku, v. n. To become less, weak, or fatigued. s. Fatigue.

స్రుక్కించు srukkintsu, v. a. To make less; to weaken, or fatigue.

స్వ

స్వంతము swantamu, adj. One's own; proper, private, peculiar, belonging to one's-self.

స్వచ్ఛము swachchhamu, adj. Pure, transparent, pelucid.

స్వజనుడు swajanuḍu, s. A distant kinsman.

స్వతంత్రము swatantram, adj. Independent, free, selfwilled. s. Independence.

స్వత్వము swatvamu s. Self-existence, independent being. 2. Own right, or property.

స్వప్నము swapnamu, A dream. 2. Sleep.

స్వప్నముగను swapnamuganu, To dream.

స్వభావము swabhávamu, s. Nature; natural state, property, or disposition.

స్వయంపాకము swayampákamu, s. Articles requisite for the preparation of food. 2. Cooking or preparing food. స్వయంపాకి swayampáki, s. A cook.

స్వయంవరము swayamvaramu, s. The ceremony of a young female selecting her own husband, from a large assembly of young men.

స్వయంవర swayamvara, s. A girl who selects her husband.

స్వరము swaramu, s. Sound. 2. A musical note. 3. Vocal sound, the voice. 4. An accent. 5. Air, breath through the nostrils. 6. In grammar, a vowel.

స్వర్గము swargamu, s. Heaven. Indra's paradise.

స్వరూపము swarúpamu, s. Natural figure, shape, form, state, or purpose. స్వరూపనాశనము swarúpanáśa namu, s. lit. Destruction of the natural form. Disgrace.

స్వర్ణము swarṇamu, s. Gold.

స్వల్పము swalpamu, adj. Very small, or few; trifling.

స్వస్తి swasti, s. A particle, expressive of benediction, or approbation.

స్వస్థము, స్వాంతము swasthamu, swántamu, s. The mind, or faculty of thought and feeling.

స్వా

స్వాతంత్ర్యము swātantryamu, s. Independence.

స్వామి swāmi, s. A god, or deity. 2.

A chief, lord, or master. 3. A husband. 4. A king, or governor.

5. An owner, or proprietor. స్వామి ధ్రోహము swāmidróhamu, Treason; treachery to a superior.

స్వారస్యము swārasyamu, s. Principal or chief aim, object, intention, or meaning. *lit.* It's own juice. *adj.* Pleasing, delicious.

స్వీ

స్వీకారము swīkāramu, s. Adoption.

స్వీకరించు swīkarintsu, To adopt.

స్వే

స్వేదము swēdamu, s. Sweat, perspiration. 2. Warmth, heat.

హ

హ ha, The forty-ninth letter, and thirty-fourth consonant, in the Telugu alphabet.

హంస. హంసము hamsa, hamsamu, s.

A swan; a fabulous bird of that species, thought now to be extinct. 2. One of the vital airs. హం

సహహనుడు hamsavāhanuḍu, s. Bramha; as having the swan for his vehicle.

హంసుడు hamsuḍu, s. The sun.

హజొలము hadzārramu, s. The gate of a mansion. 2. A royal court.

హట్టము haṭṭamu, s. A market, or fair.

హరము haṭhamu, s. Violence, rapine.

హతాత్కరించు haṭhātkarintsu, To violate, or force.

హతాత్తుగా haṭhāttugā. *adv.* Suddenly.

హతము hatamu, *adj.* Killed, beaten, destroyed. 2. Disappointed. హతము చేయు hatamuchēyu, *v. a.* To kill, destroy, or ruin.

హత్తు hatu, *v. n.* To be joined, or attached. 2. To be obtained, as applied to a situation, or employment. హత్తించు hatintsu, *v. a.* To join, unite, or attach: 2. To bestow, or give, an employment.

హత్య hatya, s. Murder, slaughter, killing.

హదను hadanu, s. An opportunity.

హయము hayamu, s. A horse. హయ

వాహనుడు hayavāhanuḍu, s. Cubeera, whose vehicle is the horse.

హరణము haraṇamu, s. Taking, accepting, seizing, carrying off. 2. A special gift, as a nuptial present, &c.

హరము haramu, *adj.* Expelling, delivering; counteracting evil effects.

హరించు, హరియించు harintsu, hariyintsu, *v. n.* To expel, deliver, take away, or counteract evil ef-

fects. 2. To be digested. *v. a.* To carry off, or usurp. హరించుకొను ha rintsukonu, *v. Comp.* To possess a strong power of digestion.
 హరి hari, *s.* A lion. 2. A snake, or serpent. 3. A monkey. 4. A horse. 6. Vishnu. 7. Yama. 8. Indra. 9. Air, wind. 10. The moon. 11. The sun. 12. Green colour.
 హరిగోలు harigólu, *s.* A basket boat, such as is used on the Tambudra, and other rivers in the Deccan.
 హరిచందనము harichandanamu, *s.* A yellow, or very fragrant species of sandal-wood. 2. One of the trees of paradise.
 హరితాళము, హరిదళము haritálamu, ha ridálamu, *s.* Yellow orpiment.
 హరివాణము hariváṇamu, *s.* A small metal plate.
 హరువు haruvu, *s.* Contrivance, method, address.
 హర్కారా harkará, *s.* A messenger, courier, or spy.
 హర్షము harshamu, *s.* Joy, gladness, happiness. హర్షించు harshintsu. To rejoice. హర్షితము harshitamu, *adj.* Rejoiced.
 హలము halamu, *s.* A plough.
 హలాహలము haláhalamu, *s.* A sort of poison. 2. The saliva of a horse.
 హల్లకొల్లారము, హల్లకల్లోలము hallakol láramu, hallakallólamu *s.* Tumult, confusion, disorder.

హల్లులు hallulu, *s. plu.* In grammar, The consonants.
 హస్తము hastamu, *s.* The hand. 2. A cubit. 3. The elephant's trunk.
 హస్తలము hastatalamu, The palm of the hand. హస్తాక్షరి hastákshari, *s.* Hand writing, signature.
 హస్తీ hasti, *s.* An elephant.
 హా
 హాని háni, *s.* Loss, privation. 2. Damage, harm. 3. Ruin. 4. Abandoning.
 హాయి háyi, *s.* Happiness, quiet, peace. *adj.* Happy.
 హారతి háрати, *s. vide* ఆరతి árati.
 హారము háramu, *s.* A necklace, or garland.
 హాలాహలము háláhalamu, *s.* A sort of poison, or venom.
 హాళి háli, *s.* Joy, gladness.
 హి
 హింస himsa, *s.* Injury, mischief. 2. Murder, killing. 3. Trouble, difficulty. హింస్రము himsramu, *adj.* Mischievous, hurtful, injurious.
 హింసించు himsintsu, *v. a.* To injure. 2. To kill.
 హితము, హితవు hitamu, hitavu, *s.* An agreeable, suitable, or obliging, service; *adj.* Agreeable, fit, acceptable, suitable.
 హితుడు hitudu, *s.* A friend.

హీ

హీనము hīnamu, *adj.* Dificient, defective. 2. Vile, low, base. 3. Left, abandoned.

హీరము hīramu, *s.* A diamond.

హు

హుంకారము, హుంకృతి hunkáramu, hunkrīti, *s.* A roar, or loud noise.
హుంకరించు hunkarintsu, To roar aloud.

హుండి, హుండీ hundī, hundí, *s.* A bill of exchange.

హుటాహుటి huṭāhuṭi, *s.* Great haste.
హుళక్కి, హుళంకి huḷakki, huḷanki, *s.* A lie, or falsehood.

హృ

హృదయము hrīdayamu, *s.* The mind. the seat, or faculty of thought or feeling. 2. The heart.

హృద్యము hrīdyamu, *adj.* Dear, beloved, cherished.

హై

హైగ్గళ్లు heggallu, *s. plu.* Eunuchs.

హెచ్చరిక hetstsarika, *s.* Gladness, pleasure. 2. Caution, precaution.

హెచ్చు hetstsu, *v. n.* To increase, or become augmented. *adj.* More, much. హెచ్చించు hechchintsu, *v. a.* To augment, or increase.

హే

హేతువు hétuvu, *s.* Cause, reason, origin, motive.

హేరాళము hérālamu, *adj.* Much, many.

హేళనము hélanamu, *s.* Disrespect, disregard, contempt.

హె

హెంతకారి hontakári, *s.* A person who deceives one, in one's own presence.

హెయలు hoyalu, *s.* A gesture, or affected gait.

హెం

హెంబుము hómamu, *s.* A burnt offering; the casting of clarified butter, &c. into the sacred fire, as an offering to the gods, accompanied with prayers or invocations, according to the object of the sacrifice.

హెంబుర hóra, *s.* An hour; the twenty-fourth part of a day.

హెంబుర hóra, *s.* Expedient, contrivance, 2. A person clever at expedients.

హ్ర

హ్రస్వము hrasvam, *adj.* Short, little, low. *s.* In grammar, A short vowel.

శ

శ la, This is the fiftieth letter, and thirty-fifth consonant, in the Telugu alphabet; but no words in the language begin with it.

క్ష

క్ష ksha, The fifty-first, or last letter, and thirty-sixth consonant, in the Telugu alphabet.

క్షణము kshanamu, *s.* An instant, or moment, of time.

క్షత్రము kshatramu, *s.* The second pure Hindoo tribe, the regal or military caste. క్షత్రియణి kshatriyāni, A female of that tribe. క్షత్రియుడు kshatriyudu, *s.* A man of that tribe.

క్షమ kshama, *s.* The earth. 2. Patience. 3. Pardon, forgiveness.

క్షమము kshamamu, *s.* Patience. 2. Pardon, forgiveness. *adj.* Patient. 2. Able, capable. క్షమించు kshamintsu, *v. a.* To pardon, or forgive.

క్షయము kshayamu, *s.* A destruction of the world. 2. Loss, waste. 3. A house, or a-bode.

క్షా

క్షాంతి kshānti, *s.* Patience, forbearance.

క్షామము kshāmamu, *s.* A famine.

క్షారము kshāramu, *s.* Salt. 2. black ashes.

క్షి

క్షితి kshiti, *s.* The earth. 2. An abode, or dwelling. 3. Wane, loss, destruction. 4. the period of the general destruction of the universe.

క్షీ

క్షీణము kshīṇamu, *adj.* Thin, emaciated, feeble, slender, less.

క్షీరము kshīramu, *s.* Milk. 2. Water.

క్షు

క్షుత్తు, క్షుధ kshuttu, kshudha, *s.* Hunger.

క్షుద్రము kshudramu, *adj.* Small, little. 2. Mean, low. 3. Mean, niggardly, avaricious. 4. Cruel. 5. Poor, indigent. క్షుద్రాలచెప్పు

kshudrālucheppu, To tell tales of any one. క్షుద్రాలచేయు

kshudrāluchéyu, To intrigue, or conspire.

క్షురి kshuri, *s.* A barber.

క్షూ

క్షూణిత kshūṇata, *s.* Disgrace.

క్షే

క్షేత్రజుడు kshétradzuḍu, *s.* A son born of the wife, by a kinsman, or person duly appointed to procreate issue to the husband.

క్షేత్రజ్ఞుడు kshétrajnuḍu, *s.* The soul, the emanation of divinity residing in the body.

క్షేత్రము kshétramu, *s.* A field. 2. The body. 3. A wife. 4. A pure, or sacred, spot; a place of pilgrimage, as Benares, &c. 5. A geometrical figure.

క్షేమకరము kshémakaramu, *adj.*

Auspicious, propitious ; conferring good fortune, or happiness.

క్షేమము kshémamu, *s.* Happiness.

well being, welfare, health. 2. Preserving, protecting, keeping what is acquired. 3. Final emancipation, or eternal happiness. *adj.* Happy, well, in good health, prosperous.

క్షో

క్షోచి kshóni, *s.* The earth.

క్షౌ

క్షౌరము kshauramu, *s.* Shaving.

క్షౌ

క్షౌ kshá, *s.* The earth. క్షౌభ్రతు kshmábrittu, *s.* A king ; as protecting it.

క్ష్యే

క్ష్యేడ kshweda, *s.* A war whoop, or battle cry. 2. A bamboo rod, or stake.

mandragalaba, M. karyascopein.

ॐ ३ १० १००० / Hama...
10/10/10

Konéru = Tappia - ...

ॐ ३ १० १००० / agastya -

diva - ...

fudi-cokacaya paday bnd.

Sati anga, ...

Kempyannu = 11/207 - 11/111

Jarba - ...

mampan - ...

Kannial - ...

balabuni - ...

bundi - ...

ॐ ३ १० १००० / ...

Jami ...

ॐ ३ १० १००० / ...

leand. p. 159 -

ॐ ३ १० १००० /

... / ...

Bahiji - ...

ॐ ३ १० १००० / (Kande) head ...

ॐ ३ १० १००० / ...

+ ...

mainan... / ...

... / ...

+ The return ... is ...

Signs of the Zodiac

രാജ്യം

വൃശഭം (vrushabhnam) The bull

മേടം (mesam) The ram

മിഥുനം (medhanam) The twins

കർക്കടകം (karkatakam) The crab

സിംഹം (simham) The lion.

കന്യാ (Kanya) The virgin.

തുലാം (tulam) The scales

വൃശ്ചികം (vrushicham) scorpion.

മകരം (makaram) Sagittarius

മുക്കുടം (mukkadam) capricornus.

കുംഭം (kumbham) aquarius.

മീനം (minam) Pisces.

Milaka... .. 1/40

Vad... .. 1/90

2 20 8, 5
60

Semoga - ... ..
... ..
... ..

Pala... ..

Bat... .. = Madhanga (0)

... .. (part ...)

"... .."

Blau... ..

... .. = Gaj... .. (0)

Bamboocry... ..
is called Vamsatschama -

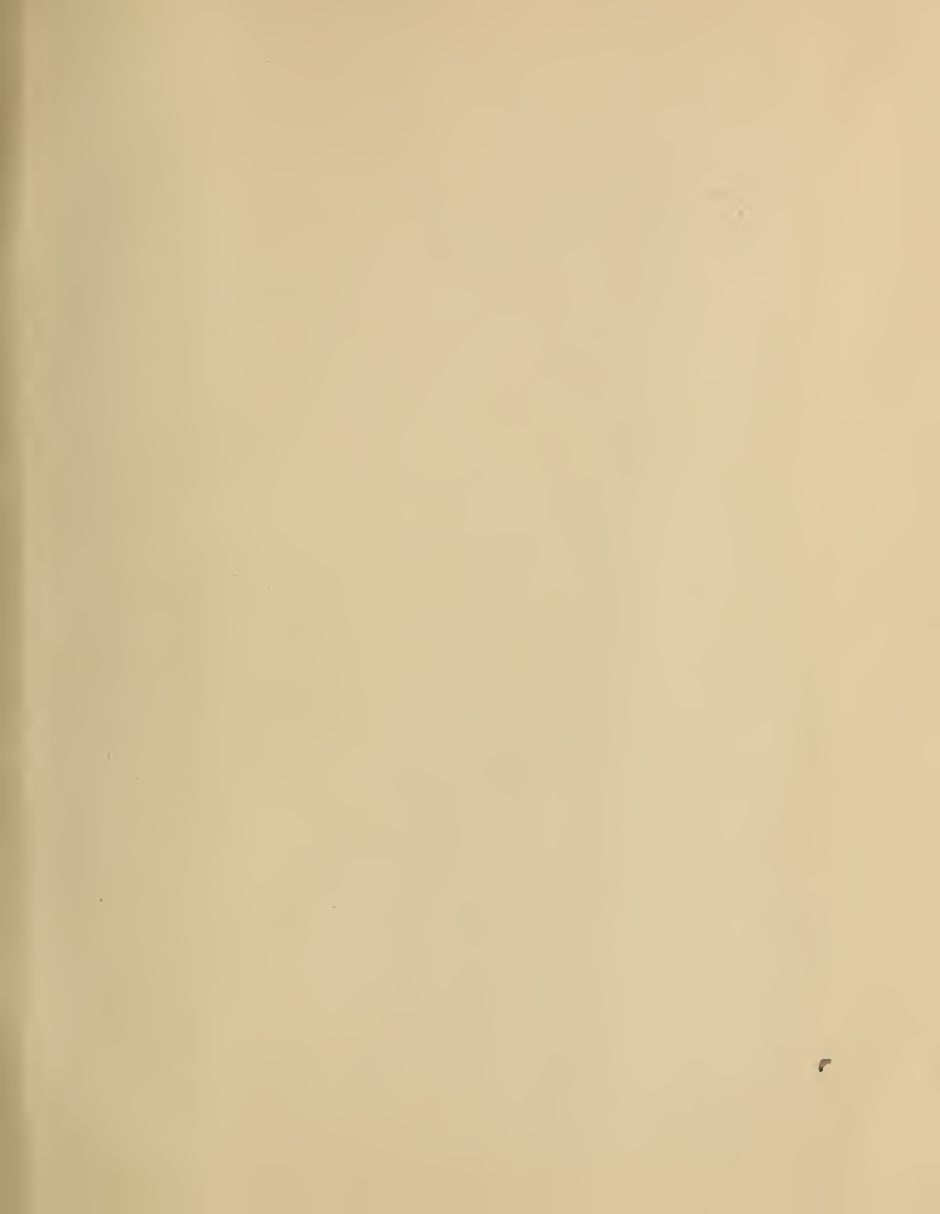

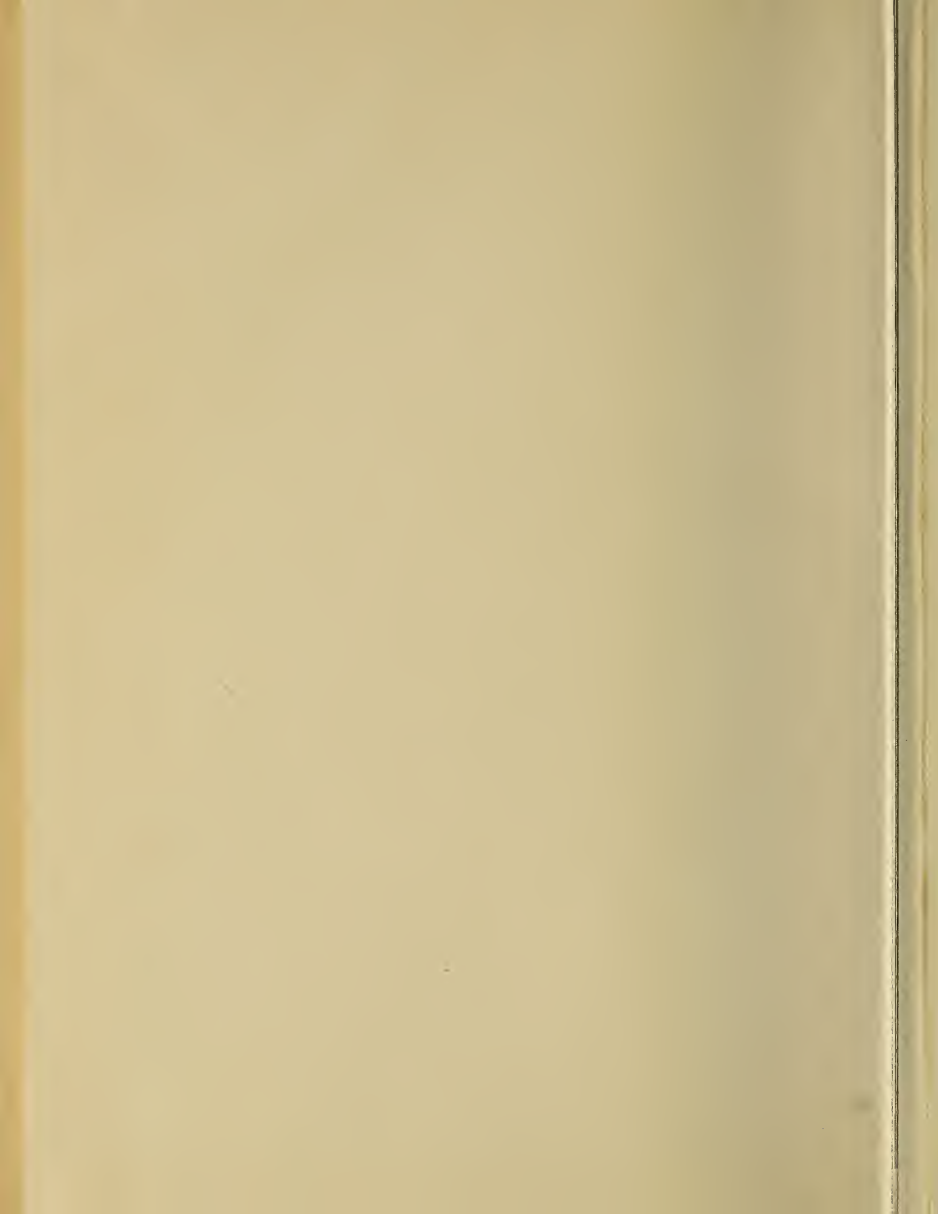

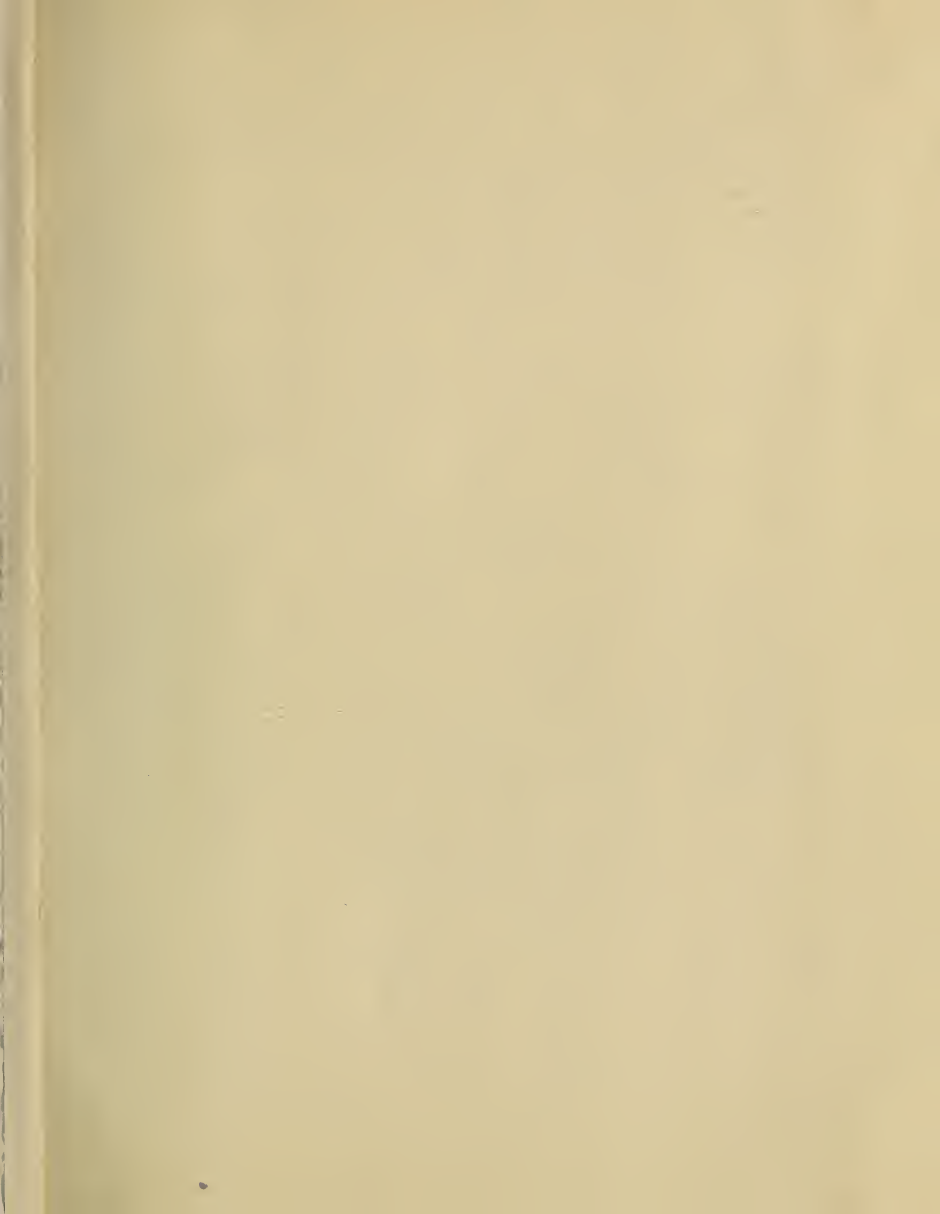

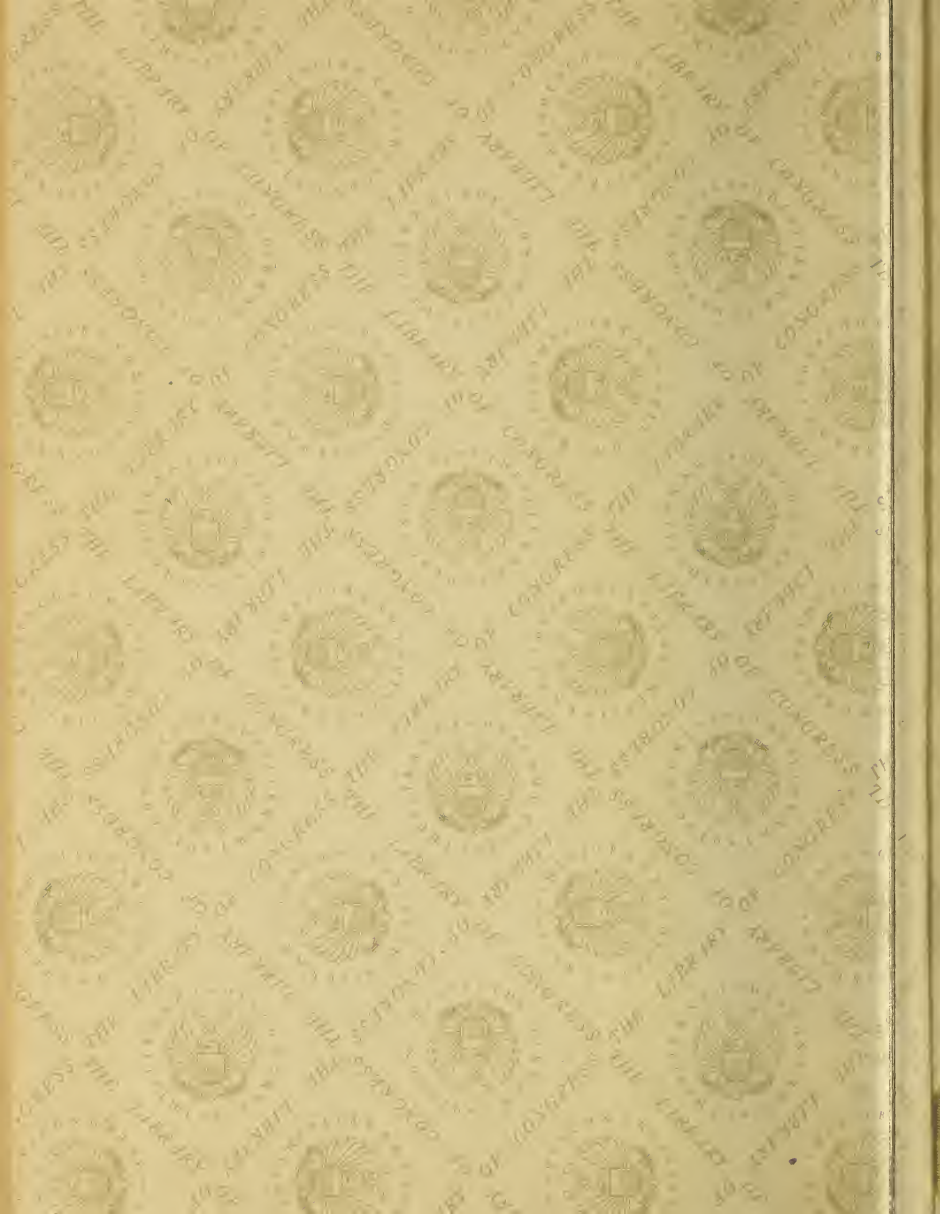

LIBRARY OF CONGRESS

0 021 100 901 9